באתי להגיד כי חמודות אתה ואתן לך

ארץ חמדה נחלת צבי צבאות גוים ואומר אבי תקראי לי:

ספר

חמדת ימים

לשבת קודש

יסודתו בהררי קדש · תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל בשרת בקדש · פארותיו ודליותיו לשבת וראש חדש ולמקראי קדש · מאורות נתן סביבות יעוזם דרך הקדש · והיה כל מבקש ה׳ יבא אל אהל מועד יקריב את קרבן ה׳ במועדו ימלא מדור לפי כבודו כאוה קדש · וארשת שפתיו כקול שדי בדברו דברי׳ שבקדוש׳ המישרים את הלב על טהרת הקדש · בדבר הזה יתמו חטאים בדרך תמים והדרת קדש ·
אלף המגן תלוי עליו אבן בוחן פנת יקרת מנהגי
וספר הכוונות האור המופלא האר״י אל
זלה״ה סיני בקדש·

חלק ראשון

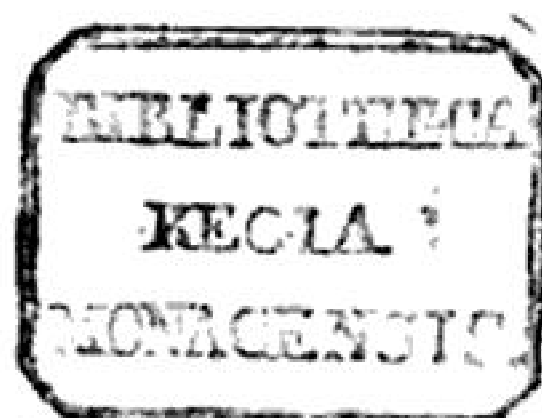
נדפס פעם שלישית מחדש באותיות חדשות ובנייר יפה
בתכלית השלמות והיופי לא נהיה כמוהו מעולם·

שנת ועתה יגדל נא כח ה׳ לפ״ג·

Con Licenzia de Superiori.

בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי:

מוסר ה׳ בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו:

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

הקדמת

במהר"ר יעקב בכמה"ר יום טוב אלגאזי ז"ל· כפי אשר נמצא בספר חמדת ימים הנדפס בקושטאנדינה ואיזמיר יע"א :

כל שעה אשר בספר שניתן להם כלי חמ"ד שמם ראו האי תנא דידן אשר הכינו אלא בידו אי כעין אומא קרא אי כעין אימא סברא ידו בכל . כל מקום שנתנו חכמים עיניהם נותנין לו את השבח כדרך שחלק מחכמתו את הכל עשה יפה בעתו לא נפל דבר אחד מכל · כל מילי דחד תלמוד גדול לזכות את הרבים ומעשה רב לתת לאיש כדרכיו על חטאתו אשר חטא כי השחית כל · כל אדם קורא כדרכו אחד חכם ואחד שם תורה יוצאה לכל · כל המקודש מחברו שכבר קדשוהו שמים בכל מדות שסתורים נדרשת יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל · כל זמן שאדם הוגה אותיה בשם טעם כעיקר דאורייתא דברים העומדים ברומו של עולם הן הן מעשה מרכבה יביא במשפט על כל · כל שהוא בא משום חטא אשר ל"ו שלך בעצת רשעים ובדרך חטאים ושות רשעי' והו"בר חב"ר הוא לאיש משחית לשחת כל · כל שהוא בכל חשוב לא ישוב מפני כל · כל המאור בפרשת מלך גלגל הוא סחור אחד סובב ואמ'תיד יכול לכל · כל באים ל"ו ישוכון מן יומא דבן ולעלם עשות משפט ואהבת חסד ונשבח כל · כל אשר יעבור תחת השב"ט רוח המקום נוחה הימנו מאד מכל האדם מוהדקייסו דשני בטפשא דחלב' מנח והוא נכבר מכל · כל כי שמי מלת'עזייה אניש לאודויי כי זה שנתים ימים עבדתי בכל כחי עומד ושמש לרגל המלאכ' למען ירוץ הקורא שישו קורין כל · כל כתבי הקדש כמלא כתוב פנים ואחור מה למעלה מה למטה הגדילו התערובות והדבר צריך תלמוד למען דעת כל · כל הרוצה ליטול דברים ככתבן אינו אלא טועה כי בכתב ישן נושן והאותיות אשר תבלאם כנם היו עומדין ונמקו כל · כל מן דין גרמא לבא מן שמאחור אל הקודש כי זה חלק שאדם הגדול שיא היתה לראש ראשון לכל · כל הנקרא בשמי גם אני לא אחשוך פי דרך ישכון אור לגבר אשר דרכו נסתרה גברא לא חזי' עמי אנכי בשורה להגיד לו כדת מה לעשות שם זכרון לראשוני' וגם לאחרונים למען דעת כל עמי הארץ ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב זה חלקי מכל · כל כנסיה שהיא לשם שמי'שנות נבאו קדושים רומשי שדי יחידי סגול'קהל' קדישא עדרם כתר תורה אשר היו בג"רם במעלות להוציא לאור כל כתבי הקדש הרב זלה"ה כל ירחא וכל ימלא דבכרי הדא שכל כאשר לכל · כל השעון ברכה א'כאחד יגשו בברכ' המשולשת בתורה בכל מכל כל · כל שהוא עיקר דין הוא סדר מבחר עמים מלא רוח חכמה די בשירו ושכלתנו אשתכחת ביה תורה וגדולה במקום אחד החכם המרומם הן גביר כמ"הר משה לונגין בכמה"ר הגביר החכם המרומם יהושע לונגין ה"י ידו פרש ש"ר ו..ין על כדיבות הקדים ממעונו הקדש דמים במכס הרחויה להתכבד לסקים דגל התורה לגדל ולחזק לכל · כל לגבי דידי השאלה לעשות לבא'ות כמה מה אחין הפס יכולם לדבר קטונתי מכל · כל מלתא דמתאמרא עליה דידיה הדר יתנך אלהים עליון למעלה לעילא מכל · כל אשר לך מסביב יחיו דגן ויפרחו כגפן פוריה חתן וכניך וכנותיך וכל · כל שעונה אמן בכל כחו על כל ברכ' ותהלה שרי זה תשובת סדר הוא לכל · כל המזכה את הרבים דין גברא בגוברין אח"י נו"עם חורן במלות מוכתר בכתוסו מזרע המלוכה שחכם המרומם רודף צדקה וחסד אל כל היום כמ"הר משה אבואלעפייא ה"י ישמח משה במתנת חלקו כי שם ביתו ללמוד וללמד בית מועד לכל · כל חותמי ברכות יחולו על ראשו וחי לעולם מוסכ"ע ועומד כי בני שמיכי ונחלו לעולם הבלל והשמחה משכילים בכל · כל מרים תרומת כסף לקיים את ספר התורה הזה ישא ברכה מאת ה' ברכת ה' בכל · כל שישנו בעשיה חשיים בשבח לגופים של תורה גמרא גמור ומודפא תסא קיל קידה בעדכ"ר הכ"ל כ"ל · כל היום תפלתו כפי צריך רחמנא דסייען לקרבם אל המלאכה לעשות אותה בקומתה ובלבוניכם ובמדת ב לכל · כל מה דעבדין מהמיה לטב אין לי מועדות אי! אמלי שני שערי דבי רב פקידים ישרים אשמחי לב הן הן שחזרוני לבערותי כי באלה חשבתי כל ימי הייתי מצטער מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשיו שבא לידי אחותיו ולא ארפנו בטחתי בקוני בזאת יכופר עון יעקב לפום צערא יהא כפרה עלי ע"כ דבר פשע ונסלח לכל · כל שמא דעילתא רחמים למבעי קדם אלהא דשתיא יערה עלינו רוח ממרום להבין ולהורות את החוקים ואת התורות כל הסתרו"ת העולין ושיו לברו"ת לראות במסתרים בגלות נגלות ומבקשי ה' יבינו כל · כל שדברים האלה פי שמדבר לשון הדיוט ואר"ס לא מטוסרה גברא דלא ידע לכוין אמר"א כי בשני אלהים את כל · כל לא ידענא ולית אין כל · אשר בידה עוכן לעבוד'בור עוזו ותעוזו · תולעת יעקב בכמ"הר יום טוב אלגאזי ז"ל ·

מודעה רבא

לכל הקורא בספר הזה כי כל מקום שנזכר שם עכו״ם· גוים· עע״א או עע״ז· אדום או ישמעאל הכל נאמר על האומות הקדמונים אשר היו עובדים כוכבים או מזלות ואינם מאמינים כלל בבורא יתברך ובהשגחתו כמו שזכר הרמ״בם בספרו יד החזקה בהלכות ע״ז וגם בספרו מורה הנבוכים חלק ג׳ פ׳ כ״ט ול׳ והם הנקראים אצלו כת הצאבה ואין זה נוגע לגמרי אל העמים אשר המה בזמן הזה ואנחנו בתוכם עומדים כי אדרבה הם מכירים האל יתברך ועליהם נצטוינו מרז״ל הוי מתפלל בשלומה של מלכות באשר אנחנו נוהגים עד היום להתפלל בכל שבת על שלומם וטובתם וכמו שציונו ירמיה הנביא ע״ה ס׳ כט ו׳ ודרשו את שלום העיר אשר הגליתי אתכם שמה והתפללו בעדה אל ה׳ כי בשלומה יהיה לכם שלום וה׳ יברך את עמו בשלום אכי״ר:

⁂⁂⁂⁂⁂⁂⁂⁂⁂⁂⁂⁂

תפלה זו נתקנה לעתור ולרצות לשוכן בצי״ון קודם התקון ליל הששי לעזר ולהועיל להוסיף כחם לבא עד תכליתו·

רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שרצונינו לעשות רצונך ולשוב אליך בתשובה שלימה ולתקן את כל אשר פגמנו במדות העליונות ובשמות הקודש ובפרט מה שפגמנו בברית הקדש על ידי חטאת נעורינו אמנם קצרה שכלינו והשגתנו לכוין כל הדברים בשורשם· ועתה אתה ה׳ החפץ בתשובת השבים אינית לידינו סדר הלימוד בליל הששי והוא לתיקון היסוד וגמרנו בלבנו ובנפשנו לקיים כל הנמצא כתוב בספר ואמנם ידענו ה׳ אלהינו כי הבא למהר מסייעים אותו ובלתי עזרתך אין בנו יכולת לעשות שום דבר לכן יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתהיה בעזרתינו ותתן בנו כח לעמוד כל הלילה בלימוד תורתך ותבטל כל המקטרגים והמסטינים עלינו ואל יהיו עונותינו מבדילים בינינו לבינך ויקויים בנו מאמר דוד המלך עליו השלום ישלח עזרך מקודש ומציו״ן יסעדך אדנ״י שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל תאחר· שיר למעלות וכו׳:

יתציבו

חמדת ימים

לשבת קודש

חמדת ימים אותו קראתי לתקון המלכות הנקרא חמדת הימים דרך מבוא לשבת הקדש ·

פרק ראשון

יתיכנו המתקדשי' והמטהרים המישרים אורחותם עם קונם ואת קדוש ישראל יעריצו בששת ימי המעשה' צדיקים יושבים ועטרות הקדש עליהם תמיד סלה ויומם לא ישקוטו ולא ינוחו ירוצו ולא יגעו אחרי ה' ילכו ולא ייעפו לאהבה אותו ולדבקה בו ולהסיר כד החומר מכחך גם כי הוא מסך מבדיל ביניהם ובין היוצר ב"ה ושרים יעלו לא"לם חוסי' עוד כל ימי הארץ להטיל חלאים על החומר העכור לבלתי מקום ודרך לפשפש הנפש כי ושוקיה' כס"ף כסוף יכספו להשתופף בחצרות בית ה' יומם ולילה לא ישבותו מלכת מחיל אל חיל לחסות בנועם ה' בטולא דמהימנותא ומורק ושוטף כד החומר שבם והיו למאורות כפש' רוחם ונשמתם והארץ האירה מכבודם והכבע"כי אז כא"רץ ·

ואשרי הגבר אשר כונה ה' דרכו וכל מעשיו יהיו הלוך ונכוע לקרבה אל ה' בששת ימי המעשה להשפיע עליו אור שפע יום שבת קדש כי ששת ימי המעשה מקדושתו של שבת המה נשפעים כמו שית' בא"ר · ואולם הקבלת האורה ההיא והקריבה זו אל ה' היא מתוך המעשים הכשרים אל ה' אשר מתוכם ידבק האיש השלם' בטוב עשהו וילך למשעיו ממדריגה למדריג' עד אשר תדבק הנפש הזכה בו ית' · ואני ראה גם ראה כי כל התורה אחרי דרך כי היא המדריגה את האדם השלם לעלות בהר ה'

ובכמה מקראי' קדש המשילו העליה ההיא כמו עלייה להר גבוה כמ"ש מי יעלה בהר ה' וכיוצא הרבה פסוקים והכל הוא לימוד לאיש הישראלי שצריך להבין ולהשכיל העצוייכים המעכבים על ידו לעלות לאיזו הר גבוה ומהם ילמד כענם הדברי' המעכבים על ידו לעלות בהר ה' להקביל פני שבת הקדש וית' קדושות כי מהעליה הגשמית ישכיל על העלייה השכלית וזה כי כמו שבעליה הגשמית תמצא בכללם ב' דברים המעכבי' העליה או האוכל מאכלות גסות עד אשר כתמלא בטנו וגופו כבד עליו או המושא עליו מלבושים כבדים · או המשא כסף וזהב וממון כל אלו הם דברים כבדי' המעכבים העליה והם הם הדברים המכבידים על הנפש היפה לבלא תוכל לעלות אל מרום הר קדשו ולהקביל אור המופלא שבת רב שקדש מ:ד היות האדם בו' ימי החול להוט בבולמוס שלשתן לאסוף ולכנוס ולעשות לו בגדי יקר לכבוד ולתפאר' ולאכול ולשתות ית' מכדי צורכו עד אשר בסיבת' יהיה טרוד כל ימי חלדו ולא יוכל לעשות לביתו הנחיצים דרך ומסלול להכנס לטרקלין כי על פיהם כל חטאת וכל עון המכבידים על האדם · והחכם הגדול שלמה אמרים ע"ה היה נותן בהם סימנים בפסוק כי עונותי עברו ראשי כמשא כבד יכבדו ממני · מש"א שהוא ר"ת מ"מון ג"אות א"כילה אשר המה אבות נזיקין המטרדי' את האד' מהשגת שלימותו כי על פיהם יהיה כל פגע ומגע ונשפטו ...

ואכן

פרק א׳ טעם שנקרא הרשבי שבת

ואכן נב״ף · והאי יתן אל לבו על כל דרכיו להשתמש בצורכי׳ ההכרחיים והמותר יחריס כי רוב בני תמותה ההולכי׳ בחשך ושטופים בקברות התאוה ויוצאים לפעלם ולעבודתם עדי ערב לאסוף ולכנוס ולהתעדן במותרות איש שעג׳ היעוב׳ מפאת יגרם הרע המלפף ארחות כל בוצע בצע דרך כאשר עקלתון והוא כמ״ש יכא״ם כס ויתן כס את שכבתו ואחרית׳ דרכי מות ודינם כדין המותר אשר אינו אלא שר״ף וקצם באש להבת של גיהנם לשרוף ולכלות כל המותרות ההמה והיו דראון לכל בשר · והחכם עיניו בראשו ולא יפנה דרך כרמ״ס רמי הקומה גדועים ויתקדש עצמו במותר לו בימי חיי הבלו ולא ידבק בידו מאומה מן החרם מתענוגי העה״ז אשר המה מצודים וחרמים וככן הרשעה כולה כעשן תכלה כל ירא׳ וכל ימצא ויכוסו משכאיו מפניו וכל זר לא יאכל קדש · כמ״ש בזוהר תרומה דף ק״מ גופיהון דנדיקייא דלא אתהנון בהאי עלמא אלא מתענוגי דמצוה ושבתי וזמני ההוא רוח מסאבא לא יכיל למשלט עלייהו דהא לא אתענגו מדיליה כלום והואיל ולא נטלו מדיליה לית ליה רשו עליהון כלל זכאה איהו מאן דלא אתהני מדיליה כלום ע״כ · ואמות הקודש יתבאר מאשר נכטוינו בתורה כמה פעמים על הקדושה כאמור והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ונאמר קדושים תהיו כי קדוש אני ה׳ אלהיכם וכן רבים · והוא אזהרה לאישי ישראל להיות קדושים ומופרשים מענייני אהבת העה״ז ולהתקדש ולהתקשר באהבתו יתבר׳ לשרתו ולברך בשמו ולשמור מצותיו ועדותיו בחשק ואהבה כי מה לאדם בעה״ז ובטובותיו ·

ובתב הרב החסיד אליהו די וידאש ז״ל בפרקיו הנחמדים כי מאחר שהשבת הוא שורש לכל הקדושות · אם כן מה שצותה התורה קדושים תהיו כי קדוש אני הוא להזהיר שנתקדש ונמשך עלינו בכל ששת ימי המעשה מאור קדושת שבת כי שבת הוא נקודת המרכז שעליו תסוב עגולת הו׳ ימים והיא נקראת נקודה אמצעית כי כל נקודה יש לה ו׳ קדושות והנקודה קו האמצעית ועל כן מצוה למנוי יומי ע״ש השבת יום א׳ בשבת יום ב׳ בשבת וע״כ אמרו שההולך בדרך המדבר ואינו יודע מתי יום שבת מונה ז׳ ימים מיום שנתן אל לבו שכחתו ומקדש הז׳ כי הותר לו לקדש ולהבדיל בו כמו בשבת עצמו אעפ״י שלפי האמת אינו שבת והיינו מטעם כי הנקודה האמצעית שהוא השבת הולך עם כולם להשפיעם וכל יום יש בו מקנת שבת ולכן בכל יום ויום אינו עושה מלאכה יותר מכדי פרנסתו מפני כי כל יום ויום הוא ספק שבת ועליה אמרו רז״ל מעולם לא זזה שכינה מישראל אפילו בשבתות של חול ואמרו בנדרים האומר שבת זו אסור כל ימי החול כי כולם קדושים ויונקים מכוד תכחומיה · ובזוהר פרשת נח דף ע״ה פי׳ כל זה הרשב״י במלות קצרות ז״ל וכולהו יומין כלהו אתדבקן ביומא דשבתא ;אתזנו מתמן וכו׳ ובפרשת ויקהל ז״ל יומי א

קדישין

קדישין וכל אינון דמתעסקן בקדושה כל יומין דשבתא אתאחדן כל אינון שית יומין באינון שית יומין דלגו דאתאחדן בההיא נקודה וכו׳ · ומטעם זה הרשב״י ע״ה שהיה מתקדש בימות החול בכל קדושת יום שבת היו קורין אותו חביריו שבת כמ״ש בסוף אדרא נשא אמר רבי אבא אנן שיתא בוציני דנהרן משביעאה אנת הוא ז׳ דכלא דהא לית קיומא לשיתא בר משביעא׳ דכלא תלי בז׳ ר״י קרי ליה שבת דכוליה שיתא דכתיב שבת לה׳ קדש לה׳ מה שבת לה׳ קדש אוף ר״ש שבת לה׳ קדש ע״כ · ואמרו בר״מ פ׳ בו שאת למידי חכמים הראים בימות החול יש להם נפש האצילות מה שזוכין עמי הארץ בשבת ז״ל בקיצור ונפש דתלמיד חכם אתקריאת שבת מלכתא נפש יתירה וסוד זה רמזו בע״ם באמרם תרי ושבת מלטרפים וכו׳ · ולא באו לידי מדה זו כי אם בפעול פעולות הרוחניות בימות החול להאזיק בקרבם נשמת שבת כל ימי השבוע על ידי עסק תורתם בקדושה ובטהרה וקיום המעשה כמו שיתבאר ועל זה נאמר ואת שבתותי תשמרו בלשון רבים והוא אזהרת תקון ימי המעשה היונקים שפע והארה משבת כמו שביארנו וצריך בו׳ ימי המעשה לתקן מעשיו כדי שיוכל לקבל נשמת שבאה ביום השבת שהיא מאצילות באופן כי ו׳ ימי המעשה בין ב׳ שבתות יוצאים משבת ונכנסים לשבת ורבוי האת לו׳ ימים שבנתים ועל זה רמזו ז״ל אלמלא שמרו ישרא׳ ב׳ שבתות לא שלטה בהם אומה ולשון ומיד היו נגאלין כי באתקדש עצמם בסדר הזה יהיה השראת שכינה על כל העולם בתגבורת גדול מאד וככן בהאיר האו׳ הגדול והקדוש ההוא יתבער רוח הטומא׳ ויצא העולם מקללותיו ויתוקן במלכות שדי · כי על כל אלה יאותה ליראי ה׳ וחושבי שמו להשפיע מקדושת שבת דבר יום ביומו בו׳ ימות החול להיות זהירין בקדושות הנהוגות בשבת לנהוג בהמה בימות החול וכמעשהו בחול כך מעשהו בשבת כולן שוו בשיעוריהן · והנה בקדושת השבת נזכרו ג׳ קדושו׳ והם קדושת המחשבה כמ״ש במכילתא שבות ממחשבת עבודה · וגם קדושת הדיבור שהוזהרנו בו בשבת כמ״ש ודבר דבר · וגם קדושת המעשה כאשר בא ביאורה בכמה מקראי קדש באיסור המלאכות והאיש הקדוש יהיה לו מושך מג׳ קדושות הללו יום יום בכולן או ברובו או במקצתו וכל אדם אינו חייב אלא כשיעורו · והנה מתנאי קדושת המחשב׳ שיתקדש בה בו׳ ימי החול הוא לחשוב מחשבות קדושות ובפרט בעתות עסק התורה והתפלות ויהיו כל מעשיו לשם שמים ולייחד הדודי׳ למעלה ובעסק התורה והמצוות יחשוב כי איננו פה עמנו עומד היום בע״הז אפס בעולם הנשמות לפני השכינה וככן יטהר מחשבותיו ·

ועיקר הדבר להיות חפץ בהתבודדות אשר בזה מרא׳ בנפשו כי אין לו קשר עם אנשי העה״ז כלל כמו שהוא אמת אחר פטירתו ולכן מראה אמת׳ ב״ר״ת בעה״ז

בעה״ז ואינו רוצה להתדבק מחשבתו כי אם בבור עשהו שבו עתיד להתדבק דבוק עלמי אם יזכה וכן הביא החסיד הקדוש בח״ה על פרוש אחד שנכנס לעיר א׳ להודות ישבי העיר ההיא עבודת האלהית וימצאם כולם נכנע אחד במלבושיהם וראה קבריהם אצל פתחי בתיהם ולא ראה נשותיהם ושפם עמהם ושאל אותם והשיבו לו על כל דבר ודבר ואל השאלה הנ׳ שלא ראה אתם נשיהם ושפם השיבו לו ומה שראית שפירשנו מן נשינו ושפינו רע כי יחדנו להן קריה קרובה מכאן וא׳ ממנו כשיצטרך אל דבר מדבריהם ילך אליהם וישלים חפצו וישוב אלינו מפני שראינו מה שנכנס עלינו מטרדת מחשבות הלב ורב ההפסד וגודל היגיעה והטורח בקרבתם והמנוחה מכל זה בהרחקתם לבחור במחשבת ענייני עה״ב ולמחום במחשבות ענייני העה״ז · ואשר הן לו כסף ויש ספק בידו לעשות יבחר בדרכם דרך הקדש ליחד לו בית מיוחד מופרש מהבית שבה דרים עם נשותיהם ויזמינו פרנסתם ופרנסת ביתו יום אחד בשבוע ובכן יוכל לקדש מחשבותיו כי כל זמן שאדם טרוד לצאת ולבא ברחובות קריה לא יוכל לקדש מחשבותיו ולא ימנע מלשון הרע או מכעס או לפתות יחטא בראות העין והפרישו׳ בבית מיוחד מציל לאדם מכל אלה ומה טובו ומה יופיו ומה נעים גורלו :

והנה שדי לא מצאנוהו שגיא כח ואינו בא בטרחות עם בריותיו ולא בא על האדם אלא לפי כחו כמ״ש ז״ל וכל אדם אינו חייב אלא כשיעורו אפס כי ישקיף ויראה לטהר מחשבותיו וירחק מלדבר עם אשתו על עסקי תשמיש כי יבא לידי הרהור ויחטיא ברי׳ הקדש ואין תפלתו נשמעת מ׳ יום ואין נשמתו עולה למעלה ובהיכל נוגה׳ מלאכים עם דמ״ה כתות מנדין אותו ובגמ׳ אמרו המביא עצמו לידי הרהור אין מכניסים אותו במחיצתו של הקב״ה ודקדקו לומר המביא עצמו לומר שאף על פי שראה אדם אשה אם לא יתור במחשבת לבו לא הזיקה לו הראיה שהרי ר״י בר אלעאי היה מרקד עם הכלה ודמייא עליה בכשורא וכן רבי גידל שאמר דמיין לי כקאקי חיורי מפני פרישות מחשבות מענייני העה״ז ודבקותם לעולם בבור עושם ולא תרו אחרי לבבם ואם בא לאיש הרהור ודחה אותו מלבו אין כאן עון אשר חטא שהרי אמרו ג׳ דברים אין אדם ניצול בכל יום וא׳ מהם הרהור עבירה אבל המביא עצמו לידי הרהור רשע מאלך בדעתו והרהורו הרע לא יאבה ה׳ סלוח לו ועלי׳ אמרו הנני מביא על העם הזה פרי מחשבות מחשב׳ שעושה פירות הקב״ה מצרפה למעשה כמ״ש הראשונים ע״ה · ואחר שישקיף וישכיל האיש הנלבב שכל גופו ואיבריו בנוי על סדר האצילות העליון ויראה שמחשבתו כנגד המחשב׳ העליונה יכוין להיו׳ אברי מוחו ולבו שהם האברי׳ המשובחים שבו להיותם מכוונים ולחשב מחשבות הקדושה ויטהר מחשבותיו כראוי ויתבושש מלחשוב דבר שלא יהיה

עבודתו

עבודתו יתב׳ ונהגו רבים מהחסידים לטהר את׳ המחשבה להעביר יד ימינם על מצחם שלשה פעמים ולפתוח מעט מלימודם ובכן יוסר מחשבתו הרעה ותתבטל גם מחשבה אחרת והמקובלים הראשונים כתבו לכוין בשם ע״ב שורש החכמה מחשבה עליונה ואני שמעתי לכוין אותו בצורת עיינין ובניקוד פתח · ונמצא כתוב בשם רבינו הקדוש האר״י ז״ל לכוין בשם הוי״ה פשוט בניקוד בברית חיריק שבא חיריק שבא ומהרח״ו ז״ל הגיד בשמו לכוין במחשבתו ה׳ פעמים ריבוע מ״ה ושם רמז במחשבה אותיות חש״ב מ״ה ועל הרהור אשה טוב שירוק ויכוין בשם גרשנא״ל אותיות גש״ן בניקוד שבא ודל״ת פתח ואל״ף צירי ולמ״ד בלי נקוד ואם יכתוב שם זה בקדושה ובטהרה בקלף כשר וישאנו עליו לא ישיתנו יצרו להתאוות לאשה כך מצאתי כתוב מכתבי גורי האר״י ז״ל והרמ״ק קיבל מפי אליהו ז״ל שיאמר הרבה פעמים פסוק אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה · ומתנאי הדבור שיתקדש בו האדם בו׳ ימי החול הוא לשמור פיו ולשונו משיחה בטלה כמ״ש משוכבת חיקך שמור פתחי פיך שהשיחה היא חלק מהנפש שיוצא לחוץ ובכל דבור ודבור אם הוא שיחה דבר מצוה יעשה מלאך א׳ טוב ואם הוא של טומאה ח״ו נברא מלאך רע ואם הוא שיחה בטלה נברא מלאך בטלה · וזה הוא על כי התפלה והקדושה שאדם מוציא בשפתיו בוקע את הרקיע ועולה למעלה ככוכב בזוהר ואם הוא דבר רע מטמא נשמתו והחלק הדבור של הקדש עולה למקום טומאה הדומה לו ונשאר אותו חלק הקדוש חבוש בבית האסורים וכמה מטריח לקונו כ״כ יכול עד שיוציאנו משם · והוא מחלל ברית הפה שהוא יותר קדוש ומעולה מברי׳ המעור וטעם הדבר כמ״ש החסיד הרא״ד כי יש כ״ב מוצאות בפה אח״הע בומ״ף זסשר״ץ גיכ״ק דטלנ״ת ושרשם למעלה מעלה והם שורש לכל הנמצאי׳ והאל יתברך מאהבתו את האדם קבע בפיו אותיות אלא כדי שיוכל להדבק בבוראו כי בהזכירו למטה אותיות אלה בתורתו ובתפלה מנענע ומעורר למעלה השרשי׳ העליוני׳ כעין התוקע שלשלת א׳ ראשה במקום א׳ וראשה הב׳ במקום אחר כי אע״פ שיהיה המקום ההוא רחוק כשנענע האדם ראש השלשלת שבידו מנענע כל השלשלת וזה היתה מעלת הראשונים שהיתה תפלתם נשמעת מפני שהיו נזהרים שלא לפגום כ״ב אותיות שהם ה׳ מוצאות הקבועות בפיהם בשיחה בטלה ושאר הדברים הפוגמים את הלשון ולפיכך היתה תפלתם בוקעת רקיע השמים ועולה עד למעלה מעלה לעורר הרחמים וע״כ אמרו בזוהר כי בשעה שהיה הרשב״י ע״ה יושב ועוסק בתורה היו כמה אלפים ורבבות מלאכי מרום שומעים קולו והוא על כי מוצא שפתותיהם היו טהורים והיו קושרים ומייחדים כל העולמות כי קול ודבור שיצא מפיה׳ היה נעשה נחת רוח רב למעלה לא כן בהיות פגם

כה׳

פרק א' קדושת הדבור והמעשה

כה' מוצאות שהכל היוצא מפיו בתורה ובתפלה יוצא ע"י פגם ואי אפשר שיתייחד למעלה כי כל אשר בו מום לא יקרב. ובזוהר פקודי ז"ל ואית ממונים לאחרא מילה בישא או טינופא דאפיק ב"נ מפומיה ולבתר אפיק מילין קדישין ווי לון ווי לחייהון ווי לון בהאי עלמא ווי לון לעלמא דאתי בגין דאילין רוחין מסאבין נטלין האי מילא מסאבא וכד אפיק בר נש לבתר מילא קדישא אקדימו אילין רוחי מסאבא ונטלי האי מלה מסאבא ומסאבין לההוא מלה קדישא ולא זכי ביה בר נש ע"כ. ואחר שיפקיח וירא האיש הירא כי סוד הדיבור הוא הוי"ה וסוד הקול הוא אדנ"י יחרד האיש וילפת בבאו לדבר דבר שלא לפגל ברדפים ח"ו ויהיה פיו ולבו שוים לבלתי היות נרגן מפריד אלוף. ולמעט דבורו כל מאי דאפשר ואמרי' בירושלמי אמר רבי לוי אילו הוינא על טורא דסיני בעינא ב' פיות כי בפה שהיא ראויה לדבר דברי תורה ושבח והודאה אין ראוי שידבר בה בדברי העולם. ונהגו החסידים לתועלת כוונת התפלה לאחוז בפלך השתיקה כי רוב ביטול הכוונה הוא בא מדברים בטלים הקבועים בלב ולא יתכן היות מוראת שמים בלב המרבה דברים וגם לא כוונת התפלה ודורשי רשומות שמו בתו רמז בתי' תפ"לה נוטריקון 'תחסום 'פיך 'לתועלת 'התפלה (הנה וזה רומז בכל ענ"ב יהיה מותר ודב"ש לך למהרו' וכן אמרו לתועלת התפלה להרגיל עצמו לדבר בלשון הקדש עם ריעיו וישכיל עמו כי כשיתפלל אדם בלשון ברגיל בו ומשתמש בו כל היום לכל צרכיו יקל עליו לכוין וכשיתפלל בלשון אחר אע"פי שיבין מה שיאמר לא יקל עליו ולו שמו רמז זה בת"פלה נוטריקון 'תרגיל 'פיך 'לשון 'הקדש.

ואני שמעתי על תועלת שמירת הלשון לכוונת התפל' נרמז בשם מ"ב בשם האחרון שקוצי"ת נוטריקון שתוק זית שבלשון תרגום זית הוא שמיעה והכוונה שהשתיקה גורם שמיעת התפלה. ומורי ז"ל היה דורש ברומז הדבור הוא היה אומר כי כל הדברים אשר יביע כל איש הנה כמוסים בלב כל איש וכשעולה ברצונו של אדם לדבר כשיוצא הדבור מהלב וזהו בחינת עולם האצילות סוד אות י' שבשם הוי"ה וכשהגיע הדבור לחזה הוא בחינת עולם הבריאה סוד ה' א' שבשם וכשעולה הדבור בגרון הוא בחינת עולם היצירה סוד אות ו' שבשם וכשיגיע הדבור לפה ויבטא בשפתים הוא בחינת עולם העשיה בחינת אות ה' האחרונה שבשם הוי"ה. באופן כי בדבר רמוז ד' עולמות ובכל דבור אשר יבטא בשפתיו מהוה שם הוי"ה. שמעו אחי ורעי. ועתה קדש ברוכי ה' עד כמה מגיע פגם המבלבל את פיו בדברים בטלים שמרדף השם הקדוש ב"ה בלותו הדבור שמוציא בשפתיו ועל זה היה מתרעם הוא יתברך לאמר הוגעתם יהו"ה בדבריכם ומי שמע כזאת ולא יחרד לבו ויתר ממקומו לשמור לפיו

מחסום

מחסום ולאטום רסן לשונו ואז כשישים לדלת פיו ידבר חכמות והגות לבו תבונות ובדבר הזה תאריכו ימים. ומתנאי קדושת המעשה שיתקדש בו האדם בששת ימי המעשה הוא להיות כל איש ממעט במלאכתו ויקבע עתים לתורה כמאמר התנא הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה וכוונה היא יפנה מחשבתו מעסקיו להגות בתורה ואם לאו בר הכי הוא יתבטל ממלאכתו לשמוע בלימודים או להתעסק במצות ובגמילות חסדים כאשר יוכל שעה ואם אי אפשר לו לקבוע הדבר יום יום יפנה לעצמו ב' ימים או יום א' בשבוע להקדישו כולו לה' בקדושת שבת הן בדבור הן במחשבה הן במעשה ובכן אם לא יעבור חול לקדש שאר הימים לא עיכב ודרך זה אוחזים בו רבים מהחרדים על דבר ה' ויש להם על מה שיסמוכו מהמובא בזוהר פרשת אחרי מות דרבי חייא היה מהלך בדרך ומצא ב' אנשים ואמר שם קריבנא גבייהו אמינא להו מאי עסקייכו באתר דא אמרו מזכאי אנן ותרין יומין בשבתא בדילנא מישובא להתעסקא באורייתא' בגין דלא שבקין לן בני נשא בכל יומא ויומא אמינא זכאה חולקכון. הנה כי שבח ר' חייא חלקתם על התקדש עצמם ב' ימים בלבד אף כי בשאר הימים היו קובעים עצמ' לעבודתם עדי ערב וקדוש' זו אפשר לאשר ולקיים אות' כל איש הירא ויתמיד בה מפני כי אם ירצה לפרוש עצמו כל ששת ימי המעשה לא יתכן להתמיד בה ונמצא בטל מהכל ולא זו הדרך לתפוס בקדושה מבלי המדרגה כי רוב השמן בנר הוא סבה לכבות אורו אפס בהתנהל לאט לאט. אכן לא יעבור מלפנו' איש איש ממלאכתו אשר המה עושים לעבוד עבודת יוצרם דבר יום ביומו כל אחד לפי שיעורו העשיר לו ירבה והדל לו ימעיט. כי אין ראוי לאדם לצאת לפעלו ולעבודתו עדי ערב יותר מכדי פרנסתו. רק כמזומן לדרך כי שמא אין לו חיים אלא אותו היום בלבד ואין ראוי שיטרח וידאג על עולם שאינו שלו ומה יתרון לו בכל עמלו שיעמול תחת השמש ואין לו בעולמו אלא מה שהוא מתקד' ופורש מענייני העה"ז ומתדבק בקונו צור עשהו. וישים כל דעתו ומחשבתו על חיי העה"ב כי שם ביתו. והוא בזה העולם כאורח נטה ללון כמלון לילה א' או ב' שאין ראוי לו לתקן המלון ולהניח שם כלים נאים וליפותה באופן שיאבד כל זמנו ולמחר יוצא משם. וכבר המשיל החסיד בח"ה זה שדומה למלך שהקימוהו עליהם בעיר א' והיה שם חק שלא ימלוך עליהם מלך אלא שנה א' או ב' והמלך הסכל לא ידע דבר הזה ומיד שמלך הגדיל מעשיו בבנין ההיכלות והיה כונס ממון הרבה באוצרות והניח את מקומו וארצו וישכח את שדהו ואת נחלתו ויבז בעיניו לשלוח מלאכים לביתו לתקן מעשה ובהגיע תור וזמן הקבוע קל מעמא נפק לך מלכא טפשא' טרדין מן מלכות' ואתיהיבת לגבר אחרא ויסע וילך לארצו ולשדהו ערום ויחף והנה עלה כולו קמשונים וצעק צעקה

גדולה

גדולה ומרה שהביא את שלו ואסף וקבץ לאחר לא עשה כן המלך האחר שהית׳ כל כוונתו להשגיח על ארצו והיה שולח ממון הרבה ביד אוהביו וריעיו ואומר להם שיבנו לו שם בית מנוחה ושלח פועל לחרוש את שדותיו ולזמור את כרמו וכאשר השלים שנתו הלך לו בששון ושמחה לארצו ויצאו לקראתו כל באי שער עירו וקבלוהו בשמח׳ וגידלוהו ביניהם וישב כמלך בגדוד. והנמשל הוא כן אדם אשר הולך אחרי יצרו הרע ומגדיל מעשיו ומ זסף ומקבץ ממון הרבה ואינו מסתכל באחריתו שיעזוב הכל וילך לע״הב ערום מכל ויאבד מקומו שהיתה נשמתו חצובה מתחת כסא הכבוד והלך בתוך כף הקלע לבאר שחת ולדראון עולם. לא כן האיש אשר נגע אלהים בלבו שמוציא כל ימיו ושנותיו בעבוד׳ אהי השמי׳ ובלמוד תורתו ועשיי׳ מצותיו והוא פורש מהבלי העולם ומעל״ע לבו שהוא שלוח מאת הב״ה לע״הז לעבוד עבודה כמלך ששלח שלוחו אל עיר על דבר מלכות ואם זה במקום שים לו לעשות שליחותו ילך לו לבתי משתאות ולשחק בקוביא הלא ענשו גדול כשיחזור ריקם ולא שמר את מצות המלך אלא יש לו לילך בזהירות וזריזות לקיים דבר מלכו ולא יאבד אפי׳ רגע וכן יש לנו לידע שאנו שלוחים מאתו יתברך לשמור חקיו ועדותיו ואין אנו רשאין ליבטל מעבודתו אפילו שעה א׳ כשיש ספק בידינו וכשאין ספק בידינו למעט בעסק ולקבוע עתים לתורה המעט הוא אם רב.

הנה במוטב תלתא מחש״בה ודב״ור ומעשה יתקדש כל איש הישראלי בששת ימי המעשה להקדיש ולהעריץ הנשמה והרוח והנפש להמשיך עליו מאורי אור קדושת שבת הגדול. ואף אנשי המלאכה האביונים אשר עול המלאכה תכבד עליהם ואין הפנאי מסכים אליהם מקוצר רוח ומעבודה קשה על המחיה ועל הכלכלה בגלות החיל הזה הנה בשעת התפלה שהם על כרחם פנויים ממלאכתם יזהרו לקדש מחשבותם ודיבורם ושאר חושיהם בעת ובעונה ההיא כדי שאותה השעה או חצי שעה יהיו מקדשי׳ בקדושת שבת ולא יפסיקו בתוך התפלה בדבור כלל באופן שלא יהא שום יום משולל מקדוש׳ שבת כי בהתקדש עצמם בששת ימי החול יוכלו בנקל לקבל אור פני קדושת שבת הגדול ואי אפשר לקנות קדושת שבת אא״כ יתקדשו עצמם גם בימי החול כי קדושת שבת היא קדושה עליונה מאד אור האצילות ואי אפשר לאדם להשיגה מפני שהוא מלוכלך בו׳ ימי החול שמולבשים בו ל״ט מלאכו׳ והמשילו זה לבגד שנפלו בו כתמי׳ משמן וכיוצא שאם לא יורחץ וילובן כראוי לא יוכל לקבל שום צבע וג״כ הוא משל לאדם היושב במקום חשך וצלמות שאם בפתע פתאום יצא לאור ויקבל אור השמש בתוקפו יחשכו עיניו ולא יהנה ממתיקו׳ האור כן הנ״א לקבל אור שבת ונפש מלוכלכת מזוהמת כתמי פשעיו באין אור הנשמה שולטת בו כי אינה מקום מנוחתה ולא

מלאה הזוכה מנוח לכף רגלה כמ״ש בתקוני זהר ואיהו ...
דאתקן לה דירה נאה בלביה ובלים נאים באיברים דיליה ואשה נאה בנשמתיה דבגיניה שריא שכי׳ עילאה ואיהי נשמת כל חי ע״כ ופי׳ החסיד בשער הקדושה כי פירוש דירה נאה בליבים הוא טהרת המחשבות בו׳ ימי המעשה ואשה נאה בנשמתיה היינו הנשמה שהיא בו׳ ימי המעשה שלא תהא פגומה ועל ידי זה זוכה שתשרה עליו נשמה יתירה בשבת שבאה מהשכינה ותקון המחשבה הוא על ידי התורה וכוונת התפלה כי הנשמה היא מעולם המחשבה ותקונה וקישוטה הוא מה שהאדם עושה על ידי מחשבתו וזה פירוש ששת ימים תעבוד כא לומר שתהיה במדרגת עבד לעבוד את רבו בתפלה הנקראת עבודה ובכל מיני עבודה שהם השלו׳ ואז ביום הז׳ שבת לה׳ אלהיך וימצא בזה עזר כנגדו כי כבא יום השבת יהיה לו נקל טהרת מחשבה וכל הקדוש׳ שיהנה האדם ביום השבת וגם יהיו נקלי׳ לו לעשותם גם אחר כך בימי החול.

ורבינו הקדוש האר״י זלה״ה יסד סדר הכוונה להכין כל איש עצמו לקבל כר״ן משבת וביום ד׳ אז הכנה לקבל הנפש ומתמנגי׳ בו ניצוצי נפש שבת שבאה וביום הה׳ הכנה לרוח הקדש וביום הו׳ אל הנשמת הקדושה כי תמיד כשנכנס האדם אל הקדושה מעלין בקדש ונכנס אל הקדוש׳ מועטת ואחר כך אל שלמעלה ממנו ואחר כך אל הקדושה היתירה דוגמת לביאת השלת ואחרי תפלה של יד נאחריו של ראש כנודע לחכמי האמת וכשיוצא האדם ממנו הוא בהפך אשר מתחלה בראשו יוצא מקדושה יתירה ואחריו מקדושה של מטה ממנה ואחריו מקדושה הפחותה מכלן כי יציאתו מפנימי לחוץ. ועל כן ביום א׳ אז מסתלקת הנשמה שקיבל בשבת וצריך כל אדם לעשות פעולו׳ טובות להחזיקה שלא תלך מאתו. וביום ב׳ יעשה פעולות להחזיק הרוח וביום הג׳ אל הנפש אשר מטעם זה תסכיל טוב טעם את אשר הורשינו להבדיל עד יום ג׳ יען כי ג׳ ימים אלו נאחזים אחר שבת שעבר וכן אמרו בש״ס אב״ג לבתר שבתא דאה לקמיה שבתא וכו׳. והנה הפעולות לקבל הנפש הוא בסגולת קדושת המעשה לבטל ממלאכתו ולעשות המצות הבאות על ידי ההולך הרגלים ופעולות לקבל הרוח הוא בסגולת קדושת הדיבור בת״ת ולהרבות בעסק התורה בעצם היום הזה. ופעולה לקבל הנשמה הוא בסגולת קדושת המחשבה לטהר רעיוניו ולקדש מחשבתו ביראת ה׳ כל היום וכן כאתו מן הקדש פנימה עם א׳ יכין עצמו בקדושת המחשבה להאיר אתו קדושת הנשמה יתירה שלא תסתלק ממנו כל אותו היום וביום ב׳ יכון עצמו בקדושת הדבור להאיר אתו הרוח יתירה וביום הג׳ יכון עצמו בקדושת המעשה להחזיק ולהאיר אתו הנפש יתירה ולסוד הנכת׳ הזה תיקן עזרא לקרות בתורה בב׳ וכה׳ להכין ולסעד הרוח ביום הה׳ לקבל הדבור וביום

הב׳ להחזיקו כי אינו נקנה כי אם בכח הדבור שהוא בת״ת וסימן רוח ממללא׳ ויסד הרב ז״ל ה״ס קריה כאמרם לקרות מידי יום ביום מפסוקי פרש׳ השבוע להשלים האורית כר״ן ולקבלן וביום א׳ יקרא שמו״ת ו׳ פסוקים מתחלת הפרשה. וביום הב׳ ד׳ פסוקים שמו״ת של אחר ו׳ פסוקים הראשו׳ וביום הג׳ ה׳ פסוקים שאחר י׳ הראשונים. וביום הד׳ ו׳ פסוקים שמו״ת של אחר ט״ו הראשונים. וביום הה׳ ה׳ פסוקים שאחר כ״א הראשונים ואשר הריאו בסוד ה׳ יכין לכוין בסוד שבוע הכ״ן ומי מלא ימנו למו יום יום ידלגון אות אחת ממנו ועושה אלה בקרא כ״ן להקב״ה ויתר פרטי הכוונות הארוכות׳ במכתב הקדש מהרח״ו ז״ל ה״ס בסוד קריאה זו אבכי תקנתי נוסח תפלה דבר יום ביומו כוללת כל כוונת הרב ז״ל המה כתובים בספר חמדה גנוזה אשר לי ע״ש כאורך מים עמוקים ידלם איש תבונה.

ואשרי אנוש יעשה זאת להאיר נפשו רוחו ונשמתו לאור באור החיים בקדושת המאור הגדול אור האצילות המאיר בשבת הקדוש בספר התקונים האלה להכין אותו ולסעדו הן ביציאתו והן בכניסתו כהלו נר״ו יבא ובהלו נר״ו יצא לחזו׳ בנועם ה׳ ולבקר בהיכלו. ועתה אחזה מנ״ם דברותיו יתברך בפרשת המן לאמר הוא אשר דיבר ה׳ שבתון שבת קדש לה׳ וכמקו׳ אחר נאמ׳ שבת שבתון שהוא כי שבת מורה על קדושת עצמו ושבתון מורה על קדושה קטנה שבימי החול כמו איש אישון אישון הוא צורה קטנה שבעין. ומה שנאמר שבת שבתון מורה של ימי אב״ג שהקדוש׳ באה משב׳ שעברה ומה שנא׳ שבתון שב׳ קדש מורה על ימי דה״ו שהקדוש׳ באה קודם לשבת הבאה כמו שביארו בת הקודמין ע״ה אשר משם יתבאר כי מן התורה נצטוינו לבא בקדושות אלו ומקשה לבו יפול ברעה חס ושלום ונפשו הלך חשיכו׳ ואין נוגה לה. ומה נאלו רבת מבני עמינו אשר הפנו עורף ולא פנים ויקלו בתקף חשכא האחת שאוכה הנפש היפה ולא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם דרך הקדש מבא שבת הקדש ברוב פרעפם בקרבם איש איש ממלאכתו אשר המה עושי׳ כל האזרח בישראל ישבו בשו׳קות ואיש אל עבר פניו ילכו סחור סחור לאוכלה ולו לסחורה משעה שעלה עמוד השחר ותעבור המנחה עד סוף האשמורת הראשונה דחופים ומבוהלים מחוזקים בכסף וגם בלילה לא שכב לבם ויחלק עליהם לילה ויתחלפו להם ספרי חכמותיה׳ בספרי התורה וישכחו צור עושם ואת פועל ס׳ לא יביטו וימאסו בתורת ה׳ ולא יבגר מהם נותן טעם בר נותן טעם לפגם כי לא עדרו חיל מפני חומר שבם שעשוי למלאכה על המחיה ועל הכלכלה קורא אני עליהם למה תשקלו כסף בלא לחם ויגיעכם בלא לשבעה כי אילו היו מהדרים להיות להם כסף על הלחם לבד החרשתי אך למה תשקלו כסף בלא לחם ולא יאמרו כי טוב להעשיר שלא יצטרכו לבריות ולהשאיר אחריהם ברכה הנה אם היה

העושר

העושר דבר טוב קשה שחרשת יאך ויגיעב׳ בלא לשבעהם אין אדם מת וחצי תאותו בידו ואם כן למה יגעו במה שתמיד משביע ורעב. וכזוכר בשלא אמרו כנ״נזנא דלא איגן הלא משמנו יהיה בקב״ה לא בעאן לאשתכלא באורחי ואינון בעאן לאטרח׳ גרמייהו על זונא בתר מזונא יממא ולילא דלמא לא סליק בידייהו פיתא דכהמא ומאן גרים לון בגין דלאו אינון בני מהימנותא ע״ב ומה יעשה ליום פקודה איש במשגן כולו אומר כבוד שקט בביתו ורענן בהיכלו אשר לא נדם והאלהים אבה לידו כסף וזהב לרוב או עם פרים זהב להם שאוחזים מעשה אבותיהם בידיהם לא בחיל ולא בכח בא מתמית ירושת אביו ועומד על כנו וכפס לא תשבע קשים עקלקלותם נוכרו יחד לאסוף ולכנוס עושר ולא במשפט תמיד כל הימי׳ ויתכוכבת סוחרת בגאון עוזה של תורה ומצוותיה ועיטם להם ולא יראו מה״ר י הכנפים לפניה׳ אשר לחרב ואשר לרעב ואשר למות וכאשר איש ידר עליו ה׳ באם ועל עשנו. לימים עוד הלא יתעבר יפרוש כנפיו לבא בכלא אלי קבר ומה יתאוכ״ן העשיר בעשרו או מה ישען על ביתו ועבדו ואמתו ורכושו אשר רכש כי לא במותו יקעו שאול דמי״ו כן. יומת ואבד שעושר ההוא בענין רע אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה בושת יהוא לו ודקיקה מק״ו עוונותיו יזכרוהו ותגלה ותראה קלונו. ומסילות אלו ראוי לכל איש חיל ליתן עיניו ולבו כל הימים אליהם להיות ממעט לרגל המלאכה אשר לפניו בימי המעש׳ לכבוד יוצרו ולהקדיש ולהעדין את הנשמה הטהורה להכין אותה להיות כסא מוסבה לקדושת השב׳ כמו שביארנו. ואשר לא שת לבו את דבר ה׳ עוד כל ימי המעשה לילה ויומם מקוצר רוח. זו היא דרך ישרה שיבור לו לתקן את אשר עוותו בתפארת קדושת יום הששי אשר הוא כולל בו כל הה׳ ימים כ״ל לו כל אלין ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא יען ה׳ הצדי״ק נאדר בקדשו כי על כן נכתב ונחתם אות ה״ה בו ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי על כי נאזר הוא באהבה כללות הה׳ הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד אשר לעומתם המה ימי בראשית כנודע למביני מדע ועל כן תפארת עטה להיות עליון ומתנשא לכל הה׳ ימים וה׳ לילות באכרת״ו יסך על פגם שאר הימים ולילות הכלולים בו לתמוך נפילתם ופגמם ומה טוב חלקם ומה נעים גורלם של עבדי ה׳ העומדים בבית ה׳ בליל ו׳ ובנ״ו ז״ל הפיכתם כל הלילה להגות בתורה ולקדש מחשבותם עם קונם להתקדש במוטב תלתא דפורענותא לו כיתנה פריצה לפרוץ פרצות גדל פרע חובת קדושת מחשבה ודיבור ומעש׳ אשר יתחייב כל איש להיות מוסך בימי המעשה מקדוש׳ שבת וכאשר יתקדשו מחשבתם ודיבורם ומעשיהם בליל ו׳ מדת הכוללת ימצאו בה כדי גאולתם וכופר להם מאשר חטאו׳ ופגמו ביתר לילות עמל מיכו למו בשאר ימות השבוע. כאשר יקדשו עצמם במדה הכוללתם יקודשו גם

הכללים

הנכללים בה כאמור · וכן כמו שתפלת הוא לנגד שיור ומעשה התשוב׳ בו לכפר עליו מאשר חטא ופגם ביתר ימות השבוע כהתקדש בו לפתוח ביום ההוא בקדושת מחשבה ודבור ומעשה כאשר ביארנו למעלה ושב ורפא לו· ועל כי יוסף׳ הוא סוד שלישי לשבת הבאה כמו שביארנו לעיל. ע״כ בא הרמז ונפלא בכתוב והיה אם לא יתחטא ביום הג׳ וביום הז׳ לא יטהר כי אף מי שעזב ושכח את ה׳ בכל ימות השבוע הזמין לו האל יתברך פתח פתוח לפניו יום הו׳ שלישי על כולו פרי נר״ק עץ חיים אשר פריו למאכל ועלהו לתרופת הנפש היפה ולטהרה מאלאת זוהמת הנחש הוא יצ״הר אשר נתן בה את שכבתו ושמאה· והיה אם לא יתחטא ביום הג׳ אז וביום הז׳ לא יטהר כי אחר שלא תיקן את נפשו ומום הן בם· לא יטהר כי כל אשר בו מום לא יקרב ואין אור הנשמה שולטת בו כי אזה מקום מנוחתה· ועל כן ראוי להיות כל איש גורר בביתו בגרת פנימיו ויתבודד קצת ליל ו׳ וקצת היום גם כן ויפשפש במעשיו שעשה בו׳ ימי החול וגם את אשר פגם בסוד מחשבה ודיבור ומעשה כדי שישאל מחילה וכפרה מאל החנון המרבה לסלוח ועל ידי הראוי תשובה אז יהיה בזה הכנה שתשרה בו תוספת נשמה כדי שיוכל אחר כך לשוב במעשה ומה גם בהדרש עמו ללמוד בתורה תמיד כל הלילה אשר אין ספק כי כל דברי התורה אשר בם יהגה בלילה ההוא המה יעמדו למליץ יושר לכפר עליו על שאר הימים ולעטרו בעטרות קדש להאיר את נשמתו:

ומטעם זה אמרו בירושלמי ר׳ אבין הוה צייס בכל ערב שבת וכן בגמרא דאבעיא לן על הני דבי רב דיתבי בתעניתא במעלי שבתא מהו לאשלומי אשר משם למדו אנשי מעשה להכין ולהתענות בערב שבת· כי לא לבדו כאשר עלה על רוח רבים שטעם תעניתם כדי שיכנס לשבת כשהוא תאב· כי הן לזה יספיק מן המנחה ולמעלה· אכן טעם העיקרי על כי יום ו׳ היא מדה כוללת כל ימות השבוע וימלא כל איש בעצם היום הזה עוז מש״די להכין ולהתענו׳ ויפשפש במעשיו ויתחרט עליהם על כל עון אשמה אשר חטא על הנפש בימות השבוע והן עתה בכח סגולת תעניתו הימים הראשונים יפלו ורפא ירפא הנפש אשר בה הנגע והעמידה לפני ה׳. ומה טוב ונעים מנהג אנשי הלבב המוהגים להפסיק משבוע יום ו׳ ימים לילה ויום כי ימלאו תקון נפשם עון משעם על הימים ואף הלילות של כל ימי השבוע והאיש המשכיל ישית לבבו בשתים אלה תורה ותענית ביום זה כי בכח תורתו בליל ו׳ הכולל ימות השבוע· אולי יכפר על שאר הלילות אשר לא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה שהאריכו בעונש הדבר חכמי הזוהר הפלא ופלא והן בעו״ה רבת מבני עמינו שנו אליה עורף ולא פנים אוהבי לנום על ערשותם סרוחים עד שכמעט נשכחת תורה זו מישראל ואין משכיל דורש את אלהים לראש אשמורות הנה הלילה הזה סגול׳ ומסוגלת לאיש אשר ידר שנתו ומעיניו בלימודי ה׳ בתשובה ובהשקטה גמורה להיות דברי התורה מליצים לכפר עליו· ואף כי לפי דברי הזוהר תקון הימים הוא כל יום ויום בפני עצמו כנודע בטעם התענית חלום שצריך להיות ביומו. מ״מ יום זה אהבת כללותו עמו ובודאי הוא לתקן לאשר בכל שד״י יתלונן בתורה ובתשובה גם על כל הימים הכלולים בו· ורמז זה יתכונן בפסוק ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש· אשר מכאן כמדומני למדים כי צריך לתקן כל יום ויום בפני עצמו· אכן גם רמז׳ בר״ת ביומו תתן שכרו שב״ת לרמוז כי תכלית תקון הימים בשבת מגד היות כולל כללות כל השבוע בו כמ״ש בזוהר וסגולה זו היא מורגשת גם ביום הו׳ לילה ויום כאשר הוא כלול באהבה כללות הו׳ ימים כאשר ביארנו. כמ״ש איש שלומינו לתווך השלום· כי כמו לבין אבינו שבשמים בסוד רב השלו״ם עשה שלום ביניהם והוא יהיה עיקר התקון לימי השבוע דבי׳ צדיק ומדק כדרגא חדא וכמ״ש בזוהר בראשית דף מ״ז יום השישי מ״ש בכלהו יומי לא אתמר בהו ה״א אלא הכא כד אשתכלל עלמא אתחבר מוקבא בדכורא בחבור חדא ה׳ בשישי למיהוי כלא חד עד כאן הנה כי ביו׳ ו׳ כאדר בצדיק יסוד עולם וכלוה אליו אות ה׳ כי כלתו היא וצדיקים ירשו אר״ץ וישכנו לעד עליה בהגיון תורתם ליחד הייחוד הקדוש למעלה בכח הגיון תורתם בליל ו׳ ובכן תמלא ימלא ספר התקונים לכל הלילות כי לא קמו עמדו לראש אשמורות כמדובר· ואף גם זאת יכין להם לכוין בכח סגולת התענית לתקן את אשר עשו ימות השבוע כחגים וכמועדים והתענגו בימי החול באדבות בשר ויין ולא נתנו שינוי בין קדושת שבת לימי החול וכולן שוו בשיעוריהן והלואי לא יעדיפו בתענוגיהם בחול משבת הקדוש·

ומנהג חסידים הראשונים היה למנוע בשר ויין כל ימות השבוע והטעם כמ״ש המקובלי׳ בי ענוש חבוט הקבר אינו אלא בשביל השמחה ששמח בזמן שאין ראוי לשמוח ואין שמחה אלא בבשר ויין וכל הימים המותרים בנפילת אפים אינם ימי שמחה ויש למנוע ממשוך עצמו בבשר ויין הרבה ועל זה נאמר חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי והימי׳ האסורים בנפילת אפים המה ימי שמחה ומותר לשמוח בהם בבשר ויין אך אמנם הם נחלקים לב׳ חלקים יום ש״ת ועי״כ חובה גמורה לאדם לשמוח בהם בבשר ויין יותר מדאי ובכל שאר ימות השנה ביום שיש בו מוסף מצוה עליו לשמוח בהם בבשר ויין וביום שאין בו מוסף אעפ שאין בו נפילת אפים אין מצוה לשמוח בהם בבשר ויין רק רשות ובשר ויין שקנאם לשם שבת או שהן מותרות של שבת אוכלין בימות החול כי קדושת השבת חופפת עליהן אבל בלא זה הוא נענש עליו בחבוט הקבר ולחכמי המדע

פרק א מאכל השבת לא יעשה בחול

רזא אחרת אתם בסוד הקרבן שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים שיש רשעים שבמותם יתגלגלו בבעלי חיים וכאשר האדם אוכל מהבהמה ההיא יתדבק המגלגל בנשמתו וכאשר ישן בלילה ותעלה נשמתו למעלה עם אותם הנצוצות והנשמות שבמאכל היא חוזרת לבדה והמה נשארות למעלה וזה ובעלים מתכפרים המה הנצוצות והנשמות המגולגלים במאכילה. ועל כי אין כד כל אדם כח לברר בירורים אלה בימי החול כמו ביום שבת ע"כ מהגים לפרוש עצמם מבשר בימות החול כי לפעמים אדרבא ימשך ממנו אותו מיעוט קדושה שיש לו ונמשך אחר שבהמה ח"ו. וזה היה דעת ב"ש כשראה בבהמה איזו סימן קדושה הכינה לשבת להעלותה בתקף תוספת של קדושת שבת אלא שב"ה מדה אחרת היתה לו כי הוא כאורך במדת חסד אל כל היום ובכחו היה מוציא כל נצוצי הקדושה אף בימות החול.

ומטעם זה נהגו לאכול דגים בשבת כי יש דכוי הנצוצות לתקנם ולהעלות' בכח קדושת שבת. ובחול יפרוש מהם כי אין בידינו כל כך כח להעלות' ומורי זלה"ה היה מקפיד מאד שלא לעשות שום תבשיל הנהוג לעשות בשבת כגון פשטיד"א וכיוצא בימות החול וכן בענין המלבושים שלא ללבוש שום בגד שבת בחול ומהרח"ו היה מקפיד להיות לו חלוק מיוחד בשבת כמו שנבאר בפרקי' הבאים בס"ד. והאיש הירא ישכיל לאכול כל חולין שלו על טהרת הקדש ויעשה לו מסגרת וגבול לאמר עד פה תבא ולא יוסיף לדאבה עוד על בקשת המותרו' בימות החול שהשלח"ן נהפך לבית ח"ו. ואם יעצור חיל לפרוש עצמו מבשר ויין כל ימות החול מה נעי' גורלו. ואם נהלושי המזג הוא ואוכלם בימות החול הנה בליל ו' ויומו יפרוש עצמה ממנה הן בשביל כבוד שבת והן לתקן שאר הימים הכלולים בו' לענות נפש במקצת על אשר התענג בימו' החול במותרות וביותר צריכים להזהר לתקון עון אשמה העם המתאוין בני תמותה אשר עושים כל ימיהם כחגים וכמועדים בקול מחה על היין ותמיד כל הימים אבל כל פנה יאדרו לתקון איזה תקון של זבחים ילכו להם גם אלה ביין שגו בשכר תעו מדרך השכל וישכחו את ה' ונתנו יקר תפארת לימות החול עודף על ימי שבתות. וי"ם אבר אין מזור למחלתם כי אם להכין ולהתענות יום ו' לילה ויום אולי יכפרו על שאר הימים בחושבם מחשבה על שחטאו ויתנו לב לשוב אל ה' והאיש המשכיל יבין את זאת ממ"ש על המתענה תעני' חלום בשבת דבעי למיתב תעני' לתעניתא אמרו בזוהר דף מ"ט דא בטיל ענוגא דשבתא יבטל ענוגא דחול ואי איהו מבטל עינוגא דשבתא וקא מתענג בחול דמי כמאן דחשיב לאלהא אחרא יתיר ממה דחשיב ליה לקב"ה דהא עלאה קדישא דקודשין דשריא עליה לא עביד ובטיל ביה מניה רוחא אחרא דחול דשריא לבתר על עלמא

חשיב וקא מענגא ליה כדין מהדרין ומתפרעין מיניה בהאי עלמ' ובעלמא דאתי בגין כך אצטריך תעניתא אחרא ביומא קדמאה דחול כזמנא דשריא על עלמא ההיא רוחא דחול ובהאי אית ליה אסותא כיון דלא חשיב לרוחא דחול וסימנך והשיב את הגזלה אשר גזל לא חשיב לקב"ה לא חשיב לבני נשא בג"כ לית ליה עונשא גבב דחשיב לבר נש יתיר מקב"ה אית ליה עונשא בהאי עלמא ובעלמא דאתי ע"כ. כן הדבר הזה הדשנים והרעננים במיטב מעדנים כל ימי החול במה יודע אפוא עונג קדושת שבת אחר כי כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת והרבה מהם יאכלו עם ריעיהם בימות החול בשמחת מריעות הרבה יותר מדאי מידי אוכלם בשבת ומצאו חושבים חס ושלום למלאהאחרא יתיר מקב"ה אין ארוכה למחלתם כי אם בסגף עצמם יום ו' לחלם חוטי' המענגים ביום ההוא בתעני' ותשובה ובכן תיזאי אדבא לשליוותם הואיל ולא כתמו חשיבו' לרוחא דחול והוא מתפאר התקונים לכל הנפש החוטא' במאכלו' בימי החול ובלבד שיכון בתעניתו על זאת. ואף האנשים שנגשים אל ה' יתקדשו להתענות יום ו' לתקן כל ימי החול ואשר נהנו מסעודות הרשות יותר מקיום הנפש שהוא תענוג והוא מרבה בשר לרימה ומתלבש בו החיצוני' מצד המאכל ההוא ובזוהר פרשת תרומה אמרו גופיהון דצדיקיי' דלא מתענגי בהאי עלמא אלא מתענוגי דמצוה וסעודתי שבתין וחגין וזמנין ההוא רוח מסאבא לא יכיל לשלטאה עלייהו בתר דנפקא נשמתיה מיניה דהא לא מתענגי מדיליה כלום זכאה איהו דלא אתהני מדיליה כלום עד כאן'. הנה מזה יתבאר שיש מעלה נוספת למי שאין לו אפילו הנאה מועטת מהקליפ' כל שכן שתענוג. יען כי כל מה שהאדם אוכל יותר מקיום הנפש הוא תענוג ואין כניסה לחצוני אלא מצד זה. ובמדרש הנעלם חיי שרה ולקחת אשה לבני משם אמר רבי יצחק אותו הגוף שנצטער עמי באותו עולם ולא היה לו הנאה וכיסוף בו מפני יראת קונו אותו הגוף תקח (בעת תחיית המתים) ליצחק (פי' להנשמה שלי) כמבואר שם. ובזוהר פנחס בלולה בשמן כתית ודאי לאו אורייתא היא בלולה אלא למאן דסביל כמה מכתשין בגיניה כמה דאוקמוה מכל מקום דלית אורייתא מתקיימא אלא במי שממית עלה. ועוד בלולה בשמן כתית דא הוא דמקיים פת במלח תאכל וכו'. ועוד בלולה בשמן כתית הה"ד והוא מחולל מפשעינו מדוכא בעונותינו פי' כי רוח אפינו משיח ה' עונותנו הוא סבלם והוא מחולל מפשעינו ומדוכא בעונותינו מקול מחרף ומגדף עד יצא כנוגה אור קדושתו וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו ארמון על משפטו במלכות שד"י וצריך כל אדם לסבול ולדכא ביסורין ולמעט תענוגיו על עונותיו לקבל עליו יסורי משיח הקדוש כמ"ש בספר החסידים על חסיד אחד שסבל יסורין מטעם זה. כי על כל אלה האנשים הנוגשים

אל ה׳ אשר לא נזהרו ולא נזמן באלה לתעניות בימי החול
צמכתב זה כאיזה סיבות על כל פנים יתמן לב לאחוז
דרך אנשי מעשה להתענות יום ו׳ להשיל חלבים על החומר
העכור ולזכך את נפשותם וטהר׳ ממקור דמיה אשר
הטמאה בחנוני ביתר הימים והאיש הירא לא ישליך דבריהו
אלה אחרי גוו אשר המה משופרי שופרי הנפש היפה
לשקדים׳ ולהעריכ׳ הן בקבוע הנין תורתו בליל ו׳ שאל יתן
דומי לו תמיד כל הלילה והן כמה תעניתו ביום ההוא כל
אחד ואחד כאשר יוכל שאתו וכל אדם איננו חייב אלא
כשיעורו וכ״ל שלתקון פגם הברית יהיה תועלת גדולה
להיות כל איש כעור משינתו בכל ליל ו׳ בשבת ויום שלפניו
ובכן ימצא מזור למכאובו מאשר פגם בברית קדשו ולא
נאמנה בבריתו וגם יהיה תועלת עצום לכל ימות השבוע
שלא יטמאוהו במקרה אשר לא טהור. ומבואר טעם הדבר
לבאים בסוד ה׳ ומשכילי׳ בסוד השפי צדיק יסוד עולם כמו
שביארנו בספר חמדה גנוזה בסוד אל יפסיע פסיעה גסה
שנוטל א׳ מת״ק מאור עיניו ומהדרא ליה בקדושא דבי שמשי
ע״ש. שסוד תיקון היסוד אות ברית קדש יכון בערב שבת
כאשר הוא פרי צדיק עץ חיים ושלישים על כולו. ואיש חכם
יכפרנה להיות חס על הנפש האחת האהובה אשר היא מד
להיבצון פגם זה ביותר משאר הפגמים כאשר הארכנו
בפרקי השובבים כמי אמרי״ס הממררים את כל הנפש
אשר הנגע הזה קרב באהלם כר מינן וכאשר בחטאו
נסתלקו הה׳ חסדי״ם מצדיק העליון והיה שמי עתה בכח
סגולת תורתו ימשיך הה׳ חסדים אל מקומם ומכונם והיה
השפי. וכן אשר היה נרגן מפריד אלוף צדי״ק מצדק והיה
שישי עתה בכח סגולת תורת ה׳ בלילה הזאת ישוב לחבר
את האהל להיות א׳ והיה השפי וכלוה אליו הה׳ כי כלתו
יהיא. ועושה אלה יאותה להם לטהר עצמם מבעוד יום
במקוה טהרה אם לא נשמרו בימי החול לך מאשה וכל שכן
אם קרה להם מקרה אשר לא טהור בימות החול שלא יבשו
עוד טומאתם בם לעשות תקון אות ברית קדש כי קרוב
יהיה לפגל קדשי שמי׳ ומדמע קדש וחול ומעוך וכתו״ק חלף
התקו״ן חס ושלום. ובל כן לא יעבור מלטהר עצמו לעשות
תקון ליל ו׳ אף כי לא ניסה באלה ביתר הימים. וככן ימצא
עוד משרי כנגדו להמלט מידי יצה״ר בסוד והיה שד״י
בצריך כאשר קבלנו מרבינו האר״י זלה״ה כי ממילוי
אותיות יצר יוצא שם שדי כזה י״ד צ״ד רי״ש וזס והשיג לכם
די״ם אותיות שדי״את בג״ר אותיות יצר באופן כי בג״ר
יצוג את זרע לקיום מצות פריה ורביה בלבד וכונה זו יש
לכוין אותה כאשר יצא תמיד מדלתי ביתו החוצה בשם
שדי שכמזוזה ויועיל הרבה להכפות ולהרחיק את הצפוני
מעליו. וביותר בעשות מעשה בליל ו׳ ויומו אשר מחוס
שדי עליו יראה בתקון התשובה והתורה בו להיות נמלט
משכ״בר ויהיה שדי בגי״ן לירא׳ ולאהבה את הנפש

ובתפלת

הנכבד והנורא.
ערבית ליל ו׳ יתקדשו בכוונה יתירה
ונכון להיות כל איש נודר רוחו.
ונשמתו אליו יענוב על פגם אשר פיגל בקדשי שמים ביתר
תפלות של שאר ימי המעשה באמור להם בלא לב ולב והן
עתה בכוונת התפלות ביום הזה אשר הוא ללמד על הכלל
כולו יצא המה יעלו לעלות להראות את פני האדון ה׳ צבאות
וכה יכין לבו לכוין בתפלת שחרית זו כחה לבלתי ידח ממנו
נדח ויצטרפו תפלות הפסולות עם תפלות היום אשר יכשר
לו בתשובה ומעשים טובים. וגם סעודתו יהא זהיר להיות
אכילתו בקדושה אך למעט אכילה ושתיה מידי מחסורו אשר
יחסר לו אלא אוכל נפש בלבד כי המאכל מביא את השינה
ואין השינה צריכה לכך כי אם לעמוד חי לא ינום ולא ישן
לתקן את הנפש היפה ותנכה חסידים העומדים בבית ה׳
בלילות לקבוע זמן סעודתם מבעוד יום להקל מעליהם
כובד משא המאכל והחכם עיניו בראשו וידוד מדוד רעים
ומריעים המתרועעים אל מקום הדשן ועונג שכר הבטן
קופרא טבא לפומא וכסא טבא לפומא כאור השישי ביתר
הלילות וכן לא יעשה כי לא זו הדרך ולא זו העי״ר להאיר
את נשמתו כמו שביארנו למעלה. ולפיכך כל ערום יעשה
בדעת ויקדים בזריזות מביאה לידי זהירות לכבוד קום
ולתקן את נשמתו ואליו יאסוף בעלי אסופות ובאספו שמה
כל ההדרי״ם להדר ולפאר את יוצרם זיכונו מחשבותם לך
נגד ה׳ מתחלת הלילה להגות בתורת ה׳ ובמצוותיו תמיד
כל הליל׳ לא יחשו. ואול׳ בענין סדר הלימוד המשכילי׳ יוסרו
להגות בחצי לילה הראשו׳ בתורה שבעל פה בדברי מוסרי
הנפש בראשונה ואחריהם בזוהר ובדברי אגדה ובמסכיות
ובריכי שבת החמורה. דק השמר לך ולא תמרה את אשר
רבינו הקדוש האר״י מתריה שלא ללמוד בחצי ליל׳ הראש וכ׳
מקרא בכל כאשר המקרא הוא בחינ׳ דינים והליל׳ גם היא
דינים ויגברו הדינ׳ יותר מדאי חס ושלו׳ ואזהרה זו בשאר
הלילות וכולה שוה בשיצורה. אכן בליל ז׳ אשתני למעליותא
משאר הלילות כאשר מחנות הלילה ואילך האלך ואור אור
קדושת שבת והרחמים מתעוררי׳ ואין פחד הדינים בקדושת
שלישתה. ויבינו במקרא כי על כל אלה האנשים האלה
שלימים אשר כח בהם להבין ולהשכיל בתורה שבכתב
ובתורה שבעל פה יאותה למו לקבוע חצי הלילה הראשונה
תורה שבעל פה ובחצי הלילה האחרונה יבינו במקרא תורה
נביאי׳ וכתובי׳ כל א׳ לפי שיעורו ובלבד שיתן כנגד ; הימו״ד.
ואשר להיות האדם לדעת אבינו רועינו הרשב״י ע״ס כי הגות
בסוד תעלומי מדות העליונות מעורר עליונים למעלה
בשרשן ומאורות נתן סביבות עוזם וכמ״ש באדרא לחברי׳
הנא חמינא י״ב אילין בליטין קמאי ונהירין בבוניכין ובד
אתפרש כל חד מיניהו מפומיכון אסתלק ואתתקן ואתעטר
בטמירותא דתקוני דדיקנא וכל אחרנין אסתלקן ובעוד

ד"ל חד מתפרש בפומייכו נהיר ואתעטר ויתיב במלכא בגו חיליה ע"כ:

על כן נהגו פנות נבאות קדושים רוממי פד"י להגות לבב תבונות בסוד ה' וברית"ו בזוהר ובתקונים בלילה הזאת לעורר ולהאיר מדת צדיק העליון למעלה בפורשו בחור השישי ואל אל שדי יתאכנו לתקן בסגולת ליסודם מדת צדיק יסוד עול' את אשר עוותו בפגם אות הברית ולא נאמנו בבריתו ולחסות בזיו כתר עליון בכל שדי כל הימים לבל יפקדו רע ח"ו במקרה אשר לא טהור ואף גם ליסד ולתקן פגם הימים ומדותיה' למעלה בפורש' הכלולים בביטוי כמדובר למעלה. ועל כי ענייני סוד הצדיק באו מפוזרים בזוהר ובתקונים בהרבה מקומות על כן לרגל המלאכה אשר לפני בספר הזה לזכות את הרבים ירא"י ה' וחושבי שמו. אנכי אספתי בנ"הרים הבאים בזוהר ובתקוני' המדברים בסוד הצדיק ואחלקם לז' חלקים להגות בם מידי חדש בחדשו חלק א' מידי שבת בשבתו בכל חצי לילה הראשונה אור השישי. ובחצי לילה האחרונה יבינו במקרא תורה נביאים וכתובים ולכוין בהם ע"ד הסוד במקצת בנויים היחוד הידועים אבל עין רוגל בספר הזוהר. וכה סידרן כדר סדר לבדו:

חלק א' בשבוע א'. זוהר פרשת בראשית דף ה' ע"א בגופו ר"א הוה אזיל וכו' עד קראן ליה דוך דחמרי וכו'. ובדף ח' ע"א פתח ר"ש השמים מספרים וכו' עד כי טוב ה'. ובדף כ"ט ע"א תנינן כלם למה וכו' עד כאן סתימא דמילין. ובדף ל"ב ע"א ר"ש אמר על ברית עלמא אתברי וכו' עד יהיה ה' א' ושמו א'. ובדף מ"ז ע"ב ויכל אלהים עד אשרי העם שככה לו ובפ' נח דף כ"ט ע"ב אלה תולדות נח וכו' עד דבגיני כך כתיב וכו' ובדף ס"ו ע"ב והקימותי את בריתי וכו' עד רזא דארחוי דארעא. ובדף ע"א ע"ב ויאמר אלהים לנח כו' עד מקיוף עליך וכו' ובפ' תולדות דף קמ"א ע"א ויעתק משם עד והא אוקמוה. ובפ' ויצא דף קמ"ט ע"א ויחלום עד ורחל באה עם הצאן ובדף קנ"ג ע"א ויאמר יעקב אל לבן וכו' עד א"ר אבא הכי הוא ודאי. ובדף קנ"ד ע"ב הפעם אודה את ה' כו' עד ביחודא חד. ובדף קס"ב ע"א ר' ייסא זוטא הוה שכיח קמיה דר"ש וכו' עד אצריך ישראל ובדף קס"ד ע"א פתח ר"י ואמר וכו' עד ועמך כולם צדיקים. ובפ' מקץ דף ק"ז ע"ב וירא יעקב עד ואוקמוה. ובפ' ויגש דף ר"ה ע"א ויגש אליו יהודה וכו' עד מתמן אתברכא. **חלק** ב' בשבוע ב' ילמדו בפ' ויחי דף ר"ל ע"א המלאך הגואל וכו' עד הכי כמי אלהינו לכל עלמא. ובדף ר"מ ע"א פתח ואמ' מהאוכל יצא מאכל וכו' עד ובך בחר ה' אלהיך. ובדף רמ"ד ע"ב גד גדוד עד דף רמ"ח ע"ב אשר כברכתו בירך אותם. ובפ' בשלח דף כ"ה ע"ב ה' איש מלחמה וכו' עד ונתקדשתי ובדף ס"ג ע"א ראו כי ה' נתן לכם השבת עד אוקימנא מילי. ובפ' משפטים דף ק"ט ע"ב פתח ואמר שמעו הרים את ריב ה' בסוד המשכיל לפירוש הרב זלה"ה שהוא יסוד העולה למעלה עד הדעת עד דף קי"א עד חולקיה ואחסנתיה. ובדף קט"ו ע"א ר"מ כתר דא עד להו כלהו נ.ה.רי מתיבתא. ובדף ק"ד ע"ב יהודה אתה וכו' ר כאן חכמה. ובדף קכ"ב ע"ב תניא ברזא דרזין עד ישבו יבדים את פניך. ובפ' תרומה דף קל"א ע"א ת"ח ההוא יד.ה וכו' עד דף קל"ח ע"ב אשרי העם שככה לו. ובדף קע"ז ע"ב שפרא דציניעותא כולו.

החלק הג' בשבוע ג' פ' ויקרא דף ה' ע"א אדם כי יקריב עד אם עולה קרבנו. ובדף ו' ע"ב תו פתח ואמר הנה מה טוב ומה נעים וכו' עד אשר בך אתפאר ובדף ט' ע"ב תו פתח ואמר ברוך ה' מציון עד ורצו את כבודי ובדף י"ב ע"ב ר' חזקיה הוה יתיב וכו' עד יברך את עמו בשלו"ם. ובדף י"ז ע"א ר' אבא הוה יתיב עד דף י"ז ע"א עד כתר על אתוון. ובדף ל' ע"ב זה קרבן אהרן וכו' עד אני ה' דברתי. ובדף ל"ד ע"א קח את אהרן וכו' עד אמן ואמן. ובפ' אחרי מות דף כ"ז ע"ב ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן וכו' עד בידיה מבירכאן ברכאן לעילא ותתא. ובדף כ"ט ע"ב תניא א"ר יוסי וכו' עד ורב שלום בניך. ובדף ס"ד ע"ב ויצא אל המזבח וכו' עד ס"ז ע"א אשרי העם שככה לו. ובדף ס"ח ע"ב רבי אבא פתח עיר קטנה עד ועניתם את נפשותיכם. ובדף ע"א ע"ב במעשה ארץ מצרים וכו' עד שמא קדישא בדקא חזי ובפ' אמור דף נ"א ע"א ר"ח פתח עד ואתם הדבקים. ובפ' בהר דף ק"י ע"ב וכי תאמרו עד והא אתמר. ובפ' בחקתי דף קט"ו ע"א ר' חייא ור"י הוו אזלי עד סוף הפרש' ובפ' במדבר סיני דף קי"ט ע"ב ונסע אהל מועד וכו' עד אשר בך אתפאר.

החלק הד' בשבוע ד' בפ' נשא דף קמ"א ע"ב כד אתברי פרצופא דרישא וכו' עד סוף האידרא ובפ' בהעלותך דף ק"ן ע"א ר' יצחק פתח וכו' עד אתאחיד בכל סטרין וכו'. ובפ' שלח לך דף קס"ג ע"א פתח ר' אלעזר וכו' עד דף קס"ו ע"א וע"ד חדי משיח. ובר"מ דף קע"ד ע"ב מצות פקודא דא עד סוף הפ'. ובפ' חקת דף קפ"א פתח ר"ש השמלא מעייני' וכו' עד וזרקת י עליכם ובפ' בלק דף ר"ג ע"ב אסוריכו עד אתא ר' אבא ובשקיה ובדף רי"ב ע"ב אראנו ולא עתה עד סוף הפ'. ובפ' פנחס דף רי"ג ע"ב ר"י פתח עד משאר בני עלמא. ובדף רי"ד ע"ב פנחס בן אלעזר וכו' ורעיא מהימנא עד כפרה מקין. ובדף ר"כ ע"א פנחס בן אלעזר וכו' עד דאיהו ברי' ובר"מ דף רמ"ו ע"ב פתח ואמר לא הביט און עד דף רמ"ח ע"א ובראשי חדשיכם. ובר"מ דף רנ"ו ע"ב פקודא קדמאה וכו' עד ה' זוקף כפופים. ובפ' ואתחנן דף רס"ה ע"ב ר' אבא הוה אתי עד ועמך כולם צדיקים

ובדף רס"ט ע"ב פתח ר"א עד סוף הפ' ובפ' עקב דף ר"ע ע"ב עד דאיהו אחס סמוכא · ובדף רע"ח ע"א ביומו תתן שכרו עד הל"כ למס' יוסטיי ובפ' וילך דף רפ"ה ע"א ועבת השיל הזא ע"ס הפ' ובפ' האזינו דף רנ"ז ע"א מסכ' אוליפנא דבר בלחודוי עד ד' רנ"ח ע"ב אזדת תעבד על ה' · ומי שלא יעבור כח לעמוד כל הלילה או העומדים כל הלילה בלילות הארוכות יבחרו לשנות בס' התקונים יחלקו גם המה לד' חלקי' · החלק הא' בשבוע א' בהקדמ' התקונים דף א' עד דף ד' ע"ב עד קורעין לו גז"ד של ע' שנה · ובדף י' ע"א והמשכילים יזהירו דאלין ידעי פקודא ה' דאיהי ברית ע"ס י"ב · ובדף ט"ו ע"א עד דף י"ז ע"ב עד ולירת' כפסין ועמודין לכפייהו · ובדף כ"ד ע"ב ז' בבכא ע"ס התקון · ובדף כ"ז תקון ח' כולו ·

החלק הב' בשבוע ב' מתחלת תקון י"ט עד דף מ"א עמוד א' עד ולאיברי לא גליתי · ובתקון ך' דף מ"ו ע"א ויאמר ה' לרב ע"ס התקון · ובתקון כ"א דף נ"ב בההוא זמנא דאתעבר ההוא חויא בישא עד דף נ"ו ע"א מיד ותחמול עליו · ובתקון כ"ב דף ס"ג ע"א קסר"ס ע"ס התקון · ותקון כ"ד כולו וכן תקון כ"ז ·

החלק הג' בשבוע הג' בתקון כ"ח דף ע"ב ע"א ד"א והמשכילים אלין מארי מקרא ע"ס · ובתקון ל' דף ע"ו ע"ב נתיב ב' כו' ע"ס התקון · (תקון ל"ט כולו) ותקון ל"ו ול"ז וכן תקון ל"ט · ותקון מ"ז ומ"א כולו. ובתקון כ"ו דף כ"ב אדהכי הא אליהו קא אזדמן ע"ס התקון ·

החלק הד' בשבוע ד' מתחלת תקון ס"ט דף ק"ד ע"א ארץ אשר לא במסכנות · ובדף קי"ד ע"א · ות"ח אע"ג דאית בספירא' עד לא אבא בירושלים של מעלה · ובתקון ע' דף קי"ט ע"א ועוד בראשית עד היכל תנייב' ובדף קל"ג פתח אליהו עד חילא דבלא בידיה · ובדף קמ"ג ע"א תקון ו' ראשך עליך ככרמל ע"ס · וככן בגמר קריאת הזוהר והתקונים ישורר בשפה ברורה ובנעים קדושה שיר ושבחה לכבוד ולתפארת צדיק העליון וקול אל שדי כדברו · ושם יב"ל פזק כראשו לא"ן ואברהם סי"ב :

יוצר יחידתי לו אתנה דודי · אחסה בזיו סתר עליון בצל **שדי**

גמר ביום ששי את כל אשר עשה · ראה והנה טוב כל מחזה **שדי**

למיחלי חסדו גנז מאור טוב · מאיר כזוהר על הרים וזיו **שדי**

פודה בשלום את צדיק יסוד עולם · יתן כאל יוסף לו נחלת **שדי**

זוכר ברית כרת מאז לאברהם · יצחק ועמדה אל יעקב כאל **שדי**

קידש

קידש ששי שמי את כל קהל עמו אמו לחבתו גם בהמות **שדי**

משה זכות הדסה תורה בפיו פתח קולו כקול מים רבים כקול **שדי**

יום זה אני מכין נפשי להודיתו על כן תשחר נא אל אל ואל **שדי** :

כי כל ימות החול חולה בכרתה שותה בגלות מר מר מחמת **שדי**

אוחיל לבור אל חי יגמור שנות החול לשבות בשבתו : אז יצלנו **שדי** :

ויגמור בפ' מאל אביך וכו' יושב בסתר וכולי אומר לה' מחסי וכו' ·

ובחצי הלילה האחרונה יכימו במקרא תחלת ודאש בסד' הפר' יקראו כ"ו פסוקים ממקום שהגיעו בשבוע שמו"ת ומי שלא נהג להגות בקריאה כאמנה הזאת בשאר ימי השבוע מחמת אונס ילמוד עתה מתחלת הפ' כ"ו פסוקים שמו"ת ומצוות לו יוכל לתקן בזו' השטי הכול' את כל הה' הימים אף כי אמר הרב כי למוך היום עמו שלא קרא אין לא תקון · זה אינו כי אם בשאר הימים זולת דששי כי בזהב' כללותו שם נמצא תקון לה' ימים כנ"ל · ושוב יקרא כ"ו פסוקים אחרים שמו"ת כמו שהארכנו בכוונותיהן בס' חמדה גנוזה ואחרון לו יהיה חן עלה דבה בתנ"ך בסוד הצד"ק ·

תורה פ' תולדות יצחק ויזרע יצחק בארץ ההיא וכו' עד ויקרא אותה שבעה וכו' ובפ' ויצא מתחלת הפ' עד והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה · ובפ' ויחי בן פור"ת יוסף עד ולקדקד נזיר אחיו · ובפ' וזאת הברכה וליוסף אמר עד אלפי מנשה · ויסיים בפ' בחקתי עד והקימותי את בריתי אתכם ·

נביאים ישעיה סי"ט הצם ההולכים בחשך וכו' עד קנאת ה' צבאות תעשה זאת וסי' כ"ו ביום ההוא וכו' עד יעשה שלום לי שלום יעשה לי. ובסי' כ"ו כה אמר ה' שמרו משפט וכו' עד הולך נכוחו · ובסי' מ"ה כה אמר ה' וכו' אל צדיק ומושיע וכו' עד ואני אסבול ואמלט · ואחר כך בירמיה סי' כג הנה ימי' באים וכו' והקימותי לדוד צמ"ח צדיק וכו' עד וישבו על אדמתם וסי' ל"ג כה אמר ה' אם לא בריתי כו' עד סוף הסי' · ואח"כ בתרי עשר בצפניה ג' ה' הצדיק בקרבה וכו' עד לעיניכם אמר ה' · ובזכריה סי' ט' משא דבר ה' וגו' הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע וגו' עד לאיש עשב בשדה · ובמלאכי סי' ב' בריתי היתה אתו וכו' עד כי מלאך ה' הוא · ושוב ידלג לסי' ג' הנני שולח מלאכי וכו' עד סופו · ואח"כ בכתובים כ"ו מזמורי' אשר המה מיוסדים על אדני יסוד הצדיק סי' ה' וסודו חתום בסופו כי אתה תברך צדיק ה' וכו' וכן בס' י"א וסי' ט' השמים מספרים ויחובר אליו מז"ל ג

רננו

פרק א התעוררות לב לצורך התיקון הזה

ויכנו צדיקים בה' בסוד האמור בזוהר רזא דהשמים דאיהו כטיל בריש' וכסיר לכל סטר ולבתר ההוא נהר דנפיק ודא איהו דכנו צדיקים בגין דהאי נהר כניש ונטיל כלא מרזא דהשמי' ברזא עלאה ובסי' ך' יענך ה' וכו' ישלח עזרך מקדש ומצי"ון וכו' ומז' ל"א ול"ד ולז' ומז' סימן מ"ב נמלאה נפשי לשהי' לאל ח"י וחתו' כסוד בן ישי ח"י על האדמ"ה סי' מ"ג וסי' מ"ה ומ"ח וכ"ה וכ"ח וסי' ע"ב וע"ה וכו' פ"ד בסוד ירנכו אל אל ח"י וסי' פ"ה בסוד הייחוד נר"ק ושלו"ם נשקו וסי' פז' שיר יסודתו וגו' אוהב ה' שערי ציון ובסי' צ"א יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן ובפסוק באברתו יסך לך יכוונו לסוד האמור בתקונים י"ג דף כ"ו באברתו יסך לך דא אבר מן הח"י צדיק וכו' וסי' צ"ב צדיק כתמר יפרח וסימן צ"ז ויכוונו בסוד אור זרוע לצדיק כמ"ש הרב זלה"ה ובסימן קל"ג וקל"ד וסי' קמ"ז יסודתו בסבת היסוד לא בסוקי האלים ידלה כנה והוד כ' ירכין לבדן אפס כשצטרף עמהם היסוד. וכן בסוד השולא אמרת"ו אר"ן סו"ד היסוד השולא אמרתו אר"ן ואחר כך יגמור בסימן ק"ג להשלים מספר הוי"ה בחך הוא.

ואחר כך כדמאל סימן י"א עד ומצדיקי הרבים ככוכבים וכו' ויגמור בפסוקי דדברי הימים א' כ"ט ויברך דוד את ה' וכו' עד ומהללים לשם תפארתך. ויאמרו קדיש בגילה וברעדה ובנעימה קדושה. ואחרי אכום יעשה בסדר הזה להמחיל לו נגלת שד"י ולאות קוסך לו משם אור טובו וחסדו לפרוש בשלו"ם כפשו באברתו יסך לו ותחת כנפיו יחסה לחמול ולכפר מאשר אשם לו ולא נאמנה בבריתו ופיגל באור ברית קדש פעמים רבים. וכל האיש אשר נגע אלהים בלבו לבו יחיל בקרבו בהתקדש עליו אור היום הן גור יגור ומפל חתיתו עליו ויראת שד"י על פניו יהלוף בשומו לנגד עיניו גודל פגמו אשר פגם בעון זה בצדיק העליון ויראה ורעד יבא בו ותרדנה דמעותיו במי אמרים המרדי' את הנפש לאמר אוי לי כי נדמיתי כי ה' אלהים חתם בי אות ברית קדש בצלם דמות תבניתו לשומרו בקדושה וטהרה ולא כן אנכי עמדי ואת מקדש ה' חותמא דמלכא טמאתי ובשר קדש העברתי מעלי ביד עוני ופשעי להאביר ולהרוס שם הוי"ה תלגאו גשרי מלבר ותחת שלש רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך השטן עומד על מקום הוי"ה אל הקדש פנימה ושפחה כי תירש גבירתה סם המות רועץ מן החוץ והוא כמ"ש יכח"ש בו אוי לי אויה לי אהה עלי אנה אוליך את חרפתי איך אשא פניס אל פני האדון ה'. ואנכי קלקלתי צינורות השפע והפכתי אותם לבורות נשברים אשר לא יכילו המים וגם בכנפי נמצאו דם נפשות אביונים להביא חרון אף ת"ל לעולם ולהביא מגיפות ומיתות משונות בעולם ואם אנכי בראתי מ' זחית לחבל אלה הז"ן מה עשו אשכבה בבושתי ותכסני כלימתי מה אעשה כי יקום אל וכי יפקוד מה אשיבנו. ועל

איזו

איזו מהם אשיב ואצטדק. מה אשיבנו בעון שולחי את ידי באות ברית קדש בסיבה גורמת ובאתי לידי חימום ומן החימום שחתתי זרע קדש. ומה אומר לפני יושב מרום בשולחי את ידי בחותמא קדישא דמלכא לרצוני בלי סיבת גורמת. ומה אדבר לפני שוכן שחקים בהקשות עצמי לדעת הן במחשבה ונעקרה הטיפה ממקומה והן בהרהו' שיחה עם האשה על עסקי תשמיש ומה אצטדק לפני יודע תעלומות סתרי עולם על עון נטות את ידי בברית קדשי בכוונה מכוונת להשחית את זרעי למלאות את מאויי גדול עוני מנשוא. וכי יפקוד מה אשיבנו על כי לא השבתי ידי מבלע בעון משכב זכור ושאר עריות כי היא זימה ועון פלילי לפני ה' אוי לי מיום הדין אוי לי מיום התוכחה על איזה מהם אתבע ועל איזה מהם אבקש מחילה וסליחה וכפרה אחר היותי רע לשמים ורע לבריות משחית למעלה משחית למטה פוגם למעלה פוגם למטה אוי לי אוי לרוע מזלי כותלי שנהפכה שליתי על פני ולא א"א לאויר העולם מאלי שיכרתו ידי ולא תכרת נפשי בפועל כפי. ואיכה אריס את ראשי ואיככה אוכל ואשתה ואיכה אלביש בגדים נאים והבגדים הצואים אשר עלי לבלבו נפשי ורוחי ונשמתי היקרים. ואיככה אשמח ואגיל ואשב בסוד משחקים אחר עשותי כל אלה. וכמעט שכנה דומה נפשי ושערי תשובה סגורים ומסוגרים לפני.

ובכן בהתעוררות זה יתן את קולו בבכי וישפוך את נפשו לפני ה' חמן המרבה לסלוח מחילה וכפרה על אשמתו בסגולת כח הלימוד בלילה הזה אור הששי בסוד הצדיק אות ברית הוא לעולם ובכל צדקותיו יפליא להוציא ניצוצי הקדושה מתוך עמקי הקליפו' להוציא יקר מזלל חיל בלע ויקיאנו מבטנו יורישנו אל. וכיפר עליו בכח תשובתו וחרטתו בפרס גמו רה ובלבב שיקבל עליו שלא לשוב עוד לכסלה מדעתו ונרצה לו לכפ' עליו ולא עוד אלא כי בכח תיקון הלימוד בלילה הזה ימצא עזר משדי ובל יפקד רע כל הימים. וביותר אם יחזיק בסוד הלימוד במאמרי הזהר והתקונים אשר הוא תקון ושמירה רבה לעוללים בנזילות. ומורי כר"ו נתן להיש אחד שראה קרי ליל יום הכפורים ונפשו מרה ביגון ודאגה רבה התקון הזה וכן היה אומר שאם יעשו כסדר הזה בימי השובבי"ם יום יום לא יצטרך להתענות כי הוא מספ"ר התקונים לעון זה ושמעתי מפיו שאם יעשו כסדר הזה בבית היולדת' כל ח' הימים או לפחות ד' ימים קודם המילה תהיה התנוק ההוא נאמן בבריתו ולא יטמא את מקדש ה' כל הימים ונוסף גם הוא תפארת התקון הזה בשמים ממעל אשר בכח סגולת ליעורי ה' בעור הצדיק מחזה שד"י תחזה מבריק ומבהיק עד להפליא ושם ומתפאר בגוונין שלו לקרוא שבת דרור מגלות הארוך המר והנמהר זה כמה ימים רבים ושנים שלא מר מחמת

שדי

עמה ועל כן נקוה כי בכח סגולת לימוד סודי התורה
זכבוד הצדיק יריע אף יצריח על אויביו יתגבר ופדויי ה'
ישובון כמו שביארנו בספר מאמרי עין מאמר הרשב"י
עליו השלום לרבי אלעזר ברים לא תגפי לרגלא דמשיחא
עד דיתחזי האי קשת בגווני נהירין ויתנהיר לעלמא. כי
איננו סותר מאמר צפית לישועה חלילה רק רצה להודיענו
קושט דברי אמת כי הדבר הזה תלויה בידינו לעשות
כוכבים למלאכת השמים והיו למאורות ברקיע השמים
להאיר על הארץ לקשט מדת הצדי"ק העליון בעדי עדיים
בספר התקונים עד דיתחזי האי קשת בעלמא מתקשטא
בגוונין נהירין ובכן או תיפי לרגלא דמשיחא יעלוז שד"י
אב"ל אשר בו. כי כן עיקר גאולתנו תחלה וראש לפדיון
נפשינו הוא משיח בן יוסף הצדי"ק ומביא גואל לבני בניהם
הוא הימור בסוד אם יגאלך טו"ב יגאל אמת צדיק כי טו"ב
ועל כן נקוה לראות מהרה בתפאר' עוז משיח צדקנו לתקן
עולם במלכות שדי ובכן תאלמנה שפתי שקר הדוברות
על צדי"ק עתק בגאוה ובוז כמ"ש במדרשות בפסוק אם
יגאלך טוב ע"ש. ומה יקרו מעלותיו לאיש העושה אלה
אולי יקרה ה' לקראתו עת שערי רצון לעורר את
הרחמים למעלה ויוסף ה' שנית ידו לחשוף את זרוע קדשו
יבא שלום רוח אפינו משיח ה' וינהג את הצאן שה פזורה
ישראל קוממיות לארצנו ובצל שדי נחסה ונתלונן ברוב
שלומים. כי על כל אלה מתוקן ומקובל וטוב ויפה הדבר
הזה עלינו לעולם להיות מגמת לבנו ועינינו שם כל הימים
בלימודינו ובכל מעשה ידינו להאיר אל עבר פני מעיין
הברכה תרומתנה קדשות צדיק וביותר באור יום הששי
תמיד מידי שבת בשבתו להגות תמיד כל היום ההוא וכל
הלילה בסוד הצדיק בקדושה ובטהרה. ואיתא בתקונים
תקון כ"א ז"ל אם ישראל יתערון לגבאי אהבה קדם ומגא
נדיבים לאתערא כדקא יאות ואם לאו לא יתערון לה
הה"ד אם תעירו ע"כ ולפיכ' יאותה להתקדש מאד במעש'
התקון הזה ביותר וחביבה מצוה בשעתה.

ויתר על כן נמצא תועלת עצום בסגולת לימוד
אור הששי להשיב אליו הנשמה אשר תאבד
ממנו בפגמי ו' ימי החול כמ"ש מנשמת אלוה יאבדו כמ"ש
בזוהר לך לך דף פ"ד וכן יעתר אל אלוה וירצהו על פגמי
בג' קדושות מחשבה ודיבור ומעשה בששת ימי החול
ומנשמת אלוה יאבדו כמו שביארנו למעלה ובכן בכח סגול'
הלימוד ההוא ישוב אלינו כאשר בתחלה ומה גם כי נצטרף
עמו אהבת כללות היום ותוספת קדושת שבת אשר יעיר
מחצות ליל ו' וכדאי הוא שבת שתרחם בזו שכנך על
אדה"ר להשיב אלינו אבדתו אשר אבד ונשמת שדי תבינם.
ומורי כר"ו היה אומר כי יום שבת אף על גב שהוא יום
מנוחה ועונג עם כל זה הוא יום הדין אל החיים ואל המתים
והכי מרגלא בפומיה דהרשב"י ע"ה לאמר מעלי דשבתא

גלגולא דכשמתין איהו וכו' כי המשפט לאלהים הוא א'
לצדיקים גמורים לעלות לגן עדן עליון לשיות בצרור
החיים וא' של רשעים גמורים שנדונין בגיהנם גם ביום
השבת כמ"ש ויצאו וראו וגו' ואשם לא תכבה. וא' של
בינונים שיוצאים והולכים לגן עדן התחתון כי בודאי כל
זה נעשה על פי הדין לדון מי הראוי לכך. וגם הוא משפט
בעד החיים לדעת כל אנשי מעשה אם חטא איזה עון
המונע ממנו תוספת נשמה לגמרי או על אשר לא הכין
עצמו הכנה הגונה לקבל קדושת שבת וגם יהי' דן על
השמנה אשר ימלא בו אשר פעל ועשה אשר לפיהן יזכה
לקבל תוספת נשמ' ומהו החלק המגיע וראוי לו כי תוספת
נשמה הבאה אל בית ישראל בערב שבת אין הכל בהשואה
א' אלא כל א' לפי זכותו וצריכין לדון לכל א' מהו החלק
הראוי לו ונמצא כי ג' ספרים נפתחים בע"ש א' של צדיקים
גמורים הזוכים לתוספת נשמה היותר עליונה וא' של
רשעים גמורים שנאמר בהם ימחו מספר חיים לפי שאין
מקבלים קדושה ולא שום תוספת וא' של בינונים שמקבלים
תוספת נשמה כל אחד לפי שיעורו. והן על כל אלה צריך
כל אדם לעתור ולרצות לפני אלהינו מרחם יוציא לאור
משפטו ודינו בקום למשפט אלהים והשעה רצויה להתחנן
בתפלה זו בליל ו'. והנה מודעת זאת אשר חכמים הגידו
דאנשי מעמד היו עושים ד' תעניות בשבת בב' בשבת בג'
ובד' ובה' בשני על יורדי הים בג' על הולכי מדברות בד'
על אסכרא שלא תפול על התנוקות בה' על עוברות
ומניקות עוברות שלא יפילו מניקות שיניקו את בניהם.
ותנן בפרק אלו הן הגולין אמותיהן של כהנים היו מספיקות
מחיה וכסות לרוצח שגלה לעיר מקלט כדי שלא יתפללו
על בניהם שימותו ואמרינן בגמרא טעמא דלא מצלו הא
מצלו מייתי והכתיב קללת חנם לא תבא א"ל ההוא מפרקים
דרב שמיע לי שהיה להם לבקש רחמים על דורם ולא
ביקשו וכו'.

ונראה שמטעם זה היו אנשי מעמד מתענין ד'
תעניות בשבת לבקש רחמים על דורם
והן עתה בדורות הללו אנשי אמונה אבדו דוחים את
הגזרות מרוב עונינו אבדנום. ואין איש שם על לב כדרך
שהיו עושים אנשי מעמד: ולפיכך ראוי לכל איש הירא
להיות זה מכלל כוונתו ליל ו' עבדי ה' העומדים בבית ה'
בשיר הלימוד לעתור ולרצות בלילה הזה הכוללת כל הס'
סימנים על אחינו בית ישראל כדרך שהיו מתפללים אנשי
מעמד ותפלה זו מקומה אחר קריאת המזמורים כאשר
אדרכנה לפניך לקמן. ואנכי תקנתי נוסח תפלה כוללת
כל כוונת תיקון לימוד ליל ששי לעתור ולרצות עבדי ה'
לפני לימודם וזה תוארם.

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו
ודחילו ליחדא י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם

כל ישראל. הנה אלהינו באים לבאות בתורתך בלילה הזה לקשר את נפשינו ולהדביקה שורשה להשלים אילן העליון ולהשלים אדם העליון לתקנו ולהביא כל א״ס תחת יד ה׳ שכינת תפארה ולהכניע כל אלהי״ם אחרים תחת רשות שכינה עילאה כדבר שנאמר כי אתה ה׳ עליון על כל הארץ מאד נעלית על כל אלהים כי ה׳ עליון נורא מלך גדול על כל הארץ. יחיד גאה לעמך פנה זוכרי קדושתך.

ויהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שבזכות כל תעלומות חכמה אשר חתומים בסוד צדיק ח״י העולמים אשר כם מהגה בלילה הזה אור השמי בסוד המדיק כהדרת. וגם בזכות כל פסוקי תורה נביאים וכתובים אשר בסוד הצדיק הוגך יסודם אשר כם נהגה בלילה הזה ובזכות תיבותיה׳ ואותיותיה׳ ונקודותיה׳ וטעמיהם והשמות היוצאים מהם. שתהא שעה זו שעת׳ רחמים שעת הקשבה והאזנה להיות למודינו כאות רוח לפני כבא כבודך ויהיה עולה לפניך כאילו השגנו כל הסודות התתומים בהם ושיו למאורות ברקי״ע השמי״ם להאיר על הארץ תרומות׳ קרנות צדיק ויכין כצ״ק כבאו יעמד ח״י על האדמ״ה ועליה יגין כזו. ומשם ישפע עלינו שפע ישועה ורחמים למחול ולכלוח כל אשמותינו אשר אשמנו ופגמנו באות ברית קדש אותמא דמלכא וקלקלנו צינורות הקדושה כימפני הדעה נעג״כ הצדיק צדיק ור״ע לו ואשר פגמנו ומנענו ה׳ חסדים וה׳ גבורות מלהאיר אל עבר פני הצדיק ופגמנו כב״ח אותיות דמילוי מלואו דשם ע״ב וכ״ח דס״ג וכ״ח דמ״ה. והיה בסוד שמי עתה ישוב להיות השמי כלול באהבת ה׳ חסדים וה׳ גבורות ואשר נואלנו ואשר פגמנו והיינו מפרידי אלוף צדיק מצ״ק והצדיק אבד והיה בסוד שביעתה ישוב לחבר את האהל להיות א׳ נריקי׳ ושבים ועטרותיהם והיה השבי מוכתר בכתר הה׳ כי כלתו היא:

ונוסף גם הוא לתקן ולהאיר כי יפול הנופל כעון פגם בריתינו שפע או״א לגה״י דז״א לאחור ולא לפני״ם ופגמנו בשמות הקדושים יוד הי וו הי אלף הי יוד הי ואף השמות אחוריהן לא השב ידינו מבליע והחשכנו אור ד׳ יודין דנ׳לוי ע״ב ואף גם אשר פגמנו בשמו׳ יוד הא ואו הא״א והנר חשכנו בניאופים ופגמנו בסוד ד׳ שמות אה״יה ואשר השלכנו אמ״ת ארצה אהיה פעמים אהי״ה העולים אמ״ת כי כלו זרע אמ״ת ואף גם אשר פגמנו בסו׳ זווג דנשיקין דחיך וגרון שם אהי״ה ועתה ה׳ אלהינו ידענו כי חטאנו וכרוב אולתנו שגינו ואם תכנה לחטאתינו אבדה תקותנו ואם תשמור עזונותינו הבנו ברעתנו והנר לא תחכנו אוי נא לנו על אחריתנו. ובטובך הגדול טוב נור ישועתינו ורואה בעין חמלתך נרת גופינו ונשמתינו וקבל ברחמים ליסוד תורתך ותפוכתינו

בבואינו

בבואינו לדפוק דלתי רחמיך נעתקים ברמע לב וכיד זעיון אלתשיבנו כי אתה בוחן לבות וכליות וגלוי וידוע לפניך כי לא עלה על דעתינו להמרותך אפס כי עז יצרנו הרע ופיתנו ויוכל לנו ומנע הטוב ממנו. ואתה ה׳ שופט צדיק שחון כדק ביתנו הרעועה ותקן כל אשר עותתנו והעלה והאר כל השמות שפגמנו בהם ויהיו למאורות כמשפט הראשון ותלקט כל אשר פזרנו ותכרית ותשמיד כל יצרי פשע ורע שקר אשר בחטאתינו בנים גידלנו ורוממנו ותשלך במצולות ים כל חטאת הזימה אשר בעונינו כלכלנו והן הנה מלופפות בנו ותרחיקם מאתנו ומגבולינו. ולא יגעו בנו ובנפשותינו. ולא ילוו אלינו לקברינו לאמר אבינו אתה׳ ולא תאונה אליגו רע״ה ונג״ע לא יקרב באהלינו ובכח קדושת שמך הגדול והיוצא מפסוק חיל בלע ויקיאנו כאריה תשלג לעוממם תוציא בלעם מפיהם יהנגשתש והכל תמיל וישוב הכל לאיתנו הראשון ולא ידח ממנו נדח.

ובכן יהי רצון מלפניך י״ה המתעלה על אופן הגדול׳ הנקרא חזדירה מקו׳ חוזון החוזים מתכנו. ובטל ממנו הרגש הטבע הגופני ולא תבא ממנו שכבת זרע בחמת קרי ופרשו עלינו מזיו צדיק חי העולמים באכד״תו יבק למו ובכל שדי בחסה ונתלונן לכל נפקד ר״ע כל הימים ויקויים בנו מקרא שכתוב בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר ועתה מהר ועשה למען קדושת סנוי כנסנוי וסמנגלף ולמען קדושת הכהני׳ הקדושים הממונים עליה׳ אג״ף (סוד אותיות אהה״ע בסוד פ״ד אותיות שיש באהי״ה פעמים אהיה) עג״ף (סוד ש״ע נהורין ח״ג מכילן דרחמי) נג״ף (סוד אותיות ג״כק אותיות החיך והוא סוד ד׳ מילויים ע״ב ס״ג מ״ה ב״ן וד׳ אותיות הפשוט והכולל ג׳ ג״כק כמנין שם זה.)

שנף נגף אנף נגף אנף שנף

כן יהי רצון מלפניך ה׳ צבאות הנקדש בצדקו וקדשנו בקדושתך ולב טהור ברא לנו אלהינו ורוח נכון חדש בקרבנו ואם פגמנו במחשבה ודיבור ומעשה בזוני המעשה ומכשמת ורוח ונפש באברנו. אתה בטובך אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו השיבה לנו ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכנו וזכנו שתחזור לנו ביוזי השבת הקדוש הבא עלינו וכמו שהבין קדושת שבת על אדה״ד ויצא בריגום כן יגן עלינו אכחנו עבדיך הבאים לפני הדר כבודך הרודים ודואגים על פגם נפשינו רוחינו ונשמתינו ותוציא לאור משפטינו להאיר כר״ן בשבת זה בתוספ׳ מרובה על העיקר לעבדך באמת כל הימים:

ואתה ברחמיך הרבים תחפוץ בנו ותרצנו ותחזנה עינינו בשובך לציון ברחמים ובשמחה ונרא׳

מחזה

מחזה שד"י מבריק ומבהיק עד להפליא ונראתה הקשת שם ומתפאר בגוונין שלו צדי"ק וגומע הוא וע"כ נקוה לך ה' אלהינו לראות מהרה בתפארת עוזך והאלילים כרות יכרתון תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק בגאוה ובוז ותקן עולם במלכות שד"י ויאמר אדם אך פרי לצדי"ק אך יש אלהים שופטי' בארץ כי לעולם לא ימוט לזכר עולם יהיה צדיק · ובזה מסכסין יפרח משיח בן יוסף הצדיק אשר הוא יסוד תחלה ויאבד לפריון נפשנו ולבאמינו ולהסיר רגלנו על כל הגוים · ובעבור קדושת שמך עשה ולא לנו וחוס וחמול עלינו ואל תהי גרה ויגון בגאולתינו שלא יהרג משיח בן יוסף על ידי ארמילוס הרשע ושלא יקומו כל הגוים עלינו לאמר לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד וזכור כי עפר אנחנו ואין בנו תורה ומעשים טובים אשר בהם נשען להמלט מחבלי משיח ואין מי יעמוד בעדנו אלא שמך יעמוד לנו בעת ההיא ויהרס רגל משיחנו על ארמילוס הרשע ועל כל אגפיו ישמח צדי"ק כי חזה נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע · ואת צמח דוד מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך וירום הודו ותנשא מלכותו על כל העולם כולו וקנא לשם קדשך המחולל בגוים ושארית נאנך דווים ופזורים בכל המקומות אשר נפוצו שמה כי גרשונו היום מהסתפח בנחלת ה' והשב ישראל אל נוהו וארמון על משפטו ישב ובאה הממשל' הראשונ' ממלכת לבת ירושלים ומלך מלך והשכיל ועשה משפט וצדקה בארץ ועמד ורעה בעוז ה' בגאון שם ה' אלהיו ונקוו אליו כל הגוים לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם א' כי לך אנו מחכים ולישועתך אנו מצפים ואל תבישנו משברינו ה' אלהינו מלך ביפיו תחזינה עינינו מוכתר בכתרי כתרי' אמן עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך יהיו לרצון כו' ויהי נועם ה' וכו' · וכהגיע עת קריאת תורה נביאים וכתובים יכוונו בסוד קריאתם כמ"ש בפ"ג דשבועות · ואחר קריאתם ישפכו שיחם לפני ה' בתחינה זו ·

רבש"ע גלוי וידוע לפני כסא כבודך שבזמן שבית המקדש קיים אנשי מעמד היו לנו לחומה ולמחסה ביום זעם והיו באי' בכח מעשיהם וצומם ותעניתם יום יום מימי המעשה לעמוד בפרץ ולרחות את הגזרות וזועכים אף בלחשם חימה עברת בטעם טרם קראוך עניתם יודעים לעתור ולרצות וכאב רחמת למצב' ולא השיבות פניהם ריקם · והן עתה חרבה עירנו ושומם בית מקדשינו ומרוב עונינו אבדנום נאספו מנו בחטאתינו פסו גודרי גדר מומתו משיבי חימה וקמים בפרץ אין ורואי' לרצותך אפסו · על כן אנחנו באים בקידה בכריעה בהשתחויה ביראה וברעדה לבקש רחמים ותחנונים מול כסא רחמיך על עדת ישראל בני רחומיך · ואף כי אין אנו רהו יש ולא הגונו' ולא כדאי' לעתור ולרמו' על עצמינו וכ"ש על אחרי' אבל שמנו לבמ לנגד רחמיך ידענו ה' כי חטאנו ואין מי יעמוד בעדינו אלא שמך הגדול יעמוד לנו בגלות האחל הזה ובריאם אב על בנים רחם ותראה לפניך זכות תורה משה עבדך וזכות נביאך הקדושים וזכות דוד נעים זמירותך אשר למדנו בתורת קדשם בלילה הזאת ולמען זכות פסוקיהם ותיבותיהם ונקודותיהם וטעמיהם ושמותיהם הקדושים הרמוזים והממלפים בהם ורמזיהם ומודותיהם האלהים מהם · יכבשו רחמיך את כעסך מעלינו ותמחול ותסלח את כל אשר חטאנו ועוינו ופשענו לפניך והשיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך ותחזירנו בתשובה שלמה לפניך תמיד כל הימים ותדריכנו לעבודתך ותפתח לבנו בסוד תורתך ומאוצר מתנת חנם תחון עלינו כגודל חסד"ך והכן פרנסתינו מידך המלאה והרחבה ולא יצטרכו עמך בית ישראל זה לזה ולא לעם אחר ונהיה אנחנו ובני ביתינו בכלל הרחמים ובכלל החן והחס"ד שתתן לנו מזונותינו במילוי ובריות ומשפ' ברכה שעליונה תברכנו ותשפיע על הצלין מתרין מזלין מנר ונקה דקך חיך וגרון לאו"א ומאו"א לז"א ומז"א לחקל תפוחין קדישין ומהם ישתלשל ויגיע ויראה השפע ההוא בכל העולמות ורוה פני תבל ושבע את העולם כולו מטובך ומלא ידינו מברכותך ומעושר מתנות ידך וכימינו תסעדינו הטריפנו לחם חוקינו ולא יכוכה מזכיותנו מאומה ונשבע לחם ונהיה טובים כי אתה אל פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון ושים עין השגחתך עלינו כמ"ש הנה עין ה' אל יראיו למיחלים לחסדו להציל ממות נפשם ולחיותם ברעב ותמה פחד"ך על אויבנו ותצילנו בכח גבו' רתך מיד כל מבקשי רעתנו וכל הקמי' עלינו לרעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבותם יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה ה' כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו יתגבר ובעוז תפאר'תך תפתח לבנו בסוד עמקי תורתך התמימ' ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי סוד שמך ולומדי תורתך לשמה בקדוש' ובטהרה וקדשנו במצותיך וקרבנו מלכנו לעבודתך וטהר לבנו לעבדך באמת לא לבקשת גדולות ונפלאות ממנו ולא לאהבת העושר והכבוד אלא לכבוד קדושת שמך וקיים בנו מקרא שכתוב ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת ולהיותך עם קדוש לה' אלהיך כאשר דיבר · ואתה ה' נבאות מלטנו מידי צרותינו ותבטל מעלינו ומעל כל עמך בית ישראל כל גזרות קשות ורעות ותטה לב המלכות עלינו לטובה ופרוש עלינו סוכת שלומך והגן בעדינו והסר מעלינו מכת אויב דבר חרב נגף רעה רעב ויגון ומשחית ומגפה שטן והסר השטן מלפנינו ומאחרינו ובצל כנפיך תסתירנו ושמור צאתנו ובואנו לחיי' טובים ולשלום תודיענו ארח חיים שובע שמחות את פניך נעימות וכו' · ונתת פחדך על עמך ועל נחלתך הדווים והחופים והנדם נהפך עליהם למשחית בגלות המר והנמה'

בזרות וכיעותי אלוה יעברכם ואין יום שאין קללתו מרובה מחברו ורבת שבעה לה נפשינו בקורות הזמן וכאבינו נעכר. ובטובך הגדול ישוב חרון אפך מעמך ומעירך ומארצך ומנחלתך והסר ממנו מכת המות ואל תקחנו משעה זו בקוצר שנים עד מלאת ימי שנותינו ע׳ שנה ואל תדיחנו מפני שום אדם בעולם עד שנוכל לתקן שלימות נפשותינו ומרעש ומרוגז הצילנו ולכל השוכבים על ערש דוי אשר מעמך בית ישראל המה שלח ארוכה למחלתם וחזק׳ ואמצם להיות נגדר הבריאות לעבודתך וליראתך ואל תמשול אסכרה ושדים ורוחו׳ רעות לכל ילדי עמך בית ישראל ותגדלם לתורתך ושלא ישמאו ברית קדשם כל ימיה׳ ותפקוד לכל חשוכי בנים לעבודתך וליראתך ועוברו׳ עמך בית ישראל תצילם שלא יפילו ולדותיהן הקדושים מבטן ומן ההריון. והיושבות על המשבר ברחמיך הרבים התר להם חבלי הלידה והמליטו ולדותיהן שלימי׳ וכן טובים ואל יהיו כפתקא של חוה לעבודתך להיות נכונות ונוהגות כדת יהודיות ולגדל בניהם ובנותיהן בקדושה וביראת ה׳ ותקרא לשבוים דרור ולאסורים פקח קוח. ולכל בני ישראל עמך יורדי הים באניות פנס והצילם ממים רבים מיד בני נכר הצילם מטים ואל ישבעו יבלו משונאיהם וממעמקי מים אל תשטפם שבולת מים ואל תבלע׳ מצולה ואל תאטר עליהם באר פיה ובני ישראל ההולכי׳ ביבשה ובפרט אחינו השלוחים מארץ הקדושה הדריכם בדרך ישרה ללכת אל עיר מושב והצילם מכף אויב ואורב בדרך יהיו שונאיה׳ כקש לפני רוח ומלאך ה׳ דוחה תחשכנה עיניה׳ מראו ומתניהם תמיד המעד שפוך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם תפול עליה׳ אימתה ופחד בגדול זרועך ידמו כאבן עד יעבור עמך ה׳ עד יעבור עם זו קנית ואזן בני רחומיך תלושי תלאות הזמן ודו״ה לנם באנחות יגוניהם וקרע רוע גז״ד והפוך יום דו״ה להוד והדר ואקל מעלינו ושבור עול גלות מעל צוארינו והושיענו ה׳ אלהינו וקבצנו מן הגוי׳ להו׳דות לשם קדשך להשתבח בתהלתך. ואף שדי יסודך ושביל דרכיו השתלל ובל הנשמה תהלל לשם הדרו ובבודו ירננו אל אל ח״י ומזיו הדרו אתה תשוב תחיינו ובבר משרשיו יפרח עוז מלך משיח בן יוסף להוציא מצרה נפשנו אלהים דגלנו על כל הגוים ותברכנו בברכת הורינו לאמר מאל אביך ויעזרך ואל שדי ויברכך וכו׳ ועתה שלח הצ״ו את מקנך מהרה קוממיות לארצנו ותמלו״ך אתה הוא ה׳ אלהינו מהרה על כל מעשיך בירושלים עירך ובהר ציון משכן כבודך ככתוב בדברי קדשך ימלוך ה׳ לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה ואת צמח דוד מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך ומלך ביופיו תחזינה עינינו והיה ה׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה׳ א׳ ושמו אחד עשה למען שמך וכו׳ יהי׳ לרצון אמרי פי וכו׳. ויאמרו קדיש יהא שלמא רבה וכו׳. ואז ישירו את השיר הזה לחן מה לך ידידי.

מלאכי

מלאכי שלו״ם הדר נור השמיענו. מהלל וזמור לתודה הריענו.

שכבר עבר ענן איד הפחד. שאפו זרחו באור אל הופיענו. מלאכי.

ועדו עתה קהלכם נשיאו. ועלו על כס כבוד אל הביאנו. מלאכי.

תאות דודים קדושים העירו. תחנון עם אל עדי חס הגיענו. מלאכי.

האדירו עוז להעלות קולנו. השמו משטין וכל צר הכניענו. מלאכי.

צעדו כא עד הרום כס נורינו נהלו ובכנף רננים הרקיענו. מלאכי.

עטרו כתר לאל ח״י לנצח. עוז לכתר זה בסוד שם השביענו. מלאכי.

יעלה יהיה כנין על המנח. יענה אתכם בעת בו תפגיענו. מלאכי.

רוממו שדי ושובו תשפיענו. רננת מזמור לתודה הריענו. מלאכי. תם

ונבון לאיות כל הבא בסוד ישרים לכוין בלילה הזאת בק״ש שעל המטה קוד׳ שיאמ׳ בידך אפקיד רוחי. ואם מהעומדים בבית ה׳ בסוד ישרים ועדה כל הלילה ואין ק״ש. עם כל זה יאות להם לכוין בכוונה לבד בדרך קצרה הכוונה שצריך לכוין בעת הכנסת כלה להעלות העולמות ולהכין מיום ו׳ שהוא בחינת היסוד ליו׳ שבת שהוא בחינת המלכות כי בבא השבת כבר הוא מוכן ויכוין בקדושת מחשבתו להעלות ג׳ ראשונות דעשיה בנצח והוד יסוד דיצירה על ידי ג׳ הכ״ג שבמזמור לאחר הכ״ו וז׳ תחתונות דעשיה על ידי ז׳ קולות שבו וג׳ ראשונות דיצירה יעלו בנה״י דבריאה על ידי ג׳ באי כלה. וז׳ תחתונות דיצירה המה יעלו על ידי שמות **אהיה יהו** ויעלה הבריאה באצילות על ידי טו״ב להודו״ת. ואין להזכיר הפסוקים רק בסוד המחשבה. ושוב יכוין באצילות שם ע״ב כל אות שבו בדג״ש ורפ״ה **יוד הי ויו הי** ובבריאה שם ס״ג כל אות בשב״א געי״א וכן הוא נוטריקון ס״ג שב״א **יוד הי ואו הי** געי״ וביצירה שם מ״ה כל אות בוא״ו שו״רק כי הוא״ו הוא סוד הת״ת דיצירה **יו וו דו הו או וואוו הו או** ובעשיה שם ב״ן כל אות בשב״א קמ״ץ **יוד הה וו הה** ואח״כ יאמרו כל החברי׳ בקול ערב ונעים יפה עומדים על רגליהם אנא בכח גדולת וכו׳ ויכונו בסוד השמות ובשם השש״י יכללו שאר השמות כנודע ויכוונו להעלות על ידי כך סוד הכוונה הנזכר ואח״כ אם הפנאי מסכים יהגו במשנ״ה להאיר מהאלה. הואיל אל הנשמה פעם במסכת טהרות

ופעם

ופעם כמו׳ אמ״ת ופעם במספיות ספר יצירה סכל לפי כוסר הספה ונראה לי לענין חצות לתקון הלילה הזה וגם בתקון חצות שסידרתי לשאר הלילות. הוא בכל מקום ומקום לפי היום והלילה של אותו אקלים והנסיון יוכיח שקריאת שבבר היחוד הנזכר בזוהר מעיד על זה שהוא ברגע חצות לילה בכל אקלים ואקלים לפי ערך של אותו אקלים ולפי ערך הזמן בקיץ ובחורף ומ״ש בזוהר ריש פרשת ויקהל דהאי אתוספן שעתי בלילה איכון שעתי דמתוספן דיממ׳ איכון ולא אתחשבן מליליא כד י״ב דאינון דילה וכו׳ לאו למימרא שישתנה זמן חצות לילה כי לא ישתנה לעולם בקיץ ובחורף רק הוא חלות לילה. ומוסיף ושם העסק לענין המשמרות שלעולם הו׳ שעות שקודם חצות והו׳ שעות שאחר חצות הוי ב׳ משמרות הלילה בין בקיץ ובין בחורף וחצות הלילה הוא חצות ממש בין בקיץ ובין בחורף. ומורי זלה״ה הכריע לדברי אלה מהגמרא ריש פ״ק דברכות שדפריך מאי קחשיב אי סוף משמרות קא חשיב סוף משמרה אחרונה סימנא למה לי יממא הוא ואי לא חשבינן הלילה בין בקיץ בין בחורף לשעות זמניות וחצות הוא חצי הלילה ממש מאי פריך דהא בעינן סימנא ללילות הארוכות. וגם מאי פריך התלמוד שם כתיב חצות לילה אקום להודות לך וכתיב קדמו עיני אשמורות והלא אף דקם בחצות דהיינו אחר שש מהתחלת הלילה אכתי איכא תרי משמרות עד היום בלילות הארוכות אלא על כרחין לומר דחשבינן הלילה בין בקיץ ובין בחורף לשעות זמניות וחצות הוא חצות ממש כמו שביארנו וכן ראוי לנהוג וכן נהגתי ונהגו עמי חברי״ן.

והעומדים בלילו׳ וכן בשאר כל הלילות נעור׳ כל הלילה הם נפטרין מידי כריתתן כמודע. ולאכי תקנתי אליהם נוסח תפלה נאה לעתור ולרנות עליהם ועל נפשם בעת קדרותא דצפרא וזה תוארה.

יהי רצון מלפניך **יהוה** אלהינו אב הרחמים אדון הסליחו׳ שאם נגזר עלינו בבית דינך הצדק על עונש חטאתינו ועונותינו ופשעינו להכרת כהכר׳ רשעים בכר׳ הנמשך מכת״ר דקליפה כרתי״אל. זונסמ״אל וסט״ן וכח״ש העולים עם האותיות והכוללים בכ״ת יכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך עלינו שיהא חשוב צערנו שנצטערנו בלילה הזה וקמטנו שינה מעינינו לקרוע גזר דינינו ונהר יונק יסודינו כדבר שנאמר אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך ואל תכריתנו לא כרת דיומי ולא כרת דשני ולא יכרת נפשינו מלהצלות מין נוקבין למעלה. ולא יכרת נפשינו מלהזדווג נפשינו בבת זוגה בעולם הנשמות בהכרת רשעים ח״ו ותשפיע עלינו אור ישועה ורחמים מכת״ר עליון להציל ממות נפשינו להחיותנו

להחיותנו חיים ארוכים דשנים ורעננים לעבודתך ונזכה למקום שהרוחו׳ והנשמות נחנכו׳ משם ולהיות מן הנגלי׳ והזוכים לחיי העה״ב. ולמען שמך הקדוש **אאהלירהה** תבטל מעלינו כל גזרות קשות ורעות ותשגיח עלינו בעין חמלתך שנאמ׳ הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. ויהיה שצער שנדדנו שינה מעינינו בלילה הזה לתקון מעוותינו בפגם הראו׳ שפגמנו בעיינין עלאין והרע בעינינו״ך עשינו ונפטר מלהתגלגל נפשינו בגוף הנקרא **ראה** בעון פגם הראו״ת ופגמנו והצילנו מעונש חיבוט הקבר מהמלאך אכזרי המשב׳ את עיני הרשעים בקבר ובצער התנודד שינה מעינינו נפטר מאותו הצער ותמח נפשינו ממשככות מכטוחים. ואם גרמו חטאתינו כל כך באופן שאינו מן הדין שנפטר מאלה. הנה כל שמותיך הקדושים היוצאים מכל מה שקרינו בלילה הזה המה ילינו בעדינו לקבלנו בתשובה שלמה ותקרע רוע גזר דיננו ונפטר מהם. וכל המקטרגים נבראו מכח עוונותינו ימחו על קדושת לימוד תורתינו. אבא הבט בעמלינו ואל תביט במעלינו ותבא לפניך שועתינו ונאו מים חיים מלובן העליון דרך רחובות הנה״ר לקו האמצעי נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים לטהרינו מכל פשעינו ואם הגברנו הדינין הקשים בעולם אתה בטובך תעורר רחמיך ויפן מלחא דא״א רעוא דכל רעוין במצח זא ועיניה דא״א בעינא דזא ובכן יתבטלו כל הדינים והיו כלא היו. כי אתה חפץ בתשובת הרשעים ולא במיתתן חננו ועננו ושמע תפלתנו ועשה למען שמך כו׳. יהיו לרצון וכו׳ ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו כו׳. ואיש התמים כינה ביתו מלא צדק יהי ידיו אמונה במעשה הצדקה אחר התפלה הזאת ויכוין בכוונת הצדקה מהרב ז״ל. והוגיא הכוונה בשפתי׳ יאמר.

לשם יחוד קב״ה וכו׳ הנני בא לקיים מצות מעש׳ הצדקה לתקן את שורשה במקום עליון.

ויהרמ״י אמ״א שבמצות צדקה זו יומתקו דיני המלכו׳ מקרא צד״ק בעומדה אחור באחור עם זא כתמונת הי״וד שעל הנו״ן ד״צ וגם דל״ה דלת בדל״ת דצד״ק ורגליה יורדו׳ מות כתמונת רגל **ק׳** דצדק שורש קו״ף קיכא דמסאבותא. ועתה יעלה רגל **סק׳** ותחזור לצורת **ה׳** שורש **ה**בל ובלע המות לנצח ואור רשעים ידעך **והיו** למאורות ה׳ חסדים בכבוד הדר מלכותך והיה צד״ק צד״קה ומעז יצא מתוק ופניה לא יהיו לה עוד ופניהם איש אל אחיו יחדיו יהיו תמים מעשה הצדקה יצדק בסתר עליון ומעשה ידינו כוננהו. זרוע בתמונת הך׳ וה׳ אצבעות ידיו תרמוזים **לה׳** והפרוטה הי׳ וה׳ אצבעות העני תרמוזנה **לה׳** האחרונה **והיה** מעשה הצדקה שלום בזו״ן ויתמתקו שורש הדינין רפ״ח נצוצין אשר עם כללותם המה יעלו פר״ט בפרוט״ה זו פר״ט **ו׳ה** בחיבור **ו׳ה** זו״ן במעשה

הצדקה

הדרקה הזאת · וכמו כן יתמתקו כל הדינין הקשין שעלינו
ובדקיו תגיל אמונת נפשותינו ולא יכרת כל בשר ויהי נועם
ה׳ וכו׳ יהיו לרצון וכו׳ :

הגה נא ערכתי משפט זאת אות הברי׳ לשרים
בלשות׳ לבחותם הדרך ילכו בה והמצות
אשר כתבתי לאורחותם ויהיו לטוטפו׳ בין עיניהם ולכל איש
הירא היו תהיה למשען ולמשענה גם כי נטה ליפול אם
עוד ידו נטויה ישלח ידו והחזיק בו יחזיק במעוזו יעשה
שלום לו וצדיק באמונתו יחיה·

פרק שני

יום השבת וכבוד הדרו נשגב מאד במעלתו
בשמים ובמעשיו והיה משנהו על כל ימי הארץ
בששת ימי בראשית. אשר חכמים הגידו שנו׳ ימי
בראשית היו נעשים בכל יום שלשה. דברים וכו׳ נעשו
נ׳ ב׳ כנגד יום הו׳ וג׳ כנגד יום השבת שלא נברא בו דבר
ולפי׳ כירידת המן. היה מרחמים ע״כ ברכה והיה משנה ע״כ
שאר הימים מענין מעשה בראשית ונוסף גם הוא היות
בריאת אד״הר ביום ו׳ אשר בעבורו נבראו כל מעשה
בראשית. וגם היות יום זה סיבת קיום כל כללות מעשה
בראשית כי בו התחיל לאזיר תוספת קדוש׳ שבת והלין
האורת שבת על אבינו אדם הראשון שלא ימות בו ביום
ויתבטל כל מעשה בראשית שאלמלא זכות יום זה שהגין
נתבטלו כל הימים והיו כלא היו ועל כן נבחר שם הששי
לרמוז כי בששי זה נתקיימו הה׳ הימים הראשונים · ולפיכך
חק לישראל הוא להקדים ולהעריך היום הזה שלו לה׳
ולנעול דלתותיה׳ איש איש ממלאכתו אשר המה עושי׳
זריזים מקדימי׳ למצות בבקר בבקר יום הששי והכינו את
אשר יביאו לכבוד ולת״ת שבת קדש וכאז שבמעשה
בראשית אלמלא יום זה ושבת הבאה עמו נתבטל כל
מעשה בראשי׳ והיו כלא היו כעון אדה״ר כן בעונו׳ הבאים
זוהמת הנחש הבא כרוך אחרינו כי אף שאמרו ישראל
שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן ונתקן עון אדה״ר
חזרה להיות כבראשונה ע״י המעשה בלתי טהור כי עשו
להם עגל מסכה ועון אבינו הראשון סרוך אחרינו והיה
לעת אור בקר יום הששי אור קדושת שבת יעיר בבקר
בבקר ובהרף אליו קדושת מצות הכנת שבת נרפא הנגע
ההוא כאשר הוא יום בריאת אדם הראשון ואשר חטא בו
על הנפש באכילת עץ הדעת טוב ורע באותו פרק
ובאותו מקום ימצא כל איש ישראל להתכונן במעשיו
לתקן עונות ראשונים · כמו שביארו כת הקודמים כי
כל ענין השבת בא מכוון לתקן עון אדם הראשון כי
מתחלה נאמר והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו הוא
ענין מאכליו ומשתיו לכבוד השבת לתקן האשם אשר

אשם אדם הראשון ביום הששי באכילת עץ הדעת טוב
ורע · וגם ביום השבת בא התורה במצות עשה ומצות לא
תעשה כמ״ש הרמב״ם לתיקון אדם הראשון שפגם בם ·
כמ״ש ז״ל ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה אלו מצות
עשה ומצות לא תעשה ולפי שנאמר ויהיו שניהם ערומים
ויעש ה׳ לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם על כן בא
המצוה ללבוש בגדי׳ נאים בשבת. אדם חטא בתשעה כמ״ש
ז״ל לא הוה קרא צריך לומר אלא ויהיו שניהם ערומי׳ ויעש
ה׳ לאדם כתנות עור ולמה הפסיק בפסוק והנחש היה
ערום להודיעך מאיזה עצה קפץ עליו אותו רשע מתוך
שראה אותם עסוקים בדרך ארץ ולכן בא מצות עונה
לתקן הדבר כאשר יתבאר לקמן כל דבר במקומו ·

ובכן כמו שהגין היום הששי בקדושת שבת כן
יגן עלינו לבל יפקוד עלינו עונות אד״הר
ולא ימצא מקום העדר בעצמינו ותשרה עלינו קדושת
שבת ונשמה יתירה אשר נאבדה מאד״הר על עונו כמו
שביארו בזוהר בענין זיהרא עילאה שנאבדה ממנו וזה
רמז הכתוב והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו והיה
משנה אותיו׳ נשמ״ה לרמוז כי במעשה ההכנה ההיא יתוקן
אשמת עון אדם הראשון ותשרה נשמה יתירה על כל איש
ישראל והשיב את האבידה אשר אבד אדם הראשון · ואשר
הראיתי בסוד ה׳ ותמונת ה׳ יביש פניה למעלה בסוד יום
הו׳ מרומם על כל ברכה ותהלה והיה משנה על כל יום
ויום צדיק וצדק כחדא נפקין וכחדא שריין · ומ״ש בזוהר
בראשית ר׳ יוסי שאל ואמר הכי שתת ימי בראשית דקא
תנינן מאן אינון א״ל היינו דכתיב ארזי לבנון אשר נטע
כמה דאילין ארזים נפקי מלבנון הכי נמי אינון ו׳ יומין
נפקי מבראשית ואלין ו׳ יומין קא פריש לון דכתיב לך ה׳
הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים
ובארץ כי כל דא צדיק בשמים דא ת״ת ובארץ דא כנסת
ישראל כתרגומו דאחיד בשמיא ובארעא · ויום הו׳ הוא
נגד היסוד ועל כן באה מצות עשה והיה ביום הו׳ והכינו
את אשר יביאו כי סוד הצדיק מוכן לשבת כי כלתו היא ·
ובפרשת בשלח ז״ל בג״כ כל אינון ו׳ יומין שליטין ביומיהו
ואשתכח ביה מה דקבילו ויומא ו׳ אשתכח ביה יתיר וא זלא
הא כמה דאמר ר״א מ״ר יום הו׳ ולא אתמר הכי בשאר
יומין אבל הששי דאזדווג ביה מטרוניתא לאתקנא
פתורא למלכא ובג״כ אשתכח זו ביה ב׳ חלקים חד ליומא
וחד לתקונא דמלכא בחדוותא למטרוניתא ע״כ (הגה
וע״כ כל המשנה מלשון הכתוב הששי בין בכתיבה בין
בדיבו׳ גור׳ פירו׳ ח״ו שלא להזכיר יחד ששי עם הה׳ לעול
בכתיבה ובדיבור ועיין בזוהר פרשת וארא דף כ״ז וגם
הקימותי את בריתי אתם) ע״כ מהרב המחבר ז״ל · כי
ע״כ אלה קבלו וקיימו החכמים השלימים להיות זהירים
וזריזים במצוה זו בערב שבת להכין אותם ולסעדה ולא

ביום ה' כי אעפ"י שבשאר כל מצות אמרו זריזין מקדימין
למצות. במצות הכנת שבת מאחרין ליום ה' ולא
מקדימין כי ת"ת עטה היום הו' סוד הצדיק ליום השמחה
סוד צדק מלכותא קדישא כאמור. ואיש התמים בונה
ביתו מלא צדק יקום ויתעורר לשכין אותה ולסעדה במזון
ושמחה ונפש כי ימ"כ לבטא בשפתים פרטי
כוונה זו לאמר.

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה והיה ביום
הו' והכינו את אשר יביאו לשם יחוד קב"ה
ושכינתיה וכו' לתקן את שורשה במקום עליון לייחד
צדיק חי העולמים במלכות כל עולמים אחרין יהיו תמים
לחבר את האהל להיות א' ביום המאורת ומעין הברכות
תשפיע עלינו שפע ישועה ורחמים ופרנסה וכלכלה מידך
המלאה והרחבה העשירה והפתוחה ואל יחסר לנו מזון
תמיד ממשך שפע קדושת שבת ותספיק לנו ספק בידינו
לכבד ולהדר ולהתענג בשבתות קדשך ויקוים בנו מקרא
שכתוב אז תתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך ויהי נועם
ה' אלהינו וכו' יהיו לרצון וכו'.

ומנהג אנשי מעשה לבטא בשפתים בכל דבר
שיקנו ולומר תן לי זה לכבוד השבת:
וכבן מתפשט קדושת השבת על הדבר ההוא ואז יתבטל
ליהו מדף מעין רוחני וזה הוא מאמר תבלין יש לנו ושבת
שמה הוא ענין מוכרת קדושת השבת במאכלם ומשתיו
כמ"ש הראשונים. וכתב החסיד הר"ם בן מכיר ע"ס
ונראה לי דהכין דקפיד קרא והיה ביום הששי והכינו את
אשר יביאו נראה דעיקר המצוה וההשתדלות צריך להיות
ביום ששי והמכין ביום ה' לא קיים מצות הכנה כראוי ואף
על פי שביום ה' יש טורח לבקש הדברים מפני רוב הקונים
וביום ה' מוצא הכל מתוקן וקונה כרצונו לא יכין מיום ה'
דלפעמים נעדר אגרא אלא אם מה שמוצא ביום ה' אינו
מוצא ביום ו' ואפי' ספק ימצא ספק לא ימצא וביום ה' ודאי
ידחה הספק מפני הודאי ולאו דווקא מיום ה' אלא אפילו
מיום א' יכין לכבוד שב' כמו שהי' עושה שמאי הזקן והכשר
לכבוד שבת צריך לקנות ביום ו' אלא אם ירא שלא ימצאהו
ביום ו' יקחהו ביום ה' ובלבד שמוצא אותה ביום ה' שמן
וטוב אבל אם אינו מוצא ביום ה' רק כחוש ורזה ויש ספק
שימצא אותה ביום ו' שמן וטוב ימתין ליום ו' ואף על פי
שהוא ספק (הג"ה א"ה הטעם זה קלוש דלא קפיד קרא
להיות דוקא ביום ו' אלא שם לפי שלא היה אפשר בענין
אחר משום שמה שנשאר ביום אחר הבאיש אבל לדורות
אדרבא זריזי' מקדימין אלא עיקר הטעם כמו שכתב הרב
המחבר למעלה בסודו. והן רבים עתה עמי הארץ אינן
מטים אזן לשמוע דברי חכמים ומכינים הכנת שבת מיום
הה' אף בנמצא ביום הו' שלא להטריח את עצמם ולהקפיד
בהוצאתם כי ביום ו' יעלה השער מפני רוב הקונים ואיש
התמים

התמים אל יפן אל רהבים ויחזיק במעוזו יהיו ידיו אמונה
לשכין הכנת שבת בזמנה כי חביבה מצוה בשעתה. ואני
המחבר גערתי פעמים רבות לכמה נשים הנוהגות לכבד
הבתים במלאכות וכלי שבת ביום ה' וזלזלו בכבוד השבת
כי לא נודע כי מפני כבוד השבת הם עושות ולא הועילו
כלום ולא עוד אלא אף אם יכינו שמוסבות ביום ו' הבקר
אור כיון שאפשר לה' לתקן שמוסבות לכבוד השב' משעם
ה' ע"ש ואילך לא עשו ולא כלום. והפוסקים האחרונים
כתבו על רחיצת פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת שצריך
להיות סמוך לערב ואמרו דאם הלך למרחץ בעוד היום
גדול צריך לחזור ולרחוץ פניו ידיו ורגליו סמוך לערב כדי
שיהא ניכר כי מפני כבוד השבת הוא עושה והאיש שיש
ספק בידו למחות בידן ימחה לכבוד ולתפארת יום שבת
הקדוש ולאשר ולקיים מצות עשה של הכנת שבת כמספ'
מטעם הנזכר בנגלה ובנסתר. ובכן עושה אלה יקיים
מש"ש הולך תמים ופועל צדק כמ"ש בזוהר אמור ז"ל מאן
פועל צדק אלא איהו דמתתקני למטרוניתא בתכשיטהא
בלבושהא בעטרהא כל חד פועל צדק אקרי ע"כ.

כי על כל אלה איש התמים בונה ביתו מלא צדק
אפילו יש לו כמה עבדי' ומשרתים לשמשו ולהכין
לו צרכי שבת ישתדל להכין בעצמו צרכי שבת לכבוד
המלך ה' צבאו' ומה בו יותר מבשלוחו לשמח את המקום
ברוך הוא ולעשות שלו"ם בין כ' חדים ולגדוש לוית חן
בעיניהם במעשה המצוה הזאת ולקדוש ה' מכובד ואל יחוש
על כבודו לאמר איך אפגום את כבוד יקר הדרי לנהות
ולבא ולשאת משא מלאומה כאחד הריקים ברחובות קריה
ואפגום כבוד תורתי. כי עבודת הקדש היא לקדוש ה'
מכובד ואל יתהדר לפני מלך מלכו של עולם כי פיה ביום
והכינו את אשר יביאו וכבר אמרו כל המרבה כבוד שמים
וממעט כבוד עצמו כבוד שמים מתרבה וכבודו מתרבה
וכל הממעט כבוד שמים ומרבה כבוד עצמו כבוד שמים
במקומו עומד וכבודו מתמעט.

וצא ולמד מאדונינו דוד ע"ה בשעה שהעלה את
הארון הקדש לירושלים היה מכרכר בכל עוז
לפני ה' וכמה ביזה עצמו לכבודו של הקב"ה כי מפני אוי
הא"ל לדוד להיות מהלך לפני הארון כתם במלך בכבוד הדר
מלכותו והוא לא עשה כן אלא מפזז ומכרכר ומשחק לפניו
מה שאי אפשר לספר וכיון שבאו ישראל לירושלם היו כל
הנשים מצימות כדוד מן האגנות ומן החלונות ורואו אותו
מרקד ומשחק ולא חש ואמר ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל
בעיני. ובמדרש אגדה אמרו אמר ר' יהודה הלוי בר שלום
אין מנשיו של הקב"ה כמעשה בשר ודם עבד ב"ו יש לו כלים
נאים כשהוא יוצא לשוק לובשם אבל בשעה שהוא עומד
לבשל פושט אותם ולובש המקורעים ומטונפים ועוד בשעה
שהוא גורר את הבירה ואת התנור הוא לובש בגדים מהם
אבל

לכל כפני הב"ה בשעה שהכהן גורף את המזבח ומדשנו היה לובש כלים מעולים שנאמר ולבש הכהן מדו בד כשבא והדים את הדשן ולמה כן להודיע שאין גאוה כפני המקום וכן אתה מוצא באלעזר שהיה נוהג בשפלות לפני ה' אריב"ל אלעזר היה דומה על דוכסים ונשיא על נשיאים שנאמר ונשיא נשיאי הלוי אלעזר בן אהרן הכהן ראה שררה שהיתה בידו ואת שכול שמפני שהיה אדם גדול היה נותן לאחרים שישאו את הכלים שהיה הוא עשוי לטעון אותם אלא הוא עצמו היה טוען אותם שנאמר ופקודת אלעזר בן אהרן הכהן והיה כעבד לפני קונו להודיע שאין גבהות לפני המקום וכן לענין השבת מצינו בגמרא רועי ישראל אשר מעולם אנשי שם לא חשו לכבוד רבנותם ונשיאותם מפני כבוד השבת איש איש כמלאכתו אשר המה עושים ורב נחמן בר יצחק מכתף ועייל מכתף ונפיק ואמר אילו מקלעי לי רבי אמי ור' אסי לא מכתפינא קמייהו ועוד כמה גדולי שפי ישראל הזכירו בגמרא שהיו מבטלים ת"ת להתעסק במצות הכנת השבת ואף על פי שהיה אפשר להם לעשות על ידי שליח אפילו הכי אמרו בריש פ' האיש מקדש מצוה בו יותר מבשלוחו כי הא דרב ספרא מחריך רישא רבא מלח שיבוטא וגם רבה ע"ה אמרו עליו שהיה יושב על כסאו מפני שהיה חשוב ועשיר ונופח האש מפני כבוד השבת. ורב ענן ע"ה היה לובש בגדים פחותים בערב שבת כדי שלא יטנפו בגדיו בבישול תבשיל שבת להודיע שהיום אינו כראוי להתנאות בחשיבות ולהתעסק בצורכי תבשילי שבת הקדוש לב חסדא היה חותך שתרדים ורבה ורב יוסף היו בוקעים עצים רב פפא היה עושה פתילות לנרות שבת. ובימי רבינו האר"י ז"ל היה החסיד מהר"א הלוי ז"לב מופלג בדורו והוא היה כל ימיו אפוטרופוס גדול לשבת ומכ"יו ומזהיר את ישראל תמיד אנשים ונשים על שמירתו וכה משפטו כל ימי חייו מידי שבת בשבתו לכתת את רגליו בגודל רבנותו בשווקים וברחובות לצאת ולבא פעמים אין מספר להכין צורכי שבת הוא בכבודו ובעצמו ושאו תלמידיו את פיו על מה היה עושה ככה לצאת ולבא פעמים רבות על כל דבר ודבר בפני עצמו. ויהי כמשיב שכר פסיעות איכא וכך ולג,רתי מרב נחמן בר יצחק שאמר עליו מכתף ועייל מכתף ונפיק על דרך משפט ועולה מטפס ויורד להורות על פעמים הרבה וכן תמיד מכתת רגליו בשוקים וברחובות ובבתים ובחצות לילה ויום מחמת לאו' ואילך לזרז את העם שיכינו את אשר יביאו ושתהא אשה משכמת ואופה ושיהיו בושלים התבשילים סמוך למנחה כדי שיהיה פנאי ביום להתקדש לקראת שבת בטבילה ורחיצת ידיו פניו ורגליו בחמין וחילוף שמלותיו כל אחד ואחד:

ומי ראה את את אלו יוצאים אנשים חכמים וידועים שלומי אמוני ישראל שלא חשו על כבוד גדולתם רק נגד ה' ונגד שבת המקודש והוא לא יצא לקראת כבוד

המלך

המלך העליון וידון ק"ו מעצמו לאמר אם בארזים ארץ הלבנון הללו אשר קטנם עבה ממתניכם כפל החיוב מה יעשו אזובי קיר אנחנו בדורות הללו כי אבדה חכמת חכמים ובינת הנבונים נסתרה ואין מי שיגיע לחצי שיעור דאורייתא. שראוי ונכון להיות כל איש שורר על יצר גאותו וישפיל עצמו לכבוד קונו אף בדבר שיפגום כבודו כגון זקן ואינו לפי כבודו שהרי אמרו על רבי נחמן מכתף ועייל אף שלא היה לפי כבודו וראוי לפי ג"דל נשיאותו דבמקום מצוה אפילו המלך דקיימא לן מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול אפילו הכי במקום מצוה שיש בה כבוד המקום כבודו מחול וכל שכן הרב דקימא לן רב שמחל על כבודו כבודו מחול דפשיטא ודאי שכאה ראוי למחול על כבודו מפני כבוד קונו וכבוד השבת הקדוש. ואל יחוש ללעג המלעיגים עליו ואפס אל יהיו מגמת פניו רק נגד ה' תמיד ואין ראוי האיש הירא למנוע עצמו מדרכי ה' מפני לעג השאננים והבוז לגאיונים כי לו ישימו כל בני אדם לבם ללעג הלועגים וחרפה המחרפים לא היה אדם עושה טובה ולא מצוה ולא חסד ולא ימלט אדם מלשון הפריצים ודיו לעבד וכו' כמ"ש שתו בשמים פיהם וכו' ואמרו הראשונים כי על כן קראו לרודפי מצות ויראת ה' חסידים לשון בושת והלבנת פנים שמביישין אותם ומלבינים פניהם ע"ד והחסידה שתרגומו וחוריתא וכתיב ולא עתה פניו יחורו והוא לשון חרפה כמו חסד פן יחסדך שומע שהוא ענין בושה וחרפה והוא כחרש לא ישמע וכאלם לא יפתח פיו כי על כן האיש החסיד יחזיק במעוזו ולא יעזוב מדתו וחסידותו מפני הלועגים ושוטים שקלקלו המה יאבדו ואתה תעמוד בהיכל המלך מלכו של עול'. ובגלותו החונה יהא איש מהיר במלאכתו ויתלהב לבו בקרבו בתתו לעומת פנו כי הוא עומד ומשמש מפני כבוד מלכו"ת שמי"ם שבת כלה וכבוד מלך העליון הפורס סוכת שלום עלינו ביום הקדוש הזה וראוי שיאמר מהיכן זכיתי להיות עומד ומשמש לפני מלך הכבוד מה אני מה חיי והלואי אעבוד בכל כחי וגופי וממוני וכבודי ביום ובלילה ואשביע עד מה רצונו וחפצו שימצא נחת רוח בעבודתי ומעשה ידי אחר כל ההכעסות שאני מכעיסו בפועל כפי ובעלילותי בעבור רצונו בכל רגע ובכל שעה והוא מאריך אפו ונותן לי חיים ושלוה. ואינו מקפח זכותי מפני זה והיך אני לא אריך בטובתו הגדולה ובגמולו השלם ובשיבא לידי מצוה גדולה או קטנה אשתעבד עצמי ולא אחוס על כבודי לעשות המצוה ההיא בכל לב ובכל נפש ובפנות האיש התמים אל הענין הזה לא יתרשל בשום מצוה להניחה שתיעשה ע"י אחרים אלא יאזור כגבר חלציו ויעשה המצוה בכבודו ובעצמו בזהירות ובזריזות רב ולא ישוב מפני כל כופר:

ואמרו המקובלים הראשונים שהמתבזה עצמו ומבזה את עצמו מפני כבודו יתברך ימצא

עז

עזר כנגדו לגרש מעליו כח הטומאה ואסמכוה אקרא לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך ויגרשהו וילך. ומורי ז"ל היה דורש כמה דברים של קבול שכר הוא שיש אומר המאשר והמקיים מצות שיש בהם בזיון כבוד יקבל שכר על קיום מצות שאין בהם בזוי כבוד זכבודו עליו ואם שמקיים מצות הכבדות עליו שיש בהם חסרון כיס יקבל שכר על המצות קלות שאין בהם חסרון כיס שמקיי' מצות טהרת עצמו במקוה בימי שחורף יקבל שכר על טהרתו בימי הקיץ וכן המקיים קימת חצות להגות בתורת ה' בימי הקיץ יקבל שכר על קימת חצות בימות החורף. והזהיר במצות סעודה שלישית בשבת בימות החורף יקבל שכר על קיומה בימות הקיץ. אך אם לא יקיימנה בחורף נודע הדבר כי מה שסועד בקיץ סעודה ג' איכו רק להנאתו רע"ב. וכן כמה דברים שאיני זוכר עתה. ואמר שהעושה כן להיות זהיר בקיום המצות ולא יניחם בשום ענין ואם ושלום יפטר בחצי ימיו בהשיב שלימותו נותנים לו שכר כאילו חיה שבעים שנה כמ"ש שמתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה כמשל שסבירו בתנחומא ע"ש. וכבר ידעת מ"ש בזוהר על ארבים לדבר מצוה שמעוררים למעלה מלאכים הנקראים תא הרבים שרבים להשגיח על ישראל בזכותם להצילם משונאיהם וכל שכן את עצמו אם בא חם ושלום לידי צרה וצוקה באים הרבים הקדושי' להצילו ולהפוך בזכותו וע"כ אז"ל הוי ר"ץ למצוה קלה כבחמורה. ולפיכך האיש הירא ירוץ ולא ייעף בע"ש לצורכי שבת וישען באלהיו כי כל אותה השבוע לא יאונה לצדיק כל און ושאנן מפחד רעה. ומתוך כל מ"ש ברור הדבר דאפילו ת"ח שתורתו אומנותו לא יקרא קודם שיכין צורכי שבת זולת אם יהיה תורה דרבים אכן מי שנוהג לקרוא הפרשה שמו"ת אחר התפל' יכול לקרותה דהוא דבר שיש לו קצבה ומעט'. גודל מצוה זו של הכנ' שבת מצאו היתר בכל הישיבו' שלא לקבוע ישיבה בע"ש דאף על פי דהוי תורה דרבים הו"ל לימוד שאין לו קצבה שימשך הלימוד על ידי פלפול ולא יקנו צורכי שבת אכן הת"ח שביוו בכבוד הדר מצות הכנת שבת ומבטלים קביעות הישיבה אין להם על מה שיסמוכו והתורה תובעת עלבון ביטולה. וכתבו הפוסקים דאף שאסרו חכמים לעשות חפציו קודם תפלה אם רגילין באותו מקום למכור קודם תפלה ואחר התפלה אין נמצא דבר מותר לקנות צורכי שבת קודם שיתפלל שזו מצוה דרבנן וזו מצוה דאורייתא וזו זמנה עוברת וזו אין זמנה עוברת וזה ברור. ולענין הוצאת שבת האיש הירא אפילו אם הוא צריך לאחרים אם יש לו מעט משלו צריך לזרז עצמו לכבד את השב' ולענגו כי לא אמרו עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות אלא למי שהשעה דחוקה ביותר. ואז"ל כל מזונותיו של אדם קצובים לו מר"ה חוץ ממה שמוציא לכבוד שבתות וי"ט ור"ח ות"ת. ודרשו רשומות אמרו הכל קצוב מתשרי חוץ מתשר"י נוטריקון ת'ו'ר'ה ש'ב'ת ר"ח וי"ט. וכל אשר יוציא לכבוד שבת הן מעט הן הרבה כל אחד לפי שיעורו מן השמים כופלים לו ורבינו הקדוש האר"י ז"ל נתן סימן לדבר אותיות שבת שבא"ק בכ"ר שני אותיות אחרונות הם כפל האות הראשונה ומורי ז"ל היה מתן סי' לדבר בלשון משנה יציאו"ת השבת שתים שהן ארבע. שם רמז כי השתים שיוציא יוכפלו לו לארבעה. ועל כן איש התמי' יזהר שלא להניח עונג שבת בשביל ההצלה יתירה כי הנה מצינו ביעקב אבינו ע"ה שהיה ניקני שנאמר ויותר יעקב לבדו ואז"ל ששכח פכים קטנים שהצדיקים חביב עליהם ממונם על שאין פושטי' כפיה' בגזלה. ומצינו במקום אחר שהיה וותרן אין כמהו כאשר חכמים ז"ל הגידו בפ' בקברי אשר כריתי לי מלמד שנטל יעקב כל כסף וזהב שהביא מבית לבן ועשה כרי ואמר לעשו טול כרי זה בשביל חלקך במערה ומזה ילמוד כל אדם לצמצם עצמו בחול בשאר הימים ולקמוץ על יד מעט מעט כדי לכבד את השבת ולענגו. ועליהם אמרו המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים שנ' והאכלתיך נחלת יעקב אביך:

ולו חכמו ישכילו העולם מה ר"ל נחלה בלא מצרים נחלת יעקב אע"ה היו מתפלאים על גדולת מציאה הוצאות לענג את השבת והיו מריקים שקיהם בכל ע"ש לפזר בפאר רב. כי הנה כל איש ישראל ע"י מעשה המצות זוכה לקנות לעצמו תוספת נר"ן כמ"ש בזוהר משפטים זכה יתיר יהבין ליה רוח מסטרא דחיות הקדש. זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דכורסייא ואולם הללו הם נחלה שיש לה מצרים והם הסט"א המנגדים בכל עולם מהם בבי"ע לפי כי זה לעומת זה עשה האלהים סטרא דקדושה וסטרא מסאבא ולכן הם יבבי המכר שלא סט"א לסטרא דקדושה ומזה גם כי יש תערובת טוב ורע בכל העולמות כמ"ש בתקונים אבל בעול' האצילו' כתיב לא יגורך רע ואז"ל צדיק אתה ואין להיות במגורך רע וזו היתה נחלת יעקב שהיתה מטתו שלמה ונחל הנר"ן מעולם האצילות והוא נחלה בלא מצרים. ולכן המענג את השב' נותנין לו נחלה בלא מצרים מדה כנגד מדה לפי שהוא מענג את השבת שהוא דוגמא לעה"ב שמתנו סוד הנשמה לכן נותנין לו נחלה בלא מצרים דאילו בו' ימי החול זוכה האדם ע"י מעשה המצות והתפלה לקנות נר"ן מן העולמות שהם בבי"ע כדאיתא בתקונים מעשי"ה נפשי"ן מיציר"ה רוחין מבריא"ה נשמתי"ן אבל במצות קיו' השבת כתקנה זוכה לקבל נר"ן מעולם שמתנו כמ"ש בתקונים דף י"ט בשבת וי"ט נחית עליהון נשמתין ורוחין ונפשין מאדם דאצילות ע"כ וזהו סוד נחלה בלא מצרים נר"ן דאצי' כל א' וא' כזמנו כאשר יבא לקמן בפרקים הבאים בס"ד ואוי לה' לבריות מעלבונה של שבת בגשות' כל ימיהם בשבתות וי"ט ויבזו כסף לרוב בם בודת

מריעות ואין משתיהם הדוב בקרשתות לאן בימות החול ויתנו בתף פורדת לקדושת יום שבת הקדש והם קונים בהוצאות שבתות וי״ט עד שכל פרטם ופרוטה של הוצאת שבת מצטרפת לעלבון גדול שהכותם בכסותיהם ובני ביתם עד שכל ימי החול שלום בינו ובין אוהביו וריעיו בשמחת מריעות ואין שלום כאהלם בקדושת שבת הקדוש בקטטו׳ ומריבות עד שתאחז האוד כרובן ואין הבדל בין שבת לט״ב בביתם אוי להם אהא עליהם מה יענו ליום פקודה ויבאו וראו בפגרי האנשים כו׳ ואמרו בזוהר פקודי היכל ה׳ וז״ל באמצעיתא דהאי היכלא אית רוחא אחרא דאקרי נגע ומהאי נפקא רוחא אחרא דאקרי נגע נרעת וכולי ודאי נגע עילאה ממונה על כל אינון פתורי דשבת׳ דכד עייל שבתא ולא אתכדרו כעמגא דשבתא כדקאמרן וכד האי נטיל לאינון פתורי כל אינון נרדימי כמוסין דקיימי ביה כלהו פתחי ואמרי ויהב קללה ותבואתו וכו׳ וההוא בר נש אתמכר לההוא סטר ווי ליה דאתגרע מההוא סטר קדישא סטר דמהימנותא ואתפקד בסט״א מכאכא ע״כ ·

ומי האיש הירא ורך הלבב ולא יתן אל לבו אל העונש הגדול הזה כי בעון כבליתו לנמנם בהוצאתו בהיות לאל ידו לעשות לכבוד הדר כבוד השבת אחמורה ולא עשה כי לא די שאינו נכלל בכט׳ דקדושה שאה כי כן כמ״ש אתפקד והוא נמנה בסט״א גדה כנגד גדה הוא ביטל עונג שבת על כן נהפך לו לנג״ע ונמכר ברשותו רחמנא ליצלן ועליה׳ יאמר כל המבטל את השבת מעושר סופו לבטלה מעוני ואכד העוכר ההוא כענין רע וכל המקיים את השבת מעוני סופו לקיימה מעושר כאשר חכמים הגידו באמר הקב״ה לישראל האמינו ביולוו עלי ואני פורע והגרו כת הקודמין כי על זה נאמר השלך על ה׳ יהבך והוא יכלכלך דלא הוו ידעי רבנן מהו יהבך עד דשמעי לההוא טייעא דאמר שקול יהבך והוא הכרכה לענין השבת דאע״ג כי ימצא לך משא כבד ללוות מעות מפני אדם לענג את השבת אל תאמר אקיים בעצמי עשה שבתך חול אלא השלך על ה׳ כמש״ה והתענג ע״ל ה׳ ואף ע״ג שהוא יהבך משא כבד למצוא מעות לכבד את יום השבת השלך משא כבד על ה׳ כמ״ש לוו על״נ ואני פורע והוא יכלכלך כי לא יתן לעול׳ מוט לצדיק אלא מתמוטטין וחוזרין ועולין · ולפי רוב הכבוד והענג מוסיפין להם במדה גדושה · וטעם הדבר כמ״ש בזוהר בשלח ובולהו ו׳ יומין מההוא שלימו מתברכין וכו׳ ואמאי לא אשכחו מנא ביומא ז׳ משום דההוא יומא מתברכין מיניה כל ו׳ יומין עילאין וכל חד יהיב מזונא לתתא כל חד ביומוי מההוא ברכה דמתברכא ביומא ז׳ ע״כ וכך אמרו בשבת במעשה דיוסף מוקיר שבי דאשכחיה ההוא שבא וא״ל מאן דיזיף שבתא שבתא פרעיה והיינו משום דמההוא שלימו דשבתא

מתברכין

מתברכין כלהו כאמור · ואל תתמה על החפץ לאמר הלא כמה ממהדרין מן המהדרין ומכבדי שבתות וי״ט ולא קבלו שכרן ואולי לא ישינו כל ימיהם כדי פרנסתם כדרך הלכו על המחיה ועל הכלכלה ואיכה יאמרו מאן דיזיף לשבתא שבתא פרעיה לוו עלי ואני פורע ואין כל מאומה בידן לא ניתכנת פרע״ה ·

כי לא נפלאת היא ולא רחוקה היא כי אל דעות ה׳ ולו נתכנו עלילות ועיניו פקוחות על כל דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו כפרי מעלליו כי לאדם שטוב לפניו יתן לו שכרו ויקבל עולמו בחייו · ולפעמים טוב בעיניו לתת לו שכרו הראוי לו לבא לו בעה״ז וישמור אותו לבא לו בעה״ב והשופט כל הארץ הוא יבין לאיזו שכה הוא טוב לאדם א׳ ליתן לו את שכרו בעה״ז ולא לעכבו ולא יש אחר הוא יותר טוב שלא ליתן שכרו בעה״ז ומי שיורע שבאמו ובמקומו חטאים יגבר מוכע לו הטוב לטוב לו ולאנשים אשר העניות קרובה להעבירם מדעת קונם מתן להם שכרן הראוי לבא בעה״ז · והמה יקחו חלקם בעה״ז וגם קרוב אליך הדבר מהר תשובת שאלה זו כי על כל פנים כל מצוה ומצוה אשר חכמי׳ הגידו מתן שכרם בגיד׳ הנה בעל הגמול ית״ש חפץ למען צדקו לתת לו שכרו השלם כסגול׳ המ׳ וה ההיא אך אמנה לפעמי׳ גורם החטא למנוע השכר ההוא ממנו ע״ד מש״ה וחטאתכם מנעו הטו׳ מכם וכמ״ש גבי ויירא יעקב שכר שמא יגרום החטא והשטן עומד על ימינו לשטנו למנוע השכר ההוא ממנו · וכן לענין העונשים אשר אמרו העושה כך יענש כך ופתאי׳ עברו ולא נענשו · אך ניבא מלתא כי מדת דינו ית׳ יחול על ראש העובר על דבריהם אכן לפעמים יש לאדם פרקליטין טובים לו איזה זכות שתולה עונש כמ״ש בסוטה יש זכות תולה שנה ויש ב׳ שנים ולפעמים יש לו זכות שמכפרים מחצה וגורמים לבל יהיה נידון כאותו העונש עצמו רק ממנו ולמטה וכן יש זכיות שמבטלים אותו העונש מהחוט׳ לגמרי כמו שביארו המפרשים באורך הלא בספריהם ·

אכן האיש הירא יעשה הדברים לשם פעלן ולא יצפה לתשלום גמול כמ״ש אשרי איש ירא ה׳ במצותיו חפץ מאד במצותיו ולא בשכר מצותיו וסוף הכבוד לבא הון ועושר בביתו ימצא חיים צדקה וכבוד · וכמו שהשכר הרבה לקונים לכבוד שבת מהטוב והמובחר כך השכר הרבה למוכרים בשכר אשר הם שוברים ביום הו׳ ממאכלים הטובים ומחלביהן לכבוד הדר השבת הקדוש · ועד המהר לדבר מעשה ר׳ חייא באותו קצב כי נתאכסן ר״ח אצלו שבת א׳ וראה כבוד עושרו ושאלו במה זכית לכך וא״ל קצב הייתי וכל בהמה שהיתה נאה ושמינה מחבירתה אמרתי זו לשבת א״ל ר״ח ברוך המקום שזיכך לכך · והטעם כמו שביארנו למעלה דהאי יומא

מתברכין

אתברכין מניה כל ו' יומין וכולהו ו' יומין מהאי שלימו מתברכין · וכבן תנוח ברכה במעשה ידיהם כל ימות השבוע העתידה · לא כן בדורות אלו ראיתי שצרורים בכמה מקומות שעברתי בהם ובכל ימות החול מוכרים בשר שמן וטוב לרוב ובע"ש שיודעים שעל כל פנים ירבו הקונים בעבור כבוד השבת לא חשו שמה לכבוד השבת ויביאו בשר כחוש ורזה אשר לא עבר בה עין השומן עליה מעולם ואף אם יקר מקרה לשחט בקר בריאה וטובה בע"ש לא תשורינה עין עני ואביון וכל הולך על גחון אשר כביר מצאה ידו הוא וחביריו עמו ישלו כל נתח טוב ותפול שובה ותקחם והעני והאביון נכספה כלה משפט לגזול בשר תמותו' ולו חכמו ישכילו הקצבים ושאר הסוחרים גודל עונשם מכשול שהשבת תתבע עלבונה כי שתים רעות עשו כי נתנו הכח לאומנים כו' ימי החול במאכלים טובים ובשר שמן וטוב ואל הקדש פנימה שבת לה' נתנו כתף סוררת בחוסר כל ובפחותי הדברים ולא ישיבו את נפשם לאמר איה עלינו לא תהיה כהנת כפונדקית ואף גם זאת כי מנעו הטוב מבני אדם ואין איש חפץ לקנו' מהם כלום וכל א' אומר אקיים בעצמי עשה שבתך חול ולא אביא מצותי על קרן הצבי על בשר דל ורזה ויסבו בכל תאות והקולר תלוי על צואר הקצבים והן בעון זה כל אשר יפנו ירשיעו ויהיו לאחור ולא לפנים ובעון פשעם מרעה אל רעה יצאו והאומנים מטרפי' את בהמתם לנקום נקמת שבת לה' ונקמת רמיסת העשוקים עניי עמו ישראל מלבד עונש האמור בגהינם · ומורי זלה"ה מוח כי כהוכיח בתוכו' על הדיינים המייקרי' זאת הדגי' בע"ש ביותר אשר לא טוב עשו למנוע טוב מבעליו ואם מדע כי יש בכמה דגים מחבי' והמה מביאי' חלק מוצא לייקר את השבר יש לגזור על אנשי העיר שלא יקנו דגים איזה שבתות שלא יוכלו לעשות כן כמעשה שנמדו קיימין בירושלים וכו' הבא במשנה ·

וחייב כל אדם בהיות לאל ידו לעשות להרבות צדקה עם העניים האומללים בע"ש כי אין טוב לאדם להכין מאכליו וכל תבונים בביתו ואחיו בני ישראל העניים ואביונים בערום ובחוסר כל ואינו מדקדק היושר ולא דקר רחמני' וגומלי חסדים כזרע אברהם אבינו ע"ה אלא לפקח עיני השגחתו עליהם כל אחד לפי שצורך אם מעט ואם הרבה ואף כי החיוב הזה שוה בכל הימים הנה בע"ש מוסף החיוב ביותר במעשה הצדקה · כנגלה ובנסתר · והנה בזוהר בראשית דף י"ג אמרו ז"ל פקודא ט' למיחן למסכני ולמיהב לון טרפא דכתיב נעשה אדם בצלמינו כדמותנו נעשה אדם בשותפא כלל דכר ונוקבא בצלמינו עתירי כדמותנו מסכני רזא דמסכני דהא מסטרא דדכור' עתירי ומסטרא דנוקב' מסכני כמה דאינון בשותפ' חדא וחס דא ע"ד ויהיב דא לדא וגמיל ליה טיבו הכי אצטריך בר נש לתתא למיהוי עתירא ומסכנ' בחבור' חדא ולמיהב דא לדא ולאגמלא טובה דא לדא ויחדו כדנת הים וגו' רזא דנא חזינא בס' דשלמה מלכא דכל מאן דחס על מסכני ברעות' דלבא לא משתני דיוקניה לעלם מדיוקניה דאדה"ר וכיון דדיוקנא דאדם אתרשים ביה שליט על כל ברייין דעלמא בההו' דיוקנא הה"ד ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ כולהו זעין ודחלין מההוא דיוקנא דאתרשים ביה בגין דדא הוא פקודא מעליא לאסתלקא בר נש בדיוקני' דאדם על כל שאר פקודין וכו' ובג"כ בנעשה אדם כתי' הכא עשיה וכתיב התם שם האיש אשר עשיתי עמו היום בועז עכ"ל · הנה מזה מתבאר כי מאמר נעשה אדם אתי בע"ש דשם האיש אשר עשיתי עמו מה להלן צדקה כך נעשה אדם זו שיא צדקה וכך הוא שיעור הכתוב נעשה אדם כלומר נעשה עשיה ובריה למעשה הצדקה כי במעשה הצדקה נודע אשר הוא אד"ם ובכן יהיה בצלמנו עשיר כדמותינו עני לגמול חסד זה עם זה · וזה עשיר ורש נפגשו עושה כולם ה' בצלמו כדמותו ממש · ומטעם זה נכון להיות כל איש זהיר לאתי' פתח ידו במעשה הצדקה בע"ש הואיל ועיקר בריאת האדם במעשה הצדקה התכוננה לכן ביום הששי יום בריאתו ממש בצדקה יכונן ולמביני מדע במעט עיון ישכילו סוד מעשה הצדק' ביום הששי סוד צדיק חי העולמים המכין לשב' השולח אמרתו ארץ במעשה הצדק' · וע"כ בעת הבריאה לא נרמזה מצות הצדקה בכל הימים אפס ביום הו' בבריא' אדה"ר כי כן בדרגא שתיתא' סוד הצדיק שם סוד הצדקה בעצם מ"ק ושלו"ם נשקו והיה מעשה הצדק"ה שלום ובזוהר פ' פקודי ביארו מטעם זה שבת זכרן שמו בשיעוריהן ז"ל בתרין אלין אוזיף בר נש לקב"ה כד חיים ליה למסכנ' וכד אפיק בשבתי' וזמני' דיהא כלא אוזיף לקב"ה כד"א מלוה ה' חונן דל וגמולו ישלם לו ע"כ יען כי שתיהן שוו בשיעוריהן ובפעולותיהן לייחד הצדיקי' למעלה וצדיקי"ם ירשו אר"ץ וישכנו לע"ד עליה ·

וכבר נתבאר למעלה בטעם הוצאת והכנת שבת ביום הו' שהוא סוד זה ממש וכל כתיבותיו שלום וליסוד זה רמז בלשון המשנ' יציאות השבת שתים שהן ד' כי כן יציאת השבת אשר יומיא להכין לכבוד השבת והן יציאו' אשר יפזר מהונו לעניים בע"ש שוו בסודן שתיהן לייחד שם בן ד' · ולפי שהיציאה של השבת היא מבוארת מאליה שהוא לייחד רעים אהובים והדודים ביחודא שלים לחבר את האהל להיות א' והוא למאורות ד' אותיות שם הקדש · אכן יציאה האחרת היא נעלמת ולכן שאל עליה כיצד והיה כמשיב העני עומד בחוץ וכו' פשט בעה"ב את ידו · וע"כ והיה מעשה הצדקה שלום ולעומת זה אמר יציאות השבת שתים שהן ד' לייחד שם בן ד' ובס' חמדה גנוזה ביארתי סוד תעלומות חכמה במשנה זו ואין

מקומו כאן. והן רבים עתה ע"ה שמים זהב להם הממלאי'
בתיהם כסף ומכבדים שבתות ה' ואינן חסים על ממונם
ויבוזו כסף הרוג בקר ושחוט צאן וברבורים אבוסים ומיני
מעדני' למלאות תאות יצרם הרע לאכול לשבעה בשבתו'
ה' בסובאי יין בזוללי בשר למו כולו לגופם הנגוף וימלאו
את כליהם כאשר יוכלון שאת ומלאו און להם לאמר כי
לכבוד השבת הם עושים.

ואני אומר שקול טיבותייהו ושדי אחוזרי אחר כי
נתנו כתף סוררת במעשה הצדק' ועניי עמו
תבכך מוכים ומעונו' העטופים במצוקות זלעפות הדוחק
בקרב ביתם וביותר נאחז האור ברובן של הת"ח יראי"ם'
וחושבי שמו נטושים כנטושי' המה ואין איש שם על לב לחומל'
עליהם ובערבי שבתות נדדו הלכו אלה מפה ואלה מפה
דווים ושחופים ויגל לנם עד השיב להביא טרף לביתם
במצור ובמצוק יהי להם למשל כל ימי עני רעים אפילו
בשבתות וימים טובים וכמעשהו בחול כך מעשהו בשבת
ורוב הבושה והכניעות לבם בקרבם אינו אלא סר"ף ולא
יראו החונה של העני"ן עין רואה וימעטו ויטוחו מעונג רעה
ויגון אוי לדור שעלתה לו כך העל אלה לא תתאפק ה'
לאמר מי ביקש זאת מידכם לכבד את שבתותי להכנות
בטן המליאה לא מתענוגי החול ותחללו את שם קדשי בני
ציון היקרים יראי שמי הוגי תמיד בתורתי וחובשי בית
המדרש ואין מכם לא עוזר ולא סומך אל נפילתם ודוחקם
כל הימים ועוד תוסיפו סרה בשבתות ה' כי כל העולם
דשנים ורעננים ובני הנאהבים והנעימים אמוללי' ומעונים
בצער העוני ולו חכמו ישכילו את אשר חכמים הגידו
והלעיגו ואמרו כמה טפשאי הני בבלאי דקיימי קמיה ס"ת
ולא קיימי מקמי גברא רבה. וכל שכן שיש להלעיג על
עשירי עם הכבלים בכבלותם שרואים בכל יום ת"ח אשר
כל רואיהם יכירון כי הם זרע ברך ה' בגון השגת פרנסתם
אלא יחוננו ואין משכיל דורש את אלהים ויבוזו את הוד
התור' וכבוד הדרה עד עפר הגיעו. ולו היו רואים ח"ו
ס"ת מגולל ארצה יצעקו צעקה גדולה ומרה ויקראו אבל
גדול וצום ובכי ומספד ליהודים. ולא יחרדו על הספרים
אשר ה' קורא כי רב שבעו בוז הלעג השאננים והמא
בערום ובחוסר כל ועל ידי כן חכמתם תתבזה ודבריהם
אינן נשמעים אשר המה גדולים וחשובים מכבוד הספר
תורה עצמו. ומי ומי המה הסריסים והחשובים אשר לא יחושו
לכבוד הדר השבת בכל אוכם ומי ומי אשר לא יחוש לעונש
חילול שבת שזדונו בסקילה ועם לא יחרדו על עם ה' אלם
אשר עמלם בתורה לא לכבודם ולא לחילולם.

ובזוהר ר"מ פר' נו דף כ"ט אמרו ז"ל תלמידי
חכמים כגוי דמלכא ומטרונית' אתקריאו
שבתות וימים טובים ולית לון מדיליהון דלאו איכון כגי
כהלכה כדעבדין בגוי דחולין הגרא דילהון בעלמא דין
ובעלמא

ובעלמא דאתי לענגא לון בכל מיני מאכל ומשקה וליקרא
לון בלבושין שפירין כגוונא דשבת דאתמר ביה בכבודהי
בכסות נקיה כל מה דעבד כך כם לשבתות וימים טובים
אית למיעבד לון ומאן דמחלל לון חייב סקילה הכי נמי
מאן דאשתמש בתגא חלף והכי הוא המשתמש כמי ששונה
הלכות דמחלל תורתיה וכל שכן דמבזה ליה כאילו מבזה
שבתות ואוקמוה מכל מקום כל המבזה את המועדו' כאילו
כופר בעיקר וכגוונא דכל מאני בית המקדש אתקריאו
קדש הכי כל איכון דמשמשין ת"ח אתקריאו קדש. ותלמידי'
דרב דאינון לקבל איברים דגופי אתקריאו קדש קדשים
ורזא דמלה קא רמיז להון והבדילה הפרוכ' לכם בין הקדש
ובין ק"הק עכ"ל. הנה כי גדול הת"ח מכבוד שבתות
וימים טובים ולענגא להון כגוונא דשבת ואיככה נוכל
ורואינו כל העם ומקנה יחרדו על כבוד השבת והדרה
וישליכו אחרי גווס הוד הדר תפארת של תורה ולומדיה
בע"ר בת רבים כבי שוממה אין מנהל להם ואין מחזיק
בידם מכל בנים גידלה והשכינה מתאנחת עליהם בזלעפות
דוחקם והיה בראותה בשבתות ויום טוב בתי עשירי עם
הממלאים בתיהם ממיני מעדנים ויכינו להם מערב שבת
בשובע שמחות ובשופע רב ע"י עבדיהם ומשרתיהם זה
רץ לקראת זה וזה רץ לקראת זה זה בכנם טעון כל מיני
מגדים וזה יוצא בפזור רב ואולי לא יספיקו להם שעות
היום משעלה עמוד השחר ותעבור ההכנה באלים.
בבלמום תאות תענוגי הגוף הנגוף ואם באולי זה עני
קרא אל קרב ביתם קול ברמ"ס נשמע כי ה' מחסהו ואף
גם זאת בראותה הבנים בניה מדוכאים בחוסר כל תחיל
תצעק בחבליה ואם הלשון אומרת קלני מזרועי כי עברו
כתיים ראו וקדר שלחו והתבוננו מאד וראו הן היתה כזא'
כי הנה עמי התועבות זכים ופרנסי' כהניה בכבוד והדר
כמ"ש כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את חוקם. ואיך
לא תגלו הרפת מצרים מעליכם ומה הרפה גדולה יותר
מזו כי אתם ממלכת כהנים תגרעו מעמי התועבות למה
לי רוב זבחיכם יאמר ה' שבעתי עולות אלים וחלב מריאי'
כי תבאו לראות פני בשבתות ובחגים ובמועדים מי בקש
זאת מידכם לא תוסיפו הביא מנחת שוא תועבה היא לי
חדשיכ' ומועדיכ' שנאה נפשי היו עלי לטורח נלאתי נשוא
ואיככה אוכל וראיתי בעוני עמי אשר במגדי' ואין עוזר ואין
סומך ואין תומך לתופשי התורה אשר ידעוני מגר' הלחץ
זה הדחק אשר לא נתנום השג רוחם להשיג כדי פרנסתם
וילכו בלא כח מפני זלעפות צרת דוחקם ושבת לחול
ישימו בחוסר כל. ואתם תשבעו בתענוגי' ולאכול לשובע'
למעדנים וצופה אלה בהיות לאל ידם לעשות ולא עשו
יהי שולחנם לפניה' לפח ולשלומים למוקש אויה להם הה
עליהם כי גמלו לרוחם רע אף כי לכבוד שבת יכנו הבטן
יהי להם שכר יפרי הבטן לפתן וכריסם לקרן והמשתה
למשטה

למעט והמאכל למאכלת· אכן הא זה הדרך שכון אור ליראי ה' וחושבי שמו כי הן לו כבא יגבר איש להיות עיניו פקוחות מידי שבת בשבתו על עניי ישראל המדוכאים ומצוכים בימי החול וביות' לעניי בני תורה להחזיק בידם בענין יפה לכבוד השבת ולשמחם מיגונם ויש להקדים להם מה שיוציאו לצרכי שבת·

ולענין זה נהגו בקצת מקומות לגבות תמחוי מכל בית ובית לתת חלק מהתבשיל סמוכן אצלו ונותנים לעניים ובזה יצא י"ח ומי שאינו נותן תבשיל נותן לחם לחלק לעניים ואם איש נותן לחם נותן מעות ביד הגזבר והגזבר נותן לכל עני ועני שיקנה בהם צרכיו אבל שיותר טוב ונכון ליתן חלק מהמוכן אצלו כדי שיהיו שוין באכילה הא ועני כולן שוין לטובה וצדקה יחשב לו שלא להטריח את העני לחזור לבקש צרכיו ומי יודע אם ימצא או לא ימצא אחר שאין בידו אלא מעט מזער וכמה מצוה אות' לכבד את השב' אם בלח' אם בבשר אם ביין אם בפירות כי הוא אביון תאב לכל דבר ולא יוכל למלאות תאותו מכל הצורך והחשבי לו אולי ישמר מעט דמיו כו להיות בידו לעתות הבצרה מימי החול וכמעשהו בחול כך מעשהו בשבת שלא להצטרך לבריות· ונמצא בע"הב בחוץ שלא הועילו מעשיו והרי הוא אוכל לשובע נפש מעונג ומפונק מרוב כל והעני והאביון חסרים ואין כל כי על כל אלה האיש הירא מושל ברוחו לא יעבור מידי ערב שבת בשבתו מליתן ומהפריש חלק אחד ממאכלו המובחר אצלו ויחלק לעני בן טובים וישמח אותו בדברים טובים ונחומים כמ"ש ותפק לרעב נפשך ובכן יהיה למשיב נפש לעמי הא' ושכרו גדול ואל תהיה ככסילים המנבלים את עצמ' לאמר עניך ועניי עירך עניך קודמים ואיך אקח משל בני ואתן לאנשים זרים אשר לא ידעתי כי אין הענין שיקח חצי תבשילו או מאכלו ויתן אותם לעניים באופן שיחסר סעודת די מחסורם של בניו ובני ביתו רק שיטול חלק מה מהתבשיל המוכן אצלו ואפילו שיהיה א' מס' ואותו המעט ישלח אותו לעני להשיב נפש כיון שהוא עני יותר ממנו עשיר מקרי איהו לגביה והמעט בעיניו הוא הרבה לגבי אותו העני· ופעם אחד נתאכסנתי אצל בע"הב ירא אלהים והיה נוהג כל הימים וכל שכן בשבתות וי"ט להפריש חלק אחד מהמובחר ממאכלו לעניים קודם סעודתו מטעם האמו' בזוהר דלא לימא איניש אכול ואשבע ואדוי בקדמית' ומה דישתאר אתן למסכני אלא רישא דכלא דמסכני ושבת א' שכחה אשתו לעשות כמנהגה והיה דואג על הדבר כי נראה כבזיון לעניים לשלוח אליהם המותרות ומאן דסני לך לחברך לא תעביד·

ואני אמרתי לו כי גם זה לא טוב וזו היא דרך פיתוי היצר הרע לכמה בני אדם למונעם מת"ג ולהמית לעניים ברעב כאמור להם ואהב' לריעך כמוך כתיב ואיך תשא ותתן שיורי מאכלך לפני עניי עם ה' אלה· ואיש התמים לא יאבה לו ולא ישמע בקולו יען כי הנותר מאכילתך הוא תחלת סעודת לעני וישיב את נפשו· וכן על זה הדרך כי תראה ערום וכסיתו ואף בסחובי בלאות שבביתך שאם לפניך דבר קל ובזוי לעני נדמה לו דבר גדול ומנה הראויה להתכבד לכסות את בשרו· ובכן נמצאו כל ישראל מרוחמים ומחוננים מזה לזה וכולם שלוים ושקטים ושמחים בשבת מזה לזה ומזה לזה· ולמעלה מהם הזוכה להזמין עניים לסעודות שבת והם באוכלי שולחנו בכל ג' סעודות דאף שבאחד שקלו כדבר וז"ל ת"ח דכולהו זמנין ואינון בעי בר נש למחדי ולמיחדי למסכני ואי איהו חדי בלחודוי ולא יהיב למסכני עונש' סגי דהוא בלחודוי חדי ולא יהיב חדו לאחרא עליה כתיב וזרתי פרש על פניכם פרש חגיכם ואי איהו בשבתא חדי אע"ג דלא יהיב לאחרא לא יהבין ליה עונשא כשא' זמנין ואינון דכתיב פרש חגיכם ולא פרש שבתכם וכולי· לא להקל מהחיוב המוטל על כל איש ישראל לחוס ולחמול על עניי עם ה' באו רק להקל מהעונש החמור והכי דייק בלישניה דקאמר לא יהבין ליה עונשא כשאר זמנין ואינון וכולו משמע כשאר זמנין ואינון לא יהבין ליה עונשא שעונשן חמיר טפי אבל בעונש הקל נענש ג"כ בשב' ובזוהר פר' עקב ביארו תקוני השלחן לילי שבת ואחד מהם להיות עניים באוכלי שלחנו ע"ש וכל אשר יש ספק בידו לעשות יחוס על עונשו של דבר וישכיל גם על שכרה הגדול ויעש' הדברים לשם פעלן להחזיק לתופשי התורה מידי שבת בשבתו וזה יהיה הטעם הכתו' אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה שדרז"ל על התורה וסיים הכתוב שומר שבת מחללו לרמוז שזה כבוד ת"ח שנקראו שבתו' לכבוד השבת כמבואר בזוהר הנז"ל:

ובכלל זה יהא זהיר כל אדם בכל ערב שבת גדל פרע שכר מלמדי תנוקות הבנים והילדים אשר חנן אלהים ויום הששי משתלמת שכירותם ושכו כעשה דביומו תתן שכרו ולורשי רשומו' אמרו שב"ת נוטריקון ביומו תתן שכרו לרמוז כי לא יעבור מלתת שכר המלמד מידי שבת בשבת כי השכירות אינה משתלמת אלא לבסוף· והיה אומר מורי ז"ל בשם רבותיו כי עונש המבטל מ"ע דביומו תתן שכרו הוא שלא יזכה לקבל תוספת הנפש יתירה בשבת ואסמכוה אקרא ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש וכולי ואליו הוא נושא את נפ"שו ולא יקרא עליך אל ה' והיה בך חטא לשון חסרון ע"כ נרמז בר"ת שבת לרמוז כי יענש עונש מגרע הנפש ובאותה מדה של הפועל כי אליו הוא נושא את נפשו בזמן שמתוספת הנפש בשבת· והוא ז"ל היה נזהר לפרוע שכר הכותב או הכותבת ביום הכניסה בעצמו קודם לתנחה כמנהג הרב זלה"ה ורבים לא חשו על זה וירא

אלהים

אלהיו יחוס על נפשו· ומי שאין ידו משגת לקנות כל הכתוב לעיל ולענג את השבת כראוי לא אין לו להטריח עצמו מפני כך לעשות מה שאין ידו משגת כדי לענג השבת ואח"כ להצטרך לבריות ואל יאמר אדם אטול בהלואה עתה ומן השמים ירחמו ע"ד לוו עלי ואני פורע· כי לא אמרו כן כי אם על מי שיכול ואין בידו כעת שראוי לו שיבקש ואפילו בהלואה כי המקום ב"ה יזמין לו לפרוע פרעות אבל מי שאין ידו משגת ואין מן הטבע הוא למצוא אין ראוי לו לסמוך על הנס ולהטיל עצמו על הצבור כדי לענג את השבתות ועל זה אמרו עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות כי ענג גדול היא שיאכל משלו ואפי' יהיה פת חריבה ובבל עמה ממה שיאכל משמני' וממתקי' והוא אוכל ממון אחרים וגדול הנהנה מיגיעו יותר מירא שמים ולא יאמר האדם איך אבטל עונג שבת מפני קוצר ידי כי לא נצטוה בענג שבת אלא מי שידו משגת ויש לאל ידו לענגו ולכבדו אבל מי שקצור קצרה ידו אין בידו חטא הדרבא למזבח כפרה יחשב לו כי כל שעולם בשמחה והוא באנחה והוא יתברך ויתעלה שוקל בפלס ויודע כל תעלומות ולבקות כמה חטאות ואשמות ממנו הכפה לו תענוה וסוף כל סוף אל ידאג מביטול המצוה כי אינו מבטל המצוה לגמרי כי אפילו עני שבעניי' יכול לקיים בעשותו דבר מה מוסף על דרכו בחול יהיה מה שיהיה וכיון שמשנה שום שנוי נחשב לו לכבוד שבת ולענג כי הכל לפי דרכו של איש וה' יראה ללבב ומה לעשות לו לשבתו ולא עשה הדרבא חביבה שבת זו לפני בורא עול' יותר ממי שמענג אותו במאכלי רבים כי זה הביא מנחה מן הבא בידו ושפך נפשו לפני ה' והבלל העולה לנו מכל זה שאין לו לאדם להטרי' עצמו במה שאין לו לא בידו ולא חוץ מידו והמטריח עצמו חסיד שוטה הוא וכא ולמד מבווי הקרבנות כמ"ש במשנה אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים:

וכתב הרב הקדוש בב"י סי' רנ"א בשם הכלבו שישחיז הסכין בכל ע"ש דתניא בספרי וידעת כי שלום אהלך זו השחזת סכין ומצאתי כתו' בשם ס' חיי עולם דמוכח לה מדכתיב והכינו א"ת אשר יביאו והוא כמו לאתים ולמזמרות וכו' פשוטו להשחזת הסכין הוא כמ"ש וידעת כי שלום אהליך ואם קשה הכר ז"ל אין זה שלום הבית ואם אל סודו תדרוש היה טעמו מפני כי סוד הסכין פגום הוא ס"מ ופגימת אלוגרת היא אגרת בת מחלת וע"כ צריך להשחיז הסכין פגום בשבת יען בקדושת יום השבת ישבותו ויתבטלו פגימות הסכין ס"מ וחיליו ואין מן הראוי שיהא הסכין בשבת פגום המורה על פגימות' ח"ו וזה שאמר וידעת כי שלום אהליך כי אין פחד החיצוני' באהליך והיו כלא היו כל זרא אלהים יהא זהיר בקרב ביתו בע"ש לעוור לאשתו בכל תבשילי שבת

איש איש לפי שיעורו כמו שהיה מנהג קדמונינו רב ספרא מחריך רישא רבא מלח שיבוטא והכל מפני כבוד השבת לשיות תבשיליו מוטעמים ומתובלים וגם להזהיר לאשתו ביותר להיות ידיה נקיות מכל טומאה ובפרט בענין נטיל' ידים בשחרית צריכות להיות נזהרות יותר מן האנשים ליטול ידיה כדת של תורה בשפיכת ג"פ יד אל יד וזה בכל הימים ובל שכן בערב שבת שרוב תיקון מאכלים שלנו לבל השבוע נעשה על ידיהן ולחמנו הן ואם לא יגרשו רוח הטומאה מעל ידיהן יטמאו ידיהן את לחמנו ואת מאכלינו ונאכל את לחמנו טמא כגוים ואמרו המקובלים כי האוכל מאכליו אלו שנעשו בטומאת ידים יהא עלול להכשל בדבר עבירה על ידי אותו רוח הטומא' השור' עליו ומטמטם לבו ולב הבנים בתורה· וע"כ יהא כל אדם זריז ונשכר בכל הימים וביותר בערב שבת להזהיר לאשתו ובני ביתו בדין נטילת ידים כדין של תורה כי לא כנשים המצריות העבריות שמלגלגות על דברי חכמים ואכלו ויאכילו את לחם טמא כגוים בלי נטילת ידים ובלי נקיון כפים אשר עד שיאה ירון דברו יתברך לעבור על נפשות המים הזדונים ושומע לנו ישכון בטח לעד:

ומצות חלה אצפ"י שנוהגת בכל פעם שיזדמן עיקר מצותו בע"ש ואף מי שאינו נזהר מפת של גוים בימות החול יש להזהר ללוש כדי שיעור חל' בע"ש לעשות לחם משנה לבצוע עליהן בשבת והוא מכבו' שבת לבצוע מפת העשוי בקדושה ביד ישראל והכי משמע מדברי המרדכי ריש מסכת ר"ה שכתב על מ"ש ר' חייא לתלמידו שיאכל חולין בטהרה ז' ימים שבין ר"ה ליוה"ך דמש"ה לא אמר לו ט' לפי שהב' י"ט של ר"ה לא היה צריך להזהירו שהכל לשין בבתיהם לכבוד יום טוב ע"ב· ולכן יש לנהוג כמי לכבד השבת לזה וכמ"ש כל האחרונים ז"ל ובעל נפש יזהר בזה להתקדש עצמו בקדושת השבת לאכול את לחמו טהור והקדוש· וכתבתי זה יען כי מיאנה האחם נפשי על מנהג רבת מבני עמי האוכלים למעדנים ביום שבת קדש ויקחו להם פת חמה מן הפלטר גוי בשבת ונעשית להם כהתר והרשב"א כתב בתשובותיו דפת שאפה גוי לעצמו בשבת אסורה ובהגהו' מיימוני' פ"ו כתב סראבי"ה היה מלקה לשאכלו אותו בשבת ואף שחלקו עליהם רבים מהפוס' היינו דווקא בשעת הדחק או לצורך מצוה כגון סעודת ברית מילה או לצורך ברכת המוציא או שאין לו מה לאכול מותר דאפילו פת בע"ה שאסור בחול מותר לשבת כדי שלא יתענה אבל שלא בשעת הדחק אסור ואפי' אם הביא הגוי פת חם דורן לישראל אסור דודאי דאדעתא דישראל עביד· ורבינו ירוחם כתב דאסו' לב"ע ליתן מצות לגוי מע"ש ושיתן לו הפת בשבת דודאי דאדעתא דישראל קא עביד ורבים ממכשולות הללו כשלו ונפלו בחילול שבת על תאו' גרונם הרע ויאמסו בלחם

חמודות העשוי לכבוד השבת בקרב ביתם ויבחרו. לאכול בשבת את לחמם שמח כגוים ישתקע הדבר ואף לעניי עם אשר אין ידם משגת לקנות קמח לערוך לחם לכל השבוע לפחות ישכילו ויזהרו ללוש כדי שיעור חלה בע״ש לכבוד השבת ואם אי אפשר לה׳ גם זה יזהרו כמה שהזהיר רבינו ירוחם שלא לתת המעות מע״ש ובשעת הדחק יש לסמוך על המתירים ויקחו מפלטר בשבת ויתנו המעות אח״כ ביום א׳ וטוב משכיהם ליטול מע״ש. ובענין הפרש׳ חלה יהא זריז ונזכר. להזהיר ולהזכיר לאשתו על מצות הפרשת חלה בע״ש כי הוא ג״כ מהתקונו׳ הגדולים לחטא חוה כמ״ש בירושלמי חוה כבתה נרו של אד״הר ונרמה לו מיתה שהוא חלתו של עולם ולכך נתנו לה מצות נר וחלה ולכן עיקר מצותה בע״ש כי בע״ש גרמה לו מיתה וכאותו זמן וכאותו פרק קרוב יותר לתקן החטא שזו היא דרך התשובה באותו פרק וכו׳ וטוב שיפרשו בפיהם אחר הברכה לאמר בכל לשון שהם שומעות. והרמ״י או״א שכתב סגולת הפרשת חלה יתוקן עון אם כל חי חוה שהביאה מיתה על אד״הר שהיה חלתו של עול׳ וכן כתב סגולת זכות מצות הפרשת חלה בלע המות לנצח ומחה ה׳ דמעה מעל כל פנים ולהניח ברכה אל ביתנו. וכל איש ישראל יודיע כדברים האלה לאשתו ובני ביתו להיות זהירות וזריזות במצוה זו שלא ישכחו מלהפריש אותה בזמנה דלכתחלה צריך להפריש מן העיסה דראשית עריסותיכם כתיב וכתב בעל התרומות דאין טוב להפרי׳ חלה עד אחר שנילושה כל הצורך ויש ממתינים עד אחר שנתחמצה ע״כ ולכך טוב יותר לאחר ולעכב ההפרש׳ כל מה שיוכל משום קמח שמערבים אח״כ בכל ככר וככר דמש״ה כתבו הפוסקים ש״ריכים להתנות הנשים בשעת הפרשת חלה שתהיה אף על מה שתתערב אח״כ וצריך ללמד תנאי זה לנשים המפרישות חלה מיד אחר הגלגול קודם עריכת הלחם דבעיסה גדולה פעמים שעורכים קמח הרבה בכל ככר וככר וצריך להזה׳ שלא לשרוף החלה עד אחר כל העריכה ויש ליקח שאור מן העיסה קודם הפרשת חלה דאי לאחר הפרשת חלה הוי שאור פטור ובשמחמצין בו עיסה אחרת פחות מה׳ רבעים לפי חשבון השאור היתה העיסה פטורה והיה מברך ברכה לבטלה ולפיכך אפילו כפרורים ליתן ביותר מה׳ רבעים יש להחמי׳ להחמיץ בשאור של חיוב כמ״ש המרדכי בפ׳ מ״ש ואם לא הפרישו החלה בנק אלא אפו הכל הן מפרישות מן הפת ואם שכחו ולא הפרישה חלה וקידש עליו היום אסור להפריש חלה בשבת ויאכל ממנו והולך ומשייר קצת ומפריש חלה למחר מן המשוייר דחלת חוצה לארץ אינה מן התורה ואוכל טובלת.

וכן כענין הברכה יזהירם לברך בנקיון כפים ובמקום טהור שלא יהא שם שום טינוף כי אין

זה

זה מברך אלא מכאן וכתיב כי דבר ה׳ בזה הכרת בעה״ז תכרת בעה״ב ואם היא מתקדשת בטומאתה טוב שיברך חבירתה וכבן תברך עיסת׳ כשרה אמנו ע״ה וטוב שיפרש׳ גם זה אחר ברכתה לאחר יהר״מ שתברך עסתינו על ידינו כמו שברכת׳ ברכה ע״י שרה ורבקה רחל ולאה אמותינו ויקויים בנו מקרא שכתוב ראשית עריסותיכם תתנו לכהן להניח ברכה אל ביתך אכי״ר:

גם מכלל קדושת שבת ירא שמים יזהר לפנות כל׳ קורי עכבים בע״ש כדי לגרש הקלי׳ הנקרא שמית ואמר הרב זלה״ה שנוטריקון של שב״ת ש׳מית ב׳ידיה ת׳תפש לרמוז כי זמן ביעור הוא בע״ש לפנות כל הקליפות ולכל בני ישראל יהיה אור במושבות׳ והאיש היר׳ ינהג עצמו בתוך ביתו כל הימים וביותר בע״ש בשובה ונחת עם אשתו ובני ביתו ואל יטיל אימה יתירה עליהם בעסקי חפציו פן יבאו לידי חילול שבת ח״ו ועל ידו וכמ״ש בפ׳ במה מדליקין אמר רבה בר בר חנה הא דאמרי רבנן ג׳ דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ע״ש עשרתן וכו׳ צריך למימרינהו בניחותא כי היכי דליקבלו מיניה וכו׳ וכן אל יטריח עליהן בטרחות יתירות פן מתוך טירדת עסק׳ אל ידקדקו בדברים כדת וכשורה ויאכילוהו דבר איסור ח״ו ואמרו בפ״ק דחגיגה בפסוק כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע מאי אם טוב ואם רע דמשמע דאף על הטובה מביאו במשפט רבא אמר זה המשגר לאשתו בערב שבת בשר שאינו מחותך שאינו מנוקר מן החלב ומן הגידין האסורים שמתוך שממהרין לעשות צרכי שבת אין נותנים לב אם בדוק הוא ומכאן ידון האיש הירא לבל יטיל עליה׳ טירחא יתירה בירקות ובשאר הדברים הצריכים בדיקה בעיון רב בערבי שבתות שמתוך שממהרין לעשות צרכי שבת לא יתנו לב לבדוק הדק היטיב ויבאו להכשל באיסור חמור ח״ו אלא ינהג עצמו עמהן בכל ע״ש במחלה ותחינה לעוזרם בכל צרכי שבת ובכן ידע כי שלום אהלו ולא תאונה לצדיק כל און:

פרק שלישי

לכו חזו מפעלות ה׳ אשר שמ״ת בארץ לאיש החפץ לאור באור החיים והשלום ימלא איש את ידו ואוזר ידו כשויה מידי שבת בשבתו להשלי׳ פרשיותיו שמו״ת עם הצבור כמ״ש פ״ק דברכו׳ א״ר הונ׳ בשם ר״י א״ר אמי לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור ב׳ מקרא וא׳ תרגום וכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו ע״כ וחרשי רשומות אסמכוהו אקרא וחל״ה שמו״ת ר״ת וחייב אדם לקרות הפ׳ שנים מקרא ואחד תרגום וטעם הדבר לפי פשוטו שחייבו חכמים על

כל

כל אדם מישראל שישלים הפרשה בכל שבוע כדי שיהא בקי בתורה. וישים לבו ועינו להתבונן כמה שקורא הן במצות והן במוסר הן במדות היוצאות מתוך פרשיותיה של תורה אשר תקנו בשמו"ת וע"כ אף כי האדם שומע כל התורה כולה בשבת בצבור חייב לקרות לעצמו לפי כי זאת הקריאה היא לתועלת אחר לשום שכל ולהבין טעמי המקראות ופירושם אשר מתוכם ילמד לשמור ולעשות את חוקי האלהי"ם ואת תורותיו לכולם שמו"ת יקר"א. ואולם טעם היות ב' מקרא וא' תרגום אמרו סראשונים שזהו מגד התורה שניתנה ג' פעמי' פעם א' בהר סיני פעם ב' באהל מועד ופעם ג' במשנה תורה באר היטב ולכן הג' תרגום נגד באר היטב אשר חכמים הגידו באר היטב בע' לשון ולפי שבשבעים לשון אין בהם שום קדושה אלא בלשון הקדש ואחריו יש קצת קדושה בתרגום שלכך נתחבר התרגום לתורה. ועוד טעם ב' כי הוא הכנת השבת שזוכה בו לתוספת נפש ורוח ונשמה ובבוקצו ש"ס הנפש לו תמלא במוש"ב תלתא כחדא תוספת נר"ן משב' הבאה ותמלא בדה ותעל תוספת הנפש תבין לה את מקומה בתרגו'. ותוספת הר"ן ע"י ב' מקרא. ארבינו הקדוש האר"י זלה"ה כתב טעם לדבר שהוא סוד מש"ה והיא כתובה פנים ואחור הלשון הקדש הוא פני' לשון רבים ולכן ב' מקר' ואחור ל' יחיד והמקרא הוא בסוד ב' שמו"ת עם הוי"ה שבת"ת סוד יעקב ושם שדי שביסוד יוסף שעולים כמספר מקר"א שעולה ש"ס ר"ת שנים מקרא וא' תרגום הוא סוד אחוריים של המדות העליונות שבכל מדה ומדה מאיר שם הוי"ה בריבוע שעולה ע"ב וג' ע"כ יש באחור שב"ד וג' באחורי אנ"א וג' באחורי בה"י סך כולם כמספ' תרג"ום ועל כי הוא בסוד האחוריי' לפיכך התרגום א'כי כן דרך האחוריים להיות כל אות תכופ' יחד ומחובר' בחבירתה שלא יתאחזו בהם החיצונים וכן עומד ז"א עם נוקבי' אחור באחור בכותל א' ואינו נכסר אלא בנפול עליו תרדמה שהוא מספר תרגום והוא הלשון שהיה מדבר בו השם לנביאיו שאין להם כח לקבל נבואתו אלא ע"י תרדימה. ומורי ז"ל היה אומר שטעם ב' מקרא הוא נגד ללחם משנה שירד לישראל בכל ע"ש כמ"ש ויהי ביום הששי לקטו לחם משנה וסמוכו"ת שלו ממ"ש התוספות והרא"ש פ"ק דברכות דף ח' הביאו מדרש ספרי שצו' ר' את בניו אל תאכלו לח"ם בשבת עד שתגמרו הפרשה שדקדק בלשון הזהב לאמר אל תאכלו לחם לרמוז אליהם שקריאה כאמנה זו שנים מקרא הוא נגד לח"ם משנ' כאמור. ומטע' זה המקדי' לקרות הפ' שמו"ת בע"ש בבקר הרי זה משובח כי כן ילקטו לח"ם משנה הבקר אור יום הו'. וזה הוא מכלל מאמר הכתוב והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו וכבר מפורש בדברי רבינו הקדוש זלה"ה סוד קריא' שבוע הכ"ן וכל הכוונות כולם הם מפסוק זה עצמו והכינו את

אשר יביאו והיה משנה כנודע למשכילים בחכמתו הנפלא' ולפיכך כל הקודם בקריאתה בע"ש זכה בהכנה דאורייתא. אכן אם היה לו אונס ניכר יבחר להשלים אותה בדרכים אשר אמרו הפוסקי' להשלים אותה בשבת קודם שיאכל ואם לא השלים אותה קודם ישלי' אותה אח"כ וי"א עד המנחה וי"א עד ד' בשבת. והאיש המשכיל יבין כי כל זה מועיל לשבת הבאה שלא ימנע הסדר השלימות כדי שיזכה לתוספת שבת אבל הסדר הראשון שלא קרא אותה בזמנה על זה נאמר מעוות לא יוכל לתקון והוא אומרם זה ת"ח הפורש מן התורה. והרא"ו זל"ה כתבו ז"ל מורי זלה"ה ביום הו' בשבת תכף אחר תפלת שחרי' היה הולך לבית מדרשו לב"ה והיה קורא בס"ת כשר מעוטף בטלית ותפילין פ' השבוע והיה קורא פסוק א' בעל פה והיה שם תלמיד א' והיה קורא תרגום של אותו פסוק פעם אחד ומורי זל"הה היה שומע אותו. ופסוק אחרון שכבר קרא אותו שמו"ת היה חוזר לאומרו פעם אחרת מקרא בלתי תרגו'. והן רבים עתה עם הארץ וגם רבים מתופשי התורה נהגו לגומרם לכתחילה קודם אכילה בשבת וסעלו על רוחתם דמצוה מן המובחר לגומרם קודם אכילה בשבת מטעם מאמר הספרי שציוה ר' את בניו אל תאכלו לחם בשבת עד שתגמרו הפרשה. ולדידי אין מכאן ראיה שמצוה דווקא בשבת אלא שסימן מסר להם שקריאת ב' מקרא הוא נגד לח"מ כמו שביארנו לעיל דלהכי דייק וקאמר אל תאכלו לח"ם בשבת וכו' שכשם שנזהרי' לאכול לחם משנה בשבת ככה יהיו נזהרים לקרות שנים מקרא ולעולם כי המקדים בע"ש הו' משובח דוגמת הלח"ם שירד בע"ש הבקר אור ואיודע בטיב לשון הזהב של חכמים ישכילהו מתוך הלשון אל תאכלו בלשון שלילה. וגם לא ליודעים חן מ"ש רבנו הקדוש האר"י זלה"ה בסוד קריאת שמו"ת בע"ש והוא על כי יש ג' קליפו' סביב הקדושה והד' היא נוגה פעמים היא בקדושה ופעמים חוזרת לקליפה ובעשו ד' קליפות וכתיב ונוגה לו סביב שהוא סביב הקדושה יהגריס מקבלים מזאת הקליפה שלפעמים נוטה אל הקדושה ופעמים אל הטומאה ואנקלוס הגר שהיה מבחינת נוגה רצה לתקן אותה ועשה תרגום שהוא ממדתו לכלול אותה בקדושה. ולפי שבכל ע"ש היא סעולה להכלל בקדושה כמו שנבאר להלן בסוד מי חמין בע"ש. על כן אז ראוי לקרות הפרשה שמו"ת ולא ביום ה' ולא ביום שבת כדי להחזיק את כחה בתחלת עלייתה אל הקדושה שעיקר תחלת עלייתה בע"ש אם לא באונס ניכר יכול לקרותה בשבת שגם בשבת נוגה עולה יותר ממה שעלתה בע"ש. ועתה תחזה כמה שגו בחוזה הסומכים על סברת האומרים שלימוד הסדר בפי' רש"י חשיב כמו תרגום. כי הם לא באו לדי מדה זו אלא בהסתכל לבותם פשוטן של דברים שטעם התרגום הוא לתרגם את הכתובים ולהבין במקרא ולזה

שהפיק פי׳ רש״י ע״ה ושם לא ידעו כי לא יתכן טעם הדבר כפי פשוטו שאם כן למה יחזור ראובן שמעון לוי ג׳ פעמים וגם כשאין בו תרגום אנקלוס למה לנו לבקש תרגום ממקום אחר ולומר אותו בלי סבה והשכלה כמו תרגום של עטרות ודיבון וכו׳ אלא עין המשכיל מבית ומחוץ תלפכ״ו סוד התרגום וטעם שבו להשגיב כח קליפת נוגה להעלותה אל הקדושה כאמור ולא יעבור מלקרות אותה שמו״ת ועל כוונה זו שהזהירו חכמים בב״ר פ׳ע״ד אר״ש ב״ן אל תהי לשון ארמי קלה בעיניך שבתורה ובנביאים ובכתובים מצינו שהקב״ה חלק לו כבוד וכו׳. רצו בזה לשלול כי אין טעם התרגום בלבד לתרגם שמקראות וזה שיה סיבה להיות התרגום קל בעיניך וללמוד פירוש המקראות רק התבונן כי בתורה ובנביאים ובכתובי׳ חלק לו הקב״ה לכלול אותו בקדושת תורתו התמימה וירא שמי׳ יצא ידי שתיהם ויקרא פי׳ רש״י והתרגום אם הפנאי עמכי׳ ואם לאו התרגום עיקר.

ועתה מתוק דברו רבינו זלה״ה בטע׳ התרגו׳ תבין טעם מאמר כל המשלי׳ פרשיותיו שמו״ת עם הצבור מאריכים לו ימיו וכו׳ שהוא כאותה מדה שהעלה את קליפת נוגה שרגליה יורדות מות של מקום הקדוש באור החיים וכמדתו יאריכו לו ימים ושנים ודורשי רשומו׳ אמרו מ״פני ש״יבה ת״קום ו״הדרת ר״ת שמו״ת להורות נתן כי הקורא שמו״ת יזכה לעטרת שיבה ומאריכין לו ימיו ושנותיו כמו שניים והדרת פני זקן והבלתי נזהר בהם ולא עזר כח לנוגה אתדבק בסטר דמותא כרמוז בס״ת מפנ״י שיב״ה תקו״ם והדר״ת אותיות מיתה כי המקל בקריאת שמו״ת בלי אוכם רגליו יורדות מות לאתדבקא בסטר דקלי׳ סטרא׳ דמותא כאשר עשה כן יעשה לו. ואשר אין לו יד במקרא או בתרגום יקנה לו חבר וישמע קריאתה ממנו ואם יבין במקרא יקרא ב׳ מקרא הוא וישמע התרגום מאחר ויצא י״ח. ומורי ז״ל היה אומר שמסגולת המצוה הזאת לתקן הימים החסרים אשר נדחו בעון בניצו כמ״ש הרשב״י ע״ה בפרש׳ ויחי באורך אשר רע וקשה הדבר מאד אפילו בתשובה ומעשים טובים לתקן הימים אשר עוותו. ונוסף גם הוא להביא ימי חייו הימים כל ימי חייו הלילות במשלול ודיק הקדש לעולם וגם כי נטה ליפול ביד יצר הרע לא יוטל ומכ׳עזר משדי כנגדו להקימו ולהעריכו. וזה רמזו במאמרם כל המשלים פרשיותיו וכו׳ מאריכין לו ימיו ושנותיו רוצה לומר שמשלימין ומתקנים בתקון טוב ויפה שנותיו ולשון מאריכים כלשון הש״ס אכא ארי״ך מגילת׳ וטעם הדבר פשוט בכל אשר ביארנו טעם קריא״ה נאמנה זו מה טעם יש בה כבז״ל ועל כן באותה מדה אשר תקן עליונים למעלה גם אל עצמו ידרוש בספר התקונים הנז׳ ואמרו המקובלי׳ כי על ידי קריאת שמו״ת זוכה להבכנת תוספת נשמה יתירה ונקראת אדם שהוא שם מסובא ומפואר מכל הבריים איש אנוש כמבואר בזוהר כי זה כל האדם. וסימניך ויקרא האד״ם שמו״ת וימשוך עליו כח טהרה מלמעלה מאדם העליון ת״ת ישראל שבו שם מ״ה העולה אדם כנודע למשכילים בתחלת החכמה: ועל כל אלה המשכילים יזהרו שלא להפסיק בעת קריאת הפרשה בשום שיחה אפי׳ בדברי תורה שלא להפסיק החבל נמרץ להקדים ולהעריך את נשמתו כמ״ש בספר החסידים סימן קמ״ו וגם שתהא קריאתה בקבע ולא בעראי וישים לבו ועיניו להתבונן במה שקורא הן במצות ה׳ בידיעות הון במוסר במדות הטובות היוצאות מן הפסוקים שזהו עיקר הלימוד וגם כי שוא מבכים החיצונים אל מקום הקדש ח״ו וכוונתינו בקריאה זו היא להעלות לקלופת נוגה של הקדש ואיך ולמה תתן כח לרשעי׳ אשר סביב לה בהפסיק בין הדבקים בשיחת חולין ועל זה נאמר הונעתם ה׳ בדבריכ׳. ואני שמעתי שבכח סגולת קריאת הפרשת שמו״ת נברא מלאך א׳ והמפסיק בנתים מערב במלאך ההוא חס ושלום הקליפה וכן מרגלא בפומייהו דתלמידי בי רב ואחשבה כי שמעו כן מפי המקובלים המעולימים ומכנים הדברים במשלי׳ מושאלים והכוונה על קליפת נגה שהיא מתעלית עתה של הקדושה ונעשה כבריה חדשה בכח קריאת שמו״ת ואם יפסיק בשיחת חולין בנתים הוא מערב בו ח״ו הקליפה והן השאר קליפות אשר סביב לה יתהלכון ואחפצות להמשך אחריה כמו שנבאר להלן ועל כן היה למשל בפה כולם לאמר כי על ידי קריאת שמו״ת נברא מלאך א׳ והמפסיק מערב בו ח״ו הקליפות כאמור.

ומטעם האמור תשכיל טעם מה שכתב מהרח״ו ז״ל בשם רבינו האר״י זלה״ה שאין לקרו׳ התרגום בטעמים וכתב שלא נגלה אליו סוד הדבר ואני הולך רכיל מגלה סוד מפני מה שנודע מ״ש הרב בסוד הקריאה שהוא לברר בירורין דאשתיירו במאין תברין סוד מלאכין קדמאין הנזכר באדרא ובספרא דצניעותא ושבירתן זו היא מיתתן ותקרן להם כל זה מפני שנסתלק מהם בחינת הטעמי׳ סוד החכמה בסוד ימותו ולא בחכמה עד שאחר כך בעולם התיקון בהתחבר עמהם החכמה בחינת הטעמים חיו בסוד והחכמה תחיה את בעליה ומה שלא הוברר אז מבררין עתה על ידי תפלה ותורה ומעשים טובים והנה האותיות הן סוד המלאכים הנזכרים ולפיכך אין טעמים בספר תורה ועל ידי הקריאה בטעמים ובנגינה ממשיכים אנו להם חיות ועל ידי זה מתברר הרע מהטוב וזהו סוד מאמרם ז״ל הקור׳ בלא נגינה עליו הכתוב אומר וגם אני נתתי להם חוקים לא טובי״ם ומשפטים בל יחיו בהם. והיה טעמו כי הואיל ואין קורא בטעמים ובניגון המקרא ההוא ואין מברר הרע מהטוב נשארו החוקים לא טובים ומעורבי׳ ברע ובאותה מדה לא יחיה בהם כאשר עשה כן יעשה לו.

ועל כן אין לקרות התרגום בטעמים כי הואיל והתרגום הוא סוד נוגה שהוא חצי טוב וחצי רע. ובכל ע"ש היא עולה להכלל בקדושה והרע נמשך אחריה ג"כ להדבק שם ולפי שאין רצונו של מקום ברע מוריד שלהובא דכורא מלמעלה ומפריד רע מטוב כאמור לעיל ולפיכך אם היינו קורין התרגום עם הטעמים היינו א"ו נותנים חיות ג"כ לבחינת הרע אשר שם והיינו מאמצים כחו לעלות ולבחינת הטוב אשר שם אין צריך טעמים כי קדושת האורת שבת גורם שגיע חיות לבחינת הטוב כנודע ועל כן איננו מן הראוי לקרות בטעמים וסימנך אשה יפה וסרת טע"ם:

ומה טוב ומה נעים לפירות זה לקרות הפרשה בש"ת בכוונה זו כמו שהיה מנהג הרב ז"ל וכ"כ הרדב"ז ח"ב סי' קכ"ב ועל כי התרגום הם סוד האחוריים וצריך האחורים להיות כל אות תכופה יחד ומחוברת בחבירתה שלא יתאחזו בהם החיצוני' על כן צריך להזהר שלא לקרות הפרשה שנים מקרא תחלה וכשיזדמן לו ספר יתרגם פרשיו כי כל כוונתינו לחברו אל הקדש להיות א' ודוא לא יכא בגיהים והרב ז"ל הקפיד אף בקריאתו לבל יקרא פרשה בפרשה ב' מקרא ואחד תרגום אלא פסוק בפסוק ולחבר אליו תכף ומיד התרגום והכי משמע מלשון התלמוד שנים מקרא וא' תרגום בלשון זכר דקאי אקרא דאילו קאי אכל פרשה ופרשה יאמרו שתים מקרא בלשון נקבה. ואשר בתעלומות חכמה סוכר הרזים ויוכן מסוד תנחומיה יכין לו לכוין סוד ב' מקרא וא' תרגום כמבואר למעלה וכסוד קריאת התורה ואת כל כליה כאשר ביאר הרב ז"ל ובכללות קריאת המקרא יכוין להכין לנוקבא הנקרא שבת מיסוד חי העולמים והוא שהוא יום זה שבו נקוד שורק ג' וי"ן העולי"ם מספר ח"י וצריך להוסיף בה' אותיות דמלוי הב"ן לנקוד כל א' מה' אותיות בוא"ו שורק והוא מאיר בכח הכ"ו פסוקים הראשונים כי כן מלוי זה מספרו כ"ו ונקוד השורק הוא נקוד הוא"ו של יבואו ומלוי הב"ן שהם ה' אותיות יהיו לארבעה בהצרף וא"ו של מלוי היו"ד עם הדלת ותעשה כמספר י ותהיה הוי"ה שלימה ומסודרים גם כן בצירוף **ווהייה** ומנוקדים עם נקודות ביום השביעי כי ניקוד החירק של השין שנים כיוון אותה בקריאת הלילה כמבואר בארוך במכתב הקדש הרב ז"ל ונלפם כי תשבע לבטא בשפתים פרטי הכוונות האלה אנכי תקנתי נוסח תפלה כוללת כל כוונת קריאת הפרשה שמו"ת וזה נוסחתה.

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו לייחדא **יה**ו**ה** ביחודא שלים בשם כל ישראל הריני קורא בתורה שהוא כנגד ת"ת רז"א הנקרא תורה שבו ג' כלים דנ' בחינות בחי' חיצונה נפש שבו שם הוי"ה פשוטה ובחי' אמצעית

רוח

רוח שבו שם ריבוע מ"ה ובחי' פנימית נשמה שבו שם מ"ה ובחי' מקיפיהן חיה ויחידה שבהם ב' שמו"ת הוי"ה בניקוד חולם והיו למאורות שמות הקודש קס"א ס"ג משולבים

אילו׳פר ההיי יו ואדוההיי

ותריך עלינו מרחל כח והארה מקדוש' שבת הבאה ותאיר בנו הארת תוספ' הנשמה יתירה בכח ההארת **ה** לאשוכה דשם הוי"ה והארת שם ס"ג **יוד הי ואו הי** **ואל שדי** שבבריאה' מקום הנשמה ויאיר שם **מצפץ** עם נקודות ובלבנה והיו למאורות הם **יג"ל** **פזק** ואות **צ**' דשם אבג"יתץ ואות וא"ו **ידהו ומצפץ** ב' דמרגלא והם ב"ן דדעת הפנימי דנוקבא **יוד הו ה וו ה וה** והנה אנכי בא לקרו' הפ' שנים מקרא סוד השנים כמספר שמו"ת שם הוי"ה שבת"ת ושם שד"י שביסוד השעולים למספר המקר"א וא' תרגום סוד האחוריים כמספר ב' שמות הוי"ה בריבוע העולים רי"ו שבאחורי חב"ד וג' שבאחורי חג"ת וג' שבאחורי נה"י ג"פ רי"ו סוד הגבורה שמחכמה עד היסוד העולים כמספר תרגום והמה יכתנו אל המל' ועליה צין רוח תרדי"מה ובכח סגולת קריאת המקרא זה הדרך ישכון אור ולשלו"ם אין קץ על כס דוד ועל ממלכתו להכין אותה ולסעד' מיום השישי יסוד חי העולמים ומלוי שם ב"ן **ודהוה** ישוב לאור כאור **יו הו וו הו** שלימה בהנטר' הוא"ו של מילוי היו"ד עם דלי"ת דמלוי' וישוב להיות לצרוף **ודהיה** משכה העולים למספר ב"ן ועליו תוסד שמות הוי"ה שבמקרא ובתרגום בריבועו עם נקודת **ו** שורק. ובכח סגולת התרגום נוגה כאור תהיה **ו** מקום הקדש ולהבה תלהט רשעים סביב יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה כי הנה אויביך ה' כי הנה אויבך יאבדו יתפרדו כל פועלי און ובכן כהפרד הרשעה מהקדושה כמו כן הפרד נא מעלינו נד הרע וקדשנו בקדושתך ושהר לבנו לעבדך באמת תמיד כל הימים לומדי תורתך לשמה ותאריך ימינו ושנותינו בטוב ובנעימים ואל תקחנו מהעה"ז קודם מלאות ימי שנותינו שבעים שנה ואל תדיחנו מפני שום אדם שבעולם יהא לרצון וכו' ויהי נועם ה' וכו':

וישוב אחר התפלה יתאמץ בכל כוונתו בקריאת הפ' וכל הוי"ה שבפ' יכוין אותה בשם ב"ן והתרגום מפני שהוא אחוריים יכוין בקריאתו לאחוריים של מלוי ב"ן נקוד כולו עם נקודה שורק ואחרי גומרו סדר הפרשה יקרא ההפטרה של הפרשה עצמה ולא ישנה בשבת ור"ח או חנוכה וד' פרשיות לקרוא המיוחדת רק הפטרת

השבוע

שבמוצ' יקרא ובע"ש וביום השבת יקרא המחוברת עם המפטיר וכך עשו רבותי ז"ל ואם רגיל לקרות בימי השבוע בנביאים פעם א' מקרא ופעם א' תרגום יקרא ההפטרה ג"כ בע"ש א' מקרא וא' תרגום אבל לא ראיתי לחברי ה"י נוהגים כן בע"ש בהפטרה:

ואחר כך אף אם הוא בע"ש יאמר מזמור שיר ליום השבת שיש בו סוד עליית נגה וירידת אל הקליפות כמ"ש בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פועלי און וכו' וכן יתפרדו כל פועלי און שהם מתפרדים נוגה אל הקדושה והם אל הנוקבא דתהומא רבה כמו שנבאר בפרקים הבאים וכיון שסוד קריאת פ' שמו"ת היא ההולכת קדמת אשו"ר נוגה ואבדן הקליפות כנזכר יאותה לנו לומר מזמור הנודע אל כוונה זו כאומר וילוס אליו מזמור ה' מלך וכולי שהוא מזמור היום וגם להורות כתן ע"י מזמור שיר ליום השבת כי אחר שקרא הפרשה כבר יש יכולת לקבל תוספת שבת משא"כ קודם קריאתה כמ"ש רבינו הקדוש זלה"ה ואח"כ ילמוד בספר יצירה שסגולת קריאתו בע"ש. ואחר כל אלה נכון להיות כל איש גור"ר על אשמו ויתבודד שעה א' ויפשפש במעשיו שעשה בו' הימים כדי שישוב בתשו' ולפחות ע"י הרהורי תשובה יהיה בזה שכנה שתפרד בו תוספת נשמה כדי שיוכל אח"כ לשוב במעשה ומקום התעוררות' התשובה הואת מקומה אחר קריאת הפ' שמו"ת בהפרדו הקליפה מהקדושה בכח קריאת שמו"ת כמו שבארנו וכמו כן אם יתעורר עצמו בהרהורי התשובה בעת ההיא להסליק מעליו חלאת זוהמת · טומאת עונותיו ימצא עזר מעדי כנגדו וכאשר עשה להפריד הקליפה מהקדושה כן יעשה לו לקבל הרהורי תשובתו האמתה ולהפריד מעליו בוקי סריקי טומאת החיצוני' הנאחזים בסבך קדושת נפשו ולותו בעון פשע ולהעלותו אל הר ה' במקום קדשו וגם לפי מ"ש הרב כי אחר קריאת הפרשה שמו"ת אחרי הפרד לנ"ס מהקדושה הוא זמן להכין עצמו לקבל תוספת השבת. נכון הדבר להרהר בתשובה בעת ההיא ושב ורפא לו לחזות בנועם ה' ולקבל תוספ' הנשמ' יתירה כי אחר' השומר שבת כהלכתו נעשה מרכב' לש"ית ולפי' נקרא שבת מנוח' דכתי' זאת מנוחתי עדי עד כאלו הוא יתברך שם כח על האדם ושוכן עליו כמלך על כסאו כמ"ש המפרשי' והן הנם דברי התקונים לעשות את השבת לדרתם זכאה איהו מאן דמתקן לה דירה בלבי' וכו' דבגיני שריא שכינ' עילא' דאיהי נשמת כל חי וכן אמרו בזוהר שלא לך ע"ש. ולתכלית זה הנשמות יתירות המתוספות בשבת להשרות השכינה עלינו וכמ"ש בתקונים ולא מצאה היונה מנוח אלא בשבתות וי"ט וכמה נפשות יתירין קא נחתין עמה לדיירה בישראל ואין השראת שכינה על האדם הפגום בחטאתו דהוה ליה שוב דנשמתא וכל אשר בו מום לא יקרב ומכשמת אלוה

יאבד אבן כל ערום יעשה בדעת אחר קריאת שמו"ת יהרהר בתשובה בע"ש דהיינו שיפשפש במעשיו ויתחרט על חטאיו בלב שלם ויקבל על עצמו שלא יעבור מדעתו אלו ובלא"ה א' ממצות ה' אשר לא תעשינה. ובכן קדושת שבת ותשובתו האמתית יהיו עזר כנגדו לכפר עליו ועל זה אז"ל ב' מלאכים מלוין לו לאדם בע"ש כשאומר ויכולו ומניחים ידיהם על ראשו ואומרים וסר עונך וחטאתך תכופר וזה בהשגת הרהורי תשובה אשר תקדים אבלנו מע"ש ובכן תחול עליו הברכה ותהיה ליה כפרה. אך זה לא יעלה על לב איש כי עודינו עומד בטומאתו ומצואתו לא רוחץ כי תכופר חטאתו על מגן. וגם לא יעבור כח להשיג אורת קדושת שבת כמ"ש החסיד בשער הקדוש' שהוא כמשל האדם שהוא בחשך שאם יצא לאור ויקבל אור השמש בתוקפו יחשיך עיניו ולא יהנה ממתיקות האור כן אור שבת וקדושתו היא קדושה עליונה מעולם האצי' שמאירים בו אורות עליונים ומי יוכל לקבל הקדושה ההיא גדולה והוא משל גם כן לבגד שנפלו בו כתמים משמן וכיוצא שאם לא יורחץ ויולבן כראוי לא יוכל לקבל שום צבע כן הנה לקבל אור שבת והוא פגום מעונותיו ונפשו מלוכלכת מכתמי עונותיו אז אין אור הנשמה שורה כי על מי ישרה על העצים או על האבנים אבל אם יתקדש וישוב ויתחרט בחרטה גמורה על כל דבר פשע על קל על חמור מערב שב' אזי ימצא כדי גאולתו לכפר בעדו ולהאיר באור קדושת השבת ואז הן אור הנשמה שורה בו ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה:

וזה רמז המשנה ג' דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו בע"ש עם חשיכה עשרתם ערבתם הדליקו את הנר שם רמז לאיש אשר הלך חשיכים כל ימי המעשה צריך לומר בתוך ביתו הוא הגוף ע"ד יום שיוצא טומאה שמת עשרתם ערבתם כלומר אם הביא מעשר הימים בית ה' וביותר מעשר הצלם היום הזה ערב שבת להתבודד בחדריו ולחשוב עם קונ"הו על כל מה שפעל ועשה ערבתם רמז על התפלה ע"ד כי קולך ערב דהיינו להתנפל לפני ה' חנון המרבה לסלוח בכל ערב שבת על כל פשעיו ואשר חטא על הנפש יערב עליו שיחו בקול חמרמר ובמרירות תחנ' לכפר בעדו ברב רחמיו וחסדיו ותפלתו תהיה לתפלה וימר לו תם בחרט וערבה לה'. ובכן אז ימלא פיו לבנות ולומר הדליקו את הנר נר ה' נשמת אדם להאיר בו תוספ' אור הנשמה היתירה ולפיכך הזכיר בשניהם לשון עבר עשרת"ם ערבת"ם ובענין הנר ה' אמר לשון ציווי כלומ' הא בלא הא לא קניא אם עשרת' וערבתם אז בודאי מאורות נתן שכינות עוז נפשו והדליק באור רב והדלקה והנח"ה עושה מגוה לנקות הפגם שפגם בענפי השבוע טרם חזרתם למקורם כי אם ח"ו חזרו הענפים למקורם כשהם פגומים ותשובתו נשאר מעל ח"ו. וכבר

כתבו בפרק א׳ כי יום שבת אף על גב שהוא יום מנוחה
וענג עם כל זה הוא יום דין אל החיים ואל המתים כמ״ש
הרשב״י ע״ה מעלי שבתא בגלגולא דנשמתין איהו כי
המשפט לאלהים הוא לדעת כל אנשי מעשהו אם חטא
איזה עון המונע ממנו תוספת נשמת שבת לגמרי או על
אשר לא הכין עצמו הככנה הגונה לקבל קדושת שבת וגם
יהידן על המצות אשר ימצא בו אשר לפיהן יזכה לקבל
תוספת נשמה הבאה אל בית ישראל ומהו החלק המגיע
וראוי לו כנזכר לעיל כי על כל אלה איש התמים צריך
להתעורר עצמו כל ערב שבת בהרהורי תשובה להוציא
לאור משפטו ודינו · ויום שבת בכללו הוא הערה ולימוד
וזירוז על יום שכולו שבת מנוחה לחי העולמים כאשר
מורגל בלשון הזהב חז״ל מי שלא טרח בערב שבת מה
יאכל בשבת וא״כ יום שבת הוא הערה ליום שכולו שבת ·
וכבר יחדנו הדיבור בזה באורך ברמזים הללו לדרכי
התשובה בפרקים הבאים בס״ד · **ועתה** אשובי
קורא כעיס ה׳ עמך גבור החיל עורה כא מתרדמ׳ שינת׳
קום קרא את אלהיך כדברי רבויים לפני קונך אולי
תתרצה לפניו לכפר בעדך לפני בא יום ה׳ הגדול והנורא·
והא לך סדר הריצוי והודוי לעתור ולרצות מידי ערב שבת
בשבתו לעורר ערלת לבבך אחר קריאת פ׳ שמ״ות קודם
שעת ה׳ וזה תוארו :

אלהי בושתי ונכלמתי לעמוד לפניך בראותי כי
כפי עוצמת גדולתך כן תכלית דלותי
ושפלותי וכפי תוקף יכלתך כן חולש יכלתי וכפי שלמותך
כן חסרוני גוש ורמה עפר מן האדמה כלי מלא כלימה אבן
דומם כל עובר רוח הולך ולא ישוב חמת עכשוב עקוב הלב
ערל לב גדול חימה חורש און ומרמה נבה עינים קצר
אפים טמא שפתים נעקש דרכים ואץ ברגלים מה אני
מה חיי ומה גבורותי ומה צדקתי ונחשב לאין כל ימי היותי
ואף כי אחרי מותי מאין מובאי וכאין מוצאי :

והנה באתי לפניך אשר לא כדת בעזות מצח
וטומאת רעיונים ויצר זונה · לגלוליו פונה
תאוה מתגברה ונפש לא מטוהרה ולב טמא אוכד וכרמס
זבוק בגוף מלא אפסוף אלהי ידעתי כי עונותי עצמו
ומספר והשמות עצמו מלזכור ועל זה אבקש מחילה וכליח׳
וכפרה אם על טומאת מקדש מעלה ומטה או על הריסות
מזבחות או על תתנו מום בקדשי שמי׳ וקלקלתי צינורתיהן
והפכתי אותם לבורות נשברים אשר לא יכילו המי׳ וימנעו
רביבי השפעה ומלך הנפון הרחיב את גבולו ושלח את
בעירו וביער בשדה תפוחים ובין אחים יפריא אוי לי כי
רשעתי אללי לי כי פשעתי בנטותי את ידי להטיל מום
בקדשי שמים · אויה לי אהה על נפשי כי עונותי עברו
ראשי כמשא כבד יכבדו ממני טבעתי ביון מצולה ואין
מעמד באתי במעמקי מים ושבולת שטפתני אל מי אשא

עיני

עיני ולבי לבא עמי אל אבי ומי ילמוד עלי זכות ולא
מצאתי מקום שתתיישב דעתי היות לי עוד תקוה כי אם
כדאותי כי אני מלא פשעים ומרדים ואתה מלא רחמים
והארכת אפך עד לשוב מעוני ופשעי כי אתה אל חנון
ורחום ארך אפים ורב חסד ונחם על הרעה כי לא תחפוץ
במות הרשע כי אם בשוב מדרכיו וחי וברב רחמיך וחסדיך
חתור חתירה מתחת כסא כבודך לשוב אליך ולהתוודות
לפניך וככן חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי אמרתי אודה
עלי פשעי לה׳ ואתה נשאת עון חטאתי סלה אלהינו ואלהי
אבותינו תבא לפניך תפלתינו וכו׳ ויפרט כל חטאיו כפי
ידיעתו בדמע ובשברון מתנים · ואחר כך יאמר מה נאמר
לפניך וכו׳ · ועתה ה׳ אלהי אחרי שובי נחמתי ואחרי
הודעי ספקתי על ירך בושתי וגם נכלמתי כי נשאתי
חרפת נעורי ועל זאת אשא בשרי בשיני ונפשי אשי׳ בכפי
ובמה אקדם פניך ה׳ אלהי ובמה תתרצה ותכפר לי כל
חטאתי אלה אשר חלפו ועברו ראשינו כמים המוגרי׳ ארצה
אשר לא יאספו אם בתשובה ווידוי תתרצה הנני שב ומתוד׳
לפניך חטאתי ופשעי ואם בתפלה ובתחנונים תמחול הנני
מפיל תחנוני לפניך כעיני עבד אל יד אדוניו וכעיני
שפחה אל יד גבירתה כן עיני נשואות אליך ואם בבכי
וזעקה תפלא הנה במתרים תבכה נפשי על רוב פשעי
ואם בשבר רוח תכפר הנה שבר לבי בתלאו׳ חולפו׳ ובאות
ואם רגע אצמוד בשלוה פתע תבואני אוה נגוע מוכה
אלהים ומעונה ובכל שעות מאורעו׳ ועתה ה׳ אלהי הפותח
יד בתשובה ומלך עוזר וסומך לבאי׳ לטהר · פתח ידך
וקבלני בתשובה שלימה לפניך וסייעני להתחזק ביראתך
ועזרני נגד יצרי הרע הלוח׳ כי בתחבולו׳ רשע ומבקש
נפשי לספותה לבלתי ימשול בי ותרחיקהו מרמ״ח אברי
ותשליכהו במצלו׳ ים ותגער בו לבלתי יעמוד על ימיני
לשטני ועשיתה אשר אלך בחוקיך והסירו׳ את לב האבן
מקרבי ונתת לי לב בשר ·

אנא ה׳ אלהי שמע אל תפלת עבדך ואל תחנוניו
וקבל תשובתי ואל יעכב שום חטא ועון את
תפלתי ותשובתי ויעמדו לפני כסא כבודך מליצי יושר
להמליץ בעדי להכניס תפלתי לפניך ואם בקטאי הרב
ועצום אין לי מליץ יושר חתור לי מקום מתחת כסא כבודך
וקבל תשובתי וקדשני בקדושתך ולב טהור ברא לי אלהים
ורוח נכון חדש בקרבי ואשר פגמתי במחשבה ודבור ומעש׳
ומנשמת אלוה כאבדתי אתה בטובך אל תשליכני מלפניך
ורוח קדשיך אל תקח ממני השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיב׳
תסמכני וזכני שתחזרו לי ביום שבת קדשיך וכמו שהגין
קדושת שבת על אדם הראשון ביום הזה ויצא בדימוס כן
יגן עלי אני עבדך הבא לפני הדרת כבודך חדר ודואג על
פגמי הנפש ורוח ונשמה ותוציא לאורו משפטי להאיר
נפשי רוחי ונשמתי בשבת זה בתוספ׳ מרובה לעבדך באמת

ולהיות

ולהיות מוכן ומזומן מאותם הנוחלים נחלה בלי מצרים לחזות בנועם ה׳ ולבקר בהיכלו וכמו שיגרת ביום זה את אדם לעמוד ולשרת ולברך בשמך כן ברחמיך הרבים תתקנני לעבודתך וליראתך ותיחד לבבי ולב כל בית ישראל לעבדך באמת ותשר׳ שכינתך בינינו ותנחילנו שבת קדשך באהבה וברצון ולא תהיה דאגה ולא צרה ולא יגון ביום מנוחתנו וינוחו בה כל ישראל מקדשי שמך ותזכה אותנו וכל בית ישראל לנוח במנוחה שאין לה קץ ותכלי׳ לעה״ב עולם שכולו טוב עולם שכולו ארוך ותברכנו מברכותיך אמן יהיו לרצון אמרי פי וכו׳. ומאחר עלית מתשובתו הרמתה אחר ההכנעה הגדולה שקבל בעצמו על ידי דברי וידויו והפריד הקליפה מהקדושה מאז יכין עצמו לקראת אלהיו לקבל קדוש׳ על דרך התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין וע״ז נאמר הכון לקראת אלהיך ישראל והם נג׳ דברים תספורת וקניבת צפרניו וטבילה וכאשר פרטן אחת לאחת:

תספו״ת בע״ש

הוא מכלל כבוד שבת כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מנוול ואם בפני מלך בשר ודם כתי׳ ויגל״ח ויחלף שמלותיו ע״אכ״ו שבא לקבל פני שבת מלכת שהוא מקבל פני שכינה שצריך טהרה וגלוח כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק כי עוז וחדוה במקומו וכדים פ׳ אלו מגלחין אתמר ושאר כל אדם מ״ש כדי שלא יכנסו למשמרתם כשהם מנוולים ה״נ אסורין פי׳ שלא התירו לגלח בחולו של מועד אלא הבא ממדינת הים וכו׳ ומדוע לא התירו לכל אדם ומשני תלמודא כדתנן אנשי משמר ואנשי מעמד אסורין לספר ולכבס ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת ואמר רבה בר בר חנה אמר ר׳ אלעזר מ״ט כדי שלא יכנסו לרגל כשהם מנוולים. ולפיכך המתרשל ולא גילח קודם הרגל החמירו עליו חכמים שלא לגלח בחולו של מועד שאם היה היתר גילוח בחול המועד לא יהיה מגלח לפני המועד ונכנסים כולן כשהן מנוולים וכן לא יעשה. הנה כי כן נא ולמד לענין כבודה של שבת שאם בי״ט הקל קנסוהו חכמים כדי שלא יכנסו לרגל כשה׳ מנוולים כי כראוי בזיון וקנס בעיניהם כ״ש שבת החמורה שראויים לענוש על יתר הכז אשר בזוז איש לו והמתרשלים מלהגלח בע״ש ובאים לקראת כלה נאה וחמודה פני שבת לקבלה כשהם מנוולים ועליה׳ נאמר ובוזי יקלו והמשכילים יזהרו לתת יקר לקדושה של שבת החמודה ויכוונו לקראתו שבקר אור השישי לגלח את כל שערם להכנס לשבת כשהם מקושטין ויפין. ואף גם זאת כי כשבאים לגלח את שער ראשם יכוונו את לבם לקיים מצות פיאות הראש ובכל פעם שהוא מגלח ומניחה הוא מקיים המצוה ואם מתרשל שלא לגלח שבת א׳ ביטל מצוה. ומוסף גם הוא כי גורם רעה לעצמו כנודע לבאים בסוד ה׳ ליראיו סוד שתו במאמר הזוהר פרשת תזריע ז״ל כתיב איש כי ימרט ראשו ת״ח רישא דהאי איש בוצינא דקדרינותא ובגין כך גולגלתא דרישא דהאי סומקא כאלו כוורדא ושערי סומקי כגו סומקי ותליין מיניה כתרין תתאין דלתתא דמתערין דינים בעלמא וכד אתעבר מיניה שערא ואתגלים מרישא עילאה אתבסם כלא ואתקרי על שמיה וכולי ות״ח כל מאן דאיהו מסטרא דדינא ודינין מתחזין ביה לא אתדכי עד דיתעבר מיניה שערא ע״כ.

הגה הדבר מבואר ממאמר זה כי שערות הראש הראש הם מורין על הדינין ובע״ש מורא לו יעלה על ראשו לסלק הדינים שבו קודם שבת כדי שלא יהא כח לחיצונים ומקום ליכנס מהשערות שבראשו בשבת והמתרשלים בע״ש בלא אוכם ניכר גורמים רעה לעצמם לתת כח זרים לשלוט עליהם. ועיקר הדבר להיות מתכוין הסוד הנאמר בפרשה ויחי ז״ל עד לא גלים רא ריזא דמאריה ועד לא מריט למטרוניתא אשר להעתמ כ״לם אלהים דונמ׳ עליכם הוזהרנו לגלחן דוגמת העבר׳ השערות שחורות שנאמר בהם קוצותיו תלתלים שחורות כעורב כנודע לבאים בסוד ה׳ כי ע״כ נאמר וסביביו נשערה מאד וברמונו הבא״ה למדינות עשה (א״ה כ״ל שמשט זה המלך היה מסתפר בכל יום יבן המלך מסטרא דמלכות דינא דמלכותא דינא). כי על כן יזהרו בעת התגלח׳ לבלתי יפול משערות התגלחת עליו ולבער אותם מעליו מיד וסימניך אם יפול משערות ראשו ארצה שם רמז שדרכו של שער להפיל אותו ארצה תכף ומיד ולפי כי באיזה כוונה זו לסלק את הדינים כל הימים ולא בע״ש בלבד גם בתגלחת שאר הימים ישנה לכוונה זו וכשאל ר״ח ע״ש יגלח את שערו עם חמישי לפני המולד דחמירה סכנתא ואע״פ דראויה היא שבת שתגין עלינו שב ואל תעשה עדיף וכן נהגתי וכן נהגו החברים ה״י. ונכון להיות כל איש מהיר במלאכתו להקדי׳ ולא לאחר תגלחת שערו עד אחר חצות שהוא עת מנחה גדולה אף אם התפלל מנחה מפני כי בהגיע תור זמן המנחה אז הוא עת תגבורת הדינים ביותר כי הוא עת נטיית השמש כמ״ש אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב כמ״ש בזוהר פ׳ חיי שרה דף ע״ט ת״ח צלותא דמנחה אתקין ליה ליצחק וכו׳ עד ואתער דינא קשיא בעלמא וכו׳ והואיל וענין התגלחת הוא סילוק הדינים איכא משום לא תחסום שור בדישו. וכן כתב מהרח״ו מורי ז״ל היה נוהג שלא לגלח אחר חצות שהוא עת מנחה גדולה ואפילו בע״ש היה נזהר מאד ע״כ ואם כשלא התפלל עדיין תפלת מנחה הדברים אמורי׳ מאי אסהדתיה דמרח״ו והלא משנה שלימה שנינו לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה וכו׳

וכו׳ ואלו דיבורים אלא דבר גדול דיבר הנביא לאסור התגלחת אף בשכבר התפלל מנחה והיה טעמו כטעם האמור והכי משמע מדקא פסיק ותני ואפילו בע״ש היה זוהר מאד לימר כי אף בע״ש לא יעדר מלהיות תגבורת הדינים בעת ההיא קצת.

ועתה תחזה טעם מצות הפא״ה למה היא באה על כי ענין תגלחת הראש לשלך הדינים וכדי שלא יתבטלו הדינים מכל וכל אלהי״ם הבין דרכה כי על כן אין לאשה להסתפר משערו׳ ראשה על אודות האשה שבעשיה ולעומתה אף אנו מניחין המלכות על השערות שהיא הפאה שמספרה אלהי״ם והשאים עשה שירצו מלפניו. ושיעור רחבה מהאזן עד שלים המצח ושיעור גובה מלמעלה מעט יותר מגובה האזן אם התפשט מאפיפותה ולמטה עד שלא תכנס בשערות הזקן כמ״ש סוד הדבר באידרא דנשא ע״ש. ואמר הריאו ביראת ה׳ כנסתו לגלח אל מקום הפאה ומניחה יכין לבו במחשבתו לקיים מצות בוראו כי כשאות האיש המ״וה אין מספיקין לו כמה שיעשה אותה בלבד רק שיכוין את לבו ויבטא בשפתים בעשייתה ענין המצוה ההיא כלשון הכתוב בתורה ויאמר בעת הנחת סודר של ספרים על ברכיו. הנה אנכי בא לגלח שער ראשי לכבוד ולתפארת שכינת הקדוש ולהשליך משערות ראשי שורשי הדינים ארבה בכן ישליך ז״א שערות שחורות כעורב בתע״ר הסופ׳ שם

מצמ׳צית היוצא מפסוק קדוש יהיה והנני מוכן לקיים מצות פא״ה העולה כמספר אלהים להשאיר בחינת הדינין. אלהים שופטים בארץ. ואשרי אנוש יעשה זאת לכוין הדברים לשם פעלן ולזכור את בוראו בעת ההיא אשר בחר בנו מכל עם והבדילנו מן העמים להיות ישראל מצויינים שם כאשר חכמים הגידו שהאל יתברך משבח את ישראל על זה ואומר נאה ודאה בנות ציון בנים המצויינים לי בתגלחת לא תקיפו פא״ת ראשיכם לא תשחית פאת זקנך ע״כ. ואוי לעיניים שכך רואות רבים מפריצי בני ישראל אשר לא נכרו בחוצות אם מבני ישראל המה או מעמי התועבות בנים משחיתים אשר אמרו נהיה ככל הגוים קצוצי פאות וכל יצר מחשבות לבם רק רע עד להשחית גם את הזקן להעבירן על חמש׳ לאוין ורשעים עדומים שבהם מניחים פאה כמלא חוט השערה כי עלה הכורת לפניהם כשיעור חצי שעה במכפריים כעין תער עד עלות פאת ראשיהם ופאת זקנם כולו קמשונים דקה מן הדקה נראה ואינו נראה ורשעים מלאו רק רע להכרית ולהמעיט את הקדוש׳ עדו ג רו עד היסוד בה למעט את הדמות צלם אלהים קדוש וכל פנים קבצו פארור בצלם אלהים אחרים. אויה להם אהה עליהם כי נדדו ממני. המעט מהם שאר עבירות חמורות אשר עוברים עליהם תמיד כל היום ביד רמה כי

יבאו להוסיף פשע רב בפרהסיא באיסור חמור אשר כזה שאין בו לא משו׳ חסרון כיס ולא משום תאוה העל כל אלה לא תתאפק ה׳ והשכינה מקוננת עליהם אוי להם כי נדדו ממני אם בגוי אשר כזה לא תתנקם נפשי העל אלה לא אפקוד כם כי אנכי נתתי צלם ודמות תבניתי על פניהם והמה הפכוה לרע״ה וזרתי פרש על פניה׳ ויעתר עליה׳ מלך הצפו״ן ובשערה ישופט אך אלהים ימחץ ראש אויביו קדקד שער מתהלך באשמיו וכהתימותם שער הקדושה דקה מן הדקה כך תשב נפשם עד דקה כאש שלהבת אשה של גהינם עד דקדוקה של חוט השערה וגם נשף בהם ויבשו:

וכתבו המקובלי׳ שכפג׳ החטא הזה שבהשחת׳ פאת הראש או הזקן גומרי׳ חיבור ענכים לילי״ת עם ס״מ ונולדות מהם קליפות רוחות לפרות רעות שדים רעים הדורסים אחרי מות האדם המשחית הזה על ראשו ועל זקנו והוא כדי לאכני׳ הקדושה שנקראת פ״אה תחת גב״ל הרשעה ואסמכוהו הקר׳ לא תקיפו פאת ראשיכם ולא תשחית ר״ת פרות וככתבי הקדש אשר במצרים מצאתי כתוב מעשה נפלא בענין זה בימי רבינו אור המופלא האר״י אל ז״ל ואביאנו אל חדר תוכחותי בעבור תסמר שער׳ בשר פושעים וחטאי׳: וז״ל יום א״כא לפני מורי ז״ל החכם רבי יעקב אבולעפייא וקדמו מורי ז״ל וא״ל כבודך רוצה להלך למצרים ומבקש מאתי לכתוב לו כתב ואמר לו הין כן אדוני אמ׳ ילך אדוני לשלום ונכח ה׳ דרכך ותועלת גדול יהיה בלכתך שמה כי הוא הכרח גדול: א״ל מהו ההכרח אחר כי הליכת הרשות הוא א״ל כשובך לשלום ידוע תדע את דברי אשר אנכי מגיד לך ומיד כתב לו מורי את הכתב ונתן בידו וחזר להזהירו עוד על הדבר ולמהר בהליכתו: וכן עשה ויקם וילך מצרימה וכבוד עמו לו לכבוד רב וכבודו ואחרי כן נשא את רגליו לשוב אל ביתו צפ״ת תו״בב ויצא בשיירה ובכל אשר הם עושים הוא היה עושה ויהי היום נחו בני השיירה במנהגם וגם החכם הנזכר עמהם וכרדתו מעל החמור מיד נפלה עליו תרדמה ויישן שיעור שעה אחת ויקומו כלם ללכת ויקיצו את החכם משינתו ויקם ויתר את חמורו וילך החמור והוא חזר לנפול עליו תרדימה ויישן שיעור כ׳ שעות וכשקם לא ראה שום אדם וירד הגשם ולפת ויחל לרוץ אורח כחרדה וצער גדול ובמוך לערב ראה לקראתו חורשים שמח ואמר אלך עמהם וירץ לקראת׳ ויבא אל המקום וישב שם מעט וראה שהחורש היה מכה בשוורים באכזריות ועוד מעט ראה שנהפך החורש לשור והשור נעשה אדם ואכדו בעול ויחל להכותו מכה רבה וכן על זה הדרך היו עושי׳ ונבהל החכ׳ ולא היה לו מקום לברו׳ כי לא ידע איזו הדרך ישכון אור והיה בצער גדול כי לא נעשת׳ מחשבתו ויהי כי בא השמש נעשו שלשתם בני אדם

צעקנו קולם בבכי ודברו עמו לאמר ברוך הבא כבודך מנפשת א"ל אין אמרו לו הרב יצחק לוריא אשכנזי יושב בצפת אמר להם אם כפלו לפני רגליו ובכו וגם שהכם בכה עמהם ויאמרו לו ראה אדוני בעניינו ובצערנו ויאמר כן אמרו לו למען קדוש ישראל רחם נא עלינו כי מבני ישראל אנו והיה בלכתך לשוב לצפת מהרולך לפני הרב ונפול לפניו והתחנן לו לתקן את נפשותינו כי ירהה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב ויאמר החכם כדבריכם כן אעשה והשביעוהו שבועה חמורה לאמר ולקיים כל תיקון שיאמר לו הרב שיעשוהו ואז נעלמו ונתנוהו בשייר' כהרף עין ותשב רוחו עליו וכשבא לצפת תכף כתן עיניו לבא אל המלך להתחנן לו על עסקי העלובים ההם ויבא לפני הרב והרב קדמו וא"ל בשביל עסקי השוורי' אדוני בא אני ידעתי למחר תבא אלי וכן עשה ואמר לו מורי ז"ל עתה תדע ההכרח שאמרתי לך בהליכה זו · והוא שכבודך משרם נשמתם · והם פ' בן פ' ממקום פ' אז שאל החכם מה היה עונם א"ל בעון השחתת פאת ראשם א"ל וכי מה שייכות יש לפאה בשוורים א"ל לא קרית א"ל אדוני דבר זה אינו כתוב לא בגמרא ולא במדרש אמר ליה מקרא מלא הוא אמר ליה פסוק זה לא יש בתורה אמר ליה כתוב לא תקיפו פאת ראשכ' ולא תשחי' ר"ת פרו' לומר כי כל המקיף או משחית פאת הראש או הזקן מתגלג' בפר וצריך אתה לתקן אותם ולהתענות אחר ולכוין כך וכך לשם פ' וכן על זה הדרך כתב לו כל התקונ' והסגופי' שהיה צריך לעשות עד שנתקנו אותם האנשים ובאו אל החכם בחלום ויאמרו לו יברכך ה' תנוח דעתך כאשר נחה נפשינו מאותו היום שהתחלת לעשות התקונים שאמר לך הרב כי בתקון הא' שעשית הוציאונו מאותה העבוד' הקשה אשר ראית והכניסונו לגיהנם וכן עד הדרך בכל תקון שהיית עושה היו מוציאי' אותנו מעול כבד ליותר קל ממנו עד שהכניסונו במחיצתנו ע"כ :

ובימי הרב יהודה החסיד היה מעשה בעשיר א' שהיה בעירו והיה מגלח זקנו במספריים והיה החכם הנזכר מוחה בו ולא השגיח על דבריו אמר העשיר אשטנים אני ואיני יכול לסבול הזקן וא"ל החכם הנז' ידוע תדע כי מרה תהיה באחריתך כי אחרי מותך יבאו השדים הדומים לפרות ויהיו דורסים על פאת זקנך אשר זה עונש המשחיתי' פאת זקנם וכשנפטר אותו העשיר היו יושבי' אכלו כל גדולי עירו והחכם היה שמה וכתב שם א' וזרק על אותו עשיר המת ותכף קם על רגליו וכל היושבי' שם ברחו מפניו ורעדה אחזתם שם חיל כיולדה ויחל אותו המת לקרוט ראשו ולתלוש בשערותיו א"ל החכם מה לך א"ל אוי לי על שברי כי לא שמעתי לקול מורי ולמלמדי לא הטתי אזני ולא שמעתיך א"ל החכ' הגידה נא לי מה נעשה בנשמתך א"ל כשיצאה נשמתי בא שד א' ודומה לפרה גדולה ודרסה ורמסה ברגלי' על פאות הזקן והביאה כלי א' מלא זפת וגפרית ומלח שריפה וקבל את נשמתי והכניסה לתוכו ולא היתה יכולה לצאת משם ובא מלאך א' מב"ד של מעלה וגטל מאותו השד הכלי כאשר הוא שם ונשמתי בתוכו והעלו אותי לב"ד הגדול של יוצר בראשית ואז יצאת ב"ק מפי ב"ד ואמר לי קרית ושנית ואני עניתי קריתי ושניתי מיד ציוה להביא חומש ואמר לי קרא בו ומיד כשפתחתי הספר מצאתי כתוב לא תשחית פאת זקנך ולא ידעתי מה להשיב מיד שמעתי קול א' שהיה מכריז תנו נשמתו של זה במדרגה התחתונ' שבאבדון תחתית ובעוד שהיו נושאים נשמתו להביאה במדריג' התחתונ' יצא ב"ק ואמר המתינו לזה שיהור' בני צריך לו לנקום מאותי מה כעס' בו מיו' צאת נפשו מגופו ולכן הרפו לו עתה ולא תורד נפשו שאולה עד יצא אתחפנו ע"כ :

הנה כל העם מקצה ישמעו ויראו ולא יזידון עוד לשלוח יד בפאת ראשם ולא בפאת זקנם ולמלט את נפשותם מהיות למדרך כף רגל השור והחמור רחמנא ליצלן · ואשרי ההולכים בתמים להזהר שלא לעקר שום שער מהזקן כמ"ש הרב ז"ל כי המה צנורות השפע ולכן אין לאחוז בזקן שלא יעקור שום שער ונכון להיות כל איש סורר על יצרו בעת התגלחת שלא לגלח בזקן כלל לא למעל' ולא למטה רק שער שעל השפה המעכב מלאכול יגלחנו במספרי' וטעם הדבר כמו שביארנו כי שערות הזקן הם כולם צנורות להשפיע חסדי' לעולמות הקדושי' עליוני' אבל אם מגלח שערות הזקן או הפאה הוא מקלקל הצנורו' וגורם שהחסדים מתפשטי' לחיצונים והפך עליו כלהות חסד **א'ל לא'ל** זועפא"ו :

והרב הקדוש בב"י סי' קפ"א כת' בשם רבינו יונה והמדקדקים במצוות אפי' תחת גרונם אינן מסתפרים בתער אלא במספריי' שאסרו חכמים להעביר שער בתער בכל מקום בגוף ואפילו על זרועותיו לפי שדומה לתקון נשים ולפיכך אף שתחת הגרון אינו אסור מן התורה לפי שאין שם פאה אבל אסרו חכמי' משום לא ילבש גבר וכו' אבל מותר להעביר במספרים ומורי ז"ל קיבל מרבותיו דהפאה הה' היא שבולת הזקן היוצאת מתחת מפיקה של גרגרת ונראה לעין באותם שממולאים בזקן הרבה ושכל דין פאה יש לה והוא גוזר בבני קהלתו שלא לגלח כלל אף תחת הגרון לא בתער מן הדין הנזכר ולא במספרים כעין תער ליראי ה' ולחושבי שמו שלא לפגוע בעיקר פאה וכל זה מגיד שדין אכן הבצל כפש היפה המלאה לה דעת ויראת ה' לא תגע בו יד אפילו בתליסת שער א' כידו כאשר ביארנו וככן האורת קדושת עליונה תשרה על פניהם וכל רואיהם יכירון כי הם זרע ברך ה' יעוד וזאת אדרש של בית ישראל כי רבים מעמי הארץ שמכשלה הזאת תחת ידם לעבור על לאו ואם שער לבן

צמח כם מלקטין אותו מתוך השחור ליפות את עצמם שלא יראו כזקנים והוא עון פלילי כמ״ש בטי״ד סי׳ קפ״ב אסור ללקט אפילו שער אחד לבן מתוך השחורות משום לא ילבש גבר שמלת אשה שהנשים עושות כל אלה ליפות את עצמן ומטע׳ זה אסור להסתכל במרא׳ בעת התגלח או לאחר ואף כי בסי׳ קנ״ו כתב הב״י דבמקום שרגיל׳ם האנשים להסתכל במראה כנשים דמותר מ״מ החברים ראוי למנוע עצמן בכל מקום כמ״ש הרב שם ובסי׳ קפ״ב פסק סתם אסור להסתכל במראה משום לא ילבש גבר שמלת אשה ועיין בזוהר פקודי היכלות היכל ו׳ מה שהאריך בעונש הדבר הזה שקרוב להיות ניזוק בחולי הנכפה וגם בלילה לא שכב לבו ומראין לו דמות אשה בחלומו אשר ימשך אחריה לאבד את נשמתו ח״ו ע״ש בארוך ושומ׳ נפשו ירחק מאלה לשמור מגרות נפשו · וחולם בני ישראל קדושים המה ולא באו לידי מידה זו וגם לידי השחתת פאת הראש והזקן אלא על כי התערבו בגוים בגלות האויל הזה וילמדו מעשיהם ובפרט בארצות הפראנקיא אשר פשתה המספחת הזאת ברבתכבי עמינו ולא נכרו בחוצות להבדיל בין וכולי · מלעג השאננים הבוז לגאי יונים שלועגי׳ עליה׳ אחרים: והאיש הירא בלבבו ישכיל כי לא תספיק טענה זו להפטר מיום הדין ומיום התוכח׳ כי לעת הדין והחשבון שיגזרו בחבלי׳ הכלבי׳ המרוחי׳ ההם אשר מהם בוש ויכל׳ ויאמרו לו הלם מפני אלה רשעיכב לבי׳שרוחים בושתם ומפני לא בושתם וכלמתם ועוד האם על זאת בלבד חידפו וגידפו והלא רבת שבעה לה נפשנו הלעג השאננים הבוז לגאי וכים ושחוק עשה אלהים לנו ולמולדתינו ואם על ה׳ דברו תועה שתו בשמים פיהם דבר שוא ותפל על שוכן בערפל: לא ידברו עלינו ולמולדתינו דיו לעבד להיות כרבו ויחזיק במעוז האיש הירא לבל יחוש לכלימות ורוק הסכרים ולא ישוב מפני כל כופר מעבוד עבודת רבו אדונינו אבינו שבשמים ואם אי איפשר להם יבחרו הרע במיעוטו לגלח במספרים ולא בתער וה׳ הטוב יכפר בעד ובארצות אלו פשתה המספחת בקצת מפריצי בני עמינו עד להשחית מי במרד ובמעל ללכת בחוקי הגוים כמו שביארנו למעלה ומי אשר יכשלו גם בלא דעת בהסתפר עצמם ע״י הגוים ונוהגים ביהודים כחוקותיהם להעבירם על דת ולהעביר הכרת פניהם ענתה בם בפאה ובזקן כאשר אין מוחה בידם · ושומר נפשו ירחק מלהסתפר בה׳ שלא להשחית את נחלתו נחלת עבדי ה׳ ונדקתם צלם דמות תבניתו יתברך · ונוסף גם הוא כי תערו חרב טמאה ואין להעבירו על ראש קדוש דלא לאתערבא מולמ׳ דידיה בגולמא דעע״ז כמ״ש מהר״י זלה״ה ובזוהר ויחי דף רי״ט ע״ב ועכין הטבילה אשר יטבול אח״כ איננה מעל׳ שטומאה היא כאשר עלה על רוח רבים כי רוח הולך ולא ישוב מפני כל כופר אלא שבעל נפש לא יגלח כי אם על

ידי

ידי ישראל ובבן קדו״ש יחי״ה ואככי שמעתי ממורי ז״ל תקון לזה במקום דלא שכיחי ספרי ישראל לכוין בעת התגלחת בשם אלהים בריבוע **א אל אלה אלהי אלהים** ויאמר הפסוק ויברא אלהי״ם את האדם בצלמו בצלם אלהי״ם ברא אותו ויכוין אותם בריבוע הנ״ל ובכן לא ימוש צלם אלהי׳ מעליו ובפניו יענה ואחר התגלח׳ יהא זהיר ליטול ידיו כי הוא מהדברים שצריכים נטילה עד הפרק אלא שבשפיכה אחת סגי וצריך להיות כל איש זהיר מאד בזה כי הוא גורם רעה לעצמו ואם ת״ח הוא משכח תלמודו ואם אינו ת״ח יוצא מדעתו וגם אמרו שמפחד על זה ג׳ ימים ושומר נפשו יהא זהיר ונשכר ·

וקציצת הצפרנים

גם הוא מכלל כבוד שבת כדי שלא יכנס לשב׳ כשהוא מנוול שאין לך מנוול יותר מזה כמ״ש ועשתה את צפרניה תגדלם כדי שתתנוול ולכבוד ולתפאר׳ יום השבת יקצצם וגם הוא ע״ד שאמרו בזוהר פ׳ פנחס דף רמ״ח ע״ב אצטריכת אתתא למיהב חולקא חדא בההוא זיכא בשעת׳ דאתדכת לאתקרבא בבעלה ומאן איהו ההוא חולקא טופריהא בטנופא דלהון וזעיר מרים דשערא וכו׳ ולא יזיל אבתרא ההוא בטרא בישא לאבאש׳ לה ויתפרש מניה בכל סטרין וכו׳ הנה מבואר במאמר כי בהסתלקות איזה דבר טומאה מן האדם צריך לתת חלק לסט״א דומיא דשעיר יוה״ך ולכן צריכה האשה לקוץ את צפרניה לתת חלק החיצונים ותסתייר היא בטהרתה ולפי שבימו׳ החול אנחנו טמאים לנפש והיי כטמא כולנו על כן מגלחין את שערינו וקוצצים את צפרנינו ע״ש כאשה המטהרת לבעלה לפי כי בע״ש אנו יוצאים מטומאת המת ונכנסין בקדושת שבת וכדי שלא יקטרג עלינו ההוא סטרא בישא אנו נותנים לה את חלקתא וז״ס תן חלק לשבע׳ אלו ז׳ ימי השבת כי בבא יום הז׳ השבת צריך לתת חלק לסט״א וגם לח׳ אלו ח׳ ימי המילה שים גם כן ליתן הערלה חלק לחצונים ושים טעמו כי לא תדע מה יהיה רע״ה על הארץ ר״ל אם נתת חלק לחצונים בטוח אתה שלא תדע שום דבר רע בארץ כי המקטרג בקבלת חלקו הוא שותק דוגמת כלב המכבח כי בהשליך לפניו עצם הוא שותק וע״כ הוזהרנו מידי ע״ש בשבתו לגלח שער הראש והצפרני׳ לטהר את נפשותינו ורשע׳ כולה בעשן תכל׳ תזר׳ ורוח׳ תשאם והמתרשל בהם גור׳ רעה לעצמו ושוכן אתם בתוך טומאת׳ ואת מקדש ה׳ טימ׳ במדרש מעש׳ בחסיד א׳ שנפט׳ ונתרא׳ לתלמידו בחלו׳ וראה התלמיד שהיה לו כתם על מצחו ושאל לו מפני מה היה לו כך ואמר לו מפני שלא הייתי נזהר לגלח את הצפרנים בכל ע״ש · ובזוהר פ׳ אחרי מות דף ע״ט אמרו ז״ל תאנא מ״ד והיבה אשית בינך ובין האשה כ״ד זיני

מסאבותא

מסאבותא אטיל חויא במקבא כד אתחבר עמה כחסכן ואיב"ה וכ"ד זיכין לתתא ושארא רבא וטופרין סגיאין וכדין דעין מתערין בכלא. ותאנא כד בעא אתתא לאתדכאה בעיא לספרא ההוא דרבי ביומא דאיהי מסאבה ולספרא טופרהא וכל ההוא זוהמא דבהון דתאני ברזי דמסאבותא זוהמא דטופרין אתער זוהמא אחרא ובגין כך בעיין גניזא ומאן דאעבר לון לגמרי כאלו אתער חסד בעלמא דתניא לא לבעי ליה לאינש למיהב דוכתא לזיכין בישין דתניא אל"ף וד׳ אלות וחמש זיכין בישין מתאחזין בההוא זוהמא דאטיל חויא תקיפא וכלהו מתערין. בההוא זוהמ׳ דטופרין ואפי׳ מאן דבעי למיעבר בהו חרשין עביד מפום אינון דתליין בהו ומאן דאעבר לון כאלו אסגי חסד בעלמא ודיכין בישין לא משתכחין ויעבר ההוא זוהמא וטופרהא דרשים ביה דתניא מאן דדריך ברגלי׳ או במסאנא עלייהו יכיל לאתזקא ח"ו ע"כ. ובפרשת ויקהל דף ר"ח אמר ז"ל וכג"כ לא לבעי ליה לאינש לרבאה אינון טופרין דזוהמא דהא כמה דאסגיאו הכי נמי אסגי לעילא קסטורא ודינא בכל יומא ובעי לספרא לון ולא ירמי לון דלא יעבר קלנא בההוא אתר דיכיל שהוא בר נש לאתזקא וכולא כגוונא עילאה ע"כ.

הנה מבואר מדברי המאמרים כמה מועיל לאדם קציצת הצפרנים ועוד אמר וכלא כגוונא עילאה וכו׳ ולפיכך אמרו שורפן חסיד קוברן צדיק מפזרן רשע לפי כי לכל הדברים יש שורש למעלה בקדוש׳ וכתבו המקובלים הראשונים שהמלבוש שנתלבש אדם הראשון היה צפורן ולא היה דבר רע יכול לקרב אליו וכיון שחטא נסתלק ממנו אותו לבוש ולא נשתייר אלא מה שבראשי צפרנים והזוהמא סובבת בהם ולפי שאין להביא טומאה במקדש צריך כל אדם ליטול צפרניו בכל ערב שבת ולפיכך לא יזרקם שלא לזלזל בם כי הם דינים שבהם שלימו׳ העול׳ כי האלהי"ם עשה שיראו מלפניו וע"כ השורפן שגורם שלום ורחמים בעולם ומטיב לעצמו ולאחרים וזו היא מדת חסידים וקוברן גם כן צדיק שגם אם לא העביר הדין מן העולם לגמרי מ"מ הרים מכשול והשקיט הדין אבל לא כמו החסיד ששורפן ומעבירן מכל וכל. וזורקן רשע שהוא גורם שימשך הדין בעולם ואמרו בגמרא שמא תעבור עליהן ותפיל ואולי היה זה עונשה מפני כי גרמה היא שיתפשט אדם הראשון ממלבושיו היקרים והיה סבה שמם שנאמר גם יהיה מקום אחיזה לזוהמא ולפיכך היה עונשה בכך ור"י היה זורקן בבית המדרש דלא שכיחי נשי. והן הן דברי רבינו הקדוש האר"י ז"ל בפי׳ המאמר פרשת ויקהל דטופרין הוא מה דאשתאר מאינון לבושים דנהורא קדמאה וכו׳ וכתב שלא תטעה ח"ו שהצפרנים הם מצד הטומאה דאם כן מאי ריבותיה דאדם הראשון שהיה לבוש בצפורן אלא שהם דינים קדושים ומצד שהם דין יש אחיזה לחצונים לינק ומה שהוא על הבשר הוא קדושה גמורה ומה שיוצא חוץ לבשר משם יונקים החצונים ולפיכך אמ"ר נר"ל יש בהנחתם כי גורם לקליפה לינק מהקדושה של הבשר ע"י שורשם שהיא קליפה זכה של הצפורן הדבוקה בבשר עצמו. ואם מזכי הראות הוא יראה בעת קצית הצפרנים כמה גרדיני טהירין יוצאים מכל אחד והם כדמות הנצוצות הנפרדים מהנה"ר כשמנפצים הנמר גפן והם כדמות אנשים לבנים ובימי החול הארה שלהן מצד הקליפה אך בערב שבת אחר הטבילה הארתן מצד הקדוש׳ עד מ"ש וע"כ נכרים בהם דבריה רבי׳. וכתב מהרח"ו ז"ל היה נוטל צפרניו כסדר ולא היה חושש לסברת האבודרהם ז"ל דכל כי האי ארז"ל מאן דקפיד קפדי בהדיה וכו׳ ומי שרוצ׳ לחוש יחוש והמקל לא הקפיד ולדעתו היא הדין נ"כ שלא היה חושש בנטילת הצפרנים דיד ורגל ביום א׳ אכן אני נזהר שלא לנוטלן ביום א׳ שיש סמך לזה בגמרא בנדה דף י"ז ארשב"י ה׳ דברים העושה אותם דמו בראשו וכולי והנוטל צפרניו וזורקן לרשות הרבים וכו׳ ולא אמרן אלא דשקיל בקנוסטרין דהינו מספריים ולא אמרן אלא דשקיל דידא ודכרעיה משמע דאיכא קפידא בדבר שלא ליטול דיד ורגל יחד ביום א׳.

וצריך להזהר שלא ליטול צפרנים בימי החול רק בע"ש מהטעם המבואר למעלה רק אם חל ר"ח בע"ש או המולד אז יטלם לפני המולד שבזה אין חילוק בין תגלחת הראש לתגלחת הצפרניים. גם יהא נזהר מאד בעת תגלחת הצפורניים שלא תפול על בגדיו מהם וכ"ש שלא לקוץ אותן על בגדיו ולקולטן שם כי הוא גורם רעה לעצמו ואם אשת נדה תעשה ככה ביום טהרתה לקוץ אותן על בגדיה מעולם לא תנא מידי דופנה של טומאתה ותגלוס להפיל ולדותיה ושומר נפשו ירחק מהן ויקבן קבינ׳ על הארץ כשהיה. ואחר קצינת צפרניו צריך נטילה כי הוא א׳ מהדברים שצריכים נטילה וכ"ל דלא די בנקיון בעלמא אלא נטילה גמורה וצריך להזהר מאד כי גורם רעה לעצמו ואם ת"ח הוא משכח תלמודו ואם אינו ת"ח יוצא מדעתו וגם אמרו שמפחד על זה יום א׳ ושומע דברי חכמים ישכון בטח ושאנן מפחד רע"ה:

והטבילה בע"ש

הוא עיקר גדול שבו תלוי השגת קדושת השבת כדי להעביר בגדי חול מעל הנשמה הנמשך משט׳ דחול ולקבל תוספת הארה על הנשמה כי על ידי כך בקבלת שבת ישרה עליו חלק הראוי לו מתוספת שבת ובלת׳ אים לא ישיגנה. כי החפץ ליכנס לפני המלך צריך לתקן עצמו מקודם להראות לפני המלך בלבוש נאה כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק וכמ"ש השלם התקן עצמך

פרק ג׳ טבילת ערב שבת

בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין ועל כן מנהג טוב להולכי בתמים להכין עצמם לקבל במורא ובשת פנים תוספת שב״ת שהמה אותיות בש״ת אחר עבור ד׳ שעות ביום כי תחלת שעה ה׳ מתחלת קדושת שבת להתגלות וטבל במים איש טהור בעת ההיא. וכן היה מנהג רב המנונא סבא לטבול בכל ערב שבת כמ״ש בזהר תרומה דף קל״ו ז״ל כדין בעי לאסתחאה מטימוס׳ רחול וכו׳ ושם נאמר רב המנונא כד הוה סליק מנהרא במעלי שבתא הוה יתיב רגעא חדא והוה אמר דהוה יתיב למחמי חדוה דמלאכי עילאי ע״כ ודוגמא לזה עושים הנשמו׳ למעלה בג״ע כמ״ש שם בזוהר כדין ההוא רוח דנחית במעלי שבתא נטיל ההיא נשמתא וסלקא לעילא ואסתחייא נשמתא בבוסמי דג״ע וכן בפ׳ ויקהל דף ר״ח וההוא נהר איהו תקונא דנשמתין לאתיישב׳ ולאת זכא ולהתהנא׳ מאינון נחות ונפשין אתהנן על ההו׳ נהר ומתיישבן ביה ע״כ ועל כן לעומתם בנהר נעבור בע״ש לאתהנא׳ מאינון נחות ולהתקדש בקדושתם.

ואולם לא נאמרו כל השיעורין הללו רק לשבח המתקדשי׳ והמתטהרים ומנהגים בטהרת׳ עצמם כל הימים אשר יאותה להם אף שהם בחזקת טהרה וקדושה להוסיף טהרה על טהרתן וקדושה על קדושתן לכבוד תפארת השבת ולהתענג בדשן את נפשותם לאור באור ה׳. אכן אשר הלך חשיכים בכל ימות החול ולא נשמר מאשה וכ״ש הבלתי טהור וטומאתו עליו ממקרה הלילה ולא שת לבו להסיר טומאתו ממנו בימות החול חיוב רמיא עליה לטהר עצמו על כל פנים במקוה טהר׳ להסיר טומאתו ממנו לבלתי יקרב אל הקדש פנימה קדושת שבת לה׳ עודינו מחזיק בטומאה ח״ו כי ה׳ מפגל בקדשי שמי׳ ורוחו ונשמתו אליו יאסוף יס״ף כתיב וימשש חושך ולא אור. והמקובלים אמרו כי טומאת הקרי היא גרמה לסלק הקדושה מעל האדם ואף גם מנשמת אלוה יאבד כי כל אשר בו מום לא יקרב וכל רוח אין בקרבו וכ״ש שלא יגש באהלו מאו׳ תוספ׳ נשמה יתירה ביום השבת. כי אפס מקום לה ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה והן לזאת יחרד לב כל איש ויתר ממקומו לאמר איככה אוכל וראיתי ברע״ה אשר ימלא את נפשי ורוחי ועוד אין נשמתי כי עוד טומאתי כי טמא כגוי׳. והיך אשא פני לבא לפני המלך הקדוש לשרתו ולברך בשמו כנגע וזב ומצורע כטומאת הנדה היתה דרכי לפניו מדמע קדש בחול וטמא בטהור מוסיף חיל ועזוז בגדול הרשעה ושפחה כי תירש גבירתה תכשיטין הן לה ח״ו ובכן יסיר מכך הטומאה המבדלת בינו לבין אלהיו וכאשר יקרה לו מקרה בלתי טהור יהא זהיר מהיר בטהרתו תמיד בענם ביום ההוא אשר הוטמא בו ולא תבא עליו השמש וטומאתו עליו ח״ו ורוח עברה ותטהרהו להיות כל הימים טהור עיני׳ מראות בר״ע. ואשר לא שת לבו אל דבר ה׳ עוד כל ימות החול

החול לא יעבור מלטהר עצמו בע״ש לפני בא יום ה׳ הגדול והנורא במקוה טהרה להעביר רע״ה מבשרו ויתלבש בו סוד הנשמה שנסתלקה הימנו בביאוש ומיאום טומאתו בימות החול כמ״ש החסיד בשער אהבה כי הטבילה הוא סיוע גדול לקניית הנשמ׳ ורומה דבר זה אל החזרת הכלים בכבשן כדי שיטהרו ויתלבנו וביציאתם מן הכבשן הם חדשי׳ גם האדם בהכנסו אל המקוה הוא כדי להכלל ולחזור הנשמה הפגומה והאברים הפגומים למקום שיצאו ושם מתעלמים כעובר המתעלם בבטן אמו וביציאת האדם מן המקוה הרי נתקנו אבריו ונשמתו והרי הוא חדש ואין להחיצוני׳ חלק בו וירגיש האדם בעצמו רוח חדשה מכוון הנשמה שחזרה אליו וכתב החסיד חסד לאברהם הטע׳ למה אין טהרה אלא במים והוא כי הטומאה היא רוח כמ״ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ והרוח אין בטבעו ליכנס תוך המים וכשהוא נכנס במים נשלף ממנו מעט מעט. ולכן אחז״ל שצריך שיכנס כל גופו במי׳ ואם ישאר חוצה אפי׳ ראש שער א׳ מגופו לא נטהר כי משם נאחזת כל הטומאה וחוזרת לברות בגוף. וער״ה מים רומזים לחסד כי שם סוד הטהרה מהפגם כמ״ש בחס״ד ואמת יכופר עון כי מימי החסד נשפעים הם וכו׳ ע״יין שם בארוך. וכתב עוד כי ת׳ כחות הטומא׳ שהם בסוד ות׳ איש עמו שורים על הטמא ועל ידי הטבילה במ׳ סאה יסורו מעליו כל ת׳ כחות הטומאה והו׳ סיוע גדול לדבק נפשו באלהיו ובעבודתו שבהיותו טמא הטומאה מטמטם לבו של אדם כי על ידי טהרת הגוף יתחדש טהרה בנפש ובהיות הגוף טמא שורין עליו ת׳ כחות הטומאה הנשמה פגומה ואי אפשר שיכוין בתפלתו כראוי בלי שיבלבלהו מחשבה אחרת ויפרידהו מהשורש העליון שהרי הוא נפרד על ידי הפגם שבנשמתו כמ״ש בתקוני׳ דאיהי לא שריא על נשמתה פגומה כמ״ש כל אשר בו מום לא יקרב וכיון שהוא יתברך שמו אינו שורה עליו איך יתכן שיתדבק בו והטובל מטומאתו הוא דבק בה׳ ממש שסוד המקוה הוא סוד הוי״ה כי המקוה יש מ׳ סאה וכן הוי״ה יש בו ד׳ אותיות כל אות כוללת עשר וזהו שאמר מקוה ישראל ה׳ ואמר מה מקוה מטהרת טמאי׳ אף הקב״ה מטהר את ישראל דהיינו טהרת הנשמות הם הדבקי׳ בשמו נמצא הטובל הוא דבוק בה׳ ממש לטהר נפשו וגופו. גופו במים ונפשו ברוחניות קדושת ה׳ השורה שם ובזה לא יזיקוהו המים אפי׳ יהיו המים קרים כי מאחר שהוא דבוק בה׳ א״א שיהיה לו היזק כמ״ש אומר לה׳ מחסי ומצודתי וכו׳ כי הוא יצילך מפח יקוש וכו׳ ודבר זה צריך כל אדם לכוין בטבילה כי הוא נכנס בסוד נשמתו במים העליונים ההם שהם בסוד ע״ב וגם יכוין שכינון השכינה אשר מתלבש בו ג״כ נטהר מהפגם אשר קיבל.

כי על כל אלה אתם בני אם המכשלה הזאת בידכם ונטמאת׳ בה תזהרו לטהר אתכם במי מקוה כדין

וכדת

וכרת בלי עכוב וחלילה לכם שתקלו בזה כלל ואין טומאה
זאת דומה לשאר כל טומאות כי הוא מזדווג עם לילית
הרשעה ושאר כחות הטומאה והיא דבקה באיש הטמא
ומוכנת ליפרע ממנו אחרי מותו רחמנא ליצלן ממנה
ומכוונה בה ולפיכך כל הקודם בטהרתו זכה לתת ריוח
בין הדבקים הללו דבקי מיתה ולרחות מעליו הרוחות
הרעות והרי זה זריז ונשכר · וגם שיתן לבבם לחולה רעה
אשר על הארץ האדם בכל עובר היום כאן ומחר בקבר כי
לא ידע האדם את עתו ואינו בטוח ברגעו ושעתו כמ"ש
וכצפרים האחוזים בפח בהם יוקשים בני אדם וכדגים
הנאחזים במצודה רעה והועלו בחכה פתאום מרגע א' כן
כפתע פתאום בא עת פקודתם ותתהפך כחומר חותם
וכאשר שמענו וראינו מיתות משונות פתאומיות בסרכה
והרבה מבני אדם או יחלו פתע פתאום ויכבד עליהם
חוליים ואו בעת ההיא כאשר יראה חוליים ומיתתם כי
קרבה אליהם בא עת פקודתם הכסיל יהא חובק את ידיו
ויאכל את בשרו בראות עצמו טמא כגויים וטומאתו עליו
כי מי נדה לא זורק עליו טמא הוא · ואילו הוא יתן בעת
ההיא את כל הון ביתו לקנות לו חיי שעה אך אם יום או
יומים יעמוד לקום ולהתהלך בחוץ לטהר עצמו מטומאתו
לבלתי יכרת נפשו בטומאתו ולהשליך כחות הטומאה אשר
עליו לבלתי יתלוו אליו אחרי מותו כי מנא מין את מינו
ובעור אזי לא יועיל לו ובוז יבוזו לו ואוי לו לגוף השגוף בעת
ההיא שהוא מוטל כאבן דומם ואויה לה לנפש היפה
שאין מעצור לה לטהר עצמה מטומאתה ואין מנהל לה
ואין מחזיק בידה תתיפח תפרש כפיה כאשר עזובה
מדודה נדדה על זה ידוו כל הדווים ויבכו כל הבוכים על
כן כל איש הירא יעשה בדעת ויחוס על נפשו העלובה
לטהרה ממקור דמיה מידי יום ביומו ולא ישהה הטומאה
עליו פן ח"ו ימות וטומאתו עליו · ונכרתה הנפש ההיא כי
מי נדה לא זורק עליו כאמור וילבש חרדה כמרדו משמלך
העליון המצוה על מצות הטהרה וראוי שלא יעבור רצונו
וישית אל לבו אילו מלך ב"ו היה מצוה אותה כיצד היה זהיר
לעשות שלא לעבור על מצות המלך וכל כך צריך להיות
אהבת המלך שראוי מפני אהבתו שאפילו היה מצוה לו
שיפיל עצמו לכבשן האש כאברהם אע"ה שישליך עצמו
וכ"ש כי כל מצות המלך הם לתועלתנו להנחילנו עולם
שכולו טוב כמ"ש וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות ומה
גם מצוה זו שאף היא תוסיף תת כחה בעוה"ז כדאמרינן
בשלהי דברכות א"ר ינאי שמעתי שמחמירין בה ושמעתי
שמקלין בה וכל המחמיר בה מאריכין לו ימיו ושנותיו ואם
יכבד עליו הדבר בימות החורף לא יתרשל כי אף זאת
מכחות הטומא' אשר עליו שמראה לו החיצוני הדבר כמשא
כבד · והאיש התמים יגבר כארי כנגדו לא יאבה לו ולא
ישמע בקולו ויתן אל לבו כי עה"כ אינו נושא רק ע"י יסורין

והטבילה היא ברמז עה"כ ולכן צריך שיסבול יסורין ולא
יקוץ · ולא יעלים עיניו מראות ברע אשר כעוריו אשר
נתחמם באש להבת שלהבת פעמים רבות ושבעים את
יוצרו ועשה נחת רוח ליצרו ובנער הקרירות במקום יתוקן
החימום ההוא אשר נתחמם לדבר רע · ולא ישמע לקול
מלחשים אשר התריסו אך נגד ה' ונגד יראי שמו לאמר כי
לא למצוה יחשב בעת שהצינה קשה הואיל ויש סכנה בדבר
כי יחלו וימותו ומתחייבים בנפשם ואין ספק כי אין הם
המדברים אפס גיריה דשטן הוא יצה"ר ההולך אתם לשלח'
זיפם דבר בפיהם לאמר כאלה · הענין עומד בחוץ ובעה"ב
בפנים בעונותיו הרעות לאמר גם הוא בצדק כל אמרי פיו
האיש הלזה שיועצך לפי דרכו לא תעשה כזאת פן תחלה
ותחלה ואומרים לך הבא זכות והפטר · ושוכרם בנידם
מקרא מלא דברי שכתוב שומר מצוה לא ידע דבר רע
ובניהו בן יהוידע יוכיח שאמרו עליו והוא ירד והכה את
הארי ביום השלג דתבר גזיזי דברדא ונחת וטביל ואכ יש
סכנה בדבר מאי משבח ליה קרא שא ע"כ כל כי האי שאין
הנזק בעין לא שכיח היזקא מקרי ולא יאונה לצדיק כל און
ועל זה נאמר הבא לטהר מסייעין אותו ולא יפגעו ביכה ·
ומעשים בכל יום אנו רואים שמה בעלי תשובה מתענים
משבת לשבת ובתקופת טבת בחוזק הקור טובלים כמה
טבילות ולא אונה עליה' כל רע ולא יאונה ולפי דרך הטבע
יאמר הרופא כי יסתכנו בנפשות' וכיוצא מעניני הסגופים
שעושים והם בריאים והכל הוא עזר אלהי עליהם ולהפך
מזה ראינו כמה בני אדם בריאים וחזקים המתענגי'
בתענוג רב כל הימים ואשר לא נסתה כף רגלם הצג
במקוה ואלו פתאו' וימותו וכמה מבעלי תשוב' המורגלים
בכמה דברים יוצא מן הטבע בריאים וחזקים שלי"ת ואין
החולי והבריאות כי אם בידו ית' ·

ואולם כי תראה איש עושה אלה ויותש כחו ויחל' לא תתלה חלילה במצוה אלא תלה על
עצמו שמא הוא טובל ושרץ בידו ונעלם ממנו ולא ידע
ואשם כי עיקרה של טבילה היא באה לטהר את האדם
מעונותיו כי כמו שלטהר טומאת הקרי מעליו צריך שלא
יהא דבר חוצץ בינו ובין המים כן לענין טהרת העון שהיא
טומאה יותר רוחניית דבוקה בנשמה צריך ראויה לססירה
בנתר ובורית ע"י התשובה ולא יהיה דבר חוצץ מבפנים
בנשמתו כי על כן צריך לשית אל לבו בעזובה ההיא לשוב
מעונותיו מכל וכל ולא יהיה טובל ועדיין העונות מקנתם
בידו כי לא יועיל לו הטבילה לטהרת עונותיו עד שיעזוב
אותם עזיבה גמורה ויסר אותו בחר"ט וינחם על הרעה ·
ואם יעשה כנגד הטבע לטבול במים קרים ולא טיהר עצמו
מעונותיו בתשובה ובידיו להשליך גילולי מחשבות הרעות
וטבל במים בלבד מצות אנשים מלומדה · אז אין הטבילה
חשובה לפניו ית' ויתעלה כמ"ש בר"מ פ' עקב דף רע"ב

פרק ג סגולה הטבילה בע״ש אפילו בחורף

ע״ה ז״ל דעמי הארץ איכון סרך מאי מועיל לון טבילה והסרך ספחה כיסא כידיהון כנ״ל דכידיהון כנ״ל דכרכאן דתזלין לקב״ה דלא ידעי לברכה ולא ידעי מאי איהי ברכה ומאי איהו זוהמא וכו׳ ועל כן לא ימלט מפגעי העולם כדכתיב הלא על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האל׳ כי בהיות האדם טובל ומסגף עצמו בתוקף הקרירות הוא מסתלק מהיותו נוהג עצמו על פי הטבע והיה אם לא יעשה הדבר כתקונו אז הוא נשאר תחת הטבע והטבע אינו מסייעו ונמצא זה קרח מכאן ומכאן ולכן יותש כחו ויטבענו הצינה ויחלה אך מצד המנוה עצמה להולכים בתמים לבלתי היות שם ערו״ב טומאת העונות ובלי שום פגיה כלל· חלילה לאל מרשע ושדי מעול לא יעזוב את חסידיו לעולם נשמרו· יסכר פי דוברי שקר הדברות על צדיק עתק כנ״או וכוז׳ והעידו על רבינו הקדוש האר״י ז״ל שהיה מקפיד על עצמו מאד אף שהיה לו חולי השברון שקשה הקרירות לזה החולי מאד ויברח כהאכא מפני אמו· וממנו יראה כל איש ויאחז דרכו ולא יתרשל בה· וזה בכל הימים וכ״ש בע״ש על דרך שאמרו חייב אדם לטהר עצמו ברגל וק״ו לקדוש ה׳ מכובד מכל ימים שבת לה׳ קדש קדשים ושורש לכל הקדושות·

וכתב מהרח״ו ז״ל שהזוכה נפש יתירה בשבת אז אין מאירים במצחו העבירות שעשה כי תוספת הנפש והארתו מכסה אותם ואם האדם הוא טמא קרי אזי ניכר במצחו ואין הארת נפש יתירה מכסה אותם עד שיעשה טבילה ויסיר מעט הרושם ממצחו שאינה ניכר׳ כל כך· הנך רואה כי לא החליט הדבר לומר להועיל האר׳ הנפש יתירה להעביר את הרשום בכתב על מצחו מכל וכל אלא להסירו מעט כנזכר ומכאן תדין כמה מהגנות יגיע יראה על פנ״י האנשים החטאים האלה בנפשותם כנגשתם אל היכל המלך מלכו של עולם מלאים חלאת זוהמ׳ הנחש ובפניה״ם יענו לאמר סורו טמא וטמ׳ טמא יקרא וכל מחנה צבא המרום במחם נדדו הלכו מאתו לבלתי יוכלון לגשת עם הנשמה יתירה בקרב אהלו כי כקוץ מונד הוא להם ועדיו בתיתומיו חבין לו את הרשום נכתב על מצחו לאמר עודינו מחזיק בטומאתו אוי לאותה בושה· וכתב עוד דבע״ש אם הוא בעל קרי צריך ג׳ טבילות אחד להסיר הזוהמא והב׳ להסיר בגדי חול והג׳ לקבל תוספת שבת ואם אינו בעל קרי דיו בשני טבילות לבד א׳ לפשוט בגדי חול וא׳ לקבל תוספת שבת·

ובשאר הימים כשיטבול צריך להתודו׳ מהטעם הנז״ל כדי שלא יהא דבר חוצץ גם מכפני׳ אכן בע״ש אין להתודות כלל רק יאמר פסוק ומל ה׳ את לבבך וכו׳ ויהרהר דברי הודוי בלבו שאף שגלוי קדושת שבת תאיר אחר ד׳ שעות מ״מ אין לטבול כי אם אחר חצות שאז הוא עיקר הגילוי וכל מה שיהיה קרוב לליל שבת יתגלה יותר ולפיכך אינו מן הראוי להתודות בע נגלה הגילוי רק בהרהור כאמור· וקודם שיטבול יאמר ויקרא אלהי׳ ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים שרמוזים בו שמות קדושים ומאירים את האדם מחשכו גכמו שכא בארוכה בכתבי הרב ז״ל׳ה ובטבילה ראשונה יכוין להעביר מעליו הזוהמה ויבטא בשפתים לאמר הריני טובל להעביר זוהמת הנחש מעל נפשי· ויה״ר מלפניך ה׳או״א שכשם שאני מטהר את גופי למטה בע״הז כך יטהרו מלאכין עליון למעל׳ לנפשי רוחי ונשמתי ככהר דינור ובטבילה ב׳ יכוין להיות מוכן לקבל כינוי הקדוש׳ עליו ויבטא בשפתים לאמר הריני טובל לקבל כינוי הקדוש׳ ויהרמ״י או״א שכש׳ שאני מקדש את גופי למטה בע״הז כך יקדשו מלאכי עליון למעלה את כר״ן ויאמר לב טהור ברא לי אלהי׳ וכו׳ ז׳פעמי׳ שר״ת לב טהור בר׳ הוא ט׳ב׳ל שע״י הטבילה נפרדין ממנו הקליפו׳· ואם הוא מתחיל להשכיל דבר יעשה כסדר הזה כשהוא בתוך המים ישתחוה למערב ואם אינו בקי ברוחות יכיי׳ בדעתו ד׳ רוחות וישתחוה למערב ואחר כך יהפוך פניו למזרח ויאמר הריני טובל להפשיט הבגדים הנואים משמושא דחול מעל גופי ויטבול ואח״כ יחזור וישחה למער׳ ואח״כ יהפוך פניו למזרח ויאמ׳ הריני טוב׳ לקבל שארו׳ שב׳ זכו׳ ושמו׳ בחבור הדא והיו למאורו׳ שם ע״ב יו״ד ה״י ו״ו ה״י ושם קס״א אל״ף ה״י יו״ד ה״י העולי׳ כמספ׳ זכור· ושם אלהי׳ במילואותו אל״ף למ״ד ה״י יו״ד מ״ם העולה ואחוריים דאלהים א׳ א״ל אל״ה אל״הי אלהי״ם

יש דשמור עולה

ר׳ דשמור והכולם משם ע״ב

וד ייוי העולה מ״ו דשמור· ומזיו שפע שמותיך הקדושים

תאיר כר״ן לטהר לבנו לעבדך באמת ולקדשנו בקדושת שבתו׳ קדשיך ואח״כ יחזור וישחה כנז׳ ויאמר הריני טובל לקבל נשמ׳ יתירה בכח מילוי שם אהי״ה במילואותיו דיודין דאלפ״ין דהה״ין ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳·

ואם יושב בתענית בע״ש ראוי לטבול י״ד טבילות וכשהוא עומד בתוך המים ישחה ד׳ פעמי׳ עד צוארו לעומתן של ד׳ מיתות ב״ד ואחר שיהרהר בנוסח הודוי כנ״ל כשיגיע שחייתו עד גרונו בתוך המים יאמר מי אל כמוך וכולי ישוב ירחמנו וכו׳ תתן אמת וכו׳ מן המצר וכו׳ ויטבול טבילה אחת כנז״ל ושוב יבטא בשפתים לאמר:

אנא האל נושא עון ועובר פשע בעבור קדושת שמך העבר פשעי מנגד עיניך וקבלני בתשובה שלימה לפניך ביום צום התענית הזה ואתה בטובך תעורר רחמיך ותמלא כל השמות שפגמתי בהם ואשר פגמתי בג׳ אותיות ראשונות של ב׳ שמותיך היקרי׳ הוי״ה אהי״ה אד״ני

יא״א ישובו ויתייחדו בג׳ טבילות ראשונות ע״י דאהי״ה· ואשר פגמתי בג׳ אותיות

א שניות

ההד של ג׳ שמותיך הקדושים

קדושים ישובו ויתייחדו בשלש הטבילות שכיות על ידי
ה׳ דאהיה ואשר פגמתי בב׳ אותיות שלישיות של שלשה
שמותיך העיקרים הוי״ה אהי״ה אדנ״י ישובו
ויתייחדו בב׳ טבילות שלשיות ע״י **ו״ב** של אהיה
ואשר פגמתי בב׳ אותיות של ג׳ שמו׳ הוי״ה אה״יה אד״ני
ה׳ה׳י ישובו ויתייחדו בב׳ רביעיות ע״י **ה** אחרונה
דאהי׳ וישובו ויתייחדו הוי״ה אהי״ה אד״ני
ביחודא שלים בכח טבילה האחרונה.

ושוב יטבול טבילה אחרת ויאמר הריני טובל
לקבל הארת שבת זכור ושמור ולקבל האר׳
נשמה יתירה ואשר אין לו מציאות לטבול בשחרית של שבת
כמ״ש הרב טוב ויפה לטבול טבילה אחרת ולפרש ולומר
הריני טובל טבילה זו בכבוד טבילה של שחרית של שבת
ויצלה לו אך אם הוא נשמר מאשה. ומנהג המדקדקי׳ כשה׳
יוצאים מן הטבילה לפסוע מאחוריה׳ כיוצא מן בית הכנס׳
ולומר והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו
כל הכתוב לחיים בירושלים אם רחץ אדני את צואת בנו׳
ציון ואת דמי ירושל׳ ידיח בקרב׳ ברוח משפט וברוח בער
ויטיים בפ׳ א״ס ת״שיב מ״שבת ר״נלך שר״ת שלו תרי״ג
והו״יה עם שני כוללים ששקולה שבת בכל התורה שוא
סגולה להיות נשמר מחלול שבת שלא תבא על ידו.

ומנהג רבינו הקדוש הא״רי ז״ל שלא לנגב עצמו
ממימי המקוה כי מימי שבת המה וראוי
הגוף לשאבם ואל תתעקש מאותה שסכינו עלה ונסתפג
דכהן גדול שאני דלא ליהוי דבר חוצץ בינו לבין הכתנת
וזה פשוט ובגאתו מהטבילה שכבר נטהר מטומאתו אשר
עליו ישמור מאד ממחשבת פגול ח״ו שלא לשוב להגלות
רושם העונות הרשומים במצחו כי יש כח בתוספת שבת
המתגלה אז במצחו לכסות רושם העונות אשר שם וביות׳
אם יטבול אחר חצות שאז הוא עיקר גלוי הארה זו וכ״ש
יותר סמוך לשבת שמתגלה הארה ההיא יותר ויותר וראוי
כל איש להיות זהיר ברוחו להתקדש מאז בקדושת יום
השבת ולפי דברי הזוהר פ׳ ויקהל דף ר״ד נראה כי אחר
שיטבול אסור לו לעסוק בעשיית מלאכה אלא בתקון צורכי
שבת ומנהג טוב להולכים בתמים לעסוק בתורה עד עת
קבלת שבת כי הטבילה הוא כמעט הקבלת שבת וז״ל
שם כד אצל שבתא אצטריכו איכון עמא קדישא לאסחא׳
גרמייהו משמום דחול מ״ט בגין דבחול רוח אחרת אזלא
ושטיא ושרא על עמא וכד בעי ב״נ לנפקא מן ההוא רוחא
ולאתצלה ברוח אחרא קדישא עילאה בעי לאסחאה גרמיה
למשריה עליה ההוא רוחא קדישא עילאה עכ״ל הנה משם
בהר״ה דבאסחותא דגרמיה שרא עליה ההוא רוחא קדישא
עילאה והוא כמעט הקבלת שבת.

ואשרי אנוש יעשה זאת מידי ערב שבת בשבתו
לטהר עצמו ולקנות קדושת שבת ונשמה
יתירה

יתירה כי קדושת שבת רמה היא מאד וכולי האי ואולי
שישרה עליו רוח הקדוש ובהאחר ח״ו תקון זה אין תקון
כלל ואין הקדושה מוצאה מקום לנוח כמבואר למעלה ואם
אי אפשר לו כטבילה ישתדל להטיל עליו ט׳ קבין ואפילו
פוסרין ויזהר שישפוך עליו מכלי א׳ אף מב׳ כלים ואף מג׳
כלים אך לא יותר מג׳ ויזהר שקודם שיכלה שפיכת כלי א׳
עליו יהיה שפיכת כלי הב׳ וקודם שיכלה שפיכת כלי הב׳
יהיה שפיכת כלי הג׳.

ובכתבי הקדש אשר במכרי׳ מצאתי כתוב ז״ל
קבלתי ממורי ז״ל מי שטימם מטתו או
קרה לו מקרה אשר לא טהור והו׳ חולה ולא יעביר כח
לטבול יעשה סדר רחיצת ידיו בסדר הזה יאמר נוסח תפלה
זו לפני רחיצתו ומעלין לו כאלו טבל ושמוכות שלו מלשון
ה״שם בברכות דקאמר ולית ליה למר כאילו טבל
אמר ליה אין דכתיב ארחץ ולא כתיב ארחיץ ע״ש
וזה תוארה:

לשם יחוד קב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ודחילו
ורחימו ליחד׳ שם י״ה בו״ה ביחוד׳ שלים בשם
כל ישראל ארחץ בנקיון כפי ואסובב׳ את מזבחך ה׳.

ויהר״ם יהו״ה או״א שתהא רחיצת ידי אלה
נחשבת לי כאילו טבלתי
במקוה טהרה של מ׳ סאה ואהיה זוכה להיות מושך מים מן
הלובן העליון החתום ביו״ד רבתי דועתה ׳ גדל נא כח
ה׳ חוץ מן עזא ועזאל בני אגר״ת ולילית
ויהרמ״י או״א שבכח סגולת זאת הרחיצה אהי״ה
מהפך עלי מדת הדין והגבורה העולה רי״ו כמספר נקיו״ן
למדת רחמי״ם העולה רנ״ט עם הכולל כמספר ארח״ץ.
ארח״ץ בנקיו״ן כפי ואסובבה את מזבחך ה׳:

ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שבכח
סגולת רחיצה זו יהיו נמתקין הה׳ בתי דינין
הרמוזים בפסוק ויקר״א אלהי״ם ליבש״ה אר״ץ אשר היו
למאורות אלהי׳ דיודי״ן עם י״ב אותיותיו וה׳ אותיות שורשו
כמספר ויקר״א עם הכולל ושם אלהים ב׳ פשוט ושם אלהי׳
ב׳ דיודי״ן עם י״ב אותיותיו וחמשה אותיות שורשו כמספר
יבש״ה. ושם אלהים ד׳ דאלפין כמספר אר״ץ ויאיר שם
אהי״ה עלי במלוי ההי״ן שהוא במנין מקו״ה ויעלה לפניך
כאילו טבלתי במקום טהרה של מ׳ סאה:

ובכן יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי
שכשם שאני מטהר עצמי מלמטה כן תטהר
נשמתי למעלה בנהר דינור בשם ה׳ צור עולמים ויהי נועם
ה׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו וכו׳ ע״כ.

ואחר כך ירחץ בנקיון כפיו ויכוין באותיו׳
שם ע״ב **יוד הי ויו הי**
כל אות ואות על ב׳ ידיו ותחלה
יערה מי׳ על יד ימין ויכוין באו׳ ׳ פשוטה ויערה על יד
שמאל

שמאל ויכוין גם כן באות ו׳ פשוטה ואחר כך יחזור ויערה על יד ימין ויכוין בוא״ו של מלוי היו״ד ויערה על יד שמאל ויכוין גם כן בוא״ו של מלוי היו״ד ויחזור ויער׳ על יד ימין ויכוין בדל׳ של מלוי היו״ד ויער׳ ביד שמאל ויכוי׳ גם כן בדל״ת דמלוי היו״ד וכן על זה הסדר שאר האותיות וכמ״ש מער׳ על כל יד פעמי׳ ואח״כ ישוב כבראשונה ויער על יד ימינו י׳ פעמים רצופים זו אחר זו ויכוין ה׳ אותיו׳ הנז׳ בכל פעם אות א׳ פעם א׳ י׳ פשוטה פעם שני ואו דמלוי היו״ד פעם ג׳ דל״ת דמלוי היו״ד ושאר האותיו׳ על זה הם דר׳ ועל זה הדרך ביד שמאל עכ״ל. ואגב עין רוגל בכתבי הרב זלה״ה בסוף כוונת הטבילה לא יסתפק בזה אפס במקום שאי אפשר לו בשום צד לטבול במקוה אכן מי כאפשר לו לטבול ויסמוך עצמו על זה טועה הוא מדרך השכל דלא ראי זה כראי זה כי הטבילה של מ׳ סאה היא מן התורה וסודם רם ונשא כאשר מבואר בכתבי׳ רבינו הקדוש זלה״ה אך ורק לעתות בצרה טהור ידים יוסיף אומץ בסדר הנ״ל ויעלה לו לטבילה כי ה׳ יראה ללבב וכל אדם אינו חייב אלא כשיעורו :

הנה נא ערכתי משפט מעשה הטבילה ליראי ה׳ ולחושבי שמו כמנהג הנהוג בארץ ישראל עוד היום שטובלים בכל ערב שבת. וערכתי לפני כל איש ישראל כאשר יוכלון שאת איש איש לפי השכלתו. והולם האיש אשר הריחו בסוד ה׳ ובתעלומו׳ חכמה סוכר הרזים ויונק מסוד תנחומיה יכין לבו לכוין כוונותיה כאשלמותא בסוד ז׳ יודין שבשלם ז׳ שמות ע״ב ס״ג מ״ה ב״ן קס״א קמ״ג קנ״א עם י׳ של שם **י״ה** הו׳ כוללים רח׳ יודי״ן ויקחם ויעבירם את **הנ״חל** ושאר פרטי השמות הכל כאשר לכל מבואר במכתב יד הקדוש רבינו הקדוש האר״י זלה״ה. ואנכי תקנתי נוסח תפלה לעת טבילת ערב ערב כוללת כל הכוונה לנפש כי תשב״ע לבטא בשפתים וזה תוארה.

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו׳.

הנה אנכי בא לטהר עצמי במקוה טהרה של מ׳ סאה לתקן את שורשה במקום עליון בשיעור קומה בכל פרטיה ותקוניה ודקדוקיה לעשות את כוונת יוצרי :

ויהי רצון מלפניך **יהו״ה** אלהי ואלהי אבותי שתעביר זוהמ״ ״ ״ ״ ״ הנחש מנר״ן שלי ותטהר רעיוני לעבודתך בדבר שנאמר **לב טהור ברא** לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי בזכות י״ג מדותיך ושמות הקדש היוצאים מהם בחילוף א״ת ב״ש **יהוה** מצפ״ץ **יהוה** מ״פ״ץ **אל** ית״ץ **רחום** גספ״י **וחנון** פכט״פם **ארך** תג״ל

אפים

אפים יו״מי **ורב חסד** פגש: סח״ק **ואמת** פתיא **נוצר חסד** טופ״הג סח״ק **לאלפים** כתכו״מי **נשא עון** טב״ת זפ״ט **ופשע** פוב״ז **וחטאה** פסכת״ן **ונקה** פטר״ן:

ובכח סגולתם מקוה טהרה זו יאירו נא עלי שמות יהו״ה אלהי״ם החתומים בצירוף ט׳ אותיותיה׳ במספר ר״ת **ד**למקוה **ה**מים **ק**רא ימי׳ ומעז ינא מתוק ארבע׳ שמות אלהי״ם ה התוצ׳ בפסוק ויקר״א אלהי״ם ליבש״ה אר״ץ. אשר שם אלהים דיודי״ן בי״ב אותיותיו והמש אותיות שורשו המה יעלו למספר ויקר״א עם הכולל אשר הוא בפא״ה ימנית דז״א דיצירה ושם אלהים ב׳ פשוט אשר הוא בפא״ה שמאלית דז״א דיצירה והיו למאורות ב׳ שמות מצפץ מ״פ״ץ דאלות דא״א דיציר׳ למתק הב׳ שמות אלהים קדושים ועוד שם אלהים ב׳ דיודין בי״ב אותיותיו וה׳ אותיות שרשו העולים במספר יבש״ה עם הכולל אשר הוא בפא״ה ימנית דז״א דעשיה ושם אלהים מלא דאלפי״ן העולה במספר אר״ץ והוא בפא״ה שמאלית דז״א דעשיה ויהיו למאורו׳ ב׳ שמות מצפץ מצפ״ץ דפאות א״א דעשיה למתק הב׳ שמות אלהים קדושים האלה גם הם.

ובכן יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי שבכח סגולת מקוה זאת העול׳ במספר אל״ף ה״ה יו״ד ה״ה נא״ל עריך תשקני ויהיו למאורות אור ז׳ יודי״ן אשר בשורש ז׳ משמותיך הקדושים ע״ב ס״ג מ״ה ב״ן קס״א קמ״ג קנ״א עם י׳ של שם י״ה מאור זו״ן שבל״ת שבת כשבתו. וא׳ כוללים רח׳ יודי״ן העולים במספר נ״חל כנחלים נטיו כגנות עלי נהר כאהלים נטע ה׳ מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש (פי׳ כי כללות כולם עם הכולל הרי הוא מספר מי״ם) אובילם אל נחלי מי״ם מספר ד׳ יודי״ן דע״ב וג׳ יודין דס״ג וא׳ דמ״ה וא׳ דבן העולים למספר מי״ם. (פי׳ האותיות שבז׳ שמות וי״ה הם ל׳ מספר אות למ״ד של לכבוד ועם ב׳ כוללים א׳ דז׳ שמות וא׳ די״ה נעשו ל״ב כמספר כבוד ומספר כל הא׳ שמות הוא מספר שב״ת הרי לכבו״ד שבת) ולנבי ולכבו״ד שב״ת יהיו למאורות. ויגדל הרמז בסתרו מים אלו מ׳ סאה מספר ד׳ יודי״ן דשם ע״ב שבחסד עליון אשר ממנו מקור מים חיים. ושם רמז והן מספר **יה״ו** דאלפי״ן בהגרף את האהבת כללותו. וגם כן מספר **ם** סתומה שבאימא עילאה. ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו. ויטבול טבילה ב׳ לפשוט בגדי חול תצל״ן ויכוין בה לשם קנ״א אל״ף ה״ה יו״ד ה״ה שמספרו מקו״ה. ובבאו לטבול טבילה ג׳ לקבל

תוספת

ה׳ וספת שבת יאמר יהי רצון מלפניך ה׳ אלהי ואלהי אבותי בכח סגולת טבילה זו תאיר נא עלי תוספ׳ קדושת שבת קדשך בכח הארת שמות **אהיה יהו** שבשבע מרגלאן שלהם **א׳ יְהָוֹה ה יְהֶוָׂה י**

מַצְפַּץ ה יה אדני י אֵלְ ה

אלהים ו מַצְפַּץ שבהם ה׳ יודין **אהיה יהו** אשר בהצטרף עמם

המה יעלו במספר במי׳ מים קרים על נפ״ש עיפה ובחסדך הגדול תאיר על מנוחי אור תוס׳ קדושת שבת לכבות את הרשום בכתב פגמי עונות החקוקים שמה וקיים בי מקרא שכתוב וראו כל עמי הארץ כי שם ה׳ נקרא עליך ויראו ממך ותן בי כח לעבודתך וכיראתך ויקויי׳ בי מקרא שכתו׳ בכל עת יהיו · בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר יהיו לרצון וכו׳ ובכן יטבול טבילה ג׳ בשמן ושמח׳ ואשר לא נהג לטבול בין ג׳ לביטול הכע״ס יאותה לו עתה ביום הו׳ הסולל לה׳ הימים לטבול טבילה אחרת להסיר מדת הכעס ממנו ולכוין בה הכונה פשוטה כע״ס עם הכולל הוא במנין מקו״ה והוא במספר שם אהי״ה דהסי״ן אל״ף ה״ה יו״ד ה״ה וכולי חאי ואולי יועיל לו לכפר עליו ולהסיר ממנו עמל וכעס · ומה ששייך לענין טבילת הכפים בע״ש עיין לקמן פרק ט׳ בס״ד:

רחיצת מי חמין

ומאחר עלות מהמקוה טהור מלובן יחם לו יורה של מים שירחוץ בהן ידיו פניו ורגליו והוא כבוד לשבת להדר עצמו לכבוד קונו כדי להקביל פני הכלה נאה וחסודה בפנים מאירות בנקיות וטהרה וכן היה מנהג חסידים הראשונים כמ״ש בפרק במה מדליקין א״ר יהודה אמר רב כך היה מנהגו של ר׳י בר אלעאי ע״ש היו מביאין לו עריבה מליאה חמין ורוחץ פניו ידיו ורגליו וכו׳ והכוונה פשוטה לרחיצה זאת הוא כעבור היות כל איש בצלם דמות תבניתו הוא יתברך כמ״ש בצלם אלהים עשה את האדם וכימי המעשה שורה עליו רוח הטומאה כי כל דבר שמוקדש יותר הוא מוכשר לקבל טומאה ועבאלוהו חשך וצלמות את צלמו וע״כ להעביר החשך ההוא ירחץ פניו ומה גם כי בפניו נחקק ונחתם בטבעת המלך מלכו של עולם ושם ה׳ נקרא עליו כנודע ובהתכוון ברחיצה זו לכבוד הדר מלכותו יעביר בב׳ ידיו רוח הטומאה אשר החשיך השם והצלם אלהי׳ שבפניו בימות החול · ובכן עב״ס אדם אך בצלם דמי לבר אלאין קדישין וכמ״ש המקובלים הראשונים גם אמרו שרחיצת ידים ורגלים זו הוא מעין דוגמת קידוש ידים ורגלים של כהנים

ואשמכותו אמ״ש והיה דומה למלאך ה׳ שהכהנים נקראו מלאכים כמ״ש כי מלאך ה׳ צבאות הוא צוין עליהם · ואולם משמעות דברי הזוהר פ׳ ויקהל משמע דמצוה מן המובחר לרחוץ כל הגוף דוקא ז״ל כד אעל שבת׳ אצטריכו אינון עמא קדישא לאסחאה גרמייהו מאי טעמא בגין רוחא אחרא דאזלא ושטא ושרא על עמא כדין בעי בר נש לנפקא אז ההוא רוחא ולעלאה רוחא אחרא קדיש׳ עילאה ובעי לאסחאה גרמיה לאשריה עליה ההוא רוחא עילאה קדישא ע״כ · הכא מלשון דלאסחאה גרמיה משמע דמצוה לרחוץ כל גופו כאמור וכן משמע מלשון ב״ר פ׳ תולדות במעשה דקליטיינוס וכו׳ נחת ר״ש בר נחמן למסחיה וכו׳ ע״ש ושוב אחר המרחץ יטבול ושוב אחר הטבילה ישוב לרחוץ פניו ידיו ורגליו במי חמין וכן איתא במדרש איכה בשיתי טובה אמר רשב״ג זו רחיצת ידים ורגלים אחר המרחץ ע״כ שמע מינה תרתי ש״מ דבעי מרחץ ושמע מינה דבעי רחיצת ידים ורגלים אחר הטבילה ביציאתו · ואף כי במו זר יחשב לרחוץ עוד הפע׳ ידיו ורגליו מ״מ איש התמים אל יפן אל מעשה ואומ״ר שבו פה למטה מי נבייכים נאחזים למעלה ומושב יקרם בשמים ממעל והנגשה פה עמנו היום הוא הצטיירות והתגשמות וזה הגשמי לעומת הרוחני עשה אלהים שלם מוכב ארצה וראשו מגיע השמימה · וצא ולמד בס׳ הזוהר מצוה רחיצה זו למה היא באה כי מבלעדי פשוטן של דברים זה מדבר לגבי עילאה וז״ל בפ׳ ויקהל ת״ח ביומא ו׳ כד מטא זמנא דערב שבת דליג ההוא מדורא דאשא וסלקא לעיל׳ לאעלה בו גוונין וכו׳ כדין חד שלהובא נפיק ובטש בההו׳ מדורא כיון דבטש ביה מתגלגלן ההוא מדורא ואעלין בנוקבא דתהומא רבה ואתטמר תמן וכולי · עד כאן ביאור הדברים שביום הו׳ בא כוכב א׳ מצפון ועמו ע׳ כוכבים אחרים וההוא כוכב מכה באותם כוכבים ונעשו כולם כאחד ואותו כוכב מתפשט ונעשה כמדורא חדא מלהטת בכל העולם וכו׳ ולערב קופצת ההוא מדורא ורוצ׳ לעלות וכיון שישראל מתקנים כבוד השבת כל אחד ואחד לפי תקונו אז יוצאת שלהבת א׳ מצד החסד ומכה באותה מדורא ואז יהיה בורחת ונטמנת בנוקבא דתהומה רבה · ורבינו הקדוש האר״י ז״ל ביאר כי אותה מדורא הוא סוד נוגה חצי טוב וחצי רע והיא רוצה לעלות לקדוש׳ שידובק שם הטוב שבה ולפי שהרע שבה שאין בה טוב כלל גם כן רוצה לעלות אתה ואין חפץ הוא יתברך ברע הגמור לכן שלוח השלהבת של אש מצד החסד להכות בה כמ״ש אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו ועל ידי זה נפרד הרע ונטמן בתהום רבה והטוב עולה ולפיכך לעומת ההוא שלהובא כפל החיוב לרחוץ פנינו ידינו ורגלינו במים חמין להבריח הרע והזוהמא של הרוח הטומאה הפורח שם ויצ״ם ברחי״ם וכמ״ש בזוהר שם בפירוש כי על עיקר

נ״ל ותעשו

זה הוא ענין הרחיצה זו במי חמין ולהעיר ההוא שלהובא דלבא ומעשה ידינו יכוננהו בהתכוין להעיר אותו שלהובא על ידי מ"ש הכתוב רשפיאש שלהבת יה ע"י השמות הקדושים היוצאים מלמעלה כמנין שלהב"ת כנודע לאשר בריהו בסוד ה' ליראיו. ולפיכך אף שרחץ עצמו במרחץ צריך לרחוץ עוד הפעם אחר הטבילה ידיו פניו ורגליו שברחיצת גופו מסחי גרמיה מפמוס' דחול והטבילה ההריה היא באה להפשיט בגדי חול גם מעל הנשמה כמבואר למעלה ושוב ירחץ פניו ידיו ורגליו להעיר ההוא שלהובא דאשא להכניע כל הקליפה דפמוס' דחול בנוקבא דתהומא רבה וככן יתפרדו כל פועלי און וע"כ נאמר נשיתי טובה זו רחיצת ידים ורגלים אחר המרחץ כי הא׳ר פסוד רחיצת זו היא באה להפריד הרע מהטו"ב כאמור אם כן בהעדרה נשיתי טובה ח"ו והפוטר עצמו ברחיצת המרחץ בלבד לא יצא ידי חובתו שצריך הרע שהפריש מגופו וגם מנשמתו עודינו עומד בקיומו אכן בכח סגולת רחיצת ידיו פניו ורגליו שבה והיתה לבער גבול הרשעה ישפילנה ישפילה עד עפר וככן במעמד ג' יזרם ורוח תשאם והוא יהיה טהור ומלובן בכל מכל כל. וכל איש הירא ישים מגמת פניו על זה כבואו לרחוץ עצמו בערב שבת ויבטא בשפתים לאמר טרם כניכתו בם:

הנני בא לרחוץ עצמי לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכו' ולכבוד הדר שבת להקביל פני הכלה בפנים מאירות ולהסיר הבגדים הצואים מעל גופי וכל טומאה שנתדבקה בגופי מזוהמת גבול הרשעה בימות החול. ובכח סגולת רחיצת ידי ופני ורגלי במי חמין יתעורר אש שלהבת י"ה למעלה אש לפניו תלך ותלהט סבי"ב צרי"ו כאש תבער יער וכלהבה תלהט רשעים ותירף מחשבתינו הטובה דרך כלל למעשה פרטיות כאילו כיוונו בכל צירופי שמות הקדושים העולים מתוכה ויעלו לפניך עם שאר מעשה ידיהם של צדיקים היודעי' ומכוונים כל צירופי שמותיך הקדושים העולים מתוכה והראויים לבא על ידיהם מעלה מעלה בכל העולמות ויהי נועם ה' אלהינו וכו' יהיו לרצון וכו':

ובכן יקרב לעשותו לכבוד קונו ולא יכוין להתענג בדשן ועצמותיו יחליץ ולא להנאות עצמו כי עושה אלה בכונה זו יש בו איסור לא ילבש גבר שמלת אשה כאשר אמרו בפרק במה טומנין אמימר ומר זוטרא ורב אשי הוו יתבי בסעודתא אייתו לקמייהו ברדא אמימר ורב אשי משו ידיהו מר זוטרא לא משי ידיה אמרי ליה לא ס"ל מר להא דא"ר ששת ברדא שרי א"ל רב מרדכי בר מיניה דמר דאפילו בחול נמי לא ס"ל דסבר לה כי האי תנא דתניא מגרר אדם גלדי צואה וגלדי מכה מעל בשרו בשביל צערו ואם בשביל ליפות עצמו אסור ואמרינן התם ואיכהו כמאן סברוה כי הא דתניא רוחץ אדם פניו ידיו ורגליו בשביל כבוד קונהו משום שנאמר כל פעל ה' למענהו משמע דלכולי עלמא במכוין ליפו' עצמו בלבד ולא לכבוד קונהו אסור משום לא ילבש גבר שמלת אשה כמו שכ"ה רש"י שם. וכל שכן שיזהר וישמר שלא להעביר שער בית השחי ושער בית הערוה בתער הו כבס כמ"ש בטו"ד סימן קפ"ב המעביר שער בית השחי ובית הערוה אפילו במספריים כעין תער מכין אותו מכת מרדות כדי שלא יתקן עצמו תקון נשים ואיכא משום לא ילבש גבר שמלת אשה ע"כ:

ואף אם הוא מקום שמעבירים אותו גם האנשים דאין מכין אותו מ"מ מנהג טוב להולכים בתמים לימנע בכל מקום כמ"ש פרק ב' נזירים ההוא גברא דאיחויב נגידא בב"ד דר' אמי דלייה לדרעי' ואיגלי בית השחי חזייה דלא מגלא א"ל שבקוהו מן חבריא הוא וכולי ודייכו לפי שבאותו מקום נהגו האנשים להעבירו וזה שלא העבירו הכירו שהיה מן החברים ולדעת הרמ"בם אפילו במקום שנהגו האנשים להעבירו אסור להעבירו אלא פ.ס העבירו אין מכין אותו וכן פסק מרן הקדוש בש"ע סי' הנז' ואף המקל בעצמו להעביר שער בית השחי לא יקל בשער בית הערוה להעבירו בתער כי מבלעדי איסור לא ילבש כרוך אחריו איסור מקשה עצמו לדעת ושחת הרנה וכבר אמרו האוחז באמה ומשתין וכו' וכ"ש דאיכא משום איכור המסתכל בקשת וכו' ושומר נפשו ירחק הנו כל הימים וביותר לפני בא יום ה' הגדול והנורא כמ"ש הראשוני' שצריך כל א' מאישי ישראל להיות מדקדק במעשיו ויותר ירא וחרד שלא יבא חוטה מדביקו הש"ית בשב' טפי משאר הימים וגם יחמיר יותר בספק ספיקא באיסורין ושכינו בדמאי הלוקח פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות ושכח לעשרן ושאלו בשבת יאכל על פיו דאימת שבת עליו שמתיירא לעבור עבירה ולשקר בשבת יותר מבחול. ואם ע"ה מורא יעלה על ראשו מפחד ה' ומהדר גאונו של קדושת שבת. כ"ש וק"ו מי שחננו ה' דעת ותבונה ומשכיל הדר כבוד מלכותו של שבת מה היא שילבש חרדה כמדו ולא יצא החוטה מדביקותו ית' בשבת ולהחמיר על עצמו להתקדש אף במותר לו:

והנה מצות רחיצה זו צריכה להיות סמוך לערב כדי שיהא ניכר כי מפני כבוד שבת הוא עושה וכל מה שהוא סמוך לערב עדיף טפי כי כן לעת ערב יהיה אור אותו שלהבת יה בעת עליית העולמות כאשר יתבאר לקמן ואף שהוא סמוך למנחה לא יחוש שעכשיו בע"ש כולם זריזין שקורין את העם לב"ה למען ידעו זמן הדלקת נרות שבת ואף בשאר הימים נהגו להקל דכיון דאיכא צבור דעדיין לא התפללו לא חיישינן שמא יפשע דהשמש דכיר כמ"ש כל האחרונים ולכן הנכון לרחוץ ולטבול סמוך לערב ועדיף טפי וצב"פ לא יתפלל תפלת

מנחה קודם רחיצה וטבילה כי בעת מנחת ע"ש בתפלת ח"י מתחילין העולמות לעלות לקבל תוספת שבת ושוב בברכה האחרונה של י"ח הין למאורות להשפיע בנו מאותו השפע שקבלו ושוב חוזרים למעלה למקומם ובעת ההיא יורד תוספת הנשמה לנשמה כאשר מבואר בפרק שבא בס"ד · וא"כ איפה יאותה לנו להטהר ולהחליף את שמלותינו טרם עלות המנחה ואשר יביאו בני ישראל את המנחה בכלי טהור בית ה' אכן אם נפש לא מטואה מזוהמה נוסט"רין סטרא אחרא דחול איככה יוכל לעשות על ידו בתפלתו את כל הכבוד הזה בשמים ממעל ואיה מקום מנוחתו של תוספת נשמת שבת הנשמה על מי שורה על העצים ועל האבנים ואיש התמים לא יעבור מלעשות במשפט הסדר שסידרנו בפרק הזה ובכן יגש להקריב את המנחה כאחרונה על טהרת הקדש כאמור · וביותר צריך להיות זריז ונזכר האיש אשר רוח אלהים בו ותמונת ה' יביט אשר על דרך תמנת"ה רבינו הקדוש האר"י זלה"ה בכל אלה הדברים הנזכרי ובפרט ברחיצת מי חמין אשר יאותה לנו לכוין סודי הדברים כאשר המה מבוארים באורכ' בכתבי סקך הרב זלה"ה · ואנכי הסכנתי לרחוץ אחר המרחץ והטביל' במי חמין בתוך הבית סמוך לעת קבלת שבת בשדה ולא יש הכונה בפה · אנכי תקנתי נוסח תפלה כוללת כל כוונתה וזה תואריה:

ליחדא שמא דקב"ה ושכי' וכו' · הנה אנכי בא לרחוץ ידי פני ורגלי במי חמין לכבוד ולתפארת יום שבת קדש ולגרש את הזוהמא · ובכן יהי רצון מלפניך ה' או"א שתבא סגולת רחיצה זו ירדו גבורות העליונות שלהבת **יה** או"א מוחי דמוקבלא קדישא עו"לת שבת בשבתו בעלייתו של בעל דשפי"ה דשפי אם שלהב"ת **יה** בערב ב"ת הוא באה עד נה"י ועד חג"ת ג' קוש"ה **ש**'רשב' ונשתכון שם שבת ש'ב"ת **ושלהבת** זו תלהט אשם **יה** במלואותיו

יו"ד ה"י יו"ד ה"א יו"ד ה"ה

הצולים נ"א יחוד הוי"ה ואד"ני והם תוכו אשה אל אחותה באותיות מילואותם והמה יעלו למספר כתר אשר בו יכונו יחדיו המאורות הגדולים מוחי מלכותא קדישא התאומים בשם **יהוכ"תר** זה עם הג' י"ה במלא אשר בקרבם המה יעלו במספ' אש"תי איש ואש' יחדיו יהיו תמי' ופניה איש אל אחיו ובהצרף על מספ' אש"תי ואודלת דמלוי הו"ד דהשו' בכל הנ' מילואין ונוסף גם הוא ג' אותיות **יה"א** מי מלא הה"הין המה יעלו למספ' שלהב"ת ובכן אם לפניו תלך ותלהט סביב מרין **יה** המתעלה באריה ישאג לעומת הנחש סבדוק על עקב בת יחידה בגלות הרגלים שהם

כה"י של מקום החג"ת יונקתו תיבש שלהבת כי הנה אויבך ה' כי הנה אויבך יאבדו יתפרדו כל פועלי און ובוגה כאור תהיה · ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וכו' ·

ושוב אחר הכוונה זו ירחץ תחלה ידיו ואחר כך פניו ואחר כך רגליו · (נר' דט"ס והכי איתא בש"הכ תחלה פניו ואח"כ ידיו ואח"כ רגליו ·) ובעת נגיבת רגליו אחר הרחיצה יתקדש בכוונתו בשם סנדל"פון אשר הוא סנדל לרגלי השכינה בע"ש כאשר מתקשט' עצמה לזווג אור שבת ואז רוחצת רגליה כמ"ש רחצתי את רגלי ואחר רחיצתה מנחת היא לסנדל"פון ברגליה ליכנס לפרגוד לזווג כמ"ש הרב ז"ל:

חליפות שמלות בע"ש

ומעיקרי הטהרה הוא להחליף שמלות. כמו שאמרו והטהרו והחליפו שמלותיכם ונלמד מכאן שמשנה לעבודת קדשים ולפיכך אם אין לו להחליף ישלשל דכתיב מדו כמדתו ולפיכך תכף אחר הרחיצה יסיר הבגדים הצואים דחול וילבש אותו מחלצות לכבוד ולת"ת ודורשי רשומות אמרו שב"ת נוטריקון ב"גדי שב"ת ת"לבים ולא נכון אחר הטהרה לשוב וללבוש בגדיו הצואים דחול וכן משמע מקרא דורחצת וסכת ושמת שמלותיך עליך ואז"ל אלו בגדי שבת שאחר הרחיצה יש להחליף השמלות וכן היה מנהגו של ר"י בר אלעאי מביאין לו עריבה מליאה חמין ורוחץ פניו ידיו ורגליו ומתעטף ויושב בסדינין מצוייצין וכו' כנראה שלאחר שטבל ורחץ וקבל תוספת הארת קדושת שבת אין ללבוש בגדים הצואים רק להתעטף בגדיו וללבוש את הלבנים מיד:

ומתקנת עזרא ע"ה לכבס בגדיהם ביום ה' מפני כבוד השבת הנחנו במעגלי צדק בתקנה זו והוא על אשר חכמים הגידו מפני מה כותיים מזוהמים וכו' דאמר מר כשבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא · ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן וכשחטאו ישראל במדבר חזרה הזוהמא למקומה · ולכן עזרא חזר ותיקן להם לישראל יכבסו בגדיהם והטהרו דוגמת מעמד הר סיני שנאמר וכבסו שמלותם ·

ואשר הדיהו בסוד ה' ליראיו ישכיל סוד עמוק בכיבוס אלו הבגדים אשר חכמים הגידו שהביאו לפני ר"א כפה מיני דמים וטיהר לכולן והדם האחרון שעבר אותו אמר דם חמוד הוא זה ואין לך דבר בתחתונים שאין בשמי' ממעל דוגמתו כמו שביארנו בכמה מקומות והנה אין ספק כי בצווי ית' לעמו בחירו וכבסו שמלותם ופסקה מהם זוהמתם כך פסקה מלמעלה · ואולם כשנחרב בית המקדש בעו"ה חזרה והוא סוד הכתוב תלבין חכמים באומרם כשנחרב בהמ"ק אמר הקב"ה

למלאכי השרת מלך כ״ו שמת לו מת והוא מתאבל עליו מה הוא עושה אמרו לו תלה ש״ק על פתח״ו וכו׳ שסרמז על מה שבראשונה כאמר ויצא לך שם בגוים ביופיך כי בנות ישראל אין להן שער בית השחי וכו׳ וזה פור ה כי לא היה אז הקליפה שולטת כלל ולפיכך תלה ש״ק על פתח״ו והוא של שער והבן. ואחר כי הוא על פתחו חוזר שזהמא לאיתתא הראשון ואולם יש דם של חימוד ויש דם מגד העון כמ״ש בזוהר פ׳ בלק דף קנ״ז רבי אבא פתח אם לא תדעי לך היפה בנשים כנשתא דישראל אמרת לגבי מלכא עלאה וכו׳ ואוליפנא מנו בוצינא קדישא דכנשתא דאיהי סליקת למלקט ענוגין ובוסמין ומומא אשתכח בהו בישראל לתתא כדין מטי לגבה ספה דיהרדל ומיד עריא׳ ויתיכת עלה יומין כמכין וכדין ידעין לעילא דמומא בהא בישראל ואתער שמאלא מיד ומשיך חוטא לתתא ותכהן עיניו מראו כו׳ מראו׳ ודאי מלאכת כלא בכלל דרחמנו וכו׳ ע״כ

צא ולמד ממאמר זה ענין הטפה המנאלת למעלה כשאין ישראל עושי׳ רצונו של המקו׳ ב״ה וכו׳ כי לא ימצא זה אפס במלבוש ולפיכך אבינו רועינו ע״ה הסופר בספר התיקונים תיקן להם לישראל לכבס את הבגדים לכבוד ולתפארת יום השבת לתקן אם ח״ו ימצא פגם למעלה באותם הבגדים הנאחזים הרוחניים מגד מעשה התחתונים הנה ע״י כיבוס זה לכבוד השבת יהיו מנוקים הבגדים העליונים והכלה נאה ומסודה תעדי כליה ליום השבת ועל עיקר תקון אלה הבגדים כאמר בזוהר פ׳ אמור ז״ל הולך תמים ופועל צד״ק מאן הוא אלא אלין איכון דמתתקני למטרוניתא בתכשיטהא בעטרהא בלבושהא כל חד פועל צדק אקרי ע״כ:

חדא טעם חכמים ז״ל באומרם כל ת״ח שנמצא רבב על בגדו ואמרי לה רבד חייב מיתה שנאמר כל משנאי אהבו מות אל תקרי משנאי אלא משניאי והא והא איתנהו כי ע״י כך רואה שוא ית׳ לת״ח זה שהיה צריך לתקן בגדיו להועיל מעשיו למעלה לצדק מלכותא קדישא לתקן לבושהא וביום הראות בו דבר מאום הוא גורם להתתן העליון למצוא מקום לשכוא להכלה הנעימה חס ושלום וכן משנאי השמה הקליפות אהבו מו״ת לפי שנאמר רגליה יורדות מות והמה אהבו ליהנות ממנה ח״ו כמו שהאריכו חכמי המדע בכל פרטי הדברים האלה. ודי בזה להעיר לישרים בלבותם יודעי דעת ומביני מדע סוד כיבוס בגדי׳ אלו והמעשה בו בשמים ממעל ובו ישכילו כמה מעלות טובות לאיש המטהר בע״ש בחליפות שמלותיו הולך תמים ופועל צד״ק והוא צדק אזור מתניו לתקנא למטרוניתא כתרה׳ ולבושהא כאמור:

ונוסף גם הוא אמר חכמים הגידו כשהקדימו ישראל נעשה לנשמע ירדו ס׳ רבוא מלאכי השרת והלבישו את ישראל ב׳ עטרות א׳ כנגד נעשה וא׳

כנגד

כנגד נשמע וכשחטאו ירדו ק״ך רבוא מלאכי וכו׳ ופרקום שנאמר ויתנצלו בני ישראל את עדים ולכן עתה בע״ש כאשר כל איש ישראל לובש בגדי שבת חוזר וזוכה בהארת אותם עטרות שנאבדו ממנו כמו שיתבאר בעזו״ן ישמח משה במתנת חלקו. וכל המקו׳ להתעטף בבגדיו החמודים זכה להתקדש בהארתם ושמחת עולם על ראשו. והנה ש״ע נהורין הם בקדושה וכן ש״ע נהורין בקליפה ודם זנות יתקוממו בסוד ושעשע יונק על חור פתן ואל הקדם פנימה נהרין ח׳ אתוון הוי״ה ואדנ״י המה יעלו למספר חשמ״ל וחש״מל יעלה למספר מלבו״ש מאורו׳ נתן שביבות עוז הקדושה ולא יעבור חיל גבול הרשעה לדבקה בה וזהו סוד הנכתם בברכת המכך את עמו ישראל בשלו״ם אותיות מלבו״ש אך אמנם יש הבדל רב בין מלבוש דחול למלבוש השבת כי מלבוש השבת הוא חשמ״ל מעולם האצילות בסוד הפורס סכת שלום ועין המשכיל יבין את אשר חכמים הגידו בגמרא פ״ב דחגיגה א״ר יונתן בן עמרם נתחלפו לו כלים של שבת בכלים של חול ולובשם כשמאי לענין האוכל חולין בטהרה והוא מטעם הנזכר. ומהרח״ו ז״ל כתב ז״ל אמר לי מורי ז״ל ענין א׳ שצריך לי לכוין ונראה לע״ד כי גם לזולתי תועיל כוונה זו והיא שטוב מאד שום מלבוש או כיוצא בו מכל מה שבהם יתלבש אדם בשבת אין ראוי שיהיו עליו בימי החול ואפילו החלוק של שבת אין ראוי ללובשו בימי החול ע״כ והוא מהטעם הנזכר כי יש הבדל רב במלבוש השבת שהם סוד החשמ״ל מעולם האצילות כאמור:

וכתב עוד וא״ל מורי ז״ל כי כשאלבוש בערב שבת החלוק של שבת אכוין בשם החלוק העליון הנקרא **זהריאל** כולו נקוד חיריק להמשיך הקדושה עלי וכשאלבש הלבוש אכוין בשם אכתרי״אל וכשאלבש מעלי אכוין בשם יופפירו״ן וכשאחזון ידי אחר זה אכוין כנ׳ ההין **ה׳** ראשונה נקודת חיריק של כו״ן דאלני **ה׳** ב׳ בנקודת חולם **ה׳** ג׳ נקודת חיריק והם נקודות של לרודי. וכתב עוד שצריך כל אדם ללבוש בע״ש ד׳ בגדים לבנים ד׳ אותיות הוי״ה שהם בגדי הבריאה והם הלבוש התחתון והעליון והאזור והחלוק כמ״ש בתקונים דף פז׳. (ובמ׳ דשבת דף קמ״ז מוכח דמלבוש עליון של רבנן דפומבדית׳ היה שחור גם בשבת וכן פירש״י שם להדיא וכ״ל דגם הרב יורה לזה עליון דגמרא לאו דוקא אלא רצ״ל מלבוש קצר שצריך להניחו תחת העליון. ולא טובים אנחנו מאבותינו ורבותינו הקדושים חכמי התלמוד ע״ה.) ואמר לי מורי ז״ל שכפי גוון המלבושים שאדם לובש בשבת בעה״ז כן נשמתו מתלבשת אחר פטירתו מידי שבת בשבתו ולכן ראה חכם א׳ אחר פטירתו לבוש שחורים ביום השבת והגיד לו

שכן

שכן היה לבוש בשבת בעה"ז ונענש בן באותה מדה בעצמה והתלבש בבגדי לבן מעביר ממנו הקליפה רוח מסאבא. ואם א"א לו ילבש גוונים אחרים לבד שחור ואדום לא יראו עליו כי הם רומזים לקליפה כסוד ה' בא"ם נוטריקון א'דום ש'חור ועל זה נאמר לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. והרב בחיי ז"ל כתב בפרשת שופטים ז"ל מי שרוצה להשליך עליו רוחניותו של שבתאי שהוא כוכב שמשמש ביום שבת יש לו למעט באכילת בשר ובשאר כל המאכלים ושימעט מתשמיש המטה וילבוש בגדים שחורים ויעשה תמונת אריה של נחושת והשעה לשבתי והמזל לגדי ושוחקין על אות תמונה חתול שחור וכן יתערב שיו לעבוד עבודתו ויגיד לו עתידות ככתוב בספר ידיעת הכוכבים.

והנה זה מחכמת התורה היא סעולה על חכמת הכוכבים ומזלו' שבותם אותנו במצו' שבת אשר ככב שלו שבתאי שנעשה בהיפוך מכל זה. החכמה ההיא אסרה אכילת בשר ביו' שבת ונמעט במאכלים ואנו נצטוינו שבת ענג ביו' השבת לאכול בשר ולשתות יין כמ"ש וקראת לשבת ענג. החכמה ההיא אסרה תשמיש ואנו עונ' עונה בשבת כמ"ש אשר פריו יתן בעתו. החכמה ההיא אמרה בגדים לבני' ולהתעטף שחורים ואנו נלבש ביום השבת לבנים כמ"ש וכבדתו ע"כ. ולכונה זו איש התמים יכון לנגד עיניו ללבון את הלבנים בע"ש ואף אם יש לו שלי' קטן בימות החול משאר גבעוני ישתדל בשבת להיות לבן דווק' אכן את זה חזיתי להר"או קמסהיד עלי' דרבינו האר"י ז"ל וכתב וז"ל אך ראיתי למורי ז"ל שהיה לובש מלבוש אדום תחת מלבוש העליון הלבן מפני הגינה ולא היה חושש בזה רק שיהיו לו ד' בגדי לבן עד כאן. ונראה לי שטוב להזהר שיהיה משאר גבעונים ולא שחור ולא אדום מהטעם האמור למעלה. ועוד כי הלא בשבת אנו עולים עד חו"ב הנקרא קדש ואנו מקבלים מן עתיק יומין בסוד ה' מלך גאות לב"ש אשר שם נאמר לבושיה כתלג חיור וכולי. ואף מי שהוא אבל ישנה בגדיו בשבת דהוי דברים שבפרהסיא ולכבוד שבת ישנה והן רבים עתה ע"ה התירו לעצמם להכנס לשבת בבגדים הצואים דחול לקבל פני שבת מלכתא והאבלים יותר מהם זלזלו בכבודה של שבת ולא החליפו שמלותיהם ולא ארך לתעבד הכי כי לפני מלך ב"ו נאמר ויגלח ויחלף שמלותיו כל שכן לכבוד הדרה של שבת מלכת' כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק ולאבלים המתאבלים באבלם המה מראים שאין להם מנוחה לנפשות ביום השבת ונהפוך הוא כי בהתלבש עצמם לכבוד הדרה של שבת המת יהיה לו נחת רוח יתירה.

והמבשלה הזאת תחת ידם מפני כי לא פנו הדברים רק בחו"מר שבם לא ידעו ולא יבינו בעמקי פנימיות' והנעשה בם בגב' שמרוס במקום שכל ענין לבישתן של בגדים אלו המה שמעוררות והתגשמות לדברים העליונים ורז"ל המה היו חכמי האמת יודעי דעת עליון וראוי' עבייני ומדרי הדברי"ם העליונים והשתלשלותן למטה ועל כן הודיענו וצוו אותנו כל אסורותיהן הענינים ששורשן ועקרם למעלה ורוחניות משתלשל ומתגשם בהם למטה וראשו מגיע השמימה והחכמים ילכו בם וכסילים יכשלו בם ואף אם לא ידענו בעמקי פנימיות הדברים כאשר המה עם כל זה יש לנו להאמין כי כל אלו הענינים נאחזים למעלה ומושב יקרם בשמים ממעל והפעול' הגשמית הנעשי' פה עמנו היום הן בית מושב ומשכן לשכון עליו אותו הרוחני' המכוון לעומתו לבוש שמתלבש בו הקדושה אף אם איננו נראה בחוש וכמו שגוף האדם הוא מדור ומשכן לנשמה אף אם איננה נראית ועל ידו היא מראה פעולותיה וכחותיה כמו כן כל פעולות האיש הישראלי הם מדור ומשכן לדברים הרוחניים אף אם אינן נראין ועל ידי מעשה הוא מעורר עליונים למעלה. ויירא את דבר ה' ישים תמיד לנוכח פניו בכל מעשה עבודתו לדעת סוד פנימיות ואשר יחזה כי טוב הוא בנגל' ובנסתר יקים אותו ואשר יחזה כי טוב הוא בנגלה ובנסתר לא ישר פעלו ונכרים עבודתו לא יעשינה ולא יחוש ללעג ובוז הגאיונים כי לו ישימו לבם להולכים בתמים ללעג שלוננים וחרפת המחרפים לא היו עושים טובם ולא חסד ולא מצוה ולא ימלט אדם מלשון המפריכין ודיו לעבד וכולי כמו שביארנו למעלה בפרק כ' ע"ש ודי בזה להעיר לבות בני ישראל הקדושים ולא יוסיפו לזלזל עוד בכבוד הדרה של שבת להכנס בה בשמלות מחול ושומא עכן לבושו מול הדרה ח"ו. ואני המחבר הגבר ראה עוני עמי בית ישרא' בזלזול כבודה של שבת ורבת מבני עמינו מנאצים לפעלם ולעבודתם עדי ערב ביום ע"ש וישכחו את ה' עושם מפני חמדת אלילי כספם וזהבם לא ינוחו ולא ישקוטו מאז הבק' ועד בוא המנחה ויהי לעת ערב כי יראו כי פנ' היום כי בא השמש לבא והנה בהלה ואימה חשיכה גדולה נפלה עליה' באים ברגלים ממהרות לבא לביתם כמי שנבהלים פן יראו לנפשותם פן יסקלון העם אשר ברגליהם על אשר חיללו שבת קדש ויבאו אל בית' חדר לפנים מחדר וישליכו את גילולי הכיסים מחיקם מקנה קנייכם אשר רכשו חללים חללים וכאשר המה מלובשים בשקים ובגדים הצואים אשר עליהם באים לקראת שבת מלכתא ועומדים לקבל פני שבת מלאים טרדות והבלי עולם וכן לא יעשה וכבר צווח על זה קמאי דקמאי ואת אשר יש בידו למחות ימחה ויודיע להם עונשן כשל דברים כמפורש בזוהר ובספרי המקובלים אולי יתנו לב לשוב כי ישראל קדושים ואינן מזידין חלילה אפס כי באין מבין יכשלו תקלה אחר תקלה. אכן כאשר ידעו עונשן של מדות אלו ומתן שכרן יזהרו להתקדש עצמם כחתן יכהן פאר לכבוד השבת מלכתא. ונא ולמד

מ"ש המקובלים שיש לומר בעת לבישת חלוק של שבת פסוק כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכו' לבטל החיצוני' הרוצי' להתדבק בקדושת בגדי שבת ומתקנאים בנו כי בהסתלק טומאת ימי החול מקטרגת על העולם והוא מ"ש ז"ל ב' מלאכים מלוין לאדם בערב שבת אחד טוב וא' רע וכשימצ' הכל מתוקן הקטגור נעשה סניגור ובכלל התקון הוא מלבושי שבת קדש ובו נעשה סניגור וכן בהפכו ח"ו הוא מעורר עליו קטגוריא ·

וזה טעם ר"י בר אלעאי שהיה מתעטף ויושב בסדינין המצוייצין וכו' בע"ש ומתוך פי' התוס' שם משמע שהיה הציצית של פשתן במינן ולתלמידיו לא היה כלל אפילו במינן ולפיכך הכניעו כנפי כסותן והיה טעמו ללבוש בע"ש סדינין של פשתן משעם מ"ש המקובלים שיש סוד גדול בלבישת בגדי פשתן כי היא תועלת גדול לחיים ולמתים לקטנים ולגדולים שכל מת שמתלבש בבגדי פשתן לכן אף שמת בח"ל כל קטיגור נהפך לסניגור אך בתנאי שלא יהא מעורב בו חוט של מין אחר ואפי' תנוק שאביו מוחזק למות לו בנים הרבה ע"י לילית או רוח רעה או כל רוחני מסטרא דשמאלא תנוק זה בטוח מכל אלו בסגולת לבישת בגדי פשתן אמרו פרעה השיג בחכמתו סגולת בגדים אלו לכן היה מלובש בגדי פשתן לכן וע"ל ירדם היה מתגאה בפני חכמיו ואמר אל אני ואין מופת שכל חכמיו וחרטומיו לא היו יכולים לשלוט בו ברוב כשופיה' והם לא ידעו שהדבר היה תלוי בסיבת שהיה לבוש בגדים של פשתן · כלל הדברים שניצול מכל דבר רוחניי חוץ מרשות הבורא שאין דבר מועיל לפניו אבל אין שולטין עליו כל מיני גשמי וטבעי כגון מים ואש וקור וחום ואבן וברזל וכל מיני מקרה ופגע רע כי אין מסוכן כעול' כמו הכ"ג ביום הכיפ' שהי' נכנס לפני ולפני' במקו' שאין רשות למלאך ליכנס כמ"ש בירושלמי וכדי שלא יתקנאו המקנאין לפגוע בו ולקטרגו לכך הוא יתב' שכל מצוותיו עצה טובה ציוה שיכנס בבגדי פשתן לכן שהם מסוגלים שהקטיגור נעשה סניגור · ולכן ר"י בר אלעאי בבואו להכנס אל הקדש קדושת שבת שהיא שורש לכל הקדושות היה לובש בסדינין של פשתן להסיר מעליו כל המקטרג יש ולפיכך היו הציציות של פשתן כמ"ש התוספות דאם לא כן מה היה מועיל לו לבישת פשתן אחר שהיה מעורב בה' מין אחר תכלת כמו שביארנו שעיקר סגולת הפשתן הוא דוקא שלא יהא מעורב בו ממין אחר ואפי' כל שהוא ולפיכך היו הציצי' של פשתן כמדובר ·

עירוב ערב שבת

כתב מהרח"ו ז"ל מורי זלה"ה בע"ש היה מערב שיתופי מבואות ועירובי חצרות וקודם שהיה מערב אומר ברכה ואח"כ מזכה לבני החצר על ידי אחר כי כן הוא הדין כי אחר שיערב' בעדו אז יזכה לאחרי' והיה בוצע בלילה בפת השיתוף ובבוקר על פת שעשה בה העירוב וכתב וצריך לכוין בו אותיות עירוב הוא ע"ב רי"ו ע"כ · ואולם טעם ערובי חצרות בתחלה אשכילך פשוטן של דברים מה המה והוא כי כבר ידעת שחצר רשות היחיד גמורה היא ואפילו הרבה בני אדם דרין בו והרבה בתים פתוחים לתוכה מותרין מן התור' לטלט' בכולה מן הבתי' לחצר ומן החצר לבתים ומ"מ כיון שיש הרבה דורין בחצר זו דומה קצת לרשות הרבים שהרי כל בית מיוחד לבעליו והחצר משותף לכולם כמו ברשות הרבים ואמרו חכמים שמ' מתוך כך יבאו לטלטל גם מרשות היחיד לרשות הרבים ואסרו לטלטל מן הבתים לחצר או איפכא עד שיערבו ויגבו מכל בית ובית ויתנו אותו באחת מבתי חצר' שעל ידי כך אנו רואים כאילו כולם דרים באותו בית וכאילו כל החצר מיוחד לאותו בית והרי חוזר להיות רשות היחיד גמור כאילו הוא של א' והיינו טעמא דשיתוף מבואות דמן התור' מותר לטלטל מן החצרות למבוי שאינו מפולש דכולן רשות היחיד הם מן התורה אלא שחכמי' אסרו לטלטל מן החצרו' למבוי שאינו מפולש מפני שהמבוי חשוב רשות משותפת לרבים יותר מן החצרות ודומה לרשות הרבים וגזרו בהם אטו מרשות היחיד לרשות הרבים או איפכא שהן אסורין דאורייתא אבל התירום ע"י שיתוף שכשם שערובי חצרות מערב כל בתי החצר כך שיתופי מבואות משתף כל חצרי המבוי וגובין פת או דבר אחר ממיני מאכל מכל חצר וחצר ונותנים אותו באחד מן החצרות ואז אנו רואים כאילו פתו' כל המבוי לאותו חצר כדרך ערובי חצרו' ·

ועוד זה מדבר לנגד עיניך אשכילך ואורך בדרך א תלך בכוונת עשייתה מאש' הורנו רבינו זלה"ה בסוד כוונתו והנני מודיעך הדברים כאשר הם · תשיב השכלתך דע כי העולם מתנהג בג' קוין שבמרכבה קו הימין חסד קו השמאל גבורה קו האמצע רחמים כלול משניהם והוא מערב כח החסד וכח הגבורה והוא סוד עירובי חצרו' ועירובי מבואות קו הימין והשמאל וקו האמצעי הוא סוד הבעל הבי' שנוטל מהחס' והגבור' ומערב יחד ורמז זה יתקומם בעירו"ב אותיות ע"ב רי"ו חס"ד העולה ע"ב וגבור"ה שעולה רי"ו ועירובי חצרות עין המשכיל תשכילנו בירכת' המשכן הנגב והצפון ואת ערובת"ס תקח בסוד הצדיק המכריע בינתים ובכן נעשה רשות היחיד רשות יחידו של עול' וגבול הרשעה כעשן תכלה · אך סוד ערובי תחומין גם הוא אשכילך דבר והלא ידוע תדע אשר חכמים הגידו כי שעור תחומין היו בראשונה י"ב מילין נגד מחנה ישראל ועתה הוא מיל אלפים אמה והיה טעמו כאשר כורע כי זה לעומת זה עשה האלהים וכמו שיש מרכבה בקדושה ככה יש מרכבה לאדם בליעל בקליפה והיא מתחל' בביום

מרכבה

מרכבה הקדושה ויונק מאתה כדי חיותה כי יש גם צורך לעולם והאלהים עשה שייראו מלפניו. אכן בערב שבת עולה המרכבה הקדושה למעלה וכל העולמות עולין אתה ונשאר מקום חלל בין גבול הקדושה לגבול הרשעה שיעו' ב' פרסאות י"ב מילין ולפיכך בשבת שפו תמו החיצונים ופסק מקום יניקת חיותם שאי אפשר להם לעלות למעלה אל הקדש פנימה והמקום פנוי וחלל ביניהם לבין גבול הקדושה ולפיכך ניתנה רשות לכל איש ישראל ללכת בשב' שיעור הזה ולא יותר ומה שהולך יותר מכנים חלק נשמתו גם כן לחיצונים כאשר גם הוא גורם לשכינת עוזינו שגם כן תרד למטה לתת טרף לחיצונים ולפיכך סוד עירוב זה הוא בסדה כי המקום הנשאר פנוי הוא דוגמת שדה הראוי לזריעה שאחרי השבת חוזרת הקדושה לשם ליתן טרף לחיצונים כאשר בתחלה אכן זה היה בזמן שלא גברו עונותם של עדת ישראל אשר לא היה כח בגבול הרשעה להתאחז בהיכל הקדושה ולא היתה יניקתם אפס מן קום ביומה של קדושה אבל אחרי המעל אשר מעלו בני ישראל בה' והמה כאדם עברו ברית גברה גבול הרשעה ושממית בידיה תתפש בהיכלי מלך ותתפשה שיעור מקום הקדושה שיעור מקום הג' פרסאות פחות מיל לבד ויונק' משוד תנחומיה בימות החול שיעור הנזכר פחות מיל ונמצא כשהקדושה עולה היא למעלה בע"ש אפס מקום חלל ופנוי בין גבולה של קדושה לגבול הרשעה מרחק מיל ולפיכך בזמן הזה אסור לצאת השד' יותר ממיל וההולך יותר מטמא את נפשו כי כל מה שהוא חוץ למיל מן הקדוש' שמה הרשע ומדמע קדש בחול.

ולרוב התועלת הזה לשכינת עוזינו בתיקון מצוה זו שלא תצטרך לרדת למטה לתת טרף לחיצונים כמדובר לכן בשתיקן שלמה הע"ה ערובין יצאת בת קול ואמר בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני. וזה ג"כ טעם שמודיעים לגר איסור תחום שבת כי אחרי באתו מכלל החיצונים אל הקדש פנימה יאותה לנו להודיע סוד תחום שבת לבלתי יאחוז בכפולים האחוזות בפח המוקש כאשר בתחלה. ורמז זה פי' מורי זלה"ה במעשה דאלישע בן אבויה שא"ל לר"מ חזור לך א"ל למה א"ל עד כאן תחום שבת א"ל מנן את ידע אמר מטלפי סוסי שכבר הלך אלפים אמה א"ל וכל הדא חכמתא אית בך ולית את חוזר בך וכו' כי מנא ר"מ להשיבו כי אחר שהזהירו שלא לצאת חוץ לתחום שלא להכנס בגבול הרשעה א"כ מדוע אתה מקשה עורף מלשוב אל ה' וטבעת ביון מצולה של קליפה ותוסיף תת כחה לה.

הנה ערכתי לפניך סוד משפט העירוב ומה נעשה בו למעלה לפי שיעורך וכו תדע להזה' לבלתי תשכח מידי שבת בשבתו מצות עירוב כדינו וכמשפטו לבלתי היות גם ער"ב החצונים ח"ו והאיש התמים יאחוז דרך צדיקים מנהג רבינו זלה"ה. לערב מידי ע"ש בשבתו ובלבד שבטוח בזכרונו לבלתי ישכח מלערב אכן מי שנשה ולו תמצא אשורי זכירתו לא ינהג מנהג זה כאשר הוא קרוב להכשל באיזה שבת מלערב ויצא שכרו בהפסדו ולא אמרו כל השיעורין הללו אלא לאנשי חזקי הזכירה כאשר לקדושים רבינו ותלמידיו ז"ל. ואם הוא במקום שצריך עירובי חצרות ועירובי תחומין קודם הברכה יבטא בשפתים סוד כוונתה לאמר. לשם יחוד קב"ה ושכינתיה הנני בא לקיים מצות עירוב ע"כ רי"ו הן שתי ידים זוכות כאחת יד הגדולה ויד החזקה והבריח התיכון יד רמה מבריח מן הקצה אל הקצה ואת ערובת"ם יקח בעירוב תחומין ובעירובי חצרות אנכי איצ"בנו לירכת"י המשכן אל ב' קצותיו ואזכר ויסוד צדיק המכריע בימתם מושיב יחידים ביתה. ובכן יוסר הערו"ב הקדושה העליונה ושבה והיתה לבע"ר כל רואה וכל ימצא כי ישבו אחי"ם יחדיו רוזני"ם בנוסח יחד רשות היחיד לשבת ויהי נועם ה' אלהינו וכו' יהיו לרצון וכו'.

וישוב יברך את ברכתו על מצות עירוב ויכוין בע"ב רי"ו כמ"ש הרב ויהא זהיר להניח במקו' המשתמר לבצוע עליו בליל שבת כמנהג הרב זלה"ה והוא היה מנהג האמוראי' ע"ה כמ"ש בפ' כל כתבי ר' אמי ור' אסי כד מקלעי להו ריפתא דערובא שרו עלה המוציא וכו' ומיהו צריך לדעת דהיינו דווקא כשאינו מזכה לכולם משלו אלא כל א' נותן חלק בערובו אבל אם מזכה לכולם משלו הו"ל מקפיד על עירובו דאינו עירוב כמ"ש ה"ה בפ"ה מהלכות עירוב והיינו דווקא כשהוא מערב לעצמו ולאחרים אכן אם הוא עושה עירוב לעצמו בכל ע"ש ושאר בני חצרו עושים משנה לשנה אין כאן משום דיכא דמקפיד על העירוב ואף בקפידא דבעה"ב גופיה ליכא אלא במידי דחשיב אבל בפת בעלמ' אינו מקפיד. ומנהג טוב להולכים בתמים לטעום בע"ש קודם הטמנת החמין מכל תבשיל אשר יבשל לצורך שבת כמנהג הרב ז"ל ויזכה לחיים על שם טועמיה חיים זכו. ולאנשי מעשה המתענים בע"ש יתנו בקבלת תעניתם לטעום קודם קבלת שבת ממה שבישלו לשבת וכמ"ש מתענית לשעות ואם אפשר להם להתפלל מנחה בעשרה קודם שיטעמו יאמרו עננו ואם לאו טפי עדיף לטעו' תחלה ולהתפלל בצבור בלא עננו משיתפלל יחידי. ומורי היה נוהג לטעום התבשילי' ליל שבת וסמוכו' שלו ממ"ש בזוהר בראשית בלילא דשבתא בעי בר נש לאטעמא מכלא בגין לאחזאה דהא שבת שלום מכלא אתכללת וכו' ומשם יתבאר דלא נגעו בה מטעם לבדוק התבשילים אם מבושלי' יפה ולהטעימם כאשר עלה על רוח רבים אפס היה טעם הרב' לאחזאה דשבת שלום מכלא אתכללת כאמור ומ"מ טובים השנים לאשר אינינו מתענה בע"ש לטעום בע"ש תבשילין אם עלה בישולו יפה ושוב

כאור השבת ישוב לטעום משל תבשיליו ושנה למעלה לאחזאה דילא מכשר שלום מבלא אתכלילת וכה הוא מנהג ותיקין. וצריך כל איש הירא להיות זהיר באכילתו בע"ש רק לתאבון אכילה ושתיה מידי מחסורו אשר יכש"ר לו אלא אוכל כפש כלבד כדי לתת מקום לסעודת שבת שיאכל אותה לתיאבון והוא מכלל ענג שבת שיאכל מאכלו בטעם ובתאוה. כי אין ריבוי במאכל והשתיה ענג כשאין תאוה לאוכל לאכלה רק העיקר הוא לאכול בנפש רעבה ותאבה ואוכל אותם לכבוד ולתפארת היום וכמצא מענג גופו ונפשו כא' וצדקה יחשב לו וכן מנהג אנשי מעשה שמרעיבי' עצמם ביום הו' ומהם מתענים כדי לאכול אור שבת לתיאבון וכן ראוי לכל אדם הישראל להתנהג בדרך הזה כאשר יוכל שאת ואמרו על אחד מהחסידי' שהיה סגרן בע"ש ולא רצה ללכת לקביעות סעודה מפני שכב' היו שם עברה בלערן ומכאן ידין ק"ו הלהוש אחר גרונו לאמר אם לדבר מצוה החמירו כאפשר לנגעות ע"י אחרים כל שכן שיש להזהר בקביעות סעודת הרשות מפני כבודה של שבת ובפרק השולח אמרו שתי משפחו' היו בירושלים א' קבעה סעודתם בשבת וא' קבעה סעודתה בע"ש וב' נעקרו.

ואני המחבר הנזכר ראה את עוני עמי ולבי כל הימי' על כמה מבני ישראל המזלזלים בכבוד והדרת של שבת הקדוש ההולכים בחשך בע"ש לבתי אושפיזאות ויאכלו וישתו וישכרו עד הגיעם לשכרותו של לוט ומתרועעים אל מקום הדשן והשמן אוי להם כי גמלו לנפש' רעה ויהי להם שכר פרי הבטן לפתן וכרים' לקרן והמטות' למטה והמאכל למאכלת כי פעולת האידי"ם תהיה כס לזהלות ובהתקדש היום התרדמה נופלת עליהם ועולם חשך בעדם כשוכב בלב ים וכשוכב בראש תבל וכמעשהו באול כך מעשהו בשבת באשר לא יעצרו חיל לעמוד על רגליהם לקדש על היין ותרבה תאניה ואניה בקרב ביתם ומי זה יגש באהבת שפתיו לאמר לו מדוע ככה עשית הכזה יהיה שבת יבחרהו ה' כי עוד ידו נטויה כאוי אורמן להכותו פצע וחבורה ומכה טריה. ורבים מהם יחזקו לתם לעגוריול גם בלא דעת לעמוד על עמדם לקבל פני שבת ולקדש את היום וקלון להם שבת מריב באשר המה מליאים על כל גדותיהם והיה לזרה באפם סעודת שבת ובאו בני קיפין בנפשותיה' לעת האוכל להטיל מים על האוכלים לו נר הקדירת תבשילי ומדוע לא רוככה בשמן וידרכו את לשונם כקשת רמיה לחרף ולגדף את המתים ואת החיים ועוד ידם נטויה להכותן פצע וחבורה ומכה טריה וחרב על שולחנם תאניה ואניה אוי להם אהה עליהם לנושה אלה והשכי' מה הלשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי המשנה מכם יותר הכז אשר בזיתם את במי בשלר הימים בשתיה היין והשכר הרוב בקר ושחוט צאן ושכחתם התענוגים. גם כי תרבו להוסיף שבע על השולחנ' ביום קדשי ובן לרע ולמנה תשבותו אז ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו לאמר אם בנו ואשר כזה לא תתנקם נפשי השוזים את כבודי ביום קדשי וקול אומר קרא ואומר מה אקרא הנה אלה רשעים מידי חדש בחדשו ומידי שבת בשבתו אשם לא תכבה ותולעתם לא תמות כי אם קרחם באפי עד עולם תוקד תחת אשר בערו והשיקו האש אשר בביתי ביו' קדשי והנפש היפה היא מר לה תתיפח תפרש כפיה אף היא תשיב אמריה אלבה ואשובה אל מקומי הראשון לא אוכל און ועצרה כי כל שולחנם מלאו קיא צואה בלי מקום ויחללו קדשי שמים ואיה מקום מנוחתי ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה תחת אשר עזבתה. אוי לך בן אדם בן אדם תולעת ולא איש הטוב הזאת גמלת משער והלום הנשמה היתירה כבודה בת מלך רמושה ועזובת רוח כרוע מעללך וכוסף גם הוא להטיל אגמי"ם על הקדשי' קדשי שמים ממעל ועל הארץ מתחת לו הקשבת את קול שוגתם עליך תפחד אות מתיים ויתפרדו כל עצמותיך וכמים נשפכת ונמס הלב ורפו הידים. וה' הטוב יכפר בעד ומצוה לדרוש איהם ולהפריז האיום על זה אולי יחשבו מחשבה על שחטאו ויתנו לב לשוב אל ה' ואל אלהינו כי ירבה לסלוח.

פרק רביעי

אם מעלת מנחה עצמה מאד שגבה מאד כמהללים ביתר הימים כאשר חכמינו הגידו לעולם יהיה אדם זהיר בתפלת מנחה שהרי אליהו ז"ל לא נענה אלא בתפלת המנחה וכו'.

עוד יספה את כחה מנחת ע"ש כי עתה התחיל' המטרוניתא להתראות לפני בעלה וכל העולמו' העליונים עולים אתה כי הנה ידוע תדע מ"ש רבינו הקדוש האר"י זלה"ה בענין המצות שנצטוינו לעשות מידי יו' ויו' וכן בחגי' ובמועדי' כי הכל הוא לתת כח וכו' המצוות הנעשו' בהם השפעו' חדשות כי הראשונו' מסתלקו' כי בכל יום ויום נותן השפעות אל העולם על ידי מעשינו כגון ציצית ותפילין וק"ש ותפילה ובלילה הם מסתלקים וצריך הוא יתברך לתת מחדש כל יום שפע על ידי מעשינו ולכן נצטוינו על אותם המצות לאשר אותם ולקיימם מידי יום ביום וכן בר"ה מתעוררים העולמות לעמוד בבחינתם כאשר היו עומדים בעת הבריאה וע"י אותם המצוות שאנו עושים אז נותן בהם השפעו' חדשות כי הראשונות נסתלקו וזהו ענין מצות סוכה ולולב לא מתיק הדיני' על ידי החסדי' ולשלשל אורות פנימיים ומאורות נתן סביבות עוזם אורות מקיפים וכן מפסח ועד עצרת נותן השפעות חדשות

פרק

פרק שהיה בגאולת מצרים ובמתן תורה וע"כ נצטוינו באותם הימים על איסור אכילת חמץ ומצות אכילת מצה ומרור וארבעה כוסות וספירת העומר כמו שביארנו בחלק השני בפרק ו' דחג הפסח ובפרק שני של מצות העומר ·

וכן לענין השבת אמרו הראשונים כי אין שמירת השבת תלוי עשיי' מלאכ' בעלמא זכר למעשה בראשית שאם כן לא היה הוא ית' ברוך מחמיר בדבר כל כך לחייב מיתה עליו רק הענין הוא שהארץ להיותה חומר היתה מעותדת להפסד ולהתקלקל כאדם בצאת נפשו על כן השפיע הקדוש ברוך הוא ביום שבת רוח קדושה בעולם השפל כמו נשמה שעל ידה תתקיים ותנוח מלהתקלקל ולהפסד וזהו סוד אומרם בא שבת בא מנוחה שע"י השבת קיבל העולם נשמה וזהו שנאמר שבת וינפ"ש בפועל יוצא ר"ל שנתן נפש לעולם השפל וע"כ נאמר ויכל ביום השביעי ולא כתיב וכל ואולם אותו החיות והשפע הניתן אז בעולם השפל ניתן ג"כ זמן מוגבל כשאר הדברי' הנזכר והוא רק לז' ימים וע"כ ציונו הוא ית' לשמור את השבת לתת שפע חדש בארץ ובנבראים מידי שבת בשבתו לתת נפש לעול' השפל ובכן יוכל לעמו' על עומדו וע"כ לפנות ערב שבת אנו מתחילין להעלות העולמות לקבל הארת קדושת שבת והשפע העליון ואח"כ להורידו ג"כ בעולם השפל לאשרו ולקיימו כאמור ועין המשכיל יכין לכוין בעת עלות המנחה עליית העולמות ההם בתפלת י"ח בכח סגולת ג' ברכות ראשונות וג' אחרונות ובברכ' המברך את עמו ישראל בשלום יהיו למאורו' ד' אותיות השם הקדוש כנגד ד' עולמות של מעל' מלמעלה למטה כראשונ' להוריד בעולם השפל השפע העליון שקבלו ושוב יהיו למאורות מלמטה למעלה לשוב להעלות' אל מכונם ונוסף גם הוא כי מזמן הבריאה חוה נבראת באחורי אדה"ר ואחר כך ויבן ה' אלהי' את הצלע ועשה אותה עזר כנגדו להחזי' זלע · ודוגמא לזה מתעורר שענין הזה בכל ע"ש כמו בזמן הקודם ולכן בתפלת המנחה הכוונה היא להחזיר הכלה פנים כנגד פני' כמו שכתבנו למעלה כי כל ענייני שבת הם תקון העון בזמן הבריאה ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת ותעמוד בחצר בית המלך הפנימיות כאשר נבאר לפנינו · ומתוקן ומקובל לאדם בלחם ומעוטף בטלית ותפילין וע"ד שנתבאר אצלנו כי בתפלת שחרית האדם הישראלי קונה רוח ונשמה בתוספת כי ע"י עטיפת הטלית הוא מתקן בחי' הרוח ונחה עליו רוח ה' ולכן נמצא הברכה להתעטף בסוד ורוח מלפניו יעטוף · וע"י התפילין מתקן בחינת נשמה שלו וקונה לו נשמה חדשה כי ע"פ הנחת התפילין על מקום המוח להכנים לשם בחינת נשמה ע"י קדושת התפלין של יד כנגד הלב כי בב' מקומות אלה שורה הנשמה והמחשבה

ע"כ

וע"כ הם ד' פרשיות שדי להורות על התפשטות הנשמה חדשה זו בכל הבחינות כנ"ל ונוסף עוד רוח חדש שזוכה על ידי הטלית שמניח כמו שביארנו בחלק הא' כביצתא דשמיא ומנהג טוב לאוחזים בתמים להתעטף בטלית ותפלין גם בתפל' המנחה יום יום לקנות בהם תוספת רוח ונשמה ·

וביותר המשכילים יזהרו בתפלת מנחת ע"ש להתעטף בטלית ותפילין כדי להיות מוכן לקבל קדושת שבת כי כל דבר שבקדושה בעי הכנה דהיינו ע"י נשמה חדשה ששורה עליו מן מ[illegible]שה הטוב ·

והרמ"ע מפאנו היה נוהג שלא להניחם וכן כתב בתשובה ואם קבלה נקבל אך לדין יש תשובה בנגלה ובנסתר כי ענין התפילין הם להכניס מתוספת קדושת שבת על כנ"ל שלו כמו שביארנו וע"כ אין תפילין בשבת שבשבת זוכה כל א' לתוספת נשמה יתירה בכל הבחי' מצד קדושת היום כמו שא' בתקוני' ובשבת וי"ט נחית עליהון נשמתין ורוחין ונפשין בארח אצילות וכולי ולפיכך אין צורך אז לתפילין מידי דהוי פרנסא בטיהרא והמניחם הוא כאילו אומר שאין באותם הימים כח להוריד נשמות יתירות לישראל ואין זלזול גדול מזה ובר מן דין לטעם הנגלה מפני שהם בעצמם אות ואם יניח בהם אות אחר יהיה זלזול לאות שלהם ואין מכל אלא טעם למניחים במנחת ע"ש :

ורבינו הקדוש האר"י ז"ל כת' טעם שאין תפולין בשב' לפי שעולי' זו"ן לא"א סוד התפילין כי ע"י התפילין בימי החול אנו ממשיכי' המוחין למטה והמוי' ג"כ בשבת מורה שאין כח בשבת וי"ט בזו"ן לעלות ולכן הם אסורי' בתפילין ולכן גם ח"ה אסור בתפילין כי ימי המועדים דרך כלל נקראים מקראי קדש כנז' בזוהר ולפז' בעת מנחת ע"ש שאז מתחילין העולמו' לעלו' ועדיין אין עליה אבל אורות התפילין מעת' קם דינא להניחן בע"ש במנחה בכל הימים וכן נהגתי וכן נהגו החבירים והמשכה הוא מן המתמיהין כי כל מצותנו בתפלה זו עתה אינו אלא מסלול ודרך להכנס לטרקלין כאמור ·

וצריך כל אדם לתת אל לבו במנח' ע"ש בעת עלי' העולמות לתקן ולהעלות מנחות שוא ושלא בכוונתן בימי החול אשר הן רבים עתה נזהרים היטב בהשכמת בה"כ בשחר ולא נזהרו במנחה ולא עוד אלא שהרבה פעמים לא יבאו לבה"כ כלל למנחה והורו התר לכתחלה לעצמם להתפלל אותה בתורת תשלומין בזמן תפלת ערבית :

וכבר מוח עליהם החכם הגדול מנחם לונזאנו ז"ל וכת' שמה נשתנה תפלת מנחה וערבית מתפלת שחרית כי כולם שקולות המה ואדרבא נראה מפ"ק דברכות שיש להזהר בתפלת מנחה יותר משל ערבית

וכשל

ובשל ערבית יותר משל שחרית דאמרי' התם א"ר חלבו לעולם יזהר אדם בתפלת מנחה שהרי אליהו וכו' ר' נתן אומר אף בתפלת ערבית ר' נחמן אומר אף בתפל' שחרית: אבל האמת הוא כי אין זה כי אם רוע לב כי בשחר שעדיין אינה שעה שיצא אדם לפעלו ואם יפתחו החנויות אין גם א' שיבא לקנות הם מקדימים ובאים לבה"כ אך בשעת מנחה שהוא זמן משא ומתן אינן חוששי' לבא בזאת יבחנו לב מה שמשכימי' בבקר לבה"כ הוא לאהבתו ית' בהיותם זריזים וזריזין כמו כן לבא במנחה וערבית ואם לא חי פרעה כי מרגלים הם ומקטני אמנה הם ואין בטחונם בש"י כראוי ויראה בעיניהם שאם יניחו עסקם וחנותם באותה שעה כדי להתפלל שיפסידו קצת ממה שיש להם להרויח וחושבי הפתאים שבהתבטלם מעבודת הש"י ישתכרו וימצאו הון להם ע"כ.

ועל זאת ישים עיניו ולבו כל איש ישראל בסגולת תקף חיבתה של מנחת ע"ש להעלות שאר תפלות מנחה הפסולות אשר ביתר הימים בצירוף תפלה זו אשר היא בכוונה להעלות עליונו' למעלה מהעולם ועד העולם אשר זה הוא מחסדו הגדולה יתברך להעלות התפלות הפסולות אשר נדחו מלראות את פני האדון ה' צבאו' מפני חוסר הכוונה או שלא בזמנן בתפלה הראשונה אשר יתפלל האדם בכוונה ובעת רצון כמ"ש בזוהר פרשת פקודי דף רמ"ה שיש ממונה אחד העומד על הפתח אשר דרך שם מעבר תפלותיהן של ישראל הכשרות בבינת הלב ובעריכת שפתים ופותח להן שער בית התפלה והמה עולין להיכל אשר כל התפלו' מקובצו' שמה יחד לעלות ולראות את פני ה' להיות עטרה לראשו. והנה אם התפלות המה מעורבבות במחשבות זרות ושלא בעונתן אז אותו הממונה הוא דוחה את התפלות ההם החוצה והתפלות הולכות נעות ונדות עד שבאים ליד הממונה אחר שבידו תפלות הפסולו' אשר נדחו משער בית התפל' והוא גונזן תחת ידו עד הגיע תור כי ישיתו האנשי' המה אל לבב לשוב ולהתפלל בכוונה ובכן התפלות ראשונות אשר תחת יד הממונה הוא מעלה אותן עם אותה התפלה הכשרה ונאחזין בה ועולות מעלה מעלה להיות עטרה לראש מלך מלכי המלכים הקב"ה.

ואיש התמים תמיד בכל תפלה אל יליזו מעיניו תקון תפלותיו הפסולות להעלותן. וכל שכן בתפלות לעתות הרצון תחלה כל דבר ישים מגמת פניו לאי"ב בתפלת שחרית להעלות תפלות פסולות דשחרית ובתפלת מנחה הפסולות דמנחה וכן בערבית הפסולות דערבית ואחר לא שת לבו כשאר ימי החול על זאת יאותה לו לשים כל מעייניו על זאת ביום הששי אשר הוא מדת כל הכולל הה' הימים בו לכוין בתפלותיו יפה יפה לתקן תפלותיו שבה' הימים וביותר ימצא תועלת עצום במנחת

ערב

ערב שבת בצירוף עליית העולמות העליונים והוא מהתקונים החשובים. ויצרף אליה מעשה הצדקה כמנהג הרב זלה"ה בכל מנחה וביותר צריך להזהר בערב שבת מן הטעמים שכתבנו למעלה בפ"ב ואין נפילת אפים בתפלה זו כיון שהוא סמוך להכנסת כלה כי נפילת אפים בתפלה הוא למסור נפשו לגביה ההוא אילנא דמותא כמ"ש בזוהר פרשת במדבר ואין לעורר בעת הזאת אילנא דמותא אינו בדין שיוכף המקטרג על המאריך ומוסף גם הוא כי תכלית המבוקש בנפילת אפים כשאומ' אליך ה' נפשי אשא היינו להעלות הנפש בסוד אור חוזר לייחד שניהם אמנם עתה אינו צריך כי במאמר מלך עוד אנו מכונים לעשות הכלה למעלה עזר כנגדו ובמאמר שים שלום נעשה הייחוד שהוא לצורך אותה שעה כנודע לאשר הריחו בסוד ה'. והנה אף כי לפי הדין אם בא לבה"כ סמוך לקבלת הצבור שבת מתחיל להתפלל ואף על פי שבעודו מתפלל יקבלו הצבור שבת אין בכך כלום הואיל והתחיל בהתר מ"מ האיש הירא אל יתרשל בעבודתו לבא לידי מדה זו להפסיד מלקבל קדושת של שבת עם הצבו' כי רבה היא כמ"ש בזוהר תרומה דף קס"ד ברוב עם הדרת מלך. כד קב"ה אתי לבי כנישתא דאיהו מקדש מעט כל ועמא אתיין כחדא ומצלאן ומודאן ומשבחאן ליה לקב"ה כדין הדורא איה במלך שתם דא מלכ' קדיש' דאתתקן בשפירו ובתיקונ' לסלקא לעיל' וכו' מ"ט בגין דבההיא שעתא דישראל לתתא קא מסדרי צלותהון ובעותהון ומשבחן למלכא עילאה כל אינון משריין עילאין כולהו חברין היכון בישראל לתתא לשבחה לקב"ה כחדא למיהוי סילוקא דקב"ה לעילא ותתא כחדא וכו' ואפילו דלא אסגיאו בבית כנישתא אלא י' באינון י' אזדמנין משריין עילאין למיהוי עמהון חברים ע"כ וזה הוא ששנינו אל תפרוש מן הצבור ולכן צריך להיות כל איש זהיר בזה כל הימים ויותר מהמה בערב שבת כדי שתשרה עליו הקדוש' עם הצבור וכן לענין הדין אם שהה להתפלל מנחה בערב שבת עד שקבלו הקהל שבת שהדין בזה שלא להתפלל באותו בה"כ רק יצא החוצה ויתפלל תפלה של חול וזה כשלא קבל שבת עמהם אבל עתה וקיבל שבת עמהם אינו רשאי להתפלל תפלה של חול רק יתפלל ערבית שתים מ"מ הירא את דבר ה' כן לא יעשה לבא לידי גדר זו לפרוש מן הצבור ואף גם אם יחפוץ להתחבר בצבור ולקבל שבת עמהם יצא הפסדו בשכרו להתפלל ערבית שתים ומפסיד תפלה בזמנה. ומאחר הנחם נפשי על רבים מבני ישראל אשר הקלו בתקף חיבתה של מנחה זו ברוב שרעפים בקרבם וחשוקי הם בכסף תמיד כל היום מאז הבקר ותעבור המנחה כל האזרח בישראל ישבו בשוקות מגוי אל גוי ואיש אל עבר פניו ילכו שחו"ר כחו"ר לך הכל יהמיון כי השטן עומד על ימינם להצליח עתות ההמה והיה עודף על אשר ירויחו כל ה' ימי המעשה להריחם מלהראות את פני האדון ה' צבאות

ומדמע

ומדמה קדש בחול וחול בקדש באש׳ המה הפנו עורף לתקף חיסכה של קדושת שבת בראשם ואשר המה עשירי עם ומאליליה לא יעלו על לב קדושת השבת בקברות התאוה למלאות אמתחותיה׳ כסף ומהם יבאו אבות ומאבו׳ תולדות וילמדו מעשיהם:

והאחרון הכביד כמה מרכבת בני עמינו שרים זהב להם שאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם לא בחיל ולא בכח אשר בעמל אנוש אימיו שקטים ורעננים בהיכליהם אשר להם יאתה לקדם לקראת שבת ויתנו כתף סוררת בגאון עזוה של קדושת שבת ויאחרו שמה בעתות באל למלאו׳ תאות יגרם הרע להבה תלהט רשעים והנה עלה קיטור המעל׳ עשן כקטור הכבשן ואשם לא תכבה עד עם חשיכה ומשתהים עת לעת לאמר עוד השמש במרומים ואף שמריה ימנו ישתו בזדון לבם הרע והיא בפיהם כדבש למתוק עד אשר יאשמו ויגשו לשר׳ לפני ה׳ אלהינו כאיש אשר בפאו שד ולפני זעמו מי יעמוד במתלהלה היורה זיקים בנחי׳ה ובמעט רגע יכחידו תחת לשונם ואם יבוטא אזן ישמע מפיהם ויבטו כי אין שם אלא ב׳ או ג׳ גרגרי׳ בראש אמיר והמלו׳ א׳ מעיר וב׳ ממשפח׳ אחת למעלה וז׳ למטה ולא יהיה מתכוין אלא כמחרף ומגדף רק שפתיו נעות בחותם על האחלים ולא חששו להתעטף בציצית ויתיצבו כמו לבוא לעמוד לשרת אל פני ה׳ אוי להם אהה עליהם אשר אין ספק כי השבת תתבע עלבונה מהם לאמר אל תהרגם פן ישכחו עמי הניעמו בחילך והורידמו כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו. ואז יעשן אף ה׳ וקנאתו בלו בעשן כלו ומכחידיהם תבא להבת מעלה עשנם אשר שתו ימנו כל רשעי ארץ. והאיש הנלבב יהא זהיר וזריז בגאון עוזה של תפלה זו אשר היא סמוכה להכנסת כלה כמנהג רוב המקום לקדם עצמו כל מה דאפשר כדי להכין עצמו להוסיף מחול על הקדש וצריך להודיען שיעורן של דברים אלה להמון עם בני ישראל כדי שלא יבאו להכשל בספק איסור כרת ח״ו והוא כי בין השמשות הוא ג׳ רביעי מיל שהם אלף ות״ק פסיעות והוא פחות מעט מרביע שעה קודם הלילה אשר חכמים הגידו כי מהלך אדם בנוני י׳ פרסאות ביום שהם מ׳ מיל אשר בהתחלק מ׳ מיל בי״ב שעו׳ יעלו שלשה מילין ושליש לשעה והמיל היא אלפים פסיעות. נמצא שג׳ רביעי מיל הם אלף ות״ק פסיעות והוא פחות מרביע שעה מעט ובזמן ההוא הוא ספק יום ספק לילה והעושה בו מלאכה עומד באיסור דספק כרת. אכן צריך להוסיף מחול על הקדש וזמן תוספת זה הוא מתחלת השקיע׳ שאין השמש נראית על הארץ עד זמן בין השמשות והזמן הזה שהוא שלשה מילין ורביע רגה לצאתו כולו תוספת עושה רגה לצאת מקצת עושה ובלבד שיוסיף איזה זמן שיהיה ודאי מחול על הקדש באופן שצריך עכ״פ להוסיף חצי שעה קודם הלילה אף שהוא יום ומי שאינו יודע בינה לעתים לכוין את השעה יאותה לו להקדים לקבלה שבת שלא לבא להכשל באיסור של שבת חס ושלום:

וזהו מגדר הדין אכן מנהג טוב להולכים בתמים להקדי׳ ב׳ שעות קודם הלילה לקרא׳ בבוא הדר של שבת וכל המוסיף מוסיפי׳ לו נפש יתיר׳ בשבת וכל הגורע גורעים לו נפש יתירה בשבת כמ״ש בתיקונים בסוף תקון מ״ח ובספר התגין הוסיף ואם נשמתו בגיהינם בכל יום ו׳ מוציאים אותו מגיהנם בעת שהיה רגיל בעה״ז לשבות ואם יאחר יאחרו להשיאתו באש להבתו עד שיעור שהיה רגיל לשבות וכן בתוספת מקדש על החול במוצאי שבת המאחר מאחרים אותו שלא להכניסו והממהר ממהרין אותו להכניסו והאיש הירא את דבר ה׳ ישכיל תוקף מעלת הקדמה זו מתוך תוקף יצרו הרע אשר יתקפהו להדוף אותו מלהראות את פני ה׳ לקבל שבת ונותן מכשול לפניו שאם היה דבר קל לא היה מתרים בכל עוז ותעצומות בענין זה כמו בענין העבירות ולו בכח יעבר איש התמים לעמוד לעומתו ולכבוש את יצרו ואל יפן אל מתיקות המעלה בשעה בעת ההיא כי אחריתו רע ומר **ומצוה** להודיעם מלבד פרטי הדברי׳ גם גודל מעל׳ יקר תפאר׳ גדולתה של תפלת מנחה זו אשר מושב יקרה בשמים מת על להאיר מאורות עליונים למעלה מהעולם ונגד העולם כמו שביארנו. ואף אם לא ידע בעמקי פנימיות הדבר ומה נעשה בה מ״מ אל יקל בעיניו לאמר מה אני מה חיי שיבא תקון העולמות על ידי ואני פגר מובס שפל ואפל נגד גדולת מעלתו יתברך. כי האדם הוא שפל ואפל בבחי׳ א׳ אבל בבחי׳ אחרת הוא גדול כח מאד ובידו להעמיד כל העולמות כולם משא״כ מלאכי מרום יכולים לעשות והוא שנותן כח וחיל בבי״כול לבורא עולם כמ״ש רוכב שמים בעזרך ואף כי לא ידע שכול פרטי הדברים כל אדם אינו חייב אלא בשיעורו המעט הוא אם רב ובלבד שיכוין לבו לשמים ואשר יתן אל לבו לאמר כי יש פנימיו׳ ענייני הסודות בכל אלה מעת עלות מנחה בסדר המדריגות ולנתור ולרמות לפני יודע כל תעלומו׳ שיהיו לרצון אמרי פיו והגיון לבו כאילו כיון תעלומות הדברים ובכן אלהים ירצה לו ארשת שפתיו כאילו כיון כל אלה ולעומת זה אמרו בזוהר פ׳ יתרו ז״ל ומעשה ידינו כוננה עלינו מאי כוננה כוננה ואתקן תקונא לעילא כדקא יאות עלינו אע״ג דלית אנן ידעין לשווא רעותא אלא עובדא בלחודוי מעשה ידינו כוננה להוא דרגא דאצטריך לאתתקנא עכ״ל וצ״ב חסידים הראשונים זה דרכם שכל למו להקדים בכל מעשה עבודתם עבודת הקדש לבטא בשפתים ולומר ליחדא שמ דק״בה וכו׳ ויהי נועם ה׳ עלינו וכולי כמו שהארכנו בפרטי דברים אלה בחיבורינו זה בהרבה מקומות לרוב תועלתם ולפיכך טרם עמוד להתפלל תפלת מנחת ע״ש וקבלת

פרק ד תפלה פשוטה תכולל למנחת ערב שבת

שבת יעמוד לעתור ולרמוז על זאת לפניה׳ כדרך הפשוט ויאמר נוסח התפלה של חסידים הראשונים וזה תואר׳ה:

רבונו של עולם אתה יודע כי לא בינת אדם לנו ואין בנו כח להשיג ולכוין ולהשכיל מעלת׳ ועמקי סודותיך וצירופי שמותיך הקדושים הראויים לכל תפלה ותפלה של שבת קדשיך וסדר התכלל העולמות עליונים למעלה בעת עלות המנחה בע״ש וכל היחודים וזווגי מדות הקדושות אשר יהיו למאורות בכח סגול׳ קבלת שבת קדשיך לכן יהר׳מי א׳וא׳ שתהיינה חשובות ומרוצות תפלותינו הן תפלת מנחה והן תפלת סדר קבלת שבת קדשיך בשיר קדשיך והן תפלת ערבית וברכותיה כאילו כתמין בכל צירופי שמות הקדושים העולים מתוכם ובכל היחודים וזווגי מדות הקדושות הראויות לבא על ידיהן ותצרף מחשבתנו הטובה כלל למעשה פרטי לכל סדר סדר לבדו ויעלו לפניך עם שאר תפלות של בניך היודעים והמכוונים כל הכוונות הראויות לכוין בכל סדר וסדר שבתפלות אלו ונזכה לקבל תוספת נפש רוח ונשמה עמהם בסגולת תפלותינו אשר נתפלל עתה לפניך כמו חלב ודשן תשבע נפש׳ ושפתי רננו׳ יהלל פי לב טהור ברא לי אלהים ורו״ח נכון חדש בקרבי: אודה ה׳ בכל לבב בסוד ישרים ועדה כי כל עוד נשמתי בי ורוח אלוה באפי ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

וקודם תפלת י״א יאמר שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד וכו׳ עד סוף המזמור.

ואשר הראהו בסוד ה׳ יכין לכוין בעת עלות המנחה הזאת באהבת כללות העולמים אשר ה׳ בא׳ יגשו ואשר עתה יחל להתוסף תוספת שבת אל הבת יחידה תפלת הלילה אשר היא העולה לבריה ולא הוא. וכה יחל להתוסף תוספת שבת אל הכן הקדוש עודינו עומד על כנו יתגדל ויתקדש וראשו לא״ב ציע ומאורות כתן שביבות עוזו יהיו למאורות אל הקדש פנימה ופנה למושב אורים גדולים מהן אך בכל״ש ברכות שד״ש ורח״ס נגה אור גדול בליל שבת ויתר פרטי הכוונה הכתובים במכתב הקדוש רבינו ז״ל:

ואנכי תקנתי נוסח תפלה לבאים בסוד ה׳ לבטא בשפתים כל פרטי כוונתה בעלו׳ המנחה וזה תוארה:

ליחדא שמא דקב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו וכו׳ הנני בא להתפלל תפלת מנחה שתיקן יצחק עקידה להאיר בז״א ג׳ פרקין תתאין דל׳ **דצל״ם** דאימא עילאה ויעלו הלק הנפשות שבעשיה **ה׳** אחרונה שבשם ע״י

ע״י שם **יודהוהה** אל עולם היצירה. ובכן יתוספ׳בה תוספת שבת קדשיך כי יקשר נפ״ש ותעלה בעיבה עם חלקי הרוחות אשר נקרבה **ה׳** שבשם ע״י שם **יוד הא וא הא** אל עולם הבריאה ובכן יתוסף בו תוספת שבת קדשיך ונ״ח נכון חדש בקרבנו ויעלה הבריאה עם חלקי הנשמות שבה **ה׳** א׳ שבשם ע״י שם **יוד הי ואו הי** אל האצילות דאצילו׳ ובכן יתוסף בו תוספת שבת קדשיך ופחי באפו נשמ״ת חיים ומצברת את האהל להיות א׳ בנפש דוד ד׳ שבשבי נשמה לנשמה לכל העולמים ע״י שם ע״ב **יוד הי ויו הי** ובכח סגולת כריעה ראשונה בברכ׳ א׳ יהיה אור שם קס״א **אלף הי יוד הי** להוריד עלי כח הנשמות שבנפש דאצל׳ והמה יהיו לה מ״ן להעלותה ולחקפה בכח שם ע״ב **יוד הי ויו הי** בכח סגולת זקיפתי ולהאיר בחכמ׳ שבו שם ע״ב לכל האצילות ולהכין מקום לבריאה. **ובכח** סגולת כריעה ב׳ בברכה ב׳ ינדק הרמז בכתרו להוריד עלי כח הנשמה מהבריאה באור שם קס״א **אלף הי יוד הי** והמה יהיו מ״ן להעלותה ולזוקפה ברמז זקיפתי בכח שם ס״ג **יוד הי ואו הי**. ולהאיר באימא הרוכבת בבריאה שבה שם ס״ג להכין מקום ליצירה. **ובכח** סגולת כריעה ג׳ בברכה ג׳ ינדק הרמז בכתרו להוריד עלי כח הרוח מהיצירה אור שם קמ״ג **אלף הא יוד הא** והמה יהיו למ״ן להעלותה ולזקפה ברמז זקיפתי בכח שם מ״ה **יוד הא ואו הא** ולהאיר בז״א הרוכן שבו שם מ״ה להכין מקום לעשיה. **ובכח** סגולת כריעה ד׳ בברכה ד׳ ינדק הרמז בסתרו להוריד עלי כח הנפש מעשיה אור שם קנ״א **אלף הה יוד הה** והמה יהיו למ״ן להעלות ולזוקפה ברמז זקיפתי בכח שם בן **יוד הה וו הה** ולהאיר בנוק׳ מלכותא קדישא הרוכבת באופן דעשיה כי בו שם ב״ן. **ובכן** אברכבה בחיי בשמך אשא כפי בברכת השלום והיו למאורות ד׳ אותיות שמך הגדול ממטה למעלה לחבר את האהל להיות אחד ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו יהיו לרצון אמרי פי וכו׳:

ובכן יעמד הי בכוונה שלימה לעמוד לשרת לפני אלהיו וערבה לה׳ מנחת יהודה ואשר הוא

מהכנסי

מאלפי מעשה המתענים בכל ערב שבת לכפר עליו אשמת ימי החול יאות ה' לו להעתיר ולרצות כשומע תפלת עניינו בנוסח ויאמר זה :

עננו אבינו עננו ביום צום התענית הזה אשר עניתי בצום נפשי כי שבעה ברעה נפשי על כי כשלתי בעונות ופגמתי בששת ימי המעשה במחשבה ודבור ומעשה אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי. ועתה ה' אלהי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי על ירך בושתי וגם נכלמתי כי נשאתי חרפת נעורי תעיתי כשה אובד בקש עבדך כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה ואל נא תבזה ענותי היום לפניך אשר ברכי כשלו מצום ובשרי כחש משמן שמעה תפלתי ה' ושועתי האזינה תכון תפלתי קטורת לפניך משאת כפי מנחת ערב הנה הבט בעמלי ואל תבט במעללי ותזכירני עוונותי ועזוב כל גלולי אשר עשיתי בו' ימי המעשה ונתתי את לבי לעשות לי לב טהור ורוח נכון להיות זהיר וזריז שלא לעבור מאמריך ודעתי. והריני בעת הזאת כקטן שנולד והימים הראשונים יפלו ואתה בטובך תעורר רחמיך אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני וכשם שילדתני ביום זה על דבר כבוד שמך כן ברחמיך הרבים תתקנני לעבודתך וליראתך יראת הרוממו' ואהיה כלי מוכן לקבל נפש רוח ונשמה משבת קדשך ולהיות מוכן ומזומן לאותם הנוחלים נחלת יעקב אבינו כדבר התמוד אז תתענג על ה' והרכבתיך על במותי ארץ והאכלתיך נחל' יעקב אביך שלח אורך ואמיתך המה ינחוני יביאוני אל הר קדשך ואל משכנותיך ותשלים מחשבתך לטובה ביום זה אשר בו יצרת אדם בצלם דמות תבניתך לעמוד לשרת לפניך ולברך בשמך ויחד לבבי ולבב כל עמך ישראל לעבדך באמת ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד כי קללת אלהים תפארת אדם לשבת עסוק בגבול הרשעה זכות שהבין קדושת שבת קדשך על אדה"ר ביום זה כן יגן עלי יפרוש כנפיו יקחני כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף לטהרני מזוהמת עונותי בתענית זה ופדני צלי מזיו צדיק חי העולמים באברתו יסך לי ותחת כנפיו אחסה ואתלונן לכפר אשמותי ולטהר זוהמת ו' ימי החול אשר עלי ולהלבישני אותי מחלצות ולחבר כל נצוצי הקדושה אשר על ידי נתפזרו בין הקליפות חיל בלע ויקיאנו וכו' ותשליך במצולות ים כל חטאתינו ואל תתן אל רשענו ואל תסתיר פניך ממנו היה נא קרוב לשועתינו טרם נקרא אליך אתה תענה כדבר ואתה תשמע כדבר שנאמ' והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע וחננו ועננו ושמע תפלתינו כי אתה שומע תפלת כל פה ברוך אתה ה' שומע תפלה :

ואשרי אנוש יעשה זאת מידי שבת בשבתו לשוב מעבירות שבידו ולהבין ולהתענות עליהם אשר בזה שבלא עוד כנגדו לכפר עלינו ששת אומרו ויכלו ומלאכי השרת יבשרוהו לאמר וסר עונך וחטאתך תכופר כאשר ביארנו למעלה ובכאן להלן בס"ד. ואיש התמים בונה ביתו מלא כר"ק יהיו ידיו אמונה מאחר עלות המנחה לתקן את ביתו כאופן הנאות ויהא ד' דברים הצעת מטה ומושב שבתים ושלחן ונר שבת. ובכן ימלא התקון שלם למעלה בכלה הנעימה כמאמר שכתוב נעשה נא עליית קיר קטנה ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה והוא מ"ש בזוהר בשלח ז"ל נעשה נא עליית קיר וכו' ד' אלין למה שלא בגין דאינון תקונא דכ"י והכי אתקרי מטה ושלחן וכסא ומנורה ולאו איכון בתקון שמוטה דהא כסא קא בעי בקדמיתא ואחר כך שלחן לבתר מנורה לבתר מטה אמאי אקדימת מטה בגין דאיהי חביבא עלה יתיר וכו' ע"כ. הנה משם בא"רה כי ד' תקונין אלו הם בסוד הכלה ובכאדם א' לא לפי פשטן ולבד עילאה כי לכן תאוקנה ידי אישי ישראל ברואות כמה מעולים מעשיהם בשמים ממעל ובכן תתלהט נפשם בעבודת בוראם ואלה סידרן :

מושב הכסא בע"ש

הוא תקון מושב ביתו ומקום השבתו לכבוד ולת"ת שבת הקדוש כאופן הנאות ובכל מיני נכבוני' וכרים וכסתות לכבוד המלך והמלכה כמ"ש בא בדוק ה' ואנכי פניתי הבית. ולכן כל עוד שיעשו זה סמוך לשבת צריך טפי דמיכבד מילתא דלכבוד שבת הוא והן עתה דמת בנות אינם מצות אזן לשמוע דברי חכמים ומכבדי' הבתי' במצעות וכלי שבת הבקר אור יום הששי שלא פרמון חכמי' כי ארבעתם אלה מטה' ושלחן וכסא ומנורה המה תקון לשכי' עוזינו בשבת הקדש ובכל כמה שיהיו נעשים ארבעתם יחד נעשה התקון שלם למעלה בהתקדש היום לא כן כעשו אותן שלא כסדרן ושלא בצותן וכבר רמזתי זה למעלה בפרק ב' ע"ש.

ואשר הריחו בסוד ישרים ותמונת ה' יביט יכין לו לכוין של הנעשה במעשה הזה למעלה והוא מ"ש בפ' עקב דף רס"ב ז"ל וצריך השפיה כמה דאוקמוה הסבו א' מברך לכולם ובשבת בכל מלוי צריך לאתוספא מחול על הקדש בין במאכליו ובין במשתיו בין במלבושא ובמסכותיה דצריך לתקנא ליה מסיבה ספירא בכמה כרים ובכמה כסתות מכל דאית ליה בבית' כמאן דתקין חופה לכלה דשבתא הוא מלכתא ואיהי כלה זכב"ד סוו כפקי מארי מתני' ע"ש לקדמותא להרחא ואו אמרי בואי כלה וכו'. ולא עוד אלא דאית רזא בגוונא אחרא דצריך לקבלא נבידתא בכמה נהורין דשרגין בשבת ובכמה עינוגים ולבושין שפירין וביתא מתקנא בכמה מאני תקונא בהשכה

יפה לכל חד וחד וכהאי חדווה ותקונא גרמין דא בתארת בפחה כישא בחשוכה ורעבון בבכיה והספד ולבושין אוכמין כארמלתא דאי מלאה זו חריבה זו ע״כ.

הנה מכס מתבאר דבר והפכו כמה רעה ושבר על שבר יש לשפח׳ כישא ע״י המעשים אשר אנו עושים פה עמנו היום וכמה מן הכבוד נוכף לכלה הנאה והחמודה ע״י מושב הבתים במצעות וכלים נאים לכבוד הדר השבת ובתקונים סוף תקון כ״ד סיים ז״ל ובביתא דלאו איכון מתתקנין אילי תקוני בליל שבת אושפיזין אמרין לאו איהי דא דירה דישראל דאתמר בה ושמרו בני ישרא׳ את השבת לעשות את השבת לדורותם לדרתם כתיב חסר מלשון דירה וכל איכון תקונים צריך לתקנ׳ בליל שבת ע״כ ש״מ תרתי ש״מ דטפי עדיף לעשות כל אלה סמוך לשבת מלעשותן הבקר יום הששי מדקאמר ליסנא יתירה וכל הילין תקונים צריכים לתקנא בליל שבת דהא בה עבקינן עד השתא אלא דבר גדול דבר בקדשו להזהיר לעשות כל אלה סמוך לשבת דומיא דאינך דבר ופתורא הנזכרי׳ שס ושמ״ת עונשי המתרשלים בכבוד שבת ובמושבם בחול כך מושבם ליל שבת שאף אם מתקנים מושב ביתם הבקר אור יום השבת לא הועילו בתקנתם וכל מן דין כמוכו מלאכי למי מרו׳ לאמור לאו איהי דא דירה דישרא׳ וכל דבריהם כגחלי אש להכריז עליו לאו דירה דישראל הוא לאמור אלהים עזבו רדפוהו ותפשוהו כי אין מציל כי אין שמירה אפס לישראל כמש״ה ה׳ שומר ישראל. ובזוהר חדש ז״ל ת״ח ביומא דשבתא בעי ב״נ למחדי ביממא ובליליא ובעי לתקנא ביתא ופתורא ויעביד אירו לעילאין ותתאין ותא חזי כד אתי בר נש מבי כנישתא יהון עמיה מלאכין קדישין מהאי גיסא ומלאכין מהאי גיסא ושכינתא על כולהון כאימא על בנין ובההיא שעתא אתמר יפול מצדך אלף ורבבה מימינך וגו׳ רק בעיניך תביט ושלומת רשעים תראה כי אתה ה׳ מחסי לא תאונה אליך רעה וכל דא אם היכם יעול לביתיה בחדוה ויקבל אושפיזין בחדוה וכד אתו וחזו שכינה ומלאכי׳ ביתא מתקנא ושרגא מנהרא ופתורא מתתקנא ואיכם ואתתיה בחדוה בה שעתא שכינתא אמרת דין משלי הוא ישראל אשר בך אתפאר ואם לאו שכינתא אזלא ומלאכים עמה וייתי יצה״ר עם כת דיליה ואתחברו עמהון ויאמר זה משלי הוא ומן חיילין דילי ומיד שורה עליו ומטמאהו ויסתלק י״ס מניהון ויסתלק אשה עם אשה ומאכליו טמא וע״ד ואל תתאו למטעמותיו ופתורא דיליה מליאה קיא צואה ואין צואה אלא יצר הרע וכו׳ וישלטון עליה מלאכים מסאבים ואכהינו ליה לגהינם ובהאי שעת׳ קרלתי ואין עונה בשעת דחקו וכשעה דשליט עליה רוח מסאבא או מרעין או אומות העולם שלטין עליה מכותה בענן לך מעבור תפלה גם תפלתו תועבה עד כאן.

ואבי דאה גם ראה אם בעל נפש אתה עד כאן הגיע ענש המתרשלים מלפאר ולכבד את השבת בכניסתו אף כי כיבדוהו ביום אחר כי בהתקדש היום לא מצאה היונה מנוח לכף רגלה. ואויה עליהן על כמה נשים כבריות אשר זלזלו בתקף חסנא של שבת והתרשלות במושב הבתים עד לפנות בוקר יום השבת וכמושבם בחול כך מושבם אור דשבת ובמקום שאמרו להקל הן הנה אמרו להחמיר ובמקום שאמרו להחמיר הן הנה אמרו לאקל וכאור השבת הקדוש תראנה הנפשות הבאות בקרב ביתם והיו דיראון לכל די דאיין הפח והפח׳ מושלכים בבית עד אפס מקום למדרך כף רגל ושאר הבית מסולא ובעזב היה למאורות ונפש הבעל כר וזעף שותה בעיניו אויה להן הוא עליהן אשר השכינה כביכול מיללת עליהן קלני מראשי קלני מזרועי איזה בית אשר תבנו לי ואיזה מקום מנוחתי שמה קננה קפוז גם שם הרגיע׳ לילי׳ ושאיה יכת שער מנגא בתורא וחורב בכף רחמנא ליצלן מעונשא דידהו. אשר לא השוו בהנת לפונדקית שבאשר קרבו ואתיין לקרוא קרואיהן במטתה הנשים באכסים כיבא בתיהן במבחר המושבות והמצעות של שבת ויום טוב ולכבוד הדר האשה חמת מלא נוהה ופיה מלא דם תיקר מאד בעיניהן וכרי בזיון וקצף בעיניהן להקדים קרואיהן לבית כאשר הוא שם כוולי נשתוה ויבוזו בעיניהן כבוד הדר הכלה נאה וחמודה שבת מלכתא אשר הושיט לה המלך את שרביט זהבו ותיקר מאד בעיניו ולא חששו במושב ביתם לכבוד ולפאר השבת ובתיהן כוולי ישתוון ישתקע הדבר ולא תעשה כזאת בישראל לתת עוז וחיל לגבול הלשעה ושפחה כי תירש גבירתה כמ״ש במאמר הזוהר הנזכר דבהאי חדווא ותקונא גרמין דשפחתאה שפחה בישא בחשוכא ורעבון וכולי וידיעת ההפכים אחת היא ח״ו.

כי על כל אלה כל בעל נפש יהא זהיר וזריז לומר בתוך ביתו ערב שבת כל פרטי ענייני׳ אלו ויגוס מבעוד יום לתקן מושב ביתו בכלי׳ נאים לכבוד השבת ואם רואה שהמה מתרשלים בדבר יאזור כגבר חלציו לעשותו על ידי עצמו דבמקום מצוה אפילו המלך שאין כבודו מחול במקום מצוה שיש בה כבוד המקום ב״ה כבודו מחול וכל שכן אפילו הדר דכבוד דיליה הוא ויכול למחול על כבודו חדאי בכון ויסר למחול על כבודו מפני כבוד השבת ושלא לגרום רעה לעצמו ובכן ידע כי שלום אהלו ושאנן מפחד רעה והקדושה ע״כ ירים ראש והכנע׳ כי או גאר׳ ישוב אל הארץ כשהיה. ויש בו מהתקון לאדם לתקן את אבר ביע׳ בשדה תפוחים והדם ופרץ את גדרה ומושב יקרה בעין פשעו עתה בתקון מושבו לכבוד הדרה ישוב ויבנה חורבות.

שולחן בערב שבת

שבת נוטריקון ת׳ערוך ש׳ולחן ב׳שבת ואיתא בס׳ התקונים תקון מ״ז ז״ל ושבת צריך לתקנא ביה פתורא כד׳ רגלין כגוונא דפתורא דלעילא דאתמ׳ ביה זה השולחן אשר לפני ה׳ ועל׳ אתמ׳ תערוך לפני שולחן ופתור׳ דקב״ה דא שכינת׳ איהי משט׳ דצפון דאיהו גבור׳ וכג״ד תקינו מ״מ שלחן בצפון וצור דליק לימינ׳ כגוונ׳ דלעילא דאתמר ביה מנורה בדרום מטה באמצעית׳ משט׳ דעמודא דאמצעית׳ ת״ח שכינה אתקריאת פתורא משט׳ דשמאלא ומנרתא משטרא דימינא ומטה ממוצעת משטר דעמודא דאמצעיתא וכג״ד זווגא דיליה באמצעיתא בין צפון לדרום והא אוקמוה דכגן כל הנותן מטתו בין צפון לדרום כו׳ פתורא איהי במיכא על ד׳ כמכין דאיהי כגוונא דגופא דסמכין ליה דרעין ושוקין דאינון ד׳ וצריך שית כהמין מהאי סטרא ושית כהמין מהאי סטר׳ ורזא דמלה זה השלחן אשר לפני ה׳ זה בחושבן ז״ו דאינון ו׳ פרקין דתרי דרועין ושית פרקין דתרין שוקין דהא שכי׳ אתע״כיד גופ׳ למלכא בכל תקונא דילה ע״כ ׃

ובן היה מנהג הרב זלה״ה לאכול בשולחן של ד׳ רגלים דוגמת השלחן אשר לפני ה׳ ולעשותה אורך י״ב טפחים לא פחות ולא יותר ורוחב ו׳ טפחים וגוב׳ ט׳ טפחים כמ״ש בשולחן של בה״מק אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קומתו ׃ ויכוין עריכתה בצפון כמ״ש במאמר הנ״ל אבל לא יניחנה לשבת שם בצפון שצתה אין כח שתוכל לשבת בצפון בלתי פחד מהקליפות רק לקחת השולחן מן הצפון ולהניחה של תחת המנור׳ ויכוין לבלול רחל ולאה שהיא מנרתא דסתימא בדרום וישיבתו תהא אחוריו לצפון ופניו לדרו׳ מול פני המנורה ׃

ואשר הריחו בסוד ישרים יכוין כע״ב שבארבע קרנותיו ע״ב דיו״דין ממש ולא כרדך הע״ב שביארנו בסדר החול ׃ וצריך לסדר עליה י״ב ככרות ככל סעודה וסעודה מג׳ סעודות כדמשמע במאמר התקונים ואף כי בזוהר פנחס דף קי״ד אמרו זה השולחן אשר לפני ה׳ זה י״ב אנפין אוף הכי מאן דאית ליה בעי לתקנא לסדרא על פתוריה ד׳ ככרין בכל סעודתא לג׳ סעודתי י״ב אנפין ואי תימא לאו איכון אלא שית מדאוריתא דאיהו לחם משנה ׃ אלא לא ניכול למדכר ו׳ בלא חבריה ו׳ אחר׳ שית מלעילא לתתא ושית מתתא לעילא לקבל שית דרגין דכורסייא עילאה ושית דרגין דכורסייא תתאה ושית באתכסייא ושית באתגלייא הנסתרות לה׳ אלהינו והנגלו׳ לנו ע״כ ׃ מ״מ מי שאפשר לו יתפוס סברת התקונים אשר היא מוסכמת כדברי הרב ז״ל וכמו שיסד בפיוט שכינה תתעטר בשית נהמי לסטר **ווין** תתקטר הוא סוד הנז׳ בתקון דשכי׳ אתעבידת גופא למלכא וכו׳ כי״ב

כהמי

כהמי אשר המה סוד תרין **ווין** כנזכר וידקדק בסדר עריכתם ג׳ מימין השולחן כדמות סגול אחד שטני נקודותיו העומדות זה אצל זה כעין ני״רי יהיו לנד ספת השולחן והנקודה האמצעית שעומדת תחתיהם בינייהם תהיה לנד אמ׳ע השלחן **וג׳** האחרים יהיו עומדים כמו כן אל שמאל השולחן באופן שתהיה הנקודה האמצעי שהוא הלחם האמצעי שלהם עומד באמצע השלחן אצל האמצעו של סגול האחר וששה אלו הם בסוד נוקבין ועל ששה אלו יניח הששה האחרים והמה סוד הזכרים ׃

ואשר הדיחו בסוד ה׳ ישכיל לדעת את סודן אשר חכמים סוד שתו בי״ב ככרות אלה לעומת י״ב באותיות שב״ג שמות הו״יה העוזלים לא״ס וששה׳ התחתונים הנוקבין הם׳ בסוד שם ההין שבג׳ הוי״ות וששה העליונים סוד הזכרים **יוד ויו** מימין **יוד וין** משמאל **יוד ויו** באמצע אשר בהדרך אליהם אהבת כללות׳ המה יעלו לי״ב לעומת י״ב מימין דרישא דא״א כמו שביאר הרב זלה״ה וצריך להיות זהיר אף בעת עריכתם על השלחן לעדוק אותם שיהיו ב׳שולי הככרות חוברות אשה של אחות׳ ויהיו נראין השני פנים שלהם מכאן ומכאן כאילו הם לחם אחד וכו כ׳ פנים בסוד לחם הפנים והעיקר כדי להמשיך עליהם האור מן הפנים העליונים כמ״ש בזוהר ויקרא אד״א מאי יפר יחזו פנימו פנימו מבעי ליה או ישרים יחזו אמר ליה רזא עלאה דאינון ימי קדם דעתיק קדישא סתימאה דכל סתימין ויומי עולם דזא אקדון פנימו דאינון חאמן באורח מישר מ״ה דאצטריך למחמי כו׳ אשר משם יתבאר כי עיקר ההארה הוא בסוד הפנים ואמרו בס׳ דצניעותא עד לא הוה מתקל׳ לא הוו משגיחין אפין באפין ומלכין קדמאין מיתו וזוכהון לא אשתכח ולכן צריך להזהר שלא ישים הככרו׳ זה על גב זה אשר גורם למט׳ל שהדוכר׳ מחזי׳ פניו מן הכל׳ חליל׳ ודע שסדר׳ י״ב ככרו׳ של לא ישתנ׳ לעול׳ אף בי״ט שח״ל בשב׳ מפני שבחינת אף בי״ט ושב׳ ולא יתבטל וכן במקד׳ היו סודרי׳ לח׳ הפני׳ בי״ט שחל בשב׳ בלי ספק וכן ראיתי למורי כר״ו ואין לשנות ׃ והמדקדקים נהגו לפרוס מפה לבנה על השלחן תחת הלחם ומפה לבנה פרוסה על הלחם והלחם באמצע וטעם הכ׳ מפ״ת זלר למן שהיה כמ״נח בקופסא טל מלמטה וטל מלמעלה והמן באמצע כי הטל רמז לראש הלבן וזהו הטל העליון אשר בו יחיו המתי׳ והטל התחתון הוא רומז למלכות במים והמן הוא השמים אשר הטל העליון ותחתון שניהם מכתירים את המן והם לו כתר ועטרה ככדע לבאים בסוד ה׳ ליריאיו ׃

ואשרי אנוש יעשה זאת לערוך השלחן לפני ה׳ בסדר הזה וכל המסדר שלחנו כזה הענין

השלחן

השלחן העליון ישפיע עליו מלחם השמים אשר כבר נודע למתחילים בחכמה כי השלחן הוא רומז למדת המלכות אשר ממנה יתזן כל בבריאה כדמות השלחן שממנו נזונים כל העול׳ וסידור הלחם עליה הוא רומז להשפעה שמקבלת כאשר ישית עליה בעל האשה כמ״ש הנני ממטיר לכם לחם מן השמי״ם ואין הלחם מצוי איתה להשפיע לתחתוני׳ אלא מכח הייחוד שאם אין תורה אין קמ״ח ובאור שבת הוא עיקר הייחוד והזווג וביום השבת היא מקבלת הברכה וההשפעה וממנו יתברכו שאר הימים וע״כ צריך לסדר הלחם באור שבת ובכל יום השבת כולו על השולחן ויהיה זה התעוררות לשלחן העליון שיתמלא בהשפעה ובטובה ויהוד כל יום השב׳ ובכן השלחן העליון ישפיע עליו מלחם השמי״ם ובזוהר פרשת יתרו תאנא אמאי לא אשתכח מנא ביומא ז׳ משו׳ דההוא יומא מתברכין מיניה כל ו׳ יומין עילאין ובכל חד וחד יהיב מזוני׳ לתתא כל חד ביומו מההוא ברכה דמתברכא ביומא ז׳ ובג״כ מאן דאיהו בדרגא דמהימנותא בעי לסדרא פתוריה בלילא דשבתא בגין דיתברך פתוריה כל שיתא יומין דהא בההוא זמנא אזדמן ברכה לאתברכ׳ כל ו׳ יומין דשבת וברכתא לא אשתכח בפתורא ריקניא וע״כ בעי לסדרא פתוריה בלילא דשבת׳ בנהמא ומזוני ·

הנה שמם בא״רה גדול סגול׳ ערוך השלחן לכבוד הדר השבת להיות מחת שולחנו מלא דשן כל הימים ויש איתנו ביאור אחר במאמר הלז ובמקומו כבאר אותו בס״ד · ונוסף גם הוא תקון לנפש האיש כאשר יסדר שלחנו ישית אל לבו אם באולי מעל מעל בה׳ והפך את שלחנו ותקן אותו כי הפגם הוא רב והיינו מ״ש האשה הכשר׳ לרבנן שלחן ערכתי לו והפך אותו הן עתה בערוך השולחן הזה יסודר השולחן העליון אשר פגם בו להכין אותה ולם עדה כמ״ש זה השלחן אשר לפני ה׳ להיות מכן לענין האכילה רוחנית כמ״ש אכלתי יערי וגו׳ כמו שדרשו סודם בזוהר פנחס דף רמ״א ולפיכך יכין כוונתו לזמן כל הכתי׳ הנז׳ שם לאכול לשובעה ולמכסה עתיק ובכן יתוקנו שולחנות מלאו קיא צואה בלי מקום כעון פשעו בסעודות הרשות ויהיו כל אלה להשרות עליו הקדושה עתה וגם לאחרונה יזכה לשלחן ערוך בג״ע כמ״ש בזוהר תרומה דף קכ״ה ז״ל פתורא דבר נש זכי ליה למיכל על פתורא אחרא בעידונא דההוא עלמא כד״א כי על שלחן המלך תמיד הוא אוכל ודוד מלכא אמר תערך לפני שלחן נגד צוררי אתסדרותא דפתורא בההוא עלמא הוא דהא כדין איהו עדונא וכסופא דנשמתא את הכי בהו לעלמא דאתי וכי פתורא אית לנשמתין בההוא עלמ׳ אין דהא מזונא וסיפוקא דעדונא אכלי בההוא עלמא כגוונא דמלאכי עילאי וכי מלאכי עלאי אכלי אין וההוא מזונא רוא איהו דההוא שלא דנגיד ואתמשך מרזא דעלמ׳ דאתי

דלתי

דאתי ואיהו מזונא מנהירו משח רבו קדישא ונשמתהון דצדיקייא אתזנו מתמן כג״ע ואתהנון תמן ע״כ ·

מנורת בע״ש

שבת נוטריקון ׳שבת ׳שבת ׳תזהר שצריך כל אדם להיות זהיר לעשות נר יפה לשבת שזהו ג״כ מצוה. שבת כששבית מלא אורה וזהו נקרא שלום הבית כי בה יתרחב לב האדם ויגיל וישמח בשבת כי האור משמחת הלב ומוסיף התרחבות ומנוחה בלב ומפני כך נר ביתו עדיף משום שלום הבית וכמ׳ התסידים כי׳ אלף קכ״ג כתיב ז״ל ויברך ,אלהים את יום הז׳ אין אנו יודעין במה ברכו אלא נלמוד ממה שקלל איוב את, יומו וכל האמור שם כאמר לספך גבי שבת כי שם כתיב יקחה אופל יחשכו כבכי נפשו יקו. לאור ואין מכלל שמה שבירך הקב״ה השבת הוא אורה שם כתוב אל תבא רננה בו מכאן שיש לו לאדם לרון] בשבת בשירו׳ ותשבחות עכ״ל · ועוד יש טעם אחר בנר שבת כי בשבת ירדו נפשו׳ לים׳ נפשות יתירו׳ וכנגד אותו הנפש תקנו חכמים להדליק הנר כי נר ה׳ נשמת אדם ולפי שהנשמות האלו ירדו מן המקור העליון אל השכינה ומנוה פורחות על ישראל על כן אמרו חכמים שהאשה היא המשתדלת בהדלקת הנר וז״ל הזוהר פרשת בראשית דף ל״ג נר של שבת [לנשי עמא קדישא את ייהיבת לאדלקא ואוקמוה הא אמרו דאיהי בבת בוניכא דעלמא ושפיר אבל רזא דמלה האי שבת שלום מטרוניתא דעלמא [איהי ונשמתין דאינון בוניכא עלאה בה שריין וע״ד מטרוניתא בעיא לאדלקא דהא ברוכתה אתאחדת ועבדת עובדא ואתתא בעיא בחדו ורעותא דלבא לאדלקא בוצינא קדישא דהא יקרא ׳עילאה הוא לה וזכו רב לגרמה למזכי לבנין קדישין דיהון בוצינין [דעלמא באורייתא ובדחלתא ויסגון שלמא בעלמא ויהיבת לבעל׳ אורכא דחיין בג״ב בעיא לאזדהרא ע״כ · והולם עיקר טעם נר שבת ראשו מניע השמימה למלכות שמים אשר היא גדילי״ם תעשה לה ונעשית [כסוד כ״ר והם ג׳ יחודים הוי״ה ואהי״ה הוי״ה ואלהים הוי״ה ואדנ״י כנזכר בתקונים וטעם היות ב׳נרות לפי כי יש גם כן נר כ׳ג׳ ייחודים דזו״ן כנודע· ולפי כי עיקר סוד הנר בה ע״כ עיקר המצוה חל על האשה להיות היא מדלקת נר של שבת וכן איתא בתקונים דף ס״ח וצריך אתתא לתקנא שרגא בליל שבת לימינא ואתהפיב לה כאילו תקין מנרתא בדרום ופתורא בצפון ועליהו אתמר הרוצה להחכים ידרים להעשיר יצפין ואילון שכינתא עילאה מנרתא לדרום נדיכה לתקנא לה בגין דתמן חכמה ובג״ד הרוצה להחכי׳ ידרים (א״ם בזה תבין טעם הזהיר בנר שבת שזוכה לבנים ת״ח כמ״ש בפ״ב דשבת יען מנורה בדרום קו

החכמה

אחכמה) . והנה מבואר מדברי המאמר כי הדלקת הנר הוא מכוון אל האשה ועוד נמצא ראיה מן התקונים דף ע"ב ז"ל ואיהו שמלה נר דליק משטרא דשכינה דאתמר בה נר ה' וצריך למיהוי ימינא לקבלא משחא ונהורא פתילה שכי' משחא דילה צדיק שמן כתית נהורא דילה עמודא דאמצעיתא וכו' אשר ממאמר זה מתנו נקח כי האשה היא הראויה יותר להדליק נר זה כדי להמשיך לכלה שהיא הפתילה מלמעלה שמן כתית מן הצדיק ואור מת"ת ישראל . ובזוהר פרשת תרומה כי נר מאי נר אלא נר מקבלא מבין תרין דרועין עילאין רמ"ח שייפין עילאין ואיהי פתחת ב' דרועין דילה לגבייהו אקרי נר נמצא כי היא נקראת נר כאשר היא מקבלת אברים עליונים כי היא נגדלת ועולה למעלה .

ועוד ימצא בענין הנר של שבת האדם גדולה לעינים שלם על כי היא נקרא עולימתא שפירתא דלית לה עיינין כמ"ש בזוהר משפטים דהיינו רחל אשר לא נאמר בה זולת יופי שנאמר ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה ולא נאמר בה עינים זולת בלאה שנא' ועיני לאה רכות ולכן אנו מביאים לה האדם עליונה ע"י הדלקת הנר ובעת קבלת שבת בהסתכלותו בה מיתוסף כל התקון . וע"כ אשר אין ידו משגת לקנות נר לשבת ולקידוש היום נר שבת קודם על כי ע"י הנר מלכות שמים היא העולה למעלה אבל יין של קידוש הוא כדי להמשיך לה אור מלמעלה וכן היא ההולכת קדמת נר חנוכה מפני כי בנר חנוכה לא ימצא בה זולת האדה מן האורות העליונים היורדים אליה ועדיין היא קטנה כנודע אך אמנה בנר של שבת גדולים תעשה לה ונעשית בסוד כ"ר ושם הייחודים הנזכרים . ומפני זה צריך להזהר שלא להקד' יען כי לא עבר כח יד האיש הגשמי להעלותה למעלה לעשות אותה בסוד כ"ר וגם לא יאחר לפי כי כבר עלתה עליה' בהקדש היום וכבר נעשית בסוד נר ומה מועיל לה עוד ההדלקה בכוונה זו אך אם חפץ להדליק מבע"י ולקבל עליו תוספת שבת מיד רשאי כי יש באדם כח מסור בידו לתקן עד מקום שנפשתו נמשכת משם וכאשר יקבל עליו תוספת שבת מעתה אין זה מקדים ובלבד שיהא מפלג המנחה ולמעלה שהוא שעה ורביע קודם הלילה שאז יעבר כח בידו לקדשו כאמור :

וכתב מהרח"ו ז"ל תזהר אתה בעצמך בתקון הנר של שבת אך ההדלקה תהיה על ידי אשתך ע"כ וטעם פשוטו של דבר הוא על אשר חכמים הגידו דטעם שנצטווית האשה על הנר על אשר היא כבתה נרו של עולם נר ה' נשמת אד"ם ואולם גם האיש ראוי להשתדל בה אשר בזה יש מהתקון למעשה העגל אשר כבו המה נרו של עולם כאמת במעשה העגל כי כאשר קבלו את התורה היו חירות ממלאך המות אכן במעשה העגל שבה הג זרה לאיתנם ונמצא כי הם כבו נרו של עול' כי במעשה העגל לא נמצאו נשים כמ"ש ואשה כבל תל"ה לא מצאתי עד שלפי ענין זה היה נרא' לפטור אותה מהדלקת הנר בשבת ולכן דרש ההוא גלילאה כוסר אמרתיו לאמר היא כבתה נרו של אדם כי באותה שעה נסתלקה הנשמה ממנו כמ"ש בזוהר דאבר ההוא זיהרא עילאה ועוד כי נתמעט קומתו וכל אותם הנשמות אשר כלולות בגופו באותו חלק שנתמעט מתו ג"כ ועל אלה חל החיוב על הנשים בענין הדלקתה ולאנשים לתקן אותה ולהכין אותה או שניהם כאחד כשאין להם אשה והמה חוץ לביתם להדליק ב' נרות . ובכן תוסיף תת כחה לו במצוה נר זה לקחת האדרת הכתרים אשר נוטל מישראל במעשה העגל ונטלן משה כמ"ש ומשה יקח את האהל תלמו וקהלו נרו עלי ראשי ולהיות כי אותם הכתרים הן הנה הנשמות כולם של ישראל שניתום' בכל א' מהם כשאמר נעשה ונשמע לכן בערב שבת אנו מכוונים בקבלת שבת כשאומר מזמור שיר ליום השבת לקבל תוספת נשמה ממשה וכן ר"ת של מז'מור שי"ר ל"יום ה"שבת היינו למש"ה וזהו טעם הדין דלדידן כיון שהתחיל מזמור שיר ליום הוי כברכו לדידהו יען כי אז האדם מקבל תוספת נשמה של שבת כמבואר לפנינו .

וכתב עוד להדליק ב' נרות לעומת ב' זווגי או"א וזו"ן ולעומתן יש ג"כ באמונים ב' נרות ועל כן ישית כל איש הישראלי מגמת פניו לכבות בב' נרות של הקדושה לב' נרות שבקליפת שבתי המושל בשבת כמ"ש בר"מ ואשר המה עושים שני פתילות הוא נגד זכור וא' נגד שמור והם בסוד זכו"ן כי כן זכור ושמור בדבור א' נאמרו . ואולם כאשר נתבונן כי שמה ב' פתילות ב"נר א' השני פתילות יהיו בסוד יוסף ובנימין כי על שניהם צדיק זכור ושמור ואין ראוי להפריד ביניהם וכן כתבו קצת מגורי האר"י ז"ל .

ומורי היה נוהג לתקן ז' פתילות לעומת הז' שמות מרגלאין אשר בם נכוין בשבעה ברכות של שבת להאיר לעומת הכלה הנעימה לקבל שבעה מאורות אלה כי ע"כ היו שבעה קני מנורה אשר היא בסוד בת שבע וכן נהגתי על פי דברות קדשו ועל כל פנים יהא זהיר כל אדם שלא לפחות משני נרות וכל המוסיף מוסיפין האורה בנפשו ואמרו המקובלים כי כל הזהיר להרבות בנרות שבת זוכה להארת אור הגנוז משבעה ימי בראשית שצפה בה אדם הראשון מסוף העולם ועד סופו אשר הניחו הקב"ה חלק זה למנת חלקם וכוסם של מכבדי השבת ומאירים אותה בנרות ומאורות שמטעם זה אמר כבוד שבת נרותיה יען אשר בסגולת הנרות נם תכונן באור המופלא ההוא ולענין זה אמר נוכלות יעה"כ הוא שבת כי אור האמיתי הוא לעה"ב ומה שבבל ממנו חלק א' מדליקין

היא מאיר בשבת על ידי נרותיה ועוד בכח סגולתה ששני נרות שבת נגד שני שרפים דכתיב כי מלאכיו יצוה לך וסמיך ליה מזמור שיר ליום השבת שסוככים עליו כאיבריה׳ כנף אחד למעלה וכנף אחד למטה דכתיב בהלו נרו עלי ראשי וכתיב נר לרגלי ידבק שכשהשרפים רואים הנרות ערוכות סוככים אותם בכנפיהם שלא יזיקום המזיקים ושרפים נואמים כאריה קדוש קדוש קדוש בעליונים קדוש בתחתונים קדוש בכל העולמים · ונוסף גם הוא תפארת סגולתה אשר חכמים הגידו בילקוט פ׳ בהעלותך ז״ל כבוד השבת נרותיה הם כבודה אם שמרתם נרות של שבת אני מראה לכם נרות של ציון שנאמר בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות ואיני מצריך לכם לראות באורה של חמה אלא בכבודי אני מאיר לכם שנאמר לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם ולנגה הירח לא יאיר לך והיה לך ה׳ לאור עולם והאומות עתידים להיות מהלכים לאורכם שנאמר והלכו גוים לאורך ואיזה אור הקב״ה מאיר לישראל באור זה נדקה שנאמר וזרחה לכם יראי שמי שמש נדקה וכ״כ למה בזכות הנרות שמדליקין בשבת ע״כ · ועוד לה בכח סגולתה לזכות לבנים ת״ח ולהאריך ימיו של אדם כמ״ש בזוהר וזכו לגרמאה למזכי לבנין קדישין דיהוון בוצינין דעלמא באורייתא ובדחלתא ויסגון שלמא בעלמא ויהיבת לבעלה אורכא דחיים וכולי · ובס״ח מי בע״ר׳ מנשה כא׳ שהאריך ימים יותר מדאי ולא מצאו לו שום זכות אלא שלא היה מדליק בע״ש אלא בשמן זית ע״כ וכן נהגו המדקדקי׳ בסודיה וכי׳ ודיד עו״ל ה במגלת הזתי״ס ·

והנה רבותינו ע״ה הם אמרו שלשה דברים צריך אדם לומר בערב שבת עשרתם ערבתם הדליקו את הנר וכלא רמיז׳ בחכמה כי מלכות נקראת בית וצריך לקשרה ביסוד בסוד ערב שבת וכיצד תיקונה עשרתם סוד מלכות שמים בסוד אוקירו לנשייכו כי היכי דתיעתרו עירבתם סוד היסוד כנז״ל הדליקו את הנר להאיר על יסוד מלכות גווני דנר שהן ד׳ אורות דת״ת כולל ג׳ אבות שהן מראה הקשת כגווני ספירן לצומתן בחול שנת לבשה במיזה שלשה גווני קשת שחורות ואז ודהיתיה עם אור לבן אדום ירוק כנודע בס׳ התקונים בכמה מקומו׳ ואיש התמים יאמר בתוך ביתו ע״ש מגלת יקר מצוה זו ומה נעשה בה בשמים ממעל כי לכן תחזקנה ידי הנשים בראותן כמה מועילים מעשיהן למעלה ובכן נוכרו כל הנשים אשר זלזלו בתקף חבבה של מצוה זו לבא להדליק נרות של שבת בבגדים הנואים אשר עליהן ולכן שתו שמיר שית וטח עיניהן מראות ולהשכיל לבותן מה יהמצוה הזאת ומה טעם יש בה כי רבה היא ומושב יקרה בשמים ממעל להאיר אל עבר פני הכלה העליונה הנקרא׳ כל אשר היא מאירה לפני בעל בנ ודיה אוילות מרדך פשעם איך ימלאו את לבן הרע לעמוד לשרת בשם ה׳ ולהאיר אל עבר פני

עליונים למעלה בבגדי זוהמת ימי החול בגדים שבישל בה׳ קדירה לרבו ימזוג בהם כוס לרבו ואיה איפה חרדותא ורעותא דלבא ותקונא דגרמא אשר הוזכרו בכמה מחכמי הזוהר ע״ה והמה נתנו כתף סוררת לחבזות בעלי״הן בעיניהן ו זוהמת לים״טרון חופפת עליהן אללי אללי כוזות כבוד מלכות שמים ומרבות בכבוד ב״ו אשר כל אחת מהנ׳ בנאתן אל החצר החיצונה אל העם למשתה הנשים ילבשו בגדי משי ורקמ׳ וכל שכן בנאתם לקראת כלה של בשר ודם חמת מלא נואה ופיה מלא דם הלא על לבושם יפילו גורל של צבעים רקמה ללבוש בגדי תפארתם ותפארת העכסים והקלנסים ותכאי בעדי עדיים א׳ למעלה וז׳ למטה וכדאי בזיון וקצף רב בעיניהן להראות המונה אל העין בבגדי החול כי עוד מעט וסקלוה כל רעותי׳ לאמר מדוע ככה עשית להגלות נגלות אל פנינו ואל פני הכלה באחת שפחותך ואת כי שטית מאין פנות היות לך תפא׳ הבגדי׳ ועדיי עדיי׳ כדת הנשי׳ באי לך אל נא תשת עלינו הרפה להראות אתנו · ואם כה יהיה משפ׳ גיעולן כאשר יכנר מהן כבוד הדר כלה של ב״ו הלא לכבוד הדר מלכות כלה נאה וחסודה אשר בהיכל׳ כולו אומר כבוד ויקר והדר אשר לא יכילנו רעיון אנושי כאשר היא עטרת ת״ת ביד ה׳ ונאספו שמה כל ההד״רי׳ על א׳ כמה וכמה חובה כפול׳ ומכופל׳ לכבוד עלינו להדר ולקלס את שם כבודה וכי תבואו להראות אל עבר פניה לשית כל אשה עדייה עליה לכבוד הדרה ותפארתה וטרם יגשו לשרת שם יכונו לקראת אלהיהן ולקדוש ה׳ מכובד ולהקדים שעה א׳ לפני בא עת אהבת דודיהן להדליק את הנר ירחצו מים במי חמין אשר לכאיוב זה אחד האיש ואחד האשה כולן שוו בשיעוריהם לכבוד השבת כאשר ביארנו למעלה ·

ומצוה להיות כל איש שורר בביתו להכריחן על ככה שיפנו להן שעה א׳ לפני הדלקת הנר להכון לקראת אלהיהן ולאיים עליהן באימת הדין העליון אשר אמרו על ג׳ עבירות נשים מתות בשעת לידתן וא׳ מהנה הדלקת הנר ואין ספק אשר היא נידונית בעת שבתה על המשבר תחל׳ אל ככה ע״ד שאמרו בזוה׳ כפסו׳ ויבאו בני האלהים להתיצב על ה׳ וכי על ה׳ קיימין אלא בשעת דאילין קיימין על דינא דינא קדמאה דכלא במאן דלא יהיב יקרא לשמא דקב״ה והיינו על ה׳ וכו׳ ע״ש בפרש׳ פנחס וכן הדבר הזה בשבת על כסא משבריתם אויבים בנפש יקיפו עליהן לקחת נפשן זממו על דלא חשו ליקרא דשכינה והלכו את כבודן ומיעטו׳ כבוד שמים ובפשע בינם ובין המות על זאת כלכד אשר מי ביקש זאת מידן לטהר ולרחץ קרקעי הבתי׳ ונריפת הספסלים מידי ערב שבת בשבתו מאין הפונות ותהיין נרירו׳ מאז הבוקר עד עת בא השמש בכל עוז ותעצומות למלאו קברות תאות לילית אשר היא באמת . עוגדת אחר כותלן להסיתן

ומדעה אל רצה תענגם מאין פנות אל כבוד הדר השבת אשר שם הרגיעה בקרב בתימו לעולם במעלליהן אשר לא טובים וביותר בערב שבת בין השמשות לא תתגם השב רוחן תקלה אחר תקלה אשר זה דרכה אתם כאשר מגוה זו לכבות נרות של הקליפה וע"כ תסובב למו לבטל כבודה של שבת מדעה אל רעה למען שפות הרוח אל הנמאה עד לא יעברו כאן להחליף שמלותיהן לשבתין ולהבדיל בין הקדש ובין החול לשבזות את דבר המלכה מלכו' כל עולמי' לבלתי תעוז לה בכבוד הדר מלכותה אשר יהדרו אותה בבאן כדת וכשורה לאאיר על עבר פניה. והאשה אשר חיברה היוצ"ר מתחלה המליאה לה דעת ויראת ה' תשית כל דבריגו אלה לעומתה ולא תפנה דרך הנשים שמקוללות ההן אשר כתבו יקר למדרך כף רגל אנשים ויתר הבז כזוו אשה רעותה וישליכו אחרי גוון יקר תפאר' שכינת עוזינו וכן לא יעשה שפחה כי תירש גבירתה ח"ו: ועל כל אלה תפארת רום אנשים הניגשים אל ה' תאיין עיניו פקוחות בכל ע"ם להזהירן על כל אלה לפאר ולהדר כבוד השכינה הבאה לשרות עלינו ולפרוש עלינו סוכת שלומה וביותר להזהירן לטהר את ידיהן לפני הדלקה לברך בנקיון כפים שלא לגאן את השם הנכבד והנורא בידים מטונפו' ח"ו ובכן ידע כי שלום אהלו ויזכה לה' הסגולות הנאדרו' בם כנזכר לעיל א' בנים ת"ח ויראי אלהים ב' אורכא דחיים כנזכר בזוהר ג' להמלט מן המזיקין כנז"ל ד' לאור באור הגנוז משבת ימי בראשי' כנזכר והה' נכבד למהר גאולתנו ופדות נפשותינו ולא יהיה עוד השמש לאור עולם. ובעת ערוך הבעל הבית את הנרו' יהא לזכרון בין עיניו להתנו' עליהן לטלטלם בשבת להוציאם משם לבל יכשלו באיסור מוקצה בשבת אם יוציאוה ממקומה בשבת אך כשהוא מתנה מער' שבת שיטלטלנו משיכבה מותר לטלטלו אחר שכבה כמו שכתב הר"ן בפ' כירה והרמב"ן ע"פ הירושלמי ונותני' כלי תחת הנר לקבל נצוצות אבל לא יתן לתוכו מים אפילו מבעוד יום מפני שמקרב זמן כבוי הניצוצות ומ"מ כתבו בתשובת הגאונים שמותר ליתן מים בעששית שמדליקים בה בערב שבת כיון שאינו מתכוין לכיבוי אלא להגביה השמן שלאחר שיכלה השמן יכבה תכף ולא יתקלקל' הכלי אכן אם בליל שבת נסדקה העששית ונוטף השמן אינו רשאי לתת כלי תחת הנר לקבל השמן הנוטף מפני שהוא מבטל כלי מהיכנו כמ"ש בגמרא אבל מבעוד יום מותר ליתנו ואם לא נתן לתוכו לא נאסר הכלי לטלטל וזה פשוט. וכתב הרמב"ם דעיקר הדלקה תלויה בנרות שמדליקין על השלחן אבל לא בשאר הנרות שבבית והמרדכי בפרק במה מדליקין כתב להניח הנרות במקום שמדליקין לא להדליק במקום זה ולהניח במקום אחר ודלא כמ"ש הא"ז על הנשי' בהגיע זמן טבילתן ליל שבת שמדליקות בבית הטבילה' ובן לא יעשה רק בעלה ידליק ויברך על נרות שעל השלחן וכן ראוי להזהר בזמן שהיא יולדת שלא להביא הנרו' לפניה לברך רק תדליק על ידי הבעל ויברך על נרות שעל השלחן ויביאו לפניה נר אחר ותדליק בלא ברכה שכתבו הגהות מיימוניות שאין לאשה נדה בימי ראייתה ליכנס לבית הכנסת או להתפלל או להזכיר השם או ליגע בספר ואף המקלי' כשיטת רש"י היינו בנידה או אחר הלידה אך בתוך שמונה ימים ללידתה כ"ע מודו שאסור ולפיכך אשה יראת ה' היא תתהלל שלא תברך כשהיא יולדת.

וכתב הב"י בשם תשובת אשכנז שנים או שלש' בעלי בתים שאוכלים במקום א' שכל אחד מברך על מנורה שלו ובעל א"ז מגמגם בדבר וע"כ נכון ליזהר בספק ברכות ולא יברך אלא א' וכל שכן שלא יברכו ב' במנורה אחת שיש לה קנים וכזה שנו רבות בנות. ולפי שהפלגנו דבכוונ' י"א שמברכים קודם ההדלק' עובר לעשייתן ויש אומרים שמברך אחר ההדלקה דס"ל דמיד כשבירך קבל עליו את השבת ואסור לו להדליק אחר כך נכון להיות כל אשה מתנה מתחלה שאינה מקבלת שבת בכך ותברך קודם הדלקה עובר לעשיית' כדרך כל הברכו'. ואפילו תנאי בלב סגי כמו שכתב המרדכי ז"ל ובכן לא יצטרכו לעשות תקון הנשים ומיהו אם שכחה מלברך אם נזכרה קודם זמן איסור הדלקה עושה התקון ההוא ומברכ' ובתנאי זה אין חילוק בין שבת לי"ט שלעולם צריכו' להתנו' בין בשבת ובין בי"ט דלא פלוג וכשהאיש מדליק אין צורך לתנאי זה ומכל מקום האשה היראה לא תתנה כי אם לגור' וכתבו הראשונים ז"ל שראוי לכל אשה לעתור ולרנן' בעת עלות את הנרות לפני ה' כאשר היא המצוה המוטל' עליה על נחלת ה' בנים מאירים ומזהירים בתורת ה' ולאור באור החיים הי"ו ואישה ובניו בקרב ישראל אשר כח סגולתה של מצוה זו כמו שביארנו למעלה אשר בעת עשות המצוה סגולת המצוה תוסיף תת כחה לה להתקבל העתרת' יותר וביותר תתאמץ בעתרתה על הגאולה הצתירה כי עת לחננה על קיום הבטחתו יתברך אלינו כמו שביארנו למעל' מאמרו יתברך לישראל אם שמרתם נרות של שבת אני מראה להם נרות של ציון שנאמר בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות וכו'.

ומנהג טוב לנשים יקרות שבירושלים לאמר בעת עלות את הנרות מקראי קדש שבת תפלת חנה ותתפלל חנה עד וירם קרן משיחו ואתאמר שם במן של ראשונים בזה על כי כל עיקר של פרשה היא שבחא דמטרוניתא כמ"ש בזוהר ויקרא דף י"ט ע"ב וכסא כבוד ינחילם דא קב"ה דהוא אחסין כורסיא דיליה לצדיקיא וכו' ויתן עוז דא קב"ה וירם קרן משיחו דא כנסת ישראל דאקרי קרן היובל משיחו כד"א משיח אלהי יעקב בגין כך קרן משיחו וכו' ע"ש. ועל כן נאה ויאי בעת ובעונה הזאת לערוך לפניה מקראי קדש אלה דהא כדוכתא אתאחד'

כמו שביארנו בס"ה מאמרי הזוהר למעלה. ובשהאיש מדליק גם הוא יחזיק במעשיו כפרטי אלה הדברים האמורים. ואשר הרינו בבור ה' לירואיו יאותה לו לבשה בשפתיים שור פרטי כוונתם פתואר זה.

ליהרא שמא דקב"ה ושכינתיה וכולי הכני בא להעלות נר שבת אמר היא שעולה למספר ג' יחודי הא"ם שילוב יהו"ה ואהי"ה כבתר ושילוב הוי"ה אלהים שכתב ד' ושילוב הוי"ה אדני כו' קנות יהן שנים ושוה לה בזו"ן היא שעולה למספר ג' יחודיהם

ונר גם הם. והנרות הללו שמה יעלו במספר ת"ק כמכפ' שם שד"י במילואתו מדיק חי העולמים המעלה יחוד אותו הריע"ים והדודים וכבן ככא שגולת הנרות הללו תיכה מתחיים שניים ושלישים תעשיה ודעכו בשמתה גבבו כרות גבול הרשעה רמה ידך בל יחזיון ושבו ויהיו לבער ובכה שם ס"ג עם י' אותיותיו ואמר תבואהה בו האתוס כו' קמות ודאימא העולה עת נע בהרים תעשנו כלו בעשן כלו כי עמך מקור חיים באורך נראה אור לאור באור החיים הנצחיים ותורה אור לא תמוש מפינו ומפי זרענו ומפי זרע זרענו מעתה ועד עולם והעם היושבים בחשך יראו אור גדול בתוכך לבנין ברחמים כאמור מפי כבודך בנות תהיה אחסם את ירושלים בנרו"ת אל תעזבנו אבינו ואל תטשנו מלכנו ואל תשכחנו יוצרינו הנה אתה תשוב תחיינו ועמך ישמחו בך ויהי נועם ה' אלהינו וכו'.

ושוב יכין להדליק נ"ר של שבת ויכוין בשילובים הנז' ואף אם לא ידליק הוא יכול לכוין לכך כשיגיע מן השדה לביתו בעת קריאתו בפ' במה מדליקין בהגיעו לאומר הדליקו את הנ"ר ואף בנרות שבבית הכנסת יכין לכוין כוונה זו ולא עיכב שגם המה לכבוד השבת הודלקו. ובשיוצא לקבל שבת מבע"י אל השדה כמו שנזכר לעיל שמנהג חסידים הראשונים ז"ל אע"פ שלא הדליקו נרות בבית ויצא לקבל שבת ואח"כ בא לו להדליק אין בכך כלום איסור כיון שכוונתו לכך מתחלה וגם שההדלקה לכבוד שבת ע"כ מ"מ אין לחוש אבל שבין אחר אין ראוי לעשות כמ"ש ה"ר משה ן' מכיר ז"ל ואף אם היתה כוונתו מתחלה לקבל שבת בעת ההיא יכול לומר להדליק הנר ושאר דברים שצריך ולא יחוש כמ"ש מהר"י. גם יהא נזהר להדליק נר לכבוד נפש אביו ואמו בתוך שמתו והמת יהיה לו נחת רוח כי בלילי שבת באים לבקר את ביתם כמעשה דרבי שהיה בא אל ביתו בכל ליל שבת כי על כן ציוה לפני מותו נר יהא דלוק במקומו. ואמרו על ר"י הגלילי שהיה בא אל ביתו מידי שבת בשבתו ואמרו לאשתו ב' תלמידים ששמעו קולו של ר"י הגלילי שהיה עוסק בתורה ושדוה שהיה שום אדם שבת אחד עמה והודיעו הדבר לב"ד והלכו ובאו להלקותה ואמרה שהוא ר"י הגלילי אישה ולא

האמינוה

שלא האמינוה לשבת אחרת בא כשנכנסו ומצאוהו סוכה ומעשר על שאמרוה בזה ובשאחרית גילה עצמו לגבור שבית הכנס וישבו בם רבים שאם ושוב לא שב לבא עוד אל ביתו. ואמר אכל זה שוכיח שהתעוררת רב שום לנשמות בלילי שבת עד שמעטיריו ב' גבורת הגוף ממש ושכן הוא כמו שביארנו פרק ב' ור"ל כי כשעה שברוח יורד שם"ע ישעלון לג"ע את חוזן אז מליך עמו אור גדול שקעל למעלה מן האיתו האור יורד ג"ב אור בהיר מאוד לנפש אשר יקוד גר נתלבשת הנפש באור ההוא כבורות שגוף ממש ואז עם חברי העשנות יחדיו ומשוררים כבורות הגוף שהם מעה"ז ומדלים אחוזה אל העין ומבואר בזוהר פ' תרומה כל הענין הזה באורך ומסיק התם דאלולי דאתיהיב רשות לעין הוה כל אדם רואה בלילי שבת זר' אחז"ל ברמות נורות עומדות ע"ג הקברים ומודים ומשבחים להקב"ה ע"כ:

בי על כל אלה ראו כמה הקודמין לסנהיג להיות כל איש דולק בביתו נר מיוחד לנפש המת והן עוד היום בבי"אשכנז מחזיקי' במנהג הזה ונזהרי' בו מאד והתיר רש"ל לומר לגוי בין השמשות להדליק נר לנפש אב ואם שכל הדברים שהם אסורים מדברי סופרים לא גזרו עליהם בין השמשות והוא שיהא שום דבר מצוה או דוחק כגון אם היה טרוד ונחפז לדבר שהוא משום שבות ואם לא יעשה כן יהיה לו צער כדבר התירו לו שבות בין השמשות ומטעם זה מתיר לומר לגוי בין השמשות להדליק לו נר שבת וה"ה גם כן שמתיר לומר לגוי להדליק נר לנפש מתו דשמכיב מנזהרים באותו נר והוה ליה כצורך גדול ואיש התמים יתאמץ על כל אלה להזהיר לבני ביתו ולזרים מבע"י עליהן ואף אם אנשי ביתו הם נכרים יבטא בשפתי' לאמר הדליקו את הנר כי הדיבור עושה רושם גדול ותקון גדול למעלה ושם בש"מ תיקון את אמר יהיה כרבן מתריד אלוף ג' יחודי א"ן ואשר כיבה והמשיך מאורות עליונים למעלה כמו שפשטנו ומיה גם על שפרשו אשר ההבק את נשמתו וכרס שמי' אדם הלך חסיכים ואין כונה לה ולפיכך כבתה ודקוק לה הדלקה עושה מצוה להודירה ולאהודה באור החיים הנצחיים ויוסיף תת כח למעלה להאיר המאורות שבלינם והיה המשכן אחד שבת אחים גם יחד:

מטה

נם שבעת המטה בערב שבת ראשה מגיע השמימה לתקן את הכלה שאהובה בסוד המטה כמו שנכתב בזוהר מטה להתייחבת ליעקב ולכן ישתחו ישראל על ראש המטה ובתקונים מ"ז מטה כאמתניתא סטש' דעמודא דאמצעיתא מו' השכינתא את קריאת מטשימנר הז"א וסג"ר זוגא דילוה כאמצעיתא בין גפון לדרום והא אוקמוה רבנן כל שנותן מטתו בין

כפון

לצפון לדרום ·הוי״ן ליה בנים זכרים וכו׳ וכן אמרו בתקוני׳ כ״ד מטה למערב בין צפון לדרום. לתקנא ליה לגבי שכינתא דאמצעיתא דאתמר ביה בני בכורי ישראל וכו׳ ולכוונה זו סוד שתו חכמים בדברות קדשם ונתן וכתי׳ מגמ״ס כסמ״ן זו מטה ממוצעת כי בסעדי ערוך המטה לצורך מקום. ופרש״י כגל שלו״ם שכינת ח״ו וע״כ אמרו בתקונים שבכיתא דלא איכון מתתקנין אילין תקונים בשבת אושפיזין אמרין לאו אוהי דא דירה דישראל דאתמר בה ושמרו ב״י ישרא׳ א״ת ש׳שבת וכו׳ · וע״כ נכון להיות כל איש זהיר בביתו לעשות בע״ש התקון שלם ולמות לרבי ב׳ את שמשות בבירוף שאר התקונים הנ״ל שגם זו א׳ מתקונים פנים שביארנו למעלה מאמר הזהר פ׳ בשלח בפ׳ כמעשה כוא עליית קיר וכו׳ מטה ושלחן וכסא ומנורה ד׳ אילין למה אלא בגין דאינון תקונ׳ דכ״י והכי אתקרי וכו׳ ואמאי אקדימת מטה בגין דאיהי חביבה עלם יתיר · ופירשו בזוהר דמאמר הכותן מטתו בין צפון לדרום הוינן ראשה למזרח ומרגלותיה למערב כאשר תראה בכמה מאמרי הזוהר ותקונים אשר מפורש מהם פירוש זה · ורבים חששו למ״ש כא״ח בא׳ ג׳ דכשם שצריך להזהר שלא לעשות צרכיו בין מזרח למערב מפני שהשכינ׳ לעולם במערב של עול׳ ומזרח סוא הצד שכנגדו הרואה פני השכינה ואין ראוי לסיות פירועו לשום אחד מאלה הצדדים · כן ראוי להזהר שלא לתת מטתו בין מזרח למערב אם אשתו עמו וכתב שנכון להזהר אפילו אין אשתו עמו · ואולם הטור לא הזכירו דס״ל דטורי אפילו לעשות צרכיו בין מזרח למערב במקום שיש מחיצות דלא כדעת הרמ״בם כ״ש תשמיש דמותר במקום שיש מחיצות ולפיכך מי שאי אפשר לו להסב מטתו בין צפון לדרום אין עליו איסור בין מזרח למערב ואדרבא טפי עדיף להסב מטתו בין מזרח למערב לפי פירוש הזוהר במאמר הנותן בין צפון לדרום וביותר בזמן שאשתו עמו ומצות עונה היא מן התורה כמו מצות הנחת תפלין והתכלית הוא זה להיות בין מזרח למערב כדי שתהא נמצא שם השכינה כי היא במערב והוא אומרם איש ואשה זכו שכינה בניהם ואז משתתפים אביו ואמו והקב״ה ג׳ שותפים כמ״ש ז״ל כרין בבני אדם שמשתתפין שכל א׳ נותן חלקו לתוך כים א׳ וכתב מהר״או ז״ל סדר הנחת המטה דאשה במזרח כסוד ממזרח אביא זרעך סוד דעת עליון ומרגלותיה במערב בסוד ומתערב אקבצך ע״כ · וע״כ איש התמים לא ישנה מלהציע מטתו כסדר זה כל הימי׳ וביותר בהציע אותה בע״ש לתקון הכלה כאמור ויש בה מהתקון את אשר פנים להיות נרגן מפריד אלוף דכנסת ישראל אתפרשא מאתרה ואסתלק היא מטה מתמן כמ״ש בזוה׳ וככן ישלמו הד׳ תיקונין דאיכון תיקוני דכנס׳ ישרא׳:

ואשרי אנוש יעשה זאת לסדר סדר ד׳ תקונים אילין תמיד מידי ערב שבת בשבתו

ולו מעלה יתרה שמכוח לבף רגלה ולעומת זה כאמר האלך תמים ופועל צדק פאשר ביארו בזוהר פ׳ אמור · מאן פועל צדק אלא תיקון דאת תיקני למטרוניתא׳ בתכשיטה׳ בלבושא בעטרהא כל חד פועל צדק אקרי ע״כ ואמרו עוד דבהאי חדוש ותקונא ברזין דראשית ארת שפתה כישא כחנובא פרצבון כבביה בהספד דהאי מלאה זו חרבה זו וזהו סוד אומרם והצנע לכת עם אלהיך זו הוצאת המת והכנסת כלה ונשבוגפת ע״ד שביארו בזהר פ׳ תרומה דף קל״ד בשעתא דאיהי אתת בגולימתהא ובעאת לאתפרשא מספרת הוזיהא לא אתת אלא כמאן דאודמנת למחמי ביקרא דמלכא ולא יתי ובכי מכרזא דאודמנון למחמי ביקרא דמלכא כדין שט״א לא כיחא ליה למחזי ואתפרש מגבה קב״ה כאוכה ודאכה במת מיין במלך שלמה פוקו למחמי כיון דאתת כל אינון שמשא עיילין לה לחופה בהדי מלכא דאלמלא לאו הכי לא יתפרש מגינים סטא סט״א ויתערבב חדותא ע״כ וכן היה מנהג מורי כר״ן תמידי עובה לעשות ד׳ תיקונים אילין בערב שבת חיבר בקדשו ונותן את קולו בנעימה קדושה לאמר באה ודאשה בבנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו כעשה כא עליית קיר קטנה ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה והיה כבואו אליכו יסור שמה וכן בעת הדלקת נר של שבת היה מכוין בב׳ יחודים הכז״ל והיה נותן את קולו לאמר ראיתי והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה וז׳ נרותיה עליה ז׳ וז׳ מוצקות לנרות אשר על ראשה ומסיים בפ׳ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וכו׳ ממני פחותם וכו׳ רשפיה רשפי אש שלהבת יה · וכבר הודעתיך כי כל האיש שבקי בסוד ושרים יפין לו להקדים בטרם עשות מעשה המצוות מקראות התורה אשר על סוד המצוה ההיא הונך יסודם וככן מעורר עליונים למעלה ומה גם כי יתלהב נפשו בעבודת בוראו בהבינו כמה וכמה מועילים מעשה האיש אשר בעבר יסודם לעטר את הכלה למעלה וככן יתקדש מחשבתו מאד כי מי בעד נופה בנו׳ ופרדסים יגעל בהם לנפות כאשפתות הסרוחים חלילה:

ואולם האיש אשר לא בא בסוד ה׳ להשכיל מעשה התקונים האלה ומה טעם יש בם לא ישליך מפני כך אחרי גוו מעשה התקונים האלה במדר הנ״ל רק נחזיק במעוזו לאתאמן בכוונתו כי יש ופנימיות עניני הסודות בכל אלה ולעתיד ולרכות לפני יודע כל תעלומות לכונן את מעשה ידיו ולעומת זה אמרו בס׳ הזהר פרשת יתרו וזהו טעם ס׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו מאי כוננה כוננה ואתקן תיקונך לעילא כדקא יאות עלינו אע״ג דלית אנן ידעין לשואה רעותא לא עובדא כלחודוי מעש׳ ידינו כוננהו לההוא דרגא דאצטריך לאתתקנא ע״כ וכך היה מנהגם של חסידים הרא׳שוני׳ להקדים בכל מעשה

עבודתם עבודת הקדש לבטא בשפתים. המצוה ההיא ולוגר פ׳ ויהי נועם ה׳ וכו׳ אשר הוא לאנשים אשר לא ישינו תועלת רב וענוס להעלות מעשה עבודתם כאתר דאצטריך כמו שביארנו בכמה מקומות:

וזה הכלל לכל מעשה עבודת האיש הישראלי הן במצות הן בתפילות לכל יאמר ויתברך בלבבו לאמר לא נאמרו כל השיעורין הללו אלא למשכילהם בעומק סוד תעלומתן ואנכי בער ולא אדע כאש׳ השיבני איש א׳ על אשר גערתי בו שהיה מפסיק לומר תהלים ומעמדות בפסוקי דזמרה ויאמר לי כי לא נאמרו הדברים רק לאנשים מדע אשר כחכהם לעמוד בסוד עמקי סודות התפלה מדריגה אחר מדריגה כאשר המה זו למעלה מזו כי בהתערב בה מה שאינו שייך לתפלה מבטל ומבלבל סדר המדריגות אכן אנכ״י בער ולא אדע אפי׳ פשוטי דברי התפלה ולא יעלה ולא יוריד ערב בם עניינים אחרים ולא היו יגיעים מועטים החזיק בשיבוש זה והותר בעיניו לדבר בברוך שאמר ובאמרת י״ח ואנכי גערתי בו פעמים שלוש על זה ולא הטה אזן כל כמה שלא הוכחתיו בדברים שיכנסו באזניו. אז אמרתי לו משל אשר משלו הראשונים על זה. הם אמרו הא למה זה דומה לאדם שנפל על ערש דוי ובאו אליו הרופאים המומחים והרגישו בהבחנת הדפק שיש לו כמה חלאים באיברים פנימיים במרה שחורה ובמרה אדומה ובמרה ירוקה ושאר חלאים רעים וציוו הרופאים המומחים להביא מרקחת מעולה מכמה סמים הידועי׳ להם ואיזה משקים המעולחי׳ מעשבים שנשרפים ואמרו אל החולה מעשה המרקח׳ הזאת תאכל בשעה זו ובאופן זה ומשקה זה תשתה בשעה זו ובאופן זה ומצווים לחולה זה תאכל וזה לא תאכל ושאר ציווים ובכן יהיה תרופה למחלתך ואם החולה ההוא יעשה כמאמרם וכציווים כל כם וכם עושה פעולתו זה הולך לאבר זה ורפא אותו וכן כולם עד שהחולה עומד על בוריו אף כי החולה לא יבין ולא ישכיל כלל המעשה המרקחת אלא שסומך את עצמו אל הרופאים המומחים שיודעים טיב כנגלתם אכן אם יאמר החולה לא אוכל ולא אשתה עד כי אדע טיב המרקחת ומה הסממנים אשר בה ובאיזה אופן היא נעשית אז כפשע בינו ובין המות כי אף כי הרופאים הם מומחים גדולים והסמים המה טובים מאד הא״ל ולא נשמר לקיים ציווים ולא עשה כמאמרם הוא ימות בלא עתו או יכבד עליו החולי דאיהו הוא דאפסיד אנפשיה כי אין החסרון ברופאים ולא בסמים כפס בו כן הדבר הזה לענין התפלות והמצוות לאנשים אשר לא באו בסוד ה׳ שים להם על מה שיסמוכו במעשה עבודתם על הרופאי׳ המה חכמי ישראל שסדרו׳ ברוח בינת׳ וציוו לבדר סדר זה מבלי הפסק בנתי׳ לא בתור׳ ולא בשום דבור ואף אם לא ישכיל אפי׳ פי׳ במלות מכל מקום כאשר יתפלל בלי הפסק כמאמר׳ תורה

שליח עושה שליחותו ובאים מלכי צבאות הממונים על התפלות כל אחד ואחד לפי משמרתו ותפלתו מקובלת ועולה למעלה מעלה ונעשה כתר לראש מה״ה הקב״ה וממשיך השפע על כל העולמות העליונים למעלה והתחתונים למטה ואם לא ישמור סדר ציווים ומאמרם אז מסתלקים הממוני׳ ובאו ח״ו גוברא דמלאכי חבלה וחוטפין התפלה וכל אותו השפע הטוב המוכן לירד ע״י התפלה בא ח״ו אל מקום אשר שכא הוא יתברך לחצוב להם בורות בורות נשברים אשר לא יכילו המים ונעשה כתר לראש ס״א ח״ו. וכן הוא בענין עשות תקונים וסיגופים ותעניות למעשה התשובה ושאר תקוני המצות אשר תקננו בספר זה אין לפטור עצמו האיש הישראלי מעשות אותם באמור לו הן אני עץ יבש בער ולא אדע ואפילו לא יהיה תפארת׳ רק לאנשי השם הנועדים על ה׳ בעומק סוד תעלומתן חלילה כי הוא מאבד עצמו לדעת וחיוב רמיא עליה לעשות אותן כתיקונן וכהלכתן לשם ה׳ לעשות רצון מי עשהו אף אם לא ידע שכול טעם וסוד התקון ההוא למה שמרמז במדות העליונות למעלה מכל מקום המצוה עושה פעולתה למעלה וכן תקון פגמו איש על מקומו יבא בשלום. ואף אם ישגה במעשה התקון ההוא באיזה שגיאה השגיאה ההיא עריבה לפני הקב״ה כמ״ש בספר הבהיר תפלה לחבקוק תהלה מבעי ליה אלא כל המפנה לבו מעסקי העולם ומסתכל במעשה מרכבה לעשות תקונין למעלה מקובל לפני הקב״ה כאילו התפלל כל היום ומאי שגיונות כד״א באהבתה תשגה תמיד ומאי ניהו מעשה מרכבה. מ״ד ודרך חיים תוכחות מוסר מלמד שכל הרגיל במעשה מרכבה אי אפשר שלא יכשל שנאמר והמכשלה הזאת תחת ידך דברים שאין אתה יכול לעמוד עליהם אלא אם כן נכשל בהם והתורה אמרה תוכחות מוסר אבל באהבת זוכה לדרך חיים ובזוהר פרשת נח אמרו ז״ל ומאן דכסיף לאסתכלא ולמנדע אף על גב דלא יכיל שבחא איהו דיליה וכלא משבחאן ליה ע״כ ואין לאדם למנ׳ בפרטי התקונים דנעשים לכבוד הדרה של שכינה כאשר ביארנו באמור מה אני ומה חיי שיבא תקוני הכלה על ידי כי מי ומי הוא אשר יבא אל שער המלך ועל זה נאמ׳ ראמו׳ לאויל חכמות ואמרו בזוהר פרש׳ ויקהל קחו מאתכ׳ תרומ׳ מאתכם הא אמשכותא לקבלה עלייכו למיהוי חולקא לה׳. ואי תימא דלאו ברשותיה דבר נש קיימא מלה ת״ח מה כתיב כל נדיב לב יביאה את תרומת ה׳ כל נדיב לב ודאי מאן דיתרעי לביה ימשיך לה לשכינה לגביה כו׳ ע״ש באורך. והשכינה אומרת רמוני באשישות במקפת מישראל בגיה שיסמכוה שסמיכת׳ ודאי תלוי בידינו דהייב על ידי התקונים הנעשין אליה אשר הוא סעד וסמך שיה להאיר אל עבר פניה האורות העליונות כי היא אינה מתייחדת בסוד ההבת הזווג אלא על ידי נשמותיהן של

ישראל וכמ"ש בזוהר ויחי ז"ל ר"א פתח ואמר שמני כחות" על לבך האי קרא אתערנ' ביה אבל לילא א'הוה קאימנ' קמי דאבא ושמענא מיליה מניה דלית שלימותא ורעותא וכסופא דכ"י בקב"ה אלא בנשמתהון דצדיקיא דאינון מתערי נביעו דמייא לקבלי עילאי ובההוא שלימו דרעות' בדביקו חדא למעבד פירין ע"כ. ובעשות תיקוני השכינה הוא מאיר בכל האצילות כאשר השכינה היא כלולה מכל הספירות העליונות מכל ההויות ומכל השמות ומהכסא והמלאכים הכל מנהיר בה ובהתקן האיש הישראלי תקוני קישוטיה הוא גומל חסדים עם כל העולמות הכלולות בה כי כולם מאירים וענפי הספירות הנטועות בה מתעוררין שרשיהן העליונים באופן שיעוררו להמשיך הרחמי' והשפ' עד מלמעלה מעלה עד כי אין קץ לשכרו כמו שכתבנו בפרטי הדברים האלה בפרק אחד משמרת האדם בתקון הדר מלכות ע"ש.

כי על כל אלה האיש הנלבב יתאמץ בסדר הלז אש' סידרנו לכבוד הדר המלכות מידי ערב שבת בשבתו ולא יעבור. ואמנם ימצא הערה לאדם הנלבב בכל פרטי אלה הדברים כי אם כאולי יעשה את כל אלה ביתר שאת ואמנם הוא אינו מובן בעצמו כמעש' התשוב' מה זה נאה ימצא לו במעשים הללו כי הוא מגורר עליו עורלי' למצוא עונו לשנוא ת"ו ולכן יהא זהיר ונשכר לסדר שולחנו תחלה הוא הלב שיהא נקי מכל הרהור ומחשבה מפגלת כדי שיהא מוכן וראוי לשרות בו תוספת שבת וכן כמי ידליק הנר היא נשמתו נר ה' נשמת אדם. אשר הלך חשיכים ואין נגה לה להאיר במעש' החרטה והתשוב' לפני השבת ועד"ז אמרו בתקוני' זכאה איהו מא' דמתקן לה דירה נאה בליביה וכלים נאים באיברים דליה ואשה כאה בנשמתיה דנגעה שריא שכינה עילאה דאיהי נשמ' כל חי וכו' ע"ש.

ומנהג טוב להולכים בתמים לתת על השלחן בע"ש ב' אגודות הדס כשר כל אגודה מג' בדים והמה נגד זכור ושמור יעקב ורחל וצריך להזהר שיהא הדס כשר כנבות האמור בתור' שיהיו ג' עלין בנבצול א' כעיגול שאין א' נמוך מחבירו אבל אם הם ב' עלין בשוה בנבצול זה כנגד זה והעל' הג' למעלה או למטה מהם הז' הדס שוטה ולא עושנו אל מזבח ה'. ומורי בר"ו היה אומר כי בע"ש באים עם האדם ג' מלאכים מצול' פירים אחד ממחנה מיכאל שהוא כנגד מדת חסד לאברה' ואחד ממחנה גבריאל שהוא כנגד מדת פחד יצחק ואחר ממחנה אוריאל נגד ת"ת ישראל ולפיכך יש לצרוך כל איש ישראל כל ע"ש ג' בדי הדס לפחות שיהיו עבות להיות בכא לג' המלאכים הנזכרי' הבאים ללוות את הנפש יתיר' ובראות הנפש יתירה שג' מלאכים הנלוים אותה מנחה מקום לנוח עליו עד מוצאי שבת אז היא נהלה ושמח' וכאו'

מוצאי

מוצאי שבת כברכו על ג' בדי הדס אלו אז הנפש היתירה יוצאת באותו הריח ומיד הג' המלאכים השורים על ההדס הולכים אתה עד מקומה ולכן יש להריח בם ג' פעמים במוצאי שבת. והנפש היתירה בעת הליכתה מברכת לבעה"ב כעבור הכנת שקיבלה ומי שלא זימן ג' בדי הדס כשרות מע"ש כשבאים הג' מלאכים אינם מוצאים מקום למנוחתם ויסעו וילכו והנפש לבדה נשארת עומדת רוח ובשמברכים על ההדס השוטה מלאך משט"א מסטרא דשמאלא מתלוה עם הנפש והנפש מקללת ח"ו לבעה"ב על כי לא טרח בשבילה להכין לפחות ג' בדי הדס לשלשה המלאכים אשר אתה אלו דבריו. נא ולמד כמה טובה כפולה לאיש הישראלי בהכין ב' אגודו' הדס הכשר והנפ' היפה נהלה ושמחה במלאכים שלה וכן בהפכו אשר נמצא אתו והוא מתרשל כדבר גורם רעה לעצמו ח"ו ואשר לא נמצא אתו הדס הכשר לא יברך על השוטה פן יבא עליו קללה ולא ברכה וכן במוצאי שבת כאשר יתבאר שם.

הטמנת החמין

גם יהא נזהר להטמין את החמין מבעוד יום לכבוד השבת שחכמים אסרו לתת בשב' שום תבשיל על גב כירה או בתנור אפילו הם גרופים וקטומים ואפי' הוא מבושל כל צרכו ומצטמק ורע לו שאין שם גזרה שמא יחת' בגחלים לגמור בשולו או לצמקו וה"ה אם הוא דבר יבש אפילו הכי אסור להניחו בשבת ע"ג כירה או בתנור אפילו לדעת רש"י דסובר שכל דבר שנתבשל כמאכל בן דרוסאי אין ראוי לגזור עליו שמא יחתה והטעם משום שנראה כמבשל בשבת דשפיתת קדירה ע"ג כירה או ע"ג האש נרא' דרך בישול ומיחזי כאילו מבשל בשבת והמתירים להחם תבשיל שנתבשל כל צרכו משום דסבירא להו דאין בו בישול אחר בישול לא התירו זה אלא כנגד המדורה אבל ע"ג מדורה או ע"ג כירה אסור אף על פי דלא שייך בו בישול והטעם משום שדרך בישול בכך ונראה כמבשל בשב' ולפיכך תקנו חכמים להטמין את החמין מבעוד יום ואם היו הגחלים גרופין לצד אחד בעת הטמנה מותר לדעת קצת מן הפוסקים להטמין בו וקדירה שלא נתבשלה כל צרכה ונתקררה ואין שהות ביום כדי להרתיח אסור להטמין כמבואר בדברי הפוסקים והאיש הירא יהא זריז ונשכר להזהיר לפני בני ביתו על ככה כי הן עתה רבות בנות נהגו היתר להטמין מאכל בן דרוסאי שנתקררה ולא שמו לדין שצריך שיהיה שהות ביום כדי להרתיחו אבל בזה אין מי שיורה היתר כדבר. וגם צריך להיות זהיר בתוך ביתו שלא יכשלו בדיני השהייה שהרי אם שכח או עבר ושיהא תבשיל שלא נתבשל כל צרכו בבקר האיסור קנסוהו חכמי'

שלא

שלא נהגה ממנו עד מוצאי שבת. וצריך להודיע לאנשי ביתו שאף על פי שדבר של בישול מותר להשהותו בכל ענין לצורך השבת בין ע"ג כירה או תנור אע"פ שהוסקו בגפת ועצים ואפילו אינם גרופים וקטומים בין ע"ג האש אפילו במקום שהיד סולדת בו היינו דווקא אם הגיע מבעוד יום למאכל בן דרוסאי דכיון שכבר הוא ראוי לאכול לא חיישי' שמא יחתה וכן אם הוא חי שאינו מבושל כלל או אפי' מבושל קצת והשליך לתוכו חתיכה חיה משום שמסיח דעתו ממנו עד למחר ולא יחתה אבל אם תבשיל זה מתחיל להתבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי אסור להשהותו על גב כירה שהוסקה בגפת או עצים ואינה גרופה או קטומה ובתנור בכל ענין אפילו הוסק בקש ובגבבא ואף גרוף וקטום וכן על גב האש במקום שהיד סולדת הכל גזרה שמא יחתה אבל ע"ג כירה שהיא גרופה וקטומה או שהוסקה בקש ובגבבא דליכא למיחש לחתויי או נגד האש אפילו במקום שהיד סולדת שרי משום שאין דרך בישול בכך כמו שביארו הפוסקים ז"ל ואם הוא צלי שחוץ לקדר' יש בו דין אחר להק' ולהחמ' כי אם הוא צלי שאינו נוגע בגחלי' מותר להשהותו בכל ענין לצורך השבת בין על גב האש או סמוך לו או על גב כירה ותנור אפילו אינם גרופים וקטומים וזה אם הגי' מבעוד יום למאכל בן דרוסאי שאין שם חשש חתוי כדין המבושל או אם הוא בשר גדי ועוף והם מנותחים לאיברים מותר אפילו לא הגיע למאכל בן דרוסאי ולא חיישינן שמא יחתה שמא' שיתחרך הבשר כיון שהוא דבר רך אבל אם צלי זה הוא חי והוא בשר שור ועז. או של גדי ועוף והם שלימי' הרי זה אסור להשהותו ע"ג כירה שאינה גרופה וקטומה ובתנור אפילו גרוף וקטום או ע"ג האש כדין דבר שהתחי' להתבש' ולא הגיע למאכל בן דרוסאי מפני שדעתו עליו לאוכלו בלילה כיון שבלילה בזמן מועט וחיישינן שמא יחת' אם לא שיהי' ע"ג כירה גרופה וקטומה דליכא למיחש לחתוי. והחמירו הפוסקים בצלי ואסרו להשהותו כל שלא הגיע למאכל בן דרוסאי אף נגד האש במקום שהיד סולד' אף דבתבשיל מותר כה"ג משו' שדרך לצלות כבר אצל האש אפילו אינו ע"ג ואפילו אינו נוגע בגחלי' וכיון שדרך צלייה בכך אסור להניחו שם דחיישינן שמא יחתה אבל תבשיל שבקדרה אין דרך בישולו אצל האש אם אין הקדירה נוגע' בגחלים ולהכי לא חיישינן שמא יחתה ואמרו פ"ק בשבת לא תמלא אשה עססיות ותורמוסין ותניח לתוך התנור ע"ש עם חשיכה וכו' כיוצא בו לא ימלא נחתום חבית של מים ויניח לתוך התנור ע"ש עם חשיכה ואמרו התם שהוא גזרה שמא יחתה:

הנה כי אף שבשאר תבשילין כל שלא נתבשל כלל מותר דברים אלו אף שלא נתבשלו כלל אסור להניחם בתנור מערב שבת והטעם כמ"ש הרמב"ם ושאלו הדברים אינם צריכים בישול רב ודעתו עליהם לאכלם לאלתר והרי הם כשא' תבשילין שהתחילו להתבשל ולא נתבשלו כל צרכן וגזרינן שמא יחתה וכמ"ש מהרי"ק שעם זה סימן רכ"ד. ומצוה להטמין חמין לשבת כדי שיאכל חמין בשבת כי זה מכבוד ועונג שבת וכתב הר"ן פ' במה טומנין כי כל שאינו מאמין בדברי חכמים ואוסר אכילת חמין בשבת חיישינן שמא אפיקורס הוא וכתב הסמ"ע שאם מזיק לו החמין מותר לאכול בש' מ"מ נכון ע"ש.

וחסידים הראשונים נהגו לסתום פי התנור מבערב עד למחר כי כשפותחי' אותו בליל שבת סמוך לשקיעתו וחוזרים לסותמו יש חשש גורם בישול שמא הקדירות אינן עדיין מבושלות כל צרכן וכשסותם התנור גורם בישול כדין שכתב מהרי"ק ס"י רכ"ו בדין קדירה שאינה מבושלת כל צרכה דאפילו להוסיף על הכסוי אסור שתוספת זה גורם לה להתבשל ולפיכך אפילו בדיעבד אסור התבשיל ועל ידי גוי יש לפקפק ולהתיר בדיעבד ואיש הירא תחזין עיניו פקוחות בזה בקרב ביתו כדי שלא יבא להכשל באיסור של שבת ח"ו וכל שכן שיזהי' לבני ביתו בפרטי האיסור אשר כשלו בהם גם בלא דעת רבות בנות בכמה מקומות אשר עברתי בהם להטמין בשבת לצורך סעודת שבת ולא חשו לפרטי הדיני' אשר בזה דכל שהוא ע"ג הכירה או בתנור אסור בכל גוונא ואף שהתירו קצת מן הפוסקים להניח הקדירה אצל האש אף במקו' שהיד סולדת הרי אסרו להשהותן על גבי כירה שאינה גרופה וקטומה כנראה שמניח ע"ג כירה לא הוי כמניח אצל האש דשרי והטעם שבמניח תבשיל ע"ג כירה או ע"ג האש במקו' שהיד סולדת איכא למיחש שמא יחתה משום שדרך בישולו בכך אבל קדירה המונחת אצל האש אפי' במקום שהיד סולדת לא חיישי' שמא יחתה משום שאין דרך לבשל הקדיר' אצל האש כל שאינה נוגעת בגחלים ואפילו לדעת הרמב"ם ז"ל דסבר דמותר להניח בשבת אצל המדור' אפילו במקום שהיד סולדת תבשיל שנתבשל כל צרכו אפילו הוא צונן ולא ואפילו מצטמק ויפה לו דס"ל שכל דבר שנתבשל כל צורכו תו לא שייך ביה בישול כלל עם כל זה ע"ג כירה שאינה גרופה וקטומה או בתנור אוסר הרב להניח אפילו בערב שבת שום תבשיל לתוך הלילה כל שמצטמק ויפה לו גזרה שמא יחתה כיון שדרך בישול בכך כאמור. ואף אותם המניחי' אצל האש דשרי הוי כשאין הקדירה נוגעת בגחלים אבל אם היא נוגעת בגחלים הוי כמניח על גבי כירה או על גבי האש ואסור משום שדרך בישול בכך גזרינן שמא יחתה.

ומורי כתב בספרו על הנוהגים להניח בערב שבת בכירה גחלים שכבר הובערו ומכסין אותם באפר ואומרים לגוי שיחתה בהן בשבת ומניחים הם או הגוי את הקדירה על גבי הכירה במקום שאין היד סולדת

מולדת בו על כפה של ברזל ומתחמם התבשיל ואוכלין אותו בשבת ואומרים שזה מותר לומר לגוי בשבת כיון שהחיתוי בגחלים המבוערות אינה מלאכה אסורה מן התורה אלא משום שבות ולצורך עונג שבת מותר לומר לגוי לעשותו משבות דשבות שרי בשבת במקום מצוה. והוא טעות שטעו בזוה ולא הועילו כלום בתקנתם מפני שהחיתוי בגחלים בשבת היא מלאכה אסורה מן התורה וישראל החותה בשבת בגחלים אפילו הם מובערות חייב משום מבעיר שהרי מכל מקום הוא מבעיר אותם יותר כשמגלה הגחלים התחתונות ומלחימן וכל שכן היכא שהן מכוסו׳ באפר שכשמגלה אותן הן בוערות יותר ומתלהבות וחייב משום מבעיר ומעילא דאסור לומר לגוי לחתות בגחלים ואפילו לצורך מצוה כיון דהויא מלאכה דאורייתא והרבה לשבוא ראיות גדולות על זה. ושומר נפשו ירחק מאלה ויבחר במכש׳ הראשונים להטמין את החמין מבע״י בערב שבת כדינו מבלי שום פקפוק ושנים׳ כי קרובים לשכשל ח״ו בחילולה של שבת האל ואינם יודעים להזהר בכל השיעורים אשר שיערו חכמים ובכן תשרה קדושת שבת במאכלם ויאה אומרים תבלין יש לנו ושבת שמה שעל ידי סגולת שמירת שבת תשרה ותחופף קדושתה על התבשיל ההוא ולמאכלו ולריחו וכינו כריח שדה אשר ברכו ה׳. ואיש המשכיל ימצא טוב טעם בדינים אלו לראיות בשם עיקרים רבים בעיקר השורש שלהם למעלה כי בערב שבת מתעורר סט״א ופנה למעל׳ עד שיוצא אותה שלהוביתא דאשא דמסטר׳ דימינא וכשם כה שלהובא דאש מכרתא ומכבים אותה לתהומא רבה כמו שביארנו למעלה משעם דאיכא מי שמין ולפיכך גזרו חכמים על כל אלה שמא יחתה האור ויתגבר האש וימצא מקום אחיזה לאותה מדורה דאשא החיצונית ח״ו ועל כן נצטוינו לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת.

ונוסף גם הוא אשר חכמים הניחו כי בשבת כטל אור של גהינם ומסתלק הדין מן הרשעים וכמ״ש הזוהר פרשת תרומה כל מחללי שבתא כרוזא נפיק וכריז בכל אינון רקיעין שליקו דינין דחייבי׳ דהא אתקדש יומא ומלכא קדישא אתי כי על כן חזר הכתוב ושנה על ענין השבערה להגיד לאדם המבעיר את הבעירה שה כי כמו כן יבעיר את מקומו המזומן בג״ע כמ״ש בזוהר כי כל איש המדליק נר או אש קודם יציאת השבת מדליקים האש במקומו ז״ל בפרשת בראשית דף י״ד תליתאה מאן דאוקיד נורא כד נפיק שבתא עד לא מטו ישראל לקדושה דסדרי׳ דנ׳ ריש לנורא דגיהנם לאדלקא עד לא מטא זמניה חד דוכתא אית בגיהנם לאינון דקא מחללי שבתית ואינון דעבישין בגיהנם לייטין ליה ואמרי הנה ה׳ מטלטלה טלטלה גבר וכו׳ אשר משם מתבאר עונש המוקיד אשא

כד

כד נפיק שבתא אשר עונש יענש עדיהם כתוש שטלטולא׳ דגברא וכ״ם בעיקר תוקף קדושת היום. אשר כל שונג תוספל אשמתו. ואמנם גם אחרי מותו מענישין אותו ואין לו מנוחה ביום השבת כמ״ש בזוהר תרומה דף קכ״א ז״ל כל אינון מחללי שבתו׳ כפרהסי׳ דינין סלקי מיניהון אבל נורא דגיהנם לא אשתכך מעליהו לעלמין וכל חייבי גיהנם שאלי עליהו מאי שנא אלין דלית לון ניחא מכל חוביא דהכא אינון מאריהון דדינא תייבין לון אלין אינון חייבין דכפרו ביה בקב״ה ועברו על אורייתא כולה בגין דלא נטרו שבת תמן בג״כ לית להו ניחא לעלמין ואינון חייבין כלהון נפקין מדוכתייהו ואתייהב לון רשו למחמי בהו ומלאך א׳ אזיל ואפיק לההוא גופא דילהון ועייל ביה לגיהנם לעיניהון דכל חייביא ואשלן ליה דסחרא תולעים ונשמת׳ לית לה ניחא בנורא דגיהנם וכל אינון חייבין דתמן סחרין לההוא גופא ומכריזי עליה דא איהו פלניא חייבא דלא חייש ליקרא דמאריה כפר ביה בקב״ה כפר ביה בכל אורית׳ כולה ווי ליה טב ליה דלא יתברי ולא אייתי לדינא דא ולכסופא דא הה״ד ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים כי כי תולעתם לא תמו׳ מן גופא ואשם לא תכבה מן נשמתא והיו דיראון עד דכל חייבין דגיהנם דתמן יימרון די דראיה דא.

דנה משם כלה מדברי המאמר עונש המגיע למבעיר אש ומחלל שבת בגופו ובנפשו ומה יעשו ליום פקודה הן רבים עתה ע״ה אשר הקלו בתוקף חומרא של שבת והותר שיהם להבעיר את הבעירה בעצם יום השבת הקדוש ע״י עבדים ושפחות עפ״י גויים ומאמר׳ כאשר ראיתי את עוני עמי אשר במדינים הפריצות רב המכה ברבת מכבי עמינו בשתיית מי סקאוו וקורין לגוים הבקר אור יום השבת להביא להם את האור ולבשל להם את מי האמריס ההם ומהם בשאר ארצות אשר יביאו את האור בתנור בו ביום לחמם בו המאכלי׳ הצוננים או תבשילי שבת אשר טמנו ולפעמים גורמים בישול בשבת כאשר עדיין לא נגמר בישולו ויש אשר התירו לעצמן לאכול ולשתות מי הקאוו ההוא בקרב ביתם של הנחשרי׳ על ככה ע״י שמכשו׳ לכן אותם מתמימותם דהוה״ל שלא כדרך הנאתם. ובפירוש כתבו הפסב״א בתשובה והכ״י ז״ל דאסור לומר לגוי להחם הקדירה אם נצטנן ואם עשה כן אסור לאוכל אפילו בגנן אלמא משמע דאפילו שלא כסדר דרך הנאתם אפילו בגנן אסור ולא הועילו כלום בתקנתם. ונוסף גם הוא אשר התירו לעצמם לומר לגוי לעשות מדור׳ להתחמם בו כשב׳ וזה אשר לא כדת שאף שיש מן הפוסקים שהתירו לא התירו אלא לארצות אשכנז שאקור בהם רב שסכל חולים אצל הקור אך בארצות אלו שאין יאקור בהם רב או ביום שאין הקור גדול מאין הרגלים להתיר להם אמירה לגוי שבות דרבנן וכתבו הרא״ם והר״ן ז״ל דתנן

לומר

לומר לו קודם השבת לעשותו בשבת אסור אלא שבספר במ"ג כדד והתיר לומר לו אחר השב׳ למה לא באת לעשות מדורה להחמם בשבת אעפ"י שמבין מתוך דבריו שרצונו שיעשנו בשבת הבאה ·

ואף בזאת צריך להכין לגוי מבעו׳ יום הפחמים שיהיו מזומנים בשבת לפני הגוי כי אסור ישרא׳ לטלטלם בשבת ולהכינם לפני הגוי וזה פשוט ואמרו הפוסקים כי לא יפה עושים אשר נהגו בימות החורף לתת כלי מים צוננים ותואכי׳ בשבת לתוך כלי מים חמין להפיג צינתן שזהו דרך הטמנה ממש כיון שכולו טמון בתוכו והטמנה אסורה אפי׳ לזמן מועט · אבל מותר לערות מכלי ראשון לתוך מים צוננים שהתחתון גובר ומבשלו ואסו׳ לתת מאכלת בשר רותח לתוך רוטב צונן דכיון שאינו נתערב מבשל כדי קליפה ויותר מהמה כמה דינים אשר באו בפוסקים אשר כל איש הירא צריך להיות בקי בהם הדק היטב שלא יבא להכשל בשבת החמור׳ ח"ו ובכן יועיל מאד לקדש את נשמתו לאור באור עולם שכולו שבת מנוח׳ לחי העולמים :

ת"ל שבתכם הא כיצד כל מקום שנאמר שבות מכאן שמוסיפים מחול על הקדש ע"כ ובמכילתא אמרו זכור מלפניו ושמור מלאחריו מכאן שמוסיפים מחול על הקדש · ואולם טעם תוספת זה אף מן המושכל האיש המשכיל יבוננה כי כאשר יכנס איש את עצמו כהודע אליו אשר איש שר וגדול עתיד לבא אל ביתו אשר יכון את עצמו להקדים אל פתח ביתו לקבלו ולא ימתין עד עת בואו · כן הדבר הזה לקבל פני השבת הקדוש ואותה לנו להקדי׳ ולהוסיף מחול על הקדש כל אחד לפי שיעורו ומנהג חסידי׳ הראשונים להקדים שתים שעות קודם הלילה בשירים ותושבחות לכבוד הדרה של שבת כמו שנבאר · ונוסף גם הוא שעם הדבר כאשר מודעת זאת שז׳ מזלות שכ"ס חכ"כל שמה ובתחלת הלילה מימי השבוע משמש כנ"כש חל"ס נמצא מגיע מזל מאדים בתחלת ליל שבת ובהתחל׳ הימים משמש חל"ס כלכ"ש כמ"א מגיע לתחלת יום שבת שבתאי והנה מאדים ושבתאי הם מורים על צרות ורעות ורבות רחמנא ליצלן כמ"ש פרק מי שהחשיך ולפיכך צריך להוסיף מחול על הקדש שעה א׳ מע"ש כי אז משמש מזל צ"ק כדי להתחיל קדושת ליל שבת במזל צדק וכן בשבת בבקר צריך לאחר תפלת שבת שעה אחת שלא תהיה מיד הבקר אור בשליטת שבתאי רק בשליטת צדק כי על כן לא נאו"ר בשבת בבקר כמו שכתב המרדכי פרק כל כתבי ואמרו התוכניים כי על כל מכות הרג ואבדן מתרגשות על ידי מאדים וכל טלטול ושבי ורעב מתרגשים על ידי מזל שבתאי ולפיכך כל איש ישרא׳ יהא זריז ונשכר להוסיף מחול על הקדש בעת שליטת של צדק ולא ימתין עד עת שליטת מאדים וכן בבקר כאמור פן יגרום רעה לעצמו ולכל אחיו בית ישראל עמו וסימניך צ"ק צ"ק תרדוף אחר שליטת מזל צדק ב׳ פעמים האחד בע"ש כשהוא שולט בשעה אחרונה שלא תכנס לשבת בשליטת מאדים ושנית יש לך לרודפו בבקר אור יום השב׳ שלא תתחיל מיד הבקר אור בשליטת שבתאי אלא בשליטת צ"ק למען תחיה וירשת את הארץ ·

ומורי ז"ל היה אומ׳ אמת מארץ תצמח וצדק משמי׳ נשקף אשר חכמים הגידו כי בימי המענשה ותקרב הס"ין של שבת אל אותיו׳ **קר** באלפא בי"תא ונעשה שקר ובשבת מתחב׳ לאמ׳ והסוד **אם** **ת**ישיב **מ**שב׳ וכו׳ ר"ת אמת ועל זה נאמ׳ אימתי ראוי שתצמח האמת דהיינו שביתת השבת בעת שמזל צדק משמים נשקף וכ"כ למה מפני שע"י כך גם ה׳ יתן הטוב וארצנו תתן יבולה לפי כי המזלות האלה המה מורים על כל הרעות והרעב הבא לעולם אך כאשר תגבר האמת בממשלת צדק ולא יבא בעת ממשלתם אז גם ה׳ יתן הטוב וארצנו תתן יבולה ולא תדבקנו הרעה ח"ו :

פרק חמישי

שביתת תוספת יום השב׳ שגבה מאד כמהלליה להאדיר ולהעריץ עליונים למעלה וגם הכפש לו תמלא מזיו כבודה עודינו בחיים ואף כי אחרי מ.ת וכמו חלב ודשן תשבע בנאחות נפשי כאשר עשה כן יעשה לו זכה מוסיפין לו כמ"ש בתקונים סוף תקון מ"ח ז"ל וצריך למיהוי מוסיף מחול על הקדש וכל המוסיף מוסיפין ליה נפש יתירה בשבת וכל הגורע גורעים ליה ההיא נפש יתירה ח"ו ורועי ופרא"ל אשר מעולם אנשי שם היו מאמרים ואומרים יהי חלקי עם מכניסי שבת בטבריא וממוצאי שב׳ בצפורי כי ראו כי שם חלקת מנוחת שבת בתוספת יתר על כל שאר הארצות כאשר טבריא היא עמוקה ומחשיכה מבע"י וסבורים שחשיכה ומוסיפים בקדושת שבת וצפורי יושבת בראש ההר ובעוד שהחמה שוקעת נראה שם אור גדול ומאחרים לצאת אך אמנה באשרם כי אישרו הייגו על התוספת היתר כי הן לעיקר התוספת לא ישו כח חלקתם בעשותם החיוב המוטל על כל אישי ישראל כאשר למדו בשמיני דיומא ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש יכול יתחיל ויתענה בתשעה תלמוד לומר בערב אי בערב יכול משתחשך ת"ל בט׳ הא כיצד מתחיל ומתענה מבעוד יום מכאן שמוסיפין מחול על הקדש ואין לי אלא בכניסתו ביציאתו מנין ת"ל מערב עד ערב ואין לי אלא יה"כ י"ט מנין ת"ל תשבתו אין לי אלא י"ט שבתות מנין ת"ל

ואיש המשכיל ידע שכו"ל סוד תוספת זה נמשך לאשר ביארנו למעלה כי בכל ערב שבת' מתקבצים ע' כוכבים ועשים כענין מדורה של אש והיא רוצה לעלות ולהתקרב אל הקדש פנימה ובא כוכב אחד ומכה באותה מדורה ומורידה עד תהום רבה וביאר רבינו הקדוש ז"ל סוד הדבר כי קליפת נוגה שהיא הקליפ' היותר קרובה אל הקדושה והיא חצי טוב וחצי רע החלק שבפנים הפונה אל הקדושה הוא טוב וחלק שמבחוץ הוא רע והנה הקליפה רואה שמן השפע של שבת העבר לקחו כל ששת ימי החול חלק בששת ימי המעשה ועתה בע"ש היא מכרת וודעת שתחזור הקדושה לעלות כדי להתדבק למעלה לאחוד ולהשפיל למטה בעולמות פנים אחר' ואז היא עולה כדי ליטול פרנסתה ג"כ ואז כדי שלא ימשך כח הקדושה ותוספת שבה. ע"י הרע שבנוגה אז נמשך מן הגבורות העליונ' כח כוכב א' הנקרא שלהובא דאשא ומוריד אותה מדורה דאשא לתתא לתהום רבה.

והנה מה שמיתוסף ונדבק מטוב של נוגה בקדושה זהו תוספת קדושת שבת כאשר שליטתה כל ימי החול ונקרא מוסיף מחול על הקדש. ולהיות כי היא נקראת בזוהר טיקלא שהיא המאזני' של מעלה כי היא חצי טוב וחצי רע ולפי מעשה בני אדם היא מתהפכת אם טוב מכריע הטוב שבמאזניו את הרע וחוזר הרע להיות טוב ומזה באים הגרים ומתדבקים בקדושה ואם רע מכרי' הרע את הטוב וחוזר הטוב להיות רע ומזה נמשך ענין המומרים ונפרדין מאת הקדושה כסוד כנען בידו מאזני מרמה לעשוק אהב ולכל עון ולכל חטאת אשר יחטא כל איש וביותר בפגם מאזני מרמה ובמדה ובמשקל פוגם מאזנים העליונים וגורם רעה הנזכר וזה שסמך הכתוב מנות הגר למולאת משקלות וכדרוש מרכבת יחזקאל ביארנו כי לכן נקרא' קליפת נוגה פרה אדומה לפי שפעמים מטהרת הטמא' כשהטוב מכריע הרע ולפעמים בהפך מטמאה הטהור כשהרע מכריע ע"ש ולפיכך נצטוו ישראל במרה בשתי מצות אלה יחד שבת ופרה אדומה כי שתיהן שוו בשיעוריהן כי כשם שהפרה מטהרת ופעמים בהפך כן שמירת שבת כי מי שישמור שבת כהלכתו ומוסיף מחול על הקדש גורם שמטהר הטמא וכן בהפכו גורם שמטמא א' הטהור. ועל כן לא נתנו חכמים שיעור כמה יוסיף מחול על הקדש אלא מוסיף כל א' לפי שיעורו לרמוז כי אחרי שזה תלוי בבחירתו האיש הישראלי את כל אשר יחפוץ יעשנו אין לו שיעור אלא דרך הטוב ודרך הרע לפניו מעשה מה שלבו חפץ ועכ"פ לא יפחות מכדי רביע שעה קודם שבת להתפלל תפלה בזמנה כי אף בימות החול צריך להיות רביע שעה קודם הלילה וסימנך פנה אל תפלת הער"ער שהשעה אלף ומונים חלקים ורביע שעה הוא ר"ע חלקים וכ"ש בשבת שצריך להוסיף מחול על הקדש לעשות מר"ע שוב כאמור שעל כל פנים אין לאחר יותר מר"ע חלקים שהוא רביע שעה בכניסת שבת:

ואשרי אנוש יעשה זאת לאוסיף מידי ערב שב' בשבתו מחול על הקדש וגם ראוי לאנשי לבב לסובב ברחובות קריה לבטל בעלי מלאכה ממלאכתן ולבטל את החמוצ' שיסגרו לפחות שעה אחד לפני השבת להכין עצמם לקראת שבת דחייבין לאמשוכי חם ושלום וכן בביאתה שיוסיפו מחול על הקדש כמו שנבאר להלן ומה טוב חלקם ומה נעים גורלם שזכות הרבים מסייעתם וצדקתם עומדת לעד ואף כי הודיענו רבינו הקדו' זלה"ה שכל זמן שנימוק אחד בנוגה שאין מתברר הטוב שבה אין הגאולה באה בסוד אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף דהיינו בגוף נוגה ועל זה אמרו אלמלא שמרו ישרא' ב' שבתו' מיד היו נגאלין שנאמר אשר ישמרו את שבתותי וכתיב בתריה והביאותים אל הר קדשי והכוונה על שני השביתות שביתת שבת ושביתת תוספת מחול על הקדש אם היו שומרים ישראל כהלכתו מיד היו נגאלים יען שהם מבררי' נשמו' שבגוף נוגה להכנים הנשמות בקדוש' וכפי התוספת אשר יוסיפו מחול על הקדש כן ירבה וכן יפרוץ לדבק נשמות בקדושה ומעלין עליו כאלו עשאם ע"ד ואת הנפש אשר עשו בחרן.

ואבי דאה גם ראה מאמר הנביא אשרי אנוש יעשה זאת וכו' שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע ואל יאמר בן הנכר וכו' משכים הולך להגדיל ולהאדיר תפארת תוספת זה וסודו כמו שנבאר והוא אמרו שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע שעשה שתי פעולות האחת שומר את השבת העיקרי ואינו מחללו ולא זו בלבד אלא גם שומר ידו מעשו' כל ר"ע הוא סוד התוספת ר"ע חלקי השעה קודם השבת שמבטל מלאכתו בכל זמן ר"ע שהוא שיעור רביע שעה כמו שביארנו למעלה. וביאר שכתוב סוד תועלת התוספת הזה באמור ואל יאמר בן הנכר הנלוה אל ה' הבדל יבדילני ה' מעל עמו. כי הבא להתגייר לא יאמר שיבדילהו הוא יתברך מעל עמו אחר שהורתו ולידתו היה שלא בקדושה אחר שירלה ענין תוספת מחול על הקדש כי הוא בא לדבק גרים בקדושה ונהפוך הוא כי כמו מה שמתוסף מחול על הקדש נעשה קדש גמור גם הוא שמיתוסף מחול על קדש ישראל יהיה כישראל ממש והי' קדוש ולא זו בלבד אלא גם ואל יאמר הסריס הן אני עץ יבש כי האיש הסריס ש"מ אינו מוליד אל יחשוב בלבו לאמר כי הוא כעץ יבש מאח' שאינו עושה פרי שהרי כל ידי פעולה זו שגורם על ידו להתדבק הגרים לא ימרש מעשות פרי למעלה והן הן בניו באמת כמ"ש ואת הנפש אשר עשו בחרן. וזה אומרו כה אמר ה' לסריסים אשר

שמרו את שבתותי שתי שביתות שביתת שבת העיקרי ושביתת התוספת. כי לסריסים יש בזה יותר להזהר מכלל הבריות הואיל ובנים לא היו להם אמנם ע"י זה ונתתי להם יד ושם טוב מבנים ומבנות כי אם היו מולידים בנים ובנות אי אפשר שיהיו מולידים למאתים ולאלפים אכן בפעולה זו אפש' להם להוסיף מחול על הקדש כרצונ' ולפי התוספת מתברכים הנשמות לכמה אלפים ורבבות ומזה הטעם גם כן אמרו בתקונים וכל המוסיף מוסיפים ליה נפש יתירה בשבת כי במדה שמודד להוסיף נשמות על ישראל מודדין לו להוסיף לו ג"כ נפש יתירה.

וכן ראיתי למורי נר"ו היה מצוה על איש חכם מקרוביו שלא היו לו בני' ומתחנן לפניו ובמרירו' בוכה מאד על הדבר והזהירו על תוספת שבת להוסיף כפי כחו ולהיות סובב ברחובות קריה בערבי שבתות ובמוצאי שבתות להזהיר את העם להוסיף מחול הקדש ובכן ימצא תקון לנפשו · ואנכי שאלתיו על הדבר והשיבנו כלשון הכתוב כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ונתתי להם יד ושם טוב מבנים ומבנות. וטעם הדבר כמו שביארנו ואשרי שעובד את ה' בשמחה להיות לעולם אפוטרופוס גדול לקדושת השבת אשר תרומם קרנו למעלה להיות מבני היכלה של שבת אלופה ומיודעה ולמען תתלהב נפשך בעבודת בוראך אגיד לך מה שמצאתי במגלת סתרי' שכתב ידו של החכם הגדול כה"ר אברהם בן עזרא ע"ה והוא אגרת שלוחה שיו מאת השב' בחלום חזיון לילה וז"ל בשנת הרבעת אלפים ותשעה מאו' וי"ט בחצי ליל שבת בי"ד לחדש טבת ואני אברהם הספרדי הנקרא בן עזרא הייתי בעיר אחד מערי האי הנקרא קצה הארץ שהוא גבול ז' מגבולות ארץ נושבת ואני הייתי ישן ושנתי ערבה עלי ואראה בחלומי והנה עומד לנגדי כמראה גבר ובידו אגרת חתומה ויען ויאמר אלי קח זאת האגרת ששלחה אליך השבת ואקוד ואשתחוה לה' ואברך את ה' אשר כיבדני זה הכבוד ואתפשה בשתי ידי וידי נטפו מר ואקראהה ותהי בפי כדבש למתוק אך בקוראי הטורי' חם לבי בקרבי וכמעט יצאה נפשי ואשאל שעומד לנגדי מה פשעי ומה חטאתי כי מיום אשר ידעתי את ה' הנכבד והנורא אשר בראני ולמדתי מצותיו לעולם אהבתי את השבת ובטרם בואה הייתי יוצא לקראתה בכל לבי גם בצאתה הייתי מסלת אותה בשמחה ובשירים ומי בכל עבדיה כמוני נאמן ומדוע שלחה אלי זאת האגרת וזו היא.

אני שבת עטרת דת יקרים רביעית בי' הדברים בין ה' ובניו אני אות ברית עולם לכל דורות דורים ובי כל מעשיו כלה אלהים אדיר אדירים וכן כתוב בראשית כל בפרי' ולא ירד או מן למען אהיה מופת להורו' אני עונג לחיים על האדמה ומרגוע לנפש שוכבי קברי' אני

חדות

חדוות נקבות וזכרים ושבים בי זקנים עם נערים ולא יתאבלו בי אבלים ובי לא יספדו על מות ישרים והשקט ימצא עבד ואמה והגרים אשר בשעריך ינוחון כל בהמות הם כיד איש כסוסים וחמורים ושוריה וכל המשכיל בי יכונן בא יקדש וגם יבדיל המשובים בכוזרי' בכל יום ימצאו שערי תבונה וביומי נפתחו מאה שערים משבוד מעשו דרך ובכן שנוא חפץ ודבר כל דברים אני שמרתיך מכל אסם למען שמרתני מאד מימי נעורים ובזקנותך שגבה כמאלת כך אשר באו אליך הספרים ושם כתוב לחלל יום ז' ואיך תחשה ולא תתגודר גדרים לחבר אגרת דרך האמונים ותשלחם אל כל העברים. ויען ויאמר לי ציר השבת הנגד הוגד לה אשר הביאו תלמידך אל ביתך את תמול ספרים פירושי התורה ושם כתוב לחלל את השבת ואתה תאזור מתניך בעבור כבוד השבת להלחם במלחמת התורה עם אויב השבת ולא תשא פני איש ואיקץ ותתפעם רוחי עלי ונפשי נבהלה מאד וארחץ ידי ואוציא את הספרים חוצה אל אור הלבנה והנה כתוב שם פי' הפסוק ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד והוא אומר כי כאשר היה בוקר יום ב' עלה יום אחד שלם כי הלילה הולכת אחר היום ובמעט קרעתי את בגדי גם קרעתי זה הפירו' כי אמרתי טוב לחלל שבת א' ולא יחללו ישראל שבתות הרבה אם יראו זה הפירו' הרע גם נהיה כולנו לעג וקלס בעיני הגוים ואתאפק בעבור כבוד שבת ואדיר נדר אם אתן שינה לעיני עד צאת יום הקדוש עד שאכתוב אגרת ארוכה לבאר את ראשית יום התורה להרים מכשול ולהסיר פח המוקש כי כל ישראל הפרושים גם הצדוקים עמהם יודעים כי לא נכתבה פרשת בראשית מעשה הש"ית בכל יום רק בעבור שידעו שומרי התורה איך ישמרו את השבת כאשר שבת השם לסיפו' ימי בראשית והנה אם יהיה סוף הו' עד בוקר יום ז' היה לנו לספור הלילה הבא הנה זה הפירוש מתעתע כל ישראל במזרח ובמערב גם הקרובים גם הרחוקים גם חיים גם מתים והמאמין בפירו' הזה השם יתברך ינקום נקמת השבת ממנו והקורא אותו בקול גדול תדבק לשונו אל חיכו גם הסופר הכותב אותו בפירושי התורה ידיו יכם תיבש ועין ימינו כהה תכהה ולכל בני ישראל יהיה אור עכ"ל.

מכאן מודעא רבה להודיע ולהודע כמה וכמה מקפדת שבת הקדוש על כבודה עיניך הר ואות מעשה הזה כי התלמידי' הם אף שכתבו מה שכתבו מעשה לא עשו ח"ו ועם כל זאת הרעיד והחריד את כל החרדה הזאת על רבם אף כי לרשע וחוטא לחלל את כבוד הדרה של שבת שהשבת יתבע עלבונה מהם להשיב להם שבעתים אל חיקם ויותר תכבד עליהם עון אשמה בהקל בכבוד כניסה כאשר חכמים הגידו כבוד לילה קודם לכבוד היום ויהיו כל שה להוציא מלב המינין האומרי' שהיום הולך אחר הלילה על כן הגדילו את יקר תפארת

גדולתה

גדולתה של לילה וגם תוספת על עיקר כתובתה להורות אמונת אומן שהלילה הולך אחר היום כאשר למדו חכמים ברוח מבינתם • וכבר נתחכם איש בער בסומטו ! פרשי הדברים האלה מפי כדרושי בקהל עדתי לאמ׳ והלא מקרא מלא ויכל אלהים ביום הז׳ מכלו ואומר שאין תוספת מחול על הקדש אלא כשגיע יום הז׳ משם בו כל כל מלאכתו ולא חלק לו השם בבינה בי״ב ו׳ שאינו יודע לא עתיו ולא רגעיו ולא שעותיו מוסיף מחול על הקדש אבל הקב״ה שהוא יודע רגעיו ועתיו ושעותיו נכנס בו כחוט השערה וכמאמר הרשב״י בב״ר וגם אמרו מה היה העולם חסר מנוחה באתה שבת באתה מנוחה וזהו גומרו •

ואיש התמים יתמים עצמו עם קדושת השבת ותוספת שבו בהכינו בכמה מיני׳ ניתוסף מן חול על הקדש ראשונה את אשר ביארנו למעלה בסוד המדרגה ועוד כי לעת ערב מתעלים כל העולמות ובזה ימצא כי ניתוסף מחול על הקדש שבעולם האצילות כי רק הוא קדש ושאר העולמות הם דרך חול כנודע • ועוד כי גם במדות עליונות כאשר הם עולים זה למעלה מזה וכל מדה תופם מקום עליון ממנו נמצא כי יצדק לאמר חול למדה התחתונה שבערך העליונה יותר ממנה כי קדש הוא וביותר יצדק להיות כי המדות אשר עולים המה הכלים שלהם והם נלבים להורות הבלקני׳ ונמצא כי יצדק התוספ׳ מחול על הקדש באמת • והכי ראה גם ראה אם חלק ה׳ לך בבינה שיעור שתוספת אשר גבלו הראשונים מתחלת השקיעה עד זמן בין השמשות שהוא ג׳ מילין ורביע לפי כי זהו סוד מ״ם חקל תפוחין לפי כי על ידי כן הכלה נכללת בנה״י כל הוספר סוד ג׳ מילין ואם רוכה לעשות ממנו קנת עושה לפי כי הקדוש׳ הזאת אין תלוי במנין מעשה הגשמי כי על כן יאמר מקדש השבת ולא על ידי ישרא׳ כמו מקדש ישראל והזמני׳ ולפי׳ דבה עושה וכו׳ כי התועלת זה לעצמו הוא צומס ובלבד שיוסי׳ איזה זמן שיהיה ודאי יום מחול על הקדש כדי להכניע סט״א שהוא מתגבר באותו פרק כמ״ש בזוהר הנז׳ל ואומרם ושיעור זמן בין השמשות הוא ג׳ רביעי מיל שהם מהלך שף ות״ק אמות קודם הלילה סוד שהנו למ״ש בזוהר פרשת תרומה דף קמ״ה ז״ל והוי שירו ה׳ ואלף שירו הוא שיר השירים ודאי הכי הוא ה׳ איכון תרעין ופתחין דמתפתחים במלכא דשלמה דיליה ואינון ת״ק שנין דאילנא דחיי חמשין שנין דיכלא ואלף דא איהו אילנא דחיי ותן דנפיק מסטריה ואיהו ירית כל איכון ה׳ למיתי לגב״ה כלה יומא דקב״ה אלף שנין איהו ודא איהו נהר דנגיד ונפיק מעדן יוסף זכאה דאקרי צדיק על שמיה דשירתא כמה דאתמי ביה קב״ה •

הנה מבואר מדברי המאמר כי ה׳ ואלף הם סוד עץ החיים מהלך ת״ק שנה ולפי כי הוא יוצא מאות **ה** דאבונה כנהר היוצא מעדן והמנו אות ה׳ ואלף הוא בסוד יוסף הצדיק יומו של ס״בס אלף שנים ונקרא אלף כמ״ש שנאמר דרדקי כפ׳ שבונה אלף • בית אלף בינה ולכן שיעור זה שהוא אלף ות״ק אמות צריך להוסיף מחול על הקדש להמשי׳ לכלה כלה ותמורים סוד יוסף שהוא אלף והוא הנמשך אליו כל השפע של ת״ק אמה פ׳אי׳ עילאה מתפשטת בעץ החיים והיינו בין השמשות בד״א כי שמע ושמן דא ברית קדיש׳ כמ״ש בזוהר ואמרי המתטין בזה ע״ם להמשיך כל אורות שו לכלה בעת שתקדש עליו היום בבואתו לקראת שב׳ כלה • וצריך כל אדם להכין עצמו לקראת שהיו בהדרת קדם להתעטף לבנים לכבוד השבת כמו שביארנו בפרק ד׳ ויגיל ושמח לשמחת שכלה הבאה אלינו ותבא אליו היוכה לעת ערב ודאי לשמח אותה בכל דבר הבא על ידינו ואם יש לו קטטה עם חבירו או עם אנשי ביתו יעבור על כל פשע ולא יזכור שום עון ביום השבת אלא אהבה וחיבה שלום וריעות ולא יחלל קדושת השבת בכל דבר שהוא חול כי פוגם בזה קדושתו ומעלתו כי קדושת השבת ראוי לענין גדול אשר אין שם אלא מנוחה והשקט והרשעים כולם כיגשן תכלה כמ״ש בזוהר בראשית דף י״ד ז״ל פקודא לנטרא יומא דשבתא כמה דאתערנא דאיהו יומא דנייחא לעלמא וכל עבידן ביה אתעבידו ואשתכללו עד דאתקדש יומא כיון דאתקדש יומא אשתא׳ בריאה דרוחין דלא אתברי לון גופא וכי לא הוה ידע הב״ה לאעכבא לקדשא יומא עד דיתבריון גופין להני רוחין אלא אילנא דעץ הדעת טוב ורע אתער ההוא סט״א דרע ובעא לאתתקפא בעלמא ואתפרשו כמה רוחין בכמה זיינין לאתתקפא בעלמא ולאתלבשא בגופין כיון דחמא קב״ה כך אתער מנו אלגא דחיי נשיבו דרוחא ובטש באילנא אחרא ואתער סט״א דטוב ואתקדש יומא וכו׳ ומה דיתיב סט״א לאתבני בעלמא ולאתק׳ אתבני בההי׳ ליליא סטרא דטוב • ואתתקף ואתברון גופין ורוחין קדישין בההוא ליליא מסט׳ דטוב וכו׳ הנה מבואר מדברי המאמר כי לעת ערב של יום הו׳ היה התעוררות גדול מסט׳ דרע אלא שאחר כך ניתוס׳ התעור׳ סט׳ דטוב בקדושת שבת והתגבר עליו ולכן כל ערום יעשה בדעת לאתכה׳ שבע״י באהבה ואחוה שלום וריעות וירחיק כל מין יגון ואנחה ממנו לבלתי כתון כח וז לסטר׳ דרע לאתגבר ח״ו ובכן סטר׳ דטוב על כן ירים ראש והכבעני או כאו״ן :

ובזוהר פ׳ אמור המרו ז״ל בההיא יומא אתבגי כל רוגזא וכל מערא וכל דוחקא מכל עלמין בגין דאיהו יומא דהלולא דמלכא דנשמתין אתוספן בגווכא דעלמא דאתי וכן בפ׳ ויקהל ז״ל ובההוא נשמתא יתירה נשיין כל עצבא ורוגזא ולא אשתכח בר חדוה לעילא ותתא ובזוהר פרשת פקודי דף רנ״ו ז״ל היכלא ה׳ וכו׳ אילין כד נשמתא אתוספת מע״ש לע״ש כד אתי נפקא כפקין אילין עמה ומעברי מישראל כל עציבו וכל יגיבה

וכל תריה דנפשא וכל רעוא דעלמא ואלין איטן בריחי עלמא. ונוסף גם הוא לשית כל איש הישראלי על לבו בעת ההיא כי איכנופה אפס בעולם הנשמות ויתבודד בקדושת מחשבתו כאילו אין לו שייכות בע"הז כלום וכמ"ש בזוהר פ' ויקהל הא' יומא איהו יומא דנשמה דאתעטרא ההוא נהורא דנשמתין וכב"כ משכחי בתוספתין דנשמתא והיינו נשמת כל חי וכו' ובזוהר פ' תרומה דף קל"ו ע"ב ז"ל רב המנונא סבא כד הוה סליק מנהרא במעלי שבתא הוה יתיב רגעא חדא וזקיף עינוי והוה חדי והוה אמר דהוה יתיב למחמי חדוה דמלאכי עילאי אלין סלקין ואלין נחתין ובכל מעלי שבתא יתיב בר נש בעולם הנשמות זכאה איהו מאן דידע ברזין דמריה ע"כ:

וכמוהו היה רבינו הקדוש האר"י ז"ל כשהיה יוצא עם תלמידיו חוץ לעיר לקבל שבת וכשהיה עומד בראש ההר ראה חיילות של הנשמות שעולין מקבריהן לעלות למעלה לג"ע של מעלה וכן היה רואה ריבי רבבות נשמות לאין מספר שירדו כנגדן והן הן הנשמות יתירות המתוספים באנשים כשרים כל שבת ושבת ומתוך רוב בלבול וערבוב הנשמות וחיילות לאין מספר כמעט כהו עיניו מראות והיה מוכרח להעצים עיניו ואפ"ה ראה אותם בעינים סגורות וכתב הרב במאמר הזוהר פ' תרומה בהאי יומא איהו גלגולא דנשמתין וכו' כי בע"ש כל הנשמות אפילו אותם שבקליפות עולות להכלל למעלה ולא כל הנשמות זוכות לעלות ונדונות במעשיהן אם ראויות לעלות אם לאו ואז נקרא גלגולא דנשמתין כי הם מתגלגלות אלו לכאן ואלו לכאן ונידונים אז ולכן נקרא גלגולא דנשמתין. ומשה רבינו ע"ה הוא זריז בענין זה בכל ע"ש לעלות כל הנשמות הנתונות בקליפות ואינן יכולות לעלות או יתר נשמות של בני אדם שאין להם זכות לעלות. הנה משה רבינו ע"ה יורד בכל ע"ש וכמה צדיקים עמו כפי בחינתם מעלין את כל הנשמות למעלה בין נשמות החיים והמתים ועל כן נרמז בר"ת מ'זמור ש'יר ל'יום ה'שבת למפרע ולכן נזכר ענין הרשעים והצדיקים במזמור ההוא בפרוח רשעים וכו' צדיק כתמר יפרח שהם פורחי' כתמר לעלות לקבל האור המוכן להם ואחשבה כי זה טעם למנהג חסידים הראשונים לומר מזמורי לכו נרננה לה' וכו' שאלו המזמורים יכדם מע"ה אלא שבחרו באלו הו' כנגד ימי השבוע: ובכן כאשר ישית עליו ועל לבו כל אלה כל בעל נפש יקרה יתקדש ויתבודד בקדושה מחשבתו לקראת שבת מלכתא לבאת לקראתה בגילה וברעדה ובכוונה שלימה לעשות קישוטי הכלה הנעימה ולהסרות כבוד הדרה עלינו. ועל כי ענין שבת הוא השראת השכינה עלינו לכן ראוי לקבל שבת בשמחה בשירים ובכמה מקומות מארצות אשכנז בקבלת שבת מנגנים בכלי זמרים נבלים וכנורות כבמזמוטי חתן וכלה

וכל

וכל זה מפני שכל ענין שבת הוא קיבול פני שכינה ואין השכינה שורה אלא מתוך שמחה כמ"ש והיה כנגן המנגן ותהי עליו רוח אלהים ומזה הטעם הוא אומר' בזוהר פקודי הכז"ל דף שס"ה מלאכין אתמנון לבראה עלמא מע"ש לע"ש וכו' ולכן אנו אומרים בברכת המזון שלא תהא צרה ויגון ביום מנוחתינו על כי נצטוינו לשמוח בו ביתר שאת וביתר עז לכבוד הדר המלכות השורה עלינו. וכנון להיות כל איש שורר בביתו יחד עם אחוזת מריעיו בטרם יבא לקבל פני שבת ישלח דברו בנועם קולות בשיר השירים כולו לעורר אהבת דודים למעלה כמ"ש בתקונים תקון י"ב דאתערא ברתא דמלכא בשיר השירים וכו' ולתת עוז לאלהים יכנסו בכי טוב באמרם קודם קריאתו:

ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא **י"ה בו"ה** ביחודא שלים בשם כל ישראל הנה אנחנו באים לשורר בקול נעים שיר השירים קדש קדשים לעורר חבצלת השרון לשיר בקול נעים גילה ורנן כבוד הלבנון ולחבר אשת נעורים עם דודה באהבה ואחוה ורעותא וחדותא דכולא שש"ון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה ויעלה לפניך קריאת שיר השירים כאילו אמרו שלמה בעצמו וכאילו השגנו כל הסודות החתומים בו ויהי נועם אלהינו עלינו ומעשה ידינו וכו'. יהיו לרצון וכו':

ובכן טוב ומה נעים חלקו אם יזכה להיות בקי ולכוין בקריאתו במקצת הכנויים הידועים אל ענין רזנ"ל בספר הזוהר ולרשום אותם בספרו ואזכיר לך קצת מהם אשר באו בזוהר ובתקונים. אבקת רוכל דא צדיק כמ"ש בתקונים דף מ"ז. תנן הסהר דא נקודא דביהרא כמ"ש. אפיקי מים נצח הוד כמ"ש בתקונים דף ל"ח. אפריון דא היכל דלתתא דאיהו כגוונא דהיכלא עילאה כמו שביאר הרשב"י פ' תרומה דף קכ"ז וקכ"ח. אשישות ב' אשות אש לבנה ואש שחור' חסד וגבורה כמ"ש בזוהר פ' שמיני דף מ' באשישות אלין איכון אבהן וכו'. **אשכול** ביארו בתוספתא פ' וירא דף כ"ז אשכול הכופר דודי לי אשכול דא איהו עילאה. ואשכולות הם נצח והוד. **ארגמן** אוריא"ל רפא"ל גב"ריא"ל נו"ריא"ל מיכ"א"ל הם חיות הקדש וזהו מרכבו ארג"מן. **בנות** ירושלים בסוד הז' היכלות בנות המלכות הנקרא ירושלים וכן בנות ציון כמ"ש בזוהר תרומה קל"ד ע"א. **בחור** כארזים זא בערך עתיקא כמ"ש בפ' נשא דף קמ"א. **בשמים** בזוהר ויצא קנ"ח מאן איכון הרי בשמים אילין שית בנין דלאה דאינון ו' קצוות. הרי בתר ביארו בס"ג ההכלות טורי דפרודא שבבריאה לאו איהו וגרמוהי הד בהון ע"ס **גן** נעול דא כנסת ישראל כמ"ש בזוהר במות דף ד' כי חותם יש ביסוד'

וכן

וכן גל שמיו לתלת אתוון דמלוי אהי"ה **יערי** עם דבשי
יערי דא גבורה פחד יצחק עם דבשי הוד דרגא
דדוד. זוהר פנחס דף רמ"ד וע"ש פרושים אחרים שתיתי
ייני עם חלבי דרועא שמאלא בימינא ייני גבורה חלבי
חסד שם **דודאים** נ"י **אדני** כי הם המ"ן כנודע
כמ"ש בזוהר ויצא דף קנ"ו
ודכי' האר"י כתב שה' סוד כוכבי' מ"ש **וסנדלפון**
גבעת הלבונ' יסוד דנוקב' כמ"ש.
כזוהר פ' בלק דף ר"ג **דודים** כזוהר
ויקרא דף ד' דרש אכלו ריעי' או"א ושכרו
דודים וז"ל ר"א דודים חביבות' אינון אמאי אינון תרתאי
א"ל אינון דמתחבן דא לדא ולא משתכחי תדיר אקרו דודים
ואינון דמשתכחי תדיר ולא מתכסייא ולא מתפרשין
אקרו רעים וכו' ע"ש **הרים** הם זו וכן חג"ת וכן נה"י
דאי' וכן כל הא' כמ"ש במשפטי' ד' ק"ט ובתקוני
ד' כ"ג **זאת** עולה היא המלכות זוהר פ' חקת קע"ט
ז כמה מקומו' **חבוק** מצד החסדים וימינו
תחבקני והם נכנסי' כה ומחבקי' ומקרבים
אותה לבעלה ז"א כמ"ש זוהר ויחי ד' רמ"ה ובכמה מקומו'
בתקונים **חבצלת** יסוד דמלכו' קודם הזוג שאז
קמותים ירוקי' אסתר ירקרקות
כחבצלת ונק' השרון כי היא מעורר' תמיד לבעלה ואח"כ
נקו' שושנה כמ"ש בזוהר פ' אמור ק"ו בביאור הכתוב אני
חבצלת השר"ון שושנת העמקים. **חותם** ז"ל תקוני'
קל"ד ט' נקודי' עד צדיק ואיהי חותם דכלהון
כו' **חוט** השני ת"ת קו האמצעי וכן הוא היכל הרמון
ת"ת דנוקבא כי כל ביתה לבוש שני וכן נקרא
היסוד כנודע **יונה** נקרא המלכות יונה תמה כנודע.
יפה כנסי' היא המלכות. רחל יפת תואר כי
פניה מגולות כנודע. **יונק** כשם לז"א ו"ק
בלבד גם המוחים שלו כולם שמות אלהים
נרד וכרכום נרד יסוד דנוקבא כמ"ש בזוהר
פקודי רכ"ז ובפרשה בראשית
דף ע"א. ובפרש' אחרי מות ד' ע"א דרש על יסוד דדוכרא
ע"ש **כרכום** הוא נצח כמ"ש הרב ז"ל **כפות**
המנעול סוד ב' דלתות
שבפתח יסוד דנוקבא **ראשך** עליך ככרמל. דרשו
בפדרש הנעלם וירא ק"ב על עול' הבריאה
כסא הכבוד ובתקונים דף מ"ג ז"ל דא ראשך עליך ככרמל
רישא דילך כלה על כולהו חיילין בלקין על שמים המה
מלכות וגם נאמרו פי' אחרים **לבנון** אבא עילאה
כמ"ש בזוהר בראשית דף כ"ט ע"פ מעני
הלבנון **לבנה** סוד המ' כשהיא בין ב' דרעין
מ"כ גבורה ומ"ה חסדים כ"ש הרב ז"ל:
מור עובר יסוד דאבא כשבוקע ועובר לחוץ ליסוד
רחל בעת שדורמיטא כמו שכתוב הרב ז"ל בכוונת
פורים **מור** ולבונה הם נצח והוד כמ"ש בתיקונים דף
מ"ז ודף כ"ו **מעין** גנים נקרא יסוד
דאבא ומעין חתום יסוד דנוקבא כסוד אחות
כמ"ש בתקונים דף ק"לז **מעין** גנים הוא החסד
המשקה לה. גנים וכן נקרא הבינה כמ"ש פר'
בלק דף ר"א על פסוק זה **מלך** שלמה מלך שהשלום
שלו. יסוד אימא תמיד יסוד אבא בו כמ"ש בזוה'
בראשית דף כ"ט תנינן כל שלמה דאתמר בשיר השירים
במלכא עילאה דשלמא כלא דיליה ועיין בזוה' שיר השירים
דף ד' **מגדל** דא כנסת ישראל כמ"ש בזוהר שלח
לך דף קס"ד:
נצנים נראו בארץ הם נצח הוד דז"א כמ"ש בפ'
בראשית דף א' על פ' זה **אל** גנת
אגוז נקרא היסוד בין דדוכרא בין דנוקבא. באיבי
הנחל יסוד דאי' כמ"ש בזוהר אמור דף ק"ד:
עינים הם כ"ס בסוד פתח עינים כמ"ש בזוהר
עלמו' הם י"ב בקר תחת הים **פרדס**
נק' המלכות כמ"ש הרב. רמונים הם תרין
עטרין דז"א ה"ח וה"ג כנודע **ציון** יסוד דדוכרא כמ"ש
בפרשת האזינו ובפרשת ויחי רמ"ח יברכך ה' מציון
צפון ותימן חסד וגבורה כנודע **צוארך** הוא
סוד המלכות כמ"ש פ' ויגש דף
ר"ט ובפרשה נשא קמ"ג פירו' על בינה שבכל פרצוף
צבי נק' ז"א תפארת צבי איהו צבי ואיהי צביה כמ"ש
בבראשית דף מ"ט גם כנוי זה ביסוד צבי לצדיק
ויסוד ומלכות נקראים צבי ואיל כמ"ש בא"מ דף ס"א
צרור המור הוא היסוד **קול** הוא בסוד הז"א
כנודע **רועה** בשושני' ז"א רועה
ומזדווג עם לאה ורחל שושנת השקר ושושנת
הערב **מלך** אסור ברהטים הם כס"י דאימא
בהם המוחין וכמ"ש בזוהר ויצא דף קס"ג
וקנ"א **שדה** כודע חקל תפוחים וכרם נ"כ הוא בה
וכן גפן כעומד' נגד נה"י בסוד ובגפן ג' שריגי'
שוקין נצח הוד כנודע בסוד לא בשוקי האיש ירצה
שיר השירי' מצד הגבורו' כמ"ש בתקוני
דף ג' **שלהבת** יה הם הגבורות
מסטרא דא"וא כמ"ש בתקונים
דף ס"ז:
שמאלו וימינו חו"ג שועלים נקראי' הקליפות
תאנה היא המלכות בקבלתה
ב' מלוי אהיה וכן הבינה **ק"ל** התוך
הוא במלכות כמ"ש בזוהר ויקרא דף ד' ובתקוני'
דף ע"ז **תלתלים** הם השערות כמו שביאר
הרב בפי' האדר' דף קל"ב כי בקטנות'

י' אלהים שמספרם תלת"ל ואתוון נ"י י"ס וכגדלות ה"ס הויה
ת"ר' יודין רע"ב ול' הויה וד' אותיות **תמר** נקדם
המוקפה וכן היסוד נריך כתמר וכו'
תפוח נק' סוא כתפו' כע"ה כן דוריתפו' אח"ו לבן כן
הת"ת כח ואדם או"ב וכן יסוד אימא נק' בן תחת
התפוח עוררתיך כמ"ש בהאזינו דר"פו ר"י אמ' דא יכל וכו'
תפוחים נק' הוד **תורי** זהב נ"ה דאיזהתוב'
נקודות הכסף כ"ס דאבא
כמ"ש בנשא דף קמ"ג בפי' הפסוק.

הנה אלה קצת הכנויים הנזכרים בשיר השירים ואם התמים אשר תמכת ה' יביט ישית עין השגחתו עליהם בקריאה לעורר אהבת הדודים למעלה ואף מי שלא בא בסוד ה' יחזיק במצות קריאה כאמצע זאת אף שלא ידע שכול את סודו כמ"ש כמה פעמים כי לעולם יעסוק האדם הישראלי פרטי כל התקוני' אף כי לא ידע את סודו יאמר מה שמייך לאותו תיקון כיון שכונתו לשם שמים עושה פעולתו ויקבל שכר עליו בשלם ועל זה נאמר ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו. אך צריך שיהיה זהיר להתנהל לאיטו בקריאתו ולא יחטיא אל השער' כי סודו מאד נעלם אשר אין כל לבריה יכולה לעמוד כמ"ש במדרש הנעלם פר' וירא ז"ל תנו רבנן כשחלה ר"א הגדול ההוא יומא ערב שבת הוה וכו' עד דבכי רבי עקיבא א"ל אוליף לי אורייתא פתח פומא ר"א במעשה מרכבה אתא אשא ואסחרא לתרוויהון אמרו חכמים ש"מ דלית אנן זכאין וכדאין לכך נפקו לפתחא דברא ויתבו תמן הוה מה דהוה אזל אבא ואוליף ליה טבה רת עזה ש' הלכות שפוקו' ואוליף ליה שמני דפסוקי שיר השירים והוו עיניו דרבי עקיבא נחתין מיא ואמר אשא כבקדמיתא כד מטא להאי פסוקא סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים לא יכול למסבל רבי עקיבא וארים קליה וגעי בבכייתא ולא הוה ממלל מדחילו דשכינתא דהוה תמן אורי ליה כל עמיקתא ורזין עלאין דהוה בשיר השירים ואומי ליה אומאה דלא יתחם בשום חד פסוק מיניה כי היכי דלא ליחרב קב"ה עלמא דלא בעי קמיה דישתמשון ביה בריייתא מגו יקרות קדושת' דאית ביה ע"כ ובזוהר פרשת שמות דף י"ח ע"ב שיר השירים כלומר שיר על אותם שירים שלמעלה שיר כוולל כל ענייני התור' והחכמה וכח וגבורה במה שהיה ועתיד להיו' שיר שהשרים שלמעלה משוררים ע"כ. פקח עיניך וראה עליונות שיר השירים שהוא קדש קדשים כי אין הראשונים וכ"ש אחרונים הו יכולין לעמוד על סודו כי הוא עמוק עמוק מי ימצאנו ודרך המקובלים ע"ה היה לקרותו קודם קריאת סודי התורה והיא סגולה נפלאה לפקוח עינים עורות בלימוד הקבלה וכן היה מנהג מורי נר"ו ולפי צריך להזהר מאד בקריאתו לקרותו בשפה ברורה ובכוונה קודם שלא יחטיא את השער ח"ו וכי עונשו רב מאד כשגם הוא נותן

טעם

טעם לשגם בקדשי שמים וכל שכן שלא יפסיק בקריאתו אפילו בדברי תורה דמאן דפסק יתפסק כמ"ש בזוהר ואם לא ידע להזהר באלה מוטב שלא יקראנו משיקראנו בהלעט' דברים ובפסקי פסקי יען כי פסוקיו ערוכים ומסודרים בסוד שמר מעלות המדות זה אחר זה והפסקות מפסקות למנוע שפעת נפש נדבות והעמדת קרן האורה נקבית במסיכה:

ואנכי נהגתי כקטל עדתי לשנותים הקורים שיר השירים בחג הפסח לקרותו בכל פעם בנעימה קדושה מראשו ועד סופו ולא לקרותו לחצאין כאשר נהגו וגם הנהגתי לקרותו כלשונו ושלא לקרותו בלועזים בלעז יען הם דברי חפץ הלחות אשוב' יחד עם רודה ואשר אין דעת ותבונה יהרס במחשבתו אל ה' ח"ו להבין הדברי' בגשמיות' חלילה. וצריך להודיע לבני אדם מעשה תוקפו וגבורתו של שיר השירים שהוא קדש קדשי' והוא שבח הכל' הנעימה אל החתן והחתן את הכלה וכמ"ש בתקוני' תקון י"א ז"ל משבחא שכינתא בשיר השירים מתתא לעילא מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב חמוקי ירכיך וגו' צריך שני בדיך כוהלך דאפדהא הכא מתתא לעילא והיא משבחת לקב"ה מעילא לתתא ראשו כתם פז עיניו כיונים שפתותיו ידיו שוקיו וכו' ואם המשכיל ישים עיני השגחתו באלה בעת קריאתו ואשריו מה טוב חלקו ומה נעים גורלו אשר אין ספק שיזכה להיות מבני היכלא דמטרוניתא ומה גם כי יזכו אחוזת מריעין המתנדבים בעם יועדו יחד לקרות בעטרה טרם באת לקראת כלה כי אף הם יקראו אותו ביום השבת לא יעלה קריאתו כ"כ כמו בערב שבת שאז היא העולה והוא כמש' הבן האוהב לאמו ויזכור לאבין להכת נעורים ובכן מעורר אהבת הדודים בעת ש לותם ואף היא תשיב אמריה לו יתברך חזי במאי כרא את רגלא לגבך כמ"ש בזוהר בכמה מקומות והיא אוכה את יורדת ברוך אסכת הזווג. הלא על ידי נשמתיה של צדיקים כמ"ש בזוהר ויחי ז"ל פתח ר"א ואמר שימני כחותם על לבך האי קרא אתערנא ביה אבל ליליא חד הוה קאימנא קמי דאבא ושמענא מלה מיניה דלית שלימותא ורעותא וכסופא דכ"י בקב"ה אלא בנשמתהון דצדיקיא דאינון מתערי נביעו דמייא לקבלי עילאי ובההוא שעתא שלימו דרעותא בדביקו חדא למיעבד פירין וכו'.

והנה כי כן הואיל והדבר תלוי בהם ראוי שיודהב' שעות קודם הלילה להוסיף מחול על הקדש לעסות כל פרטי התקוני' הנערכים אליה בית עלותה להתקשר באהבתה כדי לעורר האהבה העליונה ובכן יתקשרו בה וצדיקים ירשו ארץ. ומה גם כי ישיתו לבבם את אשר חטאו ופגמו בה כמו שהארכתי בפרק א' בסגירת החדש בתקון הדר הלכות בכמה פגמים שאנו פוגמי' בה ע"ס ואולי בעסות כל אלה יהן תגהי ארוכה לשלוותינו

ונשוב

ומשוב וזכבנה חורבות ולהעביר רגל השור והחמור ואף אם אין כל ישראל יוכלון לעשות כדת הזה עם כל זאת כל שיש עדה קדושה עושה כסדר הזה מספיק וכמ"ש כז"ש בענין התשובה א"ל ר"א חייך לאי מהדרין בתשובה לישי כנסתא או חדא כנישתא בזכותייהו יתכנים כל גלותא ע"כ. כ"ש בענין כבוד הדר המלכות בעת עלות ה עולת שבת בשבתו לעת ע"ש כי עת רמן הוא מאד למעל׳ ואולי יסי מעם ה׳ אלהינו עלינו למהר לגאלינו מגלות החיל להעביר גילולים מן הארץ ולתקן עולם במלכות שדי כמו שבאמת כך היה מעשׂ׳ בימי רבינו הקדוש האר"י ז"ל כי פעם אחת בע"ש סמוך להכנ׳ כלה יצא הרב ז"ל עם תלמידיו חוץ לעי׳ בעת תוכב לבוש ד׳ בגדי לבן כדי לקבל שבת והתחיל מזמור לדוד הבו לה׳ בני אלים ופזמון מיוסד לקבלת שבת וזמזמו שיר ליום השבת בניגון נאה ומתוק שהיו מעוררים אמר הרב לתלמידיו חברים רצונכם שנלך לירושלים קודם השבת ונעשה שבת בירושלים וירושלים היה רחוקים מצפת יותר מעשרים וה׳ פרסאות והשיבו קצת מן התלמידים ואמרו אנו מוכני׳ בכך וקצת השיבו ואמרו נלך קודם ונודי׳ לנשותינו ואחר כך נשוב ונלכה ואז חרד חרדה גדולה והכה כף אל כף ואמר אויה לנו שלא היה בנו זכות להגא׳ שלפני שמיאנתם בדבר חזר הגלות לאיתנו. בעונות הרבים ואילו הייתם משיבים כולכם פה אחת שאתם מזומנים לילך בשמחה תכף היו נגאלים כל ישראל שעתה היתה עומדת ליגאל כי נתעוררו באותה השעה הרחמים למעלה ע"כ·

הנה כי עת רמן היא ליעקב וממנה יושע ושעם הדבר כמו שביארנו למעלה בעוד שלאזובית׳ דאשה העירדית להבדיל בין גבול הרשעה ובין קליפת נוג׳ להשפרם עדי עד שעליה אנו אומרים עתה בשיר השירים שמני כחותם על לבך וכו׳ אש שלהבת יה כי מים רבים שזה סוד הרע שבנוגה ואילותיה ולזה אמרה כ"י שמני כחותם על לבך על חלק הטוב שידבק בקדושה ויסי כפר׳ פיזר׳ כיקשה כמות אהבה כי מאתה אהבה אש קשה כמו׳ לאדם כי אין הנפש חפיצה ליפרד מהגוף והכרח הרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה וישוב העפר אל הארץ כשא׳ כן ממש אותה אהב׳ של הטוב כי אין הרע שבה חפץ להפר׳ לוס ממנה והכרח הטוב עולה למעלה והרע יורד משם מטה בנוקבא דתהום רבא ושפיה רשפי אש הוא המדורה דאשה אשר היא מתעוררת לעלות אשר יש לאוש שמכר שקלה זו תמרוק העולם ח"ו לפיכך תרד לע ומתה שלהב׳ יה והכנעני אז בארץ בנוקבא דתהומא רבא ובכן מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה· ועל כן בכח סגולת וקבלת שב׳ ואומתיו לה בכח תגבר ההיא שלאזובית׳ דאש׳ ועל ראש רשעים תחול להכרית ולהחריב מלכות עשו ויתמעט כמ"ש דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ

פאתי

פאתי מואב וקרקר כל בני שת כמ"ש בזוהר ועל כן בזאת אמנם אז הרב עם החברים בקבלת שבת בכל משפטיו וכוונותיו את צורר ההיא שלאזובית׳ דאש׳ להעבי׳ את הגילולין מן הארץ ויהיה מה שהיה· וכמו כן עתה בדר׳ בתראה עת לחננה שיהיה לעורר לאהוב׳ מש למעלה והשם לא נשע עד האסף מ"יס ולהחזיר עטרה ליושנה כפרסום רב מלך ביופיו תחזינה עינינו ויגל׳ כבודים במהרה בימינו·

ועתה בנים שמענו לי כאלו אחי סאלו רעיי אומן על כבוד האה׳ אהובה להחזי׳ בירא ולהלבישה בגדי תפארתה וכבתה העיר על תילה אשר כמה מהבע׳ מגיע אלית בעת עלותה לאמר אוי כי בני ישראל ואיכם כשכים הם בארץ לא להם ואוי לבנים שגלו מעל שלחן אביהם ואיך תהיה אם הבנים שמחה כל עוד שאין בניה סביב לשולחנה את אמנם והיו לבני חיל להקהיל קהילות עדי ערב שבת בשבתו לשם ולתפארת ולתהלה ב׳ שעו׳ קודם הלילה בקריאת שיר השירים בקול עוז ותענוגות וסדר קבלת שבת כאמור בירא בשפה ברורה ובכוונה קדושה בכל כוונותיו אולי יחנן ה׳ על שארי יוסף ויתעורר הרחמים למעלה להוציא ממאסר נפשינו וה׳ כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו יתגבר ואשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו אם השב בשיב כד מ"ז לעורר את הרחמים ולעשות נחת לאמרנו · ואשר באזכם לא פנה לקרות השיר השירים בע"ש יאמר זה שיר על כל פנים לומר פסוקים או שמסמ׳ יאה"ר אדנ"י

ידיך גלילי זהב ממולאים בתרשיש מעיו עשת שן מעולפת ספירים·

הנך יפה דודי אף נעים אף ערשנו רעננה·

וחכך כיין הטוב הולך דודי למישרי׳ דובב שפתי ישנים·

הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה·

אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה היא ליולדתה ראוה בנות ויאשרוה מלכות ופילגשים ויהללוה·

דודי לי ואני לו הרועה בשושני׳·

נופת תטופנה שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך וריח שלמותיך כריח לבנון·

יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאוה·

זכבית מדרשי נהגתי עם החברים ה"י להגות בשבת׳ דמטרוניתא אחר קריאת שיר השירים בתקונים תקונא שתיתאה דף קמ"ג ע"א קם רבי שמעון ואמר אתכנשו חיילין קדישין עילאין וכולי עד סוף התקון ויאמרו קדיש דרבנן (א"ה מצאתי בכתבי הרב המחבר שיש לקרות מאמר זה בליל אב השבועות קודם שאומרה ע"כ)·ושוב יעוררו יחד באהבה כלול׳ למ׳ לקרא׳

שבת

שבת מלכתא והנה איתא בפרק המביא על משנת שניס
שהיו מהלכים בדה"ר וכולי וקאמר ומודה איסי בערב שבת
בין השמשות שהוא פטור מפני שאין גרשות כו ערב שבת
מאי גרשות איכא כדרבי חנינא דהו"א בואו ונצא לקראת
כלה מלכתא וכולי ורבי ינאי מתעטף וקאי ואמר באי כלה
באי כלה ע"כ וטעם דמר קרי ליה מלכתא ומר קרי ליה
כלה יען נר"ם ז"ל שעכשו בסוד נשואה והיתה לה' המלוכ'
בסוד הזווג ומר קרי לה כלה בלבד דס"ל שעכשו היא
בסוד ארוסה כמ"ש בזוהר בענין שבח שיר השירים
דמלכות נקרא כלה והימא אמה ע"ש · ואף כי לרבי חנינא
שהיא בסוד נשואה היה צריך לומר באי דבסוד נשואה
ג' תערות דידה היא בסוד והאיב מחרים לה כמ"ש בתקוני'
ובסוד ארוסה אתערותא דיליה הוא כמו שכתבנו בספר
מי מדי ענין בסוד מ"ש בזוהר ויפגע במקום כד אתא אתן
נו כי כלה בעי לפיים לה וכד אתא יעק' מחרן כתי' ויפגעו
בו מלאכי אלהים איהי פדר' לפייה ליה וכו' וכן כמה מקומות
בזוהר מחולפי' פעם אמר דפיוסא דידיה הוא ופעם אמר
דפיוס' דידה הוא וסוד הדבר כי בנהגתו מכי' אבין לא זכה
להיות כמו' בעלה רק כוד חתן דילה ולכן ויפגע במקום
אכן כשובו כשנזדווג במלכו' כמ"ש בזוה' אז היתה כרמיין
אשה נשואה לכן פדר' ליה לפייסו ולפ"ז מחלפא בינתייהו
דהכי תגלי אבל אסכילך ש: מו של דבר כי כבר ידע' מ"ש
בזוהר וילא בטע' מדוע יעקב ומשה ינאו מי הכא לקראתה
לא כן דוד ואליהו דפגעו בבאר ולא ינאו המים לקראתם.
מפני דיעקב ומשה הוו בעלה ודרך אשה לנא לקרא' בעלה
אבל דוד הוה ע נמו שבאר ואליהו תה' מדריגתה והנה ת"ת
הב בדרגא דאיתני' כמ"ש בתקוני' תנאי"ב בג"ה והם רק
בני היכל' וכיון שאין פורש נשמת' כרזא דת"ת אלא שייך בה'
כל זה ואין ראוי למי שאין בכוחשו לדבר בה כבבודו' שאינו
ראוי לו ואיך יאמר ר"ח דכבר שהיא בסוד נשואה באי אלין
דמו מע דהוא ברזא דת"ת והינו ועל כן כל אחד לפי
בגרתו אמר בהפך דלרבי חנינא דסבירא ליה שהיא בסוד
נשיאה לכן אמר בואו ונצא לקראת שבת מלכתא
ולרבי יוסי דסבירא ליה שהיא בסוד ארוס' ואיך יאמר בואו
ונצא דמשמע דהוא ברזא דחתן דילה לכן אמר ההפך
באי כלה להורות שאינם בדרגא דת"ת ועל כן נתחלפה
שטותייהו כאמור ·

ורבינו הקדוש האר"י ז"ל דקדק מלשון בואו ונצא
דמשמע שהיו יוצאים החוצה אל השדה
בסוד ויצא יעקב ויקרא לרחל ולאה השדה חקל תפוחין
וכן היה מנהגו של הרב מידי ערב שבת בשבתו היה הוא
וה"ה למידיו יוצאים לשוח בשדה לקראת שבת מלכתא
ומלבד עומק הוד הדבר למביני מדע גם עין המשכיל
מבית ומחוץ תראנו שהוא כדרך מב"ו כשבא לעיר שיוצאי'
כל בני המדינה להקבילו מהלך כמה מילין ע"ד שאמרו

במדר' אמור יצאו גדולי המדינה וקלסוהו בתוך ה' מילין
יצאו בני המדינה וכו' וכל שכן שראוי לצאת לקראת שבת
מלכתא מטרוניתא קדישא החוצה אל פני חוץ להקבילה
ואיש התמים יכוין כי אין זה דרך השאלה אלא כך הוא ודאי
כי הוא יוצא לקראת המלך והמלכה העליוני' כאמור ויצא
בביאת שבת כיוצא לקראת המלך וכיוצא לקראת חתן
וכלה כמנהג האיתנים מוסדי ארץ והן היום שלימים וכן
רבים פה ירושלים תובב"א מחזיקים במנהג הקדמונים
יוצאים מחוץ לעיר השדה ברוב ששוני' ועושים סדר קבלת
שבת שם ושוב חוזרים ועושי' אותו בביתם סביב לשולחנ'
ושני אשכולות של אור בידם אל הקדש פנימה ופנה לסובב
כמ"ש הרב ז"ל · וכימי נעורי כי נרשוני היום מהסתפ'
בנחלת ה' במקומות שעברתי בהם לא הורשתי לעשות
כאלה מכח כמה סיבות והנהגתי לצאת החוצה אל עזרת
בית הכנסת למקום אויר פנוי וראוי להקבלה לומר סדר
קבלת שבת ושוב הייתי נכנס לבית הכנסת והקפתי אל
התיבה ואמרתי עוד הפעם סדר קבל' שבת כמו שכתבנו
כי כל מדות שמנו חכמים הכל לפי האדם ולפי המקו' וכל
אדם אינו חייב אלא כשיעורו והן עוד היום מחזיקים בכל
אותם המקומות במנהג זה לצאת אל העזרה מקום פנוי
ומגולה אלא שתפשו הדברים לפי פשטן כי הוא כדרך
היוצא לקראת חתן וכלה אל פני חוץ ודי בזה וכן ראוי לכל
חיים ישראל אשר יש כודו למחות ונשמעי' דבריו לדבר על
לב עם הקדש לנהוג כן בכל בתי כנסיות וכ"ש לכבוד
הדרה של שכינה שלא יקבלו אותה במקומותם תוך בית
הכנסת דכתיב קלנא בשכינתא ח"ו · וטרם קבלת שבת
יכנס בכי טוב לומר נוסח תפלה זו ·

ליחדא שמא דקב"ה וכו' הנני בא לומר מזמורי'
קבלת שבת מלכתא להאדיר ולהעלות
עולמות עליונים למעלה ויהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי
אבותינו באתערן בראקמים של קריאה מזמורים שאקרא לזמר
עריצים ולהכרית הקליפות שפלטו וגברו בעשיה יצירה
ובריאה תזרם ורוח תשאם וסערה תפיץ אותם ולא יהרסו
לעלות ולהכלל בעליית העולמות וכל האוחים והקוצים
הסובבים את השושנה העליונה תעקר ותשבר ותכלם
ותגמיתם לחבר את האהל להיות א' אשת נעורים עם
דודה והיה המשכן א' ובכן פרוש עלינו מזיו שפעתם להאיר
בנפשינו תוספת רוח ונשמה כמו הלב ודשן תשבע נפש"י
ושפתי רננות יהלל פי לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון
חדש בקרבי אודה ה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה כי כל
עוד נשמתי בי ורוח אלוה באפי ויהי נועם ה' אלהינו וכו'
יהיו לרצון אמרי פי וכו' ·

ואחרין לו יהיה חן בסדר מזמורים אלו סי' כ"ד
לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה וכו' שאו
שערים ראשיכם וכו' וסוד הדבר מבואר בזוהר בראשית

דכ"ג ע"ב ובשבת נחית קב"ה בג׳ אהבן לקבלא בת יחידא דיליה בההוא זמנא חיזון עילאין דאתקריאו בשמא דה׳ פתחין ואמרין שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד וכו׳ ע"כ ומזמור קמ"ח הללויה הללו את ה׳ מן השמים שבו רמז כללות עולמות אבי"ע כנודע במכתב הקדש רבינו ז"ל הללו את ה׳ מן השמים באצילות הללוהו במרומים בריאה הללוהו כל מלאכיו יצירה הללוהו כל צבאיו עשיה הללוהו שמש וירח לכלול עשיה ביציר׳ הללוהו כל כוכבי אור יצירה בבריאה הללוהו שמי השמים בריאה באצילות וכו׳ . ואחר כך מזמור מ"ה למנצח על שושנים ומזמור מ"ח גדול ה׳ ומהולל וכו׳ ומזמור פ"ז ומזמור קל"ג הנה מה טוב וכו׳ ומזמור קכ"ב שמחתי באומרים וכו׳ שאלה המזמורים הם שבחא דמטרוניתא העולה עתה .. ושוב יתחיל במזמור לדוד הבו לה׳ בני אלים וכו׳ . וטעם במזמור הזה לפי פשטן של דברים שבו שבעה קולות שאמ׳ דוד כנגד ז׳ ימי בראשית ולפושטן תקנו ז׳ דשבתא כמ"ש בגמרא וע"כ תקנו לאומרו בכניסת שבת ולפי דברי הזוהר בראשית דף כ"ב הנ"ל דקאמר דבשבת מתפתחים ז׳ היכלין וכו׳ : ולקבליהו ז׳ קלין דהבו לה׳ נוסו׳ ע"כ בחרו במזמור זה לעורר ז׳ היכלין אילין והמה פתיחות .

ואיש המשכיל אף אם לא בא בסוד ה׳ יתאמן בכוונתו באמירתו לכבוד שכינת עוזינו הנקראת כלה כמ"ש בזוהר בסוד לא מאסתי׳ ולא געלתים לכלותם לכלתם מפני כבוד הכלה היא השכינה וכן רמוז בר"ת ׳הבו ׳לה ׳כבוד ועוז וכן ׳הבו ׳לה ׳כבוד שמו ר"ת כלה הכנעשית עתה כלה בכ"ד קישוטיה שאמר ישעיהו הנביא ולהעלות העולמות שרפי׳ וחיות ואופני הקדש ועמה ניצוצי הקדושה של הנשמות שנפלו בעמקי הקליפות אשר לא עצרו כח לעלות מעצמן אנו צריכים להעלותם אל הקדושה בכח סגולת המזמור הזה וצירופי השמות החתומי׳ בו כמבואר לבאים בסוד ה׳ ונשמות יתירות הבאים בשבת יש מהן באים מצד הכ"ל ויש מהן באים מצד קי"ן והכל נרמז במזמור זה ׳הבו ׳לה ׳בני אלים ר"ת הבל וכן ׳השתחוו ׳לה ׳בהדרת ר"ת הבל ואשר באות מצד קין נרמזו בר"ת ׳קולם ׳ישאו ׳כהרות ׳נאוה ׳קדש ׳יהוה ר"ת קי"ן וככן כל ניצוצי קין והבל שירדו בקליפ׳ יעלו גם המה בהקבל׳ אור הגדול של שבת וכמו שמבואר במכתב הקדש רבינו הקדוש ז"ל באריכות ולא כתבתי זה אלא להודיע לבני אדם סדר מזמורים אלו אשר הנך יסודן לנד עילאה כי לכן תחזקה ידי האיש הישראלי בראות כמה מועילים מעשה התפלות למעלה וככן תתלהב נפשו בעבודת בוראו והאיש המשכיל ישית נגד עיניו בעת הזאת את אשר הוא מתעלה ע"י קדושת השבת כאשר תראה בדברי רבינו בכוונות שבת במזמור לדוד אתה בעולם העשיה ותכוין להעלותו למעלה ממנו אל עולם היצירה וכבל כלה אתה בעולם היצירה ותכוין להעלותו אל עולם של מעלה ממנו עולם הבריאה ובמזמור שיר ליום השבת אתה בעולם הבריא׳ ותכוין להעלותו לעולם האצי׳ ובמזמור הזה אתה עולם בעולם האצילות וגם כתב שאחר כל זה יכוין לקבל שפע קדישא מן אלף עולמות שיונקים וכו׳ ויכין מהשכינה עליונה כמו שבא באריכות שמה אשר אין ספק כי בשיתו האדם אשר בעפר יסודו אלא תתלהב נפשו בגילה וברעדה ויתאמן בטהרת המחשבות להיות רעיונותיו טהורים וברים לבלתי יקלקל צינורי השפע להפק אותם לגורות נשברים ח"ו ומקשה לבו יפול ברעה כי על כל אלה כל בעל נפש היפה המליא׳ לה דעת ויראת ה׳ ייסר ללכת בתמי׳ בכוונתו ולטהר רעיוניו בעת הכנס׳ כלה מאד לבלתי יפגל בקדשים כאמור וידקדק בדברי המזמור הזה לאומרו בשפה ברורה ולא יחטיא אל השגיאה אשר כל דברי המזמורי׳ בנויים לתלפיות במספר ובמפקד נ"א תיבות כמספר שילוב הוי"ה אדנ"י ואחד עשר פסוקי׳ שבו כמספר וה שבשם וי"ח אזכרות שבו שבהם ע"ב אותיות כמספר חס"ד לעומת החסדי׳ המאירים ויורדים ולפיכך אנשי לבב ישכילו עשה להתנהל לאיטם בקריאתו אות באות תיבה בתיבה ולתת אל לבם בכל הוי"ה והוי"ה לבל יבלעו השם בנעימה כאשר נהגו כל צבי השפה ובעלי הלעטה דאתמר בהון הלעיטני נא וכו׳ כמ"ש בזוהר כי מגרעות נתנו מגידם לעליונים למעלה ח"ו . ומדרכי חסידים הראשונים לסגור עיניהם מהתחלת המזמור הזה עד גמר מזמור שיר ליום השבת וכן נכון להיות כל איש עיניו סגורות לכבוד הדרה של שכינה עולימתא שפירתא וכו׳ ואף אם לא ישכיל סודו ישכיל עשוהו להתקדש בר ניוניו כאור עשה אכן לא נאמרו כל השיעורים הללו אלא להמתקדשים והמטהרים עצמם במחשבותם לא למי שלבו מלא טרדות והבלי עולם אשר חושבי להם כי בסגירת עינים יגבר לבבם זה להם להזגל במחשבותם יותר מכאשר יהיו עיניהם פקוחות בהתעטף נפשם אל חיק אמותם אשר לאלה יאותה להם לומר סדר קבלת השבת ויתר דברי התפלה מתוך הסידור כי חוש הראות המביט באותיות מונע חוש המחשבה שבן דרך החושים כי כל אחד מבטל חברו ונוסף גם הוא באשר האותיות המה ציור עולמות וציורות של מעלה ומאורות אשר סביבות עוזם יש בסגולתן להפר המחשבה ושינוק׳ אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה וזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם בכל תפלותיו וישכיל עשה ודברי הרז"ל אמורות ליראי ה׳ ולחושבי שמו אשר לא ישרתו בהבלי העולם הזה וזכו לראות עולמם בחיים אשר יאותה ואותה להם לאשר ולקיים דברי הרב ז"ל להתקדש עצמן ולעשות הדברים כאשר המה בנעלמים כמו שביארנו זה כמה פעמים .

ואחר המזמורים האלה יעמדו על רגליהם לאמר תפלת רבי נחוניא בן הקנה אבג"ית"ץ המיוסדת ע"פ שם מ"ב היוצא מבראשית עד הב' של בהו כנודע להעלות העשיה כמו שביארנו בתפלת העש יה בסידור החול בס"ד: ואחר זה יעמדו על עמדם ופניהם למערב לומר שירות ותושבחו' הלל וזמירות לכבוד הדרה של שבת לעורר חבבלת השרון למעלה ולהכין אותה ולסעדה יחד עם דודה וכבר יסדו עז מהר"ש בן גאבירול והר"א והר"ס בן עזרא פיוטים להלל לשבח יקר תפארת הדרה של שבת והרב זלה"ה לא בחר בהם כי לא נגס עליהם דקדק הקבלה וכזוהר פרשת תרומה אמרו בשירים ותשבחות ראית כהון קבלה אמיתית וכו' · והוא ז"ל היה אומר פיוט כלה ומשובח אשר חבר ויסד החכ' החסיד שלמה הלוי ז"ל · אלקבץ ושמו חתו' בראשו ואמר הרב כי רוב דבריו מסכימים אל האמת והוא לכה דו"די וכו' כאשר מבואר באדרא סוד תרין תקוני דנוקבי פרים שלמה דה' קדמאה לא אקרי כלה וה' בתראה אקרי כלה וכו' ולמה נקראו דודים ע"ש ·

והנה אנו מתחילים לומר שמור וזכור בדבור אחד כאמרו בסוד מ"ש בזוהר והא אתמר זכור לדוכרא איהו · שמור איהו לנוקבא ודא ודא בלא פרודא · והוא בסוד אחד כאשר ביארו בזוהר כמה פעמים אח"ד א"ח שמים הה"ד ואתם תשמע השמים ד' הארץ קונא דד' מן אחד והאי הוא אחיד בין א"ח ובין ד' וכו' · הנה כי סוד זכור ושמור הם בסוד אח"ד ולזה ירמוז אומרינו שמור וזכור בדבו' אח"ר וכו' וצריך לומר שמור וזכור כי כן עתה בלילי' סוד שמור ולמחר ביום סוד זכור אלא שבתורה כתוב בדברות ראשונות זכור ובדברות שניות שמור נגד מלכות שמים · על כי שניהם נרמזו בעוד אח"ד ושם צריך לומר כסידרן א"ח ד' כאמור וכאן לפי סדר זמן עלייתם וזה פשוט ·

לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה (א"ה מרא"ש מקדם נסוכה אותיות המאוחרות לרא"ש באלפא ביתא הוא שבת ובשבת עולה המלכות הנקרא שבת במקום הראש וזהו שאמר מראש מקד"ס ר"ל אותיות ראש הקודמים אל אותיות שבת שמה היא נסוכה עתה מ"ך מהר"א נמח) סוף מעשה במחשבה תחלה הוא סוד המלכות שהיתה נגוזה בעצמותו יתברך כי כח ראוי לבנות העולמות לפי שבכל מדריגה ומדריגה הט' ספירות העליונות אין צריך להיות עולמות כי תוארי ט' ספירות העליונות אפשר לתארם לו גם שלא יהיה פועל אותם באותם התוארים אבל לא יצא לתאר לו מלכות דהיינו שלטנותא והרמנותא דמלכא אם הוא אינו שולט על אחרים ולכן הוציא לפועל כל העולמות מן נקודת המלכות להיות שמלכות הוא שלטנותא והרמנותא דמלכא

והוא

והוא מאמר ר"ש בריש הורמנותא דמלכא וכו' וכלפי זה סוד שתי חכמים במאמר כל ברכה שאין בה שם ומלכות אינה ברכה יען זהו תכלית הבריאה · וזה סוד אומרו סוף מעשה במחשבה תחלה כלומר כי אף כי מלכות היא אחרונה שבעשר ספירות אבל במחשבה כדי לבראות העולמים היא תחלה וכזוהר פרשת בראשי' ראשית חכמה יראת ה' סוף חכמה איהו לאעלאה לגו דרג' דחכמתא עלאה הה"ד פתחו לי שערי צדק זה השער לה' ודאי דאי לא תיעול בהאי תרעא לא ייעול לעלמין וכו' ע"ש ·

מקדש מלך עיר מלוכה וכו' איכינו נכון הנוסח דנאי מתוך ההפיכה רב לך שבת בעמק הבכה וכו' · כי הוא מדבר כלפי שכינה · ואין לאדם לזכו' שום עצב ודאגה של עצמו כל שכן של אהוב' נפש שכינה קדישא כי ישבב להגביר עצבון ודאגה ואין השעה צריכה לכך וכמ"ש בפ' ויקהל בההוא נשמתא יתירה נשיין כל עצבא וחימתא ולא אשתכח בר חדוה לגילא ותתא וכו' וכן בזוהר בראשית דף ל"ג אר"ש על דא תנינן שבת דוגמא דעלמא דאתי הכי הוא ודאי וע"ד שמטה ויובל דא כדא ושבת ועלמא דאתי הכי תוא וההוא תוספת דנשמתא מרזא דזכור קא אתייא על האי סוכת שלום דנטיל מעלמא דאתי ודא תוספת יהיבת לעמא קדישא ובההוא תוספת חדא ואתנשי מינייהו כל מילי דחולא כל דחילו וכל נערין וכל עקאן כד"א ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגזך ע"כ:

ואני נהגתי לומר בנוסח זה והוא הנכון מקדש מלך עיר מלוכה מאז היתה ראש ממלכה והיא עתה תתעטר במלכה · והוא יחסול עליך חמלה התקשטי כלה קומי לבשי בגדי תפארתך עמי על יד וכולי ורזא דא לחכימי לבא אתמסר:

והנה גם כל הבית הזה בכבדות מדובר בו מיוסד בכינויי הזוהר לשבחא דמטרוניתא מקדש סוד יסוד דנוקבא מל"ך סוד ז"א כשלוקח **צ**דלם ואז נקרא מלך ועל שמו היא נקרא' עיר מלוכה בסוד גדול ה' ומהולל מאד בעי"ר אלהינו וכו' והיא עתה תתעטר במלכה · כמו עוטרים את דוד לשון סיבוב שהתרין עטרין שיורש ז"א מאו"א הארתם היא מקפת את הכלה בסוד וימינו תחבקני כמו שביארנו בזמר ועטורין עלה להלן בס"ד ע"ש:

התקשטי כלה הוא בסוד כ' שמות אהיה יהו"ו כ' מרגלאן הנז' בר"מ פ' יתרו דף נ"ב ע"א ומהם יוצאים ז' שמות אחרים ואלו השמות המה קישוטים דכלה מפני שהם בבחינת אורות כמו שביארנו בזמר ע"ש: **לבשי** בגדי תפארתך הם סוד מאנין ולבושין עולם הבריאה ועולם היצירה הנקרא נגד ת"ת ואח"כ ביאר כי כל בכוד הזה

יבא

יבא לה ע"י בן ישי בית הלחמי בסוד בן ישי ח"י על האדמ' הנקרא בית הלח"מי סוד הז"א הנקרא לחם גי' ג' הוי"ות כי שם ביתו וזהו הלחמ"י לחם י' כפום אמה · וזהו אומרו קרבה אל נפש"י נפש דוד גאל"ס בסוד אין מפסיקין בין גאו"לה לתפלה :

התעוררי התעוררי וכו' סוד מ"ש בזוהר ויחי דלית שלימותא ורעותא זכסופא דכ"י בקב"ה אלא בנשמתהון דצדיקייא דאינון מתערי כביעו דמייא לקבלי עילאי ובההוא שלימו דריעותא כדביקו חדא למעב' פירין ע"כ וע"ל כי היא איכה מתייחד' בסוד אהבת הזווג אלא ע"י הצדיקים ע"כ יאמר בספר הבית הזה התעוררי התעוררי לעורר מ"ן לקבל כי בא אורך הם החסדים כמ"ש בזוהר ויצא ז"ל בהאי עלמא תתאה צדיק ביה עייל ומיניה נפיק כד עייל איהו ברזא דיוסף והיינו אור ישר וז"ש כי בא אורך · וכלפי סוד הנ בורה אמר שי"ר דבר"י דשיר משמאלא שיר דלוים כמ"ש בתקונים והיינו דקאמר שיר דברי בסוד ראוה מדבר"ת ·

כבוד ה' עליך נגלה הוא ל"ב נתיבות חכמה במספר כבו"ד · כי על כן היא מתכנית כתואר כבוד בקבלתה מאימא והכן **לא** תבושי ולא תכלמי וכו' שפחה בושת דמטרוניתא כי על כן נוקבא דס"מ נקרא בש"ת הפך שבת נוקבא קדישא וכלפי זה יאמר לא תבו"שי ולא תכל"מי לעומת תרין נוקבין דקלי' כך יחסו עניי עמי דבה אתר דמסכני כמבואר ונבנתה העיר על תל"ה פי' תל **ה'** סוד יסוד תל שהכל פונים בו כמ"ש בר"מ דפ' משפטי' דף קט"ו בסוד כות"ל מערבי ע"ש · **והיו** למשיסה שוסיך ורחקו מבלעיך כן צריך לומר כלשון הכתוב בישעיה ס' מ"ט ורחקו מבלעיך · ואכן ידבר על אותה מדורא דאשא שמתעוררת לעלות בערב שבת כמו שאלרכנו למעלה ושבה ההיא שלהובית' דאשא היוצאת מתחת כסא הכבוד ימחץ את ראש הג' קליפ' הנדבקות עם קליפת נגה ומורידם לנוקבא דתהומא רבא ושם נגנזים וסוגרים עליהם פי התהום כדי שלא יצאו לחוץ בשבת כמו שביאר הרב זלה"ה וע"ל כי אותה מדורא דאשא היא מתגברת ונכנסת אצל אותה נקודה שמירא סוד הכלה למיטל נהורא · על כן יאמר בבית זה והיו למשיסה שוסיך וכו' · ואחר כך אמר ורחקו מבלעיך ישיש עליך אלהיך וכו' זו הוצאת המת והכנסת כלה כמו שביארנו בסוף פר' ד' וישיש עליך הוא בסוד היחוד כמ"ש בזוהר בלק אר"ש ששון צדיק אקרי וכו' ·

ימין ושמאל תפרוצי וכו' בסוד ימינא ושמאלא וכיוצא בה כמו שנבאר בס"ד שם ואת ה' תעריצי ע"י איש בן פרצי הוא מ"ש בר"מ פ' אח"מ דף ס"ח ומאילן קלין דיהבת דאינון ע' לקבל ע' תיבין דיעגך ה' אתפתחת ביממא דאיהו ב' בלילא מתרין ביתין לאולדא ב' משיחין ואצילת רישא בין ברכאא דאיהי רישא דילה עמודא דאמציעתא ב' שוקהא כ"ה תרין כביאין מתמן אולידת תרין משיחין בההוא זמנא ויחסוף יערות יתעבר נחש מעלמא ע"כ · **באי** בשלום עטרת בעלה כי היא עולה עד הראש וכ"ל גם ברנ"ה וביום טוב גם בשמח"ה · והאומר בשמח' בשבת תועה מדרך השכל כי רנה שהיא בסוד המלכות כמ"ש בתקוני ז"ח דף ל"ב נדרש בשבת מלכתא ושמחה בסוד אימא אם הבנים שמחה כמ"ש בזוהר ויצא דא יובלא וכו' נדרש בי"ט שהוא באימא כמ"ש הרב זלה"ה · ויאמר באי כלה קול בר"מה ובנעימה קדושה וצריך לאומרו ג"פ לעומת הג' עליות העולין כנודע והג' נאמר בלחישה כי הוא בסוד הדעת ושמגיך חכמים יצפנו דע"ת ושוב יאמר שבת מלכתא ובזה יכוין שקיבל תוספת הנפש בסוד ודעת לנפשך ינעם ויכין עצמו לקבל תוספת רוח · והשוחה עצמו כשאומר באי כלה תועה מדרך השכל כי כבר הודיענו רבינו יונה ז"ל בסוף פ"ה דברכות שאין לשחות אלא במקום שאמרו חכמים ע"ש וכ"ש כאן שהוא בסוד הנוקבא סוד עץ הדעת וכבר ידעת מ"ש בזוהר ויחי דף רכ"א ע"כ ז"ל בשעתא דאדם קאים על רגלוי חמו ליה בריין כלהו ודחילו מקמיה והוו נטלין אבתריה כעבדין בתר מלכא והוא אמר לון אנא ואתון באו נשתחוה ונכרע' ואזלו כולהו אבתריה כיון דחזו דאדם סגיד להאי אתר ואתדבק ביה כולהו אתמשכו אבתריה וגרים מותא לכל עלמא וכו' הנה מתבאר משם שאין השתחויה וכריעה באתר דנוקבא ומזה הטעם אין לשחות כולך לבדך אנחנו מודים שביאר כי גם כל הברכות דיוצר המה בעלמ' דנוקב' כנודע ולפיכך השוח' עצמו כבאי כלה נוערין בו שלא ישח' רק יטה ראשו מעט לנגד דרום ואח"כ לצפון ואח"כ למזרח ולמעלה ולמטה ואח"כ למערב או הכל למער' וריו והאומרים ז' פ' באי כלה הוא בכלל כל המוסיף גורע ·

ואח"ב יומרין בשי"ר ונמשכין בשיר ליום השבת אשר גם הוא מרומם על כל ברכה ותהלה בעת ובעונה ההיא להחזיר העטרה ליושנה כמו שכתב הרב בפי' ישמח משה במתנת חלקו כי כשעלה משה למרום לקבל התורה נתנו לו אלף חלקים אורה וכשחטאו ישראל במדבר נאבדו ממנו כנגן ישראל ונשאר לו חלק א' לבד מכל האלף ואולם משה לא חטא לשיאבדו ממנו ולפיכך שקב"ה משלימם לו: משל ישראל והם האורות והכתרים שהם עדיים של ישראל שהתנכלו מהר חורב שנטלם משה ואח"כ להשלים מה שנטל ממנו כעבורם אכן בכל ע"ש חוזר משה ומקבל אותם אלף חלקים שאבד ונוטלם בסוד תוספת שבת ואז הוא חוזר כתרי ישראל להם ומאלה הכתרים יורשים ישראל תוספת בשבת בכל ע"ש וזהו ישמח משה במתנת חלקו כמו שנבא' במקומו וע"כ תכף אחר זומרנו באי כלה וקבלנו תוספת שבת אנו אומרים מזמור שיר ליום השבת ר"ת למשה כלומר

ראוי לשורר ולזמר על אשר נותנים חלקו למטה ואנו יורשים ממנו התוספת שבת חלקתינו כי תוספת שבת שלנו יש לו למטה בימות החול ויתר פרטי הדברים נדיק כתמר יפרח וכו׳ כפרוח רשעים יתפרדו כו׳ הם מבוארים בסוד מדורא דאשא הכ״זל וכוד גלגולא דכשפתין הכ״זל וכל הכד הזה יעשנו האיש הנלבב בעינים שגורו׳ עד ה׳ לאורך ימים ובגומר יפקח עיניו ויתכל בנחת שברכו עליו בשב׳ כי בה ימשיך הארה נפלאת לשכי׳ עוזינו ואח״כ המשכילי׳ יזהירו לשנות במשנת במה מדליקין מבע״י מאחר שידענו כי המשנה היא בעירה משנה למלך כמ״ש בתיקוני׳ שפחה מטרוניתא וכבר נתבאר כי עתה עולים העולמו׳ למעלה ולפיכך ראוי לתקן נמי למשנה ולהעלות אותה וזה יהיה נמי להאיר לה מאותו האור הנמשך על הכלה באותה שעה ולכן קורין פ׳ במה מדליקין על הנחה זו כי העיקר הוא להאיר על הכלה נר הנזכר שם ע״י נדיק חי העולמים ואין זה אפס קודם תפלת ערבית כי בתפלה היא עולה יותר למעלה ונעשית בסוד חקל תפוחין קדישין אך קודם לכן עדיין היא נקרא חקל תפוחין בלבד ואז מאיר עליה סוד כ״ד הכז׳ ומשם מאיר למשנה אור זה ושנו כחוזה המקובלי׳ לאומרו בי״ט ובשבת של חנוכה. ואנכי נהגתי עם כל החברים ה״י לומר כל הכ״ד הפרקים בע״ש מב״עי בסוד ותמלא כד״ה ותעל וחביב׳ מצוה בשעתא בעת עלותה להתרפק עם דודה וגם כי היא בסוד שפחה דמטרוניתא ובשבת טפי עדיף להגות בזוהר סוד האבי׳ ואין מקו׳ השפח׳ במקום גברתה שלא שהכי לו פנה מבעו׳יום לא ישבו מלשנו׳ בה בשבת להאיר אל עבר פניה גם היא כמו שביארנו.

הנה לא ערכתי משפ׳ סדר הכנס׳ שבת שוה לכל נפש ארם די מכשו״רו אשר יכ״בר לו המעט הוא אם רב ובלבד שיכוין לבו לשמים ואשר יתן את לבבו לאמר כי יש פנימיו׳ ענייני השודו׳ בכל שה ולעתור ולרבות לפניו ית׳ שיהיו לרצון אמרי פיו והגיון לבו כאילו כיון בפרטי הכוונות וכן אלהים יראה לו הרבת שפתיו למעשה פרטיות כמ״ש בזוהר ש״ם ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ כמו שביארנו בכמה מקומות. הכן באים אשר הריחו בכוד ה׳ ליראיו ותמונת ה׳ יביטו יאותה לו להבין ולהשכיל סוד הכנסת כלה לעשות כוונים למלאכת השמים. כי אהר היות לאל ידו לעשות ולהשיג סוד העליונות העולות מדריגה אחר מדריגת כדר כדר לבדו. ועושהו בדרך הפשוטה הנמו כראשו וכבר הודיענו אבינו רועינו הרש״בי ע״ה זהר פ׳ חוקת דף קפ״ב ואמר כל מאן דבעי לאתערא מילין דלעילא בין בעובדא בין במלא אי ההיא עובד׳ או ההיא מלה לא אתעביד כדקא יאות לא אתער מידי כל בני עלמא אזלין לבי כנישתא לאתערא מלה דלעילא אבל זעירין אינון דידעי לאתערא וקב״ה קריב לכלא אבל אי לא ידעי למקרי ליה לאו איהו קרוב דכתיב קרוב ה׳ לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת.

ואמר

ואשר על כן האיש השל׳ ומשכיל בחכמ׳ אשר נעזב ונתרשל ימלכוין את אשר הורנו רבינו האר״י זלה״ה הימי׳ הראשונים שלו ישוב לאיתנו לחסות בנועם ה׳ בטולא דמהימנותא לכוין הדברים לבם שעלן בכל תפילותיו וביותר בתקון הכנסת כלה לנאת השדה כמנהג הרב וחביריו ע״ה ואל שוח ידרוש מבית ומחוץ יכפ״נו בסוד פנימי ומקיף כנז״ל על פי ספר הכוונות רבינו זלה״ה. ואשר להיות דרך חסידי׳ הראשוני׳ לבטא בשפתי׳ פרטי הכוונה כענין ר׳ אבא בענין ג׳ סעודות בזוהר פרשת יתרו שאמרו שם ר״א כד הוה יתיב בסעודתא דשבתא הוה הדי בכל חדא והדא ואמר דא היא סעודתא דעתיקא קדישא כו׳ וכן בכלהו סעודתי׳. הרי שלא הספיק לו הכוונה לבדה אפס ג״כ לבטא בשפתי׳ סוד כוונתם על כן אנכי תקנתי נוסח תפלות כוללו׳ כוונת הרב וסמכתים בבית תפלתי ליראי ה׳ וחושבי שמי דאשלו ונפקו וידעין ארחוי דקב״ה. וזה תוארו וקודם נאתו מדלתי ביתו החוצה לנאת השדה לקראת שבת יבטא בשפתיו לאמר.

ליחדא שמא דקב״ה ושכינתיה וכו׳. הנני מוכן ומזומן לנאת לקראת פני שבת מלכתא ובאו ונצא לקראת כלה לכה דודי נצא השד״ה ובכן נין הש״דה בן ינין הן **ש** שבו המה ג׳ קוין נה״י נדז״א ובאחוריהן יושבת רחל ומקבלת מבני קוי הננח וההוד ועליהם תושד **ד** של שדה בתמונת ב׳ קוין. והיא תעלה מאחורי ז״א כנגד הת״ת שלו ד׳ ספירות. ונדילי״ם תעשם לה עוד כה׳ **ה** דש״דה בהארת היסוד השולח הארתו אד״ן ותהר לו רוד העובר תמוכ׳ הו״הו שבתוך ה״ה **ה** שורש הכל עולם שכולו טוב. והרשעה כולה אבר הרה עמל וילד **שקר** לעומת׳ תעקר ותשבר ותכלם ותכניעם ואל ישעו בדברי שק״ר והרם רגל רחל המינו ההולכת בשדה לקראתינו מנחל בדרך ישתה ע״כ ירים ראש ירעם היר ומלואו יעלוז השד״ה וכל אשר בו ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו יהיו לרצון וכולי **ובבואו** אל השדה יגלח דברו בקול רם ובנעימה קדושה לאמר.

וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי נאן רובצים עליה כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים והאבן וד.לה ע״פ הבאר ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מע״פ הבאר והשקו את הנאן והשיבו את האבן מע״פ הבאר והשקו את הנאן והשיבו את האבן עפ״י הבאר למקומה ואח״כ יאמר זוממה שד״ה ותקחהו מפרי כפיה נטעה כרם. ויחתום בפסוק ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה׳ עינינו בשדה רחל העומד׳ שם ומעלה מ״ן בבאר אשר בשדה ברושם האור אשר נבאר שמה **ובכן** עתה תעלה רח״ל בבד״ה נה״י דז״א מאחורים חק״ל ה׳גולה במספר שמות הוי״ה

הוי"ה ואהי"ה ואד"ני הויה והוא מספ' ס"ג וי' אותיותיו ואד"ני והוא מספר מלוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן בהצטרף עמהם ו' אותיות אשר תבואנה במלוי ע"ב ואהבת כללות ארבעתן ובעלותה בנה"י תקרא ח"קל ובחג"ת דנ"הי תקרא חקל תפוחין ובח"בד דנ"הי תקרא חקל תפוחין קדישין מאלמים אלומים בתוך הש"דה ועל שד"ה האר"ץ יחשב ועץ השדה יתן פריו ומשם יותן לנו בני מלכים בני רחל אמנו נחלת שדה וכל אשר יגע על פני השדה לעבוד את ה' אלהינו עבודה שלימה וליראה ולאהבה את השם הנכבד והנורא אנחנו ומאלינו וז"ג כל הימים ויהי נועם ה' וכולי · ואח"כ אם אפשר לו יעלה על הר גבוה ויעמוד על רגליו במקום נקי מאחוריו למזרח ארבע אמות ומלפניו למערב מלא עיניו ויסגור עיניו בעת אומרו כל סדר קבלת שבת וקודם אמירת הכבוד יבטא בשפתיו בלב טהור ורוח נכון נוסח זה :

אל אלהי הרוחות שליט בעליונים ובתחתונים תן בי כח ואהיה כלי מוכן לקבל תוספת הנפש יתירה מג' פרקין תתאין דלמ"ד דנל"ס דאבא מאורי הנפ"ש הנכנסים עתה בז"א וארב' בנ"הי שלו ויעלה האות פנימי של חיצוניות ההיכלות והמלאכים חיצוני' העולמו' ובשירי דוד עבדך נהללך ונשבחך ונפארך ובכח סגולת ג' הב"ו שבשיר מזמור לדוד יעלו הג' ראשונו' דעשיה במלכות דיצירה העומד' אחורי נה"י דז"א אבר פס ראשון מספרו י"ג והוי"ה הגלוה אבלו מכוון לג' **והבו** שמות ב"ן אשר אותיות שורשם עם אהבת כללותם י"ג להאיר מי"ג תקוני דיקנא דא"א וירדו הג' שמו' ב"ן דא"א דעשיה דרך קו האמצעי אל הדעת דעשיה שבו גם ב"ן בגבורה שבו ובכן הכתר של מעלה ממנו הנעשה מעצמו יעלה כנגד היסוד דיצירה ואחריו יעלו גבורות הדעת והג' בן יעלו החסדים ויוציאו אותו משם ויעלו אותו כנגד ההוד והמה יעמדו כנגד היסוד · ואמור לנפשי יש ועתך הכי ותעלה עג"הס כלולה בנשמות **הבל** הרמוז **הבו ליי ב** כי וכלולה בנשמות קי"ן הרמוז בבני אלי"ם בחי' דין בני האלהי"ם **והבו** ב' מספרו י"ג וגם הוי"ה הגלוה אליו מכוון לג' שמות מ"ה שאותיות שורשם עם אהבת כללותם י"ג להאיר י"ג תקוני דיקנא דא"א וירדו הג' שמות מ"ה דא"א דיני' דרך קו שמאל אל הבינה שבה ומשם להוד שבה ובכן הכתר שהיה גם עלה יעלה כנגד הנצח והבינה דעשיה תעלה שם כנגד ההוד והכל' תעדה עדייה ע"י גם מ"ה שבז"א ותעלה עמו ועליה תכון שם כל"ה הרמוז בשיר **הבו ליי ב**כוד ומספרו גם ב"ן וג' נה"י דיצירה שבה עולה **והבו** ג' מספרו י"ג והוי"ה הגלוה אליו מכוון לשלושה שמות ס"ג באותיות שורשיהם עם אהבת כללות' י"ג להאי' י"ג תיקוני

דיקנא

דיקנא דא"א וירדו ג' שמות ס"ג דא"א דבריאה דרך קו ימין אל החכמה שבה ומשם לנצח ומשם לחכמה דיני' ומשם לנצח שבה **ובכן** הכתר שהיה שם תעלה למקום הראוי לו בקו האמצעי בת"ת וחכמה דעשיה תעלה שם כנגד הנצח והכלה תעדה עדייה ע"י שם ס"ג דאימא ועליה תכון שם כל"ה הרמוז בשיר **הבו ליי ב**כוד ומספרו ב"ן וג' נה"י דיני' שבה עולה · ועולמות בי"ע ישתחוו לה בהדר' קדש להוריד משפי יסוד המלכות **הבל** משם ע"ב שבו ד' יודי"ן כל א' כלולה מעשר מעלין בקדש והארת דע"ב ירד בנצח דינים וידחה הס"ג שבו לאור ומ"ב ירח המ"ה שבהוד לחסדי הדעת שביסוד ושם ימצאו הב"ן שבגבורות ובכן יאירו כל השמות אים על מקומו וצל בנו ואור רשעים ידעך ובעלות הג' ראשונות דעשיה · גם הז' תחתונות בתיהם שלום מפחד הקליפ' והמה יעלו בסגולת הז' קולות מבמזמור בכח ההבל היוצא מפי היסו' דז"א דאמי' מלוי שם מ"ה שבו ו' אותיות וכולל מתחלק לז' הבלים לעומת ה' חסדים המתפשטים בו מחג"ת ועד הוד וכללותם ביסוד והארת כללותם בעטרא שלו ויוצאים מפי יסוד דנוקביה ונמשכים לז' תחתונות דעשיה ובכח ו' שמות דמ"ב שביצירה יעלו חג"ת בחב"ד וג"הי בחג"ת ומלכות בנה"י · **קול** ההוד הראשון הוי"ה שבו תאיר בנקודת סגול וזה' פנימיות כל חסד דעשיה עלה יצלה עתה ותלבי' אור החכמה אשר על ראשה בכח שם אב"גית"ץ שביצי' ובכח הבל הראשון אור **י'** דמילוי יו"ד דשם מ"ה אור החסד הראשון מ"ה חסדים שבחסד ז"א היורד ובחסד **אל** במילואו הבא כמספר ר"ת קול יי' על המים ימתקו שב"ה דינים דאימ' ודלאה העולים כמספר הרעי"ם ו**באל** פשוט של הכבוד ימתקו שב"ה דיני' דרחל **אל** העולים כמספר ר"ת הרעים יי' על מים רבים **וקול** ההוד הב' הוי"ה שבו תאיר בנקודת שב"א והוא פנימיות כלי גבורה דעשיה עלה יצלה עתה בבינה אשר עליה בכח שם קר"ע שט"ן ובכח הבל הב' אור **ד'** דמילא יו"ד דשם מ"ה אור גבורה של ה' חסדים שבגבורה א"ז ויגדק הרמז בכתרו בר"ת קול יי' בכח שם יג"ק מספר שמות די' אלהי' **וקול** ההוד הג' הויה שבו תאי' בנקודת חולם והוא פנימיות כלי ת"ת דעשיה עתה יצלה בדעת אשר עליו בכח שם נג"ד יכ"ש ובכח הבל הג' **א'** דמלוי בא' ראשונה דשם מ"ה מאור הת"ת דה' חסדים שבת"ת ז"א ויגדק הרמז בכתרו בר"ת קול יי' בהדר העולה כמספר שמות הוי"ה אלהים ובמספר שמות הוי"ה אהי"ה אד"ני **וקול** ההוד הד' הוי"ה שבו תאיר בנקודה חיריק והוא פנימיות כלי נצ"ח דעשיה עלה יצלה עתה בחסד אשר על בכח שם בט"ר צת"ג

ובבא

וכנגד הכל הד' **א**' דמלוי וא"ו דשם מ"ה מאור הנגה דה' חסדים שבנגה ז"א ההוד הה' הוי"ה שבו תאיר **וקול** בנקודת קיבוץ והוא פנימיו' כלי הוד דעשי' עלה יעלה עתה בגבורה אשר עליו בנגד שם תק"ב טנ"ע ובנגד הכל הה' **ו**' דמלוי וא"ו דשם מ"ה מאור הוד דה' חסדים שבהוד דז"א ההוד הו' הוי"ה שבו תאיר בנקוד' **וקול** שורק והוא פנימיות כלי יסוד דעשיה עתה יעלה בת"ת אשר עליו בנגד שם יב"ל פז"ק ובנגד הכל הו' **א**' דמילוי הא' אחרונה דשם מ"ה מאור יסוד ז"א שבו כללות הה' חסדים ובכן יעלו כל נגונו קי"ן והב"ל מעמקי הקלי' ואל מקום קדוש ילכו ועליהם יצדק הרמז בכתרו במספר ר"ת קו"ל י"י יחיל מדבר קי"ן ונוסף גם הוא בר"ת יחיל יי מדבר קדש גחת' שם קי"ן **וקול** ההוד הזה אי"ה שבו תאיר בנקוד צבאו' פנימיו' כלי מלכו' דעשיה עלה יעלה בנ"הי הרוכבים עליה בנגד שם שקוצ"ית ההתום בהיכל ק"ק דעשיה ויוכללו בה שמה צמות האחרים ובנגד הכל הו' אותיות דמילוי מ"ה וכללות אהרת ה' חסדים שבעטרת יסוד דאצילו' • ויהי נועם ה' אלהינו וכולי • ושוב אחר ביטוי שפתים בכוונה זו הן יתן בקולו קול עוז לאמר המזמור לדוד הבו לה' וכולי בנועם קולות ובקדושה יתירה ואחריו יאמר נוכח אנא בכח מכוונים מחולקים כמשפט הנודע • • ואח"כ קודם יומר השיר המתוקן לשבת לכה דודי וכולי יעלא דברו בנוסח זה •

אנא אל אלהי הרוחות שליט בעליוני' ובתחתונים ברחמיך הרבים יהא עתה עת רצון לפניך יתן כי כח ואהיה כלי מוכן להתקדש בקדושתך ובעלות עתה ז' תהתונות דיצירה יעלה רוחי אשר שם עמהן ועליית תהיין בנגד שם מ"ב דבריא' • **אהיה יהו** כי בשבוע אות זם באות זה תולדן ז' שמות מרגלאן **היה אדני א יְהֹוָה ואלה**

יְהֹוה ה' אֱלֹהִים י מצפץ י

מוצופוץ ובנגד סגולת ג' באי כלה יעלו שלשה ראשונות דיצירה למלכו' שבאחורי נה"י דבריאה ויצדק הרמז בכתרו כי כל בא"י מספרו י"ג והוא מספר ג' אלפי"ן ויו"ד שבש' מ"ה דיצירה במלואותו העולה לס"ג דבריאה בנגד שם ע"ב שבאצילות אשר שורש ג' שמו' אלה עם אהבת כללותם המה יעלו י"ג • ובבאי הא' יעלה החכמה לנגח ובבאי הב' יעלה הבינה להוד ובבאי הג' יעלה הדעת ליסוד ושלשה בא"י מספרם **יה"ו** מלא באלפין ועם הי"ו הוא אהי"ה סוד אהי"ה אשר אהי"ה שם מ"ב דבריאה שמעלה היצירה • ובכן תזכני להיות כלי מוכן לקבל תוספת הנפש שובי נפש"י

נפש"י למנוחייכי כי ה' גמל עלייכי ונפש"י תגיל בה' תשיש בישועתו • נפש"י ישוכב יכחני במעגלי צדק למען שמו כמו חלב ודשן תשב' נפשי ושפתי רננו יהלל פי הללויה הללי נפשי את ה' אהללה ה' בחיי אזמרה לאלהי בעודי • ובכן ישירו תהלתו של שב' וירקדו לפני הכלה נאה וחסודה בכל עוז ותעצומות עד תכליתו • ואחר כך קודם יומר השיר מזמור שיר ליום השב' יבטא בשפתיו בלב טהור ורוח נכון סדר כוונתו וזה נסחו •

אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתינו והנחילנו ה' אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וקבל ברצון שיר יציר כפיך אשר נשיר לפניך לתהלה לשם ולתפארת שבת קדשך ולמש"ה היה למנה בר"ת מזמור שיר ליום השבת • ובכן אורו גולות הכותרו"ת אשר נוטלו מעל ראשינו בעון פשעינו למשה היו למנה מידי שבת בשבתו • עתה ישוב עטרה ליושנה ישמח משה במתנת חלקו והוא יתן שמחת עולם על ראשינו ביום מנוחתינו והנחילנו באהבה וברצון שבת קדשך מוכתרים בכתרי כתרים וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עלינו ויראו ממנו • ועתה ירדו משה איש האלהים ואחוז' נרעהו להעלות עם כל העולמות נשמות החיים והנ.תים אשר הוטמעו בגבול הרשע' ולהעלותן אל מקום הקדש ונפשות אביונים יושיע נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים וכולי • ובנגד סגולת המזמור הזה יעלו הב' ראשונות דבריאה למלכות שאחורי נה"י דז"א דאצילות בנגד שם **יה"ו** דאלפי"ן החתו' במספר ר"ת טוב להודות לה' והוא גם ס"ג דבריאה ושם מ"ב דמ"ה ובכחו יעלו השבעה תחתונות דבריאה גם המה ואין לזרים אתם ובפרוח רשעים כמו עשב להעלות אל הקדושה להבה תלהט רשעים להשמדם עדי עד וכבי לביא יתפרדו • ושבעתים יתוקן קי"ן הרמוז בר"ת נהרו קולם ישאו • אותיות קין מהופכו' ועתה בעלות הבריאה באצילות יתוקנו כגונותיו עשויים באמת וישר בר"ת קולם ישאו נהרות קי"ן תם ויתר • ובכן אמור לנפשי ישועתך אני לאור באור פני מלך חיים ובלע המות לנצח • והנחילנו נחלת יע"קב בנגד סגולת ז' הוי"ות שבמזמור הזה לצומת השבת הז' והמה יעלו למספר יע"קב וקיים לנו מקרא שכתוב אז תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחל' יעקב אביך כי פי ה' דבר:

ואשר להיות עתה נכב לקראתינו אור אבין עוזו דאצילות נאדר בקדש הלולים הוד ידינו נטויה שיר במזמור ה' מלך גאו"ת לבש ואת סוד נדרוש לת"י נימין במספר קדו"ש דאריך אנפין אשר או"א העומדים תחת ממשלת מזלו ינקו מהם כותר הימי' ועתה בשבת הז"א יעלה עמהם שמה וילבש אותה גם הוא על ידיהם בעטרת גאות ובתר נורא וישאו נהרו"ת דכים קולו"ת

מקולו"ת ז' קולות דמ"כ דמ"ה שהעלו הבריאה ויונאים מאו"א שבראש זא סוד מים רבים כי מציות השערות דא"א המגיעים עד ראש זא יונאי' מים רבים ועל יציאתם מהשערות שהם גבור הדינים ידק הרמז בסתרו בר"ת מקולות מים רבים מספר מנכפ"ך והיה אדיר"ו אדרת שעד זא אשר יעלה שמה כאשר יעלה עד אבא שרמוז בר"ת אד"יר במרום ה'. ובבא סגולת שם **יר"י** האותם בר"ת **ייי** לאורך ימים יעלו אותם הנשמות אשר לא עברו

כח לעלות מתוך הקליפות בכח שם מ"ב עתה עלה יעלו של או"רך ימים אור כבוד האצילו' דכ"א אורות מהש"ע דא"א הנשארים בו בירדת הק"ן כזא נפשינו חכתה לה' עזרם ומגינם הוא כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו יהיו לרצון וכולי. ואחריו לו יהיה חן בשבח אל אלים כאד"ר בקד"ש הלולים במזמור שיר ליום השבת ואחר גמר השיר יכון יחדיו על שפתיו תשלום כונת הסדר. ובכן יהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו להעלות כל המלכיות של ארבע עולמות אחורי נה"י שעליהם ואור פנימי של חצוניות העולמות סוד המלאכים בסגולת סדר המקודש האמור. ואור פנימיות דפנימיות העולמות סוד הנשמות יעלה מעצמו ראש ז"א דאצילות יתגדל ויתקדש למעלה עד שיכלול בתוכו הג' פרקין תתאין **דל'** דגלגל דאו"א וכלי נה"י דז"א יעלו וילבישו לכלי עצמות חג"ת שלו ומרוב האורות תבקע יסוד אי' שבתוכם ויגלו אף החסדים הראויים לחג"ת אשר היו מכוסים וכל חב"ד דבריאה יעלו וילבישו נה"י דאצילות שנשארו מגולין מכליהם. וכסדר המקודש עלו העולמות עד הלבש כלי נה"י דעשיה לעצמות חג"ת דעשיה ובכן קנו כל הכלים העליונים תוספת קדושה בהכנס בה עצמות אור יותר עליון ומאור עצמות נה"י אלו דעשיה שנשארים מגולים מכליהם תאיר של עבר פניכו תוספת קדושת שבת קדש ואף העצמות של נה"י שלו יעלו ויוכללו בחג"ת דעשיה מפחד גבול הרשעה הקרובה אליו וישאר מקום פנוי מאור ואין אפס הרשימו ואתה ברחמיך הרבים תחפוץ בנו ותרצנו להיות מאותם הנוחלים נחלה בלי מצרים לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו כולו אומר כבוד.

ובכן בעלות העולמות העליונים יהרמ"י או"א שיהא עתה עת דודים עת רצון עת זמיר וצריכים מן אר"ץ החיים לראות מהרה בתפארת עוזך להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי וקרבו ת רום בישועתך וברד שלהובית דאשא מתחת כסא כבודך להבדיל בין גבול הרשעה ובין קליפת נוגה כפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פועלי און להשמדם עדי עד כי הנה אויביך יאבדו יתפרדו כל פועלי און כמו כן על ראש רשעים יחול להכרית ולהחריב מלכו'

עשו ויסמעאל דק כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת והיה בית יעקב א"ש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום ולא יהיה שריד לבית עשו עשה למען שמך עשה למען מלכותך וכו' יהיו לרצון וכולי. ואחר כך יכנס לביתו ויתעטף בטליתו ויקיף השלחן סביב לה ויאמר בהיקפו כל הסד' עצמו תהלה לה' ועד לאורך ימים כמ"ש בסדה. ולפמ"ה' יספיק שיאמר **יהי** רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שבכח סגול' הקף השלחן בקרב ביתי בית מושב אור פני הספירות יעלה אור המקיף דחצוניות העולמות שהעליכו אור הפנימי שלהם בש"יח השדה ובכן נשה עלינו אור פניך ה' כי עמך מקור חיי' באורך נראה אור ויהי נועם ה' וכו"'. ואח"כ יהגה בכ"ד פרקי שבת כ"ד קישוטי כלה תכשיטין הן לה ובשבת יהגה בזוה' סוד האצילות ולא במשנה כמ"ש את טעמו למעלה.

וקודם קריאתן יאמר לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכולי. הריני שונה משנה ארבעה ועשרים פרקי שבת המכוונים לארבעה ועשרים צירופי אדנ"י לתקן את שורשן במקום עליון. ובכן יהיו למאורו' כ"ד קישוטים הנרמזים בסוף כ"ד ספרים וכ"ד צירופי אדנ"י לקשט ולהצדות את המלכה בכ"ד קישוטין ותמלא כר"ה ותצל ותבאי בעדי עדיים ויתאו המלך יפיה ולא יערכה שאלו תחת לראשה וימינו תחבקנה ושם תשפיע זיו שפעך לשרפי"ם וחיו"ת ואופנים שקדש והמה יעלו בהר ה' במקום קדשו ולנו בני מלכים השיבה לנו ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכנו והנחילנו באהבה וברצון שבת קדשך ויהי נועם ה' אלהינו כו'. וכהגיעו למשנה הדליקו את הנר ישתכל בנר ביתו או בנר בית הכנסת ויכוין אל"ף למ"ד אדנ"י הצולה כ"ר לצומת המלכות שע"י עלייתה בתוספת שבת כתמלא הא"ל שבה. ועוד יכוין ב' ש"לובים הו"יה ואה"יה הו"יה אל"הים הו"יה אד"ני העולים כ"ר לצומ' הבינה כנז"ל ודיו לזה בכוונה. וכתבו גורי הא"רי זלה"ה בטעם קריאת כ"ד פרקים אלו בשבת כלפו מ"ש בפרשת פנחס ושמר בני ישראל את השבת לדורותם צריך לנטרא ליה בדירתם דלא ופקון מרש"י לרה"ר והאי איהו דאוקמוה מ"מ יציאות השבת שתים שהן ארבע הוצאות מרשו' לרשו' והכנסה כמי יציאה קרי לה ואיכון ס"מ ונחש צריכים ישראל לנטרא לון דלא ייעלון לדירה דשכינה דאיהי רה"י מאן רה"ר חללה ספחה זונה נדה בת אל נכר רשות דס"מ ונחש וצ' ממכן דעמין ע"כ וכתב הרב ז"ל מראות נגעים הם נשי ס"מ נעמה ולילית וכ' שפחותיו גרי"דה ונעירה הנדבקת בחו' והיא הטלת זוהמ' בחוה. והנה בזוהר פרשת אחרי מות אמר דהטלת זוהמא בחוה היה כ"ד מיני מסאבות' ולפיכך לבטל כ"ד מיני מסאבותא קורין כ"ד פרקי שבת לנטרא דלא ייעלון בדירה דשכינה ולכן צריך לכוין בסוד כ"ד

בירופי אדכ״י בכ״ד ברקין להאדיר עוצם כח השכינה הלוחמת היא מכה כל מלחמות ח׳נגד היכה״ר והמסטיני׳ בסוד חרבא דמלכא קדישא הנקרא חרב לה׳ להציל ולהגין עלינו ושומרת אותנו בגלות החיל הזה כשאוחזת החרב של כ׳ פיות שם בן ד׳ בגרתקו שם אדכ״י כי לא תתפיים מטרוניתא עד כי תראה נקמה ותבטל כ״ד זיני י.סאבותא ובהתכוין בסוד קריאתן בכ״ד מרופי אדכ״י וכרית הרשעים כמוץ יסוער מגרן וכעשן מארובה ויקשט את הכלה (א״ה ז״ס אשה מקושטת לת״ח) וכל פעם שיזכיר שבת תהיה כוונתו על הכלה ב״ת עילה ונקשרת עם ש׳ חג״ת כמו שכתוב בר״מ פרשת פנחס דף רמ״ג·

ואשרי אנוש יעשה זאת ולא יעבור מלקרותן מידי ערב שב׳ בשבתו ומזה כדי גאולתו להכרית כל המסטינים וכל החוחים והקוצים הסובבי׳ את השושנה העליונה ואת הצפוני ירחיק מעלינו כל יראה וכל מזה בכח החרב חרב לה׳ אדני דיכא דמלכות וע״ז כאמר רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים · וכל לעומת זה לאיש אשר אלה לו להתנהג בדרך כל הסדר האמור בפרק הזה אמרו בהקדמ׳ התקונים ז״ל אילין דאיקרון שבתות ויום טוב אתמר עלייהו לא תקח האם על הבנים דעבדין עובדא דבנין עם שבת מלכתא ונם קב״ה דאיהו יום השבת מאן דקיים ביה ובכדיתו מצות דרביך האי איהו כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימיך וכו׳·

פרק ששי

אם תתרומם ותנשא תפלת ערבית מאד ביתר הימים עוד תתרומם ותנשא במעלת׳ בהתקד׳ עלינו קדושת היום קדש הוא לה׳ גדולי גדולים הנכנסים בשמים ממעל בסגול׳ קדושת היום והמה היו במורדי אור מן העולם ועד העולם האורות מעולות סדר סדר לבא אך בנל״ס כנודע למשכילים בסתרי תורה · ונוסף גם הוא כי תפלת ערבית בשאר מימים נתקן על הכלה מרוחו׳ וקלי׳ חנוכיות כמ״ש בזוהר תרומה דקול כלותא דא איהו לאגנא עלן מנו פחד בלילות מנו פחד דבכמה סטרין פחד דגיהנם דהא בההיא שעתא טרדי לחייביה בגיהנ׳ על חד תרין מביממא ובג״כ מקדמי ישראל למימר והוא רחום דאיהו פחד דגיהנם וכולי ובג״כ אכן מקדמי שומר ישראל פחד דבמה מזיקין וקטרוגין דמשתכחי בליליא ואי׳לון רשו לנוקא מאן דנפיק מתרע ביתיה לבר ובג״כ אכן מקדימין ושמר צאתנו וכולי·

לא כן עתה באור השבת אשר כל הרעים וכל המזיקין ספו תמו ובאו במחילות עפר ותפלת ערבית היא באה לתוספת המאורות לא על הכלה והגנה וכמ״ש שם בזוהר ובשבת דלא אשתכח פחד דיכא דגיהנם ולא דיכא אחר׳ אסיר לאתיער׳ ליה דאתחזי דהא לית רשו בשב׳ לאצבר׳ דיכא מצלמוכו׳ וכן מפורש׳ עוד לקמן דף ל״ה ז״ל כד עייל שבתא איהי אתייחדת ואתפרשת מסט״א וכל דינין מתעברין מינה ואיהי אשתארת בייחודא דנהירו קדישא ואתעטרא בכמה עטרין לגבי מלכא קדישא וכל שולטני רוגזין ומארי דדינ׳ כלהו ערקין ולית שולטנא אחר׳ דכלהו עלמין ואנפהא נהירין בנהירו עילאה ואתעטרא לתתא בעמא קדישא וכולהו מתעטרן בנשמתין חדתין כדין שירותא דצלותא לברכא ליה בחדוה בנהירו דאנפין ולומר ברכו את יי׳ המבורך את יי׳ דייקא בגין למפתח לגביה בברכה ואסיר לעמא קדישא למפתח לגביה בפסוק׳ דדינא כגון והוא רחום ונומר בגין דהא אתפרשת מרזא דסטרא אחרא וכל מארי דדינין אתפרשו ואתעברו מינה ומאן דאתער האי לתתא גרים לאערא הכי לעילא עיין שם באורך:

הנה משם באירה תפארת יקר תפלת ערבית באור השבת דאשתני למעליותא משאר הימים אשר בהן בל״א חשך ויחשיך לא כן באור השבת כי לילה כיום יאיר עד שמתוק כך כאשר עלינו למפתח בדינ׳ כמבואר במאמר הראשון מטעם כי השבת הוא שמש ומגן ואין פחד המזיקין וגם לנשמות אין גור יגור מאשו של גהינם שהרי כבה ולא מן הפועלים הדין המעגישין אותם ובמאמר השני למדנו איסור נוסף למפתח בדינ׳ על כי הוא מרה העדר למעלה חלילה דמאחר דהכלה נתפרשה מסטרא אחרא אם יתעררו בדינא חוזר ונאחז בה ח״ו והנה זה מן המונע אל הכללות בעליונים ובתחתונים אכן עוד תוסיף תת כחה לה על הפרט לכל אחד מאישי ישראל כי בה יתוסף הרוח והנשמה מבחינת הלילה כל אחד במקומו הראוי לו כי בהכנסת כלה הנפש לו תמלא כמ״ש בפרשת ויקהל דף ר״ה ע״א וקב״ה כד עאל שבת׳ מעטר לכל חד וחד מישראל ובעי דינטרון ליה להוא עטרא קדישא דאתעטרו ביה וכולי והוא תוספת הנפש יתירה שסודה מג׳ פרקין תתאין דנלם דאנא שהם בחינת נפש כנודע וכברכו תנוח עליהם הרוח והוא אומרם בזוהר תרומה דף קל״ה ע״ב כו כולהו מתעטרין בנשמתין חדתין כדין שורות׳ דצלותא לברכא לה בחדוה ולומר ברכו את ה׳ המבורך וכולי והוא בחינת תוספת הרוח שסודו מחג״ת דצל׳ דהימ׳ והמה נקראין נשמתין על שמה כנודע ובו פרו׳ עלינו תנוח תוספת הנשמה כמ״ש בזוהר בראשית דף מ״ח ע״א ת״ח בשעתא׳ דישראל מברכין ומזמנין להאי סוכת שלום אושפיזא קדישא ואמרי שפורס סכת שלום כדין קדושתא

עיל׳אה נחתא ופריסת גדפהא עלייהו דישראל ומכסיא לון כאימא על בנין וכל זינין בישין אתכניסו מעלמא ויתבי ישראל תחות קדושתא דמאריהון וכדין דא סכת שלום יהיב בעמתן הדתין לבכהא מאי טעמא בגין דביה נשמתן נריין ומיניה נפקין וכען דשריא ופריסת גדפהא על בכהא אריקת נשמתין חדתין לכל חד וחד וכו׳ וביאר הרב שהוא מכא שלשה פרקין אמצעיים דלמאן דאמר דגלם דאכא שהם כמו נשמה לגבי אמצעיים דאימא עיין שם באורך ·

כי על כל אלה כל איש הלבב יתקדש במחשבתו בבואו אל הקדש פנימה להתפלל תפלת ערבית בכיון וקול זמרה לשמחת הכלה הבאה אלינו ומקדימים להתפלל תפלת ערבית יותר מבימות החול מיד כשהגיע פלג המנחה שהוא שעה ורביע קוד׳ השקיעה כמו שביארו חכמי אשכנז וכן אמרו בגמרא רב צלי של שבת בערב שבת והכי משמע בפרק כל כתבי דקאמר כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו שני מלאכי השרת מניחים ידיהם על ראשו ואומרים וסר עונך דמשמע שיהי׳ עכ״פ בערב שבת קודם שקיעת החמה והטעם כמ״ש המקובלים שזמן השראת השכינה אז כמו שהיה בשבת בראשית שבאותה שעה נתן הקב״ה שפע חיוני בשבת בראשית על ידי השראת שכינה על אדם הראשון וזה היה בשעה י״ב שעש בתשובה כאשר חכמים שגידו בי״ב יצא ברימוס ואז השרה השכינה עליו ונתמלאה הארץ מזיו כבודו ובא החיות אל כל העולם וזהו אומרים שבשעה יתירה שמוסיפים מחול על הקדש נגמרה מלאכת העולם והוא כי באותה שעה ניתן החיות לארץ ולכל הנבראים שלולי זאת היה הכל מצותר להפסד כמ״ש הר״ס אלשיך עליו השלום וכן ניתן גם כן כל ערב שבת שפ׳ חדש בארץ כי כל ערב שבת אותו השפע חפץ להסתלק והוא יתברך בטובו הגדול משפיע שפע חדש והוא על ידי השקאת שכינה בנשמות יתירות דאצילות כמו שאמרו בתקונים ולא מצאה היונה מנוח אלא בשבתות וימים טובים וכמה נשמתין חדתין קא נחתין עמה לדיירה בישראל ואולם השראת השכינה עלינו לא יתכן אפס על ידי מחילת עוונותיהם של ישראל וזה לא יתכן אלא באמירת ויכולו שסגולתו למחול כמ״ש וחטאתך תכופר ולפיכך צריך להתפלל ערבית לפחות שעה אחת קודם הלילה שאז הוא זמן הכתן שפע וחיות לעולם לא כן אם הוא מתפלל בליל שבת ממש שאף אם יזכה לנשמה יתירה לא יזכה להשראת שכינה אחר שלא אמר ויכולו באותה שעה והשפע והחיות לעולם כבר ניתן על ידי א תם הצדיקים שכבר התפללו בשעה שקודם הלילה · ודברים אלו תוכחת מגולה ואזהרה גדולה לאנשי הלבב יראי ה׳ וחושבי שמו להיותם זריזים ונשכרים להקדים להיות ממקבלי שבת מבעוד יום ובפרט בימות החורף באופן שיהי׳ עת אומרו ויכולו קודם שקיע׳ החמה שאז זמן השראת הסכינה כאמור (א״ה עיין בס׳ דברי חכמים פר׳ ב׳ האריך בכל פרטי הדברים האלה ע״ש ·

וכן היה מנהג חסידים הראשונים האיתני״ם כמ״ש בב״ר פרשת בראשית פרשה י׳ ז״ל אמר ר׳ חנינא משכבי ר״י בר יוסי אזל פונדקי א׳ ואמר לי כאן התפלל אבא של שבת בערב שבת רבי ירמיה ורבי אחא אמרי ר׳ יוחנן מקשי כאן התפלל אבא של שבת בער׳ שבת אתמהא ולא צריך מקשי דהא חמריא הוו סלקין מן ערב לציפרין והוו אמרין כבר שבת ר״ח בן דוסא בעירו וכולי והכוונה דרבי יוחנן הקשה על זה דליה לא ס״ל כר״י · אלא כרבנן דתפלת מנחה עד הערב ולהכי לא מ״ מוסיף מחול על הקדש באותה שעה בתפלה או נמי דאפילו ס״ל כר״י לא ניחא ליה לאקדומי כולי האי ראף על גב דמיחשי׳ לילה מ״מ מיחזי כי חוכא ואיטלו׳ שמזכי׳ של שבת בזמן דמיחזי לכ״ע· וכ״ש לדעת האומרים דהוו צריכי להניח ק״ש לערב ראש כן השתא דמקדימים לצלותייהו לא מסמכי גאולה לתפלה ואלזה השיבו רבי אחא ורבי ירמיה שלא היה ראוי שיתמה על זה שהרי החמרים היו עולים מערב לצפורי והיו אומרים כבר שבת רחב״ד הרי שהיה מקדי׳ שעה גדולה שהיה שהות שיבואו החמרים משם לצפורי ובצפורי עדיין לא שבתו וא״כ נראה דשפי׳ עבד להוסיף מחול על הקדש בתפל׳ והרמב״ם ז״ל כתב בפ״ג מ״הש ז״ל ויש לו להתפלל תפלת ערבי׳ של לילי שבת בערב שבת קודם שתשקע החמה ובלבד שיקרא קריאת שמע כזמנה אחר צאת הכוכבים עכ״ל ור״ת ז״ל הוסיף לומ׳ דאפילו לק״ש שפי׳ דמי דהא ודאי אלו המקדימי׳ היו קורין ק״ש בתפלת ערבי׳ דהא קיימא לן כר״י דבעינן למסמך גאולה לתפלה לתפלה של ערבית אלא שבזה חלקו עליו שיש אומרים דאף על גב דחשבינן לאותה שעה לילה לענין תפלה לא לק״ש דאתמר בפירוש במתניתן משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומת׳ או באשר זמנים השמשים בברייתא דבתר שכיבה אזלינן והמשכילים יזהירו עצמן לאחוז דרך צדיקים הנז׳ להתפלל מבעוד יום ולאחר תפלת ערבית יאמרו ק״ש בעונתה ולא יסמכו על ק״ש שעל המטה דמכשיגי׳ חצי שעה סמוך לזמן ק״ש אסורי׳ להתחיל לאכול דלא נפקי בק״ש דימאא כדכתיב וכן נהגתי וכן נהגו רבים מהאיתנים אשר עמדי ·

ונכון להיות כל איש האזל הלוך אחרי ש״ב לתקן בתפלה זו שאר תפלות של ערבית בימות החול הנפסלות מחסרון כוונה ומהעדר התחברות עם הנכור כאשר פשתה המספחת הזאת ברבת מבני עמינו אשר לא נזהרו בה ובכד כבד יתפלל איש לו והוא ענין רע מכאיב מאד הדרת של תפלה כמו שהארכנו במקומות רבים ולעיל פרק ד׳ והן עתה בתפלת ערבית זו בכוונה עת רצון היא להעלות התפלות הפסולות ההם להעשות כתר ועטרה על ראש מלך מלכי המלכים הקב״ה · ונוסף גם

הוא להיות לזכרון בין עיניו להכין סוכתו לקבל תוספת הרוח והנשמה במקום הראוי לו כאשר נתבאר · ומה טובו ומה יפיו אם יבטא בשפתים פרטי הדברים האלה. וכה יאמר בעוד שהקהל אומרים מזמור שיר ליום השבת ·

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכולי · הריני מתפלל תפלת ערבית של שבת שתיקן יעקב אבינו שבא קדישא לתקן את שורשה במקום עליון ולהאיר אורים גדולים בעולמות עליונים למעלה ובאורך בראה אור תוספת הרוח בעשיית ברכו ותוספת הנשמה באומר ופרוש עלינו סוכת רחמים ושלו' ואתה בטובך תשוב תחיים לתפלות הנידחות עם קדושת תפלה זו להיות עטרה לראשך ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וכולי ש"ועתינו ק"בל וכו':

ואשר הוא חכם הרזים יעשה כסדר הזה בבואו להכנס בבית הכנסת יכנס בכי טוב ויכוין באותיות **שק** שבשם **שקוצית** וכש"ק זה יכוין שבו כלול אבגי"תץ וקר"ע שט"ן ושוב ישב על מקומו שם ושמח ואף אם הוא הבל לא ישנה מקומו בב"הכ כי הוא דבר של פרהסיא ואין מהנים בשבת אלא דברים שבצנעא ולמשכיל בחכמה מור' שעדר ד' מוחין דאי"א שחסרים בשבת חלילה וכשו' שהקהל אומרים מזמור שיר ליום השבת יבטא בשפתים כוונת תפלת ערבית וכה יאמר ·

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכולי · הריני מתפלל תפלת ערבית של שבת שתיקן יעקב שלימא לתקן את שורשה במקום עליון ולהוריד הארות מעולמ' מן העולם ועד העולם · והם למאורו"שם ע"ב **יוד הי ויו הי** כדגש ורפא כאמילו' ושם ס"ג **יוד הי ואו הי** בניקוד שבא נעיא בבריא' ושם מ"ה **יוד ויו דלת הי אלף ויו ויו אלף ויו הי אלף** בואו שוריק ביצירה · ושב"ן **יוד הה וו הה** בניקוד שבא קמץ בעשיה · ובכן המלכיות העומדים באחורי בה"י תשובבנה אל פני ז"א שלהם ויעמדו תחת היסוד ·

ובבה מגולת ברכו יוכלל היכל ק"ק דנוקב' דיצירה בבריאה ושבה והיתה בריאה ובכן בהורה בראה אור תוספת הרוח בבח נ' פרקין אמנעיים דלמ"ד דצלם אלהים אימא קדישא בהלו הורס בראש ז"א אשר יהיה שמם הרו"ש · ובהשלים נ' הלה בשלימותם כו · יעלה היכל ק"ק דבריאה באצילו' ושב להיות כמוהו באורו בראה אור תוספת נשמה שבו בבח ג' פרקין אמצעיים דלמ"ד דצלם דאבא כי בם כל הנשמ' תהלל י"ה ופרוש עלינו סוכ' רחמים ושלו"ם לבלתי ידח בה"י דאימא **צ** דצלם לרדת מטה ובכן יעקב ורחל יאירו אף יזריחו מאורו' יסוד דאימא כבראשונה

כבראשונה וכל יחם להם עוז חוס הגבורות בראשונות נהר השלום והיה לאהל על המשכן ולז"א יהיה לסכה לאור באור המכונין העולין וכולן שעלו חיים לא ירדו והיו למאורות במוחין במשפט האורים גדולים · ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וכולי **ש**ועתינו **ק**בל **ו**שמע **צ**עקתינו **י**ודע **ת**עלומות יהיו לרצון אמרי פי וכולי ·

ומנהג מורי נר"ו לעמוד בקדיש של ברכו כי בו קבל' הרוח וכן נהגתי אחריו וראוי לכל איש התמים להתלבש בעת ההיא בגילה וברעדה ובעוד שהש"ץ מאריך בניגון ברכו יקדים לומר בלחישה לב טהור ברא לי אלהים ורו"ח נכון חדש בקרבי השיבה לי ששון ישעך ור"וח נדיבה תסמכני · ובזוהר תרומה דף קל"ה בדין שירותא דצלותא לברכה לה בחדוה בנהירו דאנפין ולומר ברכו את ה' את דייקא בגין למפתח לגבה בברכה וכולי ולפיכך צריך לענות בשמחה רבה ברוך ה' המבורך ויכוין ברוך כפ"ם הוי"ה רו"ח המבורך בסמ"ה לעולם חו"ה וע"ד יחיד"ה כי המה שפע הרוח יתיר' ורבינו הקדוש האר"י ז"לה היה מרים מעט קולו בברכות דק"ש דערבי' ובנעימה קדושה בסוד נועם הנמש' משכינת' עילאה וביותר בעניית ברכו וכתב שב"ת נוטריקון שמחה 'ברכו 'תענה אי נמי 'שבת 'ברכו 'תנגן אך הקול יפה לבסמים האומרים אותו בשפה ברורה לא אל אשר ישאו נהרות קולם להבליע את השם בנעימה אשר עליהם קרא הרשב"י ע"ה הכתוב עורינו בשיניהם ואף ה' חרה בעם וכל שכן הלה אשר קדמו שרים אחר נוגנים להתפאר בחנם אשר המה צובדים לב"ו לא לו יתברך ותמור' אך כיעור ובפרקים הבאים נאריך בזה בס"ד:

והנה כשאר הלילות צריך לסגור עיניו בתפלת ערבית כאשר ידעתה בסוד רחל עולימתא שפירתא דלית לה עייני"ן לפי שאינה עומדת כנגדם מאחורי ז"א כמו לאה כמו שביארנו בסידור החול אכן עתה אור שבת עולה היא למעלה ומתרפקת עם דודה פנים בפנים ואית לה עיינין אין צריך להיות עיניו סגורות רק עד לאורך ימים דקבלת שבת כמ"ש הרב ואז יפתח עיניו וכולי להזהיר על תפלת ערבית כל תהיה בעינים סגורים כי מורה שעדר למעלה אחרי התקשרה בתג"ת כאמור · ועל כן טוב לאומרה עם הספר אשר האותיות המה ציור עולמות וציורות של מעלה ומאירים הארתן בנשמה כמו שביארנו למעלה ויתלוה עם חבירו יחד שלא יעה את הנר כיון שכל אחד קורא בספרו · ובעלי סתרי תורה יכוונו בשם **מצפץ** בניקוד שניים ושוב יאמרו ק"ש דערבי' והמה ההיכלו' בנעימה ברכות דאית דבריא' ויחלקו היכלותי' בדרך שנתחלק היכלי הנוקבא בערבית דחול ובסידור מהרח"ו כתב שפתיחות והחתימו' של כל ברכות אלו יהיו בנקוד סגול ע"כ · ואחר כך יתחיל ק"ש ויתן בו ריווח בין הדבקים ובהגיע הש"ץ וחרה אף ה' בכם וכו' יקראם בלחישה מפני כבוד השבת כמ"ש בזוהר

פרשת

פרשת בראשית דההוא תוספת שבת אתנשי מיניהו כל מילי דחולא כל דחילו וכל נעדין וכל עקאן כד"א ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגזך עד כאן. וכן בקריאת התוכחות יש לאומרים בלחישה וכן נהגתי אף בימות החול. ובהגיעו לופרוס עלינו סוכת רחמים ושלום הן יתן בקולו קול עוז ויגיל וישמח כאמירתו מאד כבווכח ישרה ובשפה ברורה על אם הבנים שמחה על גוליה ירחף ויכוין לקבל תוספה נשמה יתירה כמו שביארנו למעלה וכתב מהרח"ו ז"ל בסידורו יש לעמוד כשאומרים ופרוס וכן משמע בזוהר פ' בראשית ז"ל וההוא תוספת מרזא דדוכרא קא אתיא על האי סכת שלום דנטיל מעלמא דאתי. וכולי ע"כ והמשכיל ישכיל ר"ת ה' פורס ס"כת של"ום עלינו ס"ה מספר אדנ"י וס"ע סוד ס"ע כהורין אשר המה נמשכין אל אדני ומשם ישתלשל עלינו ויכוין ההוי' שהו. יְ הוּ וֶ הוּ. סגול ושורק ושנו המדפיסים כנסח וכתבו עלינו ועל עמו ישראל וצריך לומר ועל כל עמו ישראל וכן הוא לשון הזוהר פרשת בראשי' דף מ"ח ע"א ת"ח כד אתקדש יומא במעלי שבתא סוכת שלום שריא ואתפריסת בעלמא מאן סוכת שלום דא שבתא וכל רוחין ועלעולין ושדין וכל סטרא דמסאבא כולהו טמירין ועאלין בעינא דריחייא דנוקבא דתהומא רבא דהא כיון דאתער קדושתא על עלמא רוח מסאבא לא אתער בהדיה ודא ערק מקמוה דדא וכדין עלמא בנטירו עילאה ולא בעיקן לצלאה על נטירו כגון שומר את עמו ישראל לעד דהא דא ביומא דחול אתתקן דעלמא בעיא נטירו אבל בשבת סוכת שלום אתפריסא על עלמא ואתנטיר בכל סטרין ואפילו חייבי גיהנם נטירין אינון וכלהו בשלמא אשתכחו עילאין ותתאין ובג"כ בקדושא דיומא מברכין הפורש סכת שלום ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים אמאי על ירושלים אלא דא הוא מדורא דההוא סכה ובעינא לזמנא להאיא סוכה דאתפרשת עלנא ולמשרא נמנא ולמהוי מגינא עלנא כאימא דשריא על בנין ובגין דא לא דחלין מכל סטרין וע"ד הפורש סכת שלום עלינו ע"כ:

שמע מינה תרתי ש"מ טעמא דלא אמרינן ברכ' שומר ישראל בשבת שאין צריך שמירה וש"מ שצריך לומר ועל כל עמו ישר' לאת כנגד היסוד דחוכית הנהר שלום כ"ל לו כל הלין.

וקבעו. לומר אלנו ושמרו בני ישראל את השבת כנגד מדת שמור שהוא מוסל נקבה וגם טעם אחר כי אחרי קבל הנשמה היתירה בופרוס עלינו יאמר ושמרו בני ישראל את השבת לומר שהוזהרנו לשמור את הנשמה יתירה שלא תסתלק מאיתנו כי כל ענין פסוק זה הוא נדרש על הנשמה יתירה שצריכה שימור כמ"ש בזוהר תרומה ועל דא כתיב בההוא נשמה יתירה שמירה ושמרו בני ישר' את השבת שומר שבת מחללו והא אוקמוה כשוא רוחא דשרא בעלמא דאצטריך לנטרא ליה בואיל דקיימא עמיה דבר נש וכן הוא בפר' ויקהל כד עאל שבתא קב"ה מעטר לכל חד וחד מישראל ובעי דינטרון ליה לההא עיטרא קדישא דאתעטרו בה ע"כ והכוונה שהוזהרנו לשמור את הנשמה יתירה שלא תסתלק מאיתנו על ידי איזה חילול שבת בדיבור ובמעשה ובמחשבה או על ידי שאר חטא אשר יחטא בשבת כי כאשר יכנס בו החיצוני' תסתלק ממנו הקדושה ולפיכך קבעוהו אחר ופרוס עלינו שקבלנו הנשמה יתירה שקודם זה לא שייך להזהיר ולומר ושמרו בני ישרא' כי עדיין אין לנו מה לשמור והאיש הנלבב ישית לבו אל זה להתקדש עצמו ביום השבת לשמור נשמתו בו שלא לפוגמה במחשבה ומעשה וביותר בפגם הדיבור כמנהג ברבת מבני עמינו וכמעשהו בחול כך מעשהו בשבת והלואי לא יהיה יותר. ואחר כך מורא לו יעלה על ראשו לומר העמידה בגילה וברעדה אשר שגבה מאד תהלתה ומושב יקרה בשמים ממעל כי אז עלתה הכלה ונתפרשה מהקלי' כמו שביארו בזוהר פרשת תרומה דף קל"ו ז"ל צלותא דמעלי שבתא אתאחדת כרסיא יקירא קדישא ברזא דאחד ואתתקנת למשרי עלה מלכא קדישא עילאה כד עייל שבתא איהי אתייחדת ואתפרשא מסט"א וכל דינין מתעברין מינה ואיהי אשתארת בנהירו עילאה ואתעטרת בכמה עטרין למלכא קדישא ע"כ. הנה משם יתבאר תרתי לטיבותא דאתפרשת מסט"א ועוד בה דאתעטרת בכמה עטרין ועל כן כדי להודות על שלימו' זו המנהג בה לכן יאמר בשפ"ד תפלה זו ויכולו השמים והארץ והוא לשון שכלול והוא לשון כלה כי כלתא דא היא עתה כערך שנשתכללה מזמן הבריאה דכתיב ויביאה אל האדם דקשיט לה בכ"ד קישוטין כמספר ויביא"ה וכן הוא עתה ויביאה אל האדם ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו הראשונה שאמר אעשה לו עזר להחיות ודע ולנעמת זה תקנו ז' ברכות כי לעולם שכלה היא מתברכת בז' ברכות בכור ויבנהו ז' שנים כמ"ש בזוהר דכנסת ישרא' בז' בליקות וכו' ורבינו הקדוש האר"י ז"ל כתב טעם למה שתקנו ג' תפלות משונות זו מזו בשבת אתה קידשת הם הקידושין של הכלה שנתן לה החתן בסוד ז' ברכות ואז היא נקנית לבעלה ואסורה לחיצונים וז"פ ויכולו הם ב' עדים ישמח משה הם הבלוזות תכנת שבת כוד מהכל ומבתה אתה אחד הוא יחוד חתן וכלה וע"כ בלילה אנו אומרים ויכולו בה בכלה בבית אביה שעיקר השמחה בה ובשחרית אומרים ויכולו בו בכלה בבית חמיה שעיקר השמחה בו. ובמנחה אומרים בם שאחר זה שניהם עיקר ביחודא שלים. וכן היה דורש מורי ז"ל כל ענין שבת בענין זה אשר חכמים הגידו שהשבת קרא תגר לאמר לפניו יתברך רבונו של עול' לכולם נתת בן זוג ולי לא נתת בן זוג א"ל הקב"ה ישראל יהיה בן זוגך ולפי כך נתגהל בו כענין חתן וכלה תחלם

אנו מכינים ומזמנין כל מיני עדונין בכניסת שבת ושוב מקדשין באתרא דמשכלי והדר מקדשי ולפי' זכרהו על היין דברכת אירוסין טעונה כוס וכותב תורה זכור את יום השבת לקדשו בפה דבעינן כתן הוא ואמר הוא אבל אם קידש בשתיקה זולת האמירה לא מהני וכשאדם בא בביתו אור השבת ומוצא שלחנו ערוך ונרות דולקות ופורש מטה ומקדש אז שני המלאכים המלוין אותו הן הן עדי קדושין ועושין לו שושבינות ומברכין אותו והיא מכנסת לו נכסי כאן כרז"ל נשמה יתירה הנכנסת ויוצאה עמה ונכסי מלוג שלה תוספת השפעה והבעל אוכל פירות כל ימי השבוע דשבת הוא מחלק מזון והשפעה לכל ששת ימים כמ"ש בזוהר ·

כי על כל אלה נכון להיות כל איש פונה את כל הכבוד הזה לבלתי יטעה בין תפלת שבת לתפלה של חול ח"ו כי אף כי לפי הדין אם טעה והתחיל תפלת החול גומר אותה הברכה שנזכר בה שטעה ומתחיל של שבת לא שנא נזכר בברכת אתה חונן לא שנא נזכר בברכ' א' משאר הברכות היינו להיות כי תפילה של חול כמי הוא מתעורר לעשות ייחוד למעלה וכל הייחוד הוא בבחינת רחל ולכן גומ' אותה הברכה כי בזה כמי נמשך לרחל שפע והארה וגם לא בעבור שמתפלל של חול מתבטל ממנה הארת השבת · אך איהו הוא דאפסיד אנפשי' שלא יקבל שפע בנשמתו הלך חשיכים ואין נגה לו כי כל מעשה האד' אשר בעפר יסודו הוא עושה הייחוד למעל' ומאותו הייחוד עצמו נמשך לו הארה ממנו כמ"ש בזוהר ויקהל ז"ל בגין דבעובדא דעביד בר נש בהאי עלמא אתער מאן דמתפטר ודאשתאר אתעביד מיניה לבושין להאי בר נש עד כאן. אשר משם ראיה ברורה כי העושה המצוה יהיה לו חלק ממנה כפי הכנתו ולכן מרעות נתן לנר"ן שלו לבלתי היות לו חלק מהארת הייחוד הנפלא של שבת · והראשוני' אמרו כי מי שאירע לו כך ידאג כל אותו השבוע כי סימן רע לו שנהג בקדש חול ויפשפש במעשיו ויתעורר בתשובה כי לולי נפשו מטוהרה לא בא לידי מדה זו · וכן צריך להזהר שלא להחליף את של זו בזו שאף שלפי הדין עלתה לו כי לעולם הכלה היא מתברכת בז' ברכות · מכל מקום אשר הריחו בסוד ה' ישכיל ההפרש רב בינותם כי בכל תפילה מקבלת משפע יותר עליונות להמשיך לה הארה יותר גדולה מלמעלה מדריגה אחר מדריגה כי בכל תפלה עולה במעלות יותר עליונות עד שבתפלת המנחה נאמר בה ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם כי נמה נעשית קדש עליון בסוד חכמה בסוף וחכמה בראש. ואין ראוי לקלקל סדר המדריגות עד שמפני כך עלתה הברכות כמה רבוותא שאם החליף של מוסף באחרת או אחרת בשל מוסף לא עלתה לו · על כי המוספת האור לה ממקום יותר עליון והמשכיל לא יביא עצמו לידי גרה זו כי

מי ומי יודע להפריש בכוונות אלו · וכ"ש כי אמירת ויכולו אותו אנחנו מבקשים להתברך מפי מלאכי עליון לאמר וסר עונך וחטאתך תכופר ואף כי עתיד לאומרו עוד הפעם בערבית מ"מ אין קידושין בפחות מב' עדים כמ"ש שאתה קדשת סוד הקידושין התן לכלה ויכולו סוד עד ראשון של קידושין ואחר העמידה עוד הפעם ויכולו והוא עד ב' דקדושין ובכל א' וא' פנה למעלה בכל"ש דמות תבנית עליונים למעלה כנודע ואיך ולמה יסמוך עצמו כדין אם החליף של זו בזו ולפיכך האיש הנלבב בלבבו יבין להוציא דבר לפני האלהים בכוונה שלימה דבר דבור על אופניו דבר בעתו ומנא כדי גאולתו ואם נאנס ולא התפלל בליל שבת יתפלל שחרית שתים של שחרית של שבת דהכל בעתו מתברך אף כי לפי הדין אם החליף זו בזו יצא · ואשר הריחו בסוד ה' יאותה לו לכוין במשפט האורים שמות המאירים בז' ברכות אלו ולפי כי נמצאו שגיאות מרובות בספרי גורי האר"י זלה"ה בסדר השמות ויש שסידרו משפט הז' מרגלאן כסדר יציאתם בקבלת שבת. ושגו בזה כאשר קבלנו שאין לכוין אותם עתה כסדר' יציאתם אלא כסדר עמידתם במדות אחר שיצאו וכמו שתראה בסוד הקדים כדברי הרב זלה"ה בכוונות שבת · על כן לתשוקת המתחילים בחכמה אסדר סדר כוונת השמות ונקודות הכסף המאירים בהם בקיצור ·

ברכה א' הוי"ה הפתוחה בנקוד קמץ ובחת ימה **א'** ראשיה **יְהֶוָה** דמרגלא והוי"ה בנקוד פתח שעתה ֵ ֵ ֵ ֵ נגה דאימ' מאיר בחכמה דז"א ועוד יכוין אותה משולבת באדני ואותיות אדני קודמין לאותיות הוי"ה נקודה כמשפטה בכל מקום אלא שהיו"ד תהיה בש"בא ·

ובברכה ב' באתה גבור לעולם אדני חתום בר"ת שם **אֲגְלָא** וצריך לכוין בו עתה בנקוד זה ובהוי"ת החתימה **ה'** ראשיה והוי"ה בנקוד אלהים דמרגלא גבורה והוי"ה בנקוד צירי שבתה הוד דאימא מאיר בבינה דז"א ועוד יכוין אותה משולבת באדני כמו בראשונה ·

ובברכה ג' ראשיה **מְצְפְץ** דמרגלא ת"ת והוי"ה ברביע שבתה יסוד דאימא מאיר בדעת ז"א ועוד יכוין אותה משולבת באדני כאמור ·

ובברכה ד' **ה'** ראשיה האחרונה **ויה** אדנ"י מלכו' דמרגל' והוי"ה בנקוד נבאות וה' אחרונה צירי ועוד יכוין אותה משולב' באהי' ועוד יכוין אותה משולב' באדני כדרך הנ"ל

ובברכה ה' י' ראשיה **ואל** דמרגלא נצח' ויכוין **יוד הי'** וס"ג כולו בנקוד פתח ונקוד אות הברכה בסגול

כמ"ש ז"ל שעכשיו מאיר נגה דזעיר בחכמת הנוקבא ומשולבת באדנ"י:

ובברכה ו' **ה** דיה"ו ושם **אלהים** דמרגלא הוד

יכוין יו"ד ה"י די"ודין ושם ב"ן בנקוד צירי וזהות הברכה בשבא כי עתה מאיר הוד דזעיר בבינת הנוקבא ומשולב' באדני:

ובברכה ז' ו' דיה"ו ושם **מוצפוצו** דמרגלא יסוד

ויכוין שם **יה** פשו' ושם **אהוה** ושם הוי"ה שניהם במלוי ההין ובלי נקוד וזהות הברכ' בנקוד חולם כי עתה מאיר יסוד דזעיר בדעת הנוקבא ועוד יכוין אותה משולבת באדני. הנה כח משפט הסדר הז' שמות דמרגלן וזה הסדר לא ישתנה בד' תפלות של שבת אלא שבמשפט הנקודות ישתנה סידרם כאשר השמות כאשר יתבאר להלן:

ובנוסח ישמחו במלכותך שגו גם בו רבים לאמר במקום חמדת ימים אותו קראת יש אומרים קדש אותו קראת ויש אומרים עונג אותו קראת ולא ידעו תועי רוח בינה ומתעתעים במטבע שטבעו חכמים בו כ"ד תיבות עד זכר למעשה בראשית כי גם המלכות תמלא כד"ם ותעל וככלה תעדה כ"ד קישוטיה ואמרינו חמדת ימים אותו קראת על השבת סוד המלכות ידבר בסוד נחמ"ד העץ עץ הדעת והיא חמדת הימים. א"כ כמ"ש בזוהר פרשת אמור דף צ"ד א"ל רבי אבא והכי שבת לאו מקדש הוא וזמינא"ל לאו בתרי סטרין חד דהוא ודאי קדש אקרי דכתיב ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם וחד דשבת לאו זמין הוא דהא דיליה הוא ירות' ודאי דקדש הוא ולאו זמינו וכו' ובזוהר חדש פרשת כי תשא בדבור לא תחמוד ביארו סוד החמדה באבא וז"ל לא תחמוד לקבל דרגא שכינתא עילאה דכל שכן ביה תליין וכו' ע"ש ובלפי זה יאמר וקדשת"ו חמד"ת ימים אותו קראת והיינו מה שקרוי קדש אומר כל כלי חמדה כמ"ש בזוהר הנזכר וזהו שתרגם הירושלמי ויכל אלהים וחמיד וכן במדרש הנעלם פרשת בראשית ע"ש שכן כנוי השבת בהיותו כאחז במחשבה סוד חמדה בלב ולפיכך לא ישנה. וטעם אמרינו זכר למעשה בראשית כאן לפי כי זווג יעקב ורחל הוא ביחודי העיקרי במעשה בראשית לכן האומרו בתפלת שחרית תועה מדרך השכל ומשקר שאין או הז"א במו במעשה בראשית. עם רחל כי הוא עלה במרומים אל או"א והיא במקום ז"א הכם במוסף הנר ישתוו שניהם בעת יאמר זכר למעשה בראשית ואומר וינוחו בם עתה בלילה כי היא העולה אבל הז"א אין לו עליה בלילה:

ורנה אמרו בזוהר פ' ויקהל דף ר"ס ע"ב צלותא דשבתא דעמא קדישא ג' צלותין אשתכחו בהאי יומא לקבל תלת שבתי וכולי והביאור שג' שבתות מפורסמות בעולם שבת בראשית שבת מת"ת שבת העתיד לבא ולעומתן יסדו ג' תפלות אתה קדשת רמז לשבת בראשית וכן משמעו' ענינה שאומר תכלית מעשה שמים וארץ וכן ויכולו השמים והארץ וכל צבאם שנאמר בשבת בראשית ותקנו אותה בליל שבת שהוא הראשון לכולם והתחיל השביתה לעולם. ובשחרית ישמח משה והוא כנגד מת"ת וכן משמעו' ענינה כמ"ש כליל תפאר' בראשו נתת בעמדו לפניך על הר סיני וכן פ' ושמרו בני ישראל שהוא שמירת שבע שנצטוו בהר סיני. ונתקן בשחרית שבת לפי כי בשבת בשחרית ניתנה התורה כמ"ש פ' ר"ע ובמנחה אתה אחד על שבת העתיד להיות ה' אחד ושמו אחד וכן משמעות נסחו אתה אחד ושמו אחד וכו' והיה ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד וכן הוא אומר אברהם יגל יצחק ורנן יעקב ובניו ינוחו בו כולם לעתיד. ונתקן במנחה לעת ערב. כי כן אנו מצפים והיה לעת ערב יהיה אור. וכן נתקנו שלש סעודו' כנ' ומכ' אלו לעומת אלין תלת שבתי' ואיש התמים ישכיל בכוונתו בג' תפלות אלו אל השבת הרומז ויזכה עוד בבגדו לבלתי סור מן הסדר הנכון ולא יחליף את של זו בזו וכל שכן שלא לערב קדש בחול כמו שביארנו למעלה:

ואחר התפלה אומרים לומר ויכולו ויאמר עד שמי דקידושין ומרומם על ויכולו שבתפלה כמ"ש הרב שאז המלכות בסוד חקל ועתה בסוד חקל תפוחין סוד ג' אבות המאירים אור פנימי שלהם בשוחיות ועל כן נכוין בשביעי ראשון שם **אל** חסד לאברהם ובשביעי ב' שם אלהי"ם פחד יצחק ובשביעי ג' שם הוי"ה תפארת ישראל. ואולם לפי פשוטו יש טעם ג"כ לדבר כי הוא בתורת עדות שאנו מעידים על הבורא יתברך שברא את עולמו בששת ימים וכו' כלה כל מעשיו ומפני זה צריך לאומרו מעומד כדרך כל עדות שנאמר ועמדו ב' האנשים. ואף כי נאמר בתפלה הוו יחידים ואין עדות יחיד עדות כי על כן היחיד אין לאומרה דרך עדות אלא בקורא בתורה. ואמר חכמים הגידו דכל העושה שותף להקב"ה במעשה בראשית ומלאכי השרת מניחים ידיהם על ראשיהם ואומרים וסר עונך וחטאתך תכופר. עיקר הדבר הוא על ויכולו שלאחר העמידה שאז אומר אותו כל כאחד מת רת עדות וצריך להיות כל איש שת לבבו אליו להאמין באמונה שלימה בחדוש העולם ויהיו פיו ולבו שוין ויכוין במוצא שפתיו ענין החדוש להפוקי מדעת האפיקורסים והכופרים שסוברים שהעולם קדמון והוא כמנהגו נוהג. אבל אנו מעידים על חדוש העולם ומאמינים בו אמונה שלימה כמו שיתבאר בפרק הבא ובכן יקרא עדותינו עדות נאמנה לא כאמורכם קול דברים ותמונה איננכם

רואים

רוח"ק וכ"ש המתפללי' בעיקר הדרו ומפסיקים בתוכו בדברי תורה וכל שכן בדבור של חול וכבר סיפרו בספר החסידים בחסיד א' ראה לחסיד אחד אחרי מותו ופניו מוריקות אמר לו מדוע פניך מוריקות אמר לו מפני שהייתי מדבר בויכולו בשעה שהציבור היו אומרים אותו ע"כ. ולא יתכן לומר שהחסיד דיבר דברי חול גם בבית הכנסת האומרים בשבת בכל מקום שנאמר ודבר דבר שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול לאמר הענין הוא אפי' בדברי תורה אין רשות לאדם לדבר בכל זמן שמתפלל שליח צבור:

ובכל זאת יבקשו ויראו הם כך עלתה לחסיד ההוא בדבור של קדושה כל שכן וקל וחומר שאין קץ לעונש המפסיק בדברי' של חול בזמן שמתפלל ש"ץ ויכולו וברכת מעין ז' וכ"ש אם הוא מתפלל בבי' הכנסת דלאו פורתא ונרע מהימנותא ואמרו בפ' תרומה ווי ליה דלית ליה חולקא באלהא דישראל וכולי ומאחר שהוא מקום לתוספת נפש רוח נשמה באמצעות התפלה הזה ימנה כי המדבר שם לא מבעיא שאינו מרויח כלום אמנ' יהיה לו עונש גדול והדקאמר לית ליה חולקא באלהא דישראל מפני שהולכת ממנו הנשמה שהיא חלק אלוה ממעל ולכן צריך להזהר בזה ביותר בימות החול ויותר מהם בשבת כמ"ש בזוהר פרש' ויקהל כיון דעאל עמא קדישא לבי כנישתא אסור לאשתדלא אפילו בצורך בי כנישתא וכולי תרין מלאכים ממנין על דא ביומא דשבתא ואינון שוין ידייהו על רישיה ואמרין ווי ליה לפלניא וכולי והטעם כי לפי הקדושה העודפת בבתי כנסיות וכ"ש בשבת מבימי החול צריך להיות גם המורא ביותר ולכן בשבת אסור לאשתדלא בבי כנישתא אפילו בצורך בי כנישתא כמו שנתבאר והשוכן בבית הזה יתן בלבם לשמוע דברי חכמים אשר הן כעונות הרבים כשלו ונפלו בעון הדיבור בשבת יותר מבימות החול וה' הטוב יכפר בעד:

ויש נוהגים לומר אחר שיר ויכולו א"ת וטעם הדבר עפ"י מה שכתבנו למעלה בשם המקובלים כי בימות החול ש' דשבת כמוכה לאותיות ק"ר דשק"ר אבל בשבת שין' של שבת מתקשרת אל י"ת אמת בסוד א"ס תשי"ב מכב"ת ר"ת אמת ולפי זה יאמרו אמת אכן לא לאמת העדות יאמרו כן כי לא מצינו עדים שיאמרו על עדותן אמת ואולם אינו מעכב שהרי הוא התום כאמרים אשר ברא אלהים לעשות: והאומר שליח צבור ברכה אחד מעין שבע ותקנוה משום שבכ"מ זיקין מפני שבתי כנסיות שלהם היו בשדה וכיון שלא תקנוה אלא מטעם זה היחיד אכור לא מרה. ואף שבתי כנסיו' שלנו עתה בעיר ואין שם לכנה התקנה לא זזה ממקומה ובמקום שאין בית הכנסת קבוע וכל שכן אם מתפללים בביתם צריך להזהר שלא יאמר אותה והאומרה הוי ברכה לבטלה. ואולם גם לפי סודן של דברים מרומזת היא להמשיך מז' עליונות מתנה

ולפיכך

ולפיכך אין אומרים אותה בי"ט מפני כי האורה זו נמצאת לכלה בשבת בלבד כי היא בסוד בת ז' ולכן בכל התפלו' הם שבעה כדי להאיר בה מלמעלה ולכן בשבת אומרים ברכת מעין שבע שהרי נאמר בה מנור' זהב כולה ושבעה נרותיה עליה הרי כנגד ז' של תפלת ערבית. שבעה ושבעה מוצקות כנגד שחרית ומנחה. נמשך כל זה לנרות אשר על ראשה ומשם נמשכים לה ולכן בערבית חוזרים ואומרים ברכת מעין שבע כדי להמשיך לה מז' עליונות ממנה ולפיכך צריך לכוין ברמז השבעה ברכות הרמוזים בה הז' אותיות אהי"ה יה"ו והז' מונגלאן כדרך הכוונה בתפלה מה שאין כן ביום טוב ולכן אין אומרים אותה ביום טוב ואין מזכירין ביום טוב בברכת מעין שבע. וכן אין אומרים אותה בבית חתנים שהרי הכלה שם נתברכה בשבעה ברכות ואין לה צורך בברכת מעין ז'. ולפי טעם פנימיותן של דברים אלו אין לקבוע שלאומרו כל לילי שבתות אף כשחל להיות יום אחד של פסח בשבת אף כי לפי הפשט לא יתכן כי אז משומרת מן המזיקין כמ"ש הראשונים. ואחר כך יאמרו מזמור לדוד ה' רועי וכו' שנאמר בו ה' רועי כי בימות החול השער הזה יהיה סגור וההנהגה על ידי העבד מטטרון ובשבת כדין שמושא דקב"ה כמ"ש בזוהר פרשת נח והארכנו בזה בפרק ב' דר"ח ע"ש ולעומת זה תקנו מזמור זה בשבת להראות ההנהגה בשבת שהיא על ידי הוא יתברך ה' רועי וגם נזכר בתוכו שבית הנפש נפשי ישובב והעיקר כמ"ש בזוהר תרומה נפשי ישובב דא נפש דוד וכו' וגורי האר"י זלה"ה כתבו כ"וסי ר"ויה ר"ת ר"ך ועם הכולל לר"ך סוד הר"ך אורות מס"ע דא"א שעתה יש לו כולם. אך טוב וחסד ס"ת כ"ו מספר שם הוי"ה. וטוב וחסד שני' אלה טוב הם החסדים בעומדם ביסוד דאי' וחסד הם בנאתם החוכה. וגם כאן אך טוב וחסד ירדפוני אתוס בר"ת מספר שם הוי"ה ועוד אתוס שם יל"י בר"ת הוי"ה לאורך ימים ובס"ת מספר שם הדכ"י ומודע לחכמה ישית לבו אליהם בכל פעם שאומרו בשבת. ואחר כך יאמרו קדיש ברכו ואשר שבא לקבל שבת תוספת הרוח בברכו הראשון או אם לא שמעו יכין במחשבתו עתה בברכו האחרון לקבל תוספת הרוח והנשמה ביחד כי אם לא קבל הרוח בברכו הראשון לא יתכן לו לקבל הנשמה בפורום עלינו סכת שלום על כן עתה בברכו האחרון יכוין לקבל שניהם יחד הרוח והנשמה וכן ביום. וע"כ אין טעם להבלתי אומרים אותו בשחרית בשבת מטעם זה כלעדי סודי הדברים. ועל כי שקולה שבת כנגד כל המצוות אשר עליו הוכן כצדק תמונת הש"י ובה נתלים כל יסודי הדת וי"ג עיקרים אשר הניח בעל העקרים כמודע מספרי הקדמונים על כן אחר שהעדנו ויכולו בחדוש העולם נהגו לומר פיוט יגדל אלהים חי בכל שבת ונכון להיות כל איש מורד אותו בכוונה זו ואף

שאמרו

שאמרו על הרב שלא יפסק כו׳ היטב יורה לנו על הד׳ בתים הראשונים. שאין הדברים מכוונים ע״ד האמת. ובזוהר תרומה אמרו שירות ותושבחן דאית כאן קבלה אמיתית. ולכן אין ראוי לאומרם אבן מהמו אדון עולם ואילך מהולל בתשבחות ואין למנוע מלאומרם וכן אני נוהג עם כל החברים ולפעמים היה מורי ז״ל אומר אדון עולם במקומו :

פרק שביעי

אחר צאתו מבית הכנסת ליל שבת אל יסיח דעתו מקדושת היום אפילו רגע קטון וזה היכא רגליו קלות כאילות לבא הביתה לעשו׳ מלאכתו מלאכת שמים והחכם עיניו בראשו לידע במעמד הקדוש אשר הוא עומד בעת ההיא מלאכי עליון והשכי׳ למעלה מהן ובמעמד שלפתן יסובבו כמ״ש בזוה״ק ז״ל ת״ח כד אתי בר נש מבי כנישת׳ יהון עמיה מלאכין קדישין מהאי גיסא ומלאכין מהאי גיסא ושכינתא על כולהון כאימא על בנין ובהאי שעתא יפול מצדך אלף ורבבה מימינך וכו׳ עד לא תאונה אליך רעה כל דא אם איהו יעול לביתיה בחדוה ויקבל אושפיזין בחדוה וכן אמרו בגמ׳ ששני מלאכי השרת מלוין לו לאדם כע״ש מבית הכנסת לביתו א׳ טוב וא׳ רע וכו׳ ועל כן האיש הנלבב ילבש חרדה כמדו בצאתו מבית הכנסת ביתר שאת ויתר עז לבלתי יסיח דעתו מקדושת היום וכ״ש לבל יהיה ככסילים וכאוילים מדרך פשעם העומדים בהליכתן ברחובה של עיר ויספרו שיחת חולין זה עם זה אשר לא די כי הם מעותדים לעונשים קשים ומרים על עון שיחת חולין בשבת אלא אף גם מלאכי צבאות מסתלקין מהם וסורו טמא קראו למו כי מי בער ולא ידע כי לא יסבלו מלאכי עליון להיות ממתינים עליו והוא עוסק בדברים של חול ואין ספק כי כאשר אמרו שם על הבלתי מכין לכבוד הדרה של שבת שרגא ופתילא מתתקנ׳ ואיהו ואיתתיה בחדוה שאז השכי׳ אזלת ומלאכין עמיה וייתי יצ״הר עם בת דיליה ואתחברו עמיה ואמרין זה פלי הוא ומן חיילין דילי ומיד סורה עליו ומטמאהו וכו׳ כך יאמרו על איש המזלזל בכבוד לעמו׳ שם בדרך הליכת׳ ברוב דברים של חול ישתקע הדבר.

ולא באו לידי מדה זו אפס בהביט׳ בכל מעשה עבודת׳ כאו״מר שבה ולא בפנימיות רוחניות׳ה דרך נשים להם מצות הנשים מלומדה ואיש התמים תמיד יפן כי כל מעשה עבדתו פה ראשו מגיע השמימה ולפיכך שם ישכנו שכי׳ וצבאותיה להשתתף בגילו כאשר הוא מוסיף חיל ועוז בה כמ״ש רוכב שמים בעזרך ע״י מעשה עבודתו ובכבוד׳ שמים ואף על גב דאיהו לא חזי מזליה חזי

ומורא

ומורא לו יעלה על ראשו בעת ההיא וע״ל כיוצא בזה כאמר חכם עיניו בראשו וביארו בזוהר בלק דף רמ״ו ז״ל וכי היכא איכון עינוי דבר נש שלא בראשו דילמא בגופיה או בדרועיה דאפילו לחכם יתיר מכל בני עלמא אלא קרא הכי איהו ודאי דתנן לא יזיל בר נש בגילוי רישא ד׳ אמות מ״ט דשכינתא שריא על רישיה וכל חכים עינוי ומלוי בראשו איכון בההוא דשריא על ראשו וכד עינוי תמן לינדע דההוא נהורא דאדליק על רישיה אצטריך למשחא בגין דגופא דב״נ איהו פתילה ונהורא אדליק לעילא ושלמה מלכא צווח ואמר ושמן על ראשך אל יחסר דהא נהורא דבראשו אצטריך למשחא ואינון עובדין טבין. וע״ל דא החכם עיניו בראשו ולא באתר אחרא ע״כ.

על כן אתם גם אתם ממלכת כהנים וגוי קדוש תנו עוז לאלהים לשמור את דרך עץ החיים תכף לתפלה ברכת ה׳ בלי הפסק והעולם בנתים א״ו כי הפסקות מאמשו׳ למנוע ג״כ שפעת גשם נדבות והגבהת קרן התורה ותקות חוט החסד נקני׳ לכת גיבה וסמיכה וירא אליכם כבוד ה׳ ואיש על רגלו מן הבא בידו ועונש ידו בא יבא ברכה יחד עם מתנה שכינה ותאורהו שמחה וששון יבלא דברו ויתן בקולו קול עוז לאמר שבת שלום ומבורך וכן בא הרמז בפ׳ ביום קדשי וקראת לשבת ר״ת בקו״ל כי צריך לקרוא כבוד שבת מלכתא בקול רם לקבל את הכלה הנכנסה בסבר פנים יפות ובשמחה גדולה.

וכתב מהר״או ז״ל מורי ז״לה״ה היה נוהג לנשק ידי אמו תחילה ליל שבת. ואשר בא בסוד ה׳ יבין לו לכוין סוד הדבר כי כן הזאת נושק הידים דתבונה אמו סוד ח״גת שלה ושם הם הזרועות של התבונה והיא עולה עד שם וישתאו וישק לה. אכן כוונת הנשיקה תהיה אחורי היד ימין לבסם בה׳ מוכאות הפה שורש ה״ג שבה׳ אצבעות היד וע״כ צריך לאות ביד ימין אשר הגבורה אשר שם הם ממותקות וקרובות ל התקון ואותו היד כלבד שים המברך על ראש הפת דרך שאין שתי ידים זוכות כא״ח׳ וטבם הברכה בעת ההיא לפי שגמורי הברכות פתוחים וגם שדרך האב לכוון על בנו ולקללו כל ימות השבוע וכן הרב על תלמידיו ולכן מקדי׳ לברכו עתה ומשברכו לא יוכ׳ לקללו עוד ע״ד וברך ולא אשיבנה. ואח״כ יתאמן בכוונתו לקדש קידוש היום עם סדרו וכל עוד שיקדים להיות זריז לקדשו הרי זה משובח וכבר ביארנו לעיל פ״ה׳ שמזל צדק משמש בשעה אחרונה של ערב שבת ומאדים משמש בשע׳ אחד של ליל השב׳ וצריך להיות מקדש קודם הלילה כל מה דאפשר לבלתי יכנס בגבול מזל מאדים וסימניך צדק תרדוף כמו שביאר׳ שם. ואף אם הוא בתענית אין קפידא שאף שאמרו הלכה מתענה ומשלים היינו לומר שיתענה עד שקיעת החמה אבל כל שנכנס לתחום שבת שוב אינו רשאי להתענות. ובימי העומר כל שלא הגיע זמן הספיר׳

יכול

יכול ולעשות סעודת שבת מיד אחר תפל׳ ערבי׳ ובהגיע זמן הספירה יועדו יחד ויספרו וכן הוא מנהג בני אשכנז שלא לאחר זמן הקידוש והוא הנכון · ועודינו הדור בלבושו מעוטף לבכים כמלאך ה׳ לפני האלהים איש לפי מהללו יהלל בקדש הלולים ולכבוד הדרה של שבי׳ הרוחפת עלינו יכנס בכי טוב בשבחא דמטרוניתא ויאמר פרשת אשת חיל מראשה לסופה בנועם קולות ובגילה וברעדה ואיש המשכיל יאמר אותה בישיבה דמילין דעלמ׳ תתאה כשיב׳ כמ״ש בזוהר פ׳ אמור בסוד העומר וסימנך והוא יושב פתח האהל · ומשכיל עשה לכוון בה במקב׳ בכווי הזוהר הנאמרים בתוכה ·ולהיות כי מנהג ר׳ אבא ע״ה היה לבטא בשפתים פרטי סוד סעודות שבת לפני הסעודה כמ״ש בזוהר פרש׳ יתרו דף פ״ח ז״ל ר׳ אבא כד הוה יתיב בסעודתא דשבתא הוה חדי ואמר דא היא סעודתא קדישא דעתיקא קדישא סתימא דכלא בסעודתא אחרא הוה אמר דא היא סעודתא דקב״ה וכן בכולהו סעודתי ר״ש הוה אמר הכי אתקינו סעודתא דמהימנותא אתקינו סעודתיה דמלכא וכולי על כן כל איש המשכיל יאחוז דרך צדיקים לעמוד במקומו בשלחן ויאמר דא סעודתא דחקל תפוחין קדישין לבטא הכוונה בשפתים:

והסדר הנכון הוא כמסודר שם בפ׳ יתרו ז״ל א״ל ר״א לאבוי אילין סעודתי היך מתתקנן א״ל ליליא דשבתא כתיב והרכבתיך על במותי ארץ ביה בליליא מתברכא מטרוניתא וכלהו חקל תפוחין כו׳ וההוא ליליא חדוותא דמטרוני׳ הוי וכו׳ ביומא דשבתא בסעודתא תנייגא כתי׳ אז תתענג על ה׳ על ה׳ ודאי דההיא שעתא אתגליא ע״ק וכו׳ וחדוותא דע״ק עבדינן וסעודתא דיליה היא ודאי בסעודתא תליתאה וכולי דא היא סעודתא דז״א וכולי וטעם שנזכר בפ׳ והרכבתיך על במותי ארץ שהוא סוד סעודת הלילה אחר אז תתענג על ה׳ סוד סעודת שחרית לרמוז גם כן כי הכלה מקבל׳ שפע מן הע״ק קודם שתשפיע עלינו ופירש הכתוב הוא כך אז בלילה הכלה תתענג בע״ק שהוא על ה׳ ושוב תשפיע לנו וככן כתיב והרכבתיך על במותי אר״ץ

וזה הוא הסדר הנכון ומה שכתוב בפרשת האזינו חד סעודתא דמטרוניתא וחד סעודתא דמלכא וחד סעודתא דע״ק עכין הסעודות הוא מוכה ולאו סדר סעודה קחשיב רק חד וכו׳ שנה ולא פירש בסדר זמני׳ כמו בפ׳ יתרו ושם דיבר בקדשו בסדר המדות מלמטה למעלה כדרכו בכמה מקומות וכבר ביארתי זה באורך בס׳ חמדה גנוזה דף רי״ב ע״א (ועיין לקמן בפי״ז עוד בזה אמיתתן של דברים · ומרי נר״ו כתב שצריך בכל סעודה לזמן שלשתן יחד ובעל הסעודה בראש כולם בסעודת הלילה יאמר אתקינו סעודתא דמהימנותא שלמתא חדוותא קדישא אתקינו סעודתא דמלכא דא היא סעודתא דחקל

תפוחין

תפוחין קדישין וז״א וע״ק אתיין לסעדא בהדיה · ובשחרית אתקינו וכולי דא היא סעודתא דע״ק דחקל תפוחין וז״א אתיין לסעדא בהדיה · ובמנחה אתקינו סעודת וכולי דא היא סעודתא דז״א וע״ק וחקל תפוחין אתיין לסעדא בהדיה וסמיכות שלו ממ״ש בזוהר פ׳ יתרו ז״ל שלשה דרגין איכון דכלהו אקרון שבת שבת עילאה · שבת דיומא שבת דלילה וכלהו אקרון כלא שבת וכל חד וחד איהו שלטא כטיל לחברוי וזמין להו בההוא שולטניה דיליה וכד הא׳ אתיא לעלמא כולהו אתיין וזמינין בהדיה כד אתי ליליא זמין בהדיה לשבת דיממא וזמין ליה בהכליה ואתטמר בהדיה כיון דהאי אתיא שבת עילאה אתמשך עליה וכולהו גניזין בהיכלא דליליא וכולי ע״כ · והוא היה אומר שזהו הטעם שאמרו בגמרא בשבת דף קי״ט דרבה בר רב הונא אקלע לבי רבה בר רב נחמן קריב ליה תלת סאוי טחאי א״ל מי הוו ידעיתון דאתיכא אמרו ליה מי עדיפת לן מינה כלום אתה חשוב לנו מן השב׳ ולא פליג אמה שאמרו גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה אמנם גדולה שבת יותר כאשר בכל סעודה וסעודה כולהו מזדמנין במותב תלתא כחדא כאמור · ואח״כ איש תבונות ייסר ללכת במנהג טוב ההולכים בתמים להקיף את השלחן פעמיים פעם ראשונה דרך ימין בשתיקה ושוב יטול הב׳ אגודות של הדס אחד ביד ימין ואחד ביד שמאל ויחברם יחד ויברך עליהן וירויח בהם ועודינו מריח בהן יקיף השלחן דרך ימין עוד הפעם ואחר כך יאמר בלילה שמור וזכור בדבור אחד נאמרו כדרך שביארנו בו בקבלת שבת דשמור בחינת הלילה וזכור בחינת היום וביום יאמר זכור ושמור ·

ואשר הריחו בסוד ה׳ ישבע לבטא בשפתי׳ קיצור הכוונה כאמו׳ ליחדא שמא דקב״ה ושכי׳ הנה אנכי בא להקיף את השלחן אשר לפני ה׳ נוקבא קדישא דמלכא קדישא להאיר אל עבר פניה אור המקיף משלשת השריגים דמלכא קדישא ובהקיף אותם עוד הפע׳ יומשך אליה אור מקיף מפנימיות הגדולה והגבורה והת״ת דמלכא קדישא ויהי נועם ה׳ אלהינו וכולי · ובקחתו הת׳ ב׳ האגודות של ההדס בידו יאמר · מעשה ידינו כוננה עלינו בחבר שתי אגודות הדס אלו משולשות לחבר זכור ושמור זו״ן ולהאיר אל עבר פני הנוקבא בגירוף ההקף בה סביב לשלחנך מאור המקי׳ חג״ת דזעיר ובהריחו בם דרך החוט׳ מעז יצא מיתוק ה״ג מנצפ״ך אשר קובצו בה ויעלו למצח ויתמתקו באור המוחין בסדר המדריגה חוץ לחוטם רי״ח מספר רבוע אלהי״ם וה׳ אותיות שורשו וי״ג אותיות שהים מלא דיודי״ן ובחוטם מיתוק ניחח מספר ב׳ פעמים הכ״ל עם אהבת כלולותם· ובמצח מיתוק אש״ה מספר אלהים דיודי״ן וה׳ אותיות שורשו עם אהבת כלולותו ובמצח מיתו׳ ליהו״ה שורש ע״ב ס״ג מ״ה ב״ן · והכח״ח יעלה אל ה׳ ושב

כל מר למתוק ילכו יונקותיו ויהי כזי׳ הודו וריח לו כלבנון ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכולי ואף הכלתי כא בסוד ה׳ יעשה כסדר הזה ויאמר כשהוא מריח לשון הכתוב רי״ח כמ״ח אס״ה ליהו״ה שבמלו׳ שו כלול סוד הריח וקריאתן זו היא הלילן וכן יעשה כל זמן שהוא מריח ·

ויש לכל איש ישראל לזמר ולגנא שיר ושבחה הלל וזמרה לכבוד הדרה של שבת בעת הזאת איש לפי מהללו לעורר חבצלת השרו״ן לשיר בקול כעי׳ וכו ימצא תועלת גדול לעליונים למעלה וגם הנפש לו תמלא מאורי אור של מעלה וכמו שהיורדי׳ במרכבה צריכים לומר שירות ומכח אותם השירות נפתחים להם שערי מרכבה והם נכנסים להכלותיה ומתוסף כח בהם ללכת מעלה מעלה בכח השירות ואפס השירה לא יעברו כח להלוך כי בעודם משוררים הם מהלכים ושמש בגבעון דום יוכיח שאם לא היה משתיקו יהושע לא היה יכול להעמידו שבכח השירה מהלך ממזרח למערב אם כן גם בני אדם אשר בעפ׳ יסודם בכח השירים אשר ישירו לה׳ לכבוד הדרה של כלה יעלו ויכנסו בהיכלות הכלה כל אחד להיכל הראוי לו וכל שכן בשירים דאית בהון קבלה אמיתי׳ · ועודני עסוק בחבורי זה לזכות בו את הרבים אלהים אנה לידי פיוטי הרב זלה״ה שיסד לכל סעודה וסעודה של שבת להיות כל איש שור״ר בביתו מידי שבת בשבתו · מדובר בם נכבדות והן אומר והן דברים שעומדים ברומו של עולם כוונת סוד השב׳ וסדרים שלה וכלא רמיזא בחכמתא ליונקים מסוד תכחומיה· ולמען לא יחסר כל בם כשבור זה אביאנו אל בית חמדתי לזכות את נפשך ותענוגיה בליותך ואבאר יוסר אמרותיו פה לתשוקת המשכילים ·

וקודם יוסר השיר תאמר בנועם קול אהללה שם אלהים בשיר ואגדלנו בתודה ה׳ עוזי ומגיני בו בטח לבי ונעזרתי ויעלוז לבי ומשירי אהודינו ·

ואח״כ יאמר לחן מתי יבושר עם

אזמר בשבחין · למיעל גו פתחין׳ דבחקל תפוחין. דאינון קדישין

פרשת אלה הדברי׳ התחיל רבינו זלה״ה בזמר׳ נגד אותה שלהובית דאשא היוצאה מתחת כסא הכבוד שביארנו בפרקי׳ הקודמי׳ וכמו שאותה השלהובית מזמרת ובורכת ערינים כן הבעל השיר פתח דבר יאיר בזמרה ואחר הזמרה שיוסהר העולמות מאיכון מאכין דיולא· ינכס בכי טוב בשבת שהשבת הוא מעורר השפע מן שבת העליון סוד התשובה כי בה הוא השבת כי על כן שבת עולה י״ש בסוד להנחיל אהבי יש כנודע וביאר ואחר שצריך לומר בשבחין אלו למיעל גו פתחין ר״ל לעלן׳ וליכנס לפנים בפתחי **ה׳** אחרונה שבשם כי שנים פתחים יש לה א׳ למעל׳ ואחד למטה פתח של מעל׳ היא אתירה לרשעים השבים ופתח התחתונה היא לצדיקי׳ והן הנה הנזכרות בספרא דצניעותא באומרו ווי למאן דגלי פתחהא שגורמים לגלות פתחיה ושיתהנו הקליפות הימנה חס ושלום ואולם עתה בסדר שבת זה יכנס המכוין בתוך **ה׳** עצמה ויזכה ליקח אור השפע מבפנים באופן אשר לא יתגלה השפע למטה ליהנות ממנו הקליפו׳ ווהו אומרו ב״ו פתחי״ן שבתו׳ עצמה אית בה בתי גואי ובתי בראי ווה בשבחו נכנס לבתי גואי למחדיה מן סחרים שנהנים ממנה א״ן וז״ש דבחקל תפוחין ראינון קדישין דהיינו כשהיא מקבלת מן השפע והיא אנפין באנפין עם ז״א אז נקראת בבחינת נה״י דז״א חק״ל ובבחינת חג״ת שלו נקראת תפוחי״ן ובבחינת חב״ד היא נקראת קדישין כמ״ש הרב ז״ל ·

נזמין לה השתא . בפתורא חדתא · ובמנרתא טבתא · דנהרא על רישין

פרשת אלה הדברים מודעת זו כי כל דבר שבקדוש׳ בעי הזמנ׳ רבוני לומר שלהפריד כחו׳ הטומאה מהקדושה בעי הזמנה כענין זימון החלונה וברכת מזון על כן בבואינו עתה לקדש להמשיך הקדושה מעתיק׳ לחקל תפוחין קדישין מפחד ש מא יתעוררו הדיני׳ שאף על פי שבשבת הם נכפין היינו שלא יעברו כח לנא׳ החוצה מן הקדושה למטה לפעול פעולתם בעה״ז אמנם מ״מ עודם במקומם יכולים להתגבר וכמ״ש יכאו הדינים בגבורת העגומ׳ על כן בעי הזמנה כדי שיתמתקו במקומם ויהפכו מדין ויתן אותם לרחמים וכלפי זה יאמר כא נזמין לה השתא היינו לשכינה חקל תפוחין קדישין הנזכר שתב׳ לשרות עלינו ולהביא לנו הנשמות החדשות המתוספות בנו מהיכל עצם השמים שכל תוספת הם משם בכרוא בפירוש האדרא דבשא במ׳ כד נחית מדיקנא יקירא עלא׳ קדישא וכולי ע״ש ועל כן אנו צריכים לזמן כדי שיהא נגו יכולת לקבל אותו התוספת שאמר שממנו באים אלינו הנשמות יתירות על ידי חקל תפוחין קדישין כסגול׳ דבור זה שאנו אומרים נזמין לה השתא הדבור הוא פועל ואמר בפתורא חדתא הוא חדוש הלבנה שהי׳ אדנ״י מלא העולה תרע״א וי״ב אותיות המילוי וד׳ אותיות השורש עולין פתור״א שמתחדשת בסוד תוספת מזא ועל כן נקרא חדתא · ולהיות שהיא כהנית מסוד תוספ׳ דז״א היא זוכה לקחת גם האורה מן התוספת דז״א עצמו על ידי או״א כי סוד אימא היא סוד הנר וסוד אבא הוא סוד השמן שבא בו מעתיק קדישא כנודע בסוד כשמן הטוב על הראש והיינו דקאמר ובמנרתא טבתא דנהרא על רישין שתהא טובה

ומתוקנת בכל אלהותיה ובכל מ"ב הזווגים כמוכר בראש פקודת הזהר כדי לנהרא על רישין הנשמה יתירה שבראש מקום תחנותה · ·

ימינא ושמאלא וביניהו כלה בקשוטין אזלא ומאנין ולבושין

פרשת אלה הדברים שהכלה כשהיא עולה למעלה היא מתלבשת בג׳ עולמות ועולם האצילות הוא כסוד ימינא דהיינו שם ע"ב שהוא סוד אהיה וגם יה"ו דמ"ה שעולה ט"ל שמכיהם עולים ימינא ואלו הכ׳ שמות אהיה הם כ׳ מרגלאן הנזכרים בר"מ יתרו דף נ"ב ע"א ומהם יוצאים ז׳ שמות אחרים כמו שביארנו בפרק ו׳ ואלו השמות הם קישוטין דכלה כי הם בבחינת אורות ואותם דבריאה הם בבחינת כלים ואותם דיצירה הם בחינת לבוש שכן עולה חשמל מלבוש האופף על עולם היצירה ולעומ׳ זה יאמר כי ימינא עולם האצילות בב׳ שמות הנז׳ ושמאלא הוא עולם דיצירה סוד החשמ"ל במספר ושמאלא וביניהו דהיינו בעולם הבריאה שם היא בעת הקידוש וזהו וביניהו כלה וביאר ואמר שזכתה לכך בהיות לה אותן הקישוטין של הז׳ שמות דמרגלאן דאינון ברזא דקשוט וזה הוא שאמר בקישוטין אזלא ומאנין עולם הבריאה ולבושין עולם היצירה ובאמצעות אלו הקישוטין עלתה הכלה לראש נקודת הבריאה כאמור דנהרא על רישין ואחר כך היא עולה למעלה לנה"י דאצילות:

ידבק לה בעלה וביסודא דילה דעביד נייחא לה יהא כתיש כתישין ·

פרשת אלה הדברים · זעיר דאצילות הוא עתה בבחינת בעלה · וסוד האיסוק הוא כסוד הע"ב הנ"ל שהוא ימינא ואהי"ה שמאלא כסוד שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני והוא מצד החסדים אבו מטי כלפי חסד · וביסודא דילה פירוש שיש ביסוד של ז"א ב׳ בחינות בחינת א׳ מה שנוגע לז"א ובחי׳ ב׳ הוא מה שנוגע לה ומה שנוגע לה נקרא על שמה וז"ש וביסודא דילה דהיינו בחינת יסוד דז"א שהוא חלק דידה · והכוונה שאותם האורות שמאירים מצד החסדים והגבורות בתוך יסוד ומתמתקים שם הגבורות יכנסו לתוכה ממותקים במדריג׳ ימין כי בזה יעביד לה נייחא שבהתמתק הג׳ גבורות בתוכו כשאח"כ מגיעי׳ אליה הם באים מבוררי׳ מהקליפות והקליפות אין להם אחיזה כלל ממנה וזהו לשון נייחא כמ"ש והניח ה׳ אלהיך לך מכל אויבך מסביב וישבתם בטח ואמר יהא כתיש כתישין בלשון תפלה כלומר שיסוד זה יתן לה שלו בתוך היסוד שלה באופן כי יתכתשו הגבורות שהן

ג׳ גבורות

ג׳ גבורות שבלתי ממותקות וז"ש כתיש חד כתישין תרי הרי ג׳ כתישין נגד שבירת כח הג׳ גבורות · א"נ יהא כתיש כתישין ירמוז לסוד האמור בזוהר פרשת פנחס דף רמ"ז ע"א ז"ל בלולה בשמן כתית · בשמן בההוא שמן דנגיד ונפיק מלעילא אר"ש יאות אמרת אבל מאי כתית אלא רזא איהו דכיון דאיהו שמן מאי כתית אלא רזא הוא דקא רמיז לשמשא בנוקבא לאנגד׳ לגבה שמן כתית כדקא יאות דהא לא הוי אלא כתית לאפקא מזתים דאינון שייפין דגופא ולאמשכא ההוא נגידו מלעילא בכל שייפא ושייפא לא הוא אלא כתית · ונדיק איהו דכתיש כתישין ואפיק מכל אינון שייפין עלאין דאינון זתין קדישין משח רבו בתיובתא שלים לגבי נוקביה ואי לא כתיש לא יפוק ההוא משחא של כלא תיאובתא דשייפין וההוא נגידו לא אתהני מניה נוקבא ולא הוי כדקא יאות עד דתהא בלולה מיניה להתאנהא מיניה ע"כ ואל סוד זה אמר כאן וביסודא דילה יהא כתיש כתישין ·

צווחין אף עקתין בטלין ושביתין ברם אנפין חדתין ורוחין עם נפשין

פרשת הדברים צווחין זהיא הקליפות דעצמן מסט׳ דשמאלא שהם תק"מה כנודע ועתה באור שבת נמתקין ט"ל אבל תק"ו שהם כמנין שו"ר הן בלתי מתוק ואע"פ שהן בלתי מיתוק מ"מ הרי הן כמבוטלין בשבת לשון שביתה והיינו בטלין ושביתין · אף עקתין הוא הקלי׳ דישמעאל מימינא שבא מהגר שהיתה צרה לשרה ותרגום צרה עקת׳ ואמר אח"כ ברם אנפין חדתין כי לא בלבד נתבטלו הקלי׳ אלא גם אנפין חדתין כלומר אנפי זוטרי מתחדשין דהיינו בסוד תוספת יסוד דא"ק שאותו תוספת נמשך לא"וא וזעיר ונוקביה ומתחדשים החב"ד שלהם שהוא סוד הפנים ומתוך כך נמשך השפע בו"ק שלהם שבחי׳ חג"ת שלהם הוא בחינת רוח ובחי׳ נה"י שלהם הוא בחי׳ נפש · והיינו דקאמר אנפין חדתין בערך הנשמ׳ דזו"ן שהיא בחב"ד שלהם ובחי׳ רוח שהיא בחג"ת שלהם ובחי׳ נפש שהיא בנה"י שלהם והנשמה יתירה של תוספת שבת היא בא לרוב העולם מבחינת נפש דהיינו מיסוד דנה"י דז"א או דנוקבא כל א׳ לפי הראוי לו · ובלפי המחדרי חקלא כפי כוונתם אמר אנפין חדתין שמתחדש במוחם אנפין חדתין בא בחי׳ חב"ד דנה"י דזו"ן ומשם בא להם הנשמה יתירה ולנבוני׳ נמשך להם רוח מצד חג"ת דנה"י שלהם ולשאר כל העם נמשך להם נפש מהנה"י של נה"י שלהם וז"ש ורוחי"ן עם נפשי"ן · נמצא כי כל השלשה מדריגות שיורשים ישראל בשבת כולם בבחינת נפש זו"ן בסוד שבת וינפ"ש ומאמר הרשב"י בפרשת בראשית דאית להון נשמתא קדישא

בשבת

בשבת היינו נשמה של הנפש כמדובר :

חדו בני יתי׳ ועל הדא תרתי׳ נהורא לה יכתי׳ · וברכאן דנפישין

פרשת הדברים מודעת זאת כי כל חדוה מצד הגבורה שהחדוה היא מעוררת את החום ואותו חום הוא מצד הגבורה ולית חדווה קמי קב״ה כמו מיתוק הגבורה ממעשה התחתוני׳ ומעשה התחתוני׳ צריך לעלות קודם מ״ן לזו״ן וכל מ״ן הם מצד הגבורות והגבורות נמתקות כסוד הגורא שבא דביה תחדי נפשא · שהחדוה היא צורך לז״א ליקח המוחין הראויים לאורה כמ״ש ר״ש באדרת האזינו דף רפ״ח ע״ב ואלו המוחים הראויים לאורה צריכי׳ שיהיו הגבורו׳ נמתקות מן החסדים ואז הגבורות כשבאים אליה הם באות בשהם ממותקות ובימות החול אינו נמתק אפס ב׳ גבורות פחות שלים והב׳ והב׳ אינן נמתקין ואולם בשבת מקבל הז״א החדוה מאו״א ואו״א מא״א דהיינו בתוספת יסוד דא״ק ואז הוא מקבל הארה גדולה בכפלים עד שמתמתקות כל הה״ג ואז תגיע שיה הארה עצמה של אור תוספת שבת וז״ש דרך תפלה חדו בני **יתי׳** שיביא הזעיר החדוה שלמעל׳ בסוד המיתוק הז׳ הרבה בכפלים וז״ש ועל הדא תרתי׳ כלומר על חדא שהיא רגילה לקחת אותו המיתוק בשאר הימים תרתי׳ גם הב׳ יתמתקו ומלת תרתי יחזור על ב׳ דברים חוזר על החדוה כפלים וגם על הב׳ גבורות · ובכן נהורא לה ימטי׳ לאותה הנהורא עילאה דהיינו הארת תוספת שבת עצמה יגיע אליה · גם ברכאן דנפישין הוא על אותם ז׳ ברכו׳ שמקבל ז״א בכל ליל שבת שרוג מתן היא סוד תפלה מעין שבע וכל להדר מאלו השבע ברכות שמקבל הם כלולים מעשר והם השביעי׳ של סוד יין דקידוש והם באים אליו מסוד ז׳ דנגלגלתא וע״ק ועל אותם הברכות אנו מצפים שזה יכנס כולם אליה

קריבו שושבינין עבדו תקונין לאפשא זינין ונונין עם רחשין

פרשת אלה הדברים מבוארים מאיליהן שאנחנו שושביני דמטרוניתא בקרב לעשות תיקונין דילה לתקן הג׳ מעלו׳ שבה שהם סוד ששה מעלות לכסא ולומר שבסוד הזמר הזה ובתקונים שאנו מתקנים מטה ושלחן וכסא ומנורה בזה נשלמו תקוני הכלה וכשנקרבים ישראל על השלחן כאלו נקרבים אל המזבח ובמקום הקרבן הוא התקונים הנעשים בקידוש ובנטילה וב׳ מקום הזמר שהיו הלוים אומרים הוא הזמר הזה ולומר נהפוכא ויכין שצריך גם המעשה להרבות במיני פירות ומיני תבשילין גאים ואמין עם רחשין ותנים גדולים ודגים קטנים · נונין שהם דגים גדולים רמז ליסוד דא״ק הנז״ל והרחשין שהם הדגים קטנים רמז ליסוד דאריך כמ״ש בזוה׳ עילאה פקיחא בנוני ימא · כי על כן שמשבילים יזהרו להיות בסעודתם דגים גדולים עם הקטנים ועל כל פנים לא יעבור שלהיות בסעודתו איזה דג שיהיה ובכן תקבל הכלה תקוניה ·

למעבד נשמתין ורוחין חדתין בתרתין וכתלתין ובתלתא שבשין

פרשת הדברים עתה יבאר מה תועל׳ יש בתקוני׳ הכלה ואמר שהן למעבד נשמתין שבכח סגולת תקונים אלו נעשה מ״ן לזו״ן ובאים להם מוחי׳ דהוו לאולד׳ נשמתין וגם רוחין חדתין הם הרוחות חדשו׳ שבאים למכוונים בסוד ה׳ ליראיו כמ״ש ורוח חדשה אתן בקרבכם שבאותו רוח שנוסף על המכווני׳ יתחדשו בהשכלת׳ להשיג בכל דבר הן ברוחני והן בגופני ואמר תדע במה נעשים הנשמתין ורוחין חדתין היינו בתרתין ובתלתין הם סוד הל״ב נתיבות שמתפשטים מאבא תוך אימא ועוברים תוך כה״י דאימא ובכנסי׳ בז״א כלולין במוחין שלו דהיינו בחכמה שלו ואף על פי שבחכמה שלו מתפתחי׳ ל״ב אלהים דעובדא דבראשי׳ כמ״ש באדרא אלו הל״ב אלהים הם נכנסי׳ באבא ואינן נראין כלל אבל כשיורדים למטה בז״א שם יוצאים ויוצ׳ לחוץ והם ל״ב אלהים ועתה בשבת אלו הל״ב אלהים הם נמתקין בתלתא שבשין הם שלשה ענפין דאימא שהם כה״י שכוללים בתוכם כה״י דאבא ומתוספת הארה להם מתוספת שבת ומתמתקים הל״ב אלהים ונעשו כולן יחד כבוד חסד״ס עם חדוה של הגבורה ונמצא עתה שהם ל״ה ל״ב אלהים ושלשה שבשין והם הל״ה תיבות שבקידוש ומכח המתיקה זו בחדוה זו שיש המשכן אחד לאולדא נשמתין ורוחין חדתין הנזכרים ·

ועטרין עלא ומלכא דלעילא דיתעטר כלא בקדיש קדישין

פרשת אלה הדברים כי הנה מודעת זו שז״א יורש מאימא תרין עטרין והם נקודות הח״ג ואלו העטרין באים עליו מהבטישה שבטש מזל הא׳ עם מזל הי״ג ומאותה הבטישה יוצאין הב׳ עטרין ויורשם ז״א מאו״א והארת מקפת את הכלה בסוד ויתיכו תתבקני כמנא שלשון עטורין זה היינו סטבין כמו עוטרים את דוד ויש בו שתי משמעיות משמע עטרין ומשמע עטורין וז״ש ויעטורין עלה כלומר עליה כמו הלבוש שעליו ואמר כי אף כי עי״ד עטורין עלא מצד ז״א עתה הם

כאים אליה ממלכא דלעילא סוד יסוד א"א שנקרא מלכא להיות שדבוק בו העטרה סוד המלכות כמודע ועל כן אמר ומלכא דלעילא לאפוקי ז"ל לומר שהארה זו מגעת אליה ממש ופירש תדע למה הוא מאיר אליה דיתעט"ר כלא בקדיש קדישין כדי שיגיע הכל מעוטר מן העטרה דא"ק שהוא קדיש קדישין ובכן כל האצילות יהיה מעוטר מתוספת יסוד דא"ק ·

ומאן דתני ועטרין שבעין לה לא משתבש כי כן הוא לשון הזוהר בפרשת פנחס ז"ל יומא דשבתא חדוה איהו לכל וכלא אתעטר עילא ותתא ונקודה תתאה (פי' המלכות שהיא בסוד נקודה) נהרא לסלקא לעיל' בספירו דעטרין שבעין חולקין יתיר ושבא דכל שבין (פי' ע"ק) אתער וכו' וסוד ע' עטרין הם נמשכים מסוד ז' תתאין דעתיק יומין המתלבשים בז' תקוני רישא דא"א וכלפי זה אמר ועטרין שבעין לה כמ"ש במאמ' ונקודה תתאה נהרא לסלקא בספירו דעטרין שבעין וזה בא לה ממלכא דלעילא רישא דא"א שעכשיו יתעטר כלא בקדיש קדישין כמ"ש ושבא דכל שבין אתער·

רשימין וסתימין בגוה כל עלמין דבה עתיק יומין הלא בטיש בטשין

פרשת הדברים שעולם העשיה נכלל ביצירה ושניהם בראש עולם הבריאה ובריאה הנה י' דמלכות דאצילו' באופן שכל העולמות רשימין ומצויירין בגווה · והם סתימין כדי שלא יהנו מהם הקליפ' כשאר ימות החול ופי' ואמר תדע מאין הכח הזה לה דבה עתיק יומין הם . הז' תקונים של ג"ש קר"ע פ"א הקרוין עתיק יומין המאירים אל עבר פניה היום וכמו שבוטשים ב' כמהן דמרגלאן אהי"ה והו"י ויונאי' בגניזו כמ"ש בזוהר דמתכנשי לתמן ובגניזו דילהון אעלין דא בדא ונהרין דא בדא ונאצלים הז' שמהן וכמו שבוטשים אלו האותיות של במת אלו כך למעלה בוטשין הז' תקונים הנזכרים זה בזה כדי להוציא תוספת הארה בה · וז"ש דבה עתיק יומין הלא בטיש בטישין · הם ב' דברים א' על הז' הנז' והב' על עתיק יומין הוא מורה באצבע ואו"ר הלא הוא אותן דבטיש בטישין לאפוקי העטרין הנז"ל :

יהא רעוא קמיה דתשרי על עמיה דיתענג לשמיה במתיקין ודובשין ·

פרשת אלה הדברים שמתפלל שיהא רעוא קמיה עתיק יומין הנז' קודם שתשרה שכינה על עמיה ובפרט על אותו שמתענג בשבת לשמו יתברך במתיקין ודובשין הם . הסודות שהם בסוד מתקין וטעמי וטעמי תורה שהם בסוד דובשין · ואית דגרסי יהא רעוא קמה · דתשרי על עמה · דיתענג לשמה · במתקין ודובשין · והפי' על הכלה המאירה לה אורים גדולים וע"כ אנו מעתירים יהא רעוא קמה דתשרי על עמא ע"ד אתה ה' אל תרחק שאמרו בזוהר · וכן גירסת מהרח"ו ז"ל :

אסדר לדרומא מנרתא דסתימא ופתורא בנהמא · בצפונא ארשין ·

פרשת הדברים סוד מ"ש שלחן בצפון מנורה בדרום · והם סוד לאה ורחל מנרתא דסתימא הנה היא לאה שהיא עלמא דאתכסיא שריכיה תקיפין ואנו ממתיקין אותה בדרו' ונודע כי עיני לאה רכות ואין לפי שמאירים בה בעינים שלה כ"ה דאימא מה שאין כן רחל שהיא עולימתא שפירתא דלית לה עיינין כי אין מגיעין אליה כ"ה דאימא וע"כ היא רמוזה לשלחן והשלחן עולה ב' פעמים צדקה וצדקה היא מלכות בשתי בחינותי' בחינת לאה שבה ובחי' רחל שבה ולכן היא בצפון דמסטרא דמנורה דא אתיא אבל לאה אע"פי שריכיה תקיפין מ"מ השמן של המנו' סוד כ"ה דאבא הכלולים בכ"ה דאימא כי השמן שבתוך הזית הם כ"ה דאבא והזתים עצמן הם כ"ה דאימא והם השני זתים שראה זכריה א' מימין הגולה וא' משמאלה וכלפי זה אמר אסדר לדרומא מנרתא דסתימ"א שריכיה תקיפין ואנו ממתיקים אותה בדרום שהוא סוד השמן שבתורה ואפשר שכינה אותה בלשון סתימא לפי שהארה הבאה אליה היא ג"כ סתימא דכל סתימין כדרך שסידר הרב בלשון התפלה יהא רעוא מן קדם סתימא דכל סתימין עתיקא דכל עתיקין סתימא דכלא דהיינו חוט הא"ס הנכנס תוך א"ק ומאיר בכל האצי' ומגעת הארתו עד לאה ורחל אלא שלאה שריכיה תקיפין אנו צריכין למתקה בשורש החסדים שהוא שדרום הזה ועל זה כינה אותה סתימא מפני שסתימא דכלא נהיר בה :

ואמר ופתורא בנהמא

על בחי' רחל עם המוחין שלה וז"ש ופתורא בנהמא סוד לח"ם העולה כמספר ג' הו"יות שהם שורש הארת כה"י דז"א שבה ונותן לה מוחין · בצפונא ארשין פי' בצפון שהוא כח הגבורות אני משרש אותה בשרשה וכבר ביארנו בפרק ה' שלא להניחה לשבת שם בצפון כי אין כח לשבת שם בצפון מפחד הקלי' אלא עתה שאין בהמ"ק קיים אנו צריכים ליטול אותה מן הצפון ולתת אותה אל תח' המנורה כדי להכלל רחל ולאה בדרום וז"ש ארשין . בלבד ולא נקט לשון הנחה ממש :

בחמרא גו כסא ומדאני אסא לארוס וארוסא

וארוסא להקפא חלשין

פרשת אלה הדברים לתקן כל הנזכר של הכלה ואמר אמרא שה"ס הנזכ' גו כסא שה"ם אלהים שנמתקים שניהם. יחדו דע' דיי"ן זו"ן ופ"ו דכו"ם המה יעלו קכ"ו במספר ו' הויות שביסוד בסוד יוסף העולה קכ"ו ומתאים מהם ב' חסדים א' נגד זכור וא' נגד שמור והיינו דסמיך ליה ומדאכי אסא סוד ב' אגודות הדס א' נגד זכור וא' נגד שמור כ"ה נגד דאימא שיורדים למטה עד כ"ה דז"א בסוד נצח נצחים הוד הודות כמ"ש בתקונין ונצח הוא כנגד זכור והוד נגד שמור ואגודה המשולשת דנצח הם ג' הויות בנקוד סגול והמשולש דהוד ג' הויות בנקוד שבא באופן שהם ו' הויות מחוברים יחד והוא המיתוק דקמ"ל גו כס"א ואמר לארוס וארוסה שזו"ן עתה בסוד אירוסין והוא ארוס על כי אין לו מוחין כל הצורך לזווג שהנ"ה בלבד דאימ' יורדים למטה בסוד נצח נצחים הוד הודות כאמור שיסוד שלה קצר ואינו מגיע ליסוד ז"א ומנ"ה דז"א המה מאירים בכל קומת מלכות שהם במקום נצח הוד שלה אשר המה חלושים בימות החול ובהקף השלחן במדאכי אסא תכתן כח לנ"ה שלה והיינו לאתקפא חלשין:

נעבד להון כתרין · במלין יקירין · בשבעין עטורין · דעל גבי חמשין ·

פרשת אלה הדברים שצריכין אנו לאחר תתנו תוקף לארוס וארוסה לעשו' להם בחינת כתרים ואלו הכתרים יהיו מכח מלין יקירין דהיינו רזין דחכמתא שהם יקר ורבותא לזו"ן ואלו הכתרים יהיו מן השבעין עטורין דע"ב חמשין וה"ס הז' תקוני דגולגלתא דעתיקא שהם ע' ונקראים עטורין על כי כולן מאירי' בכל האצילות בסוד עטרין ואלו הז' מאירים באבא ונכנסים בה' של תבונה דהיינו ת"ת נה"ים שהם ה' והם נקראין נ' שערי בינה · והארת הע' על אלו החמשים ונכנסים אותם ההארות בתוך הה' ספירות דתבונה הם נעשי' בסוד ה' חסדים ומאות החסדים שנכנסים אל תוך ז"א מהחצי שעודף מן החסד המגולה נעשה להם כתרים ·

שכינתא תתעטר · בשית נהמי לסטר · בווין תתקטר וזינין דכנישין ·

פרשת אלה הדברים ההוא אחר שבשו הכתרים שאנו מכתירים היא ג"כ אחר כך מכח הכתרי' שהכתרנו שניהם גם היא מעצמה תתעטר באות של ז"א שהיא ו' שבו ובזה זוכה ולוקחת גם מהזינין שבו שהם המוחין המכונסים באימא ונכנסים בז"א והיסוד שלו

מכניסן

מכניסן אצלה וז"ש בווי"ן תתקטר פי' בהרכה ווי"ן תתקטר שהן ג' כה"י דאימא וג' כה"י דז"א · ואף על גב שהשלשה הווי"ן אינם אפס ב' כ"ה דאימא בלבד מגיעים אחרתן ש"ה אבל היסוד שבה שהוא קצר אינו מגיע לה על כן הם שית נהמי לסטר בלבד · ולקמן בס"ד נבאר סוד הי"ב נהמי בשיר של שחרית ועוד ביארנו פשט הבית הזה למע"ה כסדר ד' תקוני כלה מטה ושלחן וכסא ומנורה ע"ש ·

שביתין ושביקין מסאבין דדחיקין · חבילין דמעיקין וכל זיני חבושין

פרשת אלה הדברים לומר שיהיו מבוטל י' ונדחין לנוק' דתהומא רבא משאב י' דדחיקין סט"א שהם דוחקין רגלי השכינ' כאשר חכמים הגידו דעים דוחקי' רגלי השכינ' שגורמי' להתפשט הטומאה בכל העולם ורגלי השכינ' הם נדחקין מן הטומאה ונדחקות בעצמ' וחבילין דמעיקין הם מלאכי חבל' המצירין ורבין לרשעים בגיהנם מעיקין להם וכל זיני חבושין הם מיני שידה ושידות ונגעי בני אדם הנולדים מש"ז לבטלה ונעשים מהם זיקין ושידין מסאבין ואתן הטיפו' של קדושה הם חבושין · שגם כל אלו יהיו שביתין ושביקין עד כאן הגיע ביאור פיוט המקודש הזה נועם דברותיו כדרבונות וכמסמרות נטועים ועל סדר כוונות שבת בנוי לתלפיות ועתה אהובי קורא נעים ה' עמך גבור החיל בזה ראש וקדש להתעלם באהבים ולעורר אהבת הדודים למעלה ולזמר עריצים והכרת כל החוחים והקוצים הסובבים את השושנה עליונה לחבר אחת נעורים עם דודה באהבה ואחוה וריעות אשר משם יושפע שפע ישועה ורחמי' לנפשך לעבוד את ה' וליראה ולאהבה את שמו ובהתכלל עולמות עליונים למעלה תוכלל ג"כ נפשך עמהם לאור באורים גדולים הפלא ופלא וכבר הודעתיך בכמה מקומות כי אף אם לא תדע שכו"ל פרש"ת אלה הדברים ותעלומותיהן אל תנח ידך מהם והן הן הדברים המקנין באמירה ומקדישין ומצרינים את הנשמה קריאתן זו היא הללן · ודע עלי המעשה רבים מבני ישראל אשר בימי אבלם רע בעיניהם לזמר בשבחין אלו ובוטל השיר מפיהם ואין ספק שנפש המת נותנים לה את הנעדר כזה ומדרכי החסידים הראשונים להתאפק עצמן ולסור מהם תורתו של דו"אג בשבתי' רב הקדש ולזמר בשבחין כדרך כל הימים לא יעדרו דבר ובכן המת יהיה לו נחת רוח יתירה והשביע בנחמות נפשו והרשב"י ע"ה הגיד בזוהר פ' אחרי מות שסגולת החדוה בתחתונים לכבוד השכינ' מכפרת עו"ן ז"ל וכד חידו דזוג' אשתכח במלכא ומטרוניתא כל שמיין וכל בני היכל' כלהו אשתכחו בחידו וכל חידו דעלמ' וכל חובין דחזו קמי מלכא אתכפ' להו ע"כ ובכן אף נפש המת תיהוי לה כפר' ולפיכך

האיש

האיש המשכיל יחוש במעשיו ולא יעבור מלעשות כסדר הזה כל הימים ·

והנה מכתב רבינו הקדוש האר"י ז"ל היה לזמר בשבחין אלו בתוך הסעודה קודם ברכ' המזון להיות כי הוא היה מלא רוח חכמה ומתכוין לפני הקידוש כוונות וייחודים אשר לא נגלו אלינו ולא פנה אל סדר הפיוט הבנוי ע"ד הכוונות הפשוטות לרואי השמש ועל כן אחז מזה וגם מזה לא הניח ידו הוא ותלמידו מהר"חו שהיה סועד אצלו בכל שבת ולא זזה ידו מתוך ידו כל השבת כולו ככתוב בכתבים וזה על יתר הכוונות שלא נמסרו לנו אז היו הרב והתלמיד יונאים בשיר ומשכין בשי"ר המקודש לפני ב"המ אכן עיקר יסודתו של פיוטים הללו יסד המלך לזמר אותם לפני הקידוש דבר השוה לכל נפש ומספר נוסחו תשבילהו באמרא גו כשא וכו' ושכינתא תתעטר בשית נהמי לסטר וכו' שהן הן הדברים הנאמרים לבוד הקידוש ולסידור לחם הפנים הערוכי' לפנימו וכן נהגתי וכך נהגו חבירי וכן נכון לנהוג וביותר לאשר לא באו בסוד ישרים להבין ולהשכיל פרטי סודות התקונים הנעשים בלילה הזה אשר בהבטא בשפתים השיר המקודש הזה לפני הקידוש חזקה שליח עושה שליחותו ויעלה ביסוי שכתיב בפרטי הכוונה כאילו כיוונו בהגה ממש וכל הדב אינו חייב אלא כשיעורו ·

ואולם אשר הוא חכם הרזים לא יתבנך בלבבו לנלות י"ח בזמר בשבחין אלו לבדן רק בכוונו כל פרטי הדברים כאשר המה בסוד הקידוש ולכן תקנתי נוסח תפלה כוללת כל הכוונות לאומרה כל הבא בסוד ה' לפני הקידוש בקבלו את הכוס מיד ב' ידי זולתו בשתי ידיו כמו שנודע מכתבי הקדש רבינו ז"ל ·

ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה וכו' הריני מוכן ומזומן לקיים מ"ע לקדש על היין כמו שנא' זכור את יום השבת לקדשו לתקן את שורש במקום עליון ומעש ידי"נו כוננהו באחזי בכוס בשתי ידי' להמשיך מח' בר דז"א נ' שמות **י"ה** עד חנ"ת יד"יו דב לו והיו לה.אורות **יוד הי'** דחכמה ביד ימין מלא דיו"דין י' עגולה תמונת כף היד ועם מלואה תעלה למספר **כ'** **וה"י** במספר י"ד פרקין דיד עם אהבת כללותו וי"ד אותיות יהיה במלוי מילואהו **יוד הי** דבינה ביד שמאל מלא דיודין · ושניהם מליאים המה יעלו במספר יי"ן במספר סך אותיות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ואו"ב דמוחין וקס"א קמ"ג קנ"א דנ"הי דאימא החופפים אור.ב ולמספר שבעה יודין דע"ב ס"ג ולמספ' שבע' יודין דהרב' הויות ובלש אהיה בפשיטותן **וי"ה** פשוט יומשך בדעת' הכל ועם המלואים יעלו לי כתר הכו"ם אשר בידי מספר אהיה שבו ה' אותיות שרש הה"ג אשר נמשכין אליה הדעת ז"א · ובתתי אותו מזל בחזה יבונם נהבדים הנאירים שמה ובתתי בת עיני בו

תאיר

תאיר ב"ת דשב"ת העולה למספר ה' פעמים י"ה אר"ב מרגלא דשבת · ובגופי בו יומשך לכלה אור נוסף מכתר דזעיר והאיר אל עבר פניה אור פנימי דכתר חכמה בינה דעת דזעיר אנפין דרך פנימיות חנ"ת שלו ויבא אל פני הכוס נוקבא קדיש' ויכנס בתוכו יי"ן הרקח העולה למספר ז' ספירות כחכ"ד הנ"ת כל א' כלולה מעשר ובתתי הכוס על יד ימיני תאיר כולה מימין ומעז יצא מתוק הה"גו כו"ס מלא ברכת ה' · ובהגרף כח הכל הדבור בסד' הקידוש אל המעשה תקח לה אורות אלו מחוץ לזעיר בנאת מפה ז"א ופנה לסובב על הכו"ס וכי"ה פשוט האתוס כי"וס ה"פישי יאיר שם **י"ה** דדעת ובחמשה ושלשים תיבות המאירים בויכולו יאיר שם **יו"ד ה"י** דס"ג דבינה ובחמשה ושלשי' תיבות המאירי' בברכ' הקידו' יאיר **יוד הי** דע"ב דחכמת אשר בהגרף שניה' יחדיו יעלו למספר שבעים אור מקיף דיי"ן ובהגרף אליהם **י"ה** הפשוט יהיה אור המקיף דכו"ס עם אהבת כללותו והוא מספר אלהי' שמו שורש הה"ג הנמשכי' אה מדעת ז"א · ובכן בקבל לה מוחי חב"ד דז"א מקום הקונין ת"ובימין במספר קדו' תתעטר כלה בשם חקל תפוחין קדי"שין ובעת הזאת בכח סגולת הקידוש יכנסו שלשה פרקין קדמאין דלמ"ד דנל"ם דאכ"א ומאורות אל תאי"ר בב"רן לאור באור החיים עולם שבולו שבת מנוחה לחיי העולמים ויהי נועם ה' וכולי' יהיו לרצון וכולי · וכל האיש אשר לא בא בסוד ה' אל ישלח ידו בנוסח תפלה זו רק לפני הקידוש יכנס בבי טוב יפתי' בשפה לאמר: ליחדא שמא דקב"ה ושכינ' בדחילו ורחימו ליחדא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל :

הנה אנכי בא לקיים מ"ע לקדש על היין כמו שכתו' זכור את יום השבת לקדשו להאיר אורו' גדולים בשכינת עוזינו כוס מלא ברכת ה' ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו יהיו לרצון וכולי · האמנם יש כח ביד האיש הישראלי להמשיך המשכת האורות אלו בעליונים למעלה ולהיות בצלם דמות תבניתם בקבלת אורים גדולים כמ"ש בתקונים תקון מ"ז ז"ל ואי מקיים זכור ושמור בשבת איהו בצלמו כדמותנו וכו' בזוהר גם במעשה בדברים הפונמי' אל היין לקידוש ואשר בהם רבים כשלו ונפלו באין מבין והוא מ"ש הטור סי' ע ר"ב שאין לקדש על יין מגולה אפילו האידנ' דלא קפדינן אגילוי מפני חשיבותו ואף גם טעמא רבא איכא למילתא בסוד יין המשומר שבו מתקדשת הכלה כמ"ש בזוהר תרומה דף קס"ט עד כי מפני זה אין מקדשין ביין שריחו רע כי יין זה הוא בסוד כמ"א אף דריחיה וטעמיה חמרא דיין זה חומרתו גדולה ולא ידבק בידך מאומה מן החרם · ואולם לפרט היין עצמו רבו המכאובות ואני הנבר ראה בעוני עמי ומאכה הנרכ נפשי בעוורי דרך עדי הפראכקייא בכמה איקלמין

נתפרנו

נתפרצו רבים מבני עמינו ונהגו היתר לשתות יינם של גוים בשאר הימים ורבים הוסיפו על חטאתם פשע לקדש בו שבתות וי"ט וע"ל כי אין שייך בעון חמור כזה לומר להם לישראל מוטב שיהיו שוגגים וכולי שמתי נפשי בכפי ופי אמלא תוכחות בעד בת רבי׳ ודרשתי חומר איסורו וגודל פגמו ולמען למד דעת את העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד אודיע דברי פה בקיצור:

הנה שנו חכמים בלשון המשנה פ"ב דע"ז אלו הדברים של גוים אסורין ואיסורן איסור הנאה היין והחומץ של גוים שהיה מתחילתו יין כו׳ ופי׳ התוספות מתניתין איירי בסתם יינם וגזרה דרבנן היא ופריך תלמודא יין מנלן ופירשו התוספות דאיין נסך קאי מנלן דאסור מן התורה כי על כן גזרו רבנן על סתם יינם ביין נסך גמור ומשני אמ"ר בר אבוה דכתיב אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם מה זבח אסור בהנאה אף יין נסך אסור בהנאה. הנה שורש דבר נמצא בתלמודא דידן שאסרוהו חכמים ביין נסך וכבר אמרו חמורים דברי סופרים מד"ת שהללו עשה ול"ת והללו מיתה כי כל דבריהם הם על פי רוח הקדש ושכו בסודן למעלה כמ"ש ר"מ בפרשת פנחס ז"ל ורבנן דמתניתין ואמוראי כל תלמודא דילהון על רזין דאורייתא סדרו ליה. גם לא יוכל איש לדבר ולומר על דבריהם שיש עתים שונות וזה היה בזמן הקדמון ועתה נתבטל דבריה׳ חלילה לאיש הישראלי להאמין בזה כי כלל גדול מסורת בידינו לא נתנו דבריהם לשעורין וכל מה שגזרו גזרה קיימת היא לעולם עד כי יבא שילה וביוצא בזה אמרו בר"מ פרשה פנחס ז"ל מים אחרונים חובה אית דרבנן דאמרי משום מלח סדומית שלא תסמא את העינים ובגין כך אתקין אחובה וסתרי מילין אילין דאמרי דחובה ולאו הכי ארעא לסתרא גאוכים מילין דאילין דאמרו עלייהו על פי התורה אשר יורוך ע"כ. הנה מתבאר משם שכל דבריהם ותקוניהן כולן קיימין לעולם ועד כי דבריה׳ הוכן יחודם כנגד תקוני הספירות ועולמות עליונים:

ובזוהר פרשת שמיני דף מ׳ ז"ל ע"ז דאימן מסאבין פירוש כי השורש שלהם הוא מסט"א שמשם באים נשמותיהם כי כל הע׳ אומות משועבדים תחת ס"מ שהוא ראש לכל ע"ז ואלהים אחרי׳ וכקרא אל אחר. ומאן דקריב בהדיה יסתאב כד יקרב ביין דישראל הא אסתאיב ואסיר כל שכן ההוא יין דאיהו עביד ולא תימא דדא הוא בלחודוי אלא כל מה דעבדין ישראל לתתא כלא הוא כעין דוגמא דלעילא כ"ש יין דקאי דאתר עילאה דוגמא יין דמנטרא בגין כך ישראל שתיין יין דישראל דאתעביד כדקא חזי בקדושה בגוונא דישראל לעילא דשתי ואשתרשא ואתברכא בההוא יין עלאה קדישא ולא שתאן יין דאתעביד במסאבותא ומסטרא דמסאבותא דהא כיס שרייא רוחא דמסאבותא לאו הוא מסטרא דישראל ומאן דשתי בהדייהו אסתאב רוחיה ואסתאב איהו ולית ליה חולקא בעלמא דאתי דהא ההוא עלמא דאתי יין דמנטרא איהו וע"ד ישראל קדישין בעיין לנטרא ליה על כלא (פי׳ שבאיסור זה נריכי׳ להזהר יותר מכל לאוין שבתורה בגין דאתקשרו באתר דעלמא דאתי ובגין כך כיון אתברך קב"ה יתיר מכלא וכו׳ ובעובד׳ דלתתא אתער עובדא דלעילא ובגין דאיהו מנטר לעילא בעי לנטרא ליה לתתא וכל נטירו דיליה קדושה הוא לישראל ומאן דשתים ליה לתתא בנטרא דמסאבותא יסתאב איהו בההוא עלמא ולית ליה חולקא בעלמא דאתי יהא שאיבליה יסאבון ליה בההוא עלמא לא יהא ליה חולקא בההוא עלמא דאתי זכאין איכון ישראל דנטרי למאן דמנטר דמקדשי למלכ׳ בנטירו עלא׳ דא׳ זכאין איכון בעלמ׳ דין ובעלמ׳ דאתי עכ"ל

והענין הוא שבעת שהוא מטמא עצמו על ידי שתיי׳ יינם של גוים נכנס בו רוח הטומאה ומטמא את גופו ונשמתו עד אשר האיש העליון ס"מ יש לו רשות לחטוף ולהוציא אותו השורש והחלק המגיע לו מזה היין המשומר בענביו ונשאר חלקו בגיהנם וע"י זה כאבד ממנו חלקו באותו היין שהוא עיקר החל׳ שיש להם לישרא׳ בעה"ב ולכן אחרי מותו אין לו חל׳ בזה היין וגם לעתיד לבא בסעודת לויתן

וכתבו המקובלים שמה שאמרו בגמרא שגזרו על פתן ויינן משום חתנות הכוונה שמחליפים את נשמותיהן בבנות אל נכר שהן נשמו׳ טמאו׳ שנכנסות בבני אדם המשמאים פיהם במשקין ומאכל אסורות וכן אמרו בזוהר שמיני ז"ל כל עמל אדם לפיהו האי קרא בשעתא דדייני ליה לבר נש בההוא עלמ׳ עיקר דינא איהו לפיהו בגין דלא נטר ליה ואסאיב ליה לנפשיה ולא אתדבק בסטרא דחיי וגם הנפש לא תמלא לא תשתלים דינא לעלם ולעלמי עלמין דב׳ אחר לא תמלא לא תשתלים לסלקא לאתראלעלמין בגין דהא אסתאבת ואתדבקת בסט"א ע"כ.

ועיקר ענין איסור נגיעת גוי ביין יותר מכל משקין שבעולם סודו מבואר לבאים בסוד ישרים ומבואר בדברי רבינו אור המופלא האר"י זלה"ה באריכות והם דברים שעומדים ברומו של עולם. ופה אבו׳ לך שמץ מינהו להשכילך על מה אדניה הוטבעו. והוא סוד אשר חכמי׳ הגידו על חוה שסחטה ענבים ונתנה לו והכוו׳ הוא בי סורש של הדינים והגבורות הוא שם אלהים בבינה ושני פעמים אלהים במנין ענבים והדין קדי׳ אשר בתוכו הוא סוד יין המשומר בענביו ונודע שאין החיצוני׳ נזונין אלא מפסולת היין ומן השמרים שבו שהם שיורי הדין הקדו׳ והנה זה השפע שינקים הוא דין קשה ונגוא יין שבו מלא שמרים והוא בלוע תוך דין הקדוש דמיון היין הבלוע תוך הענבים וחוה סחטה אותן הענבים כי ע"י השמרים יש כח לחיצונים

לינק גם מהיין עצמו וכוונתה היה שע"י השחיטה ההיא אכלו השמרים הבלועים שם ואז לא יהיה עוד כח לחיצונים לינק משם · ומפני שהאלהים עשה שייראו מלפניו ולכן ברא את החיצונים לייסר בם את הרשעים כי החיצונים הם צורך גבוה כנודע ולכן לא עלה ברצונו הפשו' לבטל החיצונים · וחוה חשבה לבטל אותן קודם זמנן ושחטה ענבים וכו' ומן היין ההוא שתו אדם וחוה שהוא כוס התרעל' חלק החיצונים הנקרא סטרא דמותא וכאשר המשיכה עליה זה השפע של יין נסך שהיה מעורב טוב ברע נרמה שבא עליה הנחש והטיל בה זוהמא כנודע ואז תכף ומיד פירסה נדה ואז נזדווג אדם הראשון עמה גם כן בנדת' ולכן נענשו בעונש מיתה ואמרו באגדה שראתה מלאך המות כנגדה ואמרה אולי עכשיו אני מתה והקב"ה עושה אשה אחרת ונותנה לו מיד ותתן גם לאישה וכו' וכוונתה היה כי אולי יהא יותר כח בו לתקן זה היין להוציא השמרים ממנו יותר ממני לברי כמו שמבואר כל סוד זה במקובלים ואמרו שגרם חטא זה היה על שהוסיפה בדבריה ואמרה לא תגעו בו ועל ידי זה נרמה שבא ס"מ ונגע באילן ונעשה יין נסך כי טימא אותו ולכן גזרו שמגע גוי עושה נסך ואוסר בהנא' כיין נסך ממש ורזא דמלה כי יניקת ס"מ הוא משו ענבים ואמרו באגדה בפ' האזינו מה היה אותו אילן שאכל ממנו אדם הראשון רבי יוסי אומר ענבים היו שנאמר ענבימו ענבי ראש אשכלות מרורות למו אותן אשכלות הביאו מרירות לעולם ·

והנה ענבמו כתיב חסר יו"ד להורות מי גרם המרירות ענבי ראש ולענה ר"ל אם תראה בראש של אותיו' ענ"ב בשפת ביתא תמנא קוף' עי"ן כמ"ך וקודם נ"ון מ"ם וקוד' בי"ת אל"ף וקודם מ"ם למ"ד הרי בראש של ענב"ם הוא סמ"ל וזה הוא שתירג' אנקלוס על ענבי רוש כראשי חיון שהוא ס"מ הנקרא נחש בריח נחש עקלתון · ומאחר שס"מ הוא קרוב לאותיות' ענבי' של מעל' ואינו חס' לו אלא הנגיע' בלבד ותכף הוא מטמ' היין שבתוך הענבים ועושה אותו נסך ולכן גם הגוי שהוא מסטרא דס"מ הנוגע ביין שהשפע שלו בא מאות' הבחינ' הקדוש' של מעל' מטמא אותו ומטמ' לשותיהו וז"ס בזה' כד יקר' ביין דישרא' הא אכתא' ואסיר · וזהו מנ' ענו"י במטר' סמ"ל וכן נס"ך גימט' סמא"ל וכבר השיבני רשע ערום על זה לאמר אם איסור סת' יינם חמיר כ"כ א"כ למה לא אסרתו תורה בפירוש גם מ"ש בזוהר ומאן דשתי וכו' לית ליה חולק' בעלמ' דאתי וגזרה זו היא מי"ח דברי' שגזרו ב"ש וב"ה כמ"ש בשב' ולדורות הראשוני' לא היה נאסר א"כ ח"ו דלית להון חולק' בעלמ' דאתי ואני אמרתי לו תוכן דברי הענין בזה והוא שכל זמן שישרא' היו במעל' עליונ' לא היה כח בטומא' שלהם להטיל טומאה ע"י מגען ביין ובאמת כאשר חטאו בשטים בשתיית סתם יינם כי זה הביאם לזנות אמרו בפרקי רבי אליעזר פרק מ"ז ז"ל

ר"א

ר"א המודעי אומר עמד פנחס והחרים על ישראל בכל מצות סופרות בסוד שם המפורש ובכתב שעל הלוחו' ובהר"ס ב"ד התחתון שלא ישתה אדם מישראל מיינם של גויים כי אם מרפס רגלם שנאמר ואני מרמס רגליכם תרעינה ומרפס רגליכם תשתינה ע"כ ·

וכוונתו היה כי על ידי שתייתם נתנו כח לחיצונים לינק משוד תנחומי גבוה ברי' העליון וזה גרם להם שנכנס היצר הרע בם לזנות ולעבו' ע"ז ואחר כך כשהכניס יהושע ישרא' לארץ והרג ל"א מלכים והכניע כל החיצונים תחת ממשלת הקדושה כנודע ולכן נתבטל החרם של פנחס וחזר והותר להם סתם יינם כי אפילו בשר חזיר הותר להם בעת הכבוש כמ"ש ובתים מליאים כל טוב א"ר ירמיה בר אבא אמר רב קדלי דחזירים והטעם הוא כי ד' קליפו' רוח סערה ענן גדול ואש מתלקח' ונוגה לו סביב והם לעומת ארבע קליפות שפן וארנב' גמל חזיר הנה החזיר היא קליפת נוגה ונקרא חזיר מפני כי תמיד חוזר לכאן ולכאן לפעמים חוזר ונכנס תוך הקדושה ולפעמים נכנס תוך הקליפה ועתה בזמן שנכנסו ישראל לארץ והכניעו כל הקליפו' קליפת נגה נכנסה תוך הקדוש' ונעשית הכל קדושה ואז לא יכלו החיצונים לזון ולפרנס עצמם מהקדושה ומכל שכן שלא יכלו לשתו' מאות' הבחינה הקדושה אשר משם שורש היין ולכן בכניסתם לארץ ישראל הותר להם סתם יינם וכל זמן השופטים מלכי בית דוד ומלכי ישרא' בזמן שהבית המקד' היה קיים ואז כל החיצונים היו נכנעים תח' הקדושה ולכן היה מותר להם באותו הזמן סתם יינם כמ"ש בחולין דף ד' על יהושפט שנהנה מסעודת אחאב ז"ל הכי השתא סתם יינם של גוים הוא ועדיין לא נאסר סתם יינם של גוי' אם כן משמע בהדי' דאפי' בשתיי' היה מותר אז ומכ"ש בימי שלמ' שישבו איש תח' גפנו ותחת תאנתו והענין הוא כי אז היה נתקן חטא אד"הר שאכל מעץ הדעת די"א אומרים גפן היה וי"א אומרים תאנה היה וכל אחד מישראל היה יושב תחת יין המשומר החלק המגיע לו באותו היין המשומר והיו יושבים לבטח בארצם שהיא ארץ העליונה והיה שלום בארץ החיים מן החיצונים ולא היה אז יכולת ביד החיצונים לטמא סתם יינם אלא במה שהיו מנסכים לע"ז שלהם ואחר כך חטאו עשרה השבטי' וגרמו להם גלות כמ"ש במדרש פרשת נח עשרה שבטים לא גלו אלא בשביל היין הה"ד השותי' במזרקי יין וכתיב הוי משכימי בבקר וכן אמרו בגמרא חמרא דפרוגיתא ומיא דיומסת קפחו עשרה השבטים וכן שבט יהודה ובנימין לא גלו אלא בשביל היין שנאמר גם אלה ביין שגו וכו' והכוונה הוא שהם גרמו על ידי עונותיהם שהחיצונים היה להם כח לטמא את היין של מעלה וזה היה רק לפי שעה ואחר כך ירדו ממדריגתם לנוקבא דתהומא רבא ואותם שגרמו לחיצונים לטמא היין שבלו שם עונשם אכל היין נשאר

בקדושה

בקדושה תמיד כל זמן שהיה בית המקדש קיים וכשירדו ישראל לגלות בבל קם דניאל וגזר על סתם יינם כמ"ש בגמרא והענין היה על פי מ"ש בזוהר פרשת כי תשא ז"ל מה עבדו ישראל חמו דהא אתגרדו לבבל אתערבו בעממיא נסבו נשים נכריות ואולידו בנים מינהון וכולי · הנה זה גרם להם ששתו מסתם יינם כמו בענין שטים וכן כמה עבודות זרות שעבדו בבבל כמו שהוכיחם יחזקאל וגזר על סתם יינם ואמרו בגמרא דניאל גזר בעיר ואתו שמאי והלל וגזרו אפילו בשדה כי הם היו בסוף בית שני קודם החרבן והמה ראו שגברו החיצונים בעולם ובכל יום ויום מתרבה כאם ע"ד שאמרו אין יום שאין קללתו מרובה מחברו ולכן גזרו גזרה זו וגזרתם היא קיימת בכל תוקף עד כי יבא שילה:

ובכלל גדול מסור בידינו כי בכל דבר יכול ב"ד לבטל דברי ב"ד חברו חוץ מי"ח דבר שאפילו יבא אליהו וב"ד אין שומעים לו שאפילו אם יבא פנחס שהוא אליה וירצה לבטל אחד מח"י דברים וכל שכן היין שיש עליו חומרא יתירה משאר דברים שגזרו שאפילו במגע גוי הוא מטמ'כנז"ל עם כל זה אם יבא פנחס וירצה לבטל איסורו כמו שביטל גזרת חרם שלו בזמן שכבשו הארץ כי אז הכניעו ל"א מלכים ולא היה כח לשום חיצונ' לינק מאותו היין לכן הותר אחר דפנחס אבל בזמן הגלותי הזה הארוך שאין בנו כח להכניע החיצונים כמו בזמן יהושע לכן אין כח ביד אליהו להתיר סתם יינם בזמן הזה ולכן לא תמצא שום א' מדורות הראשונים ולא בדורות אחרוני' מי שהתיר סתם יינם עד עת בא זמן בלע המות לנצח והיה ביום ההוא יטפו ההרים עסיס ותרגומו ויהי בעדנא ההיא ירבון סורייא חמר והענין כי מה שהיה בגלות יין נסך יין המשכר לעתיד לבא יהיה נקרא עסי"ס שהוא כמנין יי"ן נס"ך להורות שהיין נסך יתהפך ליין עסיס יין המשמח אלהים ואנשים כי הה' חסדים והה' גבורות שהם י' פעמים הוי"ה שהוא כמנין ההרים בזמן הגלות אמר ישעיה ונמסו ההרים מדמם כסוד ה' דמים טמאים שבאו מהגבורות וה' דמים טהורים שבאו מהחסדים ומפני שהחיצוני' היו יונקים מהם לכן נהפכו לדמים אבל לעתיד לבא נאמר והיתה ירושלים שהיא סוד המלכות קדש הרים סביב לה וזרים לא יקרבו בתוכה שהם החיצונים שלא יהיה להם עוד יניק' משם כי יבולע המות לנצח ואז יטפו ההרים עסי"ס שאז יבא יין דמנטרא ומשפיע שפע ברכה בכל העולמות ויהיה עסיס ולא דם כי אפילו אלהים בריבוע שהוא כמנין יין נסך שמם היה כל זמן הגלות אחיזה לחיצונים אבל בזמן המשיח אז כח האלהים עצמו יתהפך לעסיס שעולה גם כן כמנין הזה כמו שהאריכו עוד בזה המקובלים:

הנה הראיתיך בעיניך חומר וגודל איסור עון שתיית סתם יינם אשר גדול עונו מנשא רחמנא ליצלן וכבר בא בכתבי הקדש אור המופלא האר"י זלה"ה תיקוני תשובה לפגם עון זה ומהרח"ו ז"ל כתב ז"ל פעם אחד שתיתי יין עם מומר א' ישמעאל שעשה תשובה ועדיין לא השלי' תשובתו ונראה לי בחלומי ששתיתי יין נסך וספרתי להרב מ"ו האר"י זלה"ה ואמר לי שעם כל זה צריך אני לעשות תיקוני התשובה שבעון שתיית סתם יינם ע"כ· ואהא רבותי מה נאמר ומה נדבר על החוטאים האלה בנפשותם ומקלין בסתם יינם· השתא ומה רבינו חיים ויטאל ששתה יין עם מומר אחד לדת הישמעאלים כי רוב הגאונים מתירין מגען של ישמעאלים בהנאה מפני שאינן עובדים ע"ז וכל שאינו עע"ז יינו אסור בשתייה לבד וזה המומר לדת ישמעאל חזר בתשובה ומפני שעדיין לא השלים תשובתו כהוגן עם כל זה מגעו כיין דישראל היה עושה נסך והיה צריך להתענות ע"ג תעניות כאילו היה שותה יין נסך ממש· על אחת כמה וכמה רעה מכופלת לפושעים וחטאים המקלין בסתם יינם במזיד ובפרהסיא והיו מלעיבים במלאכי אלהים ונתנו כתף סוררת לדברי חכמים אשר כל דבריהם דברי אלהים חיים מיוסדים על אדני הקבלה איש מפי איש אוי להם אהה עליהם מה יעשו כי יקום אל וכי יפקוד מה ישיבוהו ישתקע הדבר ולא שיעשו כזאת בישראל עם הקדש:

ולכן כל בעל נפש אשר נגע רוח אלהים בקרבו יראה ורעד יבא בו תסמר שערת בשרו בשיתו את לבבו מ"ש בזוהר דלית ליה חולקא בעלמ' דאתי ויתודה מאשר חטא על הנפש ויחם על הרעה ויסר אותה בחר"ט לפני האל יתברך חנון המרבה לסלוח מעונות לו יוכל לתקן אשר עוות למעלה בספירות העליונות ויעשה סדר תיקון התשובה ככתוב בכמה ספרים בפרטי עון זה· ואני אמרתי אליהם שאף אם לא יטו אזן לשמוע דברי חכמים ובכחם אז כחם יצתה אחרי דברי לא ישנו לפחות להתקדש עצמם במות' להם שלא לקדש בשבתו' ובמועדים בסתם יינם חלילה כי הפגם גדול למעלה לקדש את הכל' ביין דמסטר' דרע ואין זה מברך אלא מנאץ וכל זמן שהייתי שם בערים ההם טרחתי בעשר אצבעותי עם חכמי הדור ההוא לגזור בחרמות ושמתות על הדבר הזה לפחות שלא יקרב איש מישראל לפגל בקדשי שמים לקדש על סתם יינם בשבתות ובחגים ובמועדים וכן בברכת מזון· ושבח לאל יתברך אשר עד כה עזרני ה' ועלימו תטוף מלתי עוד היום ואשר בא בידו לקדש על יין כשר מקדש עליו ואשר לא מצא אתו מקדש על הפת ודיו וצדקה תחשב לו· ויראי ה' וחושבי שמו עבתי יתכון אליהם לבלי שלחו יד לשתות במשתה היין אם לא יתאמת הכלם אם היין עשוי בכשרות כדת של תורה אשר רבים כשלו ונפלו בכמה דינים שיש להחמיר בעת הבצירה ובפרט יין הבא דרך אניות בים

אשר גם אלה ביין שגו בכמה מכשולות. ושומר נפשו ירחק ממנו. ומדרך חסידים הראשונים לעמוד הם עצמם בעת הבציר לעשות ייגם בקרב ביתם ונשמרו שלא תשורינו עין קוץ עין גוי ואשריה' מה טוב חלקם ומה נעים גורלם. ובזוה' פרשת שמיני ז"ל ת"ח ישראל קדישין כל חיי עלמא דירתון כולא תלייא בההוא עלמא דאתי (פי' בינה) והוא אתר דיין דמנטרא בריא ואקרי יין ומתמן נפקין חיין וקדושה לכלא ויין דישרא' וצ"ד מברכין ליה לקב"ה ביין. ויין דישרא' דלתתא כהאי גוונא פי' שהיין שאנו שותים למטה השפע שלו בא מיין של מעלה. ואחרי הודיע שהים אותנו את כל זאת לא יקשה בעיני החכמי' וידועי' לנהוג בו כל החומרו' לשמור את דרך עץ החיים. וביותר ביין שמקדש עליו כי בו מקדש את הכלה כמו שביארנו. והתיר מורי לאיש א' שהיה בערב שבת במקום שיש בו יין כשר ויודע שבשבת לא יהיה לו יין כשר כגון שאינו יכול להוליכו לביתו שיקדש מבעוד יום על היין וישתה אפס שאסור לעשות מלאכה אחר כך וסמוכות שלו מסברת שיבולי הלקט שכתב כן כשאין לו יין במקומו והדבר צריך תלמוד:

וצריך לקדש על כוס מלא יין שלא יהיה פגום וטעון כל מה שטעון כוס של ברכת מזון וה"ה שאר דברים הטעונים כוס ואמרו בזוהר פר' פנחס ז"ל כוס על דרך החכמה הוא אלהים והוא מלא מ"ה והוא שלם כם בלא ו' כמו' כ"ס שהוא פגום וחסר בלא אל"ף כן הוא חסר בלא ו' והוא פגום הכסא כן עולה בגימטריא כוס הוא י"ד ה"א וצריך י' דברים כנגד י"ד וכו'. וצריך לקבל כוס הקידוש בשתי ידיו משתי ידות וזולתו ואחר כך יחזיק הכוס ביד ימינו לבד בלתי סיוע השמאל נגד החזה שלו והוא מהדברים שמנו בכוס ברכת מזון בגמרא שאמרו מקבלו בב' ידיו ונותנו בימין. ואחר כך יקדש מעומד ודורשי רשומות אמרו ר"ת שבת ת'קדש ש'בת ב'עמידה וכן הוא סברת הרמב"ם ואור המופלא האר"י ז"ל וכן כתב מהרח"ו מורי ז"ל היה נוהג לומר כל הקידושין של שבת וי"ט מעומד ואחר כך היה יושב והיה שותה היין של קידוש ע"כ כי הוא בסוד הקידושין שמקדשין את הכלה ודין הקדושין מעומד ואף גם בא הרמז כי עד הנה שי"ן דשבת אצל אותיות קר ושקר אין לו רגלי' ובשבת דבוקה בירכי קשוט אמת בסוד אם תשיב' משבת ר"ת אמת ואמת יש לו רגלים ומסתלקת מרע ועולה אל הטוב בסוד 'משבת 'רגלך 'עשות ר"ת מרע ועולה הש' ומתדבקת בבת עין דביה ג' גוונין הרומזים לש' כנודע ורגליה נתקנים ולעומת רמז זה עומדות היו רגליכו בעת הקידוש ומעלי לצייפו' הברכיים כמ"ש הכלבו ויש מהפוסקים שכתבו לקדש מיושב וטעמם דלא יתכן לפטור זה את זה בברכת היין מעומד אחר שאין ישיבה והסבה ואין טעם זה מספיק רק לענין הברכ' דלא הוי מקום סעודה וצריך להיות בישיבה לפטור זה את זה אכן בקידוש דהוי מקום סעודה פשטא דאף מעומד פוטרים זה את זה וכן כתבו התוספות פרק כיצד מברכין ואיש המשכיל לא ישנה ממה שכתבנו לא בשבת ולא ביום טוב שאין שם ערות:

ומנהג חסידים הראשונים לקרות קודם הקידוש לשון הזוהר פרשת ויקהל דף ר"ז ע"ב ז"ל יומא דא מתעטרא בע' עטרין ושמא עלאה קדיש אשתלים בכל סטרין ואתנהירו כולהו דרגין וכלא בחדוא דברכאן ובקדושה על קדושה ותוספת דקדושא קדושה דמעלי שבתא דא איהי קדושה דשבת ברא' דהא אתקד מתלתין ותרין שבילין ותלת דרגין דתפוחין קדישין ובעינן לאדכר' על האי קדושה כללא דעובדא דברשית וכייחא ברזא דל"ב שבילין ותלת דרגין דאתכלילן בהו והיינו רזא דסהדות' דעובדא דבראשית דהיינו ויכולו השמי' וכו' ויכל אהים דאית בסהדותא דא ל"ה תיבין תלתין ותרין שבילין ותלת דרגין דתפוחין קדישין תלת דרגין דאינון שביעי שביעי שביעי ואית ביה רזא דעלמא עלאה ורזא דעלמא תתאה ורזא דכל מהימנותא תלת זמנין אלהים חד עלמא תתאה וחד פחד יצחק וחד עלמא עלאה קדים קדש קודשין בעי בר נש למסהד סהדותא דא בחדוה ברעותא דלבא לאסהדא קמי מאריה דמהימנותא וכל מאן דיסהיד דא ויש[וי] ליביה ורעותיה לדא מכפר על כל חובוי בא"י אמ"ה אק"ב ורצה בנו וכולי האי קדושה איהו בחד מתקל' לקבל סהדותא דמהימנותא ואינון תלתין וה' תיבין אחרנין כמה דאית בויכולו בלא סלקין לע' תיבין לאתעטרא בהאי שבת דמעלי שבתא זכאה חולקיה דבר נש דיכוין רעותיה למלין אילין ליקרא דמאריה ע"כ. אשר כמאמר הנכבד הזה שם באיר"ה כל סוד הקידוש וקריאתו בעת ובעונה ההיא מועיל מאד להבלתי יודעים ומכוונים להעלות עליהן כאילו כיוונו בסוד פרטי הסודות. הנוסדים בסוד הקידוש כי כלא רמיזא בחכמתא בלשון הזוהר המקודש כאשר הודעתיך כמה פעמים.

ומתוך המאמר. הנכבד הזה תבין אשר שגו בזוה מדפיסים הראשונים שהדפיסו בתוך נוסח ברכת הקידוש כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים וכולי ואין זה תקון ראשוני' שבפירוש' אתמר במאמר הנזכר שאינן אלא ל"ה בויכולו ול"ה בברכ' הקידו' הצולים לשבעים עטורין (א"ה מה שאין אנו אומרים אשר בחר בנו בשבת כמו כ"ט כתב הב"י ז"ל מפני שבנ'. כמר' כתנה וצדיין לא בחר בנו לגמרי עד אחר מת"ת) ואולם כתב הרב זלה"ה שצריך להוסי' ולומר יום הששי שהוא ר"ת שם י"ה שצריך להאיר בשבי' ג' שמות י"ה בקידוש הא' בר"ת יום הששי ושנים בל"ס תיבו' דויכולו שהוא כמספר י"ה מלא יו"ד ה"י. וג' בברכת הקידו' ל"ה תיבות כמספר שם יו"ד ה"י ויש שיסברו שהוספה זו

איל כאם להשלים למספר ע״ב · ולא יתכנו ודבריהם שאם הוספה זו מטעם זה היה להם לומר שמור וזכור כי כן אמרו בתקונים תקון מ״ו ז״ל שבעים תיבין אינון בקידוש ויכולו וזכור ושמו׳ הא ע״ב כחושבן ויכולו ע״כ ש״מ שצ״ל זכור ושמור קודם ויכולו להשלים לע״ב תיבות · וכן מנהג רבינו! אכן אחריך לאותי דברי אור המופלא האר״י זלה״ה כוונת השלשה שמות יה״ה שצריך להשלים בה כנז׳ אין לשנות מאשר קיבל הוא על פי מאמר הזוהר הנז״ל שלא הזכירו שם רמז מזה · וכתב הרב זלה״ה שראוי לומר בליל שבת קודם הקידוש מזמור לדוד ה׳ רועי וכולי בכוונה הכתובה למעלה בערבית ואיש התמים יהיו פיו ולבו שוין בעת אמירת הקידוש ויכוין במה שמוציא בשפתיו להעיד ולהאמין באמונה שלימה בחדוש העולם לאפוקי דעת האפיקורוסים שאומרים שהעולם קדמון והוא כמנהגו נוהג · תפח רוחם שאין להם השכלה להבין ולהשכיל הענין אלא א״כ רואין בעיניהם וכיון שאין להם מופת חותך כפי שכלם המשובש אין מאמיני׳ בענין אמנם אנו בני אברהם ראש המאמינים בהקב״ה אנו מעידים על חדוש העולם ומאמינים בו באמונה שלימה ואם אין לנו ראיה לעינינו באזנינו שמענו אבותינו ספרו לנו כל אשר הפליא ה׳ לעשות עמנו אותות ומופתים ביציאת מצרים שסדר כל מערכות השמים ומהיום עשה לילה ומהלילה עשה יום ושינה כל סדרי בראשי׳ וכל המערכות ואם עולם כמנהגו נוהג איך בשגעון ינהג פעמים כך ופעמים כך אין זה אפס בלתי מנהיג לעולם והוא סדר כל המערכות כולם והוא אשר חידש אות׳ בזמן שעלה ברצונו והוא עתיד לסתור את סדרה בזמן אשר יעלה בחפצו כמו שנאמר ונגולו כספר השמים וכל צבאם יבול ואומר כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה והוא בונה עולמין ומחריבן ומשפיל ומרים ואין מי יאמר לו מה תעשה · כל זה הוא כוונת הקידוש ומזכירים בו יציאת מצרים כאמור זכר למעשה בראשית תחלה למקראי קדש זכר ליציאת מצרים לכוין את הענין אשר ביארנו ועל כוונה זו היה מאמרם בזוהר לאמר בעי בר נש לאסהד סהדותא דא בחדוש ברעותא דלבא לאסהדא קמיה מאריה דמהימנותא וכל מאן דאסהיד דא ויהבי ליביה ורעותא לדא מכפר על חובוי וכולי · ובגמר אמיר׳ הקידוש יתן אל הנרות ויתן בכוס עינו להמשיך לעולימתא שפירתא דלית לה עיינין סוד העינים כנודע וסימנך עיניך בשד״ה אשר יקנודון וכו ימצא כל איש מזור לחלישות העינים והוא אומרם פסיעה גסה נוטל׳ א׳ מת״ק ממאור עיניו של אדם ומהדרא ליה בקידוש׳ דבי שימשי וכולי

ובתב מהרח״ו ז״ל פעם אחת חששתי בעיני וישבתי קרוב ב׳ חדשים חולה מן העינים שאלתי למורי ואמר לי שהיה לפי שלא כוונתי בליל השבת

בסוד הקידוש כי הלא פסיעה גסה נוטלת מאור עיניו של אדם ואינה חוזרת אלא על ידי הקידוש של ליל שבת ולפי שאז לא כוונת בו לכן אירע לך זה אחר כך שאלתי יותר סברת הדבר ואמר לו כי ג״כ היה בעבור מניאו׳ אחר והוא לפי שהייתי מסתכל בו בשעת התפלה שהוא היה מכוין כוונות עליונות ויש בם הפראות שכי׳ ואינו ראוי להסתכל בו ואמר לי שלא אסתכל בו לפחות בג׳ זמנים אלו כשהוא קורא ק״ש וכשאומר מודים וכשאומר קדושה מעומד כי אלו המקומות הם כוונתגדולות וכיון א׳ שנמנעתי מלהסתכל בו בעתים ידועים ההם ונתרפאתי ברגע ההוא עכ״ל · ואין ענין הרפואה כאשר עלה על רוח רבים לתת מקצה יין על העין אלא כי הרפואה היא בתתו עינו בו בכוונה הנז׳ וכאותה מדה אז תפקחנה עיני עורים · ונכון להיות כל איש מודיע לבני ביתו גודל מעלת קידוש שבת וחיובו שבו שוו בשיעוריהן אחד האנשים וא׳ הנשי׳ שאע״פי שהוא מ״ע שהזמן גרמא אתקש זכור ושמור והני נשי הואיל ואיתנהו בשמירה איתנהו בזכירה עד שמן הדין מוציאו׳ את האנשי׳ הואיל וחייבות מן התורה כמותם: והוא מ״ש בזוהר תרין דרגין דאינון חד זכור ושמור וכולי והני נשי הואיל ואיתנהו בשמירה דאתפרשת מסט״א כמ״ש בזוהר תרומה כד עייל שבתא איהי אתייחדת ואתפרשת מס״א ואיהי אשתארת בנהירו ביחודא קדישא וכולי ולכן איתנהו בזכירה שהוא בסוד הזכר כי היא מתיחדת עם מלכא עלאה קדישא כאמור ולכן מוציאות את האנשים כן עתה היא העולה ונעשים בסוד אשת חיל עטרת בעלה והיא גם היא עלתה בעולם הזכר כי כל הענינים בדינים אלו דוגמא עלאה בהמה והאשה המליאה לה דעת ויראת ה׳ תהיה זהירה בקידוש היום לשמוע מפי בעלה או מפי אנשים גדולים ולא יסמוך לצאת בקידוש בנה הקטן ואפילו הגיע לי״ג שנה דחיישינן אולי לא הביא שתי שערות · ומאכה הכוס נפשי על רבות בנות אשר הקלו בתקף חטאו של קידוש היום מן עומדות בחוץ ברחוב מדברים ותבקע ארץ לקולן ובעה״ב בפנים מסתכל מכוונתו מקול שפטפון ושתים רעות עשו אחת שכל כמה שלא שמו את אזנם עודן מדברות בעת אמירת הקדוש לא יצאו י״ח קידוש ואף גם זו רעה חולה שמפסיקות בדיבור קודם שיטעום המקדש ובזה הדין פסו׳ דאינן יכולו׳ לטעו׳ שא אם כן יחזרו לברך ואפי׳ אחר שיטעום המקדש נראה לי שצריך להזהר שלא להפסיק בדבור עד שיטעמו ואם הפסיקו הבא לטעום צריך לברך בפה״ג כמ״ש התוספות בפסחים דף ק״א ד״ה ר״י אמר אף ידי יין יצאו ומיירי ששתו בב״הכ דאע״ג דלענין קידוש יצאו בשמיעה לענין יין לא פטר אלא א״כ שתה דהאי הפסק כדאמרינן בפרק כיצד מברכין גבי המוציא שאם הפסיק שצריך לחזור ולברך ע״כ וסברא הוא שלא יהא שומע גדול מהמברך שאילו בירך הוא בעצמו והפסי׳ צריך לחזור ולברך אילו במ״ג

וחשיב לא יהא צריך לחזור ולברך על השתיה דידי קידוש יבלאו ידי יין לא יצאו ואף על פי כי אין צריכי' מן הדין לטעום כלום רק שעושים כן לחבב המצו' מ"מ אם הפסיקו בשיחה אחר הברכה אינן יכולים לטעום ממנו או לשתו' בתוך הסעודה בלא ברכה וזה פשוט ·

ועי"ב חייב כל אדם להודיע פרטי הדברים האלה לבני ביתו למען ישמעו ולמדו ליראה ה' ותהיין אזניהן קשובות לשמוע לנוסח הקידוש מראשו ועד סופו ולבל יפסיקו בשיחה קלה בעת היא וכ"ש אחר שבירך הב' עהב ברכה בפה"ג ובכן יבוא להם שתייתן והשתייה כדת של תורה ותהיין מבורכות מעונג עה"ב שאם אמרו על אותו חסיד שהיו פניו משונות אחרי מותו מפני ששח בעת שהצבור היו אומרי' ויכולו כ"ש וכ"ש שתכבד שעונש בכפליי' בויכולו שבקידו' כי הוא מרומם אחד במודו על הב' דערבית כמודע מדברי הר' שג' אלה כל אחד זה למעלה מזה · ויהא זהיר כל אדם למזוג את הכוס בשעת הברכ' באומרו ברוך אתה בפה"ג שענין המזיגה שגבה מאד במודם כמ"ש פרשת בלק דף קפ"ט ז"ל ההוא יין דמסיך ליה יעקב מרחיק ובהיט ליה מענבים דההוא גפן וכולי חנוך מטטרו"ן אמר ויבא לו יי' דארמי ביה מיא בההוא יין ואם לאו דארמי ביה מיא לא יכיל למסבל ע"כ הנה משם מתבאר כמה מועיל ענין המזיגה · ואם לא מזגו בעת הברכה יהא זהיר למזגו אחר הקידוש גם יהא זהיר לשתו' מכוס של קדוש כמלא לוגמיו דהיינו כל שיסלקנו לצד אחד בפיו ויראה' כמלא לוגמיו והוא רובו של רביעי' כדי שיהנה מכוס של ברכ' ואם לא כן הוי ברכ' לבט' ושיערו חכמים דלא מקרי הנא' בפחו' ממל' לוגמיו · וראשו לנך' יגיע אות רביעית שכש' כמ"ד המקובלי' ע"ש וישתהו בישיבה שלא בהפסק בנתי' ואם המקדש אינו רוצה לשתות ישתה אחר מהמסובין כמל' לוגמיו ודיו אבל אין שתיי' ב' מצטרפ' למלא לוגמיו דלא מיקרי שתייה של הנאה בפחות ממלא לוגמיו דבעינן שיהנה א' מה"ס כשיעור · ומצוה מן המובחר שיטעמו כלן לחב' המצו' ודוגמתו למעל' כי כן כל המדות הן נהנין מאותו היחו' הנעש' בקידו' · ומ"מ מי שיש לו יין מעט צריך שפי שיטעו א' כשיעו' ויניח השא' למחר השב' או להבדלה ·

וכתב מהרח"ו להשאיר בכוס של קידוש מעט יין בשלחן עד סעודה של שחרית וכן בכל כוס של ברכה · וראיתי מן המהדרין נוהגים לקדש על אשישה של יין שיש בה שיעור ג' קידושין קדוש לילה ויום והבדלה ולוקחין הימנה בכל פעם שיעור לנהת י"ח ומשיירים מקדושה לאבדלתא כמ"ש בגמרא ובאמצע הסעודה שותין מיין אחר · ותמיד כל יום השבת אין מזיזין אותה אשישה מעל השלחן כדברי הרב זלה"ה ואף במנוה מן המובחר לקדש על הכוס בחרו להם זה הדרך לאמר ולקיים מנהג זה אשר בכוס לא יתכן לשאי' בם

קיים

קיים · והאשישה במי כוס מקרי כל שתהיה רחב ויראה היין מתוכו · ומי שאינו שותה יין משום נדר כתבו הגהות מיימוני' פרק כ"ט שיכול לקדש עליו וישתו אחרים המסובין עמו ואם אין אחרים יקדש על הפת והוא כסדר זה יטול ידיו תחלה ויברך על נטילת ידים ואומר ויכולו וכו' עד לעשות ומברך המוציא ובוצע ולא יפרוס הבציעה מכל וכל אלא יניחנה דבוקה ואומר קדוש היום וחותם מקדש השבת ופורס ואוכל וכדרך זה נוהג במקו' שאין יין כמ"ש הפוסקים וכתבו שאם הוא במקום שאין לו אלא כוס א' מקדש בו בלילה ואינו טועם ממנו שלא יפגימנו אלא שופך ממנו לכוס אחר וטועם יין של קידוש מהכוס הב' או טועם מכוס הא' ואחר כך מוסיף עליו מהכוס הב' ולמחר מקדש במה שנשאר בכוס ראשון ואם לא היה בו אלא רביעית בצמצום כתב הרא"ש פ"ח דברכות שמה שנחסר ממנו בלילה מוזגו למחר להשלימו לרביעית והיינו דווקא כשיש לו כוס אחר להבדלה שאם לא כן מוטב שיניחנו להבדלה שאי אפשר בפת משיקד' עליו ולא יהא לו יין להבדל' ואם יש לו ב' כוסו' מלא לוגמי' אחר מזיגה יקדש ביום (נ"ל בלילה) דקידוש דלילה עדיף להביא מן קדש העליון על הכלה בחינת הלילה אמנם ביום הוא נמשך מאליו · ויבדיל בשני שהוא צריך גבוה להגבי' כוס דשטרא דקדוש על שהוא מדורא דאשא דשט"א כמו שנבאר במקומו בס"ד ·

פרק שמיני

אחר שקידש תכף ומיד ימהר ליטול ידיו לסעודה ולא יאחר דקי"ל דאין קידוש אלא במקום סעודה וכתב מהרי"ל שצריך לאכול במקום קידוש לאלתר או שיהא בדעתו לאכול מיד אבל בלאו הכי אפי' אכל במקום קידוש אינו יוצא ·

והמכשלה הזאת ברכת מכבי עמינו בלילי שבת ויותר מהן בליל יום טוב ב' של גליות או י"ט שלאחר השבת להיותם שבעים מסעודת היום אינן יכולין לאכול מיד אחר הערבית ומקדשין בבואם מבית הכנסת ומשהין האכיל' עד לאחר שעה או שעות ואחר כך אוכלים ולא יפה הם עושים דכיון דאין אוכלים לאלתר וגם אין דעתם לאכול לאלתר לא יצאו ידי קידוש · והאיש הירא יהא זריז ונשכר ליטול ידיו תכף ומיד אחר הקידוש ויבצע על הפת ושוב ישהה אכילתו בכל אשר ירצה אחר שאכל כזית פת וה"ה כל דבר הטעון ברכה מעין ג' או ישהה הקידוש עד זמן בואו לאכול סעודתו ובכן יצא ידי קידוש כדת של תורה · ועיקר הדין שאמרו אין קידוש אלא במקום סעודה הכוונה שיקדש במקום שגם יסעוד שאם

קידש

קידש במקום אחר ׳ וסעד במקום ׳אחר לא יצא ואסמכוה אקרא דכתיב וקראת לשבת ענג במקום קריאה דהיינו קידוש שם תהא ענג דסיים הסעודה · ואפשר הריחו בסוד ה׳ מבית ומחוץ תנפנ״ו והוא הדבר הנזכר בזוהר פרשת בלק דף ר״ט ע״א תאנא מסטרא דאימ׳ כד איהי מת׳עטרא בפקין בעטרהא אלף ות״ק סטרי גליפין בתכשיטהא וכד בעא לאזדווגא במלכא מתעטרא בחד עטרא דארבע גוונין וכו׳ כד מזדווג מלכא במטרוניתא :סלקא עטרא דא ויתיב ברישא דמטרוניתא וכו׳ כדין אימא בלחשו נגיד מתכן עילאין סדר וקבע לון בההיא עטרא כדין קלא אשתמע בכולהו עלמין באנה ודאינה זכו׳ עד כאן ·

הנה מתבאר מדברי מאמר הנזכר הזה כי לעת הייחוד כד מזדווג מלכא במטרוניתא כדין סלקא עיטרא דא ויתיבת ברישא דמטרונית׳ והיינו קדושה הנמשכת לה מלמעלה א״כ מזה תשכיל ותדע ממוג׳ דבר זה כי אין קידוש אלא במקום סעודה דאע״ג כי בהיכל העליון מקדשין הכלה וקורין לה כבוד כנזכר בזוהר פרש׳ פנחס דף ר״ן אין עיקר קידוש אלא במקום סעודה כד מזדווג מלכא עם מטרוניתא בסוד הלחם אשר הוא אוכל אז בא להם מלמעלה הקדושה עליונה כאמור וכמעשה התחתון של האדם הנעשה בקדשו במקום סעודה הוא מעורר למעלה הדוגמא שלה כמו שביארנו בכמה מקומו׳ · ועל כן יש להזהר למהר ולעשות סעודתו במקום שקידש שלא לתת מגרעות מידו בשמים משעל ח״ו וכתב הרא״ש ריש פרק ערבי פסחים שיכול אדם לקדש לאחרים אף על פי שאינו אוכל עמהם דלדידהו הוי מקום סעודה אך אם עדיין לא קידש לעצמו יזהר שלא יטעום עמהם שאסור לו לטעום עד שיקדש במקום סעודתו ואף בקידוש של יום בשחרית כתב רבינו ירוחם דמותר לעשות כן להוציא אחרים אף אם אינו נהנה עמהם ואשר יש לו להוציא את אחרים והם שכיניו שפי עדיף לצות אליהם להיות שולחנם ערוך לפניהם בביתם והוא יקדש בביתו וישמעו שכיניו ויתכוונו לצאת ומקרי שפיר במקום סעודה · אך אם הם באים לשמוע שקידוש בביתו ועושין סעודתם בביתם לא עשו ולא כלום וזה פשוט וכתב הרא״ש שאין מקדשין אלא לאור הנר ואף כי חלקו הטור והמרדכי ואמרו שאין הקידוש תלוי בנר ואם הוא נהנה במקום שיש בו אויר מקדש ואוכל שם ואע״פ שאינו רואה הנר· מכל מקום ירא שמים לא יעשה כן שאף שלפי פשטן של דברים הכי משתברא מ״מ אל יפן האיש הישראלי בחומ״ר שבם רק לדוגמתן העליונה· אשר מודעת זו כי הנר הוא בסוד הכלה כמ״ש בזוהר פרש׳ תרומה בפסוק כי נר מצוה והקידוש גם הוא בדרש לקדש את הכלה ולכן יקדשו אותה לאור הנר לאורות שנבון קבלתה מדרגה אחר מדרגה אף על פי שהנר הוא שלימו׳ הנמנא בה בפני עצמו כנודע מ״מ היא מתקדשת בסגבון

זה דווקא כי על כן יש מהמקובלים סוברים לתת עיניהם בנר גם כן בעת הקידוש · והנה כתבנו בחלק של חול להיות זהיר קודם שיאכל לשתות מעט מים פחות מרביע׳ כדי לצאת י״ח בשאר המים שבתוך המזון כמ״ש מהרי״ו ז״ל · אמנם עתה בליל שבת אין צריך לתקון זה כאשר כבר קידש על היין וברכת יין של קידוש פוטרת כל מיני משקין שבתוך הסעודה כמ״ש התוספות פרק ו׳ דברכות ובפרק ערבי פסחים אם לא שקידש על הפת דאז ודאי צריך לעשות תקון זה כמו בימות החול ולא כאשר שגו רבים בזה וכמעשהו בחול כך מעשהו בשבת ומברכים ברכה לבטלה · וכתב הרב ז״ל שראוי להיות כל איש נוטל ידיו בב׳ סעודות שבת מעומד ויכנס מעומד והט׳ במקום לבאים בסוד ה׳ כי הכלה על ידי הדים מקבלת ממוחי הזעיר ועומדים על אדו״ן כל הארץ כי ע״כ יגביה ידיו אחר הנטילה כשבא לנגבם עד כנגד ראשו כנודע ויאמר קודם הברכה לשם יחוד וכו׳ כמו סדר החול ויסי׳ יש ומעשה ידינו כוננה עלינו להאיר במלכות ממוחי ז״א · ויאמר הברכה מעומד ואסמכוהו בתיבת שב״ת ר״ת שבת ׳בנטילה׳תעמוד גם ׳שבת ׳בנטיל׳ ׳תגביה וכתב הרא״ש שצריך להזהר בחורף שלא יטול ידיו במים שיש בהם שלג או ברד ואם יטול יזהר שלא ידחק בין ידיו שלא יהא מרסק ·

וכתב המרדכי פרק ט״ו דשבת ובספר שבולי הלקט שהרוחץ ידיו בשבת טוב לנגב׳ בכח זו בזו ולהסיר מהן המים כפי יכולתו קודם שיקנחם במפה· וכן פי׳ הב״י בט״ע סי׳ ש״כ ע״ש ואם הירא יחוש לדבריו שלא להכשל באיסור של שבת · ואחר כך ישב על שלחנו מעוטף לבנים בכבוד והדר וכובע יפיפה על ראשו לפני השלחן אשר לפני ה׳ והוא לטוטפות בין עיניו הדברים אשר הוכיח בשפתיו לפני סעודתו לאמר אתקינו סעודת׳ דמלכ׳ דא היא סעודתא דחקל תפוחין קדישין וז״א ועתיק׳ קדיש׳ אתיין לסעדא בהדה· ובכן אם בעל נפש הוא ירא ורעד יאחזהו ומורא לו יעלה על ראשו בהיות מסב על שלחנו מעוטף בכבוד והדר בהודע אליו לפני מי הוא עומד· וישב בישיבה לא מוטה ח״ו לפניהם· וכמה פעמים הוכחתי לכמה בני אדם האוכלים לפעדמם ושתו ושכרו על שלחנם בשאר הימים בשחוק וקלות ראש בפרחוכות קריה ולאשתו לב לאמר לפני מי הם עומדים כי אחר שהשלחן הוא כמזבח אין ספק כי בכל הימים אף בימות החול יש השראת שכינה עליה כאשר היה שורה במזבח בשהיו מקריבין בה הקרבנות ודאי לעמוד בם באימה וביראה ומה יענו ליום פקודה הפריצים הנוהגים בתוכה דרכה קלות ראש ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו מוסים ומשלחי רגל השור והחמור לפני השלחן אשר לפני ה׳ ׳ אמהם עומדים שם גם בלי כסות ללבוש ויבואו בה לשתות שיה מעלה

עשנם כי אז יעשן אף ה׳ עליהם יותר ושעירים ירקדו שם ויאכלו זבחי מתים ואם רע ומר עזבכם את ה׳ בשאר הימים בבזוי אשר בזה איש לו על השלחן· עוד יגד׳ הכתב יהר ביתר הבז אשר בזה בקדוש ה׳ מכובד בג׳ סעודת שבת רב הקדש אשר המה סולם מוצב ארצה וראשם מגיע השמים לעמוד על שלחנם בקלות ראש ובמערת פריצים נהגו בה ולא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם מי ומי הם הנצבים על שלחנם אוי להם אהה עליהם שעתידי׳ להכוות בגחלתה של שבת והיו דיראון לכל בשר ובפרקי הכליאו׳ כתבתי מעשה היה מימי האור המופל׳ האר״י זלה״ה שהיה בזמנו החכ׳ ישרא׳ נהג׳ הרה ע״ה והיה נעים זמירות ישראל ופעם א׳ בליל שבת קדש היה החכם הנז׳ שורר על שלחנו כמנהגו הטוב וראה הרב ז״ל מלאכי צבאות ידודון ידודון לבא בביתו להשתעשע בשיריו ותכף ומיד הסתכל הרב זלה״ה כי בא מלאך א׳ וסילק לכל מחנה המלאכים השרויים שם על דבר שהיה בזרועותיו מגולים ור״ק גם שלא היה הכובע על ראשו על השלחן אשר לפני ה׳· וכשהרגיש הרב ז״ל כדבר שלח למהרח״ו ולמהר״י הכהן לגלו׳ את אזנו לאמר כי מלאכי עליון היו משתעשעי׳ עמו שם על שלחנו ונסתלקו על כי לא עמד בפחד ובאימה לפני ה׳ ויהי כשמוע החכם ישראל הנזכר דברי תלמידי הרב אחזתו רעדה ועמד מרעיד וישב בכבוד גדול מעוטף בגלימתו וכובע על ראשו וחזר לשירו בגילה וברעד׳ ותכף ומיד היו מלאכי אלהים עולים ויורדים בו כאשר בתחלה ששים ושמחים כבמזמוטי חתן וכלה והרב ז״ל ומהרח״ו ז״ל רואים ומפליאים לעשות:

ומי פתי יסור לבבו לבלתי השכיל כי ממכון שבתו השגיח הוא יתברך עפעפיו יבחנו בני אדם מכבדיו יכבד ובוזיו יקלו כי על כל אלה איש התמים יחוש על כבוד גור עשה הנצב על שלחנו וישים נא כבוד לה׳ אלהי ישראל להתעטף בלבושו התחתון והעליון כאש׳ יבא לעמוד לשרת בשם ה׳ על שולחנו הטהור בשאר הימים וכל ירא׳ וכל ישנ׳ שמה מעל׳ עשן אפי׳ כל שהו ותהיה שלחנו מל׳ דשן בקדושה ויראת ה׳ כעומ׳ לפני המלך ויתר מכן בסעודו׳ של שבת רב הקדש יתקדש במעוזו מאד לעמוד על שולחנו בגילה וברעדה מעוטף לבנים כמלאך ה׳ צבאות לכל הנצבים עליו מרא׳ ועד סוף עד גומרו אותה · וישב בשלחנו אחריו לצפון ופניו לעומת הנרות לדרום ויקח הב׳ הלחם האמצעיים העליונים של ימין כנגד היו״ד ושל שמאל כנגד׳ הוא׳ו ויחברם אחוריהם ביתה ופניהם חוצה ובכן אז ישיר תהלתו שיסד הרב ז״ל בסוד המוציא בנוי לתלפיות וכל המרכבה לבעל הרי זה משובח:

לבצע על ריפתא · כזיתא וכביעתא
תרין יודין נקטא · סתימין ופרישין

פרשת

פרשת אלה הדברים למשכילים בחכמה הלא המה להודיע שבכלל התקונים שצרי׳ לכוין לעשו׳ תקוני׳ לכל׳ הוא לסד׳ לפניו י״ב ככרו׳ ג׳ ע״ג ג׳ מימין וג׳ ע״ג ג׳ משמאל ויאהרו למעלה בתקון השלחן שא׳ בסוד ז״א סוד ו׳ והוא״ו היא כשלה שא״א לומר ו׳ בלא ו׳ אחרת והסי״ב ונמצא כי כשהווין הללו מתעלין למעלה יהיו בסוד תלת בו תלת נמצא כשנכנסים הווי״ן הללו יהיו מכוונים לשלשה על שלשה וג׳ על ג׳ משמאל בסוד כפילא וקליפא הנז׳ בשיר של שחרית· וכשנוטל בידו הב׳ ככרות שהימני והשמאלי הם ב׳ הוי״ן והשניים שתחתיהם היינו הימני יו״ד והשמאלי בסוד ו׳ עגולה להתקפל נמצא שם רמז שם הוי״ה שלם וצריך לצייר הבוצע בכוונתו כאילו הד׳ ככרות עומדות לפניו בסוד ד׳ אותיו׳ וכשנוטל הב׳ ככרות בב׳ ידיו יחברם יחד אחור באחור ויהיו הפנים בידו כמו שנת באר וכשהוא עושה המוציא אז מכוין בה׳ ו׳ דהמוציא שהיא ה׳ הראשונה וה׳ של הארץ היא ה׳ אחרונה וכשחותך הפרוסה אז יכוין שיהיה מילוי התרין ההין שהוא תרין יודין ותכף לחתיכה קודם שיפרוס אותה מכל וכל יכוין שהיו״ד עיקרי של שם הוי״ה היא מקדשת היו״ד של זיתא והוא״ו מקדשת יו״ד של ביעתא ולפיכך צריכ׳ הפרוס׳ להיות ארוכה וז״ש תרין יודי״ן נקטא סתימין ופרישין סתימין שבתוך הה׳ של הוי״ה אין נראה שם המילוי כלל וכשיתפשט המילוי אז הן מפורשין בכוונה המוציא· אי נמי סתימין ופרישין ירמוז כמ״ש בר״מ פ׳ פנחס ז״ל ההוא דפליג בהמא מאן הוא א״ל סבא ישראל בדיוקנא ודא יו״ד ה״א וא״ו ה״א אדם דמרכבתא עלאה דאנפין דיליה יה״וה ושעורא דאוקמוה כזית וכביצה הא אתמר כזית כאן במאי משערין דהא אוקמוה רבנן דאין עושים מצות חבילו׳ אוף הכי לא יהבינן ב׳ שיעורין באות י׳ למיהוי כזית וכביצה אלא תרי אלפא ביתא אינון אית י׳ עלאה ואית י׳ תתאה זעירא י׳ מן הוי״ה עלאה י׳ מן אדנ״י תתאה זעיר׳ ואלין תרי חד בכזית וחד כביעה ודא דא יאהדונ״הי עד כאן אשר לסוד זה אמרו חכמים אין הבוצע רשאי לאכול עד שיכלה אמ״ן מפי המסובין לכוין לייחוד הנזכר המרומז באמן כנזכר ולסוד זה נהגתי כשהייתי בוצע פרוס׳ הגדולה נגד שיעור כביצה י׳ דשם הוי״ה והקטנה נגד שיעור כזית י׳ דשם אדנ״י נטלתי הגדולה ביד ימין והקטנה ביד שמאל וחברתים יחד לייחדא תרין שמהן יאהדונה״י· וז״ש כזיתא וכביעתא תרי יודי״ן נקטא וביאור מאין המה התרין יודי״ן וקאמר סתימין ופרישין דהיינו יו״ד דהוי״ה דאיהי גניז וסתים ויו״ד דשם אדנ״י דאיהי באתגלייא כמ״ש בזוהר פקודי שמא דגניז איהו יהו״ה שמא דאיהו באתגלייא איהו אדנ״י עד כאן:

משח זיתא דכיא · דטחנין ריחיא .

פרשת

ונגדין נחליא · בגוה בלחשין·

פרשת אלה הדברים לבאים בסוד ופרים להמשיך לה הקדושה מעתיקא · והנה מודעת זו דכ"ס דעתיקא הם למטה לזו"ן והכ"ה אלו הם כוססין וטוחנין כח הגבורה דהיינו השמרים דתוך עתיקא הבלתי נראין וכמ"ש ר"ס דעתיקא הוא כחמר טב דיתיב על דורדייה והדורדייה הוא סוד הגבורה שהם שם רק שאינם נראין וכשבאה הארה מא"ק מוסיף אור בעתיקא ואז הכ"ה דידי' מתרב' האור לתוכם והם צריכים להשפיע לאו"א וגם לזו"ן וכדי שלא יבא אותו השפע מעורב בשמרי' שהם הדינין עם החסדים אז טוחנין אותם הדורדייה הנז' ונעתקים משם דורדייא דיין ונעשים בשם זיתא כהה"ין · כחמר טב דיתיב על דורדייה ונעתק מבחינת יין ובא לבחינת שמן שהוא בחכמה שמן משחת קדש · וטעם שבעתיקא נקרא יין ועתה בחכמה נקרא שמן יען כי בעתיק' אעפ"י שנקרא יין אין עושה רושם אותו השם שיתדבקו הדינים ויתחזקו אבל באו"א דבינה דינין מתערין מינה אילו היה שם סוד יין היו הדינים מתגברין · וזה טעם לשון בינה דינין מתערין מינה כלומר מה שהיה שמה בעתיקא שקט ולא היה נראה כלל כמו יען עתה מבינה והלאה המציקים אותם הדינים ומתערבים · וכשיורדים לזו"ן אז כסוד כתלי שמן דהיינו היסודות של אבא ואמא ונכנס לתוך יסוד אימא שהיסוד נקרא נחל וז"ם נחל כרית שהוא כורת ונכנס בתוך מעי א' ומשם לז"א ולאו"א לנוקביה ומטעם זה תשכיל מה שאיהו היה שותה מזה הנחל נא ולמד מכל האמור בפרשה שעתה באור השבת מתוספת הארה הזאת והם נגרים ליה וממשכים כל הנחלים עצמם היינו הארתם עצמה והם י"ב נהרות דאפרסמונא שאחר היותם שמן זית נעתקו משמן זית ונעשו שמן אפרסמון וכל אלו הנחלים הם נכנסים בגוה בלתי אמצעי וז"ם בלחישין שאינו על ידי הקול סוד הת"ת אפס על ידי היסודות בלבד · שהוא בלחישין סוד העיבור שהוא בחשאי:

הלא נימא רזין ומילין דגניזין דלי׳ זרון מתחזין טמירין וכבשין·

אמר הלא אלה הדברים שאמרנו ברמז הם סודות עמוקים והם בסוד אותם הנחלים שאמרנו שהם גנוזין תוך או"א ואינן נראין לחוץ וביום השבת יוצאין מאו"א ונטמרין בכלי' דז"א ונכנסין בתוך נוקביה כדרך דבר גדול שמכניסים אותו בכלי קטן שהוא כבוש שם:

אתעטרת כלה · ברזין דלעילא · בגו האי הלולא דעירין קדישין ·

פרשת אלה הדברים מובנים מאליהן כלומר אנו מזמנים' שכלה תהיה מעוטרת באלו הסודות שאמרנו בגו האי הלולא פי' הסעודה הזאת דחתן וכלה זו"ן וע"ק דאתי לסעדה בהדה וז"ם דעירין קדישין עירין הן כל בחי' דזעיר קדישין היינו בחי' עתיקא קדישא ·

ואחר אומרו זמר זה ישים הב' הלחם שבידו כנגד הב' תחתונים שהם נקבות להשפיע ושם כנגדם יבצע מלחם הימני כזית סוד י' דהוי"ה ויבצע עוד ממנו כביצ' סוד י' של אד"ני ויתן לפני אשתו ויכוין לשילוב יאהדו׳נהי יו"ד בראש וי"ד בסוף:

ובזוהר פ' עקב דף רע"ג ז"ל תניינא למבצע על ב' ככרות בשבת דאינון רמיזין בתרין לוחין דאורייתא ואתיהיבו בשבת זוגות דביומא ב' נחתו דאתמר ביה ב' זמני טוב ובשבת אתייהיבת ואע"ג דאוקמו' דסרים ממוני' על הזוגות כמה דאוקמוה ב' ביני ב' אגוזים הלכה למשה מסיני שלוחי מצוה אינן נזוקין וכו' ותרין ככרות בשבת רמיזין לתרין קד"ין יאה"ד וכאי דאדכ"י היא יחידה מבעלה בשית יומי' דחול ובשבת נחית לגבה ובג"ד בשבת כל נשמתין ורוחין ונפשין נפקין זווגות ואין שטן ואין מזיק שליט ביומ' דשבתא ע"כ:

הנה משם יתבאר טעם כוונת הב' שמותאלו בשעת הבציעה והרמז בהם לב' יודי"ן שהם מתחברין שניהם ואל תתעקש לחשוב כי כוונת המאמר שהככרות הם בסוד יוד"ין שהנה נתבאר בזוהר כי הלחם הוא"ו כנודע בכמה מקומות ושני ככרין היינו ב' וו"ין דאינון שלמא דכלא ומ"ש במאמר הנזכר כי הם סוד ב' יודין ר"ל שעל ידם מתחברים ב' יודין של הויה אד"ני וכתן · הטעם מפני דאדכ"י היא יחידה מבעלה בשית יומין דחול ובשבת נחית לגבה ולסוד זה צריך לאחוז ב' הלחם בשתי הידים ימין ושמאל כי לעולם הזכר בימין והנוקבא נקשר' בשמאל וגם להעיר הימין והשמאל ולאחוז הכלה בסוד שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני וכדי לעשות מ"ש במאמר כי הם סוד יו"ד היה נוהג אדוני אבי מורי ז"ל לעשות בלחם שבי"ד ימין ג' חתיכו' בסכין והם כנגד שלשה אותיות יו"ד · וצריך להגביה ידיו למעלה עם הלחם ויברך ברכת המוציא קול ברמה ובנעימה קדושה ויתגיש הה' של המוציא כאילו היא מלאה בה אחרת לרמוז לתרין ההין זאת אומרת הבת אבל האם והוא מ"ש בזוהר פ' אמור אוקימנא ב' הלחם תרתי שכינתא שכינתא עילא' שכינתא תתאה דאתחברו' בחדא לגבאן תרי כהמי בשבת וכולי ע"ש · ואח"כ כשבא לסעוד יכנס בכי טוב ליחדא שמא דקב"ה ושכינתי' בדחילו ורחימו הנה אנכי בא לקיים מצות סעודה של שבת לתקן את שורשה במקום עליון והיא כנגד יצחק אבא קדישא ובזכותה ניצול מחבלו של משיח ויקויים בנו מקרא שכתוב והרכבתיך:

והרכבתיך על במותי אר"ץ ויהי נועם ה' וכו' ·

ובסעודת שחרית יאמר לשם יחוד כו' כנזכר הנה אנכי בא לקיים מצות סעודה ב' של שבת המיוחסת לאברהם חסידא לתקן את שורשה במקום עליון ובזכותו נצול מדינה של גיהנם ויקויים בנו מקרא שכתוב אז תתענג על ה' ויהי נועם ה' וכולי

ובסעודת ג' יאמר הנה אנכי בא לקיים מצות סעודה שלישית של שבת כנגד יעקב אב של שבטים נפש ובזכותו נצול ממלחמת גו"ג ומגו"ג ויקויים בנו מקרא שכתוב והאכלתיך נחלת יעקב אביך נחלה בלא מצרים וככן ככא סגולת ג' סעודות אלו יתוקן פגמינו בסעודות הרשות ומאכלות אסורות ויהי נועם ה' אלהינו וכולי:

ואשר אתו דבר ה' ותמונת ה' יביט יבטא בשפתים בכל שלש סעודות שבת פרטי כוונת אכילתן ובסעודת ראשונה יאמר:

ליחדא שמא דקב"ה וכולי הנני בא לאכול סעוד' ראשונה של שבת להמשיך מזונא דרחל טרף בפיה כל בה חלק משמן חכה ומרומתק היא כגבורו"ה ותורת חסד על לשונה מכריע הוא כולם ויושפע במאכלנו שפעת שבעה כחלים תתאיים דמלכא קדישא החסד כמ' בגבורה ביין הכ"ה כבשר והיסוד בפרי הע"ץ והמלכות בלחם · וכבקש מאל אוכלינו אשר פ"ה ה' יקבנו ול"ב נתיבות חכמתו יאירו הבשר עודינו בשיננו שן תחת שן ונשבע לחם ונהיה טובים ויהי נועם ה' וכולי וכן בנוסח זה יאמר בכל הב' סעודות אפס שיש חילוק ביניהם כמו שכבא בס"ד כל א' על מקומו לפנינו · ואח"כ יאכל דג מבשולו אשר יכשר לו וכל המאכל שאוכל בשבת אע"פ שיאכל יותר מהצורך אינו הולך לחיצונים כמו בחול אלא כולו נבלע באיברים בא ולמד ממ"ש בזוהר גופיהון דצדיקייא דלא מתענגי בהאי עלמא אלא מתענוגי דמצוה וסעודתי שבתין וזמנין ותנין ההוא רוח מסאבא לא יכיל לשלטאה עלייהו דהא לא אתענגו מדיליה כלום ע"כ ואיתא בזוהר פ' ויקהל דף ר"ח ז"ל רזא בחול לא מתהני אלא מאינון מילין דנפקין מנו שבעא וכלהו מתעטרן ורווין ושבעין בחידו והוא אתר אתהני מנייהו · בשבת איהו רזא אחר' במזונא ממש וכההוא חדוא דמזונא כמה דאוקמוה וכו' ע"כ כי על כן יאותה לאיש הישראלי לאכול לשבעה בשבתות וכ"ש יותר מכדי רגילותו לגדל ולחזק מהתענג ומכל עליונים למעלה וגם שיהיה לו שיכוי ושת אח"כ לא מפני כך יתבטל מענג שבת ויתבונן כמ"ש בזוהר פ' פנחס דף רמ"א ז"ל ר"ש הוה אזל לטבריה פגע ביה אליהו א"ל מלא חדא בעיכא למשאל מינך לאסכמא במתיבתא דרקיע' שאלתא פהילו עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתיה והא כתי' באתי לגני אחותי כלה אכלתי יערי עם דבשי וכו' אר"ש כמה

חכינו

חכינו שכבר קב"ה לכ"י ומסגיאו דרחימו דרחים לה שבי עובדוי ממה דהוא עביד ואע"ג דלאו ארחוי במיכלא ומשתייא כגין רחימותיה אכיל ושתי. הואיל ואתי לגביה עביד רעותא כלה עאלת לחופה ובעת למיכל לית דין הוא דייכול חתנא בהדה אע"ג דלאו ארחיה למעבד הכי הה"ד באתי לגני אחותי כלה הואיל ואתיכא לגביה ולמיעל בהדה לחופה אכלתי יערי וכולי:

הנה משם יתבונן האיש המשכיל אשר מחזה שדי יחזה לשמו גם הוא ואף על גב כי הוא עונג לו שלא לאכול ישנה מעשיו לכבוד הכלה שבת מלכתא שהרי כאמר דקב"ה שני עובדוי לכבודה של כלה ואמר אכלתי יערי עם דבשי · ונוסף גם הוא כי אותו תוספ' רוח הנמצא באישי ישראל בשבת ההנאה שלו איננה רק באכילה ושתיה כמ"ש בזוהר ויקהל דף ר"ד רזא דרזין לידעי חכמה זכאין אינון כד האי רוחא אתער האי רוחא איהו אתפשטותא דהאי נקודה ומלי רזא דשבת דשרא לנחת' על עמא קדישא ועל דא כתיב שמור וכו' וע"ד כתיב שומר שבת מחללו · האי רוחא אתהני מהכלותן דישראל ומענוג' דילהון ולמיהב ליה ענוגא במכלא ובמשתיא וכו' והואיל וקיימא עמיה דכ"כ אצטריך לבשרא ליה אתפלג לעילא ונהיר ואתפלג לתתא ונהיר ודא הוא דכתיב ביני ובין בני ישראל חולק אחסנא אית לן בהדיה וכולי הנה משם תתבונן כי אותו תוספת רוח הנמצא באדם עת"ה ההנאה שלו איננה אפס באכילה ושתיה ומה טובו ומה יופיו כשלא יחוס שיהיה לו שימוי ושכת ולא יאבד תוספ' שבת ממנו בשגם ימצא לו עונש גדול כי הוא פוגם רוח עלאין קדישין:

וזה כוונת שאמרם ז"ל כל המענג את השבת ולא אמר כל המענג עצמו בשבת כי בהתענגו לשם כבוד השבת הוא מוסיף התרבות האדם בבחינ' השבת ההוא חולא קדישא וכאילו את השבת עצמו הוא מענגו שאור הכוונה עולה עד למעלה ובזוהר יתרו אמרו ז"ל ר"י אמר בעי לאתענגא בהאי יומא ולמיכל ג' סעודתי בשבת' בגין דישתכח שובעא וענוגא מהאי יומא בעלמא ומאן דגרע א' סעודתא מינייהו אחזי פגימותא לעילא ועונשי' דההוא ב"כ סגי ובג"כ בעי לסדרא פתורי' תלתא זמני מכד עייל שבתא דלא ישתכח פתוריה ריקנייא ותשרי ברכתא עליה בכל שאר יומי דשבתא ואמר עוד לקמי' ת"ח בסעודתי אילין אשתמודען ישראל דאינון בני מלכא דאינון מהיכלא דמלכא דאינון בני מהימנותא ומאן דפגים חד סעודתי' אחזי פגימותא לעילא ואחזי גרמיה דלאו מבני היכלא דמלכ' הוא ולאו מזרעא קדישא דישראל ויהבין עליה חומרא דתלתה מילין דינא דגיהנ' וכולי ווי ליה לבר נש דלא אשלים חדוות' דמלכא קדישא ומאי חדוותא דיליה אילין תלתא סעודתי דמהימנותא ע"כ ובזוהר פרשה פקודי דף רכ"ב הפליגו בשכ' ענג שבת וכן כהשכו בעונש ז"ל האי אתר אקרי ענג

כגין

בגין דההאי אתר כד עייל שבת' מתסדרן תמן כל פתורין דכבי עלמא דאקרון בבי היכלא דמלכא אלף אלפין ורבוא רבבן קיימין ממנין על אילין פתורי והאי חיותא עיילא וכולי וחמא כל אילין פתורין ואסגיא בכל פתורא ופתורא ואיך מענגי ליה לכל פתורא ופתורא וקיימ' ובריך ליה להאי פתורא וכל אימן אלף אלפים ורבוא רבוון כולהו פתחין ואמרין אמן ומה ברכה היא דבריך על ההו' פתורא דמתסדר' ומתענגי כדק' יאות אז תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ וכו' וכלהו אמרי אז תקרא וה' יענה תשוע ויאמר הנני כו' כד ההוא פתורא אתענג בכולהו סעודא בסעודתא ג' בתרא' מסיים ואמר על כל אינון קדמאי אז יבקע כשחר אורך וגו' כבוד ה' יאספך כל אינון ע' כארין אחרנין פתחי בכל סטרי ואמרי כי כן יבורך גבר ירא ה' וכד פתור' דכ"כ לא קיימא בההוא אתר בסדורא דענוגא כדק' יאות כדין האי חיות' ואינון ד' דתחותא וכל אינון אף אפין ורבוא רבוון כלהו דחיין ליה לבר לההוא סט"א וכמה גרדיכי כמוסין כלהו כטלי ליה ועיילי ליה לההו' אתר דאיהו בהפוכ' מן דא ואקרי נג"ע וכד עייל לה תמן פתחי ואמרי ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו וכל ענינ' רחמנא לשזבן בגין דענוגא דקב"ה ומהימנות' האי איהו אילן פתורי דענוגי דשבת' וזמנין וחגין כולהו חדוותא דקב"ה וכנ"ד כל אימן דמענגי ענוגא דשבתא וזמנין ומועדי אלין ד' דקיימי תחות האי חיות קיימא לקבל ההוא כהר דנור ולא שבקי לאתוקדא ביה לכל אינון דמענגי ענוגיה ע"כ ויתר כמה מקומות בזוה' ובתקונים לא נאריך להעתיקם ובפרק תקוני השובבים ביארנו שענג שבת הוא מספר התקונים לתקון מדת צדיק העליון ממה שאמרו בתקונים ס"ד דף ח"י ז"ל וכד יק לקיימא ביה ענג דאיהו צדיק דנפיק מעדן דאיהי בינה עלמא דאתי להשקות דא שכינתא תתאה וכהר איהו ו' דנפיק מן י"ה ואזיל ת"ק שנים דאינון חמש' ספירן ומטי לצדיק להשקאה מניה גנתא וע"כ יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו ע"כ וכן ברף ז' איהו ענג ואיהי ענגה בצדיק דאיהו ברית וענג איהו יום שבת ומאן דמקיים ביה ענג שבת גרים לאשקאה ההיא דלת וההוא ענג אתמלי ואתקרי נהר ומאן דאית ליה רשו למעבד ענג שבת ולא עביד אתהפך ליה ענג לנגע ברעת ואחריב ביתיה וממוניה ע"כ ואשרי משכיל אל דל לתקן פגם בריתו.

והנה חיוב ענג שבת הוא דאוריתא כדאמרי' בפ' אלו דברים אמר רבא הכל מודים בשבת דבעינן לכם וכו' וענין חיוב ג' סעודות ילפינן מקראי כמ"ש פ' כל כתבי כמה סעודות חייב אדם לאכול בשבת ג' ר' חידקא אמר ד' א"ר י' ושלשתם מקרא א' דרשו ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לא תמצאוהו בשדה ר"ח סבר הני ג' היום לבר מאורתא ורבנן סברי בהדי אורתא וכו'. וכתב הרמב"ם פרק ל' מהל' שבת ז"ל איזהו עונג שבת זה שאמרו חכמי' שצרי' לתקן תבשיל שמן ביות' ומשק' מבושם לשבת הכל לפי ממונו של אדם וכל המרבה בהוצא' שבת ובתקון מאכלים רבים וטובים הרי זה משובח ועל כל פנים מענגו בלחם טוב ודגים ובשר ויין ובזוהר פרשת בראשית אמרו עוד ז"ל בלילא דשבתא בעי בר נש לאטעמא מכלא בגין לאחזאה דהא שבת שלום מכלא אתכלילת בר דלא יפגו' מיכלא חדא ליומא ואית תרין לתרין סעודתי אחרנין דיומא וכ"ש אי סליק יתיר ליומא ויכיל למטעם ממכלין אחרנין ולזעיר כתרי תבשילי סגי ע"כ. ומנוה רבה לנהוג כן שעיקר ענין טועמיה חיים וכו הוא בליל' כדמשמע מלשון המאמר הנכבד הזה וכן נהגתי להפריש מע"ש מזער מין ומין לטעום באור שבת ומצוה להיות לו דגים לכל הג' סעודות שהדג הוא שמחה בסעודה כמו שמצינו בכמה מקומות אם בסעודה העתידה להיות לצדיקים אם ממעשה אותו חייט שהעלה אותו דג בכמה זהובים וכו' וכן מעשה יוסף מוקי' שבי המובא בגמרא אשר אמרו בפ' כל כתבי במה מענגו רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב אמר בתבשיל של תרדים ודגים גדולים וראשי שומין וכולי שכראה שעוקר הסעודה ושמחתה הוי דגים וגם כי הדגים אין להם גבינים ועיניה' פקוחות תמיד ואנו מעוררים ע"י"ז עינא פקיחא דלעילא שרמז על רחמים גדולים ואדוני ומורי היה נוהג לאכול עין הדג ואומר עינא פקיחא עינא עלאה עינא קדיש' עינא דאשגחותא עינא דלא אדמיך ולא נאים עינא דהוא נטורא דכלא עינא דהוא קיומא דכלא ישגח עלנא ברחמיו אבלי עיקר הטעם כמו שביארתי למעלה בפירוש פיוט הרב ז"ל ברמז היסוד המכונה בשם דג והוא השט בימים ובנחלים דנוקבא וגם כתבנו שלפי דברי הרב ז"ל צריך להיות בסעודת שבת דג גדול ודג קטן רמז ליסוד א"ק וליסוד א"א ובכן תקבל הכלה תקונה ע"ש וגם יכוין אדם באכילתו אותם לתקן ולהעלות ניצוצי הנשמות שבם בכח תוספת הנשמה הנמצא אתו בשבת כי בחול אין כנו כח להעלותם ומטעם זה ג"כ יאות להיות אכילתו דגים קטנים כי על ידי כן יתקן ויעלה ניצוצות רבות. ומורי היה אומר כי לכן מנות שבת בבשר ויין ודגים סוד יחוד הוי"ה הבשר סוד המלכות בשר שבשרי סוד ה' אחרונה והיין סוד הבינה סוד ה' ראשונה ודג הוא היסוד סוד הו' ומנותו בבר דתאן אור השמן דאבא סוד הי' ואשרי מ' שעובד את ה' בשמחה.

ומי יגלל גבורות מנות סעודת שבת אשר האריכ' בה קדושים מגזרתי עליון בספריהם ובפרט בספר הזוהר אשר על כן ירא אלהים ישרת בשם ה' אלהיו להיות אכילתו כעשוי' על טהרת הקדש בדרך ישר לא יכשל בה שום שגיה הן בכליו הן ומאכליו. הרי שקידשת

עצמך בכל דרך הקדש ובאכילתך נמצא כך שגילה לאכול בכלים מכלים נאים בלי טבילה במקוה טהרה כדינם וכמצטרך הדי אכרת הכל וכן כמאכל עצמו לברוק בה בכל חלקי האיסור אשר יפול בה בענם שבה או מחלקי איסור חילול שבת ולא כרקת המאכל תהיה למאכל׳ מכשם וצד בשר יגיע וכן כמשתה לברוק בכל חלקי האיסור שבו פן המשתה יהיה למשטה ח"ו ולענין הכלים אף שלפי דברי הרי"ף מותר להטביל כלים הטעונים טבילה בשבת וכן משמע מדברי הרמב"ם פ"ד מה׳ י"ט ירא שמים יצא את כולם ואם שכח להטביל כלין מע"ש יתן הכלים לגוי במתנה ויחזור וישאלנו ממנו ואינן טעונין טבילה כמ"ש הב"י ז"ל וביום א׳ יטביל׳ בלא ברכה ואם הם כלים שראויים למלאות בם מים ימלא מים מן המקוה ועלתה לו טבילה כמ"ש ה"ה פ"ד מהלכו׳ י"ט אף לא יברך דאז מוכח שעושה לשם טבילה ולענין המאכל יהא זהיר בכל דיני בורר בשב׳ המפורשי׳ בטור וב"י סימן ש"ט בארוך וכן במשקיו ולבדוק בם משום חשש תולעים כירקות ואין בזה חשש בורר אוכל מתוך פסולת כמ"ש הב"י סי׳ שכ"א וכן במים במקומות שיש בם חשש תולעים מותר לשתותן על ידי מפה בשבת דלא שייך בורר ומשמע אלא במתקן הענין קודם אכילה או שתייה אבל אם בשעת שתיה מעכבת את הפסולת שלא יכנס לתוך פיו אין זה מעין מלאכה ומותר כמ"ש הרא"ש בתשובה והרא"ש התיר לסחוט הלימונים בשבת לבדן בקערה וכ"ש במאכל וכן מותר לשפשף הידים בהם אחר שכסחטו אבל לחתוך הלימון לשפשף היד אסור. והעובד העיקר כסברת הפוסקים המתירין לסחוט אותו בתוך האוכל וכשנופלין זבובים או יתושים ביין או במים יכול להסירן מתוכם ואין בם משום ברירה כאשר העלה הר"י בהלזן מר"ו בתשובה וכתב אין ברירה בלא נגס את הדעה ישלח ועוד דלא שייך ברירה אלא במה שצריך לפעמים ולבחור אבל דבר שכף למעלה כבר ברור ואין זה בורר. ועוד יתר הדינים יתבארו בפרקים הבאים. וכן להיות זהיר במים אמצעיים בין הדגים לבשר ובין גבינה לבשר כמו שאמרו ברעיא מהימנא פרשת פנחס דף רמ"ו ע"א והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה׳ והתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים אחרונים כי קדוש זה שמן ערב אני ה׳ זו ברכה ואמצעיים בין גבינה לבשר וכו׳ ומכאן יתבונן המשכיל שמה שנאמר בזוהר משפטים דף קכ"ה סוף ע"א ז"ל ודכל מאן דאכיל האי מיכלא דאתחבר כחדא או בשעתא חדא או בסעודתא חדא מ׳ יומין וכו׳ היינו אלא בגבינה אחר בשר. שהרי לבשר אחר גבינה בפירושא אתמר בר"מ מים אמצעיים בין גבינה לבשר. וכן דאיתי כתוב בכתב הקדש מהר"ח ז"ל עצמו מורי זלה"ה לא היה אוכל גבינה כיום שהיה אוכל בו בשר אפילו זה כבר תלת שעות ואז בסוף היום עכ"ל ונראה

הא"רי

האר"י שהוסיפו על הדברים מוספין שלא כהלכתן. ואין לנו אלא דברי מהרח"ו שמוסכמים עם דברי הר"מ הנזכר וא"כ הוא דלא להוסיף עליה כי ממך תמצא את ירא׳ עליו: ואף לפי מורן של דברים עיון המשכיל תשכילהו דקי"ל גבי משקה של איסור שנפל במשקה של היתר דנתינת׳ נבר ואם התחתון חם שלא אסור ואם התחתון שלא קר מותר. מעתה קם דינא לאוכל בתחל׳ חלב שהוא בחינת החסדים ואחריו בשר בחינת הגבורות תתאה גבר ובחינת הגבורות מתמתקים בחסדים של מטה והוא תקון כפלא. אבל גבינה אחר בשר אסור דתתאה גבר וינגביר הגבורות על החסדים ח"ו.

ובכר השיבני אחד מן החברים שאם כן איך מוזגים כוס של ברכה במים למתק הדיני׳ וכן איך נשתה מים אחרי הבשר וגם איך מבשל הבשר במי׳ שהם חסדים. אך אמנה אין זה מן הקושי כלל ולא ראי מים כראי החלב כי החלב עדיין יש בו בחינת הדינים בכח שהחלב נעקר לחלב כי ע"כ כשמקפיאים הגבינה נשאר הקום שהוא דם כמ"ש במקובלי רבינו האר"י זלה"ה: ועל כן כשהחלב למטה תתאה גבר לאמתיק הדינים ולהכניע׳ לא כן כשהוא למעלה איכוה מעלה ותגבר בזה מעליה. אמנם המים שאין בהם שמץ דין אלא חסדים ורחמים פשוטים בין למעלה בין למטה הם גוברי׳ וממתיקין הדינים.

ועוד מן הדא כי יש הפרש בין זיווג דז"א לזיווג דיסוד וכל הא"ק בר מן הזעיר עם המלכות מקרא׳ בשם בשר וחלב שהוא כסוד בשר מבשרי והם כסוד החלב והתורה אמרה לא תבשל גדי בחלב אמו ואמרו חכמים דרך בישול אסרה תורה והוא הזווג שאז הכל אסור אף כי יתן בתחלה החלב ואחר כך הבשר. אם כן לפי זה ממנו נקח שיש לאכול החלב ואחר כך בשר שהחלב הוא בסוד יסוד הוא אינו נותן טעם משלו אלא מאשר הוא מאסף תחלה מכל המינו׳ ושולח לארתנו אד"ן. ורמוז זה יתקומם בענין הנשמי לאכול החלב בראשונה ופנה למצל׳ להבין את היסוד ולשעת זשוב באוכלו הבשר אחריו נדיק חונן ונותן לבשר מבשרו מאשר אסף באוספו. אבל באוכל הבשר בתחל׳ והיסוד עדיין לא אסף מו"ק מי יתן לו וקרוב להאחז בו הדינים ח"ו. כי על כן לרמוז זה יש להמתין ו׳ שעות אחר הבשר רמז לקיבוץ מו"ק. אכן החלב אחר הבשר החלב שהוא א"א להיות מיסוד הקדושה כי עדיין לא אסף מו"ק. אם כן החלב ההוא אינו מנד הקדושה ח"ו ולכן אסור אבל במים שה"ם זווג ת"ת שמה לא יש הפרש בין לפני הבשר ובין אחר הבשר שהוא הוא לעולם שוכן:

ועוד אשכילך דבר בזה כי הנה עיקר הסיגים של חלב דם נאצות הדם כי על כן נריך הריחם

במים

בזיס אחר בחלב לאכול הבשר והרמז בזה להסיר אותם הבחנותים בחוס' הדינים ולהשאיר החלב נקי שהוא בשר הספה סלת ברורה מתקן פסולת ובהאכל הבשר סוד הנוקבא אחריו הוי מין במינו אמנם בבשר ואחריו חלב לא יתכן תקון זה להסיר הדינים והחלב ההוא סוד בשר טפה דלא אתבררת והוי מין בשאינו מינו וז"ל התקונים דף כ"ו ע"א קם ר"ש פתח בקלא סגיא ואמר אליהו אליהו נחית הכא ברעותא דמלאך ואכסיר עינוי דאלין סבין בהאי מלה דלא יתון למיכל בשר בחלב אדהכי הא אליהו קא נחית ולא אתעכב אמר בוצינא קדישא והא רזא דא איהו רזא דלא תחרוש בשור ובחמור יחדיו כד בוכרא דאיהו ישראל עמודא דאמצעיתא לא אתיין ליה לבית ה' חלב אתערב בבשרא וגרמין לאתערבא שור בחמור ודא איהו כלאים מן דלאו במיניה וכו' ע"ש והביננהו ואחר אכול הגבינה יש להדיח פיו במים ולשתות. גם כן מיד מן יום ויסרה פתו ביין ויאכל וישת היין ויש בו מהכונ' למתק הגבורות בחסדים. והוא תקון כפלא. כן נראה לפי מיעוט הבנתי. וכשהרצתי הדברים לפני רבותי אמרו ישר אכל שמעתי מפי זקני הרב ז"ל שקיבל מפי מגידי אמת שראו את רבינו האר"י ז"ל שלא היה אוכל בשר אחר גבינה קשה וירא שמים יצא את כולם. נקוט מאה שלא יתבטל מענג שבת ויאכל מאכל החלב ואחריו הבשר ויעשה תקון למ"ש לה ככל אשר ביארנו. וכתוב בספר החסידי' סימן תתס"ו שאם שאין לו דבר שיאכל בשבת אסור לאוכלו בחול ועוד כתב בסימן תרס"א שאי שישלו מזון שני סעודות ואם יחלקם לשלשה לא יהיה לו לכל סעודה לשביעה מוטב שיאכל שני סעודות לשבעה. ויזכו' ולא ישכח לטעו' מתבשילי השבת כמו שכתבנו כי הוא משפ"ר תקוני סעודה זו כמו אשר חכמים הגידו משל לבת מלך שאריחה ביקי קדירה תאמר בגאי הוא לה לא תאמר כמכא' מנטער מה עשו לה עבדיה הביאו לה בחשאי והיינו הדוגמא לתבשיל של שב' מלך עתה מריחה הוה ולכן ראוי לטעום כי בזה יהיה מטעים לכלה מן התבשיל עליון המתבשל לנוק שבת ואין זה ביקי קדיר' ואיש המשכיל יתבונן בכוונה זו בשנו'תו את טעמו עתה בסעודת הלילה וכע"ש.

ומצוה רבה להיות כל איש שש ושמח על שלחנו ולהשליך חבור עצבי"ם אשר בקרבו ויגיל וישמח בו אשר בידו לתקן ולייסד הכל. ויכהב עם בני ביתו בשמחה ובטוב לבב וירחיק ממנו מצו"ת שוח ומרזחים כמ"ש בזוהר בהאי יומא אתכסי כל דינא זא וכל נעדא וכל דוחקא מכל עלמין בגין דאיהו יומא דהלולא דמלכא דנשמתין אתוספן בגופא דעלמא דאתי. וכן בפרש' ויקהל ובההוא נשמה יתירה נשיין כל עציבא וחימתא ולא אשתכח בר חדוא לעילא ותתא. וביותר צריך כל איש ישראל להרחיק ממנו הכעס בכל הימים והרבה יותר מאד בשבת דב הקדש

כי יגדל הכאב מאד וכמ"ש מתקון מ"א ז"ל וכלא איהו מאן דנשיר דירה לשבת דלא אתקרב תמן עציבו דטחול וכעס דמרה דאיהו נורא דגיהנם דעלה אתמר לא תבערו אש בכל מושבותיכם והכי איהו ודאי דכל מאן דכעים כאילו אוקיד נורא דגיהנם ע"כ ואזהרה זו מצענו אחר מה"ד וביום הז' יהיה לכם קדש וסמיך ליה לא תבערו אש והכוונה על הנשמה יתירה שבאה מן הקדש והזהיר על המלאכה ואמר כל העושה בו מלאכה כלומר עודינו עמו הקדש ההוא יומת ואחר כך הזהיר על הכעס לא תבערו אש כדי שלא יסתלק מאיתנו התוספת משבת ממולא טהר קדש ואף שע"י איזה חטא שעשה יסתלק ממנו הנש"י לא ראי זה כראי זה שע"י הכעס מסתלק ממנו הכל כר"ן ונשמ' יתירה ומבית ומשון אורח יחוסך וכמ"ש בזוהר תמוה ואף על גב דכמה מסאבין איכון דא שכייא מכלא וכלא שליב גופא מנו ומכר ונפשא כלא מסאב ושאר מסאבי דעלמא לאו איהו הלא גופא לבר כלאחוריי בגין דע"ז ממש שרי בגויה ע"כ והוא דומה לאיסור עשיית מלאכה שאמרו הראשונים שאע"פי שמירת שבת הוא בשלשה דברים עם כל זה אינו חייב מיתה וכרת כי אם על ידי עשיית מלאכה יען כי אז מסתלק ממנו גם הנפש יתירה ולא נשאר בו שום קדוש' שבת. כי על כן נאמר כל העושה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההיא וכולי וכן כדומה לו עון הכעס כי טורף נפשו באפו דעקר נפשיה בגין רוגזיה וכל זה ביתר הימים ולפי זה הכועס בשבת מסתלק ממנו גם הנפש יתירה ולכן השוה הכתוב שניהם יחדיו לא תעשה בו מלאכה לא תבערו אש. ובענין הכעס כתב החסיד בשער הענוה שהוא משל לאחד שהלא פני המלך לבא לדור עמו והמלך ברוב ענותנותו נתרצ' לו ויבא אל ביתו לימים עשה מעשים מגונים לפני המלך עד שהמלך קץ בו וינס ויצא החוצ' הנה בלא האיש ההוא עז פני בעשותו מעשים אשר לא יעשו לפני המלך ויגרשהו וילך כל לא עצר כח הסבל לסבול מעשיו המגונים כן הדבר הזה כל תפילותינו ותורתינו ומצוותינו הכל כאשר לכל להמשיך השכינה שתדור עמנו במקומינו כמ"ש ועשו לי מקד' ושכנתי בתוכם והנה משכן המלך הוא בלב נשבר ונדכה והכועס מגרש קדושת השכינה היא דרה בקרבו והמשל הזה הוא שיסר לכל העונו' שעושה האיש הישראלי שהם סרחון הקליפ' ומגרשים השכינה ממנו. ועין המשכיל ישא ק"ו אם בימות החול אמרו כך כ"ש בשבת שהאם רובצת על הבנים ותבא לפרוס סוכת שלום עלינו כמ"ש בזוהר דהאי סכת שלום פריסת גדפהא עלנא ועלייתה יותר מגולת התמיד בשבת שיגדל הכאב מאד כפוגמו בכעס ואינשכינ' חשוכה כנגדו ובתקון כ"ד אמרו עוד ז"ל ובשבת גהינם לא שלטא בעלמא ולא ממנן דיליה ובג"ד מני לישראל לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת ואי בר נש אוקיד בשבת אמר קב"ה הכא הוויתי מכב' לנורא דלא אוקיד ואתון מוקדי ליס

לתון תתוקדון בגיהנם בג"ר לא תבערו אש בכל מושבותיכם ואפילו בגופא ומאי ניהו גיהנם בגופא כבר דביה מרה דאיהו גיהנם כס המות דשל אחר הרבא דמלאך המות ועליה אתמר ואחרית מרה כלענה חדה כחרב פיות וצריך דלא יתער עליכו וקטטה מסטר דטחול אלא דתהא לב נטיר מכלהו וכולי וצריך לקבלא אושפיזין דאימן מלאכים עולמין דנשמ"ה יתירה דאיהו שכינתא עלאה וכפ"ש יתירה דאיהי שכינתא תתאה ואושפיזין דנחתין עמה עד כאן.

ומושל ברוחו ישית אל לבו את כל הקורות אותם ויהא ארך אפים רב תבונ' ולהיות מעביר על מדותיו וענוה צדק בתכלית וילמוד ממדותיו יתברך שהוא מאריך אפו לפושעים וחטאים שבגיהנם שאשו שובת ובטל בשבת וככן כרו מהר המכה ומריבה מקרב ביתו וגם ירווח לו זה שבמדת הענוה שיקנה ביום השב' שהוא שורש לכל הקדושות ימשיך לכל הששה הימים. ודע שיש סודים ממוכים על זה כשרואים מחלוקת בין איש לאשתו אז הם מעוררים המחלוקת ביתר שאת עד שתהא שלהבת עולה מאיליה ואמרו באגדה שהיה מעשה בר"מ שנתארח אצל בעל הבית אחד והיו בני ביתו והאיש והאשה מתקוטטים תמיד בכל ליל שבת ושהה שם ר"מ שלשה שבתות זה אחר זה ועשה כל ליל שבת שלום ביניה' ואח"כ שמע ר"מ לאותו שד בוכה ומתאונן לאמר ווי ווי דאפיקתיה ר"מ מהאי ביתא ויסתכל האיש המשכיל בסוד איש ואשתו במקום רמיזתם למעלה שהמה רמז סוד הכרובים העליונים ובהיו' ביניהם שלום הם מרכבה למקום העליון שמדת שלום הוא המייחד אותם ואם אין ביניהם שלום אויה להם אהא עליה' שמראים פירוד ואם רע ומר הדבר הזה ביתר הימים. גם הוא יגדל בעונשו בשבת שלום שבו עיקר ייחודם ומקשה לבו יפול ברעה ח"ו. ואף מן המשכיל תבונתו שכל תכלית השבת הוא להשרות השכינה בינינו ואיך ולמה תהפך עליך בלהות להיות לך קטטה עם אשר אהבת אשר הוא יתברך ישלכו חלקו יו"ד מן איש וה' מן האשה והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה שם הרגיעה לה לילית ומצאה לה מנוח ותעל הארבה:

ואיש תבונות יישר ללכת לקדש עצמו ביותר להיו' כאיש אשר לא שומע ואין בפיו תוכחו' ויבית אל לבו כי קנאין פוגעין בו לחלל את מקדש ה' ואם בעל נפש הוא כהגיעו לידי עמל וכעס וקטטה תכף ומיד יסתכל כי רוב הורב בנידו לעורר הדברים ההם לקלקל השורה דרך הקדש ואפילו מהינא רא רמא לבירא עמיקתא בהגית כאש קנאתו בו אז השמ' פן מכשה ה' אותך היפך עוג"ד בקדושתך ולא תפרוק עולו מעל צוארך וככן בתת הדברים האלה על לבבך. אתה תאזור מתניך

והתחזק

והתחזק והתאמץ לעמוד נגדו כאיש גבור כובש את יצרו ואל תפן אל און ואילים תגבר ברוב ששונים ולהרבות עוד כל מיני שמחות ולא תתן מקום לנוח שטן עכב דבר בלבבך רק מאז באת והגעת אל מקום תת חיל ועוז בגבול הרשעה שבש עצמך בכל עוז ותעצומות לעלוז בה' אלהיך ולא תפנה ימין ושמאל וככן נחלים אתה חותה על ראשו והכנעני אז בארץ. ורוב הכעס והקטט הוא נמשך מרוב דברים וברוב דברים לא יחדל פשע ועבירה ומנה ומריבה כנהוג בדורות אלו בעונות מבני עמינו אשר אמרו ללשוננו נגביר בשבתות ה' בסרח העודף על יתר הימים ונשתכחה תורת ודבר דבר אשר משם למדו חכמים שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול. וכרואם כן פשעו לערב קדש בחול וחול בקדש.

ובכן כא אזהרת הדבור וחומר שבו נפרק א' אף על פי שמותר בימי החול אע"פי כן סיפרנו בשבחו למעט בדבורו מיעוט אחר מיעוט בכל האפשר ע"ש ומשם יקיש המעיין חומר השיחת חולין בשבת ושגמו ובזוהר פרשת ויקהל דף ר"ז אמרו שעל ידי שיחת חולין בשבת יצא מן הקדש פנימה לאתר דאלהים אחרים ז"ל כתיב אל יצא איש ממקומו מהו ממקומו תנינן ממקומו אתר דאתחזי למיהך ורזא דמלה ברוך כבוד ה' ממקומו ודא איהו מקו' ודא איהו רזא דכתיב כי המקום אשר אתה עומד עליו וכו' ובגין כך אזהרותא לבר נש דקא מתעטר קדישא בעטר' דלצ"ע יצא דלא יפוק מיניה ולא יפוק מפומיה מלולא דחול דאי יפוק מיניה קא מחלל שבת וכולי כל אילין חלולא דשבתא איהו אל יצא איש ממקומו דא איהו אתר יקירא דקדושה דא דהא מיניה אתר דאלהים אחרים הוא ע"כ.

הנה משם תתבונן חומר איסור דבור של חול בשבת לנוגע אל האיש הישראלי בעצמו אך אמנה עוד יוסיף סרה לגרום בדבורו הקל להכנים ח"ו גבול הרשעה בגבול הקדושה כמ"ש בזוהר פרשת אמור דף ק"ה ע"א ז"ל א"ר יוסי לרבי יצחק ודבר דבר מה הוא ומה גריעותא הוא לשבת א"ל ודאי גריעותא איה דלית לך מלה ומלה דנפיק מפומיה דבר נש דלית ליה קלא וסלקא לעילא ואתער מלה אחרא וכד אתער חול ביומא קדישא גריעותא איהו וקב"ה וכנסת ישראל שאלו עליה מאן הוא דבעי חול הכא מאן הוא דבעי לאפרשא זווגא דילן עתיק' לא אתחזי ולא שריא על חול בג"כ הרהור מותר מ"ט בגין דהרהור לא עביד מידי ולא אתעביד מניה קלא ולא סליק אבל לבתר דאפיק מלה מפומיה ההוא מלה אתעביד קלא ובקע אוירין ורקיעין וסלקא לעילא ואתער מלה אחרא ועל דא ממצוא חפצך ודבר דבר כתיב ע"כ. ובזוהר פרשה בשל' אתמר כדברים האלה ז"ל ממצו' חפצך ודבר דבר הא אתמר בגין דההוא מלה סלקא ואתער

את

אתערות׳ לעילא ומאן דאזמין אושפיזיה בעי לאשתדלא ולא באחרא ת״ח ההוא מלה דאפיק מפומיה סלק׳ ואתער אתערותא לעילא אי לטב אי לביש ומאן דיתיב בעינוגא דשבתא אסיר ליה לאתערא מלה דחול דהא פגים פגימו ביומא קדישא מאן דיתיב בהלולא דמלכ׳ לא יתחזי למשבק למלכא ויתעסק באחרא ע״כ.

הנה זאת חקרנוה כן היא ממאמרי׳ הנזכר׳ כי השח שיחת חולין בשבת מדמע חול בקדש וגורם להכנים טומאת הבל פיו למקום הקדושה והרי זה כעושה מלאכה בשבת כאשר חומר איסור עשיית מלאכה הוא מטעם כי גורם להכנים הקליפה בפני הקדושה ומגיע עד השורש שנשמתו שורשת שמה ועל כן חייבו הכתוב מיתה לפי שגורם להכנים הקליפה ולטמא מקדש ה׳ לא כן כיוצא חוץ לתחום שאינו חב באחרים אפס לנפשו כי עוקר עצמו מהקדושה להכנס לאתר דאלהים אחרים ולפיכך לא חפץ ה׳ להמיתו ולא מרע אלא לנפשיה אכן עונו ישא על כל פנים להתלבן אל מקום שורשו בקדושה כמו שכתב רבינו הקדוש האר״י ז״ל. וכן הדבר הזה כפגם הדבור כמעשה כמו שנתבאר ממאמרי הזוהר הנזכר ותופשי התורה צריכים להיות נזהרים ביותר באזהרה זו ולקדש דיבורם מאד כאשר שורש נשמתם הוא נשא ורם ופגמם גם הוא ירום ונשא גבה מאד בעולמות העליונים ובפרק כל כתבי אמרו רבי זירא הוה מהדר אזוגי דרבנן וא״ל בנטות׳ מניכו׳ דלא תחללונים זכולי כלומר השמרו לכם פן לא תבואו לידי שיחת חולין על ידי שאתם זוגות זוגות ואף כי גם רבים מעמי הארץ שיו אגו׳ לא פנה אפס לזווג׳ זוגו׳ דרבנן כאשר לפי גדולתן תהיה קלקלתן וחטאת׳ כי כבדה מאד וככר נעק חמס חד עם דארעא לנגדי לאמר זו תורה הדשה כי בתור׳ לא הוזכר אפס איסור עשיית מלאכה כי לא האמין ברוח מינות שכו לב אחרם של חכמים שדרשו ודבר דבר שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול. והשיבותי לו לפי דעתו לאמר האם איכך מאמין בדברי הכתוב המגיד בדבר ה׳ שמים נעשו כי המלאכה שלו היה ה דיבור וא״כ כשאמר הכתוב וישבו׳ ביום זה היינו ששבת מהדיבור. וממילא שב כי כשציוה אותנו לנוח בו ניזה בדומה לו לשבות׳ גם כן מדבור היד ככנמו דברי באזניו והודה ולא בוש. והן הן דברי מכילתא מה הוא שבת מדבור הף אתה שבות מדבור. ובזוהר בראשית דף ל״ב ע״א ביארו טעם סודה דבר ז״ל ת״ח כל אינון עמיקין כתימין דנפקי מגו מחשבה וקלא כטיל לון לא אתגליין עד דמלה מגלה לון. מאן מלה היינו דבור והאי דבור איקרי שבת ובגין דשבת אקרי דבור דבור דחול אסור בשבת בגין דדבור דא בעיא לשלטאה ולא אחרא עד כאן.

ומאנה הנחם נפשי איך נפתכח׳ תורה זו מישראל

מישראל כעס ככהן ולמדו לשונם דבר דברים הדברים בימי השבתות יתר מאד על דיבור של חול באשר ביתר הימים לא ראו איש את אחיו בעול משא עסקם איש לדרכו פנו איש לבצעו מקצהו והיה כנוח עליהם הרוח בשבת נוסדו יחד בשיחה בטילה ויהי משכם בית מועד לכל חי איש לא נעדר אשר לא יעבור תחת שבט לשונם והלואי לא יהיה כהן לה׳ וכפר גיזות על ריעיהם. או דברי חונף באמרי שקר ונביב׳ דעת כאשר פעת׳ המשפחת הזאת ברבת מבני עמינו כאשר הודעתיך בכמה מקומות כי אמם של אלו אשר היא יולדת הז׳ תועבות אשר שנא ה׳ היא השיחה בטילה כי ממנה פנה ממנה יתד לבא אליהם וממנה היו כולנה. כי על כן סטיכו אשר שנו חכמי׳ בלשון המשנה שני׳ שיושבין ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב לצים כי מהשיחה בטילה יתעתדו לליצנות ולשון הרע בלי ספק. ורבים הורו היתר לעצמם לומר שסיפור שמועות ודברי חדושים הוא ענג להם ומותר לספרם כמו בחול. ואיכי משכיל הוראה זו שיחא ענג שב׳ אמור בחלל קדושתו כי המדבר שיחת חולין בשב׳ הא״ל מחלל קדש ה׳ כמו שהבא׳ מכמה מאמרים ומאין הרגלים לחלל מקדש ה׳ ושתחשב למצוה ענג סיפור השמועות ומצוה הבאה בעבירה היא פגול הוא לא ירצה ואין ברעה למטה מנג״ע.

והנה חייבו חכמים לקבל פני החכמים בשבת וי״ט בדברי שלום כדי להמשיך מזיו הדרת פניהם כמ״ש הרב ולה״ה. ואולם עתה בדורינו זה נשתרבב מזה מנהג רע ומר כי ביום השבת הולכים כתות כתות לדרוש בשלום אוהביהם וקרוביהם. וממנה פנה וממנה יתד לערוך שיחתם ביותר שעה או שתים ולא יזכרו ולא יעלו על לב מוראת קדושת שבת כאילו לא היה. ולו חכמו ישכילו שאף שאלת שלום עצמו אמרו בירושלמי בדוחק התירו שאלת שלו׳ בשב׳ וכל שכן העורכי׳ שיחת׳ בלי שעור ומדה בבואם לדרוש את שלום ריעיהם אהוביהם כי איסור שבת ודאי רביע עלייהו. ומי בער ולא ידע כי הנה מה שאין מתפללין בשבת אלא שבעה ברכות הוא מפני שיום השבת הוא יומא דנשמתין ולא יומא דגופא כמ״ש בזוהר ויקהל האי יומא יומא דנשמתין ובג״כ משבחי בתשבחתא נשמ׳ כל חי ע״כ ולכן אסרו חכמים לשאול צרכי הגוף ואיך לא ישכילו לדון מכאן ק״ו אם שאלת צרכי הגוף מאיתו ית׳ ברך אסור שיחת חולין אע״כ שתתאסר. ואני כבר דרשתי כל עון חומר הדברים האלה ופי אמלא תוכחות בקהל עדתי עד מקום שידי מגעת וכל איש התמים שיש בפק בידו למחו׳ יהזהר כנ״ל כבר חלציו להזהיר להרים אל משמעתו על הדבר הזה ושלא יוועדו בשבת רעים אהובים לשבת יחדיו בשוקים וברחובות קריה כמנהגה בחול באלו דברים שאין להם שיעור כי לא יוכלו להתאפק בהיותם נכנים יחד בלתי עדוק שיחתם כאשר הורגלו אכן בהתבודד עצמם בחדרים

יעמו מייג. לדבריהם לעמוד הרגלם הרע וכו׳ הא׳ ואולי
ואף אותם שלמעם בני תורה שאין שורש נשמתם לס ונפש
כתופשי התורה ולא שוו בתוספת כר״ן עמהם שאין הפגם
רב כפגם הלשון כשב׳ כ״כ כשל תורה מ״מ דיה למרה שלא
יבו לקדושה רבה ואיך ולמה יפסידו גם המועט המאיר
בנפשותם ועל כיוצא בזה מו חכמים לאמר לעולם יעשה
כל אדם עצמו ת״ח פן עבירה תגרור עבירה ומשיח חולין
יכשלו בדברי משא ומתן ושחוק וקלות ראש וליצנות ולשון
הרע ודברי שקרים וכזבים אשר כל הנה משחית נפשו מהשיחה
בטלה ומזמה היו כשגגה כאמור וראש הפעור עמל וכעס
ממנהת שינה קרבותיו וא״ז״ל א״ר יצחק מ״ד האמנם
אלם צדק תדברון מה אומנתו של אדם בעה״ז יעשה עצמו
כאלם יכול אף לד״ת כ״ת ל׳ צדק תדברון ואם כה אמרו
בשאר ימי החול ק״ו בנכנס קדושת השבת אשר הוזהרנו בו
בפרט הדבור ביותר וכן תרין ק״ו כמ״ש ביומא אמר רבא
השח שיחת חולין עובר בעשה שנאמר ודברת בם ולא
בדברים אחרים רב אחא בר יעקב אמר עובר בלאו שנאמר
כל הדברים יגעים לא יוכל איש לדבר והשבת יוסיף על
אלה איסור מוסיף ומקשה לבו יפול ברעה ח״ו׳ וכתב
מהרח״ו ז״ל מורי ז״ל היה נזהר שלא לדבר בשבת אלא
בלשון הקדש וכשהיה אומר איזה דרוש לחברי׳ ה״י לפעמים
היה מפרשן בלעז כדי שיבינו וכן היה נזהר שלא לדבר
דברי חול בשבת אפילו בלשון הקדש ע״כ ואמריו לאדם
שמרגיל עצמו לדבר בלשון הקדש אף בימות החול אשר אין
ערוך אליו לקדש את הנפש היפה ובכתרי תורה פרשת כח
אמרו ז״ל קומטרא דארמנא ממללן בלשון הקדש ומלאכי
השרת אשתמודען ביה ולא הוו ממללין בלישן אחרא כב״כ
כתיב ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות וכו׳ ואיש
התמים ירגיל לבני ביתו ללמדם קצת הדברים המצטרכים
אליו בלשון הקדש ומ״מ אם לא יסכילו מותר לדבר בלשון
לעז המצטרך אליו כי בזה בודאי אין חילוק בין לעז לל׳
הקדש והכי משתמע מלשון הזוהר דקאמר דבור אסור
בהאי הוא מותר דבור דבעותיה דהאי הוא קתני וכשם שבהאי הוא
לא שייך למיפלג מלעז לל״הק כן בדבור ההוראה שלא
לשוח שיחת חולין רק המצטרך וכאותו המצטרך מותר לא
שנא בל״הק לא שנא ללעוזים בלעז דומיה דהאי הוא דאין
חילוק אלא שהרב ז״ל נהיה לחסידותיה דאף המצטרך דיבר
בקדשו אכן הבלתי מצטרך ומתירין אותו לדברו בלשון
הקדש הרי זה מן המתמיהין כי מי פתי יסור לבבו ולא יבין
דאדרבא בהרבות דברים שלא לצורך והן בלשון הקדש
פתן לפגם ומרם׳ יקדש בחול וחול בקד׳ בסרח העודף כדב׳
אותם הדברי׳ בלעז ואשרי אנוש ישית כל דבריו שה על
לבו והיו לטוטפות בין עיניו לקדש עצמו בתפארת השבת
רב הקדש ושמור לפי מחסום בכל האפשר לבלתי חלל את
מקדש ס׳ ואין לך ענג גדול מזה לאשר ולקיים מצות בוראו

ואין כרעה לנפשו משגע עבור על מצות יוצרו ועושה נחת
רוח ליצרו בשוחה עמוקה פי זרות וכל עוד שלא ישמור
אדם השבת כהלכתו אף שיהיה בעל תשובה וצדיק וחסיד
בכל מעשיו לא עשה ולא כלום כמו שנבאר בפרק שבת
תשובה כי הבעל תשובה צריך לקיים חבילות של מצות
לעומת העבירות כמ״ש ז״ל ומי יוכל לזכור פרטי חטאיו
באבריו פרטיים כדי שיעשה באותם האיברים מצות או
מי שחטא בע״ז או לדברים שהם כע״ז כמו כעס וגאוה
והעלם עין מן הצדקה ומחליף בדבור ולשון הרע שהוא
גדול מע״ז ג״ע וש״ד שהם הוא בא לקיים חבילו׳ של מצות
לעומתם יצטרך לקיים כל התרי״ג מצות וזה מן הנמנע
אכן על ידי שמירת שבת כהלכתו תעלה ארוכה למחלתו
כאשר הוא שקול ככל התרי״ג מצות כמ״ש בזוהר יתרו ז״ל
שקיל שבתא לקבלי אורייתא׳ וכל דנטיר שבתא כאילו נטיר
אורייתא כלה וכתיב אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם
יחזיק בה שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע
אשתמר דהאי דנטיר שבת כמאן דנטיר אורייתא כלה
ע״כ וגם אמרו שאפילו עע״ז כדור אנוש מוחלין בשמירת
השבת ולפיכך ראשית כל בכורי כל למעשה התשובה הוא
שמירת השבת כהלכתו וביותר בפגם ברית הלשון לשמור
את נפשו מאד ובכן ישוב ורפא לו ואיך ולמה יסגף
הבע״ת בסיגופים קשים ומרים מאד ולא יסבול דבר קל
כזה לשמור לפיו מחסום בשבתות ה׳ לקדש עצמו בקדושת׳
אשר היא תועיל לו עשר ידות מכל סיגופים הקשים אשר
יעשה הנפש החוטא׳ לכל עון ולכל חטאת כאשר יש בכחו
להועיל לכפר אפילו עע״ז כדור אנוש והשביע בצחצחות
נפשו ודי בזה הערה לכל בעל נפש:

וראוי לכל בעל נפש להיות שולחנו מלא דשן הנפש
בשבת בד״ת איש איש כפי שיעורו והוא א׳
מי׳ תקוני השלחן אשר ביארו בר״מ פרשה עקב שצריכים
להיות בפתורא בשבת ושם ביארו טעם הדבר וסודו ז״ל
שתיתאה למיהוי על פתורא ד״ת דהכי אוקמוה מ״מ ג׳
שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו ד״ת וכו׳ ורזא דמלא
כגון דהא אוקמוה שלחן בצפון ואורייתא אתייהיבת
מימינא לחברא ימינא דאיהו רחמי בשמאלא דאיהו דינא
דאורייתא איהי יהו״ס מימינא פתורא אדמי משמאלא וצריך
לחברא לון וכו׳ ובגין כך צריך ת״ח לזמנא עמיה לאינש
דישתדל בפתגמי אורייתא ע״כ:

ובסעודה זו של לילה יתנה׳ בזוהר במאמרים
הכלו׳ בזוהר בסוד הלילה מפוזרים
ואסדר לך איזה מקומן בעבור תשביע בס״ח נחות נפשך
פעם בזה ופעם בזה עד שתגמור קריאתם **בזוהר**
פ׳ בראשית דף י״ד ע״א פקודא י״ד וכו׳ עד
סוף ע״ב. דף מ״ז ויכל שהיא ביום השביעי עד אשרי העם
שככה לו. בשלח דף ס״ג ע״ב א״ר יהודה בכל יומא ויומא

וכו׳ עד ובעלמא דאתי׳ יתרו דף פ״ח ע״א וזכור את יום השבת וכו׳ עד כיומא דשבתא דף כ״ב זכור את יום השבת הזהר והר״מ עד בקדושי דקב״ה׳ תרומה דף קל״ה ע״א רזא דשבת איהי שבת וכו׳ עד זכאה איהו מאן דידע ברזין דאמרי׳ ׳ ויקהל דף ר״ג ע״א ויקהל משה עד דף ר״ה ע״א מתעטרין בגיניהון פנחס דף רמ״ה ע״א הלל ושמאי וכו׳ עד זה השלחן אשר לפני ה׳׳ עקב דף ר״כ ע״א פתח ואמר והיה מאכלכם עד דף רע״ד ע״א לארכאה יתיר׳

תיקונין תקון כ״א דף מ״ז זכבין דאות בקדמיתא למערב׳ עד שבת היא שקולה ככל אורייתא כלא (דפוס קושטנדינא כ״ו ע״ב) תקון כ״ד כולו׳ תקון מ״ז דף פ״ז ע״ב כרכס היא עד סופו׳ (דפוס קושטנדינא פ״ד ע״א וכו׳ :)

הנה במאמרים הנזכרים האלה כם מתבאר כל סודי הדברים הנזכרים ומעשים משקידם היום ועד סדר הלילה׳ וכה היה דרך חסידים הראשונים לקדם פני יוצרם בכל מעשה עבודתם כתורתו של ר״ש ע״ה׳ כי שם נגלו כל תעלומות מעשה עבודת היוצר ב״ה ואור תורתו מבריק ומבהיק עד להפליא לכונן מעשה ידי האיש הישראלי׳ כאילו כיון כל תעלומי עומקן של דברים ואף אם לא ידע שבו״ל קריאתן זו היא הללן ועל כן יאחז צדיק דרכם לאגות במאמרים הנז׳ מידי אור שבת בשבתו פעם בזה ופעם בזה כאשר יוכל עד שתתום קריאתם׳

מצפצ ובכל קריאתו עתה במעורה זו יכוין שם בקוד שמים כמ״ש הרב ז״ל ואולם אם ישיבים בני ביתו ואין אתו חבר לא הורשה לקרוא לאור הנר הוא לבדו שמא ישה ואמרו בגמ׳ פ״ק שבת אמר רבא אפי׳ גבוה ב׳ קומות ובברייתא הזכירו מעשה בר״י בן אלישע שאמר אני אקרא ולא אטה ופעם אחת קרא וביקש להטות אמר כמה גדולים דברי חכמים שאמר׳ לא יקרא לאור הנר׳ ורב נתן אמר שעשה מעשה וקרא ונטה וכתב על פנקסו אני ישמעאל ב״א קריתי והטתי נר בשבת וכשיבנה בהמ״ק אביא חטאת שמינה׳ואף שבאדם חשוב שאינו רגיל להטות הנר בחול מותר היינו שברור הוא שאין דרך להטות אבל מסתמא לא אמרינן כן דאיכא אדם חשוב שדרכו להטות בחול וכן אמרו שם בגמ׳ שאני רבי ישמעאל שמשים עצמו על ד״ת כהדיוט דמשמע שאף אדם חשוב לפעמים דרכו להטות ושומר נפשו יזהר בזה שלא תהיה קריאתו מזוה הבאה בעבירה לפרוץ גדר שגדרו חכמי׳ ולא יקרא כשהוא יחידי ואפילו הנר סגור במנעול ואפילו בנר של חלב דמאיס דלא פליג רבנן וה״ה ביום במקום האפל דינו שוה ואסור אלא א״כ אשתו משמרתו או שהם שנים קורין בענין אחד שאם יבא האחד להטות יזכירנו חברו אבל בשני ענינים לא כמ״ש שם בגמרא:

ואם כבה הנר עודנו עומד על שלחנו בשבת

מותר לומר לשפחה לאשול נר דלוק בבר להביאו על שלחנו האפל ואינו עושה רק טלטול הנר בעלמא כמ״ש רבינו ירוחם ז״ל אבל להדליק את הנר בשביל ישראל לית דין ולית דיין שאתירו ואסור אפילו למי שלא הדליק בשבילו וכתב הטור סי׳ רע״ז שאם עשה הגוי בבית ישראל מדעתו מצי ליהנות מן הנר ואינו צריך לצאת משם וכתב המרדכי פ״ק דשבת שאם היא סר בבית ישראל וכא גוי והדליק נר אחר מותר להשתמש לאורו כעוד שהנ׳ הראשון דולק אבל לאחר שכבה הראשון אסור להשתמש לאור הב׳ וכן אם נתן שמן בנר הדולק מותר להשתמש עד כדי שיכלה השמן שהיה בו בנר ולאחר כך אסור ואם אומר אדם לעבדו ולשפחתו לילך עמו והדליקו הנר העליה אסור ז״ל שע״פ שגם הם צריכים לו אין זה לצורך הגוי כיון שעיקר ההלכה בשביל ישראל ונר שמדלקת השפחה כדי להדיח כלי האכילה לא מקרי לצורך ישראל ומותר להביאה לפניו ולהשתמש לאורה ואיש המתגדים לא יאבה ולא ישמע לסבר׳ שמקילין באמירה לגוי במקום מצוה כמו סעודת חתנים ומלה שאין על מה לסמוך כי אם על פי סברת יחידית ורוב הפוסקים חלוקים על זה וכן ראינו לגדולי ישראל האיתנים יושבים בחשיכה במוצאי שבת בסעודת חתונה עד הגיע עת וזמן שמותר לעשות מלאכה ולא התירו לומר לגוי במלאכה גמורה משום תמות שמחה חתונה ומקשה לא יפול ברעה תאכלהו אש לא נופח:

ונבון להיות כל איש שור״ר בביתו על שלחנו באור השבת בשירות ותשבחות לעורר חבבלת השר״ן לשיר בקול נעים וכמ״ש בזוהר פרשת תרומה שירין ותשבחן מתערי רחימו עילא ותתא לאתקנא תקונין ולאתערא חדוה דהא בג״ד לואי מתערין בהימון שירין ותשבחן לאתערא רחימו וחדוה לעילא וכו׳ ובספר החסיד י׳ כת׳ ז״ל ויברך אלהים את יום הז׳ אין אנו יודעים במה ברכו אלא בלמוד שמה שקלל איוב את יומו וכל האמור שם נאמר להפך גבי שבת כי שם כתיב יקחהו אופל יחשכו ככבי נשפו יקו לאור ואין מכלל שמה שבירך הק״בה השבת היא אורה שם כתוב אל תבא רנ״נה בו מכאן שיש לו לאדם לרון בשבת בשירות ותשבחות ע״כ ויש ראיה לזה מדברי הר״מ פרשת עקב דף סע״ב ע״ב ז״ל ובשבת בכל מלוי צריך לאתוספא מחול על הקדש וכולי וצריכין לאתערא שירה וחדוה לפתור לגב׳ וכו׳ ובהאי חדוה ותקונא גרמין דאסתלארת שפחה בישא בחשוכא כדצבין בבלים בהספד וכו׳ וכבר חברו הקדמונים וכל בעלי השיר פיוטים מיוחדי׳ לזמר בשבת ומכולם לא ישרו בעיני אלא פיוטי בעל זמירות ישראל דאית באן קבלה אמיתית והאיש המשכיל ישכיל גם שיש הרבה מהם שאין לומר בשבתו׳ וי״ט והוא סמך על עין המשכיל׳

ואנכי נהגתי לשורר השיר הזה בשבת

ערב ובקר וצהרים וזה תוארו.

מקורא סתימאה. ואבא ואימא. אבהן דעלמא וכולהו בהורין.

נגידין נהירין. לסטרין ועברין ופשטי בהורין ומשו לאתרין.

חביבו ואחוה. רעותא וחדוה: כרוכא בכרוכא דבקין חבירין.

מקורא דמוחא: דאריק למשחא למלכא משיחא וטפין זעירין.

דאמלי לשבת. דנהיר כלבת. ואשקי לההיא בת נדיבין וחורין.

יסודא דעלמא. דעייל בימא. ואפיק נשמה ואיבין ופירין.

לעמא דאומי. למפרק דבשמיה. רחיבין וקמיה סגידין ומרין.

ושוין מנרתא. לדרום ומטה. במערב דביתא לבבין רבורין.

נשיהון קשיטין. ואינון קשוטין. כרוחין חרתין ונפשין יתרין.

זהירין למסדר. בשלחן דבסטר דצפון תריסר ונהמי דעותרין.

אחידין נכלה. בליליא כלילא ושבא דעילא זמינא בשחרין.

נהירו דענפין. דחפיין כטרפין. זעירא דאנפין במנחה מיקרין.

וחדאן בנשרא. דעוף או בעירא. ורואן בחמרא וייבין נטירין.

וטעמין טעימין. מתיקין נעימין ושמנין ובוסמין וריחין יקירין.

עטיפין לבישין. עליהון לבושין דדכיין בשישין וכתלג מחוורין.

שבינתא דחזיא. לאילין בניא. לעילא מעניא ואמרה בשירין.

אנא היא שבינתא. דמלכא ושלטא בעילא ותתא ואנפאי נהירין.

בלילא עטרה. דבי כל ספירה ואנא עטרה לצדיק וכתרין.

ורוגזין ודינין. וסטרין תרכין כבישין טמינין. בחורי דעפרין.

ומלבי דמואב. וברבי דעמון בנוקבי תהומין טמישין טמירין.

פרידין פגימין. טרידין עקימין שתיקין דמימין חשיבין וקדרין.

חשיבין כמתין. שביקין שביתין. עניבין כפיתין כפינין תבירין.

ומלכו כתבית, ושלטון יהבית. לעמא דרבית בינין ובוכרין.

שאלתון אמלי. ורזלון אגלי בגיזין ומילי דסתרא דספרין.

וישרון בקדשאי. רחימין דנפשאי. ולבריה דישי אעטר בעטרין.

ואבני לקרתאי. והיכלי ודרתאי ואשרי בדוכתאי לעלרין ודרין.

והשיר הזה יסדו החכם הגדול הרב מנחם לונזאנו ע"ה ובחרתי בו לסיבות כמוסות אצלי וראוי למשכילים ילאחוז בשירו מידי שבת בשבתו.

והחכם עיניו בראשו להסתכל ששכינה למעלה מראשו ויהא יושב בכניעות ומעוטף בבגדיו לפני השלחן אשר לפני ה' כעומדו לשורר לכבוד יוצרו וכבר כתבנו למעלה מעשה רב כזה ע"ש.

ומשם תתכונן עונג אנשי לבון ביין משתיהם בלילי שבתו' ויום טוב לשורר בשירי עגבים ודברי חשק ונבלות הפה לשבח היפה ביופיו וכיוצא מדברי השירים הנכרים ונוררים את הנפש היפה כי כמו ששירי התורה גורמים דבקות בשי"ת כך השירים הפוגמים האלו גורמים להפריש הנשמה מצרור החיים ועליהם השכינה צועקת הסר מעלי המון שיריך וזמרת נבליך לא אשמע. והנשמה יתירה היא מר לה תחת אשר עיניתה לשמוע המון שיריו אזן ששמעה שירי מלאכי עליון למעלה משבחין ומפארין ומקדישין ומעריצים את שם האל המלך הגדול והקדוש בקדושה יתירה תרגע עתה לשמוע שירי עגבים בדברי חשק ונבלו' הפה ישתקע הדבר. ומצוה להרבות בפירות בסעדו' שבת לברך עליהם שבכל סעודה מנוה להוסיף ז' ברכו' ע"י פירו' וריח כדי להשלים הי"ז ברכות החסרים בשבת ממנין הק' ברכו' וטוב לחלקם על על הג' סעודות שבכל סעודה יוסיף ו' ברכות ובכן יקל על האדם להשלימם ולא יטעה בחשבונו. וא"א מורי ז"ל נהג שלא לאכול הפירות בסעודות שבת עד אחר ברכת מזון לברך עליהן ברכה אחרונה שבשבת מותר לגרום ברכה כדי להשלים ק' ברכות.

וגם הוא היה נוהג להיות על שלחנו תמיד בשבתות תפוחים כי תפוח רומז לחקל תפוחין בשהיא מקבלת בחג"ת דנ"א ממוזג מאמ"ש חיוור סומק ירוק כנודע ובחינה זו ליל שבת זמנה ולרמז זה היה מעטר את השלחן בלילי שבת בתפוחים. והאוכל פירות הנובעים צריך ליזהר שלא יגע בידיו נבועות בבגדיו או במפה משום נובע כמ"ש הראשונים ז"ל (א"ה עיין בתשו' הרדב"ז סי' קל"א כתב להתיר מקלקל ומלכלך הוא ולא נובע ע"ש) ומיהו נביעות פיו וידיו אינו חושש שאין נביעה אלא בדבר הראוי לנבוע והיא דלא תעביר אשה סרק על פניה מפני

שיהא נגעת שאני דכיון דדרך האשה בכך נביעה מתקריא כמ"ש בספר יראים.

וכתב המרדכי דאף דמותר להחליק האוכל בשב' ולא הוי בזה משום ממחק הואיל ואפש' לאכלו בלא זה מ"מ המחמיר במאכל תפוחים וכדומה שדרכו בכך תבא עליו ברכת טוב ולפי מ"ש רבינו ירוחם שאסור לקלוף שומים ובצלים בשקולף להניח ה"ה אף התפוחי' אסור לקלוף ולהניח דלא שרי אלא לאכול לאלתר וכל שמקליף לצורך אותה הסעודה מקרי לאלתר: ובגמ' פ' כלל גדול דף ע"ד אמר חזקיה הבורר תורמוסי' מתוך פסולת שלהם (פי' רש"י בורר ואוכלן מתוך הקליפה) חייב ופריך לימא קסבר חזקיה אוכל מתוך פסולת אסרו ומשני שאני תורמוסים דשלקי' ליה ז' זמנין ואי לא שקלי ליה מסרח וכי פסולת מתוך אוכל דמי ופי' רש"י ואי לא שקלן ליה לאוכל מתוך הפסולת מתוך שהוא רך וכימוח ע"י שנשלק הרבה מסרח והילכך אוכל כמי כל זמן שמעורב בו הוי כפסולת ומיהו אוכל הוא ומחמירין עליה למיהוי ההוא דשקיל כפסולת מתוך אוכל. ולפי פירוש זה צריך להזהר שלא לאכלן בשבת אא"כ קלפן מע"ש.

אמנם רש"י ז"ל פי' אחר דהיינו בירר תולמוסי' מתוך פסולת משמלקום פעם א' ממרקין ומעבירין אותן המים ובורר המותלעות שלהם וכן בכל פעם ופעם וזה בורר האוכל ומניח הפסולת ואם לא שלקי ליה מסרח גרסינן הילכך משלקום פעמים ושלש חשיב ליה פסולת הואיל ואי שביק להו הכי דלא בדר שליק לסו מסרחי וכשהוא בוטלן מתוך שהר מיניה גרועין המעורבי' בהם כפסולת מתוך אוכל דמי דהנהו שאר מיני' לא מסרחי דנמר להו בישולייהו בפעם ראשונה ושנייה וכן הרמ"בם פ"ח מה' שבת פי' פירוש אחר ז"ל והבורר תולמוסי' מתוך פסולת שלהן חייב מפני שהפסולת ממתקת אותם עמהם זכמ:א כבורר פסולת מתוך אוכל וחייב ע"כ והב"י ז"ל בא"ח סי' שי"ט תפס שיטתו כפי' הרמ"בם ע"ש והמחמיר הרי זה מן המתמיהין. ויירא שהיה יזהר שלא לאכול מפירות שליקט הגוי בשבת אפילו לעצמו ואפילו הם ספק אם לקטן היום אסור כמ"ש הטור סי' שכ"ה ואף פירות שאין בם חשש מחובר דלא שהובאו בשבילו מחוץ לתחום. והן רבים עתה עם הארץ נוהגים בסעוד' גדולות להעביר מהשלחן שבמות וקליפין כדי לעטר את השלחן בפירות ולא פנו לדעת אם היבמות וקליפין ראויים למאכל בהמה שאם אינן ראויים למאכל בהמה אינן דשאין להעבירן שהן מוקצין אלא מנער את הטבלה והן נופלין או שלא יגעו בהם ויגררו אותם על ידי דבר אחר דה"ל טלטול מן הצד או כמ"ש הרא"ש שאם יש פת על השלחן מטלטלן אגב הפת שהם בטלי' אגבי' ואם לא יש א' מכל אלו אסור לטלטלן (א"ה עיין בשכנה"ג בי' ש"ח כתב על דברי הטור אבל דבר שאין מאכל בהמה אסור וכו' מכאן נראה שאסור לטלטל קליפות הביצה שאוכלים ביום השבת דלא הוו מאכל בהמה ונראה שמכאן נתפשט המנהג לרוב בני אדם לשבר הבצים תוך הכלים ונופלים שם קליפתן). וכתב בעל הלבושים סי' קע"ז על דברי הב"י שכתב ז"ל דברים הבאים לאחר סעודה קודם ב"המ שהיה מנהג בימות חכמי הגמ' שבסוף הסעודה היו מושכי' ידיהם מן הפת ומסירי' אותו וקובעים עצמם לאכול פירות ולבתות כל מה שמביאי' לפניהם מן דברים הבאים מחמת הסעוד' בין דברים הבאים שלא מחמת הסעודה טעוני' ברכה בין לפניהם בין לאחריהם דהמוציא וב"המ אין פוטרין אלא מה שאוכל תוך עיק' הסעודה.

וכתב הב"י ודין זה אינו מצוי בינינו לפי שאין אנו רגילין למשוך ידינו מן הפת עד ב"המ וכתב גם בינינו דוקא בסתם סעודות אינו נוהג אבל בסעודות גדולות שרגילין שלאחר גמר האכילה מושכי' ידיהם מן הפת ומסירין אותו מעל השלחן ומנקין השלחן ועורכי' השלחן בפירות ובמיני מגדים וקובעין עצמם לבתות. אז גם הדין הזה נוהג בינינו וצריכים לברך על כל הדברים הנז' בין לפניהם בין לאחריהם ואין לסמוך בהם לא על ברכת המוציא ולא על ברכת המזון. ואין העולם נזהרים בזה. ונ"ל שמפני זה נתפשט המנהג שבסעודות גדולות אחר שעורכי' השלחן בפירות נוהגין להניח על השלחן קצת מן הפרוסות הנשארות בתוך הסעודה כדי שיהא נראה שעדיין לא משכו ידיהם מן הפת ולא יהיו צריכין כמו מועלין בברכות. ולפיכך כל איש הירא והמדקדק יזהר בזה בסעודות גדולות לברך על הפירות לפניהם ולאחריהם כי ודאי משכו ידיהם מן הפת ואין דעתם לאכול עוד מן הפרוסות שהניחו כלום וא"א מורי ז"ל לא הניח מימיו לסלק כלום מעל השלחן לא בחול ולא בשבת עד אחר ברכת המזון. כי אמר שסממני הקדושה שבבהמה והפירות אינם עולין כי אם ע"י ב"המ שמברכי' על השלחן ולפיכך אין להסירם משם עד שיברכו עליהן וסג"ה יהיו עד שיעלו. וחלילה להטיל אותם לכלבים לפני ברכת המזון אלא מאים עליה להשאירן שם ויאספם אלא תחת השלחן עד אחר ב"המ. והוא דבר נאה ומתקבל ואליו תשמעון. ואחר גמר סעודתו יכון עצמו לקראת האלהיו לברך על מזונו ולא יעבור קליטול מים אחרונים אף בשבת ויאמר **ידי** אסחי אנא. לגבי חד מנא. לסטרא חורינא. דלית ביה מששא.

אזמן בתלתא. בכסא דברכתא. לעילת עילתא עתיקא קדישא. וביאור הדברים יושכלו מאליהם ואינן צריכים ביאור עילת עילתא היינו הא"ס הגנוז בתוך ע"ק שנקרא גם הוא ע"ק כשהוא בתוך ע"ק נקרא אותו החלק בשם כמ"ש הר' באידרא נשא שחלק א"ס

הכמנא כתוך עתיק יומין נקרא עתיק יומין ע"ש וז"ש לעיל' עילתא ע"ק·

ואשר הוא משכיל בספר הכוונה יכין לו לכוין קודם ברכת המזון שם **יהוה יוד**

ה"י ויו ה"י העולים כ"ח וכ' כוללים ק' ברכות שהמלכו' מתברכ'

ולכן יאמר אלה מקראי קדש קודם ברכת מזון שר"ת שלהם יה"וה יו"ד ה"י ו"יו ה"י

ונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך כי קולך וכולי :

הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו :

וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים :

הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה :

שם ע"ב

י שקני שנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין :

ו חכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים דובב וכולי :

ד די כ"ח ואדוס דגול מרבבה :

הנך יפה רעיתי הנך יפה עיני"ך יונים :

י דיו גלילי זהב ממולאים בתרשיש מעיו וכו' :

ו חכך כיין הטוב הולך לדודי למשרים דובב וכולי :

י פה את רעיתי כתרצה נאוה כירושלים וכולי :

ו חכך כיין הטוב הולך לחדי למישרים דובב וכו' :

הנך יפה רעיתי הנך יפה עיני"ך יונים מבעד לצמתך שערך כעדר העזים שגלשו מהר גלעד :

יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם :

ואח"כ יאמר מזמו' פ"ז שיר יסודתו בהררי קדש· ואחר כך אף שאין זימון שם יברך בכוס מלא ברכת ה' כו הוא אחד מעשר תקוני פתורא דשבתא כמ"ש בר"מ פרשת עקב ז"ל י' דברים בעי בר נש למעבד בסעודתא דשבת· א' כט"י ב' לתקנא תרי ככרות שלשה למיכל ג' סעודתי ולאוספא מחול על הקדש ד' לאנהרא פתורא בשרגא כמה דאוקמוה שלחן בצפון ומנורה בדרום ה' כוס דויכולו ו' למהוי על פתור' מילי דאוריתא ז' לארכא על פתורא בגין דעניים ייתון על פתוריה ח' כט"י במים אחרנים ט' בה"מ י' כוס דברכה ע"כ· וגם כדי להוסיף ב' ברכות על היין להשלים הק' ברכות לא יעבור מלברך על הכוס אידי שבת בשבתו· וגם לבאים בסוד ה' בתת' בת עינ' בו יוסיפו על המאורו' שם **י"ה ארנ"י** כי הכי פירש שם זה עם אהבת כללות שניהם המה יעלו למספר ב"ת בת עין שמאל דעולימתא שפירתא דלית בה שתא עיינין ושם **יוד ה"י וא"ו ה"י"ה** אשר ה"פ ס"ג וה"פ י"ה בהכרך עליהם עשר אותיות של ה' פעמים· **וי"ה** עם אהב' כללו' שניה' י"ה ו"ה המה יעלו למספר בת בית עין ימין דרחל כאמור וכה תכוין בפסוקים הנז"ל בעיני"ך יונים וכולי וגם עתה בשתטול הכוס בידך ותתן עיניך בו תאמר עיניך ברכות בחשבון וכולי הסבי עיניך מנגדי וכו' כי על כל אלה לא יעבו' מלברך על הכוס לאחז' עינ"י חכמי"ם בהלכ"ה ומברך בלא כוס בהיו' לא ידו לעשו' מגרעות בתן מגידו :

ושוב יזלא דכרו בנועם קול לברך בה"מ וכבר הארכנו בחלק הקודם בסוד הדרה וראוי להזהר בה ולכוין בה ולאומרה מלה במלה בנעימה קדושה ואם יש לו ספר בפניו להביט בו כדי שיוכ' לכוין בו יותר ולא יסיח דעתו אחר עיניו בדברי אחרים מה טוב ומה נעים יופיו כי המכתב יעורר הכוונה מאד ובפרט אחר אכילה ושתיה דשכיח מעט שכרות ואין מי יסובב כוונת האדם של גה שיוציא בשפתיו אפס הנטיירות אותיות מחכימות ותתעוררנה הלבבות ואמרו על החכם החסי' מהר"ר משה די קוריאל ע"ה שהיה מחזור אחר סידור להתפל' מנחה ושאלו לו תלמידיו למה לא היה מתפלל ע"פ תפלה קצרה זו והשי' כי זה לו עשרים שנה קיבל עליו שלא להתפלל אפס מתוך הכתב ואם כה אמרו בעמידה דלא שכיח שכירות כל שכן אחר הסעודה דודאי שכיח דבר מסובב כתיבות לשב"ת להשבית כוונתו· וכשם שבעמידה אינו רשאי לזוז ממקומו כך בבה"מ לא יזוז ממקומו ולא יאמר אותה לא שוכב ולא מוטה ואין צ"ל כשהוא פרקדן אלא ישב במקומו באימה וביראה וכובד ראש ויפנה לבו מכל עסקיו לברך את שהינו יתברך הזן את העולם כולו בחסדו הגדול וגמל עמו כל טוב וכן כתב הרמב"ם שלא יאמ' אותה כשהוא מהלך ולא מוטה על צדו אלא יושב במקומו ומברך באימה וביראה ובירושלמי מצריך עטיפא וכן כדין לפי דברי הזוהר פרשת תרומה ז"ל כיון דמברך בר נש שכינתא אתיא קמיה והיינו דהמר ואכלת שם לפני ה' אלהיך וכולי וכיון דנטיל בר נש כוס של ברכה קב"ה קאים על גביה ואיהו אצטריך לאתעטפא רישי בחדוה ולברכא ע"כ· וא"א מורי ז"ל סיפר על החכם המופלג מהר"ר מרדכי מסכנו' ע"ה פעם אחד עברו של ביתו שלשה חכמי' גדולים על דבר מצוה ומצאוהו יושב על ברכיו ופניו כלפי מעלה וידיו פרושו' ומברך ברכ' מזון ומעולם כוונתו לא שת לבו אל החכמים אשר באו אל ביתו ולא הרגיש ואחר שהשלים הברכ' קם על רגליו ויאמר בואכם לשלום אל נא תשת בכוד תורתכם עלי חטאת כי הייתי מדבר עם קוני לבוכח· ושבחוהו חכמים·

ואם תתכונן היטב המנא תמנא ברכה זו ביתר שאת על התפלה הן כי התפלה דרבנן מפי השמועה למדו ועבדת' את ה' אלהיכ' איזו היא עבוד' שבלב הוי אומר זו תפלה· וברכת מזון מפורשת בתורה בהדיא

ואכלת ושבעת וברכת את ה׳ ·

ונוסף גם הוא כי נוסח התפלות כנסת הגדולה תקנום ונוסח ברכת מזון תקנה מרע״ה ויהושע ודוד ושלמה ור״ג ובית דינו ומי בער ולא ידע גודל יקר ת״ת כהלל ברכה זו לשית לבו אליה ולאומרה בכוונה יתירה כמו שביארנו באריכות בחלק הקודם ופה הוספנו יתר ההערות כי קנאתי בהוללי האוכלי׳ למעדני׳ בשבתות ובחגים ובמועדים קול צוחה על היין כדברי הנביא דברים שבאים שלא מחמת הסעודה ואוכלים את פתבגם בשובה ונחת ובבואם להשלים נפשם בתפאר׳ יקר ברכה זו אומרי׳ אותה מתוך שחוק וקלות ראש מלה מזה ומלה מזה שירובין סירובין מה שיעלה במצודות זכרונם ואין ספק כי גם קדוש׳ היום שעליה הראו מאכלם ומשתם לא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעול׳ כשב׳ כזה לא תחש למנוח להם מהתענג ומכל לכבודה של שבת אחר שהשליכו זכרונם לטובה אחרי גווס שכרותם אין ספק כי גדול עונם משאת יותר מכל העבירות החמורות ואין כרעה למטה מכנ״ע כמו שכתב בתקונים · ועתה אחי קורא נעים של תשבח ואל תט מאמרי פיהט אזנך ושמע דברי חכמים וחוס וחמול על כבוד יוצרך שלא יהא אנוש רימה המאכיל לנימת שעה גדול מש״ה הקב״ה הזן אותך ממעי אמך עד סוף עולמך להודות לו לברך בשמו באימ׳ וביראה ובכוונ׳ יתירה אחר כל אכילתך וביותר בשבתות ובחגים ובמועדים אשר שגבה ברכה זו מאד במהללים · וכתב ה״ר מנחם עזריה ז״ל דנמנו הקדו׳ כפלו בשטא אדה״ר אל תוך דומ׳ צומח חי מדבר ומזון הרוחני מאותן הנשמות כיצוצי הקדוש׳ הוא מזון לנשמה והגשמי לגוף וביומות החול אין לנשמה יתירה שום הנאה ונשמה דחול נהנית מנצוצי הקדושה אשר בתוך המאכל אבל אינו יכול לתקן נשמת שבת בזה אמנם בשבת יורדת הנשמה יתור׳ ממקום עליון עולם האצי׳ ונהנית מעונג שבת ועם זה יש לה תוספ׳ אור ונהני׳ מהמאכ׳ מניצוצי הקדושה אשר בקרבם ומעלה אותן הנצוצות למעלה לעולם העליון ושה הניצוצות עולות ע״י בה״מ שמברכים על המאכל בכוונה · וכתב עוד שבברכת מזון דשבת יש תוספת טובה עוד מביתר הימים שבשאר הימים אמרו בזוהר שעל ידי ברכת המזון אתהני שכינתא מגו אילין מילין דסלקין מגו שבע׳ דגרמין לעור׳ שפע על השכינה שבתחתונים ובברכת המזון דשבת ע״י הנשמה יתירה אשר בתוכנו שמברכת עמנו הברכה על המזון יש לנשמה יתירה זו כח בברכותיה להוריד שפע מעתיקא קדישא דכל עתיקין להמשיך השפע משם על השכינה וזהו סוד עונג שבת שהוא לעדן הנשמה יתירה שתעשה בעצמה מצוה רבה לכבוד השכינה דהיינו מצות ברכת מזון מצוה שאיכה מהנגת בעליונים כלל והעולם בכללו מתברך בזכותיה כל ו׳ ימי המעשה ואיש התמים ישית לבו על סוגה זו ויתאמץ בכוונתו בה מאד ויהא זריז

ונזכר להזכיר בה קדוש׳ היום ברצה והחליצנו כי רבה היא מאד לעתיד ולרבות שישלפנו ויחליצנו משמכהנ מצערון העולם בימי החול ויהא עתה בשבת הנהגתנו על ידי המקום ברוך הוא כאשר ביארו בזוהר פרשת נח דף ע״ה בסוד וביום השבת יפתח והעתקנו לשונו בפרק ב׳ דר״ח ע״ש ·

ובזוהר פרשת תרומה דף קפ״ט ע״א מאר עוד בסודו ז״ל ובשבת דלא אשתכח דינא למיהוי כנא ואוד כלל חסדים אומר רצה והחליצנו למיהוי תרווייהו חסדי דוד הנאמנים ועל דא ועל תהי צרה ויגון וכו׳ דהא רבה ומן דינא אינון חסדי דוד ע״כ · ואם לא אמרו מחזירין אותו שאינו חייב לאכול פת כדי שיתחייב לברך בה״מ ולפיכך אם לא הזכיר של ר״ח אין מחזירין אותו אבל בשבת שחייב לאכול פת כדי שיתחייב לברך ברכת המזון מחזירין אותו להזכיר של שבת ואם נזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב אינו צריך לחזור לראש ויאמר ברוך אתה ה׳ אלהינו מלך העולם שנתן שבתו למנוחה לעמו ישראל באהב׳ לאות ולברית ברוך אתה ה׳ מקדש השבת ואם אינו יודע נוסח ברכה זו יחזור לראש ·

ויש מדקדקים שלא לומר בשבת רענו זננו שהיא לשון תפלה ובקשת צרכיו ואומרים רועינו זוננו שהם בלשון תואר ומעולם לא חשתי על זה כי מה נתקן בשאר נוסח הברכה כי כולו מלא תפל׳ ושופם ברכה א׳ היא חול ושבת ובסיפת׳ כוס של ברכה בסעוד׳ זו לא ישתנו כולו אלא ישאיר ממנו ברכה לבקר · ומדברי הזוהר פ׳ יתרו דקדקתי שיש לסדר ערך לחם יחדש בליל שבת אחר הסעודה על השלחן וכל יום השבת כולו שאחר שביארו ערך השלחן למוך הלילה ז״ל בגין כך מאן דאיהו בדרגא דמהימנותא בעי לסדרא פתוריה בלילא דשבתא בגין דיתברך פתוריה כל אינון ו׳ יומין דהא בההוא זמנא אזדמן ברכאן לאת ברכא אבל שית יומין דשבת׳ וברכאי לא אשתכחו על פתורא ריקניא וע״כ בעי לסדרא פתורא בלילא דשבתא בנהמי ומזוני ע״כ חזר עוד לקמיה ואמרו בגין כך בעי לסדרא פתוריה ב׳ זמני מבד עייל שבתא ולא ישתכח פתורא ריקניא ותשרי ברכתא עליה כל שאר יומי דשבתא וכו׳ · הנה ע״כ לומר דחדא לעיקר כבוד שבת שהוא ההכנה מבערב לסעודה וחדא לאחר הסעוד׳ אשמועינן (א״ה ועיין בזוהר פרשת תרומה דף קנ״ה ע״א וסיים שם ובגין שולחן דא אית ליה לבר נש לנטרא דזא דשלחן דילי׳ בכל אינון גוונין כדקאמרן ע״ש) כדי להשאיר ברכתא עליה כל שאר יומי שבתא ויהיה זה התעוררות לשלחן העליון להשתפח בנחלת ה׳ לחם מן השמי׳ם להשפיע לתחתוני׳ בשאר הימים ותהיה מליאה בהשפעה ובטובה וביחוד כל יום השבת וכל המסדר שלחנו בזה הענין השלחן העליון ישפיע עליו מלחם השמים וכל שלחן

שהיא ריקנית בשבת לא תחול עליו ברכה שלא תחול ברכה על דבר ריקן כנזכר שם בזוהר ואם חשו חכמים משום העורכים לגד שלחן לא חשו אלא בחול אבל לא חשו בזה בכבוד שבת שיש במה לתלות טעם לדבר (א"ה אף כי לכאורה קשין הדברים שלא נתנו חכמים דבריהם לשיעורים לאסור לערוך בחול ולהתיר בליל שבת אחר החיפוש מצאתי און להרב המחבר בט"ז י"ד סימן קע"ח ז"ל יש מקומות נהגו לערוך וכו' בלבוש כתב שמטעם זה יש לאסור אותו המנהג שנוהגים מקצת בני האדם לערוך השלחן בליל שבת אחר ב"המ בפת שלם כל הלילה עד סעודת שחרית שנתפשט מחק העורכים לגד שלחן ולא נהירא לענ"ד דדווקא בלילה שקודם המילה שעושים כן למזל התנוק יש בו שייכות העורכים לגד כי גד הוא לשון מזל מה שאינו כן בליל שבת שמניחין השולחן בפת לחם משנה והוא בשביל כבוד שבת שכבוד בלחם משנה אין בזה משום מזל ואין בו איסור כלל דהא גם קודם מיד כשמניחים אותו מן התנור מניחים אותו על השלחן משום כבוד שבת עכ"ל והכא"י ע"כ:)

וכתב הרב ז"ל אחר הסעודה תחזור להריח באגודת הדס ולא תריח בלתי ברכה ותאמר אחר כך זכור ושמור בדבור אחד נאמרו עכ"ל והוכרך הרב לומר ולא תריח בלא ברכה משום דקי"ל בנכנס לחנותו של בשם שהיה נכנס ויוצא נכנס ויוצא מברך על כל פעם וכתב הטור והמרדכי דהיינו דווקא שלא היה דעתו לחזור אבל אם היה דעתו לחזו' לא יברך והכא כיון שדעתו בשעה שבירך על ההדס בראשונה להריח עוד הפעם אחר הסעודה ס"ד שלא יברך ע"כ השמיענו הרב כאן ולא תריח בלא ברכה דהסיא דחנותו של בשם היינו שהיה דעתו לחזור לאלתר ולא חלק בין ביאה לביאה דלא אסח דעתיה אבל הכא שהיה הפסק סעודה ושיחה בנתים צריך לברך עוד הפעם והכי קי"ל בשחיטה שאם רוצה לשחוט הרבה צריך להזהר שלא לדבר בין שחיטה לשחיטה בדבר שאינו מצרכי השחיטה ואם דיבר צריך לכסות דם שחיטה ראשונה ולברך פעם אחרת על השחיטה. ואף שי"א דשיחה בין שחיטה לשחיטה לא הוי הפסק. דעת רוב האחרונים דשיחה הוי הפסק וצריך לחזור ולברך וכל שכן הכא דאיכא הפסק בכמה דברים. וכבר ראיתי מי שרצה לתקן זה לגמור בדעתו ולכוין שלא לצאת בברכה ראשונה דהשתא לכ"ע בהפסק סעודה בנתים תו לא מהניא ברכה קמייתא ואזדא לה. ולא מסתבר לי שאם בא לחוש לשלא יהיה ברכתו לבטלה למה לא יחוש גם כן לברכה שאינה צריכה דכל שיכול לפטור עצמו בברכה א' הו"ל ברכה שאינה צריכה וכ"מ הפוסקי' ז"ל ולענ"ד אין בזה שום פקפוק ולהכי אשמועינן רבינו ז"ל ה"ה ולא תריח בלא ברכה מה שלא הזכיר מזה בריח של

קודם

קודם הסעודה ומותר להחזיר אותן למים ובלבד שלא יהא בהם ענבים שנפתחים מלחלוחי המים:

פרק תשיעי

אחר סעודתו כאשר ירצה לעלות לאשתו יתקדש עצמו ויתכוין בסוד המטה הנתונה במערב והנר לדרום והשלחן לצפון תקוני הקלה בסוד נעשה נא עליית קיר קטנה ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה בכל אשר ביארנו בס בפר' ד' ובכן יעלה על מטתו בקדושה ובטהרה ויתכוין בסוד החתן וכלה ויקרא ק"ש וצריך להזהר בה ביותר כי כיון שמוסיפים מחול על הקדש ומתפללים ערבית מבעוד יום לא יצאו ידי ק"ש שזמנה אחר צאת הכוכבים. וק"ש שבזמן שכיבה יצאו י"ח והירא את דבר ה' יהא זריז ונזכר שלא יגרנו שינה ויבטל מ"ע מן התורה ויאמר כל סדר ק"ש כמו בחול ואף כי כל סדר ק"ש של חול הוא לשמיר' המזיקין ובשבת אין צריך שמירה כמ"ש בזוהר שעל כן לא יאמר בערבית שומר עמו ישראל. מ"מ בר נש יחידאי בעי לאסתמרא כמ"ש בזוהר ויקהל דף ר"ה ז"ל כיון דהאי רוחא שרא על עלמא כל רוחין בישין וכל מקטרגין בישין אסתלקו מעלמא ולא בעינן לנטרא על נטורא וכו' ואי תימא הא תנינן דלא יפוק ב"נ יחידאי בליליא דשבתא וכו' בר נש יחידאי בעי לאסתמרא וכו' סוף סוף נטירו אשתכח בההוא ליליא לעמא קדישא הואיל וסכת שלום פריסא על עמא וכו' עכ"ל בקיצור:

הנה משם מתבאר בהדיא שיש חילוק בין יחיד לרבים ופסוקי דרחמי' שנתקנו לכל יחיד ויחיד לאומרן אין חילוק וכמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אפס נוסח הוידוי לא יבטא בשפתים רק יהרהר בלבו ודיו ושוב ישכב וערבה שנתו וישים על לבו כי תכף שישן תעלה נשמתו לגנזי עדן ותתענג שם לחזות בנועם ה' באמצעות נפש יתירה שבו והנפש יתירה תעלה את הנשמה עצמה לחזות בנועם ה' וכשיעור משיכתו בחצי הלילה שתחזור נשמתו אליו יטול ידיו להעביר רוח הטומאה השורה על ב' ידיו ויכון לבו כי אז הוא ראוי לשרו' עליו הקדושה שהיא נפש יתירה. ויאמר מיד אלה מקראי קדש שהם סוד אתערותא דחכימי לעורר הנפש יתירה לשרות עליו **רוח** ה' שהי' עלי יען משח ה' אותי לבשר ענוים שלחני לחבוש לנשברי לב לקרא לשבויים דרור ולאסירים פקח קוח בלכת' ילכו ובעמדם יעמודו ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופני' לעומתם כי רוח החיה באופנים. אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו שמה הרוח ללכת והאופנים ינשאו לעומתם כי רוח החיה באופנים ע"כ.

ובקריאה

ובקריאה כאמנה זו יעלה למעלה עליונה
עד שיהיה כסוד החתן ובת זוגו
ואז יתקדש בזווג השב׳ והנולד מן הזווג הקדוש הזה נותני׳
לו נשמה קדושה מן הזעיר לנוקביה ומנוקבים לשרפים
ומשרפים לחיות הקדש ומחיו׳ הקדש לאופנים ומשם לשכר
פרי הבטן ולא יפגע בה שום שטן ושום פגע רע כי כולם
טמונים בנוקבא דתהום רבה ואז יתעורר לקיים עונתו
בקדושה ובטהרה וזה לשון הזוהר פרשת תרומה דף קל״ח
ע״א בפלגות ליליא דמעלי שבתא דחכימין מתערין
לשמושא דילהון ההוא רוחא עילאה דמתעטרין ביה כד
יומא אתקדש בשעתא דאינון ניימי בערסייהו ונשמתין
אחרנין דילהון בעאן לסלקא למחמי ביקרא דמלכא ההוא
רוח דנחית במעלי שבתא נטיל ההיא נשמתא וסלקין לעיל׳
ואתסחייא נשמתא אחרא בבוסמין דג״ע ותמן חמי מה
דחמי וכד נחתא לאתרהא ברוכתהא בפלגות ליליא ההיא
נשמתא תבת לדוכתהא ובעי לאינון חכימי למימר חד
פסוקא באתערותא דההוא רוח עילאה קדישא דאתעטר
בשבתא כגון רוח ה׳ אלהים עלי וכו׳ בלכתם ילכו וכולי
אל אשר יהיה שמה הרוח וכו׳ בגין דאתעטרן בההו׳ רוחא
באתערותא דילהון בחדוה דשימושא ויהא נגידו דההוא
רוח עילאה דשבתא בההוא שמושא דמצוה ע״כ. הנה
ממנו תשכיל כל מה שביארנו. וממנו נקח כי מי שלא
נתכוון להמשיך על עצמו הנשמה והנפש היתירה בקריאת
אלא מקראי קדש הנז׳ לא תמשך עליו הנשמה שלו ולא
נפש יתירה ואין הפרש אצלו בעונת ליל שבת לעונת ימי
חול. ובעל נפש היפה יאחוז דרך צדיקים להתעורר עצמו
בעת ההיא בקדושה יתירה לקיים מצות בוראו ויסתכל כי
בהתקדש עצמו מלמטה יקדשו אותו מלמעלה אשר פריו
יתן בעתו ילדים אשר אין בהם כל מום וטובי מראה
ומשכילים בכל חכמה. ועיקר גדול לכל זה לקדש
התלמיד חכם עצמו שלא לשמש מטתו בימות החול רק
משבת לשבת כאשר חכמים הגידו בפרק אף על פי עונתן
של ת״ח מלילי שבת ללילי שבת אכן אם הוא פגום מן׳ ימי
החול לערב קדש כחול אז אין הפרש אצלו בעונת ליל שבת
לעונת ימי החול ובכמה מקומות בזוהר החמירו בדבר זה
הא׳ בפרשת אחרי מות דף ע״ח ערות כלתך לא תגלה
כלה ברזא עילאה הוא לאחזאה דמאן דפגים לתתא פגים
לעילא דתנינן עונתן של ת״ח משבת לשבת בגין דידעין
רזא דמלה ויכוונון לבא וישתכח רעותיהון שלים ובגין
דאולידו אקרון בנין דמלכא ואי אילין פגימו מלה לתתא
כב יכול פגימין אינון בכלה דלעילא כדין כתיב ערות
כלתך לא תגלה דא בגין דאינון ידעי אורחין אורייתא שאר
עמא הוא דאתגליא כלתך ממש ובהוכה דא שכינ׳ אסתלק׳
מנייהו ע״כ. הרי מבואר החיוב על הת״ח לפרוש מאשתו
בימי החול מפני היות זווג השכינה שהוא לעסוק בתורה
ושאר

ושאר העם והת״ח אשר אינינו פונה על זה גורמי׳ להסתלק
השכינה מהם. ובתקונים דף נ״ב ז״ל ובשבת דאיהו יומא
ז׳ תמן קריבו וייחודא דשמא דהוי״ה ובגן ספירן ובג״ד ת״ח
זיווגיהו מלילי שבת ללילי שבת האי עריין אינון ודאי
לתתא אבל לעילא אתמר לא יגורך רע וצדיק דקריב
לאתתיה ביומין דחול ההוא בן דעביד עליה אתמר צדיק
ורע לו דגרים דאתעביד קדש חול. דאיהו יום הז׳ ובההוא
זמנא איהו רזא דצדיק ורע לו ע״כ. ועצם הדבר כי כיון
שבימות החול אין זווג דצדיק וצדק לפיכך כשהצדיק פה
למטה מזדווג בחול גורם לגרים עליון להשתעבד לאפקא
נשמתין לחיצוני׳ והוא מעין פגם מאיא זרע לבטלה שביארנו
בפרק ימי השובבי״ם ע״ש ומחלל אות שבת יום הז׳ היינו
אות ברית.

ואנכי קבלתי מרבותי דעונש זה לא דווק׳ כמשמש
לעיבור ונתעבר׳ אלא אף אם בלתי משמש
לעיבור אסור כי הנה אף שאינו מוליד בפועל הוא מוליד
בכח ועביד בן לעילא בחיצונים דוגמא דמוציא שכב׳ זרע
לבטלה ודייקא כמי דקתני ההוא בן דעביד ולא אמר אי
עביד בן שמע מינה דפסיקא ליה דעביד בן. וכן מוכח
מכמה מקומות בזוהר שחומר איסור זה לת״ח הוא אף
במשמש בימי עיבורה וכשהיא מינקת. כל זמן שאין זווג
בדדים למעלה וז״ל הזוהר בפרשת יתרו דף פ״ט ע״א כה
אמר ה׳ לסריסים מאן סריסי׳ אלין אינון חברייא דמשתדלי
באורייתא ומסרסי גרמייהו כל ו׳ יומין דשבתא ולעאן
באורייתא ובליליא דשבתא מזדווי׳ גרמייהו בזווגא דלהון
משום דידעי רזא עילאה בשעתא דמטרוניתא אזדווגת
למלכא ואינון חברייא דידעין רזא דא מכוונין לבייהו
למהימנותא דמאריהון ומתברכאן באיבא דמעיהון בההו׳
ליליא ודא הוא דכתיב אשר ישמרו כד״א ואביו שמר את
הדבר ואקרון סריסים ודאי בגין לזכאה לשבתא לאשכח׳
רעוא דמאריהון דכתי׳ ובחרו באשר חפצתי מהו באשר
חפצתי זווגא דמטרוני׳ ומחזיקי׳ בבריתי כלא חד בבריתי
סתם כו ת״ח כתי׳ ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך
ויום השביעי שבת לה׳ אלהיך באינון ו׳ יומין עבידתייהו
דבני נשא ובגין האי מלה לא מזדווגי חברייא בר בזמנא
דלא ישתכח מעבידתייהו דב״נ אלא עבידתיה דקב״ה
ומאי עבידתיה זווגא דמטרוניתא ובג״כ חברייא מתקדשי
בקדושה דמאריהון ומכווני לבייהו ונפקי בני מעלי בנין
דמלכא ומטרוניתא וכו׳ בכה ר׳ יודאי א״ל ר״ש אמאי קא
בכית א״ל בכינא דאמינא דווי לאינון בני עלמא דארחייהון
כבעירי ולא ידעי ולא מסתכלי דטב לון דלא אתבריאו וכו׳
ודאי בקשוט גזרו חברייא על עמא דארעא דמחבלין
ארחייהו ולא ידעין בין ימינא לשמאלא אלא דהא אינון
כבעירים דילות למעבד בהו דינא אפילו ביוה״כ ועל
בנייהו כתיב כי בני זנונים המה ע״כ. ראה והתבונן סוד
הייחוד

הייחוד הקדוש הזה ראשו מגיע השמימה וכל זמן שאין צדי״ק כאר״ץ פגול הוא לא ירצה לא שכא משמש לשם הריון ולא שכא כשהיא מעוברת ומכ״ש כל זמן שאין ייחוד למעלה וכן פי׳ בזוהר פ׳ נח הכתוב השער הזה יהיה סגור על ענין זה ז״ל האי קרא אית לאסתכלא ביה דאיהו רזא כמד״א יהיה סגור ו׳ ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח במאי יהיה סגור כל איכון ששת ימי המעשה אלא אילין יומין דחול דתרע דא יהיה סגור דלא לאשתמשא חול בקודשא וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח דהא כדין שמשא דקודשא בקדושא וכדין אתנהי׳ סיהר׳ לאתנהר׳ בשמשא עכ״ל וכן אמרו עוד בתקונים דף י״ו ועוד בכל עץ דא צדיק דאיהו עץ פרי עושה פרי למינו ודא יום השבת דתמן זווגא דשכינ׳ עם קב״ה ותמן אית ליה נייחא ועליה אתמר והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו דא עתו דצדיק דאיהו ליל שבת דמיניה פרחין נשמתין חדתין בישראל בע״ש דאתקריאו פנים חדשות ע״כ וכשה כמה מקומות אם׳ לא העתקנו׳ מיראת האריכות ·

וכתבתי זה על דבר כי ראיתי כתוב בשם הרב ז״ל וז״ל כל אזהרת דז״ל על הזווג מע״ש לע״ש הוא כי משמש לשם הריון אמנם אם אשתו מעוברה ומניקה אין לחוש כ״כ והטעם כי כל עצמה של אזהרה זו איכה רק לבל ישפיע נשמות צדיק ורע לו רק נשמות השבת ואם כבר היא מעוברת ומניקה בטלה זאת הטענה ע״כ · ואני אומר דלאו מר בריה דרבינא רבינו הקדוש חתים עלה שהוא הפך מכמה מאמרי הזוהר הנזכר שלא לבדו היה הטעם לבל ישפיע נשמות חיצוניות בחול רק להיותנו בצלם אלהים דוגמא עליונה ושנה למעל׳ לצורך הייחוד עליון כמבואר במאמרים · ואנכי ראיתי במכתב הקדש מהר״או עצמו כתב אמר לי מורי כי כל האזהרות הזוהר על הזווג מפלגות לילה ואילך הם אף בלילי שבת וזה כמשמש לשם הריון אמנם אם אשתו מעובר׳ או מניקה אין לחוש ע״כ והתלמידים התחכמו ללמד משם אף לימי החול ומנאו אין להם דברי התקונים הנז״ל דקאמר ההוא בן דעביד עליה אתמר צדיק ורע לו כו׳ דמשמע דווקא במשמש להריון וכבר כתבנו כי אין הכוונה על הבנים הנולדי׳ בפועל רק על הנולדי׳ בכח אף אם לא תתעבר ולא יתכן שדברי התקונים יהיו הפך כמה מאמרי הזוהר וכמה מאמרי התקונים עצמם · ואולם להתיר בליל טביל׳ וכשבא מן הדרך בימות החול יש להן שורש גדול בזוהר בראשית דף מ״ט כל כ״כ בעי לאסתכחא דכר ונוקבא וכדין שכינת׳ אזדווגת בהדיה בגין דישתכח דכר ונוקבא בשעתא דעאל לביתיה בעי ליה לחדתא דביתהו בגין דביתהו גרמא ליה ההוא זווגא עילאה כיון דאתא לגבה בעי לחדת׳ לה בגין תרי גווני חד בגין חדוותא דההוא זווגא דחדוותא דמצוה דהא זווגא חדוותא דמצוה חדוותא דשכינ׳ איהו ולא עוד

אלא דאפשי שלום לגת׳ הה״ד וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא וכי איהו לא פקיד לאתתיה חוטא איהו הכי ודאי בגין דגרע יקר זווגא עילאה דאזדווגא ביה וביתהו גרמא ליה וחד דאי מתעברא אתתיה זווגא עילאה אריקת ביה נשמתא קדישא דהאי ברית אקרי ברית דקב״ה וע״ד בעי לכוונא בחדוותא דא כמה דבעי בחדוותא דשבת דאיכון חכימין וע״ד וידע׳ כי שלום אהלך דהא שכי׳ אתייא עמך ושריא בביתך וע״ד ופקדת נוך ולא תחטא מאי ולא תחטא לשמשא קמי קב״ה וכו׳ כגווג׳ דא האי מאן דאתתיה ביומי מכאבא דילה ונטיר לה כדקא יאות כל איכון זווגא עילאה אזדווג בהדיה דישתכח דכר ונוקבא כיון דאתדכאה אתתא בעי לחדתא לה חדווא דמצוה חדוה עילאה וכולהו טעמי כדקאמרן כחד דרגא סלקין עד כאן :

הנה כי שתיהן יש להם שורש למעלה וכולן שוו בשיעוריהן כזווגא דשבת כמ״ש במאמר וע״ד בעי לכוונא בחדוה דא כמה דבעי בחדוותא דשבתא כו׳ ושמענו מן החברים ה״י כי בליל שבועו׳ אחר שקראו בבית הר״או ז״ל בא אותה הלילה חבר א׳ ושאלו למה לא בא הליל׳ פלוני והשיב הר״או אולי כזדמנה לו טבילה של מצוה והוא מטעם דברי הזוהר הנזכר דטבילת מצוה מותרת בזמן איסור הזווג :

ולתשוקת ירא״י ה׳ וחושבי שמו אפרש פה סדר כולל לזמנים המותרים ואסורים בזווג כפי מה שעלתה הסכמתנו עם כל החברים ה״י מתוך דברי הרב :

בשבת מותר אחר חצות ואסור קודם חצות כי בחצות זווג דרחל עם ישראל ומעשה ידינו כונכהו ולעומתן ישובח זווגא דידן לא כן קודם חצות דזווגא דלאה וישראל אשתכח ואנחנו בלתי אל רחל עקרת הבית עינינו :

בר״ח מותר אחר חצות שאז הוא זווגא רבא ללאה ויעקב בעצם ובעילוי ראש חודש וקודם חצות אסור :

ובחנוכה אסור כי אין הארתה אפס עד שתכלה רגל מן השוק :

בפורים אסור כי עיקר הארתו א״א בעידן סעודתא ולבתר הכי אין עילוי לרחל טפי מזמן החול כי על כן לא נאסר בהם מלאכה וכ״ש בש״ר הימים שאין בהם כפילת אפים שאסורים בלי ספק ·

בפסח בשני הלילות ראשונות אסור אף גם הל להיות בשבת ש.לע״פ דאיכא זווגא רבא לרחל איכינו מכטרא דילן כי עצומו של יום גורם שלא כדרך טבע העליון וכן כדין ליאסר בארבעה ימים של ח״המ דפסח שאחר התם הסדר בליל ב׳ לבכי ח״ל מתעלמי׳ אורות

הפסח ומתחילות בחי׳ הדין עד יום ז׳ של פס׳ שאז נכנס רשימו דגדלות שני דאיכא שאז איכא שייכות לזווג כסוד בת אבי אך לא בת אמי והסכמנו עם החברים דבח״המ דפסח שחל בשבת שמותר הזווג דאע״ג דלא עייל מוחא דאבא עד יומא שביעאה מ״מ לא יגרע מזמן דוד שמדבר שהיו אז זעיר ורחל אחור באחור ומ״מ לא ימנעו מעשות פרי בשבתות ה׳

בעצרת וגם שמיני חג עצרת אנו אסורים ועמורים מאשה ואעפ״י דאיכא ללאה זווגא רבא אחר חצות מ״מ עיקרם של ב׳ עצרות אלה הם לרחל והואיל ואין זווג אליה גם לנו בני מלכים יאסר.

בסוכות מותר אף בחה״מ דאע״ג דאשתכח זווגא דרחל ויעקב במוסף ונאמר בו כתר מ״מ אז הוא זמן שליטת אימא שעיקרה לאה בי ע״ב אומרים כתר בקרה ומותר ובוסף גם שהוא דבב׳ ימים טובים ראשונים של סוכות וגם מר״ה עד סוכות אפילו השבתות שבנתי׳ זווגא דרחל לא אשתכח בלל ויפנו ללאה ועל כן מותר אחר חצות בלבד סנה ערכתי זו היא דרך ישרה שיסור לו איש התמים אשר על דרך תמכת ה׳ ותמוכת ה׳ יביט.

וכבר הודענו בכמה מקומות כי לא נאמרו כל השיעורין הללו אלא ליראי ה׳ וחושבי שמו אשר תמיד יראת ה׳ על פניהם ויצרם מסור בידם להסיחו מדעתם אך אין זה ליתר העם המקלין את ראשם במאכל ובמשתה הרבה בימים הנזכרים ויצרם תוקפם והאספסוף אשר בקרבם אינו אלא טרף ואסור לאומרם בפניהם כל האזהרות אלה פן בפתיות השכלתם ישכלו לנהוג כדבר באיסור של תורה ממש וכאשר לא יוכלו לעמוד על נפשם באש נרבתם ישובו על עקב בשתם ליגע לרי״ק וללדת לבהלה ח״ו והכל לפי מה שהוא אדם ואשר ירגיש בעצמו כן ינהג עצמו ויקדש עצמו במותר לו וכן בעמין איסור קוד׳ חצות בכל הימים הכל לפי מה שהוא אדם ויקדש עצמו כי אין דבר שעומד בפני עון קלקלת הזרע ח״ו וכו׳.

והרפואה לזה שיקדש עצמו בקדושת לימוד התורה בתחלת ן הלילה וכן בליל טבילה הי׳ מנהג הרב ז״ל להיות נעור עד חצות ועוסק בתורה ואח״כ משמש מטתו וקורא ק״ש ויישן כדי שלא יבא לידי הרהור ח״ו. ויאחוז צדיק דרכו להרבות בעסק התורה בלי טבילת מצוה כדי שיהיה הזווג בקדושה וטהרה לעורר זווג העליון הרוחני. ואף אם אין דרכו בכך ביתר הימים הנה בעצם הלילה ההיא ינהג לפי השגתו לקדש עצמו לשעת תשמיש. וסימנך יפה ת״ת עם דר״ך ארץ.

ואנכי כהגתי בליל טבילת מצוה להגות בלילה ההוא בדברות קדשו של הרשב״י ע״ה בס׳ הזוהר במאמרים המדברים בקדושת הזווג. והרשום לך פה איזהו מקומן לזכות את הנפש היפה.

בראשית דף מ״ט ע״א וייצר ה׳ אלהים וכולי׳ עד בתרי מוקני כדקאמרן שם דף י״ב ע״ב פקודא שתיתאה ולקמי פקודא ארביעאר.

חיי שרה דף קכ״ט ע״ב כתיב אשרי תבחר וכו׳ עד דף ק״ל ע״ב מאתר עילאה קדישא.

שמות דף י״א ע״א ולך איש וכולי׳ עד כלא חד דרגא הוא.

פקודי דכ״ח ע״ב היכלא ז׳ וכולי׳ עד מדורא דמאריה מכל בני עלמא.

צו רעיא מהימנא דף ל״ג ע״ב לית מנורע וכו׳ עד בני אתם לה׳ אלהיכם.

תזריע דף מ״ט ע״ב א״ר אבא חמינ׳ וכו׳ עד במלקדמין ומתברכין.

קדושים דף פ׳ ע״א ר׳ יהודה א״ר וכו׳ עד כי קדוש אני ה׳ אלהיכם.

ואם לבך שמיר שית ירך לבכך בקריאה נאמנה זאת להתקדש במשפט האורי״ם לפני ה׳ בסוד ע״ב באורי׳ כבדו ה׳ ותשמו׳ עצמך שלא תהיה התאמותך מאם נכרית מנעמה אימה דשדין דאתקטרא ביה ח״ו כמ״ש בפרשת אחרי מות רק תקדש מחשבתך להתיחם באינון קדישין כנזכר שם בזוהר פרשת נו - ואם בא לך קישוי קודם עת עשות מצות אלהיך שלא חשבת לשם מצוה תנעון נפורך בקרקע ותהרהר ביום שר מר המות עד שיבטל תאותך ואח״כ בעת הזווג תחזור ותעורר עצמך לשם קדושה ובדרך זה תשמו׳ השפה מיג״הר שפי׳ בתקוני׳ ז״ל כגוונא דא בזווגא רב״כ בעי לנקי טפה מחטא דאיהו יצר הרע למיהוי זרעא נקיה בה׳ הה״ד ש״א לכם זרע ע״כ.

ומה שצריך עוד אתה לדעת להקדיש עצמך במצוה זאת. להפשיט עצמך מבחינת היצר הרע הוא שתחשוב בעונה ההיא שבחינת האבר שהוא הוא אב׳ בשאר רמ״ח איברי האדם מהם נגלים מהם נסתרים והרי קודם חטא אדם הראשון נאמר ויהיו שניהם ערומים ולא יתבוששו שלא היה שולט בהם יצר הרע ולכך ולא יתבוששו ומי גרם להם הבושת מיד הערום שהוא יצ״ר הרע שפגמו אבל קודם היה האב׳ ההוא להם כיד ורגל אחר שמצוות של ייחוד איש ואשתו ע״י האב׳ הזה הרי הוא כהנחת תפילין ביד שמאל ותפילין של ראש במוח וכמו שאלו אין בהם יצר הר״ג כן באבר ההוא המקיים בו מ״ע ות פ״ו שנצטוו אד״הר קודם החטא הכל אחד ואין ראוי שיהיה בו היצ״הר ומי גרם היות בו יצ״הר ושיצטרך כסוי ושיאמ׳ עליו ערו״ה העון שבו היה הפג׳ שהוא ר״ע וי״ה ושפך בזרעתו ובתגמ׳ ושלא באב׳ הזה ועיקר הצדיקי׳ הוא לתקן פגם אדם הראשון כי אדה״ר כלל כל הנשמות כולם חטאו וכולם צריך שיתקנו והנה

הצדיקים המתדבקים בו יתברך בכוח מחשבתם מתקנים המחשבה העליונה שבה פגם אדם הראשון ובהיות כאשר הצדיקי' מתדב' בו יתברך לעול' ואינו חושב בענייני העוה' הזה ונפסד ואינו תאב להיות דבק בלתי לה' לבדו ודאי אז אין קצתו נכנעת ולא יטמא בשום פנים אז יהיה זווגו קדוש ולא יהיה נמשך בגבר הגודר כלל אפס יהיה ענינו כמו שהיה אדם הראשון קודם חטאו שהיה לבד לקיים מצות בוראו ובכן מתדמה לקונו שכמו שהוא יתברך קדו' כך גונו שנהיה קדושים דהיינו שכמו שהוא מופשט מיצר הרע כן צריך שנדמה אליו יען שעיקר הקדושה נוגע לנשמותינו הרוחניו' חלק ממנו יתברך ואם ח"ו יחשוב במעשה הזה לתענוג הגב' במנא מלבים הנפש היפה ביצר הרע הפך מכוונת האלהית ולעומת זה אמר הכתוב אל תהיו כסוס כפרד אין הבין כמ"ש בזוהר במאמרי' שתהנה בהם פי המכוין בפועל הזה לתענוג הוא מתדמה כסוס כפרד ומרגל' בפומי' דהרשב"י ע"ה לומר תמיד זכאין אינון צדיקייא דרעותא דילהון בדבקותא דקודשא ב"ה תדיר · כי הצדיקים שכוונתם לעולם להתדב' בו גם בעת ההיא אינם נפרדין ממנו והיינו דקאמר תדיר :

וכל הרודף במעשה זה אחר התאוה והחמדה וענו' היצר הרע ותחבולות כמו רבים מפריצים בני עמנו מכחישי ה' שמבקשים דבר מה להרבו' יצרם ותאות' וזנותם מעשה על ככה הן מאכילו' שתיות הן סיבות והם מסטרא דמסאבותא אשר נטמא כל הנוגע בה ואין להם חלק באלהי ישראל הקדוש והטהור יתברך ויתעלה ואנחנו עמו וצאן מרעיתו חלקו ונחלתו צריכים אנו להתקדש בקדושתו ולאהבה וליראה אותו ואין אדם זוכה ליראה אלא על ידי הפרישות והקדושה שיגדור עצמו בכל דבריו ובפרט' בענין אות ברית קדש שצריך ליזה' הרב' במאד מאד לשומרו בקדושה יתירה כי הוא מקום מכון משכב ומושב הנפוני כי כן דרכו להתאחז במקום היותר קדוש להעביר את הקדש מכם ולהניח לו מקום לכף רגלו ולו בכח יגבר איש לריב את ריבו להפשיט פגולי מחשבותיו בעונה ההיא לבל יחטיא או' ברית קדש ח"ו · ואמרו רבותינו הקדמונים כי לא נקרא גבור שלם כראוי אפס מי שמתגבר על יצרו במקום הזה וכובש אותו תחת ידו ומעלתו רבה היא מאד והוא הנקרא צדיק יסוד עולם והוא שמור מן המזיקין ומחיות רעות בכלי זיינו אשר עליו אתמחי גברא אתמחי קמיע' ונתנו סימן לדב' כי עם אבני השדה בריתך וחית השדה השלמה לך סוף דבר אין ניכר מעלת האדם וקדושתו ופרישותו אפס בהתקד' עצמו בענין האבר הקדוש הזה ובכל הענייני' אחרים לנגדו כאין וחכמים הגידו כל גדול מחבירו יצרו גדול ממנו לא אמרו של' בענין האבר הזה כי לא יתכן היו' הכוונ' על שאר עבירות גזל גניבה וחלב ודם שהחוש יכחישנו שהרי אנו רואים שאין לגדולים תאוה בהם כלל לא מעט ולא הרבה ויצרם כבוש

יהלל

זחלל בקרבם בענין זה ולא דיברו רק על הדבר כזה שכל מי שהוא בקדושה ובפרישות יותר דוב' אור' לנגדו להתגבר עליו למצוא עוכו לשכוא כמו שהביאו כו מדא כמה וכמה עובדי דהוו ברבנן קדישי ולולי ה' שהיה לנו להתגבר עליו כמעט כשדו' היינו לעמו' דמינו ואים התמים חיילים יגבר בכח גדול וביד חזקה לעשות גדרים גדולים להמלט ממנו כי כל מגוריו ותרמיו רוב' בענין זה וכל חפצו וכל מאווייו אינו רק לפרוס רשת לרגל האדם שיכנס מעט בגדרי הזה' שלא בעלמו ממנו פסקי הרז"ם ולענה ולהפילו אחר כך מאיגרא רמא לבירא עמיקתא וחיתו למיתים · והוא מאמרם ז"ל אבר קטן יש באדם משביעו רעב מרעיבו שבע כי האבר הזה הוא קטן הכמות אבל גדול באיכו' שאם יהיה משביעו להיות כוונתו לתענוג ולהשלים תאותו ואפילו יהיה במותר לו אין לו תקנה אחר כך אלא אם כן יבקש לו לעולם כדי להשביעו ומן המותר ידיחנו אל האיסו' ולא ימצא מנוח לכף רגלו עד שיורידהו מעט מעט מן העולם הבא ומן העולם הזה כמ"ש חכמי הרפואה א' מאלף מת ממיתת עצמו והשאר מרוב תשמיש שמביא עליו חלאים רעים ורבים אכן מי שזוכה לראו' עולמו בחייו להרעיבו ולא ימלא לו כל תאותו אלא פעם רחוק מפעם מלילי שבת ללילי שבת יחליש חושיו והוא מעצמו יתבטל ממנו ולא ירדוף אחריו כמ"ש החסיד הר' משה בן מכיר ע"ה ·

והיו כל אלה לטוטפות בין עיני המשכיל בבואו להזדקק לאשתו להתקדש עצמו לבלתי יכוין ח"ו להנאתו רק כאדם שפורע חובו שהוא חייב בעונתם ולקיים מצות בוראו שיהיו לו בנים משכילים בכל חכמה ומקיימי מצוות בישראל ובכן ימשיך באותה טפה נשמה טהורה כמ"ש במאמר פרשת חיי שרה הנז' דכל אינון דידעין לאתקדש' בהאי עלמא כדקא יאות כד אולידו בר משכין עליה רוחא קדיש' מאתר דכל קדושין נפקין מניה ואלין אקרון בנין לקב"ה בגין דגופא אתעביד בקדושא הכי נמי יהבין ליה רוחא מאתר עילאה קדישא ·

והכוונה כי כשהזווג בקדושה ובטהרה ובכוונה שלימה לייחד ה' עם ו' להמשיך נשמה קדושה או בודאי ימשיך משך נשמה קדושה עליונה מתוך הנשמות הקדושו' ומה גם אם קדם של זווגם תפלה כאמרת והכוונה הנבחרת זו היא סוד הטפה אשר המלאך הממונה על ההריון מביא לפני ה' שאינו טיפה גשמיית ח"ו כענין הקרי נגעי בני אדם רחמ' ליצלן כי הטפה הבאה מהתאוה אשר לו יחס בה ומזריע הנה כאשר תעלה הכוונה לפני הש"י אז לפי אותה הכוונה תקבל נשמה הראויה להתלבש בה כי על כן אמרו לעולם ישא אדם בת ת"ח כי בודאי נשמתה זכה וברה ותדע לכוין לש"ש ובכן בהתקדש עצמו בשעת תשמיש אז לא יקרא מוציא ש"ז לבטלה מעוברת ומניקה כי בטוב כוונתו יהדיו וה' למעל' כמו בשאר המצוות

כמו

כמו שאמרו חכמי האמת באברהם אע"ה שהיה מוליד נשמות לגרים כסוד ואת הנפש אשר עשו בחרן ואין זה לבטלה כי אף אם איננו מוליד בפועל הוא מוליד בכח ברוחניים מה שאין כן בהבלתי מכוין לשם מצות קונו רק למלאות תאותו ולהתענג · שקרוב להיות בעילתו כשאשתו מעוברת ומניקה כמובא שז"ל ולהוליד רוחין ושידין ואם בעל נפש אתה יחרד לבך ויתר ממקומו בידיעה זאת לחוס על נפשך היפה כבודה בת מלך לבל תתה בידי צריך נודדים ח"ו ביד פשעך אשר בוגנו ידך ושים כה לנגד עיניך בשכבך בחדר משכבך כי על כד במיני תענוגים אשר נואלו בהמה פתאים וכסילים רבים המשכבים גם לענין הזות הקדו' מהתענג ומכל והבעל נפש היפה זכור יזכור כי המטה אשר שוכב בה ישכב בימי חוליו ועתיד להיות שומר ונוסם בה ואם זה ידכו כסל לו להתנהג בפריצות ויתר הדעות אשר כם כשלו ונפלו עד להשחית והשלח"ן נהפך לנחש רח' ליל"ן כמה מהבוסת יגיע לנפשו העלובה בצאתה מן הגוף באותו מקום אשר בו הכעיס את המלך ה' צבאות אשר קנתה בו הקליפ' מקום לחנייתה ימים רבים ורעים · והוא יתהפך באותה מטה להרבעה רבעיו וירא עצמו מסובב ממלאכי חבלה וכל נודא דחימה והוא מצעק אוי ואבוי מי ילד לי את אלה · והם הם המנערים אותו בעינוי' מרים וקשים בשעת יציאת נשמתו ואין ספק כי כל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור ונכריה עבודתו בעסק החיבור הקדוש הזה · בשיתו אל הדברים כלבו בשכבו במשכב הליל' על מטתו יקדש עצמו בשרפים לקיים מצות בוראו ובפורע חובו ולא יפנה דרך כסילים השדוחים על ערשותם · והנה אף שאמרו בגמרא ובזוהר פר' וירא דף כ"ח דלית ליה לבר נש לשמשא עם אתתיה עד דמספר עמה שמא נתחלפה לו בשדה וכו' · וכן מ"ש ר"א בלמד מתרנגול דמפייס והדר בעיל וכו' הנה האיש הירא ירא' לו למעט דבורו עמה ואותו המעט יהיה בענוה במורא ובקדושה ובזכרון אבותינו הקדושים אברהם ושרה יצחק ורבקה יעקב רחל ולאה וי"ב שבטי יה ראובן וכולי · ויתפללו שימשיך משך זרעו אחרי שבטו קדושים כמוהם ולא יספר וירבה עמה דברים כי הן הן הדברים המגידי' לאדם בשעת מיתתו כמ"ש מגיד לאדם מה שיחו אפי' שיחה קלה שבין איש לאשתו מגידים לאדם בשעת מיתתו · וזה טעם מאמרם באשתו אמרו קל וחומר באשת חברו ויאכן אמרו בפ' מגיד לאדם מה שיחו שדרשוה בקבלה אפילו שיחה קלה אם כן קל וחומר באשת חברו · וכ"ש וקל וחומר בליל שבת שבאה האזהרה בו כפולה ומכופלת ודבר דבר שלא יהיה דבורך של שבת כדבורך של חול כמו שביאר' למעל' ומ"מ אף מי שנוהג מנהג קדושי' לקדש דבורו בלשון הקדש ביום השבת הנה בלילי שבת מותר לדבר בורכו לצורך קיום מצותו אפילו בלשון לעז ואין קפידא בדבר

ואשרי אנוש שלא יקל בעיניו כל פרטי הענינים הללו כי עיקר גדול בהולד' בייחוד איש ואשתו שאין לך דבר שיקדים ללילית הרשע' להמצא שם בפועל זה מפני שהוא בנין גדול להוליד ולד של קיימא בונה עולם · או להוליד לבהלה רשעי' בני ס"מ ולילית מחריבי עולם ועל כן ענין זה קשה עד מאד וצריך ענינים גדולים והכנות לברוח ממנה · ומדרכי החסידים הראשונים לטהר עצמם מאשמותם כל מה שאפשר בתשובה ביום שטבלו נשותיהם והרבה מהם טובלי' גם הם באותו יום להוסיף טהרה על טהרתם · שכמו מה שאדם נמשך כך מושך נשמה לבנו ואם נמשך אחר הקדושה מושך נשמה קדושה ואם ח"ו נמשך אחר הטומאה כך מושך הס"א נשמה טמאה כי מפורש כחם יצא נפע :

ומצינו לקדמוני עולם מהם זכו לבנים קדושים אשר קדושתן רבה למעלה ממלאכי השרת כמו שאמר הרנ"ע בספר הזוהר בענין התרי ינוקי ומעלתם עד להפליא · ובכתבי הרב ז"ל בהיכל נוגה בג"ע ישראל ישיבה שתים וגניז ושמיר בהיכל קן ציפור והוא גדול בעד וכל עמקי התורה וסתריה הוא מגלה וכל הצדיקים תאוותם עליו וזה נולד בימי השמד והיה לומד תורה במערה והוא בן ז' שנים ובאו הגוים ומצאוהו לומד ועשו גופו חתיכות ועלתה נשמתו למרו' והעמידו הקב"ה לפניו ונשבע להנחיל לו היכל נוגה ולגלות על ידו כל סתרי תורה בג"ע מה שלא נגלה קודם לכן וכל הצדיקים שבג"ע מתאוים לראותו ושומעים ממנו עמקי התורה וסתריה ובשעה שהוא מוציא אותיות שם המפורש מפיו שלשות האותיות ונוצצות על ראשו וכל הצדיקים שמחים עמו והוא נופל על פניו ונוצה ובוכה על שלא זכה להיות לו בן כעס"ב מיהושע ז' יהוצדק כ"ג עומד עליו ומרחמו ואוחז בו ומעמידו על רגליו ואומר לו קום לך הורי חורי הם בניך ושבעים תבניות התענה ריבו לראותו והראו לו בחלום ז' רקיעים ולסוף כולם ראה אותו ברקיע העליון מזהיר כזוהר הרקיע ושבעים מלאכים סביבותיו והמפתחות בידו וכתות של צדיקים לפניו ואותיות שם המפורש יוצאות על ראשו · ונגנז מיד ולא ראהו אמרו לו ע"כ הורשית וזהו במרא' הקשת אשר יהיה בענן כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה' וחקרו חכמים על אביו שזכה לבן זה ומצאו שמעולם לא ראה צורת אדם רשע ולא הסתכל מעולם בקשת בריתו ולא הוריד ידו למטה מטיבורו ולא עמד מלמודו לעסקי העולם ולא היה צדיק בעולם שלא נטעד בנערו ולא דיבר מעולם דברים בטלים אלא עוסק בתורה ובמצותיה והוליד זה הבן ומת מיד וילדתו אמו ומתה ונשאר יתום ונתגדל בנער גדול ולימד תורה הרבה ונהרג על קידוש ה' וזכה לכל זה ע"כ :

ובמדרש הנעלם פרשת וירא אמרו ז"ל רב יוסף כד הוה נחית לבבל

תמה איכון רווקיא דהוו עיילי בכינשייא שפיראן ולא חטאן אמר לון לא משתפין אילין מינ"הר אמרו לאו מקנדריטון קדישא קא אתינא מקדושתא דקדושתא אתב וזכנא דאמר רב יהודה אמר רב צריך אדם לקדש עצמו בשעת תשמיש ונפקי מיניה בנין קדישין בני מעלי דלא משתפו מינ"ר שנאמר והתקדישת' והייתם קדושים· ובמדרש הנעלם ז"ח פ' בראשית דרשו מזמור אם ה' לא יבנה בית על זה ז"ל א"ר יהודה בשביל שלמה נאמר שיר זה שנתכוון דוד עליו לש"ש ואמו ג"כ נתכוונה לש"ש ויצא מהם שלמה דכתיב ביה וישב שלמה על כסא ה' למלך א"ר יצחק לפיכך נקרא למואל מאי למואל כמו לאו פי מלמד שניהם נתכוונו למואל כמו לאל ומכאן למדנו כל המתכוין לש"ש באותה שעה נפיק מיניה בר דמעלי ומנ"ל משמואל שנתכוונה אמו עליו תמיד לש"ש דכתיב ונתתיו לה' ונומר וכן אמר דוד אם יהיה לי הבן הזה מכאן יהיה זמין למואל כלומר נתון הוא לאל · תנו רבנן א"ר יוסי ז' פזי זמנא חדא הוינא אזיל בארחא וערענא בהאא טורא בכפר קרדו והוו גוברי בריאי באולקיאון ובאית תמן לילא חדא דשבתא ואמיתי לאושפיזאי דהוה בעי למשכב עם דביתהו קאים האי מיקך גיסא ובלי וקמת היא מהאיך גיסא וצלת אמרית להון מאי צלותכון בשעתא דא אמרו לי עידנא דידן לזווגא משבת לשבת ומצלינא צלותנא קמי קב"ה דיהא לנא בר דיפלא פולחניה בר דחיל חטאה בר למעביד פקודוהי ולא יסטי מאורייתא לימינא ולשמאלא המדינא להון יהא רעוא דיהא לכון בעותכון דהא לש"ש קא קצבדתון א"ר יוסי אחזי אנפי שכינתא דלבתר יומין ערעית תמן וחזית ההוא ברא דאתיילד להו והוה בר ז' שנין חמי לי בביתא ולא בעא למללא עמי א"ל אבוה זיל לקמיה דגברא רבא הוא אקר מבתפינא לאשתעוי בהדיה ולאתקרבא עמיה א"ל ח"ו דנ. ברא רבה הוא וחכימא דדרא הוא קריב גבאי ולא ספיק לי. ללא עמי אמר לי הכא חמי בך דנשמתא חדתא אית בך מיומין זעירין ולא את זריקת בך בשעתא דנפקת לעלמא תווהית למרית כך הוא דרווק הוינא כד לאית באוריתא ואתייהיבת בי נשמתא א"ל מה במך אמר לי אהבה אמרתי לו מר אהבת וקריתי עליו אהב' עולם אהבתיך ואנא זכינא למחמי לרב הדא ברי ושחינא ליה ע"כ :

הנה שלך לפניך שכר המתקדשים והמטהרי' בשעת הזווג לחזות בנמות טהורות בזרעם ילדים אשר אין בהם כל מום וכו' כל' רואיהם יכירון כי הם זרע ברך ה' · גם עיקר גדול בזה להיות האשה משכל' המליאה לה דעת ויראת ה' שתהיה זריזה בענין טבילתא שתכנה לבה מכל מחשבת פגול ובצאתה מן הטבול' שלא תפגע בדבר טומאה בגוי או בהמה טמאה כמו חמור או כלב שאמרו בש' שערי דורא שהאשה שטבלה פגעה בכלב או בכל דבר טמא לא תשמש עם בעלה עד שתחזור

ותטבול

ותטבול כדי שלא יצא דבר טמא ממנה או בנים מכוערים עזים דומים לכלב וכן אם פגעה בע"ה או גוי · ומצאתי באליעזר נ"ב שלא היו לו בנים מתקיימי' בכנם לפני הק"בה ואמר לפניו רבש"ע מפני מה יש לצדיקים בנים ולי אין לי בנים א"ל שהצדיקים נוהגים בטהרה בשעה שמשמשים מטותיהם הלך והרצה הדברים לאשתו וקבלו לעשות כן פעם א' ירדה לטבול ופגע בה מצורע וחזרה וטבל' ועלתה ופגע בה חזיר וחזרה וטבלה ועלת' ופגע בה גמל ובפעם ד' גוים ופעם ה' ערל בששי כלב בז' חמור בח' סוס בט' ע"ה בי' ישמעאלי ובכל פעם טבלה פעם אחרת ונכמר רחמיו של הקב"ה ואמר למ"ט שר הפנים צדקת זו מצטערת לך ועמוד בפניה כדי שתתעבר הלילה הזאת ותלד צדיק קדוש וטהור מיד ירד מט"ט שר הפני' ועמד על פתח המקו' ודאהו ובנת' לחזר ולטבול א"ל דעי אשה יראת ה' שאנכי מט"ט שר הפני' כבר בא על טוכך לפני הקב"ה והוא שיגרני אצלך מיד שמחה שמחה גדולה הלכה ונתעברה מר' ישמעאל כ"ג והיה דומה דיוקנו למט"ט שר הפנים מה עשה מט"ט שר הפנים נעשה סנדיקום שלו לפיכך כל שעה שהיה רוצה ר' ישמעאל לעלות אל הרקיע היה מזכי' השם שמסר לו מט"ט ועולה ומה טובו ומה יופיו של האיש הזריז ונשכר להיות לו כאשר במקום מוכנע מקוה טהרה לבל תכשל האשה בא מכל אלה בצאתה ממקוה טהרתה ולזכות לבני' כאמני הכפרות והתומה לה' ואשר א"א לה תזהר שלא תעמוד שמה בפתח המקוה גויה או שפחתה לשרתה ואם פגעה בהן תעצים עיניה ולא יסתכל בצורות עד משך רביע שעה כי הסתכלות בצורתן יגרום רעה לבניה ח"ו · וכן צריכה האשה להיות זהירה במה שהזהירו בזוהר שלא תאחר מלטבול לצער את בעלה שגורמת רעה לעצמה ולכל העולם וז"ל הזוהר משפטים דף קי"א ע"א האי קלא דאתתא דיבלא קלא דחויא לאחדא בה בכלבתא מאן איהי ת"ח דלאו בכל קלין דנשין דעלמא דיבלא קלא דחויא לאתדבקא בה ולאתחדא בה ולאשתתפו בה אלא תרין נשין איכון חדא האי דלא נטירא מואבות נדותה ומני לנוכה כדקא יאות או דאקדימת יומא חדא לטבול וחדא האי אתתא דמאחרת לטבלה עונה דילה למיעבד צערא לבעלה בר איהו לא חייש ולא תשנא לדא וכו' וביארו שם שבשלילות חייבתה יונאה באויר העולם פוגעת באלו הקולות מתחממת בהן ומשוטטות בעולם עד שתכנס במעיה של אותה האשה להרוג את בניה ולסכן אותה ע"ש ואפילו בדרך נחוק תזהר שלא לומר איני בשמעת לך או אינני טובלת אם לא תעשה לי הדבר הזה שעבירה היא בידה וכן להזהר בטהרתה בדין כרת ובטורה וקנינת צפרניה שבדלו בנידתה וכן קנת מסערה במ"ש בפרשה אח"מ דף ע"ט ותאנא כד בעאת אתתא לאתדכאה בגייא לספרא ההוא שערא דרבי בגופא דאיהי מסאבא ולספרא

טופריא

טופרהא וכל ההוא זוהמא די בשן וכו׳ ובפרשת פנחס דדמ״ת ע״כ הוסיפו יותר ז״ל אוף ה״נ אצטריכת אתתא למיהב חולקא חדא בההוא זינא בשעתא דאתדכאת לאתקרבא בבעלה ומאן איהו ההוא חולקא טופרהא בטינופא דלהון וזעיר מריש דשערא וכו׳ ומה תעבי׳ אינון׳ שערא ושופרין לבתר דתכרוך לון כחדא אצטריך לאכנאה לון באתר דלא עברין תמן בני נשא או בגו חורין תתאין דבי רה״ר ותגניז לון תמן ע״כ ׃

וכן לאזות זהירה בטבילתה אשר אסרו חכמים לטבול ביום ואפילו אם ממתנת מלטבול עד יום ח׳ או ט׳ אינה יכולה לטבול ביום משום סרך בתה. ורבות בנות הקלו על עצמן בטבול בח׳ בערבי שבתות לטבול מבע״י ללכת להדליק נר שבת והוא שלא כרצון חכמים וראוי למחות בידן שלא יטבלו אף בח׳ או בט׳ בע״ש כי אם אחר שקיעת החמה בכל הימים ׃

ועוד טועות כדעתם הקל כמה מהן בכוונה זמן טבילתן עד ע״ש והוא נגד הדת מצד הדין ומצד הסברא כי הנה מהרי״ק בתשובה שורש ל״ה ענף ג׳ הוכיח דהאידנא גם טבילה בזמנה לאו מצוה לסברת ר״ת שהביא הטור בי״ד סי׳ קצ״ו וא״כ מסתברא היה שלא תטבול ליל שבת וכ״ש דלית דין ולית דיין לאחר אותה עד ליל שבת דאפילו את״ל דטבילה בזמנ׳ מצוה היינו בזמנה דווקא אבל אשת כסילות שהיתה יכולה לטבול קודם לכן ולא טבלה לכ״ע עבירה היא בידה לטבול בליל שבת. וכ״כ האגור הביאו הב״י סי׳ קצ״ז ז״ל נשאל למורי אבי מהר״י לנדא ז״ל אשה שאירע זמן טבילתה ליל ו׳ ונאנסה שלא טבלה אם יכולה לטבול בליל שבת והשיב דאינה יכולה הואיל ואידחי זמנה ע״כ הנה בנאנסה אסר הרב ז״ל וכ״ש במזידם. וגם מן הסברא אין בהן תבונה לא ולמד מבנו׳ לוט אף כי היתה עבירה בידם לשכב את אביהן ולפי שקדמה בכירה לצעיר׳ לילה אחת זכתה וקדמה ד׳ דורות עובד ישי דוד שלמה. וכ״ש בנות ישראל הכשרות אשר המצוה הזאת מוטל׳ עליהן לתת להן שכר טוב עליהם כי כל הקודמת זריזה ונשכרת ומה גם למה שקבלנו מרבינו האר״י זלה״ה אשר יש נשמות קדושות שזמנם קבוע להן לרדת לעה״ז ביום פ׳ בשעה פ׳ ואיך ימלאו את לבן לעכב זמן טבילתן אפילו שעה א׳ פן ואולי באותה הלילה הוקבע זמנה לרדת הנשמ׳ הקדוש׳ ההיא ועכבתה מלרדת עוד ונמנא מאבד טוב הרבה ושומ׳ נפשו יר חיק לאשתו ובנותיו מעשות כאלה שלא להמתין המצוה אם לא עד נד האונס וקרוב אני לומר שאשת כסילו׳ שעושה אלה היא גם היא בכללן דתרין נשין שהזכירו בזוהר בקלא דחיויא אתאחד׳ בהון כנ״ל ומקשה לבו יפול ברעה.

ונשוב עוד לענינינו ביתר אזהרות שיש להזהר בשעת החיבור הא׳ שלא להזדקק לאשתו בשכרות כי הוא אחד מבני ט׳ מדות ואמרו בזוהר פקודי דף רס״ז מהכא בגוונא דא לאינון דשטו ארחייהו בהאי עלמא ואשתדלו בזנותא באתר דלא אצטריך לאתרחקא מארח קשוט כמה דאיהו אתדבק בההוא סטרא דינה״ר בזנותא ה״נ נפיק מהיכלא דא רוחא מסאבא לסאבא ליה ולברא דנפיק מתמן וההוא ברא אקרי ממזר מסטרא דאל זר כמה דאיהו אשתכר בההוא תיאובתא דינה״ר הכי נמי מזיק לגביה דההוא ברא רוח׳ אחרא מסאבא דסאיב וכלא שהדין עליה דאיהו ממזר והכי כל עובדוי וסטרי בההוא גוונא ממש ע״כ. ומדרך החסידים להתרחק אפילו שתו מעט כל שיראו שאין דעתם מיושבת עליהם כהוגן וסימנך גם בלא דעת נפש לא טוב כי כל זמן שהם בשכרות או הוא או היא אין יכולים להמשיך נפש טוב ׃

הב׳ להזהר שלא להיות קטט ועצבון עמה בשעת תשמיש שגם הוא א׳ מבני ט׳ מדות ואמרו בתקונים ריש תקון כ״ו ז״ל וכג״ר לא צריך לארקא טפין אלא ברחימו ולא בכעסא ובקטטה וכו׳ מאן דזריק טפה באתתיה בצניעו ובקטטה אתגליית ביה ערייתא וכג״ר ערות אביך וערות אמך לא תגלה איהי שחול לילית מרה אוכמא ערוה דכלה ע״כ. וזה אפילו בחול וכ״ש בשבת דביה איהו דכלא וכמ״ש בתקון כ״א ז״ל מטה הא אתמר דאם הוה רגיל לשמש ביומא דחולא בקטטה עם אתתיה ובפירודא לא יזדווג לאתתיה בשבתא אלא בשלמא וכג״ר תלמידי חכמים עונתן מליל שבת לליל שבת וכו׳.

הג׳ להזהר שלא לשמש מטתו לאור הנר דאו״ל בנים נכפים וז״ל הזוהר פרשת בראשית דף י״ד אלמלא אקדים סט״א בהאי לילא עד דלא יקדים סטרא דטוב לא יכיל עלמא למיקם קמייהו אפילו רגעא חדא אבל אסוותא אקדים קב״ה ודליג קמיה קדוש׳ דיומא ואקדים קמיה סט״א ואתקיים עלמא ומה דחשיב סט״א לאתבני בעלמא ולאתתקפא אתבני בהאי ליליא סט׳ דטוב ואתתקף וכולי בג״כ עונתן דת״ח דידעין דא משבת לשבת דהא כדין חמאת דא סט״א דכמה דהיא חשיבת למעבד עביד סטרא דקדושה אזלא ומשטטא בכמה חיילין וסטרין דילה וחמאת כל אינון דקא משמשי ערסייהו בגלויא דגופיהון לנהורא דבוצינא וכל אינון דנפקין מתמן הוו נכפין דשרו עלייהו רוחין מההוא סטרא ואינון רוחין ערטילאין דחייבין דאקרון מזיקין ושריאת בהו לילית וקטילת לון וכו׳ וכולהו אשתכחו בר מן אסימון וכל כת דילי׳ דאזלי על סרגי בשמירו למחתי על גילויא דשמושא ע״כ. הרי מבואר שיש סכנה גדולה לשמושא ע״כ. הרי מבואר שיש סכנה גדולה לשמש מטתן. לאור הנר או בגילוי הגוף שהוא כמו לאור הנר וכן אמרו בזוהר וינא ז״ל כי לא השמש מכאן אוליפנא מאן דמייחד באתתיה צריך בליליא

למכבי שרגא וכיומא לאו אורח דרבנן לשמש מטתן אלא בליליא אורח צניעות ע״כ · הנה במאמר זה לא הזכיר גילוייא דגופא ס״מ דבמאמר הנזכר חדא חדא קתני או גלוייא דגופא או לנהורא דבוציני ולא כמו ששנו רבי׳ להשכיל דתרתי קאמר גלוייא דגופא ולנהורא דבוצינא ושרו לגרמייהו לאשתמשא לנהורא דבוצינא ישתקע הדבר ולא תהא כזאת ·

וכתב מהרח״ו דאיסור זה נוסג אף אם לא שמש מטתו בעת הולדת הגר אלא אפילו היה אחר עבור אשתו עכ״ז יהיו בניו נכפים ואמר כי עכ״פ אותם שאירע בהם דבר זה אפי׳ בזקנותם תבא להם הכפייה אם לא בא להם בבחרותם ורוב הקטנים שמתים בכפייה הוא מעון זה ואיש א׳ נענש בגלגול עז על עון זה בימי מורי ז״ל לפי שגרם מיתה וכפייה לבניו ולא סגי במחיצה שנראה אור הנר מתוכה אלא צריך שתהיה מחיצה גמורה שאין שם אור הנר ניכר כשום נד ואם לא יעשה כן לא ימלטו מלהיות בניו נכפים · והר״ש אישרלם ז״ל אסר לעשות מחיצה בפני אור הנר בליל שבת כדי לשמש מטתו וכן לפני הספרים אם לא שיהיה מבעוד יום שאז מותר להוסיף עליו בשבת · ולנגה הירח נ״כ האור אם האור בא דרך החלון שהוא שוכב כנגדו אבל אם נכנס האור דרך החלון ומאיר לבית אין לנו חשש ותחת אויר השמים אעפ״י שאין אור הלבנה עליו ממש אלא יושב בלילה אפילו הכי אסור (א״ה כתב הרוקח סימן שי״ז משמש לאור השמש או הלבנה הוו ליה בנים מנורעים ונזכי שחין)

הד׳ להזהר במ״ש בזוהר שלא ישמש מטתו כשיוצא מבית הכנסת כל אותה שעה והטעם כמו שכתב בזוהר בראשית דרוחא חדא אית בכל בית הכנסת דעלמא דשריין תמן ותהכי מההוא לבלובא ושיכופא ומיד שארי על איגון אבעון דידוי דכ״כ ע״כ · ומסתברא דהייכו בבית הכנסת קבוע אבל במקום אחר שהוא דרך עראי לא ·

הה׳ להזהר בכראה בחלום דמות אשה ואפילו דמו׳ אשתו ונתעורר בחשק ותאוה משינתו ונתוקף שלא ישמש מטתו בחשק ההוא כי אותו הדמות שנתראה אליו בחלום היא אימא דשרין ואם יזדקק לאשת בתאוה דילה ההוא בר מסטרא דילה אשתכח כמו שהאריכו בזוהר בפרשת אחרי מות דף ע״ז ע״א ושומר נפשו ירחק ממנו ·

הו׳ להזהר שיפנה גופו קודם הזווג והמעבר עצמו פונס מאד כי אף שיכוין לכבר כל הגיכוכות והכשמות העשוקות אי אפשר לו שהרי עדיין לא הוציא מגופו פסולת בירורי הטומאה ויש לאיכוכים אחיזה בו אפס ביהא זהיר שלא ישמש מיד אחר שיפנה כנזכר

כנזכר לעיל ·

הז׳ להזהר האיש והאשה מאד בנטילת ידים קודם הזווג ואמרו הראשונים ע״ה שעז׳ כאמר יד לאשה תקצץ והירא את דבר ה׳ יזהר בזה מאד להרחיק הלילית משם וכן להרחיק כל מיני טנופת ומיאום מעל מטתו אשר שם הרגיעה לילית א״ו ·

הח להרחיק עצמו מלאכול דבר איסור לרפואה אם אינו יכול להזדקק לאשתו במ״ש בס׳ החסידים סימן פ״א ושם כאמר שרפואתו לאכול ערשי׳ מבושלים בלא מלח כי המלח מבטל כח התאוה · ומשם למדנו כי . מ״ש חכמים שיהושע תיקן להם לישראל לאכול שום בע״ש משו׳ מצות עונה כתב בס׳ החסידים היינו דווקא שומים צלויים שמרבים הזרע אבל שומים חיים מבטלים התאוה ואין לאוכלן בלילי שבת ·

הט׳ הוא מ״ש בפ׳ ערבי פסחים דף קי״ב המשמש מטתו במטה שתנו׳ יסן עליה אותו תינוק נכפ׳ ולא אמרן אלא דלא הוי בר שתא אבל הוי בר שתא לי׳לן בה ולא אמרן אלא דגני להדיה ברעיה אבל להדי רישיה לית לן בה ולא אמרן אלא דלא מנח ידיה עילויה אבל מנח ידיה עילויה לית לן בה ·

ובזוהר פ׳ ויקרא דף י״ט ע״א על ענין לילית דזמינא לאכאם׳לבני עלמ׳ אמרו אסוות׳ בההיא שעתא דאזדווג ב״נ באתתיה יכוון לביה לקדושה דמאריה ולימא הכי עטיפא בקטפא וכו׳ ולחפיה ליה לרישי׳ ולאתתיה עד שעתא חדא וכן בכל ג׳ יומין לקליטה וכולי ובספרא דאגא אשמדאי לשלמה מלכא אמר תלתין יומין ואמר דלבתר דשיים עובדא ליסדי מיין נלילן סחרניה לערסיה וכטור׳ דבולא לבתר ומאן דיקקא לרביא לא תזדווג לבר נש אלא בשעתא דרביא נאים ולבתר לא תניק ליה עד שעתא חדא בתרין מילין או חד מיל אי לא יכלה בגין צערא דרביא בזמנא דאיהו בכי וכדא לא מסתפי מניה לעלמין ע״כ ·

הי׳ מ״ש בנדה שצריך להזהר מלשמש מטתו בליל ז׳ מיום שנתעברה אשתו כי המשמש או גור׳ שימות הולד במעי אמו וז״ל הזוהר פרשת שמות דף ג׳ מאן דקטיל בנוי ההוא עוברא דמתעברא אתתיה וגרים לקטלא ליה במעהא דסתיר בנייכא דקב״ה ואומכתא דיליה אית מאן דקטיל בר נש והאי קטיל בנוי תלתא בישין עביד דכל עלמא לא יכיל למסבל וע״ד עלמא מתמוגגא זעיר זעיר ולא ידיע וקודשא בריך הוא אסתליק מעלמא וכולי ע״ש כאורך ·

הי״א להזהר שלא ישמש מטתו בבית שיש בו ספרי׳ עד שיתנס בכלי תוך כלי בכלי שאינו כליין דבכלי שהוא כליין אפילו ק׳ כחד חשיבי אם פירש טלית על גבארגז שתפילין בתוכה חשוב ככלי תוך כלי ואם

הארגז

האדנ״ז גדול שמאזיק מ׳ שהא חולקת רשות לעצמה דאפי׳
לענין טומאה דאורייתא מקלינן · וי״ד סימן רפ״ו בענין
מזוזה מבמע נמי דבעי כבוי כלי תוך כלי ובספרי׳ של דפו׳
מני כפרום עליהם סדין בעלמא · **הי״ב** הכי נכבד
מה שכת׳ כ תהמקובלי׳ הקודמין כי יש שלשה
שרי׳ מסטר דסמ״אל והם המעוררי׳ את האדם לרדוף אחר
תאוה גופנית א׳ משכנו על תנוך אזן הימנית והוא הגדול
הכנוי עלכוהן ידו הימנית והקטן על בהן רגלו הימנית
ולכך היו נתינות דם האשם על ג׳ מקומות הללו לסלק
מעליו השרי׳ הנזכרי׳ וכן הענין בסוד התשמי׳ כשהתעוררו׳
בא מנר הזכר אותו תשמיש איכו לשם שמים כי אם לשם
תענוג אבל הזוכה לאשה כשירה ירגילנה שכל תשמיש
ותשמי׳ יבא ע״י אתערותא דילה ותאחז תנוך כצלה הימני
ובהן ידה הימני׳ ובהן רגלו הימני׳ לסלק מעל בעלה אותם
השרים נוררים המתעוררים תאוה גופנית שלא לש״ש ואלו
הם הסימנים שמסר יעקב לרחל ואולם צריך להתחיל מבהן
רגלו שהוא סימן התחתון ואח״כ מבהן יד שהוא האמצעי
ואח״כ בתנוך אזנו שהוא סימן העליון ובדרך זה מסר
יעקב לרחל · ושימכיך עולה עמו ואיכה יורדת **הי״ג**
הוא שיהיה זווגו פנים של פנים כמ״ש בזוה׳ פקודי
דף רכ״ט וע״ד תנינן מאן דמשמש ערסיה מאחורא אכתים
תקונא דאסתכלותא אנפין באנפין לאנהרא כלה כחדא
ולאסתכחא אנפין באנפין בדביקותא כדקא יאות כד״א
ודבק באשתו דייק ולא אחורי אשתו ע״כ והוא ענין הפיכ׳
השלחן האמו׳ בשילהי פ״ב דנדרים ותגרים מפני מה הוין
מפני שהופכים את שלחנם :

הי״ד להתקדש במעשה ההוא במחשבה בדבור
ובמעשה · במחשבה לקדש מחשבתו לחשוב
מחשבות רוחניות הן מנד מ״ש חכמים הקב״ה יושב ומספ׳
רב יצועותיהם של ישראל וגם לאותה צולמא קדישא דקאי
כרים ערסא כמ״ש בזוהר ושלהיותנו בצלם אלהים דוגמא
עליונה כנטויכו במצוה זו וכמ״ש בזוהר וכל מה דאתעבק
כפ״ו גרים להוא נהר למיהוי נביע ונשמתין הדתין
מתחדתין וכולי · ובדבור לבטא בשפתי׳ **לשם** ייחוד
קב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו וכו׳ הנני בא
לקיים מצות עונה הכתובה בתור׳ שארה כסותה ועונת׳
לא יגרע ויהר״מ שתחנני מאתך זרע אנשים כולו זרע
אמת וממשיך משך זרעי ממקור ישראל זרע ברך ה׳ ונוק
רוחך הטוב על זרעי וברכתך על צאצאי ויהי כחול זרעי
ה׳ זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן ·
ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו וכו׳ . . ויאמר מזמור לדוד ה׳
רועי כי האכילה והזווק הכל בחינ׳ א׳ ובכן מו רש הקליפו׳
ומס״א מעל המטה וימשיך נשמה קדושה לבניו · ויכוין
י״הוה ל׳אורך י׳מים ר״ת **יל״י** וס״ת **הכם** יכוד
העלאתהנ״ו׳ שבעשיה אס כשמו׳
שלא

שלא עיגרו כח לעלות ובכח שמות אלו יעלו ואח״כ יאמר
הלחש הנזכר בזוה׳ המועיל לגרש החיצונית המזדמנת שם
ומעוררת התאוה ולפעמים נוטלת הטפות המתמנות
מהאבר הקדו׳ ועושה רוחין ושדין ועי״כ תוכל לשלו׳ אחר כך
בולד המולד ובכח סגולת הלחש הזה תעשה בריחוס אל
נוקבא דתהומא רבא · וזה לשון הלחש · עטיפא בקיטפא
אזדמנת שארי שארי לא תיעול ולא תנפוק לא דידך ולא
בעדבך תוב תוב ימא ארגים גלגולי ליך קראן בחקל קדיש׳
אחידנ׳ בקדוש דמלכ׳ אתעטפנ׳ ופרש שה הדברי׳ הלא המ׳
לכוין כי התיבו׳ מהלחש כ״ו תיבו׳ ואותיותיו׳ קי״ו לעומת

י׳ יה יהו יהוה א׳ אה אהי

אהיה העולים קי״ו וע״י אלו השמות יכוסו הקליפות
והכוונה עטיפא החיצונית המעוטפת בסדין
אזדמנת שמזדמנת להככס בסדין לעסוק הטיפין · שארי
שארי פירש תתיר תתיר עטיפא וקישור שלך בסדין ·
ואמר שארי שארי ב׳ פעמים שאחד לעומת ג׳ קליפות
הטומאה ענן גדול · ורוח סערה · ואש מתלקחת · והשני
לעומת קליפת נוגה שהיא מתקדשת קצת · לא תיעול
בסדין ולא תיפוק הנשמות לחוץ לעשות מהן רוחין ושדין
חלילה לא דידך שהם של קדושה ולא יהיה לך כח לעסוק
אותן הנשמות · ולא בעדבך איכו בגורלך אפילו לפי שעה
אף אם יצאו שבית להיות קדושה · תוב תוב חזור לנוקבא
דתהומא רבא · ואמר תוב תוב ב׳ פעמים לנוכ״ון דקליפה
ימא ארגים סוד אימ׳ עילא׳ יש עילא׳ שבה שם **אהיה**
ושם אהי״ה בריבוע **א׳ א״ה אה״י**
אה״יה בשו׳ אשר ספתי
חו״ל נבול לים · ובכן תחזו׳ לנוקב׳ דתהומא
רבה גלגולי ליך קראן פירש גלגולים קוראין אותך והם
דין כסוד גלגלי קוראין אותך לרכן מוחך · בחקל קדישא ·
נוקבא דזעיר אחידנא בקדושא דמלכא דהייכו אור מקיף
דזא התעטפנא שת״ח מתעטף בטליתו כדי שלא יתאחזו
בו החצוניים וילבש חרדה במרז לחשו׳ שהיא ואשתו דוגמת
זו״ן למעלה וז״ש בחק״לא קדושא אחידנא ובקדושא דמלכ׳
לתעטפנא כמו שפירש האור המופלא רבינו זלה״ה · וא״א
ומורי זלה״ה לא היה אומ׳ זה הלא׳ כי אמר שהמרח״ו זלה״ה
לא העתיקו בס׳ הכוונות בכוונה מכוונ׳ כי דווקא לראשוני׳
שהיה עוז בידם בתורתם ומעשיהם לגרש הרשעה להם
יאתה · אמנם בדורות אלו די לנו ללכת בתמימות ושלא
להתגרות בחצונים ושב ואל תעשה עדיף · בעניינים
אלו רק יפנה הכל בכוונות ומחשבות קדושות והרי
זה משובח ·

ואם ליל טבילה חל להיות בשבת יאמר קוד׳ הזווג
מזמור הנה מה טוב ומה נעים וכו׳ · ויאמר
פ׳ א״ת ש׳בתותי ת׳שמורו כי אות היא ביני וביניכם
לדורותכם

לדורותכ׳ לדעת כי אני ה׳ מקדשכם ויכוין ר״ת אשת ור״ת אות היא ביני וביניכם אה״כ לכוין להיות אוהב אותה ומקרבה ויאמר לשם יחוד וכו׳ ככז״ל ויוסיף לומר ותמשיך משך זרעי מתגשמות החדשות היוצאות מיתורא שלים דזעיר ונוקביה ובעוז או׳ שם **צמרכך** ועוז או׳ שם **אזבוגה** העולים למספר חשמ״ל שמכסה תכוין זוג דזו״ן מן גבול הרשעה ובכל ככפיק אחם שמרני כאישון בת עין ובכל כנפיך תסתירני ויאמר הה׳ פסוקים דבראשית עד יום א׳ שמהם יוצא מה׳ אותיות אחרונות שבפסוקים שם נמר״כר וכו׳ פסוקים א״ז ישיר משה ו׳בני ישראל וגו׳ כי גא״ה גא״ה וכו׳ שמהם יוצא שם הנ׳ והוא תועלת עצום להיות יושב בסתר עליון ולא תדבקהו הרע״ה ח״ו. ובמעשה שיזהר בכל דינים המפורשי׳ בסוף סימן ר״מ ויתר אזהרות שהזכרנו למעלה ואיש התמים אשר תמונת ה׳ יביט יכוין בסוד שמאו תחת לראשי וימינו תחבקני ובסוד הנשיקין כפולים וכו׳.

וכתב הרב זלה״ה שאם שניהם מכוונים לטובה ולשם מצוה אז יהיה הולד צדיק גמור באור מקיף ופנימי וכן בהפכו אמנם אם האב כיון לטובה ואמו לרעה אז יהיה לו אור מקיף טוב והפנימי יהיה רע ובהמשך הזמן יכוף המקיף לפנימי ויעשהו כמותו וכשהוא להפך יכוף המקיף הרע את הפנימי הטוב ויהיה רשע לפי כי המקיף הוא הכולל את הפנימי בתוכו ואל כל אשר יחפוץ יטנו. ועל כן כל איש ישראל יהא זהיר לקדש מחשבתו בעת ובעונה ההיא וידבר על לב האשה חומר איסור פגול המחשבה במעשה ההוא כי אין לך דבר שגורם פגם וקלקול למעלה כמו מחשבת הזוג ומחשבה רעה גורמת עשיקת הילדים על ידי לילית או על ידי אמן של הילדים עצמן בשינה שיפולו עליהן וממיתין אותן והוא כעשה מהלילית עצמה והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם ולכן הבעל נפש יהיה לו ולאשתו כוונה ראויה והגונה ולא יפנו מחשבות׳ בהבלי השוא ח״ו כי יהיה מעוות לא יוכל לתקון אחר שיצא הקלקול לעולם ויציירו בעיניהם דמות צורות קדושות מחסידים ויראי ה׳ וחושבי שמו ובכן יראה זרע אנשים כולו זרע אמת ואתה אחי אגיד לך מה טוב ומה ה׳ דורש ממך לקדש עצמך בכל האפשר במעשה הזה וגול על ה׳ דרכך ובטח עליו והוא יעשה. אך אמנה אם בכל כחך אזרת כגבר חלציך לאסר ולקיים ככל הכתו׳ במעשה ההוא ולא יצאו בנים כשרים ממך. השמר לך אל תפן אל און לאמ׳ מה בצע כי שמרתי משמרתי כי הלכתי קדורנית בבנים דלא מעלו חלילה אל תאמר כן. כי כבר קדמונים אחזו שער בקושי זה והשיבו ארוכתה קל מהרה כי ישרים דרכי ה׳ ומסבב סבות וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח ושוקל כל הענינים כולם במאזני צדק ואמת ובשים איזו נשמה רעה חטאה מגלגול אחר ואתה כי הזהרת את עצמך לכוין להביא נפש לעבודת אל חק או אל דעות ה׳ לשלוח על ידך הנפש של אותו רשע פן כולי. האי ואולי יזדכך עם נשמתך הטהורה להועיל לה ולהסיר ממנה כל החלודה אשר עליה וזוכה כזה על ידך והרי אתה כמציל נפשות ומקיים נפש אחת מישראל להשיבו אל בית אביה כנעוריה טהור מטמא ואם הנפש הזאת היתה משולחת ע״י אחר שאינו הגון לא היתה לה רפוא׳ תעלה למכותיה ומשורש נחש יצא צפע שפיפון עלי אורח ותאבד הנפש ההיא לחלוטין. ומכל מקום האיש הירא יסתכל להזהר על נפשו מאד כי על פי הרוב גם כן מעשה האבות גורמי׳ לפגל את הבני׳ אף שיתקדש בעת הזווג והוא להתרחק מאשתו בימי נדתה בכל דבר כי הסט״א משתתפ׳ באשתו באותם הימים ואם יכשל באיסור כל דהו נדבק אחר כך בו ובולדה כי טומאת הנדה חמורה היא מאד כמ״ש בזוהר פרשת שמות מסאבו דנדה קשיא מכל מסאבי דעלמא אסתאב איהו וכל דמקריבין בהדיה יסתאבון עמיה וכו׳ כי ע״כ החמירו חכמים שלא לאכול עם אשתו בקערה אחת אפי׳ בימי לבונה וכן למעט דבורו עמה בימי נדותה בכל האפשר וכן למעט להסתכל בה בכל האפש׳ כי על ידי כל אלה ממשיך עליו כח הטומא׳ השורה עליו ואחר כך כשבא להזדקק לאשתו שורה כח הטומאה השיא על הולד אף שיתקדש עצמו בשעת תשמיש כמו שכתב בר״ח שער הקדושה וכתב הרמב״ן בפסו׳ כי דרך נשים לי וז״ל והנכון בעיני כי היו הנדות בימים הקדמונים מרוחקות מאד כי כן שמם מגזר׳ נדות לריחוקן כי לא יקרבו אל אדם ולא ידברו בו כי ידעו הקדמונים בחכמתם שהבלן מזיק וגם מבטם מזיק נגעי ועושה רושם והיו יושבות בדד באהל לא יכנס בו אדם וכמ״ש בברייתא של מסכת נדה אסור לשאול בשלומה של נדה ר״נ אומר אפילו הדיבור שיוצא מפיה טמא הוא אמר ר״י אסור לאדם לילך אחר הנדה ולדרוס את עפרה שהוא טמא כמת ואסור ליהנות במעשה ידיה ולכך אמר רחל ראויה הייתי לקום מפני אדוני לנשק ידיו אבל דרך נשי׳ לי ולא אוכל להתקרב אליך וגם לא ללכת באהל שלא תדרוך אתה עפר רגלי והוא החריש לבל דבר אתה.

וצריך כל בעל נפש להזהר עצמו שלא להבטל מצותו אפי׳ שבת אחת כמנהג חסידים הראשונים כמ״ש בגמרא בפר׳ אף על פי אלמלא יהודה קיים לא ביטל עונתו. וכתב מהרח״ו היה אומר מורי ז״ל כי האדם צריך לקיים מצות עונה בימי עיבורה ובימי מניקתה כי גם יש זווג למעל׳ תדיר אף בימי עיבור ויניקה ובענין ימי החורף שאלתיו אם אפשר עצמי להיות זמן הקור ולא אוכל לטבול גם להיות בימי עיבור ויניקה והשיב אותי כי אם האש׳ היתה מוחלת ואינה מקפדת בודאי שמה אז פטור אני אך עם כל זה טוב לקיימא דהוא נערה דגופא ונערא דגופא לא אתייהיב למחילה כמ״ש בגי

הזוה׳

האומ' ע"מ שאין לה עלי שאר כסות ועונה דכרמר שבממון תנאו קיים דאתייהיב למחילה ובעונה תנאו בטל דהו"ל צערא דגופא ואם מחלה לא מהני מחילה.

ואלה האזהרות שיכור לו האדם אחר התשמיש ראשונה שלא יפרוש ממנה האבר מן החי חלילה אלא ימתין עד אחרי מותו וגם אחר כך כי אפילו בשימות אבר יוצאים ממנו איזה טיפות זרע ואף על פי שאין אותן הטפות ראויות להוליד עכ"ז הוי זרע לבטלה וכבראים מהם משחיתים והן מזומנים להזיק לאיש ההוא בגופו ובממונו בחיין ואף כי אחרי מותו ולפיכך יזהר שימתין וישהה עצמו על הבטן כדי שלא יצא שום נגון החוצה אל הקליפה ח"ו.

הב' להיות זהיר אחר התשמיש לשוב ולרחוץ ידיו בנטילה הגונה כי הוא מהדברים השנונים בטיל' ואמרו שמי שעשה אחת מכל אלו ולא נטל אם תלמיד חכ' הוא תלמודו משתכח ואם אינו ת"ח יוצא מדעתו וכת' בספר החסידים כשאדם משמש מטתו לא יתכן שיזכיר שום דבר קדושה או תפלה או ת רה אלא ישפשף במים עצמו שיטב שלא ידבק בו כחרדל שמתועב יותר מן לכלוך הצואה כי על כן הירא' דבר ה' הנעורים בליל שבילה עד חצות כמנהג הרב ומשמשי' מטותיהם לפני שינתם מ יד יוצאו לקרות ק"ש לפני התשמיש בטהרה ואחר התשמיש יהרהר בלבו ברכת המפיל חבלי שינה וכו' ואף לא יאמר אותה קודם דהוי הפסק בין הברכה לשינה וכת' בס' א"א לדעת הירושלמי שאם מחמת חולי או אונס אחר קרא' ק"ש בלבו יצא וכתב הב"י סי' פ"ה דאף לכתחילה יעשה כן אם הוא במקום שאינו נקי לגמרי ואינו יכול לנקותו משום אונס יהרהר בלבו ודיו זולת שלא יהיה מקום מטונף לגמרי. (א"ה מכאן למד הט"ז סי' ס"ב דמי שנמצא בלילה וא"א לו ליטול ידיו לברך יהרהר הברכה בלבו וישתה ע"כ) וכן כאן אחר התשמיש אם א"א לו לנקות את עצמו אז ממתינו עד ילכו כדין משמרת טהרת התפלה עד הסוקר יהרהר הברכה בלבו ודיו.

הג' להיות זהיר אחר הזווג לשפוך מים לפני מטתו כי בכך מתבטלים המים הזדונים מהמטה ולא ינגעו ליהנות מאותן הטיפות ובכן תוכרת אגר"ת האזו"ר הכל לכל תוכל לשלום בולד הנוכר כנרמז לעיל בשם הזוהר פרשת ויקרא וכן שלא תינק לבנה כל אותה שעה כנזכר שם.

ונמצא כתוב בספ' התולדות שיש באשה שבעה נקבים ג' מימין וג' משמאל וא' באמצע ואם נכנס הזרע באותן של ימין תלד זכר ואם בשל שמאל תלד נקבה ואם באמצע תלד טומטום או אנדרוגינוס וכשהאשה שוכבת על ימין נכנס הזרע באותן של ימין ותלד זכר ומסרת הטומאה לנחת ולפיכך אינה טמאה רק ז' ימים וטהרתה שלשים יום ושלשת ימים וכשהיא שוכבת על שמאל היא יולדת נקבה ואין הטומאה ממהרת לנחת ולכך מטמאה שבוע יום וטהרתה ס"ו ימים וכשהיא שוכבת אפרקדן ופניה למעל' יולדת טומטום או אנדרוגינוס ושוב לאדם ליזום לדבריהם אף כי לא נמצא רמז מזה בדברי חכמי התלמוד וחכמי הזוהר אשר להם נגלו כל תעלומות. ובענין הדין לבעול בתולה בשבת כבר אפסיקא הלכתא דף ז' דכתובות דמותר לבעול לכתחיל' בתולה בשבת ואין בו משום חובל ולא משום נער לה. אכן צריך ליזהר שיעשו להם חופה כדינה בע"ש בשעת ברכת נשואין דאז חיבת חופה קונה לכל דבר אך לא כמנהג שראיתי בקוסטנדינא להעמיד אותם בפתח השע' ופורסים עליהם טלית בלבד שיש הרבה מהחכמים המפקפקים על חופה בזאת שחופה בזאת אינה קונה ונמצא קונה אותה כשיבעול אותה בשבת ומה שנהגו לייחד אותם מבעוד יום בחדר מיוחד לתקן את זאת ישתקע הדבר ולא תעשה בזאת בישראל כי החתן בתוקף אהבתו אותה יחטיא את ברית קדש ולא ימנע מבא לידי קישוי אבר אשר חכמי' הגידו המקשה עצמו לדע' יהא בנידוי וכו' וכבר צווחו על מנהג הרע הזה קמאי דקמאי אשר קדמוני ומקשה לנו יפול ברע"ה.

והבונס את האלמנ' לא יבא עליה ביאה ראשונ' לא בשבת ולא בי"ט כמ"ש בירוש' א"ר מני אילין דכנסין ארמלין צריך לכנסין מבע"י שלא יהא כקונה קנין בשבת ואמרו הראשונים שגם אינא שבנת מיתה בדבר ובאלמנה לא מהני יחוד מבע"י לקנותה ובעינן דווקא בעילה ושומר נפשו ירחק מזה אף כי רבו המקלין ביחוד מבע"י.

הנה עד פה הגיעו האזהרות במעשה הקדוש הזה ואיש התמים אל יקל בעיניו אחת מכל אלה כי כל אחת מאלו הן הן הדברים התלויים בשערה ובאין מבין משחית נפשו ונפש בניו אחריו ח"ו ואף אם בשאר הימים לא בזהר יהא זהיר ובשכר בענס זווג ליל השבת שהאיבוני מתקנא בו ביותר כמו שכתבנו בפרקים של תגלה בטעם אמירת פ' כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכו' בלבישת בגדי שבת ואכבי לרגל המלאכה אשר לפני לזכות את הרבי' הבאתי הנה מאת אשר אספתי בעומרים האזהרות אשר בזה ואתה את בפטך שמור:

פרק עשירי

אם ביתר הימים גדלה מאד פ:כה למעלה מעלת יקר עוז תפארת ס. יון התורה לראש אשמורות

עוד

עוד תוסיפו לגבהה ביותר שאת ברזא אשמורות יום השב׳ בהדר בקדש דחדוותא סגיא לעילא ורעותא דכלא אשתכח בכנסת ישראל יתב׳ בכתרהא ועטרהא והיה השכן הכבוד להתייח׳ אתה בסוף האשמורת האחרונה בעוז הגיון התורה בחדוותא דילה אף היא תשוב תתפלל הפלא הארתה מן מאורות העליונים ותעלהו אמן לאור בעוז חביון עוזה ומתפארת בגוונין שלה לאמר חזי במאי ברא אתערב׳ לגבך ואמרו בזוהר פרשת בשלח ז״ל וכד אתי צפרא כ׳ יאתיא ומשתעשעא ביה בקב״ה ואושיט לה לגבה ברכישא דחסד ולא עלה בלחודהא אלא עלה ועל איכון דמשתתפין בהדה וכו׳ וזה ביתר הימים כ״ש וק״ו באשמור׳ יום השבת שתהיה מרוממת בעוז׳ על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת במשך חוט האורה על יתר הימים דכולהו אית להו דרגא חסדא ואולם בשבת שהיא העולה למעלה ראש אין ספק כי כך תתרב׳ חוטי הארתה עד להפליא על איכון דמשתתפין בהדה.

ויתר מכן אשר ביארו בזוהר העילוי רב הנמצ׳א למעלה לנשמת הצדיקים בגן עדן בשבתות ובר״ח כנזכר בפרש׳ ויחי דף רכ״ד ובפרש׳ תרומ׳ והעתקנו בפרק כ׳ דר״ח ע״ש. והנה כי כן מה מאד יצדק להשתתף עמהם ברזא אשמורות כמו שאמר בזוהר דבפלגו׳ ליליא קב״ה עאל בג״ע לאשתעשעא עם צדיקייא וכדין בעי ליה לבר נש למיקם ולמלעי באורייתא וקב״ה וכל צדיקיי׳ כולהו צייתין לקלי׳ ואין ספק כי לפי העילוי רב אשר תשיג נשמת׳ בקדוש יום השבת כך ישיתו חלקתם אתו להשביע בצחצחות נפשו:

כי על כל אלה מנהג טוב להולכים בתמי׳ להתעדן ולהתענג עונג הנפש היפה יחד עם קומם בקריא׳ באמנה באשמורת הנאדרת בעוז רב שבת קדש לבל תהיה תפלתם נעדרת בשבת מיתר הימים מהתקבל בו חוט האורה של מעלה אלא דעבידי רבנן דמשמו שלא לקום בעוד לילה ביתר הימים דבדין ודאי זוגא דלהון אשתכח אפס שעה אחת או שתים קודם היום להשתתף בצדיקי דג״ע ולקבל חוט האור כאמור. ואותה שאמרו בשם המרדכי שמאחרים בשבת מבחול לפי שבתמיד של ימות החול נאמר בבקר ואצל שבת נאמר וביום השבת דמשמע איחור היינו דווקא לענין תפלה שיש לאחר מלהתפלל בשבת מבחול והוא מהטעם שכתבנו למעלה בפרק ה׳ שלא תהיה מיד הבוקר אור בשליטת שבתאי אפס אחר שעה בשליט׳ צדק דומיא דבבירתו והיינו צד״ק צדק תרדוף כמ״ש שם וזה דווקא לענין עתר׳ התפלה בלבד אבל לענין עסק התורה אין ב״י שיכהים חלילה כי כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת ויתר עוד לרדוף אשמורות בעוז תפאר׳ התורה ושיר ושבח הלל וזמרה לכבודה של כלה הנאה וחסודה שבת מלכתא שעולה היא למעלה עולת שבת בשבתו וגם הנפש לו תמלא לקבל אור חוט האורה מלמעלה מה שלא כהנית כן בימי החול:

ולפי דברי הרשב״י ע״ה שאמר בזוהר בני אדם דמתענגי בשבתיהון נפקי מנייהו שירה ושירות וכו׳ משם יתבונן המשכיל כי חול ושבת שוו בשיעוריהן בענין הזה ואדרבא עלולה שבת יותר בזה דהיכ׳ קדושה יתירה ומתקנאים השיכונים באיש הישראלי ביותר לטמאו במקרי בלתי טהור חס ושלום כי על כל אלה הבעל נפש היפה אל יעזוב מנהג הטוב לעמוד על נפשו באשמורת השבת כאשר יוכל שאת ברוב שנים לקשר לילה ליום וללמוד מה שחננו ה׳ האל יתברך ואע״פ דאינו יכול ללמוד לאור הנר לא ימנע מפני כך לקום וללמוד בע״פ מה שיודע ובפרט בסדר המסודר אצלנו לתקון הלילה לכבוד הדר המלכות להכין אותה ולסעדה ולהצלו׳ להתרפק עם דודה אשר הוא חביב מאד בעת ההיא:

ומדברי הזוהר פרשת תרומה דף קל״ו משם יתבונן האיש המשכיל העלוי והשעשוע רב הנמצא למעלה בליל שבת יתר על כל ימי החול וז״ל בשעתא דאתפליג ליליא בליליא דא וקב״ה בעי לאעל׳ בגנתא דלעילא ורזא דא ביומי דחול קב״ה עאל בגנתא דעדן דלתתא לאשתעשעא עם צדיקייא דשראן תמן ובשבת בההוא ליליא דשבתא קב״ה די ברזא דמקור׳ עלאה עאל בגנתא דלעילא בגין דיומי דחול כל נשמתין דצדיקייא כולהו בגנתא די בארעא שריין וכד אתקדש יומא כל אינון משריין דמלאכי קדישין די ממנן גו גנתא דלתתא כלהו סלקין להני נשמתין דשריין גו גנתא דלתתא לאעל׳ לגבי ההוא רקיעא דקיימ׳ על גנתא ותמן אזדמן רתיכ׳ קדישא דההוא כורסיא יקרא דמלכא וסלקין לון לכל אינון נשמתין בגנתא דלעילא וכו׳ ואם בעל נפש הוא ירגיש בנפשו בעת ההיא תוספת קדושה מרובה על העיקר ונפשו תהי נהלא ובמחה מיתרון האורות אשר יתוספו בה ויטעימוהו מאינון בוסמין וריחין דג״ע דאשתכחו בהו הנשמה יתירה בשעלת׳ למעלה כמ״ש שם בזוהר ז״ל ההוא רוח עילאה דמתעטרן ביה כד יומא אתקדש בשעתא דאינון נייחי בערסייהו ונשמתין אחרנין דליהון בעאן לסלקא למיחמי ביקר׳ דמלכ׳ כדין ההוא רוח דנחית במעלי שבתא נטיל ההיא נשמתא וסלקא לעילא ואכתחייא נשמתא אחרא בבוסמין דגנתא דעדן ותמן חמי מה דחמי ובפלגות ליליא ההיא נשמתא תבאת לדוכתהא וכו׳ ופעם אחד השכמנו אני והילדי׳ אשר נתן ליה׳ באשמורת אור השבת והריחנו ריחין דבוסמין שד להפליא ושאלתי אלהם אם היה אצלם איזה מין בשמי׳ ואמרו כי אינן רגילים בכך ואז התבוננתי כי לא היה אפס מגד התעוררו׳ הנשמה היתיר׳ אשר היא נהלה ושמחה בשעשוע למודי ה׳ כמאמרי הזוהר אשר אני רגיל לקרות בע״פ לראש אשמורת מידי שבת בשבתו במוד הנשמה הרשומי׳ אצלי

מכמה מקומות מהזוהר אשר בהם עיקר קביעות ליחדו בשבת דהוא יומא דנשמתין כמ"ש בזוהר ויקהל ז"ל הא יומא איהו יומא דנשמתין דאתעטרא ההוא נהור דנשמתין ובג"כ משבחי בתשבחן דנשמתא והיינו נשמת כל חי וכו' וברוח מ בינתי בחרתי לי להגות במאמרי הזוהר המדברים בסוד הנשמות באשמורת השבת וביום השבת · ואערוך אותם להלן בסדר קריאת לימוד יום השבת בס"ד ואשר אתו נפש היפה ששון ושמחה ימצא בה בהגות לבו תבונות ותוסיף תת כחה לו לפרשז עליו מאת אשר אתה ולהטעימו מאיכון בוסמין וריחין דגן עדן דאסתחי בהו כאמור · וראוי להיות כל איש שורר בביתו לראש אשמורות וביותר ביום השבת הקדוש ואנכי נהגתי לשורר שבחא דמטרוניתא להר"ס לונזאנו ז"ל הכתוב אצלינו בפ"ג דר"ח ·

ובהאיר היום ישוב ליטול ידיו שני' להסתלק מן הספק בלא ברכה · וכתב מהרח"ו שצריך לטבול בשחרית של שבת כי כמו שיש הפרש בין קדושת שבת לחול שלכן צריך לטבול בע"ש גם עתה יש הפרש בין קדושת ליל שבת לקדושת יום שבת כי היא קדושה חמורה דוגמא דכהן הטובל בחליפת שמלותיו בין לבוש ללבוש וכ"ש אם נטמא כאוגו שלא יעבור מלטבול טבילה של מנוח לכל ינם לשרת אל הקדש וטומאתו עליו וזה בכל הימים מפני שא"א לאדם שיהיה נקי מיצה"ר במעשה ההוא מצד היותו מלובש בחומר היצר אחר חטא אדה"ר וההכרח יש לחומר תענוג עם היות שיכוין כל מה שירצה · ומטעם זה יטמא האדם בהוצאת הטיפה שהרי נתלבש בו יצה"ר על כל פנים ולכן צריך טבילה ומלפינו מבהמו' ארץ כי החסיד' אחר החיבור טובלת בים כנודע ואם בכל הימים רע ומר האיש המקל בזו · עוד יגדל הכאב מאד בעצם קדושת שבת רב הקדש כי הוא מאבד טובה הרבה מלקבל תוספת נר"ן מבחינ' היום כי כל אשר בו מום לא יקרב ועל כל פנים בלילה בעוד שלא טבל לא יכיח מלקום באשמורת מלעסוק בתור' מפני שהוא טמא כי כדאי הם שאר הפוסקי' המקלין לסמוך עליהם בשעת הדחק ולא יתבטל מדברי תורה · אך על כל פנים יהא זהיר מאד לרחוץ עצמו היטב לבל ידבק בו מאומה מן האדם שחמור יותר מנואה כמו שביארנו בסוף פ' תשיעי ע"ש · ומ"מ אם הוא אנוס ולא תזדמן לו הטבילה יעשה כדר רחיצת הידים בסוד ארחץ בנקיון כפי ככתוב לעיל בפ' ג' אחר נקות עצמו ממתניו ועד ירכיו היטב · אכן איש התמים אל יסמוך על זה אם לא על כד האונס ניכר כי הטבילה במ' סאה אין למעלה ממנה להאי' את הנשמה הטהורה ולעשותו בריה חדשה כמ"ש בפרק הנז' · ואם טובל לזווגו יטבול ב' טבילות א' להעבי' הזוהמה ואחת לכבוד קדושת היום · ויאמר קודם הטבילה השלשה פסוקים אלו · בה' תתהלל נפשי ישמעו ענוים וישמחו · רו"ח ה' אלהים עלי יען משח ה' אותי לבשר ענוים · כל הנשמ"ה תהלל יה הללויה ·

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכו' · הנה אנכי בא לטבול לכבוד יום השבת ויהיו למאורות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קס"א קמ"ג קנ"ה אשר בהצרף אתם **י"ה** אשר תרמזנה לאבא ואימא עול"ת זו"ן שבת בשבת המה יעלו למספר שב"ת ואהיה כלי מוכן לקבל תוס' נפש רוח נשמה מבחינת היום לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו ויהי נועם ה' וכו' · ושם בטבילה שפשט את בגדיו יברך על הציצית ויכוין בהיות הברכה בנקוד קמץ סוד נקוד א"א שממנו נעשה כל טלית ז"א עתה בשבת · וכבר כתבנו בחלק הקודם שצריך ליזהר שיהיה בו כשיעור כי רבים טועים בזה ועושים הטלית קטן ומברכים ברכה לבטלה ובפרט רבים מהאשכנזים יעשו טלית קטן זרת ארכו וזרת רחבו כפול וכבר צוח ע"ז הרב מנחם לונזאנו ז"ל וכתב כי הירא את דבר ה' יזהר שיהיה בו כשיעור שאמרו רז"ל והוא כל שקטן בן ט' שנים יכול לכסות בה ראשו ורובו וגדול אינו מתבייש לצאת בה באקראי ואף על פי שא"א לשער שיעור זה היטב מ"מ זאת ישיב אל לבו כי זה שיעור לא מעט וכבר ראיתי א' מגדולי הדור שלא היה מברך על טלית קטן מיראתו שמא אין בו כשיעור לכן ירא אלהים יעשהו כל מה שיוכל כי אם יהיה ארוך ורחב יותר מדאי לא יפסיד ואם לא יהיה בו שיעור יברך ברכה לבטלה ויחלל שבת כי כיון שאין בו כשיעור להתחייב כמב' הציצי' משאוי ומי יתיר לו לילך ד"א בלא ציצית בשב' שבת הרב ז"ל צריך להזהר שלא יסיר מעליו טלית קטן בכל זמן אפי' בלילה כי אותה הבחינ' הנעשי' ע"י טלי' קטן אינה מסתלק' אפי' בלילה ומותר לשמש מטתו בו וכן דרש בזוהר פ' בכל עת יהיו בגדיך לבנים וכו' על הציצית כנז' במ"פ שלח לך ומעשה רב פפא יוכיח בשבת שלא ירד עד שהביאו לו חוט של ציצית ותקנו · ועל כן האיש הירא ידע ליזהר לעשות לו טלית קטן כשיעור וגם שלא לעשות טלית משום דבר אלא מצמר רחלים כי היכי דליקיים מצות ציצית דאורייתא להוציא נפשו מפלוגתא ואף אם לא נזהר בימי החול יהא זהיר מידי שבת בשבתו לבדוק ציציותיו היטב קודם עטיפתו שלא יהא בו אחד מהדברים הפוסלים אותו כאשר רבים עתה ע"ה אינם מדקדקי' בהם וכמעט מרוב בלייתן לא נשאר בחוטי ציציותיהם אפילו כדי עניבה ולא יתבוננו שצריך שיהיו הציציות תוך ג' אצבעות ולמעלה מקשר הגודל ובאין מכין יכשלו בשאר הימים בביטול מ"ע וברכה לבטלה ובשבת באיסור מוסיף לחלל את השבת ח"ו ודבר זה מוטל על חכמי העיר להודיע אליהם חומרי הדברים שהקולר תלוי בזאדם גם בכל פרטי הדברים כמ"ש זוהר רות דף ו' ז"ל דייכא אית ליה למרדף למידן בתר עובדי מתא ואי לאו איהו אתפס בחובייהו ולא יימא דייכא אנא למידן בין גברא לחברי' ולא יתיר שא כל עובדי מתא

תליין על קולריה ואי אטים עיניו מעובדי איהו אתפס בחוביה וכשעתא דדינא אתער על עלמא איהו אתדן בקדמיתא עד כאן לשונו ובפרקים הבאים הארכנו בזה:

וטוב להזהר שיהיה הטלית לבן בכל הימי׳ וביותר בשבת שנאמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים ודרשו ז״ל זה הציצי׳ דהיינו שיהיה מלובן הבגד ולא כאותם שעושים טלית קטן ממיני צבעים וכן נראה מדברי הזוהר פרשת פנחס דטלית לבנה איהו לימינא וכו׳ ועיין מה שביארנו למעלה בפ״ד בכמה טעמים בסוד מחשוף הלבן בשבת ע״ש. ואחר כך יכוין עצמו לקראת אלהיו הדור בלבושו ואם אפשר לו להיות בגדים אחרים חשובים ליום השבת ישנה בגדיו כי כבר ביארנו כי כמו שיש הפרש בין חול לשבת כן יש הפרש בין ליל שבת לקדושת היום וראוי להדר עצמו בבגדי׳ חמודים יותר משל לילה כמי שמהדר ומסלסל עצמו לצאת לקראת חתן ויזהר זהיר שלא יכשל בלבושיו באיסור חלול שבת אשר בהם כשלו ונפלו רבים באין מבין כגון בענין קשר של קיימא שיש הרבה מהפוסקים דס״ל דכל קשר של קיימא אפילו אינו מעשה אומן חייבים עליו ויש אומרים שכל קשר שאינו עשוי להתיר באותו יום עצמו מקרי של קיימא וכל שהוא ב׳ קשרים זה על זה אפילו אינם של קיימא אסור לקשרן וה״ה להתירן. ואסור לנתק או לחתוך זוג של מנעלים התפורים יחד כדרך שהאומנים עושי׳ אף על גב דהתפיר׳ אינה של קיימא דאין חילוק בתפירה בין של קיימא לאינה של קיימא וסב״י דהתיר בתפירה שאינה קיימא אכן אין להתיר בפני ע״ה. חלוק לאחר כביסה היא מתקשה ומשפשפים אותה בידים לרככו מותר לעשות בשבת שאינו מתכוין אלא לרככו אבל בסודר אסור מפני שמתכוין לנאותו והוי כמלבן ולדעת רש״י והא״ז אסור לנער בגד מן האבק שעליו אם מקפיד עליו כדי ללובשו ואסור לנער בגד שנשר במים או שירדו עליו גשמים. וכתב הרי״ף שטיט שעל בגדיו משפשפו מבפנים דלא מוכחא מילתא לאתחזויי כמלבן אבל לא בחוץ דדמי למלבן ואם הוא לח מגררו בצפורן אבל יבש אסור דהוי טוחן וזה דווקא אם ממשות הטיט על הבגד אבל אם אין בו אלא מראה הטיט והוא מגרר אין זה דומה לטוחן. וכן אם חלוק שלו מטונף קצת ואין בו ממשות הצואה והוא יבש יכול לגרר בצפורן ולהסיר המראה כדי להתפלל בנקיות וכתב בהגהות אלפסי פרק הזורק דאסור לכבד הבגדים על ידי מכברות העשויות מקסמים שלא ישתבר קסמיהם אבל מותר להסיר הנוצות מן הבגדים וכן יש להזהר במה שהזהירו רבים מגדולי הפוסקים דאסור לתת בגדיו לתקן בע״ש ואוסרין ללובשן כל שידוע שהגוי גמרו בשבת ואם יש לתלות שנגמר בע״ש מותר בכל ענין וכתב המרדכי פ״ק דע״ז דווקא אם שגר לו הגוי לביתו אבל אסור ליקח כלים מבית האומן בשבת וי״ט. וכל זה בכלים שעושה

לישראל אבל גוי שעושה מלבושים או מנעלים על המקח מותר לישראל המכירו לילך וליקח ממנו בשבת וללובשם ולנועלם ובלבד שלא יקצוץ עמו דמי המקח כמ״ש הגהות אשירי פרק אין נדרין ואסור לקנח מנעליו בספוג בשבת כל שאין בו בית אחיזה גזירה שמא יסחוט וכן אין מגררין אותם בסכין או בצפורן מפני שקולף העור והוי ממחק אבל מותר ליתן מים ע״ג מנעל כדי לשכשכו אבל לכבסו דהיינו שמשפשף נדו זה על נדו זה אסור אבל בגד שיש עליו לכלוך אסור אפי׳ לשכשכו דזהו כיבוסו ולא מקנחו בסמרטוט בקל ולא בדוחק פן יסחוט וכת׳ התוספות פ׳ ח׳ שרצים שאסור לתת מים על הבגד שנתלכלך במי רגלים כדי לבטלם דהוי כיבוס דשריתו במים כלולין זהו כיבוסו ובגדים השרויים במים אסור לנגב׳ סמוך לאש ואסו׳ לטלטל שמא יבא לידי סחיטה כשהו׳ בגד שמקפיד על מימיו ואסור לילך בשבת במקום שיוכל להחליקו וליפול במים שמא ישרו כליו ויבא לידי סחיטה ואסור לשטוח חלוקו בשבת אפילו מן הזיעה כמ״ש בא״ח סי׳ ש״א:

ומצוה לאדם בכל פעם שיצא מביתו לר״הר או כרמלית בשבת למשמש בכליו שלא יהיה בהם דבר שאסור לצאת בו בשבת וכתב מור״ם סי׳ ש״א דהא דמותר לצאת במטפחת או סודר שמקנחין בו האף דהיינו דווקא אם מחובר לכסות וכתוב בשלטי הגבורים דמחובר לכסות היינו בתפירה ב׳ תכיפות ומכל מקום אם שכח מלחבר אותה בכסותו מערב שבת יחבר ראש הסוד׳ בראש החגורה בקשר שאינו של קיימא ויהיה כחגור׳ ארוכ׳ ויחגור עצמו כל זמן שהולך בר״הר אכן אותן שעושים אותו כעין חגורה אין התר כיון שיש לו חגורה בלאו הכי וכן יבדוק בצאתו שלא תהא מחט תחובה לו בבגדו וגם צריך לבדוק בתי ידי׳ להפכן ולנערן מכל הפרורין הנמצא׳ בם קודם צאתו לרחוב העיר וכתב הטור דדבר שהוא דרך מלבוש אפילו אם אינו לובשו אלא משום אבולי טינוף מותר לצאת בו בשבת ולכן מותר ללבוש בגד מפני הגשמים או כובע על ראשו (וזה כנגד מה שמביא הוא ז״ל עצמו לקמן בשם רבינו ז״ל שלא היה יוצא לר״הר בק׳ אפילו במכנסים מפני הגשמים משום משאוי ויש לחלק וק״ל) אף שאין כוונו ללובשו רק מפני הגשמים וכל שכוונתו שלא יעברו אותו הגשמים שרי אף שאינו דבר שהוא דרך מלבוש. והטלית אין התר להוציאו רק בהתעטף בו תחת הגלימא אבל אותם הנוהגים לכרוך הטלית כמו אזור ולחברו על בגדיו לא הועילו כלום דלמאן דאוסר שני חגורות אסור כל שאינו מפסיק מלבוש ביניהם. וכתב הכלבו שלא יצא אדם בשבת כמו שהוא יוצא בחול בלתי דבר אחר שיזכור על ידו שהוא שבת ולא יבא לחללו ואסו׳ לפסו׳ פסיעה גסה יותר מאמה בפסיעה אח׳ אם אפשר לו כפחו׳ שיהא חצי אמה בין רגל לרגל ואם כוונתו להתחמם מותר

ואין צ"ל לדבר מצוה :

וכתב הטור דביאות השלג דורס בשבת על השלג ואינו חושש וכן מותר לילך ע"ג עשבים בין לחים בין יבישים כיון שאינו מתכוין לתלוש כמסקנת הש"ס בשבת ואסור לדרוס על פרשי האילנות הגבוהים מן הארץ ג' טפחים · ועוד צריך להזהר במה שכתב הר"אש פ"ו דשבת דרוק שכתלם מפיו ומוכן לזרקו שאסור לילך ד' אמות בר"הר עד שידוק · ועודינו בר"הי לא יזרק לר"הר ואם רק חייב כמו ששנו במשנה דנ"ח וכתב הרא"ש דה"ה לכרמלית אפילו הוציא פיו לחוץ וכתב מהרי"ל בשם הירושלמי דהרוקק ברוח בשב' והרוח מפזר הרוק חייב משו' זורה ולא ישפשף אדם רוק כרגלו ע"ג קרקע משום משוה גומות אבל מותר לדורסו לפי תומו שאינו מתכוין למרח ולשוות גומות ואף על גב דממילא ממרח הוא כי לא מכוין שרי משום מלישתא וכתב באיסור והתר הארוך דצריך להזהר במקום שמטלים או שאר שקנים ורמשים ממויים שלא ידרוס עליהם אפילו דרך הילוכו שלא צריך לדקד' כדריסתן במקום שמצויים מה שאין כן בשאר מזיקין כחש ועקרב דמותר לדורכם בשבת לפי תומו ואפילו במתכוין אלא שמראה עצמו כאילו אין מכוין · וכל איש הירא יהא זהיר בכל אלה ויתר מהמה בכניסתו וביציאתו ביום השבת לבל יכשל בהם ויחלל את מקדש ה' ח"ו · והעיד רבינו האר"י ז"ל שראה אדם אחד מכמה שנים שמת שהיו מענישים אותו כשרצו להעלותו למחיצתו על שלא נזהר פע' אחת בשבת שכבש מעט עפר תחת מנעלו בלתי כוונה ולא נזהר ויצא בו בר"הר ונענש על זה כדי להעלות מדרגה אל מדרגה אחת יותר עליונה והעיד מרח"ו מורי ז"ל לא היה מניח עליו אותו הקפילי"ו ביום השבת בימי הגשמים משום אהל ובפרט חוץ לר"הר לא היה יוצא בו משום משוי ע"כ ·

ומצוה להיות כל איש מנוה בביתו בשחרית בשבת ליסד הבית ולתקן מושבו עוד הפעם לכבו' קדושת היום אם נתקלקל מסעודת הלילה אכן האיש הירא ימחה בידן שלא לכבד הבית שיש רבים מגדולי הפוסקים מחמירין אפילו אם קרקע הבית הוא מרוצף באבנים או בקרשים ומורי ז"ל מחמיר אף על ידי גוי אא"כ כאם מלאים עליה מותר לכבדן על ידי בגד או סמרטוט שאינן משוין גומות אבל מותר לרבץ הבית כיון שאינו מתכוין להשוות גומות אלא כדי שלא יעלה האבק כמ"ש בגמרא דף נ"ה · וכשם שבערב שבת אחד האיש ואחד האש' מצווין להלבי' אותם מחלצות לכבוד הכלה כך יגדל החיוב הזה עליהן בא"ר בוקר יום השבת להשכים לתקן את הכי' במושב חשוב ולתקן עצמן בטוב כבמועדים וחגים כי גדול כבוד השב' החמודה וזה לענין לבושיהן ותכשיטיהן אך. לא לענין הקישוט שאמרו חכמים לאשה שתעביר בשבת סרק על פניה משום צובע ומטעם זה אסורה לכחול בשבת · וכן

להעביר דברים המלבנים את הפנים ע"י מפה שיש בו גם איסור מחיקה בשבת · והן היום רבות בנות עושות כל אלה בשבת שלא ברצון חכמים וראוי להיו' כל איש שורר בביתו ולמחו' ביד אשתו ובנותיו שלא יעשו כל אלה ולהודיע אליהן חומרי הדברים כמה מהעונש יגיע אליהן :

ובבר בא לפני אשה קשת רוח שפגעה בה רוח רעה והיו סבורים קרובים שהיתה חולה חולי האיסתיקה מכמה שנים שהיו פניה מוריקות עד להפליא והבכי הגדתי והבמנתי לאחד מקרוביה שהאשה ההיא היתה חולה מחמת רוח רעה אשר בקרבה זה המש שנים וכשמוע אביה המה את הדבר וכדאו' נערה וכאשה כי גדלה מאד באו לחלות פני למצוא לה מנוח ולהוציא הדו' ה הזה מן האשה · והלכתי אנלה ומיד כשנכנסתי אצלה עמדה האשה על רגליה ויען הרוח ויאמר לי בא ברוך ה' הרופא לשבורי לב מיד אמרתי לו שב ושאלתי לו מי אתה א"ל פלוני בן פלוני מירושלים אשר עיר מולדתי פלונית · ושו' שאלתי לו לאמ' מה חטאך ומה פשעך שהכניסו' בעונש המר הזה ו השיב על שחללתי שבתות ה' והייתי פותח אש המנגלה עשן בשבת וזה לי ה' שנים אשר אני הולך בזה הנער נע ונד בארץ ואין לי שום מנוחה כי ב' מלאכי השבת הם הולכים עמי אל כל המקומו' אשר אני הולך ומענישים אותי ומכריזין לפני ככה יעשה לאיש המחלל שבתות ה' כי שלשה סוגי בני אדם הם מובדלים ומוחלקים בעונשי השבת ונזכרי' בפסוק האחד כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכב' · והב' והיו דראון לכל בשר והוא בחינת לבוש הרוח בפגרי האנשים אשר כולם יאמרו דראון די ראייה ואז אמרתי לו ויצל מה נתנו לך רשות להכנס בגופה של זאת האשה והשיב לאמר על שזלת האשה כוחלת ומפרכסת בשבתות ה' ומעברת פרך על פניה יותר מימי החול וחטאתה כבדה מאד כי חברותי' מיחו בידה ולא קבל' וע"כ כמו פניה בירקון הכפלא הזה אז אמרתי אל האשה ההיא הכ' כאו ורא' מה ענת' לשמתך לפני ה' ואין ארוכה למחלתך עד תקבלי עון פשעך בהמס כעס חמורך כעין אש כוסיה לנבות בטן ולנפיל ירך אז ולגבה ברמעות שליש ובמרר בכתה ותתיפח היא וכל חברותיה לאמר הנחם השיאני לעבור על דת · חוסה אדוני להציל את נפשי אז אמרתי לה את מלמנת באמונה שלימה בדברי חכמים ובגזרתם ואת חוזרת בתשוב' ומתחרטת על הראשונו' ואמרה האשה אמן אמן ובכתה בכיה גדולה ומיד גזרתי על אותו הרוח שיצא בהבטיח לו שאבקש לו מנוח בתקונים הנצרכי' לפנים עון זה ויצא ופרח לו וחזרה האשה לבריה חדשה ופניה לא היו לה עוד ·

הנה כל הנשים ישמעו ויראו את כל הקורו' אותן ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כזמתה חס ושלום אפס לנסוג כדת יהודיות הטוהגות במיני נבעוכין

ורשוטין להכיאם מע"ש לכבוד של שב' כמ"ש אשה מקושט' לת"ח אכן בשבת לא תגע בה יד ח"ו וזהו כבוד בנו' ישרא' ובכלל זה להיות צנועות בלבושיהן שלא תלבשנה בחוקות הערלות שלא תראה בחני שעורה משערן ומבשרן החוצה חלילה לך לכך אין רואה כי הפגם רב למעלה בהראות משערן החוצה וכ"ש מבשרן אל קורות ביתן ומעש'קמחי' יוכיח ולא תלבשנה בגדים טובים ומשובחים יותר מדאי אלא בינונים וכל שכן בנות הבינונים שצריכות להכיר בשיעורן וכל תלבשם קנאה ללבוש כבנות עשירי עם אלא כל אחת לפי שיעורה וזה גם כן מן הדת יהודיות שלא לאבד ממון בעליהם כי התורה חסה על ממונם של ישראל וגם האנשים ישנן בכלל האזהרה הזאת · שאף הם לא יפנו אחר תפארת הבגדים החמודים כי כמה בני אדם גורמים שאחרים מתקנאים בהם כשהם לובשים בגדים נאים שיקנאו בהם והתור' אמרה ולפני עור לא תתן מכשול ולכן מדה טובה לאדם שלא ילבש בגדים טובים ומשובחים יותר מדאי לא הוא ולא אשתו ולא בני ביתו כדי שלא יקנאו בו אחרים ולא ישליט בו עין רעה וגם כי אין דבר מבי' הוללו' וסכלות בדעת בני אדם ויסב לבם אחורנית לשוב מאחרי ה' ולהתפתות בינרם הרע כמו הרודף אחר תאותו במלבושים יקרים וחמודים ליפות את עצמו כי היא המדה הראשונה רוש ולענה שיתעתעו יצרו שיהא מתקן בגדיו ומסלסל בשערו וכיוצא ומראה שאין כזה עבירה ולא ידע שמזה ימשכהו אל מדת הגאוה השנוא' מצ"ז ומג"ע ומש"ד שאם יבזוהו יאמר בלבו לאדם נכבד כמוני מי יורידני ארץ ובב"ר אמרו ז"ל א"ר אמי אין יצה"ר מהלך לצדדים אלא באמצע פלטייא ובשעה שהוא רואה האדם ממשמש בעיניו מסלסל בשערו מתלה בעקבו אומר הדין דידי מ"ט ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו וכן פירש בזוהר פרש' וישב שתחלת תפיסת היצר לאדם הוא בתיקון מלבושיו זה לשונו ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי ותתפשהו בבגדו בגין דכד שליט יצ"ר הרע עליה דבר נש אתקין ליה וקשיט ליה לבושוי מסלסל בשעריה הה"ד ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי אתדב' עמי מאן דאיהו זכאה אתתקף לקבליה ואנח ביה קרב מה כתיב ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצ' ישבוק ליה ויתתקף לקבלי' ויערוק מיניה בגין לאשתז' מיני' ולא ישלוט עליה ע"כ ובזוהר פרשת ויצא ז"ל ר"ש פתח טוב נקלה ועבד לו ממתכבד וחסר לחם האי קרא על יצר הרע איתמר בגין דאיהו מקטרגא תדיר לגבי בר נש ויצר הרע איהו ארים לביה ורעותיה דבר נש בגאותא ואזיל אבתריה מסלסל בשעריה ובר"ש' עד דאיהו אתגאי עליה ומפיק ליה לגהינם אבל טוב נקלה ההוא דלא אזיל אבתר דיצ"הר ולא אתגאי כלל ומאיך רוחיה ולביה ורעותיה לגבי קב"ה וכדין ההו' יצה"ר מתהפך לעב'לו דלא יכיל לשלטאה עליה והוא בר נש שליט עלוי כמד"א ואתה תמשול בו

ממתכבד

ממתכבד כמה דאמרן דאיהו אוקיר גרמיה מסלסל בשערי' אתגאי רוחיה ואיהו חסר לחם חסר מהימנות' כמד"א לחם אביו וכו' לחם שהיהם הם מקריב' ע"כ ועיין למהר"ר אליהו די וידאש האריך הרחיב בפרטי הדברים האלה בספר הקדוש ע"ש ·

ואם רע ומר עושה אשה בית' הימי' עוד יגדל הכאב מאד בשבתות ה' אשר הן רבים ע"ה שוהין מלעמוד ממטתם בשחרית של שבת ולא עוד אלא כי אחרי עומדם היו שוהין שעה אחד או שתים לתקן את בגדיהם ולכנוף את כניפם וכל הארכה לצבותם בוקה ומבולק הרי זה משובח עד נאת' לרחוב העיר מקושטי' ומבוסמי' בכנפי' כדמין לעז שנאמר בה ולא תביא תועבה אל ביתך ולהלן הוא אומר תועבת ה' כל גבה לב ויהי להם קין גם חורף כולן שוין לרעה להתפלל אח"כ תפילה חטופ' וקטופה עם שאר תפילות הערדים אוי להם אויה עליהן המעט מהם יתר הבז אשר כזוו איש לו כיתר התפילות בימות החול גם כי יוסיפו סרה בתפארת יום המקודש שבת לה' לזלזל בקדושתו הרמה והנשאה ובתפארת התפילות וקריא' ס"ת שבו אשר חכמי האמת המה הודיעונו כי התפלות האמורו' ביחיד ובלא כוונה המה נידחו' מהתקבל בשערי התפלות ואין ארוכה עד ישית לב האיש המתפלל אליהם לשוב מחטאתו ולתקן אותן התפלות בעתות תפלה א'עם הצבור בכוונה יתיר' כי בה תתעטפו יתר התפלו' הנידחות להכנס בשערי התפלה ולהכלתי כזהרי' בימו' החול ביושר כוונות התפלות אין ארוכה למחלתם אפס בתפלות של שבת כאשר הוא אהבת כלולות ו' ימי החול כי בתפלות שבו גם יתעטפו יתר התפלות הנידחות והנה אלה הכסילים אשר כתפלתם של חול כך תפלותם בשבת בלא לב ולב במה יתוקנו תפלותיהן ואנה ימצאו מנוח לכף רגל' נעות ונדות אנה ואנה והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם · ע"כ בואו אחי ורעי שמעו מוסר וחכמו ואל תפרעו מלהשכים הבוקר אור יום השבת לתקן שאר הימים לבית הכנסת להתפלל תפלתכם עם הצבור בכוונה ישרה כי גדול ענין התחברות עם הצבור לעולם ויותר הרבה מאד בשבת כי ברוב עם הדרת מלך מלכו של עולם והתפלה שבו היא היתה לראש פינה על כל התפלות מכמה עליות מעלה אחר מעלה שאנו מעלין וממלכין למלך המרומם ית' ויתרומם בסדר התפלה ותפארת היא לעושיה כי גם הנפש לו תמלא כאיסו"ר כולל ובאיס"ור מוסיף נפש ורוח ונשמה אשר תתוספנה בו על פי סדר הקדיש של ברכו וסמיכות גאולה לתפלה וקדושת כתר שבחזרת מוסף כאשר יבא לפנינו בעזר האל ית' ומי פתי אשר לא ישכיל תפארת הדרת של תפלה זו בנגלה ובנסתר ועוז תועלת שבה אל עצמו ואל בשרו ונפשו למעלה ולא יגבר בכל עוז להיות עז כנמר וקל כנשר לעשות רצון אביו שבשמים ·

ואף

ואף אם אנשי המקום מתאחרים ושוהין לבא לבית הכנסת הנה האיש התמים היה כצדיק להשכים להיות ראשון לניין לבית הכנסת אשר כבר הודענו בחלק הקודם והדר עוז יקרו השכמת לאיש המקדים להיות ראשון לבית הכנסת דיתיב בדרגא דצדיק בהדיה שכינתא כמו שהעתקנו שם לשון הזוהר בפ' תרומה ע"ש ועל אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת תהיין לאיש הישראלי המקדים לבה"כ לסלק בההו' דרגא עלאה בעצם קדוש היום שבת דקיימא ברזא דברית כנודע וכו'

ובזוהר פרשה ויקהל משמע ג"כ שיש להשכים לבית הכנסת בשחרית של שבת ז"ל יומא דשבתא חדוה איהו לכלא וכלא אתעטר עילא ותתא וכו' כדין כד סליק נהורא עמא קדישא מקדמי לבי כנישתא בחדוה מתעטרין בעטרין קדישין דלעילא בלבושי יקר בשירין ותשבחן בההוא דקיימא לתתא וסלקין תשבחן לעילא ועלאין ותתאין כלהו בחדוה ומתעטראן כולהו בחדא פתחי עילאי ואמרין זכאין אינון עמא קדישא בארעא דמאריהון אתעטר עלייהו וכל חיילין קדישין מתעטרין בגיניהון ע"כ. הנה משם יתבונן האיש המשכיל העילוי רב הנעשה למעל' הבקר אור יום השב' כשמשכימי' יראי ה' וחושבי שמו אל בית הכנס' שהם מתעטרי' בעטרין קדישין דלעילא. ומצוה להרבות שם בשירות ותשבחות בקול ששון ובקול שמחה כמ"ש במאמר בשירין ותשבחן והיינו זמירות ותשבחות של כבוד שבת וטעם הדבר כמ"ש בזוהר פ' בחקתי ז"ל פתח ר"י ואמר דומה דודי לצבי וכו' הנה זה עומד אחר כתלנו דאע"ג דאינון בגלותא קב"ה אתי בכל ריש ירחי ושבתי וזמני לאשגחא עלייהו ולאסתכלא בההוא משכנא הנה זה עומד אחר כתלינו בבתי כנסיות ובב"מ ובנ"ד בעי חדוה ולמחדי בההוא יומא דאנן ידעין דא וישראל אמרי זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו ע"כ. והנה לכבוד הדר מלכינו העומד אחר כתלינו ראוי להיות עם הקדש יוצאין בשיר ונמשכין בשיר שאין השכינ' שורה אלא מתוך שמחה של מצוה ומעלות השיר צריך שתהיה תכלית כוונת המשורר לעורר חבצלת השרון כמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידום ושיהיה הכל בסיפור תהלותיו וכבוד רוב גודלו שהשירים כאלה מעוררים חשק ואהבה בין ישראל לאביהם שבשמים וגורמים דביקות האדם עם קונו כאשר יזכור רוב טובותיו וחסדיו עליו:

ובזוהר בכמה מקומו' סיפרו בשבח המנגן בשיר המעלות בפ' וישלח אמרו ז"ל דוד מלכא הוה קם בפלגות ליליא ומשבח ומודי ואתגבר בשירין ותשבחן עד דסליק צפר' וכו' עד דבעי ב"נ לשבחא לקב"ה תדיר בגין דאיהו אתרעי בשירין ובתשבחן ומאן דידע לשבחא למאריה כדקא יאות קב"ה קביל צלותיה ושזיב ליה ובסוף פ' ויחי ז"ל תשבחתא לתתא עביד עתירו ושלימותא

כמה דדוד כל יומוי אשתדל למעבד זמרין לזמרא וכו' עד ועל דא מאן דאסגי תשבחן לגבי קב"ה אסגי שלמ' לעיל' ע"כ ובפ' תרומה ז"ל כד אתי צפרא וצבורא אשתכחו בבי כנישתא בעו לאשתבחא בשירים ותשבחן לאתע' רחימא עילא ותתא לאתקנא תקונין ולאתערא חדוה דהא כנ"ד לואי מתערין באינון שירין ותשבחן לאתערא רחימו וחדוה לעילא ובפ' ויקהל כד נהיר יממא שבי' קדמ' ונחתא וישראל עאלין לבי כנשתא ומשבחאן למאריהון פתחין בשירין ותשבחאן ע"כ נא ולמד כמה סגולות מעולו' נקבעו בהוד הדר השירות ותשבחות בבתי כנסיות וב"מ ביתר הימים אף כי לשורר ביום המקודש שבת רב הקדש.

ואולם לא נאמרו כל השיעורין הללו אלא ליראי ה' וחושבי שמו המכוונים השירים ובזמרים לאתערא רחימו לעילא וחדוותא סגיא ושלמא רבא לעילא כאשר השמיענו אבינו רועינו הרמב"ם ע"ה במאמרים ההם אפס כי לא תהיה תפארתם בלתי לה' לבדו אך לא לשר"ים שוררים אשר קבעו להם המון שירם להתערב בקולם לעיני המון העם ויהוללו ההוללים בשירם למצוא חן בעיני שומע' כי אנשים כאלה שנואים ומתועבים בעיניו יתברך כאשר המה עובדים לבני אדם ולא לאלהים והשכינ' צועק' עליהם לאמר נתנה עלי בקולה ע"כ שנאתיה הסר מעלי המון שיריך וזמרת נבליך וכו' והחסיד בספר חובת הלבבו' הביא שנאמ' למלך א' כשר היאך לא ערבה לך השיר והקריאה של פלו' והיה קולו ערב ובקי אמר להם והיאך תערב לי שירו וקריאתו והוא אינו שורר וקורא אלא שתערב לי שירו וקריאתו וימצא חן בעיני אך אם היתה זאת הכוונה לרצון הבורא בלבד היתה ערבה לי שהבורא יתברך לבדו הוא הראוי להעבד ולגדל ולנצח ולהרים קול ברוממתו ולמעלה יש שר א' והוא ככסא שיש לו אלף פיות ובכל פה אלף לשונות ובכל לשון ולשון נותן רינות ושבחים לקונו וכמו כן יאותה לנו להלל ולזמר לרצון הבורא לא לזולתו ובס' ברית מנוחה ביאר ברוח מבינתו כמה שרים עליונים שאותם שמם הו"ן ר"ון והטעם שהם ממונים על הרינה והשיר והשבח ונקראים עלמות שיר עלמות הממונים על השירה ועל זה תקנו לומ' בסדר תפלת של שבת ואילו פינו מלא שירה כים ולשונינו רנה כהמון גליו שהי' העליון הוא משורר שירה כמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידום וכמה מהגינות והקלס יגיע מהם לאיש אשר קולו כנחש ילך להתפאר בעיני בני אדם רח' ליצלן וכן בהפכו כמה מהשבח והמעלה יגיע מהם לאיש המתחסד עם קונו לפאר ולרומם את שם האל המלך ה' צבאות בכוונה ישרה לא לזולתו וכמ"ש במאמר פ' וישלח דמאן דידע לשבחא למאריה כדק' יאות קב"ה קביל צלותיה ושזיב ליה וכלא משבחין ליה. והאיש אשר אתו קול ערב ונ'יב יפה ומתרשל מלכבד את השם הנכבד ממה שחננו

עניים יענם ועוכר על מ"ש העונג תענג לו מגרנ"ך ועל
מ"ש כבד את ה' מהונך וכן אמרו באגדה בפסוק כבד
את ה' מהונך ממה שחננך שאם קולך ערב הדם קולך לפניו
לשורר ולזמר חייא בן אחותו של ר"א הקפר היה קולו נאה
והיה אומר חייא בני עמוד וכבד את ה' ממה שחננך אמרו
על נבות היזרעאלי שהיה קולו ערב ונאה והיה עולה לירושלים
והיו כל ישראל מתכנסים לשמוע קולו ופעם א' לא עלה
ובאותה השנה העידו עליו בני בליעל ונאבד מן העולם ע"כ

וגם אמנה אזהרה זו איננה אלא למי שקולו נאה
כמבואר מתוך דברי המאמר. אך אמנה איננה
למי שקולו משונה לגריעותא ואיננו יודע להוליך את הקול
עפ"י ניגונים ונעימותם וכן אמר בזוהר פרשת ויחי ז"ל
נהלי קולך בת גליה מהכא אוליפנא מאן דבעי לשבחא
לקב"ה בקלא בעי ליה קל בנעימותא דיערב לאחרנין
דשמעין ליה ואי לא לא יקום להרמא קלא ע"כ והמשכים
בשבת לבה"כ ואין אתו קול ערב. יבחר לו להגות בעת
ההיא בט"ו שיר המעלות שבתהלים בשפה ברורה ובנעימ'
קדושה. דבהון שבח דוד מלכא לברתיה דמלכא כמ"ש בס'
התקונים תקון י"ג ודרשו שיר למעלות ל' מעלות ודאי
אינון ל' דרגין דבהון ברתא סלקא לגבי אבא וכו'. וא"א
מורי ז"ל היה נוהג בכל שה' ספרים שבתהלים מאשמורת
הבקר של שבת עד אחר התפלה והיה אומר שבג' זמנים
הם מסוגלים מאד בשבת ור"ח וי"ט ולמעלה מהם בימי
חדש אלול. והוא היה נותן בהם סימנין כי פתח באשר"י
וסיים באשר"י אשרי כל חוסי בו ר"ת אש"רי אלול שבת
ראש חדש י"ט אשרי כל חוסי בו.

ובזוהר פרשת שמות דף י"ח ספירו בשבחם ז"ל
תנא בשפותחים החיים שירה מוסיפים
העליונים כח לדעת ולהכיר ולהשיג מה שלא השיגו ושמים
וארץ מוסיפים כח בההי שירה. א"ר נחמיה אשרי הזוכה
לדעת באותו שיר דתניא הזוכה באותו שיר ידע בענייני
התורה והחכמה ויאזין ויחקור ויוסיף כח וגבורה במה שהיה
ובמה שעתיד להיות ובזה זכה שלמ' לדעת דתני"ס דוד
ע"ה ידע בזה ותיקן שירים ותושבחות הרבה ורמז בהם
העתידות לבא והוסיף כח וגבורה בלשון הקדש עד כאן
ומה טובו ומה יופיו אם יזכה להיות בקי ולכוין
בקריאתו במקצת הכמיים הנזכרים בספר הזוהר
והאומרים ויודע לכוין בם הוא גורם שפע לכל
הנבראים כולם ולעליונים למעלה. ויאחז צדיק דרך
זה להגות בם מידי שבת בשבתו בשפה ברורה ובנעימה
קדושה לראש אשמורת השבת ולפני התפלה שסגולת'
לזמר ולהכרית כל המסטינים על התפלה כמו שנאריך בכל
זה בפרקי חדש אלול בס"ד

פרק

פרק י"א

שלימים וכן רבים הנוהגים בשאר הימים ללכ'
מעוטפים בטלית ותפילין מביתם
לבה"כ הנה בשבת שאין תפילין אל ימנעו מללכ' מעוטפי'
בטליתותיה' בראשיהם מביתם לבה"כ שלא לאבד כל אות'
הסגולות הנזכרי' בזהר שלח לך ובפ' ואתחנן והעתקנום
בחלק הקודם ומ"ש שם בזהר דמאן דייעול לבי כנשתא כד
נפיק מתרעיה ולא תפילין ברישיה ולא ציצי' בלבושיה ואמר
אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך קב"ה אמר אן הוא מוראי
הא סהיד סהדותא דשקרא וכו' צריך להזהר גם בשב' שלא
יכנס לתוך בה"כ זולת מעוטף בטליתו. וטעם שאין
תפילין בשבת לפי פשוטן של דברים הוא מפני שהם עצמ'
אות ואם יניח בהם אות אחר היה זלזול לאות שלה' והענין
הוא לפי מה שביארנו בחלק הקודם כי ענין התפילין הם
להכנים מתוספת קדושת שבת על כרו"ן שלו ובשבת זוכה
כל איש ישראל לתוספת נשמה יתירה בכל הבחי' מצד
קדושת היום וכן בי"ט כמ"ש בתקונים ז"ל ובשבת וי"ט
נחית עליהון נשמתין ונפשין באורח אצילות ולפיכך אין
טעון בשבת תפילין מידי דהוה אשרגא בטיהרא והמניחם
יורה שאין באותם הימים כח להאציל נשמו' יתירות לישראל
ואין זלזול גדול מזה ואם יעמיק המשכיל יותר ידע שבזה
שגם הוא פוגם בענין העולמות כי בשבת וי"ט עולים כל
העולמות למעלה מדרגה אחר מדרגה אבל האורות שהם
סוד התפילין וע"י הנח' התפילין בימי החול אנו ממשיכין
האורות למטה והמניח' בשבת כאילו אומר שאין כח בשבת
וי"ט בעולמות לעלות למעלה. וכן הם דברי רבינו הא"ר"י
ז"ל בגלות קברות אין תפילין בשב' מפני שהמוחין דלמ"ד
דצלם שהיו מקיפין בחול על ראש ו"א ומהם יוצאים תפילין
דקין על ראשו עתה בשבת נכנסים בראשו ונעשו בו מוחין
פנימיים ע"כ.

וכתב הרב עוד שיכוין בכניסתו לבית הכנסת
עתה בשחרית של שבת בשם שקוני"ת
שהוא כלול בא"ו שבו. וכה יכלול שם נג"ד יכ"ש. וכבר
ביארנו בחלק הקודם שהמשכים לבה"כ בעת שעדיין אין
שם בני אדם הרבה דלא מיחזי כיהרא לומר מזמור אלהים
יחננו שבו ז' פסוקים ובכל כמוך ממנו יקיף יום יום פעם א'
התיבה ועתה בשחרית של שבת יקיף התיבה ז' פעמים
ויאמר המזמור אלהים יחננו ויכוין שהפסוק הז' הוא הנזכר
ושאר הפסוקים כלולים בו ואחר ההקפה יאמר שם הז' של
אנא בכח. ואנכי נהגתי לומר בשבת אחר תפלת אליהו
הנזכר' בתקונים מזמור כ"ד לדוד מזמו' לה' הארץ ומלוא'
וכולי כמ"ש בזוהר בראשית דף כ"ג ובשבת נחית קב"ה
בג' אבהן לקבלא בת יחידא דיליה בההוא זמנא חיוון
עילאין דאתקריאו בשמא דה' פתחין ואמרין שאו שערים
ראשיכם

ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד עד כאן. ובזוהר פ' ויקהל דף ר"ה הזהיר הרבה להיות כל איש זע וחרד מקדושת בה"כ בשבת יותר מכל הימים וז"ל כיון דעאלו לבי כנישתא עמא קדישא אסור לאשתדלא אפילו במורך בי כנישתא אלא במילי תשבחן וצלות ואוריית' וכדק' חזי לון ומאן דאשתד' במילין אחרנין ובמילין דעלמ' דא איהו בר נש דקא מחלל שבתא לית ליה חולקא בעמא דישראל תרין מלאכין ממנן על דא ביומא דשבתא ואינון שוו ידיהון על רישיה ואמרי ווי לפלניא דלית ליה חולקא בקב"ה ועל דא בעי לאשתדל' בצלות' ובתשבחן דמאריהון ולאשתדלא באורייתא ע"כ:

הנה מפה מתבאר איסור מוסיף על כל שאר הימי' דאפילו במורך בי כנסתא אסור לאשתדלא כי על כל אלה כל איש ישראל ילבש חרדה במדו בהיותו עומ' בבה"כ בשבת. ומשנכנס לא ידבר שם אפילו דברי מוסר תשובה שלא ימשך לדבור חול ורקיקה מק"ו שלא ירוק שם כי הקדושה שיש בגבורת רב שם בשבת יותר מאד על שאר הימים כמו שאמרו בזוהר בסוד הנה זה עומד אחר כתלינו כמו שהעתקנו למעלה בשם הזוהר. ופרנסי וגזברי' בית הכנסת המה ישנו בראשונה באזהרה זו וגם כל העם באחרונה ויגזרו בקנס גמור על כל אנשי קהלתם לבלתי יזלזלו בקדושת בית הכנסת לערוך שיחתם שם כאשר פשתה המספחת הזאת בהם ביותר הימים לחלל את מקדש ה' ובשבת שנחשב כחילול שבת כמ"ש במאמר דמאן דאשתדל במילין אחרנין דא איהו בר נש דקא מחלל שבתא וכיון שהוא יום א' בלבד יתאמצו בכל עוז לעקור המנהג הרע הזה מקהלת' וכשיש חתונה או מילה בכנסת ישתדלו בכל דבריהם לערוך אותם לפני כניסתם בבה"כ לפני התפלה ואם יצטרכו איזה דבר בתוך הכנסת יחייבו אותם לצאת החוצה וכן הנהגתי בתוך קהל עדתי והודאות לאל יתברך כי שמעו לי וייחלו ועלימו תטוף מילתי כי אנשי ישראל כולם קדושים ובאין מבין יוקשים בכמה איסורים וכדרוש להם אומרי הדברים כאשר המה יתקדשו להטות אזן לשמוע דברי חכמים אשר השיגו ברוח קדשם לא כן כשהמשכילי' יכשל לערוך שיחתם בבית הכנסת כברחובו' קריה מהן יצאו אבות ואבות תולדות והקולר תלוי בצוארם וכבר הארכנו במוסר השכל במקומות רבים בענין הזה. ויתחיל הזמירות בנחת בששון ובקול זמרה יתר על שאר הימים ואין למחות במאריך בהם אף שהמוחה מכוין משום ביטול תורה ודרך ומנהג טוב להולכי' בתמים לומר קודם התפלה סדר העבודה אשר יסד הרב מנחם לונזאנו ע"ה בכל יום ויום וזה תוארו.

מראש מקדמי ארץ אתה ה' אחד וכו' ימים כל העולמים התחלת והשלמת מחנות מלאכים לגדל לך ברכות ומאורות עשית בשמים קבצת נפש חיה ועוף ודגים ובהמה עשית ופירות ודשאים מן האדמה הצמחת חיים ואחר עשית עם כל החיים ושם עשיתם למו שלחן ערכת מאוחר לכל אדם בצלם אלהים לעבדך יצרת תמשילהו במעשי ידיך תחת רגליו כל שתה מנאמניו בחרת באברהם ומבני עקודו את יעקב אהבת מתוך בני ישראל לשרתך לך הלוים לקחת אהרן וזרעו לכהן לך קדשת מכל הארצות ציון למושב לך אוית ובבית קדשך ותפארתך שמך שכנת משמור משמרתו כהנים ולוים יום ולילה לא ישבותו ושם יעשה לך זבח ומנחה כאשר אמרת. ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו. ובכל יום נקריב קרבן התמיד שיכפר בעדנו כמו שכתבת עלינו בתורתך כאמור.

וידבר ה' אל משה לאמר. צו את בני ישראל וכו' עד אשה ריח ניחוח לה'. ויאמר ובכן וכך היתה עבודת התמיד בבית אלהינו לפני עלות השחר כהני בית אב שבמקדש פשטו בגדי חול ירדו וטבלו ועלו ונסתפגו ולבשו בגדי כהונ' סמוך לעלו' השחר בא הממונה ודפק עליה' והם פתחו לו אמר להם באו והפיסו מי תורם את המזב' הפיסו זכה מי שזכה קרא הכרוז עמדו כהני' לעבוד ולויי' לדוכן וישרא' למעמד מי שזכה לתרו' את המזבח קדש ידיו ורגליו נטל מחתת הכסף ועלה לראש המזבח פנה הגחלים אילך ואילך וחתה מן המאוכלות הפנימיות וירד הגיע לרצפה הפך פניו לצפון הלך למזרח הכבש כעשר אמות צבר הגחלים על הרצפה רחוק מן הכבש שלשה טפחים ראו אחיו שירד רצו מהר וקדשו ידיהם ורגליה' נטלו המגרפות והצנורות ועלו לראש המזבח וכל האברים והפדרי' שלא נתאכלו כל הלילה סונקין אותם לצדי המזבח החלו מעלין באפר על גבי התפוח. החלו מעלין גזירין לסדר המערכה מי שתרם המזבח סדר מערכה גדולה וכנגדה מערכה שניה ושני גזירי עצים על מערכה גדולה ומחזירים האברים והפדרים שלא נתאכלו למערכה הניתן שתי מערכות באש וירדו ובאו ללשכת הגזית.

אמר להם הממונה באו והפיסו מי שוחט מי זורק מי מדשן מזבח הפנימי מי מדשן המנורה מי מעלה אברים לכבש הפיסו זכה מי שזכה הגיע זמן השחיטה אמר להן באו והביאו טלה מלשכת הטלאים הביאוהו ונכנסו ללשכת הכלים הוציאו משם תשעים ושלשה כלי כסף וכלי זהב והשקו את התמיד מים ובקרוהו לאור האבוקות מי שזכה בתמיד מושכו לבית המטבחים ומי שזכו באברי' הולכין אחריו מי שזכו בדישון מזבח הפנימי' ובדישון המנורה היו מקדמין וארבעה כלים בידם הטני והכוז ושני מפתחות בא לו לפשפש הצפוני ופתחו ונכנס לה תא ומהתא להיכל ומהלך בהיכל עד הפתח הגדול. ושם נתן מי שזכה בדישון מזבח הפנימי נכנס וטני בידו

הגיע למזבח הניחו לפניו והיה חופן ומדשן המזבח ונותן לתוכו ובאחרונה כבר את האפר לתוכו והניחו ויצא. מי שזכה בדישון המנור׳ נכנס ונטל כוז בידו בא ועמד על האבן שלפני המנורה שבה שלש מעלו׳ אם מצא ב׳ נרות המזרחיו׳ דולקות מניחן ומדשן את האפר ואם מצאן שכבו מדשנן ומדליקן ואחר כך מדשן את האפר ומניח הכוז על מעלה שניה ויצא. עקדו את הטלה שחטו השוחט בצפון וקבל המקבל את דמו בכלי שרת בצפון ובא לו לקרן מזרחית צפונית ונותן מזרחה צפונה ועוד בא לו לקרן מערבית דרומית ונותן מערבה דרומה שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי· הפשיטו התמיד ונתחוהו והעלה כל אחד מה שזכה בו לכבש ומלחום וירדו ובאו ללשכת הגזית:

אמר להם הממונה ברכו ברכה אחת החלו קורין אהבת עולם ועשרת הדברות שמע והיה אם שמוע ויאמר וברכו ג׳ ברכות אמת ויציב ועבודה וברכת כהנים אמר להם חדשים לקטורת בואו והפיסו הפיסו זכה מי שזכה וזכה כהן אחד במחתה אמר להם חדשים עם ישנים בואו והפיסו מי מעלה איברים מן הכבש למזבח הפיסו זכה מי שזכה· מי שזכה בקטורת נטל בזך מלא וגדוש קטורת וא׳ עשר סמים היו בה ואלו הן הצרי והצפורן והחלבנה והלבונה משקל שבעים שבעים מנה מר וקציעה ושבולת נרד וכרכום משקל ששה עשר ששה עשר מנה קושט שנים עשר קלופה שלשה קנמון תשעה בורית כרשינא תשעה קבין יין קפריסין סאין תלת וקבין תלתא אם לא מצא יין קפריסין מביא חמר חוור עתיק מלח סדומית רובע הקב מעלה עשן כל שהוא רבי נתן הבבלי אומר אף כפת הירדן כל שהוא נתנו בתוך הכף ונטלו בידו מי שזכה במחתה נטלה ועלה לראש המזבח וחתה מגחלי מערכ׳ שניה ירד ועירן לתוך מחתה של זהב ונטלה והלכו להם הגיעו בין האולם ולמזבח נטל אחד המגרפה וזרקה בין האולם ולמזב׳ שמעו את קולה ורצו ובאו כהני׳ להשתחו׳ ולויים לדבר בשיר· החלו עולים במעלות האולם נכנס מי שדשן מזבח הפנימי ונטל הטני והשתחוה ויצא נכנס מדשן המנורה והטיב שתי הנרות ונטל הכוז והשתחוה ויצא נכנס מי שזכה במחתה צבר הגחלים על גבי המזבח ורדדן בשולי המחתה והשתחוה ויצא מי שזכה בקטר׳ נטל הבזך ונתן הכף לאוהב אם נתפזר לתוכו אוהבו נותנו לו בחפניו והשתחוה ויצא· אמר לו הממונה הקטר הקטיר והשתחוה ויצא נכנס כהן גדול השתחוה ויצא באו ועמדו על מעלות האולם· העלה מי שזכה האיברים מן הכבש למזבח אם רצה כהן גדול להקטיר עלה בכבש הושיטו לו האיברים וסמך עליהן וזרקן ואם רצה הוא סומך ואחרים זורקין החלו אלו שעל מעלו׳ האולם ומברכין ברכת כהני׳ ואומרים את השם ככתבו וידיהם׳ נשואות על גבי ראשיהן

וכהן

וכהן גדול אין מגביה ידיו למעלה מן הציץ הקטיר עשרון סלת מנחה בלולה בשמן והקטיר החבתי׳ נתנו לו יין לנסך הסגן עומד על הקרן והסודרים בידו ושני כהנים עומדים על שלחן החלבים ושתי חצוצרות בידם תקעו והריעו ותקעו ובאו ועמדו אצל הממונה על הצלצל אחד מימינו ואחד משמאלו שחה לנסך הניף הסגן בסודרים הקיש זה בצלצל ותקעו שו בחצוצרו׳ ונגנו שו בנבלים וכינורות ודברו הלוים בשיר הגיעו לפר׳ תקעו והשתחוו העם על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחויה·

אשרי העם שככה לו אשרי העם שה׳ אלהיו·

רבון כל העולמים אתה צויתנו להקריב קרבן התמיד במועדו ולהקטיר לפניך בכל יום קטרת סמים ולהיות כהנים בעבודת׳ ולויים בדוכנם וישרא׳ במעמדם ועתה בעונותינו חרב בית המקד׳ ובטל התמיד ואין אנו יכולי׳ לעשו׳ חובותינו לפניך ואתה אמרת ונשלמ׳ פרים שפתינו לכן יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שיהי׳ שיח שפתותינו חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבנו קרבן התמיד במועדו ועמדנו על מעמדו והקטרנו קטרת הסמים ודברו הלויים בשיר ותרצנו ותמחול לנו את כל חטאתינו ותכפ׳ לנו את כל פשענו ותענו׳ מגפה מנחלתך ואל תשים עלינו כל נגע וכל מחלה ותשלח רפואה שלימה לחולי עמך ותאמר די לצרותינו והצילנו מכל מיני פורעניו׳ המתרגשות לבוא בעולם ותמלא כל משאלותינו לטובה למען שמך וכא״ר ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני ה׳ וזרקו בני אהרן הכהני׳ את דמו על המזבח סביב וכאמ׳ זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים· וכתב רבי׳ האר״י זלה״ה לבאים בסוד ה׳ לכוין כי בזמירות מתחלת הקרבנות תתחיל מאור המז׳ דצ״לם אלהים ליכנס בז״א· ולא ישנה מכל סדר התפלות אשר ערכנו בחלק הקודש ובענין הזמירות לא ישנו בהם מסדר החול ואף כי רבים מחשובי הקדמונים אמרו שלא לומר פ׳ העקידה בשבת שאין בו דין רק כלו רחמים כבר כתב מהר״ר מנחם לונזאנו ז״ל דאם קבלה נקבל ואם מסברה יש תשובה דקטורת יוכיח שסודו להעביר רוח הטומאה ולטהר מקדש של מעלה ולכבו׳ הדין כמ״ש בזוה׳ ואעפ״י כן קרב בשבת על כן לא ישנה· והנוהגים לומר אחר פ׳ התמיד פסוקים של מוסף שבת שגו בחוז׳ שאיך יקדימו ענין המוסף לענין הקטורת הקודש וגם שאין מקומו בתפלת תמיד של שחר כלל וראוי למנוע מלאומרן וכבר סדרנו בסדר עבודת המוסף פסוקי מוסף שבת ובאנא בכח יכוין בשם הזה המאיר בשבת כמו שביארנו למעלה· וכהגיעם לסדר הודו יאמרו אותו כל הקהל בנחת בקול זמרה ותודה כי הוא שיר נחמד והוא השיר שאמרו דוד ואסף והמשוררים כשהעלו הארון למקומו ואמרו אותו בתודה וקול זמרה בשיר ושבחה וכלי המשוררים וכן היה

רצוי

ראוי לנו לאומרו בכל יום אלא בחול משום ביטול מלאכה אבים כל העם ולא פשטה תקנתו אבל בשבת ראוי לזמר אותו בשיר וזמרה מלה במלה כי הוא מרומם בתהלותיו ופנה למעלה כי הנה בהורו בו כשכנסנו בחלל היכיר' שבשב' הוא מתעלה למעלה ממקו' שהיה וע"כ מטע' זה כאה.ויאו להתחיל בו המבונן להורו' על עילוי העולמו' הכמנא בשב' · ואחר ה' מלך במקום למנכא בבניגו' יאמר השמים מספרי' ולפי פשטן של דברי' טע' המזמו' הזה וכן כול' שמתוספי' עתה בשבת לפי שהם המדברי' או ממעשה בראשי' שכלו בשבת או מת"ת שניתנה בשבת וזה המזמו' מספר ממעש' בראשי' וממת"ת כמבואר ·

אמנם בזוהר פ' תרומה דף קל"ה ע"ב ביארו סודן של דברים באורך וכללות דבריו בביאור המזמור הוא כך · השמים מספרים מלשון וכים וספירים ומספרים הוא פועל יוצא ומקבל הפועל הוא כבוד אל ופרש' הדברי' לאמר שהשמי' סוד הזעיר דיגירה מנהירים ומאירים ומספרים ונותנים זוהר ובהירות לכבוד אל סוד הנוקבא ואמרו מספרים ר"ל שנותנים שפע וכח האור שקבלו מן ספר סוד אבא ומן ספר סוד אימא ומן הבהירו' שמקבל הזעיר מן ספר וספר הוא נותן למדת הכבוד וזהו מספרים כבוד ... אל ואחר שהשמים האירו והכינו הכבוד לקבל המאורו' חזר והגיד ומעשה ידיו מגיד הרקיע שמעשה ידיו סוד שתרין עטרין מגיד וממשיך סוד הרקיע אל הכבוד אל בסוד ויתן אותם אלהים ברקיע השמ'ים להאיר על האר"ץ ואחר שאמר השתלשלות שפע האורים מן הז"א ליסוד ומהיסוד אל הנוק' חזר ואמר דרך פרט כי הו"ק כל א' מקבלין דין מן דין וזהו יום ליום יביע אומר ואולם לפי כי עיקר חוט האורה הוא מן הא' סוד אבא אל הם' סוד אימא ומן או"א של הר' סוד ראש הצדיק וממנו לצדק מלכותא קדישא ע"כ אמר יביע אמ"ר כי באלו הג' אותיות שם רמז עיקר הרצון בהשפע' ושיעור הכתוב כך הוא יום ליום יביע אמר מדה למדה תשפיע ותוציא ההשפעה הנרמז' באותיות א"מר ואחר שתגיע ההשפעה אל הכבוד כי מדת לילה אז תתן טרף לביתה .וחק לנערותיה הנקראים ג"כ לילה וז"ש ולילה לליל' יחוה דע' כי אפס להם חיות בלתי שפע הדע' וזהו יחוה דעת כי יחוה כמו יחיה עד שנק' חוה ע"ש כי היא היתה אם כל חי · ומה שלא אמר יחיה נומס לרמוז כי זה הדעת הוא סוד ו' שבשם לא דעת עליון · אין אומר ואין דברים פירש כי כל זה הסוד הנרמז במלת אמ"ר אינו באמר ודברים נשמיים כי זה האמ"ר נראה ואינו נראה וזהו אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם כי הם סתומים וגנוזים בחדרי חדרים ואמנם עם היות סתומים וגנוזים פעולתם וכחם היא הפועלת בכל העול' כלו ובכל הארץ יצא קום ומסוף העולם ועד סופו תמצא דבריהם וחכמתם בפי חכמי המדע שבהם מדברי' וזהו ובקצה תבל מיליהם ומה שתוכל להשיג מהם הוא השמש כלבד וזהו לשמש שם אהל בהם והשגתך היא עד האהל ·

והנה השמש הוא כחתן יוצא מחופתו והחופה היא אמו ישי"ם מדת הגדולה כגבו"ר מדת הגבורה וכאשר יתלוה עם כח.ת אלה נאדר בכח לרוץ אר"ח להתייחד בבת זוגו דרך גבר בעלמא מקצה השמים סוד היסוד סיומא דגופא מוצאו של שפע ההוא אל הנוקבא ותקופתו עד קצותם של כל הקצוות ואין אחד מהם נסתר מחמתו ומאורו וכאשר החתן תורה שבכתב ימלא כולו שפע אורה אז תורה שבע"פ תתעלה בכוס של ברכה וז"ש תורת ה' תמימה משיבת הא חמש וכן עדות ה' נאמנה מחכימת פתי הא חמש וכן פקודי ה' וכו' וכן מצות ה' חמש יראת ה' חמש משפטי ה' חמש בסודן שערי בינה בתקמה באימה ובאמה בתה ובזכר כאן ו' פעמי' שם הויה סוד ו"ק שמקבל' מהם תור'ה' חסד עדות ה' גבורה פקודי ה' ת"ת מצות ה' נצח יראת ה' הוד משפטי יסוד ויש במזמור יג' פסוקים במספר י"ג מדות התלויות בו וז' היות נזכרים בו אשר המה יעלו למספר יעק"ב · וסיימו שם בזוהר ובג"כ תשבחתא דא קאמר דוד ברוח קדשא על נהירו ובינו ושולטנו דיומא דשבתא על כל שאר יומין בגין רזא דשמא עלא' דקא נהיר בנהירו ומנין בבניגו ואשתלים בשלימו עילא ותתא וכדין תורת ה' תמימ' שב' דמעלי שבת' ברזא חדא כדקאמרן ·

הנה כי אין סוד המזמור הזה אפס בשבת וי"ט וא"המ שאין בם תפילין והוא ענין מיוחד להם ושנו בחוזה כת הקודמין שהנהיגו לאומרו בכמה מקומות גם בחול · ותכף ומיד יסמוך אליו מזמור רננו צדיקים וז"ל הזוהר שם ואתקינו אנשי כנסת הגדול' סידורא דתושבחתי מאיכון תושבחן דדוד ברזא דא השמים דאיהו נטיל ברישא ונהיר לכל שאר ולבתר ההוא נהר דנפיק מעדן והא איהו רזא רננו צדיקים בה' בגין דהאי נהר פנים ונטיל כולא מרזא דשמים ברזא עלאה ומקורא דחיי כלא כדקא יאות ביומא דא עד כאן ומטעם זה אסור לשית ריוח בין הצדיקים הללו ויכוין בכ"ב ...ים שבו לעומת כ"ב אותיות התורה וקס"א תיבות שבו רמז לשם אל"ף ה"א יו"ד ה"י:

וטעם אמירת המזמור הזה לפי פשטן של דברים הוא זכר למעשה בראשית כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וכו' · ואחר כך אומר מזמור לדוד בשנותו וכו' וז"ל הזוהר שם ולבתר סיהרא דקא מתפרשת משט"א ביומא דא בגין לאתנהר' מן שמשא עלאה איהו לדוד בשנותו את טעמו ולבתר דאתפרשת מיניה אתחברת בשמשא ותושבחתא דא בכ"ב אתוון דא...ל בה שמשא בסיהרא עד כאן · כשתתבונן בכל פסוקי ...יר תמצא כי הוא דבקי

הכלה שמברכת ומשבח׳ לבעלה אשר גלה מיד צר דרשתי את ה׳ וענני ומכל מגורותי הצילני זה עני קרא וה׳ שמע בסוד עניה ענתו׳ וראוי לכוין בעת אמירתו כי גם האדם בשנותו את טעמו ויחו לו נכר לפני אב״י מל״ך אבינו מלכנו וינרשהו לס״מ גה״ר כי נשתנה מדרך וטעם החול וילך ומה שאמר ותשבח׳ דא כנ״ב אתוין הנה לא נזכר בו ז׳ להורות נתן כי הוא חתום בעלמא דנוקבא ומכל מקום באמר לא יחסר כל בה בא בחלוף פ״א בא״ת ב״ש בסוף המזמור פודה ה׳ נפש עבדיו ויש בו קס״א תיבות כמספר אהי״ה דיודי״ן. וטעם אמירת המזמור הזה לפי פשטן של דברים הוא מפני שאותו מעשה של דוד היה בשבת ובזכו׳ השבת ניצול כנודע מדברי רז״ל. ואחר כך אומר תפלה למשה וכתבאר בזוהר טעמו ז״ל ולבתר אתחברותא וסליקו דמטרוניתא עם בעלה ודא איהו תפלה למשה אי״ש האלהי״ם אתחברותא ואתדבקותא דאתתא בבעלה ע״כ ונזכר בו סוד הייחוד מלמטה למעלה בסוד תפל״ה למשה כלת משה ומלמעלה למטה בסוד אי״ש האלהים ואומרינו בסמוך שיר של פגעים הוא בסוד הוצאת המת והכנסת כלה שביארתי למעלה סוד פרק ד׳ ע״ש והרב ז״ל ביאר על נפורה כי היא בחינה א׳ מבחינת של לאה ורמז זה בר״ת למשה איש האלהים והיא כלת משה המתייחדת עם ישראל פנים בפנים. וטעם אמירתו לפי פשטן של דברים כי הוא גם כן מדבר ממעשה בראשית בטרם הרים יולדו ותחולל ארץ וכו׳. (א״ה מצאתי כתוב שתפלתו של משה מעין שם המפורש וז״ש תפלה למש״ה נוטריקון ל׳משה מ׳עין ש״ם ה׳מפורש:)

ואחר שנתייחד׳ האחת אהובה ונתעלית תכלית העלוי נתחדש כנשר נעוריה אז יאמ׳ בספר מזמור שירו לה׳ שיר חדש ואם אל שורו תדרוש ז״ל הזוהר שה דף קל״ח בשעתא דאיכון׳ חיות נטלי כורסייא לארמא ליה לעילא איכון אמרי תושבחתא ודא ואי תימא אמאי כתיב הכא חדש והא תדיר קאמרי תשבחתא דא שא ודאי חדש איהו והדש לא אקרי אלא באתחדותא דסיהרא כד אתנהירת מן שמשא כדין איהו חדש ודא איהו שיר חדש הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו הא אתערות׳ בימינא ובשמאלא לקבלא לה וכו׳ ובגין דבשבת איהו סליקו דכרסייא לסלק לעילא תקונא דתשבחתא דא בשבת ע״כ. והרב ז״ל ביאר שיר חדש שם רמז שאין בירור בשבת בסוד שבירת הכלים אפס הכל כאשר לכל חדש ממש באצילות. ואחר כך אומרים שיר למעלות וכו׳ הנה שם בזוהר לא נזכר מזמורים אלה אבל כוונתינו על סוד הכלה הנקנית בשלושי׳ מעלות כמ״ש בתקונים י״ב הה״ד שיר למעלות ל׳ מעלות איגון ודאי איכון תלתין דרגין דבהון כרתא סלקא לגבי אבא בחמש נימין דכנור דאיכון ה׳ הזכרות דאדכיר ה׳ זמנין י״י בהאי מזמור וכו׳ ועל כי סוד שבת הוא בת עולה

ונקשרת עם ש׳ חג״ת כמ״ש בר״מ פרשת פנחס לעומת זה יאמר אשא עיני אל ההרים האבות חג״ת ובעלותה שמה מאי״ן יבא עזרי שתקבלי ממאורות הגדולים אבא ואריך. ומזמור שמחתי באומרים גם הוא כנכרות מדובר בו על מלכות בית דוד כי בה סוד י״ב בקר תחת הים שבטי יה כמ״ש בזוהר ובו סוד הייחו׳ כסאות למשפ״ט כסאות לבית דוד כי הכל בייחוד צדק ושלום נשקו וזהו אבקשה טו״ב לך סוד אמרו צדיק כי טוב. ואחר כך אנו בני מלכים משבחים את הכלה בשיר המעלות אליך נשאתי את עיני **ה׳** היושבי בשמי״ם כלפי הכלה **ה׳** אחרונה היושבת בעלייתו של בעל הנקרא שמים. ומזמר לולי ה׳ שהיה לנו וכו׳ גם הוא נדרש על הכלה כי נקתה מהחיצונים ועלתה בעשרי׳ מעלות ואחר התייחדם יחד ביחודא שלים החתן והכלה משבחים יחד הללויה הללו את שם ה׳ ושם רמז הל״ל בימטריא אדנ״י וי״ה אותיות יה״ו סוד ז״א להורו׳ על שניהם יחדיו ובו קס״א תיבות לעומת אהי״ה דיודי״ן עם ד׳ אותיותיו. ואחר כך אומרים כ״ו כי לעולם חסדו והם לעומת שם היה שבא״א שם ע״ב שהוא כולו בחינת חס״ד פשוט ונמור ולכן בעשרה הראשונים יש לכוין **יוד** ^ד ד ד^ ובחמשה האחרים **הי** ובו׳ האחרים **ויו** ובחמשה האחרים **הי** ^ד ד^ כי הוא מאיר ^ד ד ד^ בשבת:

וכתב ^ד ד^ הרב זלה״ה שיש לכוין בכל אחד מהם המלאך שאומרו ברקיע והם על סדר הא״ב והמה מסודרים בס׳ הרוקח ובכמה ספרים אחריו. ואולם לפי פשטן של דברים טעם אמירתן עתה בשבת לעומת מ״ש למעלה כי רוב המזמורים הללו מהם נתקנו על זכר מעשה בראשי׳ ומהם נתקנו זכר למת״ת שנתנה בשבת. כי על כן יאמר עתה כ״ו כל״א לעומת כ״ו דורות שהיו מבריאת העולם עד דור מת״ת וכולם לא נתקיימו בעולם אלא בחסדו יתברך שעדיין לא ניתנה התורה המקיימת העולם כמ״ש אם לא בריתי יומם ולילה וכו׳. ואחר כך יקום ויאחז בשתי כנפות הטלית של פניו שבו נעשה תקון היצירה במעש׳בר׳ לעשות עמו תקון העולם ההוא בדבור בברוך שאמר כדרך שכתבנו בחלק הקודם בתפלה של חול וזה לא ישתנה אף בשבת. ושוב יאמר נוסח ברוך שאמר בפ״ז תיבות ממש כמו בחול ולא יוסיף ענם שבת עמם כי כל המוסיף גורע ואין אומרים מזמור לתודה כי אין תודה קריבה בשבת ויאמר מזמור שיר ליום השבת עד ה׳ לאורך ימים יתר דברי השבחים דפסוקי דזמרה בשפה ברורה ובנעימה קדושה עד השירה בכוונה יתירה יתר מאד על שאר הימים. ורע עלי המעשה אשר נהגו בקצת קהלות שאין להם שינוי באמיר׳ פסוקי דזמרה משבת לחול ולא הרך למיעבד הכי. ויעבור השליח צבור לפני התיבה בקול שוכים ואומר תכף ומיד נשמת כל חי שנתוסף עתה בשבת ע״ש תוספ׳ הנשמה יתירה שניתוסף

בשבת. וכן אמרו בזוהר פרשת ויקהל דף ר״ה ע״ב ז״ל האי יומא איהו יומא דנשמתין דאתעטרא ההוא נהורא דנשמתין בתושבחא דמאריהון כגין כך משבחי בתושבחן תשבחתא דנשמתא והיינו נשמת כל חי תברך את שמך ה׳ אלהינו ורוח כל בשר וכו׳ ולית תושבחתא אלא בסטרא דנשמתא ורוחא והאי יומא קיימא ברוחא ונשמתא איהו ולאו דגופא ע״כ:

הנה כי נוסד יסודו על תוספת הנשמה של שבת ומה שאומרים אותו גם כן ביום טוב היינו כי הוא מעין דוגמא של שבת ומקורא דנשמתין אימא עילאה פתיח ומה גם לסברת רשב״י בספר התקונים דשבתות וימים טובים שוין בתוספת נשמות יתירות ז״ל ולא מנהיה היונה מנוח אלא בשבתות וי״ט בכמה נשמות יתירין דקא נחתין עמה לדיירא בישראל וכו׳. אכן האומרים אותם בהושענא רבא דנפישי ברחמי שנו מדרך השכל כי לא פורש בזוהר אפס ביומא דנשמתא דבגין כך משבחאן בתשבחתא דנשמתא ומי זה יערב אל לבו לתת ריוח בין הדביקים האלה בדברים שלא מענין דת עצומו של יום וכבר הארכנו בזה במוסר השכל במקום אחר שהרוצה ליטול בכחו והודו את אשר לא תהיה מענין התפלות מקלקל הוא ולא מתקן וכמנא קרח מכאן ומכא׳ והלואי לא יענש בשגם הוא נותן טעם לפגם בקדשי שמים למעלה. וכן מאכה הכאם נפשי על קצת מקומות שעברתי ששנו בכמה קהלות לומר רשות לנשמת כל חי ורשות לקדיש אשר לא כדת כי לא נצטוינו מאת ה׳ אלהינו להתפלל לפניו על ידי יתידו׳ ותנועות ולא מצינו לעבדיו הנביאים ולא לתנאים ולאמוראים אחריהם רמז בזה בתפלתם וזמירתם ואין עלינו אחריות תקון אשר גבלו ראשונים בפיוטים ביתדות ותנועות באמצע פסוקי דזמרה וכל שכן בינם לישתבח וכ״ש בינו לתפלת היוצר ולכן עלינו ליקח עמנו דברים ברורים ויפים המתוקנים על פי ספר מעלת המדות העליונות אשר בחר בנביאים טובים ורצה בדברי׳ הנאמרים באמת הכי אחי אתה אם איש חכם אתה חזה להחסי׳ ולא להעדיף דשב ואל תעש׳ עדיף והיית רק עסוק בסדר התפלה היקרה והנכונה המתוקנת ומיוסדת כדת האמת ואל תפן אלי כפירים רש״ו וערבו בקול השוא כד׳ רשויות לשבת. והנכון שלא להאריך בנגונים יתר מאד בנשמת כל חי כדי לומר ישתבח מיד ואנכי נהגתי לומר מיד ישתבח בימי החול וכן בשבת כשאני גומר פסוקי דזמרה קודם השליח צבור ואיני ממתין להתנהל לאיטם לשירם ולזמרם כי כל מה דמתאמר בסמיכה לפסוקי דזמרה עדיף טפי. ומ״מ לא יעבור הש״ץ לומר סדר נשמת כל חי בנועם קולות בשירה וזמרה כי הוא מהולל בתשבחות ושתהא כל אות ואות נקראת בקריאה תמה יפה ומבוארת שלא תהא נתחלפת באות אחרת ולא נקודה בנקודה אחרת כי רבים מרים סוררים בקול. שירם שנו ומעלו בקדשי שמים ובולעים את השם בנעימה ויתן איש בתרו כל העובר לפני התיבה עושה לו פותחת ושאר מבטלו בקולו ודיו אויה להם אהא עליהם מיום פקודת האם כהתל באנוש יהתלו בבורא יתברך לרמוס שבחיו הנאדרים בקדש הלולים ולהפסיד כוונת השבח בעבור שלא לדחוק הנועם ישתקע הדבר ולא תעשה כזאת בישראל. ולו חכמו ישכילו כי כל מה שהוזהרנו מהחכמים ז״ל על הק״ש לא עליה בלבד הטיבו אשר דברו אפס גם על כל קריאה וקריאה׳ הטילו חיובה שתהא כל אות ואות נקראת בקריאה׳ נאמנ׳ שלא תהא נחלפת אות באות אחרת ולא נקודה בנקודה אחרת ושלא ירפה החזק ולא יחזק הרפה ולא יניח הנר ולא יניד הנח כק״ש ממש אלא שהזהירונו על הק״ש ביותר לפי שיש בה יחוד השם וקבלת עול מלכות שמים וכל ישראל חייבין בה וכמ״ש רבינו יונה בס׳ היראה דאף בפסוקי דזמרה ובתפילה צריך לדקדק בכך אשר עון אשמה זו קוץ מכאיב מאד לבלתי השמע במרום קולינו בארץ שבייננו כאשר אין עתרתינו לפניו יתברך ברור מללו אשר בו בשלמה פרים שפתינו והיא המקיימת אותנו בכבשה אחת בין כמה זאבים וממנה נושע מאריכות הגלות המר ומנמהר ואם זאת תבוא מליאה מומי החסרונות והשינוי בתנועת השבלת והבנת התפל׳ ומשמעותה הלא תפגום ותפסול בעתרת בקשת ישועתינו ופדו׳ נפשינו המבוקשת בתפלה ההיא מאת אבינו שבשמים כי לא פירש במבט׳ שפתינו ומשמעו׳ הבנת בקשתינו והלואי לא תהיה בעוכרנו כבקש מלפניו הפך הכוונה הישרה ודורשי רשומות אמרו קרוב ה׳ לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת נוטריקון אותיות מילות תיבות.

ונבר העיד חסיד אחד מופלג בדורינו שנראה אליו אליהו במערה ושאל מאתו לאמר מדוע אחרו פעמיו לבא והשיב לו בעון השלוחי צבור אשר לא ידעו להזהר בתפלתם במבטא שפתם כמשפט קריא׳ תנועת האותיות והנה בימים נוראים ויום הכפורים יום אדיר בשבה יום ודוי ותחינה ובקשה ורחמים על אורות גאולתינו ואם בזאת לא עלתה תפלתם במבטא ישרה כמשפט מה הועילו תפלתם של שוא ותפל וזאת גרמה לכם שכל השנים רבים ורעים לפנים בישראל שלא נכמ״ב במרום קולכם ויספר החסיד אותנו את כל הדברי׳ האלה אשר הגיד אליו אליהו ז״ל ונם לבבנו בקרבנו לאמר אוי כי קמים כפרץ אין. ורואי לאבירי הרועים לכבוד ה׳ ולכבוד מזיחו לעמוד על הדבר להרים מכשול מאת המשוררים השרים דברי התפלה וקדיש וקדושה וביותר מאת השלוחי צבור העומדים לשרת בין המלך ובין העם ישיתו למרמס תפאר׳ רוס יקר דברי התפלה במרוצת לגונם ובקול השירה והזמרה אפס כי לא תהיה תפארת

רק לעמוד מרעידים ודבר דבור על אופניו בשפה ברורה ובנעימה קדושה לא יחטיאו אל השערה ולא יפנו אל העם האנים לאמר למהר לשלחם אפס מוראת שמים יעלו על ראשם ואל יפנו ימין ושמאל להוציא דבר לפני האלהי' שלא כמשפט קריאתה חס ושלום ונכון גם יבחר ה' וגם ישים כל מעייניו תהיין אזניו קשובות לקול תחנוניהם אשר יעתירו בעדם ואשר ישאו בעד הקהל רנה ותפלה וביותר צריכים להזהר בכל אלה בשבתות ובחגים ובמועדי' לבנו' פני האדון ה' צבאות הנצב לקראתינו כמ"ש הנה זה עומ' אח' כתלינו משגי' מן החלונו' מצי' מן החרכי' כמו שביארנו בשלהי פרשת בחקתי בזוהר ע"ש ·

ומעלת החכם החסיד כמה"ר מנחם לונזאנו ע"ה נתעורר על זה ויעש גם הוא מטעמים כאשר אהבתי וצוח כי צריכא על מנהגם של שלוחי צבור אשר לא טוב עשו בתפלת שבת וי"ט להמתין להתמהמה בסיום הברכות ובקדושה ובפרשת שמע בעניית ברכו ובעניית אמן יהא שמיה רבא עד שיסיימו הקהל ואחר כך יאמרו הם כדי להשמיע קולם ונעימותם כי גדול עונם וכי הם עתידים לתת את הדין והביא מ"ש בפרק היכלות אמר רבי ישמעאל אשריה' ישראל כמה הם חביבין לפני הקב"ה יותר ממלאכי השר' שבשעה שמלאכי השרת מבקשים לומר שירה באים שביבות כסא הכבוד בהרי אש וגבעות של להבה ואומר להם הקב"ה החרישו שי' כל מלאך ומלאך וחיה ואופן ושרף עד שאשמע תחלה קול שירות ותושבחות של ישראל בני אברה' ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים וכו' עד וכשמגיע זמן לומר שיר' שמעיאל השר הגדול עומד על חלוני הרקיע התחתון לשמוע ולהקשיב קול שירות ותשבחות העולות מן הארץ מבתי כנסיות ובב"מ להשמיע לבני ערבו' ומפני מה עושה כן שאין כן רשות למלאכי השרת לומר שירה עד שפותחי' תחלה ישראל בשירה וכששומעי' המלאכי' שירות ותשבחות שאומרין מלמטה הם פותחין קק"ק מלמעלה וכולם באימ' וביראה וטהרה ובקדושה בקול א' ובדבור אחד ובנעימה אחת ולא עוד אלא שנופלין מן המלאכים אף אלפים וריבי רבבות לתוך נהר דינור · ונשרפים מפני שאין להיות בהם מוקד' ומאחר ומשפיל ומרי' שירה וקדוש לפני ממ"ה הקב"ה כל מקדים ומאחר ומשפיל ומרים שירה וקדוש לפני הקב"ה בשירה נשרף לתוך נהר דינור וכן כתב רש"י בפסוק וקרא זה אל זה ז"ל נוטלין רשות זה מזה שלא יקדי' האחד ויתחיל יתחייב שריפה אלא א"כ פתחו כולם כאחד וזהו שיסד ביוצר אור קדושה כולם כאחד עונים ע"כ ·

והאחרי יתן אל לבו אם במלאכי השרת המקדים או המאחר חייב שריפה אף כי אנוש רמה שראוי לא יפרוש מן הצבור והן אמרו בסוף מדרש חזית א"ר זירא בם נה פיוט אל קורין את שמע בפה אחד וקול א' בנעימה

א'

א' קולך השמיעיני ואם לאו ברח דודי ובספר החסידים סימן תק"ט כתוב ז"ל אל ימשוך שליח צבור לנעימתם משבחים ואומרים או ובדברי קדשך כתוב לאמר אלא ימהר לאומרם שאם ימשוך הרי קודם שיגמור יאמרו הקהל ברוך כבוד ה' ממקומו או ימלוך ה' לעולם לכן יזהר שיגמור לנעימתם ואחר כך יאמרו הקהל ברוך כבוד ה' ממקומו וכן אל ימשוך שליח צבור בניגון ואנחנו משתחוים בכלל אלא בהדרך עליו מיד מלך מלכי המלכים כדי שלא יהא נראה כחוזר למעלה ומוציא עצמו מן הכלל וכפר בעיקר · ובתקונים דף קל"ט ע"א ז"ל וברי ודאי איכון שלוחיא דצבורא צריכין דיחתכון מילין ולא יימרון להון בהלעטה בגוונא דערב רב דאתמר בהון הבשר עודנו בין שיניהם והוו אכלין בהלעטה ובגוונא דעשו דאתמר ביה הלעיטני נא ואי לא הוו טחנין ליה אתמר בהון ואף ה' חרה בעם ע"כ ·

ואם בעל נפש הוא בעומדו לשרת מול האלהים יען כי הוא מעין דוגמ' של מעל' צדק מלכות' קדישא כמ"ש בתקוני' סוף תקון ל"ט ז"ל איהי חזן וקב"ה חז"ן דאיהו הוי"ה אדנ"י דהכי סליק חז"ן חסר ו' ס"ה בחושבן אדנ"י ע"כ · הנה כי סוד החזן מעין דוגמא של מלכות שמים כי היא תמיד מתפללת לפני בעלה כי ע"כ נקראת תפל"ה כנודע כדי שיתן לה חבוק' זווג' נשוק ר"ת חזן · כי על כל אלה אמרו חכמים וידועים כי כשם שאמרו כל הממנה דיין שאינו הגון כאילו העמיד אשרה כך המעמיד חזן שאינו הגון כאילו העמיד אשרה ובספר החסידים סימן תשכ"ט ז"ל כל היושבים בוועד הקהל ועוזרי' לשאינ' הגוני' שיתפללו הקב"ה מונע טוב מאת הקהל ועתידי' לתת את הדין על זה וכתיב המה עזרוה לרעה וכתיב נושאי' פני' בתורה והתורה צועקת על כל יודעי התורה ועל כל שיש בידם למחות ומחניפים וכתיב תופשי התורה לא ידעוני וכתיב על הרועים חרה אפי לכן אם יש רוע מעללים או בעל מחלוקת וגורם מריבות ויודע להרים קול בנעימות ורוצה להיות שליח צבור אם יד הצדיקים תקיפה לא ימנוהו כי אין קטיגור נעשה סניגור וכתי' ומליצך פשעו בי ע"כ · ובזוהר ויקרא ז"ל ר"י אמר אם הכהן המשיח יחטא דא כהן דלתתא דאתתקן לעבודה ואשתכח ביה חטאה לאשמת העם הוא ווי לאינון דסמיכין עליה כגוונ' דא שליח' דצבור' דחטי ואשתכח ביה חטאה בגין דעמא לא אשתכחו זכאין גבי קב"ה ווי לאינון דסמיכין עליה ע"כ ·

ואנשי לבב שיתו לבבכם אל פרטי הדברים האלה אשר קריתי לפני הדר כבודכם להיות בוחרים לאיש התמים בכל מדות שמנו חכמים ושיהיה מתופשי התורה ובכן יאשר אזהרת חכמים אשר הזהירו אין עומדים להתפלל מתוך שחוק ודברי' בטלים אלא מתו' שמחה של תורה ובכן יוכל לכוין בתפלתו כי עיקר הגורם

ביטול

ביטול הכוונה בתפלה הוא שיחה בטילה. וכאשר יהיה רוח הבריות נוחה הימנו והם היראי ה׳ וחושבי שמו כי הם הנקראים בריות באמת כמאמר התנא איזהו מכובד המכבד את הבריות שלא אמר המכבד את הבריו״ת רק על המכבד את הצדיקים כאה לא אשר לא נאה לו כבוד כי׳ לא נאה לכסיל כבוד ואז יהיה רוח המקום נוחה הימנו. אך אין הפי׳ של רוח הבריות נוחה הימנו להיל׳ ובילק שנוח עליהם שעריבות הקול אף שלא ימצא אתו עמוד היראה והתורה. חלילה להעלות כזאת על דעת איש ישראל שיהי׳ רוח המקום נוחה הימנו הישמע אל נעקתו היא זין אל אל ריכתו הישע אל ה״כל ואל מנחתו. וכאשר אבירי הרועי׳ ישגיחו על זה המה יהיו בראש מצדיקי הרבים וצדקתם עומדת לעד. ואתה איש התמים העומד לשרת בין המלך ובין העם יהיו לטוטפות בין עיניך דברי אלה ושל נעלך מעל רגלך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא דע לפני מי אתה עומ׳ לפני מלך מלכי המלכי׳ הקב״ה וכה יעשה לך אלהים וכה יוסיף לשית כל מעייניו בך ואזכיו אל שוכתך אשר תשא בעדם רנה ותפלה ויהיו דברי התפלה סדורים בפיך כמשפטם לבל תחטיא אל השערה וזה בכל הימים וגדול יתר מאד ביקר תפארת תפלת שבתות ה׳ אשר כל הדברים במספר במשקל הכל מנוי.

צא ולמד בנוסח נשמת כל חי מ״ש בזוהר פרשת תרומה דף קל״ח בסודו ובמספר תיבותיו ז״ל נשמת כל חי הא חברייא אתערו ביה מלין דקשוט אבל אית לן לאדכרא האי נשמתא דפרחא מההוא חי העולמים ובגין דאיהי דיליה דמניה נפקאן כל ברכאן דשרין ביה והוא אשקי ומברך לתתא האי נשמתא דנפקא מיניה אית לה רשו לברכא האי אתר וע״ד פרחין נשמתין מההוא ח״י במעלי שבתא איכון נשמתין דאינון פרחן ממש מברכין להאי אתר דאקרי ש״ס מתתא (פי׳ מלכות) וההוא אתר דנפקי מניה מברך ליה לעילא והאי שם מקבלה ברכאן מתתא ומעילא ואתכלילת מכל סטרין ביומי דחול איהי מקבלה מפא׳ נשמתין דקא מברכין לה מתת׳ בזומ׳ דשבת׳ איהי מקבלא מנשמתין עלאין דקא מברכאן להכא רבעין וחמש תבין כחושבן מ״ה כמה דאוקימנא ברזא מ״ה וברזא מ״י דא עלמא עלאה ביכה ודא עלמא תתאה ועל דא מן ואילו פינו מלא שירה עד ומלפנים סלקא תושבחתא אחרא עד ז׳ תיבין ואע״ג דלא קיימא תמן מלה בחושבנא (פי׳ דכל גימטריי׳ פקופין ועבורין בהירה) סלקא חושבנ׳ רזא מ״י ומתמן סלקא תושבחתא אחרא לחשבון מ״ה מלה תיבין תשלומ׳ דכלא וחד רתיכא על מה׳ דשרייא דאיהו תשלומא וכל שבח דא וכל מלין אילין כולהו שייפין ידיען בחושבנא לתשלומא דשבת ולאשתלמא מנייהו כדקא חזי זכאה עמא דידעי לסדרא שבחא דמאריהון כדקא יאות

ע״כ

ע״כ. השבט כא וראה יקר תפארת סוד נשמת כל חי כי כל דבריו ברכות בחשבון עליוני׳ למע׳ והם גולות הכותרו׳ לתשלומא דשבתא ולאשתלמא מינייהו כאמור כמאמר. ואיש הרגים כי יחטיא אל השערה מגרעות נתן בשביבות עוזם ח״ו. ובעוזו זכו אנשי השם להשיג דבור כבואיי. כפיהם על ידי היחודים והכוונות בספר תקון נשמת כל חי בכתובים אשלנו באורך בספר חמד׳ גנוז׳ בשע׳ הייחוד. וקבלה באינו מאת הר״י החסיד ע״ה שגם הוא מסוגל על כל צרה שלא תבא לקבל האדם על עצמו שבשיהא ניצול ממנה לומר נשמ׳ כל חי בתוד׳ ובקול זמרה בפני עשר׳ וכו כפוגו ונכוגו רבי׳ והוא בדוק ומנוסה אצלי.

וכתב הרב ז״ל אשר הוא מחכמי המדע יכוין כי עתה נגמר ה**מ**׳ דנל״ס דאיתה ליכנס בזעיר ובנשמ׳ כל חי הן פרש עליו אור **מ**׳ דנל״ס דאכא שבחב״ד שאתומים בה הויות העולי׳ ע״ח והו׳ רמוז במספר ר״ת נ״שמת כ״ל ח״י. ואשר לחיות כבר היה בו תוספת יתירה של שבת מפאת הלילה מן הנוקב׳ עתה יכוין לקבל התוספ׳ יתירה של יום השב׳ כי כולו מן הדוכרא ועתה מתחיל לאמר נשמת כל חי יכין עצמו לקבל תוספת הנפש ואיש תבונות יתבונן במספר כ״ל ח״י העולה ס״ח במספר המאורות אהי״ה הוי״ה אהי״ה חיי המלך תמורת התפילין ואורח לצדיק לאומר מלה במלה לכוין מנשמת וע׳ בפי ישרים במ״ה תיבות ואחריהן במ״י תיבות ואחריהם בך׳ תיבותיהן שהמה סוד י״ם כל א׳ כלולה מעשר ק׳ דאצילות הצומדת על כסא הבריא׳ ויתבונן בארבעה תוארים בפי ישרי״ם ובדברי צדיקי׳ ובלשון חסידי״ם ובקרב קדושים לעומת הד׳ העמודים הנישא בם את הכסא וגם המה כנגד עכ״ס הכסא הכוללת אברהם יצחק ויעקב ודוד המלך ובשבת מוסיפים ובכן ישתבח כי בכ״ן מספרו ע״כ המאיר בשבת כי קדש הוא וישתבח מספרו י״פ ע״כ ויהא זהיר שלא להפסיק כי״ג שבחים שבו בניגון רק יאמר אותם בנשימה א׳ כמו באול בו גדל עונו מגשוא המינים רוח בינותם כמו שביארנו בחלק הקודם. ואולם גם כי אמנם שנוסח זה מהולל בתשבחות להוד הדר השב׳ מ״מ אם שגה והתחיל בישתבח ולא הזכיר נשמ׳ כל חי אין מחזירין אותו אפס בנוסח לאל אשר שבת שאם לא אמרו מחזירין אותו כמ״ש הפוסקים:

והירא את דבר ה׳ העומד לשרת בין המלך ובין העם יהא זהיר מאד לבל ישנה בנוסח הקדיש של שבת מנוסח של חול כאשר שגו רבים אשר לא יחכמו להוסיף בשבת ויבוא קץ משיחיה ויפרוק עמיה כי מה ענין הוספה זו בשבת יותר מבימי שאר החול ולא עוד אלא כי אין שום שינוי בין ויקרב משיחיה לויבוא קץ משיחי׳ ועל מגן השמיטו הוד הדר הקדיש המתוקן בספר מעלה המד׳ ובמספ׳ ובמשקל הכל מנוי כמו שביארנו באורך בחלק

הקודם

הקור׳ וכל כיוצא בדברים אלו אשר שנו גם כת הקודמים במוספים שלא כהלכתן לא תשמע ולא תאבה אליהן ולא תשא עליו חטא. וככה סגולת ברכו שבקדים הזה היכל ק״ק דיצירה אחר שעלה בכח הקדיש לבריאה ישוב להיות בברכו בריאה ממש ובאורה נראה אור לקבל תוספ׳ הנפש של יום השב׳ וכאן יוסיף לעבותו כמע׳ ובשמחה רבה יתר על ברכו של לילה כמו שביארנו שם.

וישוב יחל כסדר היוצר המפואר וישנו בו שנויים רבים מיוצר של חול להודות ולשבח יתר על שאר הימים כי עצמו של יום הוא הגורם לתת הוד ויקר ליום הקדוש וגם אמנה אין השינוי על מנין ח״ו רק המה מוספין כהלכתן ובלא רמיז׳ בחכמה לחכמי המדע והוא בסוד היכל לבנת הספיר סוד כותרת יסוד הז״א והוא עולה עתה כל השש היכלות דא״ת הנפתחו׳ ביום השבת ולעומתן נחתם באור הדר היוצר שש פעמים הכל א׳ בורא את הכ״ל ב׳ הכ״ל יודוך ג׳ והכל ישבחוך ד׳ והכ״ל יאמרו ה׳ הכל ירוממוך סלה ו׳ יוצר הכ״ל והמה מסודרים מלמטה למעלה בורא הכל רמז להיכל לבנת הספיר דכותרת ויסוד דא״ת הכל יודו״ך רמז לעליות להיכ׳ עצם השמים שבהוד א״ה הכל ישבחוך רמז לעלייתו להיכל נוגה שבנצח דא״ת הכל יאמרו רמז לעלייתו להיכל הרצון שבת״ת דא״א הכל ירוממוך רמז לעלייתו בהיכל הזכות מגבורה יוצר הכל רמז לעלייתו בהיכל אהבה שבחסד דא״א כמו שביאר רבי׳ הקדוש ז״ל.

ונוסח הוד אל אדון סיפר בשבחו הרש״בי ז״ל בפ׳ ויקהל תושבחת׳ דא איהו ברזא דכ״ב אתוון עלאין קדישי דמתעטרן באבהן וברתיכא עלאה קדישא׳ אתוון זעירין אילין איכון כ״ב אתוו׳ דאיכון בעלמ׳ תתא׳ והכי איכון א״ל ב׳רוך ג׳דול ד׳עה ולא אית בין תיבה לתיבה רווחא אהדרא אלא את רשימא בכל תיבה ותיבה ובעלמא עלאה אית רווחא וסטרין קדישין בין את לאת ודא איהו תושבח׳ על תשבחתא דאתוון עילאין דיומ׳ ז׳ קא משב׳ ואמ׳ למלכא עלאה יוצר בראשית כד תושבחתא דא סלק׳ לעילא שתין רתיכין עלאין מזדמנן ונטלי להאי תשבחתא מעמא קדישא וסלקין לה לאתעטרא בה בכמה רתיכי׳ עלאין. די ממנן בכל איכון נהיקי דבג״ע כולהו מתעטרן בתושבחתא דא וכל איכון רתיכין וכל איכון משריין דנהקייא כולהו סלקי׳ בתושבחתא דא עד רזא דכורסייא ע״כ ויתבונן המשכיל לדקדק הטב בקריאתו כי גם הוא במספר במשקל הכל מכוי וב׳ הרוזים הראשונים א״ל בכי ה׳ תיבות ושלאריתם בכי ד׳ תי׳ וב׳ אחרונים בכי ו׳ תיבות כמ״ש בזוהר תרומה דק״לב ע״א ז״ל שבחא דשבת דאיכון אתוון דשב׳ אל אדון על כל המעשים ברוך ומבורך בפי כל נשמ׳ אילין אתוון בחמש חמש תיבין דאיכון ז׳ תרעין דעלמא דאתי תרין אחרנין די בסופ׳ שי״ן תי״ו

איכון

איכון בשית שית תיבין דאיכון ו׳ סטרין דעלמא דאתי ונפקי מתמן כגון שבח יתנו לו כל צבא מרום תפארת וגדולה שרפים וחיו׳ ואופני הקדש אילין ב׳ אתוון בשית שית תרי אתוון קדמאי בחמש חמש וכולהו שאר אתוון די באמצעיתא כולהו בארבע ארבע וכו׳ וכתבתי זה יען הן רבים עתה ע״ה טועים בשפה ביתא זו ואומרי׳ בחרוז הא׳ ברוך הוא ומבורך ולפי מ״ש בזוהר שצריך להיותב׳ אותיות הש׳ ק והבי״ת בכי ה׳ תיבו׳ אם יאמרו ב״ה הו״ל בכי ו׳ תיבו׳ ומתעתעי׳ במשפט האורי׳ וכפלה שגיא׳ זו בפיהם בעבור היות תיבת ומבורך מתחלת בוא״ו שורק ובמבטת הקריאה הוא במבטת הוא ושנו בין ו׳ שורק של ומבורך לתיבת הוא ואם המשכיל ישכילהו וידקדק יפה יפה בו בקריאה נאמנה לבל יתעתע שפר מעל׳ המדו׳ אשר גבלו ראשונים ויאמר סובבים הודו וגם יאמר שרפי׳ וחיות ואופני הקדש במספ׳ סדר העולמו׳ מלמעלה למטה בי״ע:

ותקנו לומר לאל אשר שב׳ וכו׳ על כי אמרו באגד׳ שבר׳ הק״בה שר לכל בריה ובליל שבת בראשי׳ ישב על כסא כבודו וקרא לכולם ובעמדם לפניו עמד מכסאו והושיב בו שר של שבת וכראותם כך עמדו ואמרו שירות ותושבחות לשר של שבת מזמ׳ שיר ליום השבת אמ׳ הקב״ה לו אתם אומרין שירה ולי אין אתם אומרים שירה כיון שעמ׳ שר של שבת כך כי טוב בעיני הק״בה לומר שירה לפניו ירד מן הכסא ונוח ואמר טוב להודות לה׳ ועכו כולם ואמרו ולזמר לשמך עליון וכלפי זה אנו מזכירים פה מה שנתעלה וישב אז על כסא כבודו ושאנו משבחי׳ ומהללים לאל אשר שבת לא לזולתו.

ולפי סודן של דברים על המלכו׳ שמים ידבר שבשא׳ הימים היא פעם בעשיה פעם ביצירה וביום הז׳ עולה אל הברי׳ ועל כי הבריאה עצמה עולה במקום האצי׳ יאמר בספר הנוסח הזה וביום הז׳ נתעלה וישב על כסא כבודו באצילות:

ויתר דברי היוצר הכל כאשר לכל כסדר החול וכהגיע תור קריאת ק״ש יתקדש בכוונתו להיות מייחדים יחוד הקדוש יחד הש״ץ עם הקהל ולא יאריך הש״ץ בנעימה כמו שביארנו למעלה. ולתקון מאה ברכות דשבת יש לכוון בט״ו ווי״ן דאמ׳ ויציב ולב׳ ההי״ן של הד״בר ה׳ זה העולים ק׳ לעומת ק׳ ברכות דשבת. כן היה אומר אדוני אבי מורי ז״ל וכהגיעו לסמוך גאולה לתפלה באורו יראה אור לקבל תוס׳ הרוח מיו׳ השב׳ כמו שהגיד הרב ז״לה. ושוב יתקדש בכוונ׳ ישרה להתפלל סדר הז׳ ברכו׳ של שבת ואומר בה ישמ׳ משה במתנ׳ חלקו. ופשוטו שהשב׳ ניתנה ע״י משה ובשב׳ נזכר לשון מתנ׳ כמ״ש כי נתן ה׳ נתן לכם את יום השב׳ ולזה ישמח משה במתנ׳ חלקו מה שלא זכו האבו׳ ופוב א׳ מהכבואי׳ שנתנ׳ תורה ע״י ובמדר׳ אגד׳ אמרו בשע׳ שיצא משה וראה בסבלו׳ אחיו במצרי׳ שלא היה להם יום

מנוחה

מנוחה נתקש׳ הדבר בעיניו מאד והלך אל פרעה וא״ל אדוני המלך אדון שיש לו עבדים הוא רוצה בקיומם ואתה רוצה לכלו׳ עבדיך א״ל היאך א״ל מתוך שאת׳ משתעבד בהם תמיד בלא מנוח׳ הם כלי׳ תן להם יום א׳ בשבוע שינוחו בו ויסבלו עול השיעבוד א״ל בחר להם אתה איזה יום שינוחו בו א״ל משה תן להם היום ששולט בו מזל שבתאי שכל מלאכה שעושה בו לא תצליח מיד נתן להם יום ששולט בו שבתאי והיו נוחין בו בכל שבוע וכשיצאו ישראל ממצרים נתן להם הקב״ה את השבת ביום ששולט בו שבתאי כיון שרא׳ משה שהסכימה דעתו לדעת יוצרו שמח שמחה רבה לכך תקנו ישמח משה במתנת חלקו. ולפ״ז יהיה פי׳ מתנת חלקו הוא מה שנתן לו הש״י שכל טוב שהסכימה דעתו לדעת קונו. והרב זלה״ה ביאר בכוונתו ישמח משה במתנת חלקו כי הנה כשעלה משה להר סיני לקבל התורה נתנו לו אלף חלקים אורה וכשחטאו ישראל במדבר במעש׳ העגל נאבדו ממנו כעון ישראל וכשאר לו חלק א׳ לבד מכל האלף ואמנם משה לא חטא לשיאבדו ממנו ולכן הקב״ה השלימם לו משל ישראל והם האורות והכתרים שהיו עדיין של ישראל שהתנצלו מהר חורב ונטלן משה להשלים אשר נוטל מאתו בעבורם. ואמנם בכל ע״ש חוזר משה ומקבל אותם אלף חלקים שאבד ונוטלן בסוד תוספת שבת והוא כטוב עין חוזר כתרי ישראל להם ומאלה הכתרים יורשים ישראל תוספת שבת בכל ע״ש וז״ש ישמח משה במתנת חלקו כי ביום השבת נותנים למשה מתנת חלקו שניטל ממנו והוא שש ושמח במה שהוחזר לו. והדבר פשוט שישמח בו ומה כיון לומר ישמח משה במתנת חלקו אך הסוד הוא לומר שאינו רוצה לעכב הכתרים שנטל מישראל כי כיון שנתנו לו חלקו הוא שמח בחלקו ואינו מתאוה לחלקם של ישראל ואז הוא חוזר לתת לישראל חלקם ואינו אומר אשר כי אנכי לא מריתי והם מרו את דברו ובכבר אני זכיתי בחלקם אקח חלק שלי ושלהם. כי עבד נאמן קראת לו ולכן כל כתרי ישראל שהופקדו בידו מחזירן לישראל וזהו כי עבד נאמן קראת לו. וביאר מה היה מתנת חלקו ואמר שהוא אותו הכליל תפארת אשר בראשו נתת בעומדו לפניך על הר סיני ונאבד ממנו בירדתו מן ההר וב׳ לוחות אבנים הוריד בידו לבד ונוטל ממנו אותו הכליל ת״ת וזהו מתנת חלקו שנטל עתה ביום השבת:

ותקנו זה בתפלה ללמד דעת את כל אנשי ישראל ממנו ירא׳ו וכן יעשו לוותר כל אחד משלו של חברו כל הימים וביותר ביום השבת שצריך האדם להאריך אפו בו ביום ולהיות עניו בתכליתו להעביר על כל פשע לכבוד קדושת היום שלא לבא ח״ו לידי עמל וכעס דאוקיד אשא דגיהנ׳ ומאבד את הנפ׳ והרוח והנשמ׳ השורים בתוספת עליו וע״כ תקנו לומר בסמוך פסוקי ושמרו בני ישראל את השבת וכו׳ שהוא אזהרה לשמירת הנשמה

היתירה

היתירה כמ״ש בזוהר וע״ד כתיב בההיא נשמה יתירה שמירה ושמרו בני ישראל את השבת שומר שבת מחללו וכו׳ שהו זהרנו להיות ארך אפים לשמור את הנשמה יתיר׳ שלא תסתלק מאיתנו בעונינו כי כאשר יכנס החיצוני תסתלק ממנו הקדושה ח״ו וע״כ תיקנו אחר ישמח משה שבו ביארנו גודל ענוותנותו והיותו מעביר על פשעי ישראל כך יכהנו כל אנשי ישראל ושמרו בני ישרא׳ את השבת וממנו יראו וכן יעשו לאתנהג בתכלית הענוה והחנינה איש ברעהו כי ע״כ לא נתתו ה׳ אלהינו לגויי הארצות ולא הנחילו מלכנו לעע״א שעברתם שמורה כנח זואין להם חנינה. ואשר בת עלומות חכמה סוכר הרזים יכין לו להביט אל האלהים בהוד הדר תפארת תפלה זו עול״ת שבת בשבתו על עול״ת התמידין. דולי גדולים אביר יעקב ורחל המעטירה אשר יחדיו יהיו תמים מלמעלה עד מקום חג״ת ז״א ורחל הקדוש נקדש בקדש פנימה ופנה לסובב ברכות שדים ורחם וירש אותם ויעל גם עלה ולו ישב במקומה בס׳ ת״ח׳ אבותיך יהיו בניך ואור לברכה ראשונה תתנשא חכמתו ותעלה בכתר או״א ובשניה תתנשא ותעלה בינתו בהודם ובג׳ תתרומם הדעת ותעלה ביסודם ובד׳ התתן זולת אמרתו ארץ מאורות גולות הכותר ות לכתר הכלה נאה וחסודה ועל סוד הזה נוסח ישמח מש׳ הנה נדרש ישמח משה הוא החתן השמח במתנת חלקו כי אחר שנוט למנת חלקו וכוסו במוחין ומקיפין שהם שלו יהיה לו עוד תוספ׳ מתנת המאורות הגדולים א״וא כי הוא עולה אליהם כמו שביארנו לא כן ביתר הימים כי עבד נאמן קראת לו שסוד הייחוד יהיה ע״י מט״ט וזהו כי עבד נאמן מט״ט קראת לו להזדווג ע״י ואל מנחתו לא שעה משא״כ עתה בשבת ומזכיר בה ושמ׳ רו סוד הנוקבא לכלל מדת לילה במדת יום. והאומר זכר למעשה בראשית לא יהכם כי אין החתן עתה כמו במעשה בראשית עם הכלה כי הוא במרומי ערץ או״א והיא מתרפקת על דודה ותירש מקום קדשו ואומר עתם וינוחו בו כאשר עיקר עליית היום הוא בו ולא בה. ואור לברכה ה׳ חסד החתן יסיה מוסך להאיר אל עבר פני חכמת הכלה ובששית עוז גבורתו יהי מוסך להאיר אל עבר פני בינת כלתו ובשביעית פאר תפארתו יהי מוסך להאיר אל עבר פני דעת הכלה:

ומשפט האורי׳ בשמו׳ אה״יה יה״ו ומרגלן המ׳ במשפ׳ הערוכי׳ בתפל׳ הערבית אפס במשפט האורים בנקודות השמות עבידי רבנן דמשני ובפל שניאה בהם ואערכם לפניך במשפטם:

ברכה א׳ הוי״ה בראש׳ ובסופה נקוד קמץ בשניה בפתיחתה במשפט המפורש בערבית והו״יה שבסופה כולה פתח בג׳ הויתה נקודה חולם ודקא׳ בד׳ הויתה נקודה כולה צירי משולבת באהיה בה׳ ובו׳ ובז׳ הם במשפט הנקודות הערוכי׳ בם בתפלת ערבית ואל

תפן

תפן אל יתר משפטי הכוונות אשר באו ביאור הסידורי' אבל לא רודו מגווית הא"רי ז"ל וא"כ הוא דלא לוסיף עליה כאשר הורתיך דעתי בחבור הזה כמה פעמים :

וחזרת התפלה גם היא כבכדו' מדובר בה בברח העודף יתר גדול מאד על הנאמרת בלחישה כי בה תתרומם ותתנש' קרן חתן הנעים לעלות לחג"ת חברות או"א ונוסף גם הוא עוזו אביר יעקב ורחל אשר גדיל'ים יעשו למו לעלות עד החב"ד דז"א ונעשים לו במקום כח"י כמו שביאר רבינו ז"ל כי ע"כ יכין לכוין בהם ע"ד מה שכיוון בלחישה בבחינות ההם איש איש על מקומו יבנו ובהנשאם עתה בשיעור קומתו הנשגבה יעוז פאר זוגם מאד וזיוגם עולה יפה ויתפאר המלך בת"ת מפואר כאשר היתה נאמנה אתו כי על כל אלה יאותה ליראי ה' ולחושבי שמו לכונן את לבבם בתפארת רום הדרה בל יחטיאו אל השערה מאין פנות אנה ואנה כאשר פשתה המספחת הזאת ברבות בני עמינו ביתר הימי' ובשבת יות' מהם לערוך שיחתם בחזרת התפלה ולדרוש לכל חפציהם ביום חתונתם וביום שמחת לבם בעת ההיא ועל משרתי הקהל חרה אפו למעלה החכם כה"ר מנחם לונזאנו וכתב מאנה הנחם נפשי על מה שנוהגים בקהלותינו לתת מנה לאיש יהודה ע"מ שיכתוב ידו שאין לו חלק באלהי ישראל וזהו השמש שמשכירים אותו הקהל ואינו יכול לקיים לא מצות ציצית ותפילין ולא קרית שמע ותפלה כי הוא צריך לתת לזה תפילין ולזה טליתו בעוד שקורין קרית שמע או כשחוזרים התפלה ועורך שיחתו עם הפרנסים כמשפט הקרואים והמצות בשבתות ובחגים ובמועדים בעת חזרת התפלה ומחלל תפארת רום כוונת התפלה מאתו ומאנשי הקהל ואפילו הקטן שבכנסת ישלחנו בשליחותו או להביא ילד או להוליכו ולפעמים הוא צריך לחלל שבתות וי"ט ע"ד מקום שהשמש דש בעירו כאילו אין לו חלק באלהי ישראל ולא חלק במצותיו ועבודתו ח"ו כי על כל זה ראוי לאדירים עם פרנסי הקהלות בבואם לקבל שמש הכנסת להתנות עמו בכל משפטי התנאים שלא יוציא עצמו מן הכלל ח"ו ולהיות עומד לשרת את הקדש פנימה לא זולת שלא יחלל את מקדש ה' בשיחה מול האלהים חלילה וכ"ש בשעת התפלה ושלא תנתן טלית ותפילין בעוד שקורין ק"ש וחזרת התפלה ואם א"א לו לא יתפלל עם הצבור ויקדים או יאחר לומר תפלתו שלימה לפנות לו בעת מתפללים בצבור וזו היא דרך ישרה שיבור לו להקדים לפני התפלה בעזרת בית הכנסת יחד עם פרנסי הקהל לדרוש לכל חפציהם בשבתות ובמועדים ולא יחלל את מקדש ה' לדרוש מאתם בעת חזרת התפלה או אפילו שלא בשעת התפלה אשר כבר אמר איסר הרשב"י ע"ה לאמר לא יחל דברו אפילו בהיכל כי כנשתא והשוכן בבית הזה יתן בלבם לשמוע דברי חכמים :

ואישי

ואישי ישראל את קדוש ישראל יעריצו בתפארת רום קדוש' שבחזרת התפלה אשר מרוממת היא בתפארתה עתה בשבת יתר על שאר הימים וכתיב בתשובות הגאונים ז"ל שאין בני א"י אומרים קדושה אלא בשבת דכתיב גבי חיות הקדש שש שש כנפים לאחד וכל כנף אחד אומר שירה א' ביום בששת ימי המעשה וכשמגיע שבת אומרים החיות לפני המקום רבש"ע אין לנו כנף עוד והקב"ה משיב להם יש לי עוד כנף בארץ שאומר שירה שנאמר מכנף הארץ זמירות שמענו ועל כן יש לאומרה בניגון ובשפה ברורה ובנעימה קדושה. ואין הלל בשבת אף שחלוקה בקרבנותיה דלא אקרי מועד כמ"ש בשני דערכין דף י' ואשר הוא חולה או בחלום תעניתו מותר לו לטעום בשבת בין יוצר למוסף דאכתי לא מטא זמנא דקדושא רבא :

פרק יב

רבותינו הקדושי' תקנו לנו סדר מטבע הברכו' ויסדו בשפ' נוסח ברכת המצות לאמ' בהן אשר קדשנו במצותיו וצונו להורות כי בעוז הדר מעשה המצות תתקדש הנשמה ותתלבש באור חדש אשר באותו המלבוש תתלבש בג"ע התחתון וזה היה תכלית ירידת הנשמה בעולם השפל להלביש השכים עם עדנים ולהאירה לפנות בוקר כמ"ש בזוהר פרשת ויחי ונעתיק אותו בפרקים הבאים בס"ד. וזה ביתר הימים לכבוד הימים לכבוד הוד הדר הנפש העיקרית שבו וגם הוא יגדל ויוסיף תת כחה לה בכח סגולת מעשה המצות ואולם הנשמ' יתירה של שבת אין לה חלק בם כי לא היתה באמנה אתו במעשה המצות ביתר הימים והיא עכ"פ טעונה מלבושי' ותכשיטים כחברתה כי למה תגרע לתת הצעיר' לפני הבכירה אטו לא תהא כהנת כפונדקית כי על כן יאותה לכל אחד מאישי ישראל להתחזק במצוה ביותר במעשה המצות בעצם יום השבת מן הבא ליתן מנחה לנשמה יתיר' צפירת צבי תפארה ושימח את נשמתו אשר לקח להיות כלה ושמחה בגוונים שלא תכשיטין הן לה ובכן תהיה רדופה לבית אביה לאמר כל מה שטרח בע"הב לא טרח אלא בשבילי ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ ותוסיף תת כחה להשביע בבחינות חברות בית אביה את נפשותם ולרומם קרנם בשמים ממעל וזה חזיתי בקצת קהלות שעברתי בהם מנהג אנשי הקהל אחר חזר' התפל' מוכרים פרנסי הקהל מצות כבוד ס"ת ותכשיטיו כגון פתיחת הארון להוציא ס"ת ולעטר ס"ת ברמוני זהב וכסף ולהביאו לפני התיבה ולגללו הס"ת ותכריז שמש הכנסת

כך וכך נותנים בעד פתיחת הארון בעד וכו׳ ואותו שמעלהו בדמים נותנים לו המצוה הזאת עד מוכרם אותם עד תומם.

ואנכי אמרתי אליהם כוונתכם רצויה באמת באשר כל אחת מהנה סולם מוצב ארצה וראשם מגיע השמימה כמ״ש הרב ז״ל כי סוד פתיחת הארון הוא סוד בקיעת דאורות הכתר אם לבינה והחסדים שלה מתפשטים בעוז התפארת וממנו יצא הס״ת סוד יסוד אב הרחמים כתון בתיקון סוד יסוד תפארת ישראל ועליו ישיתו שני רמונים סוד גולות הכותרות העומדים עליו ובהיותו על התיבה פותחים אותו סוד צדיק יסוד התפארת אשר תוקע להוציא המאור הגדול יסוד אב הרחמים הרמוז בתוכו אל אביר יעקב ורחל החונה. כללו של דבר כי כל אחד מהנה הכנסות פה עמנו היום פנה למעלה במאורות הגדולים למעלה ובעת בשבת שבו ניתנה התורה יש אתם איסו״ר כולל ואיסו״ר מוסיף במעשה המצות האלה להעריך ולהאדיר המאורות ההם בסוד יתר גדול מאד ומן השפע הגורא ההוא ישפיע על נפש האיש הישראלי ולהשביע בצחצחות הנפש היתירה עד להפליא: ומה גם כי ילוה אליהם מעשה הצדקה בעלות במחיר כסף מעשה המצוה ההיא. לחזק את בדק הבית ולכל אשר יצא על הבית לחזקה. ולמרביצי תורה שבקהלם ההיא אשר אין צדקה רבה מזאת כאשר חכמים הגידו אם ביקשת לעשות צדקה עשה אותה עם עמלי תורה כמו שהארכנו בפר׳ ג׳ דחנוכ׳ ע״ש ובשאר הימים מספר התקונים לתפלה הוא מעשה הצדקה כמ״ש הרב. והן עתה בשבת שאין שם צדקה מה טובם ומה יופים של המתנדבים בעם לקנות במחיר מעשה המצוות האלה ויהיה מעשה הצדקה שלום וכה ענני החכם המופלג בחסידות כה״ר משה די סיגוביא נר״ו בהיותי בברוסה שמשעם זה תיקן בקהלתו למוכרם מידי שבת בשבתו. ואנכי אמרתי לו כי לא יקובל התוספת אם לא יעשה האדם הקונה בתוספ׳ ההוא צדק יבר לא יכשל בה ואם לא כמנא תקנתו קלקלתו. והכר זה המצוות מישיתן יותר הוא יזכ׳ בה דמי למקח וממכ׳ כמ״ש רש״ל בפ״ה דר״ש ומסיק שם והמחוור בעיני כמו שנהגו חסידי איסטריך דכל מה שהוציא מפיו ליתן נותן לצדקה אפילו קנה חברו המצוה ואז הוי בקצינת דמים לצורך מצוה ולא דמי למקח וממכר. ואין כל אדם יחפון בתקנה זו. והמחוור בעיני להיות הדבר נעשית על ידי פרנסי הקהל שמכירים במתנדבים בעם המה ישילו חלשים על הקדשים לאמר פ׳ יתן כך וכך בעד מצוה פ׳ ופ׳ יתן כך בעד מצוה א וכן מידי שבת בשבתו יהא חוזר חלילה וזו היא דרך ישרה לא יכשלו בה ונראה לכל יראי אלהים לשמוע דברי חכמים אף כי ידעתי כי לא נכנסו דלתי ההתר בזה ברוחק. ויעמוד הס״ן על התיבה ויאמר בקול ששונים ובנעימה קדוש׳ אתה הראית

לדעת וכו׳ כי מסוד עתה בשבת׳ שבו נתנה תורה ואז נתגלה יסוד אב הרחמים הנקרא אתה בסוד כי אתה אבינו וראוי לאומרן כל הפסוקים ההם. והפותח שערי ההיכל יבואר בשפתיו לאמר זה השער לה׳ צדיקים יבאו בו אוהב ה׳ שערי ציון מכל משכנו׳ יעקב יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב ה׳ שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל ופדויים׳ ישובון ובאו ציון ברינה כו׳ ויטול הס״ת ביד ימינו ויתננו ביד חזן הכנסת ואף הוא יזהר לקבלו ביד ימינו ומצטרין את ספר תורה ויש לכל הקהל לישא את קולם ולזמר נאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו וכו׳.

ובזוהר פ׳ ויקהל ד״ר״ו ז״ל א״ר״ש כד מפקין ס״ת בצבורא למקרא בה מתפתחי תרעי שמיא (פי׳ מתפתחי תרעי שמיא אינו כפשוטו אלא היינו השערים שהם בתוך השמים בסוד נ׳ שערי בינה ומש׳ נגלה ע״ק שהוא סתים מכלא וז״ש מתפתחין תרעי שמיא אלו השערים הנז׳ שהם בתוך השמים) דרחמי ומעוררין את האהב׳ לעילא ואבעי ליה לב״נ למימ׳ הכי בריך שמי׳ דמארי׳ עלמא בריך כתרך ואתרך וכו׳ וכבר נדפס בכמה סידורים בכמה שגיאו׳ והילך יושר שער נוסחו.

בריך שמיה דמארי עלמ׳ בריך כתרך ואתרך יהא רעותך עם ישראל עמך לעלם ופורקן ימינך אחזי לעמך בבית מקדשך ולאמטויי לנא מטוב נהורך ולקבלא צלותנא ברחמי יהא רעוא קדמך דתוריך לן חיין בטיבו ולי אנא פקידא בגו צדיקיא למרחם עלי ולמנטר יתי וית כל דילי ודי לעמך ישראל אנת הוא זן לכלא ומפרנס לכלא אנת הוא שליט על כלא אנת הוא דשלי׳ על מלכייא ומלכותא דילך היא. אנא עבדא דקודשא בריך הוא דסגידנא קמיה מקמי׳ דיקר אורייתיה בכל עידן ועידן לא על איניש רחיצנא ולא על בר אלהין סמיכנא אלא באלהא דשמיא דהוא אלה קשוט ואורייתיה קשוט ונביאוהי קשוט ומסגי למ נבד טבון וקשוט ביה אנא רחיץ ולשמיה קדישא יקירא אנא אמר תשבחן יהא רעוא קדמך דתפתח לבי באורייתך ותשלים משאלין דלבאי ולבא דכל עמך ישראל לטב ולחיין ולשלם.

ואומרו בריך כתרך ואתרך נ״ל שעל יסוד אבא המלובש בתוך יסוד דאימא קאמר וזהו כתר״ך ואתרך ושאר דבריו מבוארים מאיליהם וראוי לכל איש ישראל לאומרו ועיקר הוסדו א״א רק ביום השבת כדמשמע ממ בזוהר שהעסק שם בדוא דשבת דוא דס״ת דיומא וכ״לי וכתר הכי אמר ר״ש כד מפקין ס״ת וכו׳ והיי אסהדותיה דמהרח״ו ז״ל שכתב ראיתי למורי ז״ל שהיה נוהג לומר בריך שמיה דמאריה עלמא כשהיו מוציאים ס״ת מן ההיכל בשחרית של שבת ע״כ דמשמע דבימות החול לא

היה מקפי׳ עליו ׳ ואותה שאמרו לעול׳ לא ישאל אדם צרכיו בלשון תרגום היינו דווקא ליחיד אבל בצבור כל בי עשרה שכינתא שרייא ואין קפידא לומר נוסח תפלת בריך שמיה המיוסדת בלשון תרגום ומשעה שפותחים הארון צריכין כל הצבו׳ לעמוד ויביטו בו משעה שמוציאי׳ אותו מן הארון עד בואו אל התיבה ואל יעסוק בצרכי עניניו בעת ההיא כי הוא ביזוי לתורה ומדרך חסידים המפורסמים ללותו עד התיבה אך מי שאינו מפורסם בחסידות לא יעשה ככה דמיחזי כיוהרא כמו שביאר מהרא״ו בכמה מקומות רק מי שיראת אלהים נגע בלבו ילווהו מע׳ אבל מ״מ מי שהיה לו מצות הוצאת ס״ת מתוך הארון מצוה עליו ללוותו עד לפני התיב׳ ועיקר גדול הוא לחב׳ הס״ת בשתי זרועותיו ולנשקו בשיקין דרחימו ולא כמו שנוהגים ליגע ביד ולנשוק היד כי זה מנהג בורות וחכמי המדע בקל ישכילוהו כי כן ת״ת ישראל סוד התורה נתון בין החסד ובין הגבורה מבריח מן הקצה אל הקצה ולרמז זה יחבקנו גם הוא בזרוע ימין ובזרוע שמאל ויאמר שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני וסימניך תכבדך כי תחבקנה ובשעת הנשוק יאמר מי יתנך כאח לי וכולי׳ אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבוזו לי והמביא אותו אל התיבה בבואו לפני התיבה יאמר מגדל עוז שם ה׳ בו ירוץ צדיק ונשגב וסוד הדבר כתבא׳ בזוה׳ שלח לך דף ע״א ז״ל מגדל עוז דא תיב׳ וס״ת דאיהו עוז לשואה ליה בתיבה ולאפקא ליה מנו היכל דיוקנא דהיכל פנימאה דמיניה כפקא תורה והוא מגדל עוז שם ה׳ איהו ודיוקנא דיליה ואצטריך בשית דרגין בו ירוץ צדיק במאן במגדל וכו׳ וראוי לכל הרד לדבר ה׳ לשית לבו בשורשי הדברים למעלה מפנימה באו בסגנון זה ולא באופן אחר ויתקדש במעוזו וגם כל העם מורא יעלו על ראש׳ כי כאשר מוציאין הס״ת ומצלין אותו לתיבה יהרהרו בתשובה וישיתו את לבם כי ס״ת הוא הצד לכל באי עולם כמ״ש בראשון דע״ז לעתיד לבא הקב״ה מביא ס״ת בחיקו ואומר כל מי שעוסק בתורה יבא ויטול שכרו ואוי לאותה בושה לאותם שרפו ידיהם מן התורה ומהחזיק בלומדיה מה יעשו כי יקום אל וכי יפקוד מה ישיבוהו כי ס״ת יתבע עלבונה כמאמר החסיד אוי להם לבריות מעלבונה של תורה וישיתו את לבם בעת ההיא כי בזכות התורה הוא הקיום וההעדה שיש לנו בגלות המר הזה כבשה א׳ בין כמה וכולי׳ וגם קיום כל העולם בכללו תלוי בה כמאמר הכתוב אם לא בריתי יומם ולילה וכו׳ ובכן בשיתם כל אלה נגד עינם יכוף כל איש כאגמון ראשו לפני הס״ת ויעמוד באימה וביראה ואז כל העם אל ספר התורה ׳ וכשפותחים אותו לפני העם יכרע וישתחוה לפניו כעבד לפני אדניו ויודה לאדון הכל שבחר בנו מכל האומות וזכנו בתורתו התמימה ויאמר נגד כתב הס״ת כשיהיה נגד פני וזאת התורה וכו׳ תורה צוה לנו משה ׳ ומצוה להראות פני

הכתב

הכתב לעם העומדים לימינו ולשמאלו ומחזירו לפניו ולאחריו שמצוה על אנשים ונשים לראות הכתב ולכרוע ולומר וזאת התורה וזה לקבל האור היוצא מהס״ת ומ נהג הרב ז״ל היה ללוות את הס״ת ׳עד התיבה והיה נשאר שם עד שהיו פותחים התיק ומראים התורה לצבור והיה מסתכל היטב באותיות עד שהיה יכול לקרותן והיה אומר שנמשך אור גדול אל האדם ע״י הסתכלותו בס״ת מקרוב עד שיוכל לקרות האותיות היטב :

ואשר הוא מחכמי המדע יכוין בראייתו בו כי הס״ת הוא סוד ז״א ואין בו רק אותיות ואין בו טעמים ונקודות כי כל יש לו נתן לנוקבא הנקרא׳ בית הכנסת הגדולה ולא נשא׳ לו שא כלתי אם גוייתו בסוד וכל אשר לאיש יתן בעד נפ״שו היא הנוקב׳ נפש דוד ובבחינת האותיות והתגים שבו יתבונן בקדוש׳ מחשבתו כי האותיו׳ הם סוד הכלים שנשברו וחונה להם על ראשם להאיר להם עומדים האורות והם סוד התגין ויאמר וזאת התורה אשר שם משה סוד יסוד אבא כנודע ואנכי כהגבתי לומר גם פ׳ ויקם עדות ביעקב ותור׳ שם בישראל כפי מה שביאר בו הר׳ ומביים בשבא תורת ה׳ תמימה וכו׳ עד גם עבדך נזהר בהם בשומרם עקב רב ׳ **ויתבונן** המשכיל בסוד ז׳ העולי׳ עתה בשב׳ לס״ת שהמה לעומ׳ ז׳ תחתונות דעצמות דז״א המלבושים הב׳ פרקין תחתונים דנצח הוד יסוד דא״א אשר עתה יאיר אל עבר פניה׳ מאור הגדול ז׳תחתונו׳ דאבא שבחינת הכלים דז״א עד פה עלו בסגולת הדר התפלה ׳ וראוי למשכיל לשית עין שכלו עליהם איש על דגלו ׳ **הכהן** חסד דז״א שבו פ״ב דנצח דאבא **הלוי** גבורה דז״א שבו פ״ב דהוד דאבא **הישראל** ת״ת דז״א שבו פ״ב דיסוד דאבא וכתב הרב ז״להם שהשלישי אורו יתר גדול מן האחרים יען שב׳שלישים דפרק יסוד זה דאבא המה מאירים בגילוי רב יותר מאימא אמנם השנים אחרים אשר המה לעומת נ״ה דאבא המה נעלמים ונגנזים בנ״ה דאימא ׳ **ובן** הד׳ שהוא נצח דז״א שבו פ״ג דנצח דאבא ׳ **ובן** הה׳ שהוא הוד דז״א שבו פ״ג דהוד דאב׳ ׳ **ואולם** הששי אורו יתר גדו׳ מאד כי הוא סוד יסוד דז״א כולו מגולה מיסו׳ אימא כנודע שיסו׳ אימ׳ קצר מיסו׳ ז״א ואינו מגיה אפס עד ת״תדז״א ׳והשבע׳ הוא בסוד עטר׳ דז״א אע״פ שאורו מגולה להיותו בסוד נוקבא היא גרועה מכול׳ כי ע״כ אמר הכל עולים למנין ז׳ אפילו נשים כי הם סוד הז׳ הזה כמו שביאר הרב זלה״ה :

ובולא רמיזא בחכמתא בזוהר ויקהל דף ר״ס ע״ב ככל אשר כתבנו ז״ל ׳ רזא דס״ת ביומא דא הא אוקמוה תנינן כתיב ויקראו בספר תורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא והא אוקמוה רזא

דאיכון

דאימן פסוקי טעמי ומסורת וכל אינון דיוקנין ורזין עילאין
כלא אתמסר למשה מסיני אי בכל הכי דיוקנין אתמסר
אוריתא למשה ס״ת דאיסו בכל אינון קדושאן אמאי איהו
חסר מכל הכי תקוני׳ ורזין דאתמסרו ליה למשה באוריתא
אלא רזא דא כד כורסייא קדישא מתעטרא ואתכלילת
בתור׳ שבכתב כל אינון דיוקנין וכל אינון טעמין ומסורת
כלהו עאלין בגניזו ואתרשימו בגו כורסייא קדישא ואינון
דיוקנין דאעיל אוריתא דבכתב באוריתא דבע״פ ובהו
אתעברת כאתתא דאתעבר׳ מן דכורא ואשתארו אתוון
עילאין לחודייהו בקדושייהו כדקא חזי ולאתחזאה בבי
כנישתא דהא אתברכ׳ ואתעטרת כורסייא מרזא דתורה
שבכתב ותמן אעיל כל דיוקנין ואיהי אתקדש׳ מיניה בעי
לאתחזאה באתוון בלחודייהו כדקא יאות וכדין כלא
אתקדש בקדושה עלאה כדקא חזי כל שכן וכל שכן בהאי
יומא בעי לסלקא ז׳ גוברין דאינון רזא דאוריתא לקבל ז׳
קלין וכו׳ עכ״ל. ש״מ תרתי ש״מ שתכלית הראות הס״ת
אל כל העם הוא להורו׳ על הייחוד כנז׳ במאמר ולאתחזאה
בבי כנישתא דהא אתברכת כרסיי׳ מרזא דתורה שבכת׳
ואעיל בה כל דיוקנין כסוד כל אשר לאיש יתן בעד נפשו
כנז״ל וש״מ טעם היות ז׳ לקבל ז׳ קלין והוא הסוד הז׳
תחתונות דזא דאקרון קלין כאמור והיכא דאפשר אין
לעלות יותר מז׳ אבל איסור׳ ליכא שהרי שניכו אין פוחתין
מהם אבל מוסיפין עליהם וגם לענין הסוד אין בכך כלום
דמאחר כי הז׳ המה לעומת הז׳ מדות הנז׳ הנה היוד ב
ספר ברור אמרו כי כל מדה היא כלולה מעשר כי אין קדוש׳
פחות מעשרה והרי כאמר ראיתי והנה מנורת זהב כולה
ושבעה נרותיה עליה ודרז״ל אלו ישראל וינם הז׳ ונאמר
ז׳ וז׳ מוצקות לנרות אשר על ראשה וכזה יהיה מכוין
העולה בתוספת ולא יחוש משום ברכה שאינה צריכה
להמשיך תוספת ברכה מההוא מקורא דברכאן עילאין
ומ״מ ראוי לחוש לטורח צבור שלא להרבות בקריאה
עדף יותר מדאי. ומורי כל״ו היה אומר שטעם שתקנו
שבעה בשבת שאם אירע לאדם אונס ולא בא לבית
הכנסת כל שבעה ולא שמע ברכו יאזין לשמוע ז״פ ברכו
מאת המברכים ויצא י״ח כאשר השבת כולל בו הז׳
הימים כמ״ש בזוהר ויש בו מהתקין ליתר הימים. והא
היה אומר כשהיו קוראין אותו לעלות לס״ת וגם לכל
תבולים בכהן היה אומר דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך
ובלוי היה אומר דור לדור ישבח מעשיך וגבורתך יגידו
ובישראל ועתה ה׳ אלהינו מודים אנחנו לך ומהללים לשם
תפארתך וכה׳ ה׳ אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה
וכה׳ ה׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך
על השמים:

ובששי היה אומר מגדל עוז שם ה׳ בו ירוץ
צדיק ונשגב וביארו בזוהר פ׳ שלח לך

דף קס״ד ז״ל ר׳ כרוספדאי חמיד לבא פריש האי קרא ועד
לא ימתל׳ ופריש שפיר מגדל עוז דא תיבה וס״ת דאיהו
עוז וכו׳ בו ירוץ צדיק כמאן במגדל או בס״ת אלא קרא
דריש בהאי ובהאי כד דרש במגדל אצטריך צדיק דא
דלהוי חזן הכנסת זכאה דקשוט ודיוקנא דצדיק עלאה כד
דריש לס״ת מאן דסליק לס״ת למקרי אצטריך צדיק וצדיק
אקרי מאן אקרי צדיק מכלהו שתיתאה דסליק מאינון ז׳
אר״ש ודאי דאיהו לא סליק כל יומוי אלא שתיתאה לאינון
דסלקין בו ירוץ צדיק בס״ת ירוץ דכרי צדיק דא ונשגב
מאן מדחילו דמלאך המות דהא אוריך יומין ונשגב דלא
יתנזק לעלמין ע״כ. הנה מפש מתבאר שפר מעלת
העולה ו׳ כי הוא כאחז במדת הצדיק וע״כ יאותה לומר בו
פ׳ זה כאמור וכך באותה מדה כמ״ש ת׳ ו׳ יבק לו וכנזכר
במאמר שסגולתו להיות נשגב דלא יתנזק לעלמין ונשגב
מדחילו דמלאך המות וגם לע״ד הוא מספר התיקונים
לתקון פגם הברי׳ להשתדל לעלות לפחות פעם א׳ בחדש
מידי חדש בחדשו והעולה ו׳ יאמר ישמח ישראל בעושיו בני
ציון יגילו במלכ״ם. לך ה׳ הגדולה וכו׳ עד לך ה׳ הממלכה
והמתנשא לכל לראש. וכשעולה לקרות בס״ת יאחוז
הס״ת עצמו ע״י המפה או ע״י טלית ולא ערום שלא יקבר
ערום ואחיזה זו תהיה בשתי ידיו יד א׳ מראש העמוד ויד
א׳ מסופו ופותח בכוונה זו לחזות מה שיקרא ושוב יכסה
אותו ויברך ויחזור לפתחו ולא יסיר יד שמאלו ממנו כל זמן
הקריאה שתכלל השמאל בימין. ואשר הדיהו כבוד ה׳
ליראיו לא ימיש מעשות פדי הן שתי ידים זוכות כאחת
י״ד ימינו לעומת הי״ד אותיות אשר תבואנה בשם אהיה
פשוט ומלא אל״ף ה״י יו״ד ה״י ויד שמאל לעומתה משבחים
י״ד אותיות אשר תבואנה בשם אהיה פשוט ומלא בההין
אל״ף ה״ה יו״ד ה״ה אשר מספר שניה׳ יחד״ם יוניאו ובהצרף
אליהם השתי ידי״ם המה יעלו למספר ש״ס והוא מספר
ספ״ר אשר ש על יקראוה״ו ולכווכ׳ זו אני נוהג לומר באחוז
בב׳ הידים בס״ת הפסוק שבשעיה ס״ס״ב וראו גוים צדקך
וכל מלכים כבודך וקורא לך ש״ם חד״ש אשר פי ה׳ יקבנו.
וכאשר יבא לקרוא בס״ת הס״ן וגם העולה יאמר:

לשם יחוד קב״ה ושכינתי׳ אנ״א שבקריאה זו
בספר תורה בטעמים ונקודות שיתוקנו
בחינות הס״ת יעלו כלים דמלכים דמיתו סוד האותיות
אבל אורותיהם מלמעלה באצילות סוד הנקודות ויתוקנו
על ידי שם מ״ה החדש סוד הטעמים והיו למאורות שם ב״ן

יוֹדְ הֵ וָוְ הֵ בניקוד הפ׳ משכה על אשר
ילקטו ושתי פעמי׳ והיה בנקו׳
סורק דילקטו **וו הו יו הו וו הו יו הו**
ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳:

ושוב יברך ופניו אל הס״ת והפיכת הפני׳ מהס״ת
איכינו נכון דמראה עצמו כאלו אינו מברך

על מה שיקרא אלא על דבר אחר דהא מראה עצמו כאילו מסלק ממנו וכן נהגו רבים מהסידים הראשונים האיתנים וחשש שלא יהא נראה כמברך מן התורה ליכא שהרי גולל ס"ת ומכסהו בשעת הברכה וגם אין לשחות כשאומר הברכה כאשר נהגו וכדו מלבן רבים לכרוע ולהשתחוות בברכת התורה שאין לשחות אלא במקום שאמרו חכמים כמ"ש רבינו יונה בסוף פ"ה דברכות ואומר ברכו והברכות בקול רם והאומרן בלחישה קרוב להיות ברכתו ברכה לבטלה שכבר ביאר ברכת התורה לעצמו ולא נתקנה ברכה זו אלא מפני כבוד הצבור וכשאין ברכותיו נשמעים בצבור יש חשש ברכה לבטלה ורבינו יונה כתב שאם בירך בלחישה שצריך לחזור ולברך בקול רם ושומר נפשו יהא זריז ונזכר לברך ברכותיו קול ברמ"ה בשמח"ה ובנהל"ה בקהל רב כל הימים וביותר ביום השבת שמ:ו' לצבור להיו' אזיהם קשובות לשמוע הברכות מפי המברכים להשלים ק' ברכות החסרות מהן בשבת וכל שאינו מברכן בקול רם גוזל להקב"ה ולכנסת ישראל ובזוהר פרשת עקב ז"ל כד פתחין אינון ברכאן לתתא לית פתחא ופתחא ולית מ:כא לעילא דלא פתח כל אינון פתחין ומכריז ואמרי בכל רקיעין דא איהו דורונא דשדר פלוני דא איהו דורונא בקיומא כדקא יאות ומאן איהו ברכה דאתיבו עלה אמן ע"כ. הנה כי עיקר הברכה כשעונו עליה אמן ויכוין בברכתו על מעמד הר סיני אשר בחר בנו מכל האומות והשמיענו דבריו מתוך האש ונתן לנו תורתו הקדושה כלי חמדתו שהיה משתעשע בה יום יום ובכל נפש היפה ילבש ששונים לאומרם בשמחה רבה בפנותו כי הציל הקב"ה אותנו מן דת הכזב והשקר ויראה בעיניו כאילו היה כפות להשליכו לכבשן האש ונפלט הימנו כי אין אש בוערת כדת הכזב והשקר והנחילנו את תורתו תורת אמת וצדק ומה שאמר נותן התורה לשון הזה כתב בספר החסידי' הטעם כי הוא יתב' נותן לנו בכל יום תמיד תורתו דהיינו כשאנו עוסקים בה ממציא הוא יתברך שמו בה טעמים ודינים חדשים ומטבע ברכה אחרונה אשר נתן לנו תורת אמת יכוין על תורה שבכתב וחיי עולם נטע בתוכינו זו תורה שבעל פה ותקנו בה לשון נטיעה ע"ש הכתו' דברי חכמים כדרבונות וכמסמרות נטועים. ואין קפידא אם החליף ברכותיו וכ"ך אשר נתן בראשונ' וברך אשר בחר באחרונה וזה מבואר. ואם אחר שבירך וקודם שהתחיל לקרות נמצא שגיאה בספר תורה והוציאו ס"ת אחר כשר צריך לחזור ולברך כל שלא קרא באותו ס"ת כלום. וכן כל שלא הראה השליח צבור לקורא בפרשת השבוע והראה לו בפרשה אחרת חייב לחזור ולברך אף על פי שבאותו עמוד עצמו פ' השבוע אף על פי כן הואיל וכונת המברך היתה בפ' אחרת צריך לחזור ולברך אבל כל שהראה לו באותה פרש' ענינה אף על פי שכבר קרא באותו מ:ום אין קפידא ולכן

האיש

האיש הירא יהיו עיניו צופיות בכונה במקום אשר ירצה וגם שלא יהא שום שגיאה באותו פסו' ראשון שיקרא כדי שלא יהא ברכתו לבטלה כל שלא יקרא אפילו פסוק אחד כאמור וצריך לקרות מעומד ואפילו לסמוך עצמו לעמוד אסור כדילפי' מקר' דואתה פה עמוד עמדי אבל לצבור אין להם לעמוד בעת קריאת ס"ת אפס בקריאת י' הדברות מעין דוגמת קבלתם בסיני וכן היה נוהג מורי ז"ל וכתב התוס' סוף פ"ק דב"ב שצריך העולה לקרות עם הש"צ כדי שלא תהא ברכתו לבטלה אלא שצריך לקרות בלחישה שלא ישמיע לאזניו וכ"ש שיש לצבור שלא לקרות עם השליח צבור הפרש' כי אם לשמוע אותה מפי השליח צבור. וז"ל הזוהר פרשת ויקהל דף ר"ו כד סליק ס"ת לתמן כדין בעאן כל עמא לסדרא גרמייהו באימתא בדחילו ברתת בזיע כלא לתתא ולכוונא לבייהו כמה דהשת' קיימין על טורא דסיני לקבלה אוריתא ויהון צייתין וירכון אודנייהו ולית רשו לעמא ולא לאחרא למפתח פומיה באוריתא וכ"ש בכ:לה אחרא אלא כולהו באימתא כמאן דלית ליה פומא והא אוקמוה ואזנ"י כל העם אל ספר התורה (ואשר הריאו בסוד ה' ישכיל שכונת העם היתה להמשיך הוד בטעמים :שבחיכתא מהאזן דא"ק שהם עיקר כל מיתת ז' תחתונים כאשר לא קבלו אור האזן הבל ג"ד קבלו אור האזן ולעומת זה אזנ"י כל העם אל ספר התורה למשוך את אור האזן) ואמרו עוד שם ואסור למקרי בספר' דאורייתא בר חד בלחודוי וכלא צייתין ושתקין כגין דישמעו מילין מפומיה כאילו קבילו לה ההיא שעתא מטורא דסיני ומאן דאקרי אורייתא ליהוי חד קאים עליה ושתיק דלא ישתמע בר דבור חד בלחודוי לא תרין דבורין לשון קדש חד וחד הוא ולא תרין ואי תרין משתכחין בס"ת גריעותא דרזא דמהימנותא אשתכח בספר תורה ובעי חד קלא מתרגם חד וכו' כלא שתקין וחד קארי דכתיב. וידבר אהים את כל הדברים האלה לאמר היה: לעילא וכל עמא לתתא דכתיב ויתיצבו בתחתית ההר וכתיב ומשה עלה אל האלהים ע"כ:

נקוט מהא גודל העונש לקורא עם השליח צבור דגריעותא אשתכח ברזא דמהימנותא ח"ו וית' מכן כי מחטיא את הרבי' ומונע מהם לשמוע הקריאה מפי שליח צבור כי עיקר החיוב לשמוע מפי הקורא בס"ת ושמע מינה נמי גודל החיוב על הש"צ שיהא בקי בטעמים שלא יצטרך שיהא אחר קורא עמו לפניו מתוך החומש כמ"ש ואי תרין משתכחין בס"ת גריעותא וכו' כי ע"כ יהא זהיר מאד הקורא לסדר הפרש' פעמים שלשה כינו לבין עצמו לבל יחטיא אל השגרה וכן סן דברי הזוהר שם ז"ל וההוא דקארי באוריתא ישוי לביה ורעותיה לאינון מילין וכי איהו שליחא דמאריה בסדור' דהכי מלין למשמע לכל עמא דהא איהו קאים כדוגמא עלאה בגין כך מאן דסליק למקרי באוריתא

באורייתא יסדר איכון מילין בקדמית׳ בביתיה ואם לאו לא יקרי באוריית׳ מנ״ל מההוא דכור עד לא ישמע אורייתא לעמא קדישא מה כתיב אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ולבתר ויאמר לאדם הן יראת ה׳ היא חכמה ע״כ וגם בתקון דף קל״ט באה אזהרה גדולה ר״ס לר׳אבריה בעניין ק׳ס״ת ז״ל וכרי בודאי איכון שלוחאי דאבורא צריכין כד קראן ס״ת דיתתכון מלין ולא ייתרון להון כהלעטה כגוונ׳ דערב רב דאתמר בהון הלעיטני נא ואי לא הוו טחנין ליה אתמר בהון ואף ה׳ חרה בעם ע״כ ובפרשת פנחס אמרו סע״ז כאמר אזהרת אבנים שלימות תבנה את מזבח ה׳ אלהיך במוצאות הפה וכ״ש שיזהר השליח צבור מאד שלא ידלג שום פסוק ואפי׳ תיבה א׳ כי מגרעות נותן בקדושת הפרש׳ ונוסף גם הוא מה שאמרו בזוהר פרשת ויקהל אסיר ליה למאן דיקרי באורייתא לפסק פרשתא או אפילו מלה יחדא אלא באתר דפסק משה פרשתא לעמא קדישא לאשלמא יפסיק ולא יפסיק מילין דפרשתא דשבתא אחרא בשבתא דא דהא בשעתא דאפסיקו פרשיין קמי קב״ה כל חד וחד אתעטרא וקאים קמיה כיון דאשלימו הכי לפסק פרשיין דכל שתא ואתעטרו קמיה קב״ה ואמר אנת משבת פ׳ ואנת משבת פ׳ בההיא שעתא קרא ליפ״יאל רב ממנא ולב״נ רתיכין קדישין דתחות ידיה ומני לון בשמושא דאורייתא וכל רתיכא ורתיכא מכיליה להאי רתיכא על פרשתא פ׳ בשבת פ׳ ורתיכא פ׳ על פרשה א׳ דשבת פ׳ וכל חד וחד משמשא לאורייתא ההוא שבת דיליה ואסיר לן לערבא אילין באילין וכו׳ ועל דא כד מתעטרא פרשתא דא סלקן איכון מלין דההיא פרשתא דאשתלים בכבוד ונטיל לון ההוא רתיכא דממנא בההוא פרש׳ וסליק לון קמיה קב״ה ואיכון מילין ממש קיימין קמיה ואמרין אנן פרשתא פלניא דאשלימו לי צבורא פ׳ הכי והכי אי אשתלי׳ כדקא חזי ליה סלקין איכון מילין ומתעטרן על כורסייא קדישא וההוא רתיכא משמשא קמיה כל רתיכא ורתיכא פרשתא דכל שבתא ושבתא וכולהו מתעטרן בגו כורסייא קדיש׳ וכהו אינהי סלקא לאתיהדא לעילא לעילא ואתעביד כלא כללא חדא כג״כ זכאה חולקיה מאן דאשלים פ׳ דכל שבתא ושבתא כדקא יאות כמאן דאפסיק לעילא עד כאן ·

הנה מבואר מדברי מאמר הנכבד הזה כי כאשר משלימין הצבור לקרות הפרש׳ היא העולה בשמים ממש עד לפני המקום ב״ה מעוטרת ועומדת לפניו ואומרת אני הפרשה פ׳ שהשלימו ישראל ואם חסר אפילו פ׳ אחד שלא נקרא כ הוגן לא מבעיא נותן פגם בפ׳ אלא גם כי אינה יכולה לעמוד לפני הקב״ה ולהעיד שקראו אותה ישראל ולכן צריך זהירות גדול אפילו בתיבה א׳ לא ידלג ולא יקרא בהלעט׳ ולא יקרא בע״פ אפילו תיבה א׳ ואם קרא וטעה אפילו בדקדוק אות א׳ מחזירין אותו

וכתבו

וכתבו בתש״מ שאם קראו הפ׳ בתפלת שחרית בשב׳ ודילג השליח צבור פסוק אחד שצריך לחזור לקרותו הוא ושנים עמו ואפילו הפטירו והתפללו מוסף חוזרים וקוראים והיא מטעם הנזכר שגורם מגרעות לפרשה לבלתי יעצור חיל להעיד עדותה למעלה והיא חסרה וגם מטעם זה אם נפל שגיאה בס״ת כשמשלים יש להוציא ס״ת אחר כשר ולהשלים הפרשה בו אף שכבר קרא בו ג׳ פסוקים לבלתי נתון גריעות בפרשה חס ושלום. כאשר לא תשלם בספר תורה כשר כמשפטה וכן הנהגתי בקהל עדתי וגם על הצבור מוטל חיוב זה לבלתי יסיחו דעתם משמוע קריאתה עד תומה ולא יחטיאו אל השורה ומנהג טוב להולכים בתמים להמתין אחר שקראו בספר תורה עד תום קריאת מי שעלה אחריו כדי שלא לאבד משמוע הקריאה ההיא כהוגן ולכן שוהין שם עד תום השני מקריאתו ויורדים בין גברא לגברא אך לא ירד שעלה כבר הבא לקרות אחריו משום כבוד ס״ת כמ״ש המרדכי ז״ל ויאחז צדיק דרכם לבלתי יאבד אפי׳ פסוק א׳ משמוע מפי הש״ץ כמשפט ואמרו במדרש תנחומא א״ל הקב״ה לישראל בני אם קורין את הפרשה בזמנה בכל שנה ושנה אני מעלה עליכם כאילו עמדתם לפני הר סיני ומקבלים אתה:

ומצוה מן המובחר שיהיה ביד כל אחד חומש ויכוון בו מלה במלה לכל דבר שהשליח צבור קורא ובכן לא יפנה מחשבתו לשום דבר אחר שבעולם כי הוא עון פלילי לדבר בעוד שהחזן קור׳ בספר תורת האלהים ואפי׳ בדברי תורה אין ראוי כ״א לשמוע הדברים היוצאים מפי הקורא ולכוין בהן כפי השגתו והמשנה מזה עובר משום כי דבר ה׳ בזה ואין ראוי להקל בדבר כלל ואפילו מי שקרא הפרשה ועבר עליה כמה פעמים ואפילו הוא ת״ח ואפילו שהוא עוסק בד״ת ראוי לו לבטל בעוד שהש״צ קורא הפרשה בס״ת שהוא כתוב בהלכתו וכל התורה כולה שמותיו של הקב״ה וכ״ש כאשר ישכיל המשכיל התקון הנפלא הנעשה בק׳ ס״ת בנקודות ובטעמים כמו שביארנו למעלה שראוי לכל בעל נפש להשגיח בזה להצטרף עם הצבור · ואל יחלל קריאתה בעיני עמי הארץ והקלים שבפנותם את בעלי תורה עוסקים בעסקיהם והגיון לימודם ופנו עורף בשמיעתה ואין חוששים לכבוד הס״ת הפתוח לעיני הכל · מקילים הם בעיניהם גם הם דברי הדת והדין ועוסקים גם הם בהבליהם ובשיחת חולין ואינם חוששין לשמוע ומהם נעשו אבות ומאבות תולדות ונמצא גורם חילול ה׳ גדול ואמרו במסכת חסידים כל המחלל את התורה וכו׳ · וגדולים מזו שאם לא ימצא בבית הכנסת תשעה שיכוונו וישמעו קריאת הפרשה כמשפט׳ אין כאן צבור והו״ל כאילו לא קראו אותה בצבור ונמצאו הברכות שבירכו העולים קרובים להיות

ברכה

ברכה לבטלה כי לא תקנו ברכות אלו אפס בקריא' התור' בצבור ולא מקרי לענין קריאת התורה צבור כי אם כשיש עשרה שומעין מלה במלה דווקא וכן ההיא דרב ששת דמהדר אפיה וגרים אמרו בהגהות אשירי דהיינו דווקא אם יש עשרה ששומעין קריאת התורה אבל אם אין שם אלא עשרה אסור להיות מהדר אפיה שצריך להיות י' דשומעים לס"ת ע"כ הרי דבעינן דווקא שומעים ואם המשכילים שהם השומעים ומשכיל באמת יכשלם בספרי תבונותם קריאת הס"ת למי תהיה על העניים ועל האבנים אשר לא ידעו להזהר ומה גם למ"ש הר"יף ז"ל שזה דווקא כגון רב ששת שתורתו אומנותו אבל איניש אחרינא אסור· ובדורינו אין לנו מי שתורתו אומנותו דהשתא רבי יוחנן אמר על עצמו כגון אנו שאין תורתינו אומנותינו אנחנו אזובי קיר לא כ"ש ועוד דהנכון בעיני בההיא דרב ששת קאי אמאי דקאמר התם בעי רב פפא בין פסוק' לפסוקא מהו והיינו בעוד שהיו מתרגמים הפ' לעמי הארץ ועליה קאי רב ששת דמהדר אפיה דייקא נמי דקתני אנן דידן כי אין אנו צריכים לתרגום אבל בעוד שהחזן קור' בתורה לכ"ע אסור:

כללו של דבר ראוי לכל היר' את דבר ה' להשתדל בכל כחו לקרות הפרשה שמו"ת מערב שבת ואל יעזבנה ואל ישנה לקרותה בעת קריאת ספר תורה בצבור וכ"ש שלא יהגה ביתר ספרי תבונותיו בעת ההיא חלילה· ולו בכח יגבר איש הנלבב לשמוע ולהקשיב באזנים פתוחות כמי ששומע פתגם המלך שבא עלינו מחדש כאשר חכמים הגידו אשר לככי מנוך היום יהיו חביבין בעיניך כאלו היום ניתנו חדשים לפניך ואל תקוץ משמיעתם ולא ולמד מפרשת הקהל שאפילו הטף היו מביאים לשמוע אע"פי שאין בהם דעת והכונה כדי שיקבלו שכר מביאיה' מפני קידוש ה' וקידוש התור' שבענין הזה מתקדש בעיני כל העם ובעיני המקום ברוך הוא· ואשריו לאשר בידו למחות שישתדל להזהיר את העם שבקהל עדתו הכרים אל מסמיבתו להיות אזניה' קשובות אל ספר התורה ולא יפנו אל לבם אל דבר אחר אפילו בדברי תורה כי אם לשמו' את דבר ה' ואף גם זאת להזהיר גדולים על הקטנים שלא יניחום לזוז אותם ממקומם בב"הכ בעת קריאת ספר תורה· ועל זאת חרה לו להחכם החסיד כה"ר מנחם די לונזאנו ז"ל וכתב על מ"ש בגמרא דרש ר"א בן עזריה הקהל את העם האנשים והנשים והטף אנשים באים ללמוד ונשים באות לשמוע טף למה באים כדי ליתן שכר למביאיהם וכתבו רבותינו בעלי התוספו' ועל זה סמכו להביא קטנים לבית הכנסת ע"כ: אמר מנחם בזמן הזה יש טף באים לבית הכנסת לתת עונש למביאיהם לפי שהוא בא לחלל קדושת בית אלהינו ולשחוק בו ברחובות קריה ויקומו לצחק זה עם זה זה משחק עם זה וזה מכה את זה זה מרכן וזה בוכה זה מדבר וזה צועק זה רץ אילך וזה רץ אילך רץ לקראת רץ ירוץ· ויש אשר יעשה צרכיו בבית הכנסת ואז יאמרו מים מים ויש אשר יתן אביו בידו ספר והוא ישליכהו לארץ או יקרעהו לי"ב קרעים סוף דבר מקול צעקתה כוונת המתפללי' והשומעי' אל קריאת ס"ת נפסדת ונמצא ש"ש מתחלל והמביא טף כזה שאופן לב"הכ אין ראוי להיות לו על זה שכר כי אם ידאב מן הפורענו' הא למה זה דומה לאיש שיש לו עבד שוטה והלך לדבר של המלך ועבדו עמו עמד העב' בשטותו וביזה את המלך וחירפו ואדוניו רואה ושתק הלא יקנוף המלך על אדוני העבד ויאמר לו לא עבדך ביוני כי אם אתה וייסרהו כדי רשעתו ולעבד לא יעשה דבר כי אין לעבד עון אשר חטא כי השהו אלוה חכמה ולא חלק לו בבינה· והנה כן הדבר הזה ולא עוד אלא שלפעמים גם האבות משחקים אתם למען ספות הרוה את הצמאה ויותר רע כי יגדלו הנערים בזה המנהג הרע והתכונה הזרה וכל אשר יגדלו עוד יוסיפו סרה להבזות בעיניהן ענין בית הכנסת וקדושתו ולא יתנו כבוד לתורה וכיון שעבר אדם עבירה ושנה בה גם כי יזקין ממנה לא יסור סוף דבר ראוי לאדם שלא להביא הטף הקטן מאד לבית הכנסת בשאר הימים וכל שכן בשבתות ובחגים ובמועדים כי יפסיד בהביאו ולא ירויח אך הטף הגדול קצת יביאהו לבית הכנסת ולא יניחנו לזוז ממקומו וילמדהו ויזרזהו לענות קדיש וקדושה ולא יניחהו לדבר דברי הבאי וילמדהו לשבת שמה באימה וביראה ובזה יהי לו שכר טוב מאת ה' יתברך ועל בניהם יאמר כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה' ואם יעלים עיניו מהם מרה תהי' באחרונ' כמ"ש במדרש אגדה שהיה מעשה באיש א' שהיה עומד בב"הכ בחג הסוכות ובנו עומד לנגדו והצבור היו קורין את ההלל ועונים הללויה ובנו עונה דברי תפלות אב.ין לו רואה בבך שהוא עונה דברי תפלות אמר להם ומה אעשה לו תנוק הוא הניחו לו וישחק שוב למחר עשה כך וכל אותם ח' ימים של חג ולא אמר לו אביו דבר ולא יצאתה אותה שנה עד שמת אותו האיש ומתה אשתו ומת בנו ובן בנו ויצאו לו ט"ו נפשו' מתוך ביתו ולא נשתייר לו אלא זוג א' אחד חוגר וסומא ואחד שוטה ורשע ע"כ על. זאת יחרד לב כל אישי ישראל לנהל את בניו במובחר השכל בכל מקום וביותר בהיותם בבית מקדש המעוז להיות מורא המקום עליהם ביתר דברי הרנה והתפלה וביותר בשבתות ובמועדים מפני כבוד ה' נבאות העומד אחר כתלינו ובעת קריאת ס"ת יותר מהם לשמוע את דבר ה' ולא יתפללו אל השערה מהקשב אזניו כמ"ש ואזני כל העם אל ספר התורה ודי בזה במבט מזער שהזהרנו במעלת מצוה זו לחזק ידים רפות במצוה רבה וגדולה כזאת ועת' תחזה כמה שגו באווזה הפשטנים המפסיק' בדברים כגון

לגברא לגברא ובפרט ההשכבות שאומרים על המתים הם סיבה להעניש אותם וארא נדיקים שלא להפסיק בקריאה במלאכה זו בין קריאה לקריאה אפס לקרוא ליהודי איש העולה לקרות לא זולת חלילה כי מראש הפרשה ועד סופה הכל חבל כמרץ וחוט האורה נקנית במשיכה בלי הפסק והעולם כנתים כי הפסקות משמשות למנוע שפעת גשם נדבות ואם לא יסמכו כי ישתוקו ישאו נהרות דכים ח״ו אשר מטעם זה כרוזא קרי בחיל בג״ע של מעלה מאן דפסק יתפסק מאן דפסק מילי דאורייתא על מילין אחרני ן יתפסקו חיוהי כמ״ש בזהר פרשת שלח לך ובימי חכמי התלמוד לא היו מפסיקים בקריאתה אלא לתרגם המקרא ליתר העם לא זולת וממוצא דבר אתה תשמ׳ גודל העונש לעוזבי ה׳ ויוצאים מבית הכנס׳ בעת קריאת ס״ת לפקו׳ איש אל רעהו מבית הכנסת אחר ואיש התמי׳ לא יצא מבי׳ הכנסת אפילו בין גברא לגברא צד תומה של פרשה וכן מנהג חסידים הראשונים שלא לזוז מבית הכנסת מעת כניסתם שם עד אחר התפלה.

ואזהרה יתירה למי שקוראין אותו לעלו׳ לקרות בתורה לבלתי ימאן לעלו׳ מפני סיבה כי הם מהדברים שמקצרין ימיו של אדם כמ״ש בפרק הרואה אמר רבי יהודה ג׳ דברים מקצרין ימיו של אדם ואלו הן מי שנותנין לו ספר תורה לקרות ואינו קורא וכו׳ ולחכמי המדע הטע׳ מבואר והוא מד׳ כנגד מד׳ כי כל עיקר קריא׳ במלאכה זו היא להעלות כלים דמלכי׳ דמיתו אבל אורותיה׳ להחיותם כמו שביארנו למעלה ובממאנו בה באותה מדה מקצרין ימיו ומי שהיה קורא ק״ש וקראוהו לקרות לספר תורה יעלה ומ״מ לא יקרא עם השליח צבור כלל וכ״ש שלא יפסיק לומר לש״כ לומר ברכות ריעיו והמחמיר בק״ש שלא להפסיק בברכותיה לא יקפיד ואיש הירא יזהר שלא יתחיל בקריאת שמע בשעת ק׳ ספר תורה שמא יקראוהו לעלות לתורה:

וכתב מהרח״ו ראיתי למורי כשהיינו בבית מדרשו שקרא הוא בעצמו הקללות שבפ׳ בחקתי ע״כ ואסהדותיה דמה״רחו הוא כלפי מ״ש בס׳ החסידים סי׳ תשמ״ו שהראשונים היו קוראין ע״ה לתוכחו׳ כדי שלא יהא אדם חשוב קורא ויקיימו דבריו ואמר שהרב ז״ל אין דעתו נוחה בזה שנהפוך הוא כי יש לגדול הדור לקרותן לפני הצבור במוראו׳ רב להחריד לב הצבו׳ ויחשבו מחשבה על שחטאו ויתנו לב לשוב מעבירות שבידם ויש לכל איש ישראל שקראוהו לעלות בתוכחות אף אם אינו יודע לקרות שלא לסרב לעלות משום אל תקון בתוכחתו ומ״מ האיש שאין דרכו לעלות בתוכחות וקראוהו לעלות כאן שלא כדרכו יש לו לבדוק במעשיו ולפשפש בהם ולשוב אל ה׳ כי על פי הרוב יש במה שקורין לאד׳ בס״ת שורש גדול לדעת בענייניו לפי הקריאה ההיא ומגידים מן השמים ענייניו בקריאה ס״ת כמו שנלו שמי׳ עונו והרב ז״ל בימיו היה מעש׳ עם תלמידיו שציו׳ להם שלא יכתו׳ שום א׳ מתלמידיו מה ששומעים ממנו ולא נתן רשות לכתוב כי אם דווקא למהרח״ו שהי׳ יורד לסוף דעתו ואפילו הכי כל א׳ היה כות׳ עד יום א׳ שקראו לס״ת להר״ם משולם בפסוק ויכתוב משה את ספר וכו׳ וכשיר׳ מן התיב׳ בא לנשק ידי הרב א״ל הרב הלא אמרתי אליכם לאמ׳ שלא תכתבו מה שאתם שומעים ממני והשיב אדוני מיו׳ שציותנו לא כתבנו אמר לו וכי ח״ו התורה משקר׳ שקרי׳ בה ויכתוב משה ואז כבהל ולא השיב:

הנה כי יש שורש גדול בדבר להביט האי׳ הישראלי בענין קריאתו בס״ת לדעת מה קורין לו ולפיכך לעיין במיליה וכתב בספר החסידים כי מי שהוא עור או פסח אין לקראותו פ׳ עורת או שבור וכן כל כיוצא בזה כדי שלא יתביים וכן לא יקרא למי שחשוד על העריו׳ בפ׳ עריות ודווקא חשוד אבל בהר שבא העריות אם לא שב בתשובה ראוי לקורא כדי שיתביים ויתן לב לשוב ויה׳ זהיר הש״ץ בקריאתו לפתוח בכי טוב ולסיים בכי טוב חוץ מפ׳ האזינו שהסימן הזי״ו ל״ך שיש לקרותה כדרך שהיו מחלקין אותה במקדש שהיו קורין השירה פעם א׳ לשבת ימי השבוע כמ״ש רב פלטאי גאון ז״ל ואפילו יש שמחה בקהל שמתוספים העולים לא יחלקו הפרשה יותר ואין קפידא במה שמסיימים בדבר רע וכן כשקורא הש״ץ ברכות וקללות לא יחשוב לברך אחר ולקלל א׳ כשמע׳ הקללות כי מקלקל מעשה עבודתו וגדול עונו מנשוא ואין מפסיקין בקללות וכן אין מפסיקין בסדר המסעו׳ דפרש׳ אלה מסעי שהם מ״ב מסעות ואין להפסיק בהם שהם מכוונות כנגד שם מ״ב הקדוש כנודע. ואין ספר ב׳ בשבת והתוס׳ פ״ג דמגילה דף כ״ג כתבו טעם לדבר ז״ל והא שאין ב׳ ספרי תורה בכל השבתות לקרא בב׳ וביום השבת כמו שעושים בי״ט נראה לפי שאין בפרשה אלא ב׳ פסוקים ואין קורין בתורה פחות מג׳ פסוקים ואין להתחיל בפרשה של מעלה או לשני׳ בפ׳ של מטה משום דלא הוי מענייננו של יום ועוד י״ל לפי שצריך להפטיר בכל שבת מענינו של יום ואי קרינן בשל שבת א״כ יהא צריך להפטיר בדסליק מיניה והייט בשבת וא״כ יהיו כל ההפטרות מענין אחד ועוד י״ל לפי שלעולם אין קורין בס״ת ב׳ בקרבנות אלא באותן שבאים לכפרה כדפי׳ לקמן פ׳ בני העיר שקורין בהן בי״ט ומהני לישראל כאילו הקריבום אבל קרבנות שבת אין באים לכפרה ומשום הכי אין קורין בהן ע״כ. ונוסף בשבתות השנה להוציא ספר ב׳ לקרות בד׳ פרשיות שקלים וזכור פרה החדש וראוי לכל איש ישראל להיו׳ זריז וזכר לשומען בצבור אשר כל אחד מהנה שורשה רב והנה פ׳ שקלים היא באה בר״ח אדר על אשר חכמים הגידו שגלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול י׳ אלפים ככר כסף ולכן הקדים קב״ה שקלי ישראל דתנן באחד באדר

ממנו יעין על השקלים וסוד הדבר הוא מ"ש בזוה' בראשית דף י"ד ז"ל כיון דאתקדש יומא אשתאר בריאה דרוחין דלא אתברי לון גופא וכי לא ידע קב"ה לאעכבא לקדשא יומא עד דיתבריון גופין להני רוחין אלא אילנא דדעת טוב ורע אתער ההוא סט"א דרע ובעא לאתתקפא בעלמא וכו' כיון דחמא כך קב"ה אתער מגו אילנא דחיי נשיבו דרוחא ובטש באילנא אחרא ואתער סטרא דטוב ואתקדש יומא וכו' אשר ממנו נקח כי כל מקו' דסט"א חפץ להתגבר מקדים סטרא דקדושה להתגבר כדי שלא יחרב העולם בסוד טרם מכה כין רפואה פרח לפי כי זה לעומת זה עשה האלהים למעלה שקל הקדש שלם ומאזני מש"פט ולעומתו הם מאז"ני מרמה דסט"א בסוד הטיקל' דעשיקת נשמתין והוא שורש להמן שרצה לחטוף נפשות של ישראל וע"כ זכור לדבר בר"ח אדר קורין פ' שקלים והוא ענין פדות נפשינו מיד אויב ומהטיקלא אשר בכח סגול' הקריא' תגביר סטרא דקדושה בסוף כי תשא את ראש בני ישראל ישראל דלעילא. ואל יחשוב האיש הישראלי לאמר מאי דהוה הוה וכבר נשתתק המן ומה גם אחר חרבן מקדש המעוז ובטלו השקלים ויזלזל בעיניו קריאה כאמנה זו ח"ו כי יש להבין להשכיל את אשר הודענו כמה פעמים כי כל הדברים הנעשים למטה בגשמי יש להם שורש למעלה ולכן המשכיל יש לו לדעת כי עדיין שורש המן קיים והוא מ"ש חז"ל בפ' מלחמה לה' בעמלק מדור דור אין לך דור שאין בו מאותו זרע פסול והקב"ה מאבדו מן העולם וכמשך זה מפני כי השורש עדיין הוא קיים למעלה סט"א ובקריאה כאמנה ההיא בשקלים סטרא דקדושה ע"כ ירים ראש וכל קרני רשעים תגדע והכנעני אז בארץ.

גבשבת שניה קורין זכור לפני פורים כדי לסמוך מחיית עמלק למחיית המן והענין כמ"ש בזוהר במילין ובעובדא אתער מה דאתער לעילא ובכן יזכר עון אבותיו אל ה' וחטאת אמו אל תמח יהיו נגד ה' תמיד ויכרית מארץ זכרם ארץ העליונה כמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ובכח סגול' קריאתה ככנע וכשבר מטה רשעים וישראל עושה חיל.

ובשבת ג' קורין פ' פרה אדומה להזהיר את ישראל לטהר שיעשו פסחיה' בטהרה ובתלמוד ירושלמי אמרו א"ר חמא בדין הוא שיקדום החדש לפרשת פרה שהרי בא' בניסן הוקם המשכן ושני לו נשרפ' הפרה ומפני מה הקדימוה שהיא טהרתן של ישראל עד כאן ואף עתה תועיל קריאתה לטהרתן של ישראל כי כשם שאפר פרה היה מטהר את הטמאים במעשה כמו כן עת' תועיל לנפש אנשי ישרא' לטהרן וללבנן מטומאתם כמ"ש זאת התורה לעולה וקריאתה זו היא הללה כאשר בכח סגולת הקריאה מיוחדת ייחודים למעלה וממשיך שפע בעולמות מיוחד לשמשי ענין אותה הפרשה שעליה נתנו

מתנות

מחנות ומלאכים ומרכבות עליונות כמ"ש בזוהר ושם הב' והעתקנו לשונו למעלה ולכל ענין וענין שבכל פרשה ופרשה יש שפע מיוחד ומיוחד לאות' הבאו' שמהן נשתלשלו אותם הענינים או המצוות הכתובות באותה הפרשה ובכח קריאתן מעורר כוחות העליונים למעלה כאלו נעשו במעשה ממש וע"כ דרשו זאת התורה לעולה וכו'. ושתי פרשיות אלו זכור ופרה כתבו הרבה מן הפוסקים שחייבים לקראתם מדאורייתא ושצריכים בני הישובים שאין להם מנין לבא למקום שיש מנין בשבתות הללו כדי לשמוע פרשיות אלו שהם מדאורייתא וכל אותם ההיתרות שכתבו הראשונים בההיא דרב ששת דמהדר אפיה וכו' אינו ענין לפרה זכור ופרש' פרה שהם בעשרה מדאורייתא שצריך לכוין ולשמע' מפי הקורא וראוי לרב הקהיל' להכריז בקהל עדתו גודל חיובם לכונן את לבם ולהזהיר הינס אל ספר התורה.

עוד זאת אידרש לבית ישראל לבחור איש תמים דעים בהלכות ס"ת בחסידות ויתירות וביתר השגחות להגיה מידי ערב שב' בשב' הספר תורה לפני קריאתו בקהל ולעבור אות באות תיבה בתיבה ומה שנתעוות על ידי הסופר יתקן מעוותו וכן ראיתי אנשי מעשה עושים ואשרי חלקם בחיים ואיסור"ן איסו"ר עולם אשר חכמי' הגידו כל המכב' את התורה גופו מכובד על הבריות ואין לך כבוד ותפארת גדול מזה להתפאר בקהל רב בקריא' התורה בס' ההוא וקריאת' זו היא הלולה דיליה וכשתמצא ימצא בה איזה שגיאה שנפסל בה התור' היא מוצאת בפחי נפש ככלה שנמצא בה דבר ערוה ונכלמו' ותיגרש ועלם כבוד' תתהפך לקלון אוי לה לאות' בושה לאיש אשר בעפר יכורו שיצא בפחי נפש מפני כ"ד וכ"ש מלפני מלך אדון האדונים וברוב עם ובתוך הקהל ועדה ואין לך בושה גדולה כזו וכל שכן לפי סודן של דברי' אשר הס"ת פה למט' הוא לדוגמת דיוקן ספר תור' דלעילא וכבר ידעת מה שספרו בזוהר פרשת אחרי מות בהנהו צדיקי דאתחברו כל"ע ברוחיהון דצדיקייא למבעי רחמי על עלמ' ואשתכח קמייהו דההוא ס"ת דלייתו לקמן הוה פסו' ומזקר בשמא דמלכא דאשתכח ו' יתירה בהאי קרא וזמנית שבע פרשות ואמרו הואיל ואשתכח בשמא קדישא לא ליתוכון לגבייהו ודחו לי ולחבראי מבי מתיבתא ועל כן כל מי שבקי בדברי' אלו יעסוק במצוה זו להסיר כל מום מקדשי שמים וישא ברכה וכל המגיה אות א' בס"ת כאלו כתבה כול' ועל ידי זה אף אם אין ספק בידו לעשות ס"ת לעצמו בעסק מצוה זו יצא י"ח ונוסף גם הוא שגור' לעורר עליונים למעלה ויתן אותם לרחמים וכמ"ש בזוהר פרש' ויחי ז"ל חד אכותא אשתכחנא בעלמא ולא יתיב בההוא אתר דיתכחון איכון דלאו כאורייתא ואשתכח ביניהו ס"ת דלא אתתקן ביה כך מפקי האי ס"ת בבנינים

מתעברי

מתערי עילאי ותתאי וכ"ש אי כתיב ס"ק כדקא חזי והא
אוליפנא מילי ע"כ :

וכן היו זוכין הראשונים לחזו' מראות אלהים בקהל עדת' בעת קריא' ס' תורה כאשר היו מדקדקים בס"ת שלהם להיות מתוקן ומשופר מכל שגיאה מסופרים מובהקים דאזדהרו למכתב ס"ק כדקא יאות ובכן היו צדיקים ומלאכי אלהים מתקבצי' שם כבמזמוטי חתן וכלה עד אשר ניתן רשות לעין לחזות בהם עין בעין · ובימי הרב ז"ל היה מעשה ביום שבת קדש אמר הרב להחברי' אם תקבלו שלא תדברו כלום בבית הכנס' בשחרית עד אחר יציאה מבית הכנסת ולא ימלא אחד מכם פיו בשחוק מכל מה שתראו כי אני אתפלל עמכם היום ואעבור לפני התיבה ואקרא' לס"ת לשבעה הרועים והשיבו התלמידים לאמר הננו נעשה כאשר אדוני מצוה ואמר להם הנה אנכי הרואה כי אחד מכם ענוש יענש על אשר יצחק לו והם הפצירו בו מאד עד שעשה את חפצם ובאו לבה"כ ועבר הרב לפני התיבה ויתפלל תפלת שחרית ובעת הוצאת ס"ת ראו החברים מלאכים עולים ויורדים בבית הכנסת ששים ושמחים לפני הס"ת בכל עוז וחדוה וקרא את אהרן לכהן ויבא ויקרא הפרשה הוא בעצמו בנעימה קדושה עד להפליא ואמר הברכה בתחלה ובסוף וכן קרא למשה ללוי וקרא הפרשה בקול חזק מאד וכן אחריו לאברהם יצחק ויעקב וכן יוסף הצדיק קראו להיות ששי · ולשביעי קרא לדוד בן ישי והיה מראה עצמו מרקד ומשחק מפזז ומכרכר בכל עוז לפני ארון ברית ה' והוא חגור אפו' בד ומעיל בד במתניו כמו שהיה הולך בשעה שהעלה את ארון ה' ויהי כראות אותו תלמיד אחד כפזזו וכרכורו שחק ונענש ומת באותה שנה ומכוון הרב היה לקבץ את ז' הרועים בקובץ אחד ולהתפלל תפלת המוסף עמהם לעורר את הרחמים למעלה ולהחזיר העטרה ליושנה ומה יעשו חכמי הדור שאין דורם דומה יפה להתבונן במעשה הגדולים באימה וביראה ובחרדה ומאבדים טובה הרבה ·

הנה ממנו נקח הוד יקר תפארת עת הוצאת ס"ת שעת רצון היא מאד לעורר עילאי ותתאי בכח צדק' עמלי תורה אשר עומדים שם ובכח סגולת הס"ת המשופה ומנוקה מכל שגיאה והמכתב מכתב אלהים הוא · ושומע לנו תבא עליו ברכות טוב · ואחר גמר קריאת הפרשה יאמרו קדיש ויעלה המפטיר לקרות ההפטרה מענייניה של פרשה וכתב בלבוש האור שהטע' שמפטירין בנביא הוא מפני שפעם אחד גזרו גזרה על ישראל שלא יקרא בתורה והיו קורין בנביאים ז' כנגד הז' שהיו צריכי' לעלות ולקרות בתורה ולא היו קורין עם כל א' פחות מג' פסוקים והרי בין כולם כ"א פסוקים ולפיכך אף על פי שהגזרה בטלה מנהגא לא בטיל ותקנו שלא לפחו' מכ"א פסוקים מענין הפרשה אם לא שישלים הענין בפחות מכ"א פסוקים ומטעם זה נקרא הפטרה על כי נפטרין בה מקריאת התורה בשע' הגזרה ועל כן לא נתקנ' ההפטר' רק בצבור אחר שקראו בס"ת כיון שהיתה ההפטר' במקומה בעת הגזרה ומטעם זה ראוי היה שלא לקרות ההפטרה רק מתוך ס"ת עשוי כדין ס"ת או מגלה כמו שכותבין המגלה שנתקנה לקרות בצבור ולא חששו לזה הראשונים ז"ל משום הא דאמרינן בחמישי דגיטין האי ספר דאפטרת' אסור למקרי בשבת דלא ניתן להכתב פחות מספר אחד שלם ואמרינן התם ולא היא דעת לעשו' לה' הפרו תורתך שאין לכל צבור יכולת לכתו' נביאי' שלם אם כן אף אם יהיו נכתבים אין להם דין ספר אלא משום עת לעשו' לה' הכא נמי בחומשים הנדפסים דהדפוס יש לו דין כתיב' ובמגיל' אין צ"ל משום עת לעשות לה' כיון שהוא ספר בפני עצמו על כן כותבים אותו (א"ה עיין בט"ז סימן רפ"ד) וגם בדברי הרב מהרח"ו לא מצינו שורש אזהרה על זה כי אין ענין סוד ספר תורה רק בסוד התורה ולא בנביאים וכתובים ·

והנה סוד ההפטרה בנביאים היינו כדי לתת חל' של הנביאים עם התורה לפי שהנביאים הם סוד הנצחים למודי ה' והטעם שלא תקנו להפטיר בכתובי' משום שלא נמצא בם מענין הפרשה וע"כ ראוי להזהר שלא יפטירו ההפטרה ע"י הנאנאים ופחותי הקהל ומק גם שצריך לכוין בברכות המפטי' כי כולם עולים לו לסך הק' ברכות וברכותיה הם ענין גדול שאנו מתפללים על מלכות בית דוד ועל העבודה וגאולת ישראל שתתגלה במהרה בימינו וראוי היה כל אדם · לכך אלא שהמפטיר שליח כולנו והוא מברך על ידינו וצריכים אנו לשמוע אליו ולכוין ולענות אמן ובכן עולין ברכותיו לכולנו ואין ראוי להפטיר כי אם ע"י בר דעת שדבריו נשמעים והוא מצוה רבה למעיין בה שמחבר תורה נביאים ואומר עליהם ז' ברכות כז' ברכות של חתן וכלה ולא דבר ריק הוא · והזהירו חכמים שלא יפטיר המפטיר עד שיגמור הגולל לגלול הס"ת כדי שלא יהיו הגוללין טרודי' לשמו' ההפטר' מפי המפטיר והרבה מהפוסקים כתבו כן גם לענין הברכות שאין המפטיר רשאי להתחיל הברכות קודם שיגמור הגולל כדי שלא יהא טרוד ויוכל לכוין לשמוע הברכות וההפטרה מפי המפטיר ולא יפסיד לקרוא לחתן בין קריאת המפטי' בס"ת להפטרה ·

וצריך המפטיר שיאמ' הברכות בשפה ברורה ובנעימה קדושה קול ברמה כדי שיענו כל העם אמן ויברך לפני ההפטרה ברכה אחת אשר בחר בנביאים טובים וסיום הברכה אינו הנאמרים באמת אלא ובנביאי האמ' והצדק ועל כן אין לענות אמן אחר הנאמרים באמת כי הוא באמצע הברכה ואחר כך יענה לאחריה ברכה ראשונה צור כל העולמים וכו' ופותחת בברוך ומסיימת

כברוך האל הנאמן בכל דבריו ולכן אין לענות אמן בהפסקת בין אמת וצדק לנאמן אתה כי הוא באמצע הברכה וכן כתבו התוספת בפסחים דף ק״ד ע״ב וברכ׳ שנייה רחם והיא חותמת בברוך ואינה פותח׳ בברוך כדין ברכה סמוכה לחבירת׳ וכן הג׳ והד׳ וכתבתי זה כי ראיתי רבים שוגים בזה להפסיק בעניית אמן באמצע׳ של ברכו׳ הנז׳ שאין להיות בהפטרה רק ה׳ ברכות אשר בהגרף אתם ב׳ שבירך על קריאת ס״ת אחת לפניה וא׳ לאחריה יעלו ז׳ והמה לעומת ז׳ שקראו בתורה כמ״ש המפרשים · ואף שבשבת אין צריך לקרות הפרש׳ בחומש כי אם לשמוע אותה מפי ש״ץ מ״מ ההפטרה אין אדם יוצא י״ח בשמוע אותה מן המפטיר אלא צריך שיקרא כולה מתוך הכתב בפיו וכן היה מנהג הרב ז״ל ומזה נתפשט המנהג עכשו לקרוא כולם בספרם ואין שומעים קול המפטיר אכן אף אין זאת ישר בעיני לבלתי שמוע אל המפטי׳ שבירך עליה והנכון בזה שיפטיר״ו בשפה רפה כל א׳ בספרו יחד עם המפטי׳ ופסוק בפסוק עד תומה וכן נהגתי בקהל עדתי וכתב רבינו ירוחם נתיב ב׳ שאסור לספר כשהמפטי׳ קורא בנביא עד שישלים כמו בס״ת · וטוב לבנים בתוך שנת אביהם לומר ההפטרה בבית הכנסת ובכן המת יהיה לו נחת יתירה כמ״ש במדרש הנעלם במעשה ההוא יהודאי דהוה אזיל לבי טורי קרדיכיי׳ ומצא אדם אחד שהיה מאסף קוצים חבילות גדולות והיה נושא על כתפיו ושני ממונים מן גהינם הולכים אחריו והיו מבעירים החבילות באש ושורפים אותו בהליכתו וכו׳ ושאל לו ההוא יהודאי מאיזה מקום אתה א״ל מגליל העליון הלך האי יהודאי לגליל ושאל בכל מקום היש פה איש שמת מקרוב ועזב בן א״ל הן ותנוק זה יושב בבית המטבחי׳ והוא רשע כאביו הלך ההוא יהודאי שם ומצאו ו״ש בא בני ותהיה עמדי הלך עמו וילבשו אותו ומסרו אצל מלמד תנוקות ללמדו תורה ולמד תורה הרבה ואח״כ היה לומד עמו ההפטרה בבה״כ ושוב נתחכם עד שהיו קורין לו רבי׳ ובא אביו בחלום לאותו יהודאי ו״ש רבי תנוח דעתך כמו שהנח׳ את נפשי כי בשע׳ שאמר בני ההפטרה בקהל נושעתי מן הדין הקשה ההוא ובשעה שאמר קדיש קרעו גזר דין לטובה ובשעה שנתחכם וקרו ליה רבי עטרוני בעטרותיהם של צדיקים וכולי·

הנה כי יש תועלת רב לנפש המת בקריאת ההפטרה בבה״כ להקל מעליו משפ׳ רשעי׳ בגיהנם ומכאן שמנו רבים מבני ישראל לומר ההפטרה בבה״כ בתוך שנת אביהם ואחרי המכבד את הוריו על זה אמרו בזוהר פרש׳ יתרו כבד את אביך ואת אמך בכל זיני יקר למחדי לון בעובדוי דכשראן כד״א גיל יגיל אבי צדיק ודא איהו יקרא דאבוי ודאימיה · אח״כ יברך הש״ץ למלך שמולך עלינו ואפילו יהיה מא״ה כיון שאנו עומדים תחת רשו׳ ממשלתו צריכים אנו להתפלל עליו כי בשלומו יהיה לנו שלום וכן הוא מ״ע מדברי קבלה כמ״ש בירמיה ודרשו את שלום העיר וגומר כי בשלומה יהיה לכם שלום ויענו כל העם אמן אח״כ יברך לכל הקהל הגדולים עם הקטנים שמק״ר הברכות פתוח ועת לחננה היא לעתור ולרצות עליהם הוא ברחמיו יפגם ויצילם מכל צרה וצוקה ויטע ביניהם אהבה ואחוה שלום וריעות ויתן בלב׳ לשמוע דברי חכמים ותוכחתם אמן וכל זה קודם אשרי שאין להפסיק בין אשרי לקדיש · וכתקון מאמר׳ החדש כתבנו שהראוי לאנשי הלבב לקדש את החדש בערב ר״ח ולא בשב׳ שלפני ר״ח דהכ׳ בעתו מתברך ושם ביארנו כוונתו· אח״כ יחזרו ס״ת למקומו ברוב ששונים ואוהבי התורה ילוו אותו עד מקומו ויאמרו מזמור לדוד הבו לה׳ · רז׳ דשבתא הם כנגד ז׳ קולות · ויש למי שמכניס ס״ת בארן להוסיף ולומר שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם וכולי עד מלך הכבוד סלה · וכן בכל הימים שמוציאים בהם ספר תורה ואנכי הנהגתי בקהל עדתי לומר כל הפסוקים האלה כל הצבור יחד בשירה ובזמרה וכן אמרן שלמה כשהכניס הארן לבית קדש הקדשים :

פרק יג

תפלת מוסף של שבת מרוממת היא מאד במעלתה נשגבה על הוד יקר תפלת של שחרית ונתקנה כנגד קרבן מוסף של שבת וקרבן מוסף היה זמנו מיד בבוקר ולפיכך זמן תפלת המוסף ג״כ תחל להיות מיד בבוקר ואין לאחר אותה וראוי להתפלל אותה מיד אחר תפלת שחרית · ומנהג טוב להולכים בתמים לומר קודם מוסף שבת סדר עבודת המוסף שתיקן החכם כה״ר מנחם די לונזאנו ז״ל וזה סדרו ·

וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה · ובכן וכך היתה עבודת מוסף שבת בבית אלהינו בשש שעות ביום הביאו ב׳ כבשים בני שנה תמימים השקוס ובקרום ועקדום שחטם השוחט בצפון וקבל המקבל את דמם בכלי שרת בצפון ובא לו לקרן מזרחית צפונית ונתן מזרחה צפונה ושוב בא לו לקרן מערבית דרומית ונתן מערבה דרומה שיירי הדם היה שופך על יסוד דרומי הפשיטום ונתחום והעלה כל אחד מה שזכה בו לכבש ומלחום וירדו ונכנס כהן גדול השתחוה ויצא ונכנסו אחיו הכהנים השתחוו ויצאו כלו ועמדו על מעלות האולם העלה מי

שזכה האברים מן הכבש למזבח אם רצה כ"ג להקטיר עלה בכבש הושיטו לו האברי' וסמך עליהן וזרקן ואם רצה הוא סומך ואחרים זורקין האלו אלו שעל מעלות האולם ומברכים ברכת כהנים הקטיר ב' עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן. בשבע שעות ביום נותנים לחם הפנים לפני ה' על שולחן הזהב שבהיכל ומוציאים את של שבוע שעברה כיצד נכנסו ארבעה כהנים שנים בידם שתים מערכות של לחם מנה שש חלות של ב' עשרונים סלת המערכת ושנים בידם ב' בזיכים ובהם שני קומצי לבונה זכה וארבעה מקדימין לפניהם שני' ליטול שתים מערכות ושנים ליטול שני בזיכים הגיעו לשולחן משכו אלו והניחו אלו וטפחו של זה בתוך טפחו של זה ויצאו נתנו הלחם על שולחן הזהב שבאולם נתנו מלח על ב' בזיכי הלבונה והקטירום נתנו לו יין לנסך הסגן עומד על הקרן והסודרי' בידו ושני כהנים עומדים על שולחן החלבים ושתי חצוצרו' בידם תקעו והריעו ותקעו באו ועמדו אצל הממונה על הצלצל אחד מימינו ואחד משמאלו שחה לנסך הניף הסגן בסודרים הקיש זה בצלצל ותקעו אלו בחצוצרות וניגנו אלו בנבלים וכנורות ודברו הלוים בשיר הגיעו לפרק תקעו והשתחוו הע' על כל פרק תקיעה ועל כל תקיע' השתחויה חלקו משמרות הכהנים שבירושלים את הלח' ביניהם נטל כהן גדול מחצי החלות שנאמר והיתה לאהרן ולבניו ואכלוהו במקום קדוש כי קדש קדשים הוא לו מאישי ה' חק עולם אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו. ושוב יתאמן בכוונתו להתפלל תפלת מוסף כתקונה ויאמר.

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו וכו' הנה אנכי בא להתפלל תפל' מוסף של שבת לשלמה פרי' שפתינו ולהוסיף על המאורות עליונים למעלה כי אתה תברך צדיק ה' כצנה רצון תעטרהו ותשב באיתן קשתו ויפוזו זרועי ידיו מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה נפשי ישובב ינחני במעגלי צדק למען שמו ויהי נועם ה' אלהינו וכו' יהיו לרצון. ומנהג ירושלים וכל אנשיה לאומרה בלחש ובחזרה ויתר מאד נעלה החזרה מהלחש ובה זוכה האיש הישראלי לקבל תוספ' הנשמה מיום השבת כשאומר איה מקום כבודו להעריצו. בא וראה כמה סמיות עינים נמצא למתפללים תפלת מוסף בקול רם כחשיב' יתהלכו ומנשמ"ת אלוה יהדרו ונוסף גם הוא שעוברים על חרם של הראשונים כמו שכתוב בפי' שהראשונים הטילו חרם שלא יתפללו תפלת שחרית ומוסף ומנחה אלא בחזרה וזה לפי' בחול כ"ש בשבת הקדש וכל שכן בתפלה נאה וחמוד' כזאת הבאה להאדיר ולהגדיל המאורות הקטנים עם הגדולים ומי יתן והיה שיקלו בארכות יתר הדברי' אשר מאריכים ביתר דברי בתפל' ובקריאת ספר תורה אבל אין בם תועלת לנפש

ויחמירו לבלתי יתפללו תפלת המוסף אפס בחזרה כמשפטה ודינה ומקשה לבו יפול ברעה והשכינ' צווחת עליהם ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל ואיש התמים לא יעבור מלאומרה בחזרה כמשפטה ואל יפן אל הבלי הקהלה ויאסוף אליו כל חרד ויסדר תפלתו עמה' בלחש ובחזרה וכן נהגתי בימי גרושי בעוברי דרך ערי הפראנקייא. ויתפלל ג' ראשונות וג' אחרונות וקדוש היום באמצע ויש לומר בה זה הנוסח:

תקנת שבת רצית קרבנותיה. צוית פירושיה עם סדורי נסכיה. מענגיה לעולם כבוד ינחלו. טועמיה חיים זכו וגם האוהבי דבריה גדולה בחרו אז מסיני נצטוו צוי פעליה כראוי ותצונו ה' אלהינו להקריב בה קרבן מוסף כראוי וכו'. וכן היה מנהג רבינו הקדוש האר"י ז"ל והוא מספר התקוני' לבאים בסוד ה' ליראיו והוא מיוסד על סדר אלפא ביתא של תשר"ק על שם הגאולה דכתיב אשרקה להם ואקבצם. ופי' תקנת ר"ל לשון סדור כלומר סדרת שבת רצית קרבנותי' כלומר אף על פי שיש בהקרבת קרבנותיה חלול שבת אע"פי כן רצית בהם. צוית פירוש העם סדורי נסכיה על שם צו את בני ישראל ששם מפורש קרבן שבת צוית קרבנות המפורשים בה עם סדרי מערכו' של לחם הפני' כי שם המערכת מתרגמינן סית סדרין ונסכיה מלשון קשות הנסך אשר יוסך מענגיה לעולם כבוד ינחלו ע"ש מ"ש באגדה בפ' בלתי לנבי בזכות ג' דברים ישראל מתענגי' לפני הקב"ה וא' מהם בזכות שבת דכתיב אז תתענג על ה' טועמיה חיים זכו ר"ל המכבדים אותה במיני מאכל ומטעמים חיים זכו. א"נ כמ"ש בזוהר דבעי לאטעמ' מכולא כמו שאמרנו בפרקים של מעלה. ומיוסד על סדר אלפא ביתא זו לפי שהיא נמשכת על הגאולה והגאולה עתידה להיות בזכות שבת שנאמר לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וכתיב בתריה והביאותים אל הר קדשי וכיוצא במשמע' על הגאולה תשר"ק ע"ש אשרקה להם ואקבצם כי פדיתים נפע"ם ישבו ההרים עסים לשון נף וטף א' הוא אשר הניף תרגום דאטיף. נמ"לך והיה ה' למלך יפח"ז ידו שכם אחד לעבדו כי עין בעין יראו זהו ר"ז והד"ג ב"א יבא לויתן ויכה עליו חברים וכן אותיות מנצ"פך שבו כולם ע"ש הגאולה כמ"ש במדרשים וטעם היות במוסף יען כי בו נאמר כתר יתנו לך ה' אלהינו כי בו מתלבש עלת העלות בכתר ואז נתקיים כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ כנודע למשכילים בחכמה. ואשר הריחו בסוד ה' אל עבדיו יתבונן בסוד המרף אשר ברור יוסף הצדיק נאדר כמ"ש בזוהר בראשית דף יז ז"ל כיון דההוא עמודא דאמצעיתא אשתלים ועביד שלם לכל סטרין כדין אתוסף ביה נהירו מעילא ומכל סטרין בחדוה דכלא ביה ומההוא תוספת

דהדוה כפיק יסוד דא דעלמין ואקרי מוסף מהכא נפקין כל חיילין לתתא ורוחין ונשמתי"ן וכו' וכן בתקוני' ואיהי תוספתא מסטרא דחי עלמין דאיהו מוסף שבת וכולי ומאותיות מוסף תשכילהו כי מוסף בחילוף המ' בא"ת ב"ש הוא יוס"ף הצדיק ועין המשכיל שזה תשכילהו באשר עתה סוד מלכות גדולים תעשה לה בעלייתו של בעל ורוזנים נוסד"ו יחד ישראל ורחל יחדיו שוו בשיעוריהן ויפתחו היסודות מוסדות תבל. ויבטא בשפתיו פרטי כוונתו לאמר.

ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה וכו'. הנה אנכי בא להתפלל תפלת מוסף שבת לתקן את שורשה במקום עליון לגרום זווג זו"ן יחדיו יהיו תמים ביחודיה ולהאדיר ולהגדיל יקר הדרה של רחל להיות אשת חיל עטרת בעלה על ראש עצמותו העומד למטה בנ"הי של אימא אשר המה נה"י דכלי זעיר העולה. ובכח סגולת ברכה ראשונה ירום ונשא חכמה דז"א בחכמה דא"א וקו ימין המלכות תעלה בנצח דאימא. ובסגולת ברכה שניה ירום ונשא בינת הזעיר בבינת א"א וקו שמאלא של מלכות תעלה בהוד דאימא. ובסגול' ברכה ג' ירום ונשא דעת דזעיר בדע' א"א וקו האמצעי' של מלכות תעלה ביסוד של אימא. ובסגולת ברכה ד' יהיו למאורות הארת המוחין אל כתר מלכות וישמח המלך משתה גדול ביום חתונתו. ובסגולת ברכה ה' יכנס נצח דזעיר העומד נגד נצח דא"א בחכמת רחל. ובששי' יכנס הוד זעיר בבינת רחל. ובשביעית יכנס יסוד זעיר בדעת רחל להיות נעשים לה מוחין ומן תוספת המאורו' העליונים ישתלשל להאיר מן העולם ועד העולם ומשם ישתלשל לנו בני מלכים להאיר על נר"ן כי עמך מקור חיים באורך נראה אור ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וכו' יהיו לרצון.

ומשפט האורים בשמות אהי"ה יה"ו ומרגלאן הלא המה במשפט הערוכים בתפלת ערבית אפס בשמות הפתיחו' והחתימות דהיינו שניאות וערכם לפניך למען תלך בדרך טובים. ברכה א' הפתיחה והחתימה הויה בנקוד קמץ ומעוטרת בתגין. בשניה פתיחתה כמשפט של ערבית והוית החתימה בקמץ. ובג' הויתה נקודת חולם מעוטרת בפז גדול שבדעת כנודע ובד' בה סוד תקנת בסדר תשר"ק כ"ב אותיות אשר היו למאורות במוחא עילאה מתתא לעילא בסו' תי"ו רשים לעתיק יומין דלית דכוותיה כמ"ש בזוה' ה' רשים רשימו דעתיק יומין דלית כוותיה ואחריה הה' תיבות מנצפ"ך מ' כיכי כ' כשו נ' יוי פ' עליה כ' רוי. ויאמר את יום השבת הזה ואף על פי שרש"י ז"ל כתב בפ"ק דביצה דף ג' לומר את יום המנוח הזה פליאה היא להניח לשון הכתוב את יום השבת ולומר יום המנוח והנכון לומר את יום השבת וכן כתב מהר"ו ז"ל.

וטעם אומרו כאן השב' ובכהה ובר"ח ובכבו מפני כי בשבת היא טפילה בז"א שאינה עולה אפס על ידו משא"כ בר"ח שהיא אוכלת משלה והיא משתמשת בכתר אחד עמו ואינה טפילה אליו ע"כ גם יאמר ובכבו בלשון זכר כמוהו במעלה ולכן איש המשכיל ידקדק בזה ולא ישנה כאשר שגו רבים ולא נתנו הפרש בין ראש חדש לשבת. וברוב הספרים לא הדפיסו פה זכר למעשה בראשי' ושגיאה רבה היא והמשכיל יבוננהו שעתה שני היסודות דזו"ן שוין במעשה בראשית וצ"ל זכר למעש' ועוד שחתום בר"ת בראשית אלהינו ואלהי אבותינו ר"נה עם הכולל מספר שם. אל במילואו ושם הוי"ה פשוטה לתהל' לשם ולתפאר' המלכות שקנתה שם זה בעלותה עתה בנה"י דאימא. והשונה לבלתי אמר למעשה בראשי' פה מגרעות נתן ואיש המשכיל לא יעבור מלאומרו ואף על פי כי בספר תפלה זו המלכות גם היא עלתה עמו מ"מ כיון שעיקר העליה לו והיא טפלה אליו יש לומר גם בתפלה זו ויכולו בו כמו בשחרית ולא יאמר ויכולו בם. ויחתום ברוך אתה ה' מקדש השבת ויכוין ההוי"ה בנקוד שורק מעוטרת בש"כי גרים"ין משולבת בשם אהיה ובר"ח ושבת יכוין אותה בנקוד צירי ושורק. וכן עיקר ואחר כך בג' ברכות אחרות הוויותיהן הם מנוקדות כמו שביארנו בתפלה ערבית. וראוי לכל איש ישראל להתאמץ בכוונתו בתפארת תפלת זו מאד לבל יחטיא אל השערה ואף שבשאר תפלות שבת אם טעה בהם והחליף של זו בזו אינו חוזר. אמנם בתפלת מוסף אם החליף של מוסף באחרת חוזר וכן בשאר התפלות אם טעה והתחיל בשל חול גומר אותה הברכה אמנם בתפלת מוסף אין הדין כן ופוסק אפילו באמצע ברכה כמ"ש הרמ"בם ואף על פי שלפי שורת הדין אפילו יחיד יכול להתפלל תפל' המוספין כמו בשאר תפלות שאף על פי שהם במקום הקרבת קרבן יחיד מתפלל אותן וכן בתפלת המוסף מ"מ הירא את דבר ה' לא יביא עצמו לידי מדה זו להתפלל אותה ביחיד מפני אריכות שמאריכין אנשי הקהל שלא להתעכב שעה א' יותר כי הוא מאבד טובה הרב' מלקדש שמו ית' ברבים ונא ולמד מ"ש ר"ש בזוהר ויצא דף קס"ז ע"ב אמר ר"ש צלותא דסגיאין סליק קמיה קב"ה ומתעטר בההי' צלותא בגין דסלקא בגוונין סגיאין ואתכלילת מכמה סטרין ובגין דאתכלילת מכמה גוונין אתעבידת עטרה ומנחא על רישא דצדיק חי העולמים וצלותא דיחיד לאו איהי כלילת ולאו איהי אלא בגוון חד וע"ד צלותא דיחיד לאו איהי מתתקנא לאתקבלא אלא בצלותא דסגיאין ע"כ ובזוהר פ' בלק דף קצ"ז ע"א הוסיפו עוד בענינו ז"ל מי בכם ירא ה' שומע בקול עבדו אשר הלך חשיכים ואין נגה לו וכי בגין דלא אתא לצלויי הלך חשיכים אלא אוקמו'

עד לא יתכנשון ישראל לבתי כנסיות לצלאה סט"א קיימ׳. וסגיר כל נהורין עלאין דלא יתפשטון ויפקון על עלמין ותלת זמנין ביומ׳ אזלי סט"א דכר ונוקב׳ ומשטטין בעלמא והיא עידן אתקין לצלותא בגין דלא הוי תמן קטרגא כלל וכדין איהו עידן לצלותא בגין דאינון אזלי למשטט׳ בטורי חשוך והר נשפה כדין פתיחין כוי נהורין עלאין ונפקי ושריין על בתי כנסיות ברישיהון דצלאן צלותין ומתפלגן נהורין על רישייהו וקב"ה שאיל על ההוא דלא אשתכ׳ תמן ואמר אבל על דפלגיא וכו׳ אין נגה לו כמה דאתפלגו ושריא על אחרין דתמן כמה טבין אתאבידו מיניה וכו׳ ע"ש באורך ואם כה נאמר ביתר תפילו׳ של חול כ"ש וק"ו בספר מעלות המדות העולות באור הדרן של תפלות של שבת ועליהן שלמעלה תפלת מוסף העולה היא על גביהן אשר כמה מאורות עליונים מתוספים בשמים ממעל בכח סגולתה אשר מהמה יתגדל מן העולם ועד העולם עד בואה על ראשי עם קדש ואשר הלך חשיכים להתפלל אותה שלא עם הצבור תקולקל חלקתו ואין נגה לו. ואיש התמים ישכיל עשות שלא לפרוש מן הצבור ולא יפנה דרך כרמים דמי הקומה נגרעים אשר בוטחים בעצמם ובכוונתם לאומרם ביחיד ולבם הולך חשיכי׳ בין תנור לכירי׳ ויתפללו ברגע עו׳סק כי התעס"ק עמו אשר קורא אני עליהם לא תעשו אתי אלהי כסף ואלהי זהב כאשר היתה תפלתם בלא לב ולב ממע"ל לא שב כספם וזהבם ולאנשים כאלה איככה יערכו אל לבם להתפלל ביחיד אחר כי דרך נשים להם לבלתי עצור חיל להתגבר על יצרם שעה או שתים ולבטל מחשבותם בעומדם מול פני האדון ה׳ אלהי ישראל וכו׳ האי ואולי בהמרף תפלה עם הצבור יעלה ארוכה למחל׳ תפלתם כמ"ש בזוהר בפ׳ פנה אל תפל׳ הערער ולא בזה את תפלתם אין זה כי תשרפם באש להשבת יצרם האספסוף אשר בקרב׳ למהר לשלא מאת פני הקד׳ לפנות להם רבות עתים לפקוד איש אל רעהו ואיש את קרובו ולערוך שם שיחתם שיחת חולין בשב׳ והלואי לא תהיה כם גם מדבור ל"הר אשר השיחה בטילה היא אם היולדת הז׳ תועבות אשר שנא ה׳ כמו שביארנו במקומו׳ אחרים אשר השכינה נוחת עליהם הוגעתם ה׳ בדבריכם אויה על שברת כירכה וה׳ הטוב יכפר בעד ואשר עיני בשר לו יחמול על נפשו היקרה ולא יחוש על התענגו אשר יתענגו הצבור יותר חצי שעה או יותר כאשר לא יחוש בהתענגו ביתר חפציו צורכי הגוף הנגוף וערב לו ובכן בשיתו אל לבו להשוות לפחות כבוד עבד לכבוד רבו לא יבא לחלל יקר הדרן של תפלות של שאר הימים ויותר מהמה בתפל׳ מוסף של שבת לבלתי אומרן ביחי׳ או בקול רם שלא בחזר׳ ודי בזה הערה במעט מזער שהזהרנו ברום מעלה מניה זו לחזק ידים רפות וברכים כושלות באור הדרן של תפלות. וכבר יחדתי הדבור בזה בחלק הקודם השער התפלה

התפלה ע"ש.

ואחר אומרו המוסף בלחישה ישוב ירו שנית לאומרו קול ברמה ויאמר בה קדושה דכת׳ כתר יתנו לך ופשטן של דברי׳ שהתפלה שמתפללין ישרא׳ למטה נמנה עושים מלאכים הממוני׳ מעלה כתר בראש מלך מלכי המלכים הקב"ה כמ"ש בזוהר פר׳ ויצא קס"ז ההוא מלאכא דממנא על צלותהון דישראל סנדלפו"ן שמיה נטיל כל אינון צלותין ועביד מנייהו עטרה לחיי העולמים וכו׳ ולפי שבשבתות וימים טובים יש בהם תוספ׳ קדושה ורוב השבח וההודאה לו יתברך וגם כן מוסיפים בהם תפלת מוספין וגם שהם ימים שכל ישראל נקבצי׳ בקדושה ובטהרה ובכסות נקיה לבתי כנסיות ובתי מדרשו׳ ברוב עם הדרת מלך לכן תקנו לאומרה בשבתות וי"ט ובתפל׳ המוספים כי עיקר קדושת היום הם המוספין. ואומרים ק"ק שהוא הקדושה שאומרים המלאכים ואח"כ אומרים כבודו מלא עולם וכו׳ כדי לומר הקדושה שאומרי׳ השרפי׳ והיא ברוך כבוד ה׳ ממקומו ולפי שגזרו שמד על ישראל שלא לקרות ק"ש תקנו שיהיה שליח צבור אומר אותה בלחישה ובהבלעה בעמידה בכל תפלת שחרית. בין בחול ובין בשבת שאחר שהיה אומר ממקומו יפן ברחמיו לעמו המיחדים שמו ערב ובוקר היה מנדד הדברים עד שאמר שמע ישראל ומאריכין הקהל על ידי נעימה באחד הוא אלהינו הוא אבינו וכו׳ ואף היא מתכוין לגמור ק"ש בהבלעה ואומר עמהם בבת אחת להיות לכם לאלהים אני ה׳ אלהיכ׳ ונמצא ששליח צבור קרא ק"ש כולה והקהל קראו עמו פ׳ א׳ על ידי תחבולה כמו שביארנו וגם כן קראו עמו סוף פסוק ק"ש שהוא להיות לכם לאלהים ואחר שקראו ק"ש היו אומרים הקדושה שאומרים ישראל למטה והיא ימלך ה׳ לעולם אלהיך ציון. וכשבטל השמד בטלו מלאומרה בכל התפלות וקבעו אותה בתפלת מוסף כמו שכתבו הגאונים ז"ל ומזה נתפשט נוסחת אחד הוא אלהינו שלא היו רשאים לומר שמע ישראל רק אחד הוא אלהינו וכן מה שבא בנוסחאות להיות לכם לאלהים אני ה׳ אלהיכם שהוא מעין החתימה של ק"ש אבל עכשיו אין לומר רק הוא אלהינו כי אינו מן הדת לומר שני פעמים אחד אחד וכן לא יאמר רק להיות לכם לאלהים אני ה׳.

ואשר הליאו בסוד ה׳ ותמונת ה׳ יביט יכין לו לכוין בהוד הדר תפלת המוסף בחזרה אשר מושב יקרו בשמי"ם ממעל כי יתגדל ויתקדש המלך הקדוש ויטע אהלי אפדנו בכתר דאבא ורחל המעטירה אף היא גדולי"ם תעשה לה תדלג על ההרי"ם ועולה ותטע אהלי אפדנה בכתר דאימא בסוד הבת אצל אמה כמ"ש בגמרא בכתובות זאת אומרת הבת אצל אמה. ותעמוד לגומתו ועל כן יאמר בספר נוסח׳ הקדוש׳ זו כתר

יתנו

יתנו לך ה׳ אלהינו מלאכים המוני מעלה והכוונה על״ א״א הנקראים מלאכים המוני מעלה כי הם מלאכי׳ ממש של ריש הכתר כמ״ש בתקונים והם הנותנים הכתר לה׳ אלהינו מוד החתן והכלה בכח עם סגולתו בני מלכים קבוני מטה המוכרי׳ נפשם על קדושת שמו יתבר׳ ביחוד׳. וגם ע״כ כן יאמר בספר קדושה זו ומשרתיו שואלים איה מקום כבודו מה שלא יאמר כן במוסף ר״ח. נפשם לשאו״ל הגיע כי ראו שמלכות שמים עלתה למעלה ממקום אצילותיה ע״כ דורשים עליה איה מקו״ם כבו״ד ׃ היא הבינה כבוד ה׳ מה שאין כן בר״ח. ומטע׳ זה מתחננים לאמרו ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו וכו׳ כלומר ממקום דהיינו המקו׳ שעם הז״א עתה ז״א בכתר דאב׳ והנוקבא בכתר דאימא אנו מתחננים שכיון שהם גבהו שגבו מאד במרומים אל ישכחנו בנא משם וזהו ממקומו הם למעלה הו״א יפן ברחמיו הוא הכתר דאבא רב. הרחמים לעמו המייחדים שמו וכו׳ וגורמים אותו הזווג. ואפר סוא חכם הרזים יבטא בשפתיו קודם חזרת שליח צבור התפלה פרטי כוונתה בקצור:

לידרא שמא דקב״ה ושכינתיה וכו׳. הנה אנחנו באים לומר חזרת תפלת מוסף בקול רם לשוב לעורר בקול כל מה שעוררנו בלחש ובכן תוסיף תת כחה המלכות לעלות ולעמוד יחד עם דודה ובכח קדושת כתר יתפאר המלך בתפארת מפואר ובעטר׳ גיאות וכתר נורא דאבא ואשת חיל אף היא תדלג ותעלה ותטע אהלי אפדנה בקומת הכותרת המוסגב דאימ׳ לעומתו ובדילוג קדוש ראשון תעוז קו ימינה בחסד דאימא ובשני תעוז קו שמאלה בגבורה ובשלישי תעוז קו אמציעתא בת״ת ובאי״ה תדלג על הארי׳ לעלות מחג״ת לחב״ד **א**׳ בדעת **י**׳ בחכמה **ה**׳ בבינה ובאורותם נראה אור בבינה רצון תעטרנו הנשמה הטהורה מהדרת קדש יום השבת. ובלתי אל המ״ן עינינו להעלות מ״ן לזו״ן במסירת נפשינו ביחוד. שמע ישראל לנגדם זווג הקדוש יהדיו יהיו תאומים מלמעלה ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳. ושוב יכונן את כוונתו לשמוע חזרת המורך מהש״ץ והיו לטוטפות בין עיניו נועם שיח מוד שיחותיו עד היכן הדברים מגיעים ואם בעל נפש הוא ירגיש בעצמו תוספת רוח עלאין קדישין כל הוד נשמתו בו ובכיי ראשי שמידי שבת בשב׳ בהגיעי לקדושת כתר היו עיני זולגו׳ דמי׳ ושלים והכרתי שזה מהתעוררו׳ הנפש׳ אשר בקרבי אכן הייתי חוכך ודואג על הדב׳ והייתי מתאפק שלא לבכות בשבת ואע״פ כן לא אוכל להתאפק עד שמצאתי באגדה שמצאו תלמידיו לרבי עקיבא שהיה בוכה בשבת ושאלו אותו מדוע היה בוכה בשבת ואמר עונג יש לי דהיינו שמרוב דביקותו בהקב״ה היו זולגים עיניו דמעות כדאשכחן בר״ע עצמו שהיה בוכה בעת

הגיתו

הגותו בשיר השיר׳ כאשר השיג ברוח תבונתו עומק סודו עד היכן הדברים מגיעים וכן ימצא על הרוב במתפללים בכונה ונראה דבכה״ג שפיר דמי ואין איסור בדבר והכל לפי מה שהוא אדם יעוז בכוונתו בספר תפל׳ זו והשביע בנחמות נפשו. **ואח״כ** יאמר אין כאלהינו וסדר פטום הקטורת כולו כמו בחול ולא כאשר שנו רבים להרמות עניינו ליתר המזמורי׳ של חול שאין אומרים אותה בשבת ולא ראי זה כראי זה שכל עיקר המזמורים בחול להוריד העולמות אחר שעלו אבל בשבת כולן שעלו לא ירדו ולפיכךיפקד מושבם של המזמורי׳ בשב׳ לא כן הפיטום הקטורת אחר התפלה שב׳ לעולם להבריח החצונים והקליפות שלא יתאחזו בתפלה אין למנוע מלאומר׳ אחר התפלה אף בשבת כי לא יעדר איזה שגיאה ורעיון חיצוני בתפלה וגם אנשים החטאים בנפשותם המתלוים עם הצבור אשר בין חייתא ליידלתא וי לברא דעלובתא כי גורמים בחטאתם לנאת הקליפות הטמונים בנוקבא דתהומא רבא החוצה ויבער בקרבם הכעם ופוגעי׳ ביקר הדרה של תפלה של שבת. ורפואות תעלה הוא הוד הדר של פטום הקטורת לבערם והקרבת פטום הקטורת בבהמ״ק יוכיח כי כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת. ומנאתי ובכת מאת הראשונים ז״ל תקנו לומר אין כאלהינו בשבת לפי שאין מתפללים י״ח בשבת ולהשלים חסרונן אנו אומרים ד׳ פעמים אי״ן כאלהינו אין כאדונינו אין כמלכנו אין כמושיענו וכן ד׳ פעמים נ״ודה וכן ד׳ פעמים מ״י כאלהינו ר״ת אמ״ן וגם ד׳ פעמים ברוך אלהינו ברוך אדונינו וכו׳ וד׳ פעמי׳ אתה הוא וכו׳ כנוסח ברוך אתה של תפלה וי״ב פעמים אמן עם ז׳ ברכות שבתפלה לעומת י״ט של חול ועולים לאדם לתשלום הק׳ ברכות. ויסמוך אליו פטום הקטורת החביב מכל הקרבנות ובסופו פ׳ השיבנו ה׳ אליך ונשובה וכו׳ לתועל׳ עזר התשוב׳ אשר יש בסגולתו כמו בחול ואחריו ג׳ פסוקי ה׳ צבאות וכו׳ וסדר זה לא ישתנה לא בשבת ולא בי״ט. וכן לא יעבור מלומ׳ אחריו מימרא ר״א ת״ח מרבים שלום וכו׳ לפי שיש בו ז׳ פעמים שלום להכביד ז׳ כנפים של סמא״ל שלא יתאחז בתפלה ויאמר אותו בשבת מן הטעם עצמו של פטום הקטורת ובזה שנו רבים ואיש התמים לא יחטיא דבר. ואחריו יאמרו קדיש דרבנן בברכו שאף שבשב׳ הכל באים לבה״כ קודם ברכו ראשון מ״מ הוא תועלת למי ששכח לקבל תוס׳ הרוח בסמיכות לגאולה לתפלה שאז לא היה יכול לקבל תוספת הנשמה בכתר עתה על ידו יכוין לקבלה וסודו בשבת כמו בחול כמו שביארנו בחלק הקודם והוא קדיש ליתו׳ בתקון שבת אביו ואמו ולא ימנע מלאומרו אף בשבת ואהריו עלינו וכו׳ ורבים שגו שלא לאומרו בשבת כי אין ירידת לעולמות בשבת אכן שגו בחוזה כי אין כוונתינו

בהשתחויה

בהשתחויה זו להוריד העולמות אפס המקיפין. ויאמר מזמו׳ ה׳ רועי ולמנצח שהם יחננו כמו בחול ועתה בשבת יוסיף מזמור שיר ישודתו בהררי קדש ולענין קפול הטלית ירא שמי׳ יהא זהיר לקפלו שלא כסדר קפולו הראשון כמ״ש הב״י ונראה לי דווקא במנחה אבל בשחרית מותר לקפלו וכדאמרינן פ׳ כל כתבי קערו׳ שאכל בהם בנהרי׳ מדיחן לאכול בהם במנחה ונפטרין לבתיהם לשלום:

פרק יד

אחר התפלה תהייגה רגליו קלות כאילות לבא הביתה לעשות מלאכתו מלאכת שמים ולקבל פני רבו ולא יפנה דרך הבוערים בעם לאבד הוד יקר הדרה של שבת בפקוד איש את רעהו ואיש את קרובו אשר ממנה יתר ממנה פיהם לחלל הדרת קדושת שבת רב הקדש בשיחת חולין אשר כמה מהם השליכו אחרי גיוום הדרת קדושת שבת וכל דבריהם על פי הרוב בשבת מכל משא מתן ומהבלי הכלים ול״ה ורכילות וגדול עונם מנשוא כמו שביארנו בפרק ח׳ באורך בתוכחות מגולה על זה ובעל נפש היפ׳ לא יבחר בעונג זה עונג הגוף אשר נהפך העג״ג לנג״ע ברעת מאור׳ לנפש יתירה שבו שאין כל זה מהעונ׳ לה אפס כמו שער בנפשו עד אשר לא תוכל לשאת ולסבול טינוף חולאת. כואת הבליהם הכל שיש בו חטא כי בת מלך היא ותעש בריחים לעלות אל בית אביה אז אמר׳ אלכה ואשוב אל מקומי הראשון כי טוב לי אז מעתה וכי יפקוד עליה אביה לאמר מדוע עזב׳ את האיש הישראלי ביום מנוחתו וביום שמחת לבו אף היא תשיב אמריה לו קלני מראשי קלני מזרועי כיעשוני בהבליהם ויחללו את שבת קדשך ברוב שיחות בטילות תחת אשר אשר היה להם ללוותיני בקדושת השבת בתורה ובסעודה של מנו׳ מהתענג ומכל אין כוח לי בתחתוני׳ זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי איויתיה. ואם כן איפה בני התחזק לכך לעשות כדת היום הטוב היות גזרת ספיר ויהלו׳ יוכה תמה הבאה בכל קורתך אשר לא נסתה כף רגלה הנג על הארץ. געולה וסורה במעללך אשר לא טובים ישתקע הדבר וכן לא יעשה:

רק אין דבר להענג את הנפש היתי׳ אפס בלימודי ה׳ ישרים משמחי לב וגם הנפש לו תמלא. וז״ס אומרים כל המענג את השבת כי השבת כל מציאותו קדש והוא סוד עולם הנשמות הנפתח בשב׳ כמ״ש בזוה׳ תרומה דף קנ״ו שנשמות שבג״ע התחתון עולין לג״ע העליון הנשמות עליונות יורדים לעטר להם לישראל וכן נשמות שנתלבנו בשפת ימות החול בכנפים בג״ע תחתון. ואמר

שם ז״ל ובמעלי שבת׳ גלגולא דנשמתין איהו אילין אזלין ואילין אתיין אילין נחתין ואילין סלקין מאן חמי כמה רתיכין קדישין די משטטי לכאן ולכאן כולהו בחד׳ כולהו כרבו באילין נשמתין לאעטרא לעמא קדישא לא צטרא לכמה נדיקיא כגבתא דעדן לתתא עד שעתא דכרוזא קאים וקארי מקודש מקודש כדין כייחא שכיכו דכל׳ וחייבי גהינם כולאו משתככי ואית לון נייחא ונשמתין כולהו מתעטרן בדוכתייהו אילין לעילא ואילין לתת׳ זכאה עמא דחולקא דא לאון וכן אמר עוד שם ובכל מעלי שבת׳ יתיב כר.נש בעולם הנשמות ע״כ. ואחר שיום השבת קדש הוא מפני שנשמות מתוספות בו יאותה לכל אישי ישרא׳ לעשות עיקר מהנשמה המתוספת לקדשה בקדושתה בכל מיני קדושה וקדושת המחשבה והדבור למעלה מכולן כי היא סוד הנשמה היתירה המתוספת מלמעלה ממקום הקדש ולכן העיקר שתהנה הנפ׳ יתיר׳ הוא בעסק התור׳ וחידושים כי הנפש שבימות החול היא נהנית מעסק התורה שעוסק בימי׳ ההם והנשמה יתיר׳ אין לה חלק בם כאשר לא היתה אותו בכל חלקיה בשבת כמ״ש למעלה בריש פי״ב וצריך להקדישה ולהעריבה בעסק התור׳ בשב׳ ביותר לתת מנת חלקה וכוסה ולהפרידה מכל ענייני גשמות הע״הז לבד הנשמה הטהורה עד אשר מטעם זה אסרו חכמים לשאול צרכי הגוף בשבת בתפלת י״ח מפני שיום השב׳ הוא יומא דנשמתין ולא יומא דגופא כמ״ש בזוהר ויקהל והעתקנו לשונו לעיל פרק ח׳ האי יומא יומא דנשמתין ובגין כך משבחי בתשבחת׳ נשמ׳ כל חי ע״כ ובכן תוסיף תת כח לה לעלות אל בית אביה בכח חידושי התורה ותגד לאביה את כל הכבוד ההוא ומוסיק חילא וגבורתא בפמליא של מעלה כמ״ש בזוהר פרשת שלח לך דף קע״ג ת״ח כד עייל שבתא נשמתין נחתין ושריין על עמא קדישא ונשמתין דצדיקייא סלקי לעילא כד נפיק שבתא נשמתין סלקין אינון דשארו עלייהו דישראל סלקי וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא וקב״ה שאיל לכולהו מאי חדושא דאורייתא דאמרת נשמתא דא דפלוני וכלהו מוקמי ההיא מלה בתרי מתיבתי אינון דתתא וקדש׳ בריך הוא לעילא חתים להאיא מלה ת״ח כד מלה אתחדש באורייתא ונשמתא דנחתא בשבתא אתעסקת באינון מילין חדתין וסלקי לעילא כל פמלייא דלעילא נייתין ההוא מלה וחיות הקדש מתרבן בגדפין ומתלבשין בגדפין וכד שאיל לון קודשא בריך הוא ולא תבין ושתקין כדין החיות הקדש מה כתיב בעמד׳ תרפינה כנפיה׳ כד״א עמדו לא ענו עוד וכפתחו עמדו כל העם ע״כ.

הנה מסס מתבאר גאון עוזם של חידושי תורה׳ בשבת לתת עוז אל הנפש היפה באיסו״ר כולל ואיסו״ר מוסיף בפמליא של מעלה וזהו באמ׳ אומרים כל המענג את השבת כי לא על עונג הגופני אמרו אפס

לענג את הוד הדר קדוש השבת בעצם וכן אמרו בתנא דבי אליהו זכור את יום השבת לקדשו במה את מקדשו במקרא במשנה במאכל ומשתה ובכסות נקיה וכו׳ · וכן אמרו במדרש ילקוט סימן תתפ״ח זכור את יום השבת לקדשו כיצד אדם עושה מלאכה כל ששה ונח בשביעי ומתענג עם בניו ועם בני ביתו · ואע״פי שאתם עושים מלאכה כל ו׳ יום ז׳ שבת לה׳ עשו אותו כולו תורה מכאן אמרו ישכים אדם ביום השבת וילך לבית הכנסת ולבית המדרש ויקרא בתורה וישנה בנביאי׳ ואחר כך ילך לביתו ויאכל וישתה לקיים מ״ש לך אכול בשמחה לחמך ע״כ · וזה ליתר העם להנו׳ איש איש לפי השגתו לקרוא בתורה ולשנות בנביאים לתת חלק לנשמת׳ בראשונ׳ גם לאחרונ׳ בסעודה של מצוה · אכן חכמי המדע הבאים בסוד ה׳ ליראיו יאותה להם לעשות עיקר קביעותא בתורתו של רשב״י ע״ה בזוהר כמו שהיו מהגים חסידי׳ הראשונים ז״ל כי בו נגלו כל תעלומות חכמה אשר נגלו ואשר עתידים להגלות לקץ הימין ואם ביתר הימים עצמ׳ מאד במהללי׳ קריאה נאמנה זו · עוד תתענג ותתגדל יתר מאד הוד הדרה בעצם יום השבת נאדר בקדש סוד האציל׳ שבו נאחזים מארי קבלה כמ״ש בתקוני׳ ומארי קבלה באציל׳ וכתב הרב ז״ל כי על כן בחול אנו אומרים מזמור הריעו לה׳ כל הארץ ר״ת הלכה ובשבת אין אומרי׳ מזמור זה רק מזמור השתחוו לה׳ בהדרת קדש ר״ת קבלה הורנו לדעת כי הלכה תשתבח בחול וקבלה תשתבח בשב׳ כי היא קדש גמור אשר אין תמן קליפין כלל בסוד האצילות כאמור. והיה אומר מורי ז״ל שסגולת לימודי ה׳ בספר הזהר תועלת עצום בשבת אף אם לא ידע שכול לחדש בו דבר ולא אמרו בזוהר פרשת שלח לך לענין חידושי התור׳ דכד שאיל לון ולא תבין דתרתיב בנפיה׳ אפס במי שעוס׳ ביתר פשטי התורה שצריך לבקש את דבר ה׳ ולחדש בה דבר לתועלת הנשמ׳ החדשה אשר בקרבו · אבל ללומדים בסוד ה׳ בזוהר ובתקונים אשר הוא מהולל בתושבחות ממולא טהור קדש בסוד האצילות קריאתו זו היא הללו להקדיש ולהעריץ הנשמה הטהורה ולתת חיל ועוז רב בפמלייא של מעלה מה שלא יעשה באלף אלפי דרושים כריבבות פשטים · וכ״ש אם השג ישיג להשקיף ולחזות בנועם ה׳ במכתב הקדש הרב ז״ל להשכי׳ בהם במאמרי הזוהר אשר אין לך מדה טובה הימנה · וכן הוא מנהגי לאסוף אלי כל אחד המשכילים בחכמ׳ מידי שבת בשבתו אחר חצות ולהגות במכתבי הקדש דבר בעתו וכל יקר ראתה עינינו שלי״ת ·

ואולם עתה אחרי צאתנו מבית הכנסת בימות החמה היינו הוגים שיעור שעה אחת אחר התפלה בבית המדרש בסדר המסודר מאתי בתורה ובנביאים ובכתובים ובזוהר אותם המאמרי׳ אשר בענין הנשמה הולך יסוד׳ מטעם מ״ש בזוה׳ האי יומא דנשמתין ובגין כך משבחית שבחת׳ דנשמת׳ וכו׳ והוא סגול׳ נפלאה להאיר את הנר״ן מהפגמים שבה וביותר הוא תקון נפל׳ לאשר טרף נפשו באפו להשיבה יחד עם תוספ׳ הנפש של שבת · ואשר הוא מכת עני הארץ ורוחו לא חובלה באף ובחימה יועיל לו לקניית הנשמה העליונ׳ עוד כל ימי החול להועיל לו להיות עזר כנגדו ליראה את הש׳ הנכב׳ והנור׳ ובמשפט התקון הזה לא יצטרך ליתר החידושים דכלא ביה ומיניה לא תזוע כמו שיארנו ובקריאתו יכוין בשם

מצפץ נקוד לבונה ולא יחוש לפתוח בשב׳ הספרים שכותבים בראשי הדפי׳ תיבות כמ״ש הר״ש הלוי סימן כ״ו וזה תוארו ויחלקם לד׳ חלקים חלק א׳ מידי שבת בשבתו בשבתות החודש ·

תורה בראשית ויכולו השמים וכולי עד ויהי האד׳ לנפש חיה ·

נביאים ישעיה נ״ח ה׳ דבר הלא פרס לרעב וכו׳ עד כי פי ובסימן ס״ב שוש אשיש בה׳ תגל נפש״י וכולי עד תהלה בארץ ובסימן ס״א רו״ח אדני אלהים עלי וכו׳ עד מטע ה׳ להתפאר וכו׳ וביחזקאל סי׳ א׳ עד ואשמע קול מדבר · ובישעיה סימן מ״ב הן עבדי אתמך בו עד על אויביו יתגבר ·

כתובים תהלים סימן כ״ג נפש״י ישובב וסי׳ ל״ה ונפש״י תגיל בה׳ וכו׳ וסי׳ מ״ב צמאה נפש״י וסימן נ״א רו״ח נכון חדש בקרבי וסימן ק״נ כל הנשמ״ה תהלל יה ·

ובזוהר פ׳ תצוה דף קפ״ב ע״א ר״י פתח חדלו לכם מן האדם וכולי עד כאשר רויתיך · בראשית דף י״ב ע״א פקודא ז׳ עד כדקא חזי לה ובדף נ״ח ע״א היכלא קדמא׳ עד לאתעטר׳ תמן · שם דף מ״ח ע״א תא חזי כד אתקד׳ יומא וכו׳ עד עמוד ב׳ ומן העבוד׳ הקשה ובפרשה נח דף ס׳ ע״א רבי יאודה פתח טוב איש א׳ חונן וכו׳ עד ע״ב בנשמתהון דצדיקייא · ובפרשת לך לך כל כל סתרי תורה שבה · פ׳ חיי שרה דף קכ״ד עמוד ד׳ ואברה׳ זקן כל דרוש הנשמ׳ עד דף ק״ל ע״ב כי מלאה הארץ דעה את ה׳ · פ׳ וישב דף קפ״א ע״ב ויאמר אברה׳ אל עבדו וכו׳ קפ״ב ע״א ישמח ה׳ במעשיו · פ׳ מקץ דף קנ״ו ע״א וירא יעקב וכו׳ עד שם באותו עמוד ויהיב ליה כיינא בבר נש · פ׳ ויגש דף ר״ה ע״ב ר׳ יצחק ור״י הוו יתבי וכו׳ עד ובלא חד ובדף ר״ט ע״א ת״ח בשעת׳ דטוב אתער וכו׳ עד בריתי שלום · פ׳ ויחי דף רכ״ד רבי יהודה פתח החרשים שמעו וכו׳ עד דף רכ״ה ע״ב ושכינתא עד כלא · שם דף רל״ה ע״א ר״א פתח ויאמר אלי הנבא וכולי עד שם באותו עמוד ואתחב׳ כחד ·

החלק הב׳ **תורה** את משפטים וכי ימכו׳ איש בתו לאמה לא תצא

בצאת

פאת העבדים וכולי עד שארה כסותה ועונתה לא יגרע ·

נביאים ישעי׳ סי׳ נ״ה כל כלי יוצר עליך כו׳ עד כי פארך · גם ל״ח מכתב לחזקיהו וכו׳ עד כל ימי חיימ על בית ה׳ וגם סי׳ נ״ט וילב׳ צדקה כשירין עד רוחי אשר עליך וכו׳ מעתה ועד עולם וגם סי׳ נ״ז כי כה אמ׳ רם ונשא וכו׳ עד אמר ה׳ ורפאתיו ·

כתובים תהלים סימן פ״ד נכספה וגם כלתה נפש״י · וסי׳ ק״ג ברכי נפשי וסי׳ ק״ד ברכי נפשי ואחריה׳ הב׳ הנז׳ סי׳ נ״א וק״ן ·

ובזוהר המאמר פ׳ תמוה דף קפ״ב הנז״ל ואחר כך בפ׳ משפטים דף נ״ד ע״א עד דף נ״ח ע״ב דקא אריחו מנו לבושיהון אילין · פ׳ תרומה דף קכ״ז ע״א ר״ש ור״א ור׳ אבא וכו׳ עד בגלא אחרא וכו׳ ובדף קל״ו ריש ע״א בהאי לילי׳ שמושא דחכימין עד קל״ח ע״ב אשרי העם שככה לו גם דף ק״ס ע״ב בעובדא דמסכנא כגוונא דלעיל׳ עד ריש קמ״ג לעלמ׳ דאתי ·

החלק הג׳ פ׳ בהעלותך וירד ה׳ בענן וכולי ויאצל מן הרוח וכולי עד כי יתן ה׳ את רוחו עליהם וכולי ·

נביאים ירמיה סימן ל״א כה אמר ה׳ מצא חן וכולי עד וכ״ל נפ״ש דאבה מלאתי וביסעיה סימן ס״ג ויזכור ימי עולם עד גואלינו מעולם הוא שמך ובסימן ל׳ והיה אור הלבנה וכו׳ עד נשמת ה׳ כנחל גפרי׳ בוערה בה ·

כתובים תהלי׳ סי׳ קי״ו שובי נפש״י למנוחייכי · וסימן ק״ל קויתי ה׳ קויתה נפש״י · וסימן קל״ט ה׳ חקרתני ותדע וכולי וסי׳ נ״א וק״ן ·

ובזוהר המאמר דפ׳ תמוה הנ״ל ואח״כ בפרשת תרומה דף קס״ה ע״א אתה הראית לדעת וכו׳ עד ריש קס״ב וכלא איהו חד · ובפ׳ ויקהל דף ר״ט ע״א ויעשו כל חכם לב עד ריש דף רי״ד בעלמא דין ובעלמא דאתי · פ׳ פקודי דף רכ״ט ע״ב ת״ח נשמתא לא סלקא עד בההוא עלמא ודף רמ״ז ע״א הכא קיימין כל אינון לבושין דנשמתהון וכו׳ עד סוף ע״ב לאתכלא דא בדא ·

החלק הרביעי **תורה** ואברהם זקן בא בימים וכולי עד וישבע לו על הדבר הזה · ובפ׳ בחקתי וכולי עד ולא תגעל נפשי אתכם ·

נביאים ישעיה נ״ו אורח לצדיק מישרים וכו׳ עד וארץ רפאים תפיל · וביחזקאל סימן ל״ו וזרקתי עליכם מים טהורים וכולי עד חרפתו רעב בגוים סימן ל״ז היתה עלי יד ה׳ עד דברתי ועשיתי וכ לי ·

כתובים סי׳ פ״ו במר׳ נפשי והאלפ״א בית״א כולה · ובסימן קמ״ז הללי נפשי את ה׳ וכ״א וק״ן ·

ובזוהר המאמר דפ׳ תמוה הנ״ל ואחר כך פר׳ ויקרא דף י״ג ע״א נפש כי תחטא וכולי עד סוף ע״ב באילנו כתר אורייתא כלא · גם דף כ״ד ע״ב נפש כי תמעול וכו׳ עד דף כ״ה ע״ב דקאים לגבי ההוא אשא · ובפ׳ תזריע דף מ״ב ע״ב רבי חזקיה פתח מה רבו מעשיך עד דף מ״ד ע״א בתוקפת׳ יתיר · גם דף מ״ו ע״ב תו פתח בריה אחרא וכו׳ ע״ד מז״ נכון היום · ובפ׳ אחרי מות דף סז״ ע״א ר״א עתח נפשי אויתיך וכולי עד דף ס״א ע״ב והארץ החס׳ · ובפ׳ שלח לך דף קע״ג ע״א כל מעלי שבתא וכולי עד קע״ד יומא דשבת׳ משאר יומין ובפרש׳ בלק דף קנ״ו ע״ב ר״א אמר ודאי וכו׳ עד שם באותו עמו׳ לאולפ׳ למזכחותיך תם וישר ·

ואחר סדר הלימו׳ יאמ׳ סד׳ ברכי נפשי להרמב״ן (א״ה כתוב בחל׳ הב׳ בבעילת יוה״ך) מדי שבת בשבתו · ואח״כ יכונו יחדיו לעתור ולרמות תפלה זו לחפני שמים וכה תואמר ·

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו ל אהי הרוחות לכל בשר שבזכות קריאת ולימוד הזה אשר קרינו ולמדנו לפניך שתהא שעה זו שעת רחמים בעתיר לך ותעתר לנו ותשביע בצחצחות נפשינו ורוח נכון חדש בקרבנו ונשמת שדי תבינינו נסה עלינו אור פניך ה׳ לאור באור אצילותך נר״ן כי עמך מקו״ר חיי״ם באורך נראה א״ר להיות מעבדי ה׳ ונדקתם יהי ה׳ אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו להטו״ לבבינו אליו ללכת בכל דרכיו לשמו׳ מצותיו חקיו ומשפטיו אשר ציוה את אבותינו ולא נטה ימין ושמא׳ מעבו׳ עבודת׳ כל ימי חיינו בבית ה׳ ולא יכרת נפשינו ממקום מחצבתה בהכרת נפש הרשעים אשר בקשו המנוחות ונפלו באכזו׳ בסודם אל תבא נפשינו ובקהלם אל תחד כבודינו ובקהל אנשים אשר בהם תתהלל נפש״ם ואין ברוחם רמיה אפס רוח דעת ויראת ה׳ וכל הנשמ״ה אשר תהלל יה · בסודם תבא נפשינו ובקהלם תחד כבודנו ושית מנת חלקנו עם בחירי אלהים שאמרו אלהים ואשרו במשכנות מבטחים · ובכן יהי נא חסדך ה׳ עלינו לאסוף את חרפתינו ואתה בטובך תשוב תחיינו ותשובב נפשינו אשר נטרפ׳ באפנו ונפשינו בשבי הלכה ואזי עבר על נפשינו המים הזדונים ער״ה הנה שבנו אליך ומתחננים מול הדרת כבודך יגדל נא כח ה׳ שובה ה׳ חלצה נפשינו השבע נפש שוקקה ונפש רעב׳ מלא טוב אל תתן לחית נפש תורך חית ענייך אל תשכח לנצח ובעוז סגולת לימוד תורתך תשיב נפשנו למנוחתך כאשר בתחלה ובתוספת מרובה על העיקר מקור הנשמות אשר ביום השב׳ יפתחו ממנה תחיל להאיר מזיו הדרה וכבודה עלינו עוד כל׳ ימי המעשה :

ויהי נא חסדך על הנשמות שנתלבנו ונטהרו בשמ׳

ימי המעשה לתת מענג לרוחם לעלות בעדן גן
אלהים ואחסידך ירננו להוסיף להשתעשע במנוח׳ ככוכה
מעלה מעלה אל מקום גן עדן העליון זברא ה׳ על כל
מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונגה אש להבה
לילה כי על כל כבוד חופה ירויון מדשן ביתך ונחל עדניך
תשקם וירדו בבמות העליונות מג״ע העליון לעטר בני
רהומיך אוהבי שמך בהוד הדר׳ השבת נאדר בקדש והיה
כא בעזרתינו להקדישו ולהעריץ בקדושתו בין במחשבה
בין בדבור בין במעשה לבלתי נפקד רע לגאת מן הקד׳
פנימה לאתר דאלהים אחרים ובשמלה לפה מחסום לבל
יתער חול ביומא קדישא ואפרשותא דזוגא עלאה אפם
מנוחה שלימה שאתה הוא חנה בה יכיא בניך וידעו כי
מאתך היא מנוחתם ועל מנוחתם יקדישו את
שמך ומהוד קדושת השבת שורש הקדושות תשפיע עלינו
עוד כל ימי המעשה להתנהל בהם בקדושה מחשב׳ ודבור
ומעש׳ ותנחילנו שב׳ קדשך באהב׳ וברצון גם אויבי תשלי׳
אתנו לבל נכשל בעמל וכעס לא נעיר בעירה של גיהנם
ואל תהיה דאגה וצרה ויגון ביום מנוחתנו ותזכנו אותנו
ואת כל עמך בית ישראל לנוח במנוח׳ שאין לה קץ ותכלי׳
לעו״הב עולם שכולו טוב עולם שכולו ארוך עולם שכולו
שבת מנוחה לחיי העולמי׳ עשה למען שמך וכו׳ יהיו לרצון
וכו׳ ויאמרו קדיש :

הנה כא זו הדרך ישכון אור השבת היקרה לטהר
אותה מהמספחת אשר עליה מיתר הימים
להדר׳ ולסלסלה ולהות׳ הנשמה היתרה של שבת באורים
גדולים · ויאחז צדיק דרכו להגות בסדר הזה מדי שבת
בשבתו לפני סעודתו או ביתר העתי׳ שביום :

ושוב אחר סדר זה לא יפנה אנה ואנה אפס יבא
אל ביתו ברוב ששונים ויאמר קול ברנ׳ שבת
שלום ומבורך וישב על שלחנו מעוטף לבגי׳ כמלאך הצבים
לכבוד הדר השלחן אשר לפני ה׳ ואליל׳ לישב שמה בקלות
ראש חס ושלום גם מבלי לבוש וכסות העליון כאשר נהגו
רבים מאשר לא נגע אלהים בלבבם כל הימים וביותר
בימות החמה כי אחזתם החמה ויסירו הסנדיר מעליהם
וישבו לפני השלחן אשר לפני ה׳ גם מבלי לבוש וכסו׳ ואין
פחד אלהים נגד עינם וכן לא יעשה האיש הישראלי אפם
כאשר יבא מבית הכנסת ככה יעמ׳ד על שולחנו לעשות
סעודתו ולקדש קדושו כאשר עשה בנאתו מבית הכנסת
ליל שבת וגם יהא זהיר לבלתי תת ריוח בין הדבקים בין
תפלת מוסף לסעודת שבת כמו בלילה בלי הספק והעלם
בנתים כמו שביארנו כמה פעמים כי הפסקות משמשות
למנוע שפעת גשם נדבות וכל שכן בסעודת שחרית של
שבת כי כל כמה שיהא סמוכה יותר לתפל׳ המוכן תתעלה
יותר ויהא לו מוסף קרן האורים מהמאור הגדול אשר למעלה
ממנו כנודע לבאים בסוד ה׳ כי בקדושת כתר עלו זו״ן עד
הכתר

הכתר דא״א ובזווגים מע״ק וע״כ סעודה זו היא דע״ק
והעמד׳ קרן האורה נקנית במשיכה ובמיכה לעשו׳ הסעוד׳
תכף ומיד אחר תפלת מוסף ולא לפנות אחר הבל הבלים
ברוב דברים לחלל גאון עוזה של שבת ח״ו · וגם אשר עשו
רבים וכשלו ונפלו לקדש אחר התפלה ולאכול מיני מתיקה
אשר לא עשו ולא כלום כי אין קידוש אלא במקום סעוד׳ ואם
קידש ולא סעד אף ידי קידוש לא יצא וצריך לאכול במקום
קידוש לאלתר וכתבו הגאונים ז״ל שאם אינו בא לסעוד
ורוצה לקדש אינו יוצא באכילת פירות וצריכין שיאכל כזית
פת או פת הבאה בכסנין או שישתה כוס יין אחר שחייב
עליו ברכה ששתה רביעית שחייב ברכ׳ אחרונה ואם חיסר
אחת מכל אלה לא עשה ולא כלום ולא נאמרו כל השיעורי׳
הללו אלא ליתר העם אכן יראי ה׳ וחושבי שמו הבאי׳ בסוד
ה׳ לא כאה ולא יאי להם לעשות כאלה לקדש קידושם דרך
עראי כי אם לפני השלחן אשר לפני ה׳ ולכוון לכנס לכל
פרטי כוונתו הנשגבה ככל אשר נבאר לפנינו ואם יאמר
קידוש דרך עראי בשחרי׳ טוב אינ׳ מקדשי׳ על עיקר הסעוד׳
הן לא יעשה לעשות את העיקר טפל ואת הטפל עיקר ·
אך צריך לאשר לא יוכל לסעוד סעודתו מיד בשחרית מצוה
עליו כבואו לקדש בשחרית לערוך שלחן לפניו ולקדש ולגמ׳
סדר המסודר אצל הסעודה ולא יקדש דרך עראי ושם יברך
על הדם כמו בסעודה ממש ושוב יאחר סעודתו כאשר
יחפוץ ואז באותה הסעודה אין צריך לקדש עוד רק אם בני
ביתו אינם יודעים לקדש יכול לחזור ולקדש בבית להוציא
בני ביתו · וזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם שא״א לו
לעשות סעודתו מיד אחר התפלה · ולא ימתין לקדש עד
עת הסעודה דאסור להתענות בשבת עד שש שעות ואפי׳
לומד ומתפלל אסור כמ״ש המרדכי פ׳ קמא דשבת ושעות ·
אלו לאו משנה שקם ממטתו חשבינן רק מעלות השח׳ שעות
זמניות כדמשמע בראשון דפסחים דף י״ב ע״ב דמיית׳ הא
דשעה רביעית מאכל כל אדם ו׳ מא כל ת״ח לענין חמץ
בפסח והתם שעות זמניו׳ חשבינן כמ״ש הפוסקי׳ והמשהא
עד חצות כאילו התענה היום כולו ושומר נפשו יהא זהיר
מאד בזה לבל יחלל קדושת ענג שבת ולהקדים לעשות
סעודתו כל האפשר כדי לתת מקום לסעודה ג׳ שיוכל לקיי׳
אותה כראוי · ואם מתענה בכל יום ואכילה בשבת צער
הוא לו מפני שינוי וסת לא מפני כך ימנע על הרב יהודה
החסיד להתענות בשבת מצוה על האדם להרבו׳ באכילה
ושתיה בשבת וגם שיהיה לו שינוי וסת אח״כ ולא מפני כך
יתבטל מענג שבת כמו שביארנו בסעודת הלילה כי כן
הוא למעלה כי המלך משנה מעשיו מפני הכלה
בשנכנסה לחופה ולכן אסור להתענות ביום השבת לפי
שגורם תענו׳ למעלה · וגם שאמרו בזוהר ויקהל והעתקנוהו
עם למעלה כי אותו תוספת רוב הכנוא בארב בשבת
ההנאה שלו איננה רק באכילה ושתיה ומה טוב לאד׳ שצ״פי
שיהיה

שיהיה מימי חול שלא ימנע מלאכול ולא יאבד תוספת שבת ממנו ויענש לו עונש גדול כי הוא פוגם רוח עליון כמ"ש בזוהר הנז"ל ועיין בפרשת פקודי דף רכ"ה עוד מענין הדב' ואין צורך להאריך עוד בזה· וראינו רבים מגדולי ישראל האיתנים אשר כל ימיהם בסיגופים ותעניות ולא ערבו אל לבם לסמוך בהוראה זו של הרב יהודה החסיד ז"ל:

ואיש התמים ימלא ביתו מלא נדק ויהדר לפני סעודתו בשבת אחר עניי תור' להיו' מאוכלי שלחנו כי אף שאמרו בזוהר ולוי אימהו בשבתא חדי ולא יהיב חידו לאחרא לא יהבין ליה עונשא כשאר זמנין והנין דפרש חגיכם קאמר ולא פרש שבתיכם שיתו לענין העונש שלא יתענש אבל מצוה מוטלת עליו לשמח לב האומללים אתו כי אין טוב לאדם שיאכל וישתה ואחיו בני ישראל העניים והאביונים מוטלים ברעב ובחוסר כל אלא יתענג עצמו ואחרים עמו אם מעט ואם הרבה· וכ"ש כשעושה סעודה ביום שמחת לבו והוא בשבת שבו אז דין השבת להיות שוה לדין החגים והמועדים וצריך להיות מנמות פניו הכל על העניים והאביונים להאכילן בפנים שמחות ולדבר על לבם דברי פיוסים ותנחומי' וזה ילונו בכל עמלו שכל מה שמשמ' לב האומללים ההם הוא משמח את המקו' ב"ה דאיכון מאכין תבירין דיליה· וזהו עיקר הכל לשמח למי שאינו שמח ולהשביע למי שאינו שבע לא כאשר נהגו רבת מבני עמינו לשום עיקר סעודת של שמחה בשבתות ובחגים ובמועדים וביותר ביום חתונתם ויום שמחת לבם לקרוא קרואיהם לעשירי עם ומתרחקים מן עניי עמו יתברך כמתרחק מסו' מועד מיוגי כיסן וידברו ברע עושק לאמר לך לך פן תדבקנו עין הרעה· וחס ליה לזרעא דאברהם לעשות כזה דמאן דכזיף במסכנא כמאן דכזיף בשכינתא ואיש התמים בראש שמחתו ישית עיקר מגמתו על העניים ועל האביונים לקבוע סעודה מיוחדת להם בראש הקרואי' ויהיה שם ושמח אתם ובכן לא תדבקהו שום קטרוג ומאורע רע בשמחתו ובמקום אחר הארכנו עוד בפרט זה והעתקנו כמה מהררי הזהר המדברים בענין זה וכמה מעשיות מהחרידים הלבבות:

סעודת יום השבת

יהא שולחנו ערוך יפה ומפה פרוסה כמו בסעודת הלילה ויכוין שהי"ב לחמים שעליו הם עליוני' משל לילה כי הם בסוד י"ג תיקוני דדיקנא דא"א כמ"ש הרב ז"ל ויעמוד מעומד על השולחן ויהגה בסוד הסעודה הזאת בזוהר פרשת יתרו דף פ"ח ע"ב בסעודתא תניינ' כתיב אז תתענג ע"ל ה' וכו' עד מאתן וחמשין עלמין ושוב יבטא בשפתים אתקינו סעודתא וכו' דא היא סעודתא דעתיקא קדישא וכו' כנז"ל בפנ' כי מפני שעלה זו"ן עד הכתר דא"א במוסף וגאנים מע"ק ע"כ לעומת"ן סעודתא דא דעתיקא קדישא להמשיך מהארתו של תוספ' הנשמה היתירה· ושוב יקיף את השולחן דרך ימין בשתיקה ואחר כך יטול ב' אגודות של הדס כמו בלילה ויברך עליהן ויריח בהן ועודינו מריח בהם יקיף בהן את השלחן וכאן יקדים זכור לשמור ויאמר זכור ושמור בדבור אחד נאמרו ואשר הריחו בסוד ה' יבטא בשפתים לפני שיקיף את השלחן:

ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה הנה הנני בא להקיף השלחן אשר לפני ה' להמשיך אור מקיף דב"הי דאימא בזא ובהקיפי עוד הפעם יומשך אליו אור מקיף חג"ת דאימא ויהי נועם ה' אלהינו וכו' ויכוין במחשבתו כי כן יומשך אור המקיף דאימ' לשולחן אשר לפני ה' לא שמפני שעיקר העליות ביום הם למלך הקדש על כן אין לדקדק בעליות הנוקבא שהיא טפילה אליו· ובקחתו הב' אגודות של הדס בידו יאמר כוונת הריח בכתוב בפרק ז'· ושוב ינלא דברו בנועם קולות כזמר הרב לחן מתי יבושר עם וזה תואר·

אסדר לסעודתא בצפרא דשבתא ואזמין בה השתא עתיקא קדישא·

הוא הדבר אשר דברנו שסעודה זאת נאדרת בקדש בסוד אז תתענג על ה' וכדיק הזמנה ואמר שאנו צריכי' לסדר דוין בם בעודה וז"ש אסדר לסעודת' ולא אמר אסדר סעודתא ואמר בצפרא דשבתא לרמוז שכל בוקר דחול הוא בוקר דאברהם כמ"ש בזוהר פרשת לך לך והבוקר דשבת לא ינטרך להקרא בוקר דאברהם רק בוקר דשבת להיות שכל העולמות הם כלולים בעולם הבריאה והם עתה ברגל האצילו' והבוקר הזה תמיד ותהכה לכל בשוה בסוד חסדי' ועל כן אמר נפרא דשבתא שהוא כולל לכל שאין הגבורות צריכים מיתוק אלא הן נמתקים מאליהן מן העליה שעלו ואחר כך אמר שבעוז סגולת סדר זה יהיה קרוי אלינו ע"ק שכל התוספת של שבת היא ממנו·

נהוריה ישרי בה בקידוש רבא ובחמרא טבא דביה תחדי נפשא·

הביאור שאמר מעתידים שישפיע מאורו לסעוד' נהוריה ישרי בה פי' מאורו אור הגנוז אשר בתוכו מא"ק שמתנו קדושא רבא כנודע שסוד הקידוש הוא נאדר בסוד החכמה ועתיק' הוא חכמה וא"א הוא בינה דהיינו גולגלתא כתר עתיקא חכמה א"א

בינה ועתה עתיקא הוא א״א שהוא כולל חכמה ונקרא עתיקא על שמה ושם עתיקא מקבל קרושא רבא מא״ק סוד הכתר אחר התקון וכלפי זה אנו מעתירים עתירתנו לאמר נהוריה ישרי נה בקדושא רבא שיזהיר לה בהארה הזאת של קרובא רבא ואמר וכחמרא טבא וכו׳ שגם מקום היין המשומר בענביו והיין שם פחד הדורדיי׳ כנז״ל בפיוט הלילה על כן אנו זוכרים אותו על היין וז״ש וכחמרא טבא דבי תחדי נפשא שזה היין הוא נגול מן השמרים שהם הדינין שאינן נראין כלל והיין הזה הם הז׳ יודין שבשמות ע״ב וקס״א אשר המה יעלו זכור והם עולין כמספר יין וזהו סוד זוכרהו״ על היי״ן כי ע״כ צריך המקדש לכוין באלו הב׳ שמות ·

ישדר לן שופריה ונחזי ביקריה ויחזי לן כתריה דמתאמר בלחישא

הביאור ידבר עתה מול הדרת ע״ק שישלח אלינו יופי הגבורות הנמתקים והגבורות הממותקים הנקרא שופרא כמו משופרי שופרי ההוא האור דא״ק שהוא בהיר ומאיר בתוך ע״ק מאותו האור ישלח אלינו להאיר בר״ן שלנו ואומרו ונחזי ביקריה היינו ע״י י״ב תיקוני דיקנא הנקראים יקירו דיקירותא אשר זו הדרך ישכון אור העתיקא ובכן בהשיג ההשגה הזאת אז יחזי לן כתרי סודות רזי התורה העמוקים הנאמרי׳ בלחישה ·

יגלי לן טעמיה · דבהריסר נהמי · דאינון את בשמיה כפילא וקלישא ·

הביאור הבית הזה מבואר רובו ככולו בפיוט הלילה לעיל פרק ז׳ ואומרו יגלי לן טעמי׳ ירצה על הטעמים שהם בסוד העתיקא כמו שביארנו בכמה מקומות ·

צרורא דלעילא · דביה כוליא ויתרבי חילא · והיסק עד רישא ·

הביאור ידבר על הב׳ מרגלות נוצר ונקה שהם יסוד הדעת שגם הם החיים ולכל האצילות ולכל העולמות בכלל · ונבקשה מאלהי״נו על זאת שמרור החיים הזה ישפיע מאותן התרין טפין המתהויין מהכטישה של המרור הזה לדרך הדעת דז״א להאיר אל עבר פני הנוקבא ואז תהיה קומתה שלימה ויתרבי חילא להיות כבת עשר ותעלה להיות ראשה שוה לראש הז״א והיינו שתוכלל לאה ברחל ויהיו ראשה בראש

לאה

לאה וז״ש ותיסק עד רישא להיות פנים בפנים ושוה לראש ז״א ובית זה נמשך למאמר ישדר לן שופריה ועליה קאי מאמר צרורא דלעילא כלומר שישדר ג״כ אל הכלה צרורא דלעילא ·

חדו חצדי חקלא · ברבור ובקלא ומללו מלא · דמתיקא כדובשא ·

הביאור שצריך האיש הישראלי שיעשה מעשה פה למטה לעורר השרשים למעלה ונבאים בסוד ה׳ נקראים מחצדי חקלא שכמו שעובדי האדמה צריכים להסיר העשבים הרעים ולקצור הקוצים הברקנים מן השדה כדי שתעלה התבואה יפה כן התלמידי חכמים הלומדי׳ בחכמה זו הם מזמרי׳ ומחצדי׳ הקליפות לבלתי יהנו מן הקדש פנימה כדי שינא הפרי סוד האור והשפע של הקדושה מבוסם ומתוקן אלינו וא״מר שלעשו׳ התקון הזה ביום הזה צריך שיוציאו אלה הדברים והסודו׳ מפיו וצריך שיוציאם בקו״ל ויבטא האותיות בשפתי׳ דהיינו הדבו״ר ולכוין בקול לז״א ובדיבור לנוקביה שהם מתחברים יחד בהבל פיו ולכן צריך שהדבר שיוציא מפיו יהיה בו פשט וסו״ד וז״ש דמתיקא כדובשא ובכן יהיו נמתקים העולמות על ידו ·

קדם רבון עלמין · במילין סתימין · תגלון פתגמין · ותימרון חרושא ·

הביאור שמ״ש ומיללו מלא מתיקא כדובשא צריך לכוין ג״כ שהוא מסדר אותם קדם רבון עלמין דהיינו עתיקא קדישא שהוא רבון כל העולמות שתחתיו וגם פירש שאלו המילות צריך לומר ׳ריקשיהיו במילין סתימין בהכמה סתימא זו ויתגלה הדברים ולא היה פחד מהקליפה וגם שתאמרו חידושים להדש דבר מתוק דבר לכבוד הדרה של חידוש הנשמה היתירה הבאה אלינו בחידוש תוספת היסודות עד יסוד של א״ק גם אנו צריכים לומר חדושים לכבוד אותו החידוש וככר ביארנו למעלה באורך ענין זה ·

לעטר פתורא · ברזא יקירא · עמיקא וטמירא · ולאו מלתא אוושא ·

אמר שצריך לעטר השולחן בסוד היקר דהיינו רזא מפני שנמשך אליה מהיקרו דדיקנא דעתיקא הנמוך ממנו התרין עטרין שהם סוד חסדים גבורה כנודע וז״ש עמיק״א וטמיר״א · עמיקא בסוד עתיק יומין וטמירא זה העתיקא בא״א · וסוד העתיקא הזה

אינו

איהו דבר היוצא לחוץ כמו שיוצא השפע מהמלכות שמתפרנס למטה אל כל העולמות אלא הוא הולך בסוד אל תוך עולם האצי' לכל פרצוף לפי מדריגתו וז"ש ולאו מלתא אושא כלומר שאינו דבר מפורסמת ·

ואילין מיליא יהון לרקיעיא ותמן מאן שרייא הלא ההוא שמשא ·

יאמר שאלו הדברים שאנו אומרים בכוונה זו נעשו מהן שמים חדשים כמ"ש הרשב"י בפרשת בראשית דף ה' ע"א כי כשאדם עוסק בדברי חכמה ואומ' חידוש אותו החידוש נעשה ממנו שמים חדשים ומהשפע ארץ חדשה כמו שמביא ראיה שם מפ' כאשר השמים החדשים אשר אני עושה אשר עשיתי לא נאמר אלא אשר אני עושה שנעשים בהבל פיהם של המתעסקים בזאת החכמה וז"ש יהון לרקיעיא · היינו שמים החדשים · ואמר ותמן מאן שרייא הלא ההוא שמשא · הן הן הדברים הנאמרי' שם בזוהר ד"ט ע"א וכיון דאתעביד רקיעין מנהון מאן שרייא בהון הדר ואמר לשמש שם אוהל בהם ההוא שמשא קדישא שוי מדוריה ומשכניה בהו ואתעטר בהו וכו' וכלפי זה אמר כאן אילין מילייא יהון לרקיעייא ותמן מאן שרייא ה"ה שמשא :

רבו יתיר יסגי · לעילא מן דרגיה · ויסב בת זוגיה דהוה פרישא ·

אנו מעתירים עתה שיתרבו המשכות מהקדוש' דאבא ויסגי למעלה ממעלתו הרגילה וז"ש לעילא מן דרגיה ואותו הרבות קודשא יבא על ראש ז"א ובכן יסב בת זוגיה להתייחד עם רחל לעולם אף בימות החול דהות פרישת מיניה עתה ישוב לקחת' והיה המשכן אחד · ואחר כך יאמר מזמור לדוד ה' רועי וכו' ויכוין בסוד על מי מנוחות ינהלני לאילין מייא דהכא דקא נגדין מההוא אתר דנגיד ונפיק מעד"ן ואיכון מיין אקרון מי מנוחות כמ"ש בזוהר תרומה דף קע"א ע"א ויכוין בר"ת ה' לאורך ימים לשם **ילי** וס"ת אדנ"י ועתה יוסיף בכוונתו לאורות בעל הסעודה באומרו אר"ך ימים שהם רכ"א אורו' מהשפע דא"א שנשארו בו כי ק"ן אורות יורדים בזו"ן כנודע · ואחר כך יקבל הכוס מיד ב' ידות זולתו בשתי ידיו ויכוין לשם ב"ן ואם בא בסוד ה' ישבע לבטא בשפתים פרטי כוונתו הנשגבה באימה וביראה כתואר זה :

ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה **הנה** אנכי בא לקיים מ"ע לקדש קדושה רבא נאדר בקדש אבא קדישא ומעשה ידינו כוננהו ובאחוז הכוס

יוד הוה הכוס בשתי יד"ות יהיו למאורות ב' שמות שבאזן א"ק אחד בימין ואחד בשמאל ואחד באמצע העולים תשעים כמספר תשעה יוד"ין שבשמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן אשר בהצרף איתם ה' יודין שבשמות קס"א קמ"ג קנ"א המה יעלו לי"ד יודי"ן אשר יד"י תכון עמו ויכון שמספר הדרם למספר מילוי שם אל"ף ה"י י"וד ה"י · ובמוזגו את הכוס אל יחסר המזג אור אלה יהב' שמות **י"ה** העולים כמספר הט' יד"ין כמספר מי"ם אשר בהצרף אליהם שלשה שמות אהי"ה ואדנ"י שמות הוי"ה כולם מלאים יאירו ע' אותיות כמפקד הדר היי"ן והמי"ם בי"ן יכוננו יחדיו לאור באור מספר אל"ף ה"י יוד ה"י ובהצרף שפר הי"ד יוד"ין שבד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ושבג' שמות קס"א קמ"ג קנ"א עם שם ס"ג המה יעלו למספר בא"ר העליון שבאזה דביקה ויומשך לבא"ר התחתון ב"ן וקנ"א · ובעוז הדר ט' אותיות הברכה יאירו ט' אותיות שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א באורים גדולים ט' יודין שבמספר ג' שמות י"ה הנשגבים ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו ואולם האיש אשר לא בא בסוד מספר השמות אל ישלח ידו בכוס בכוונה זו רק לפני אחוז ב' ידיו בכוס יאמר אל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא על כל סביביו עזי וזמרת י"ה ויהי לי לישועה כל הנשמה תהלל י"ה הללו י"ה :

ליחדא שמא דקב"ה ושכי' הנה אנכי בא לקיים מ"ע לקדש על היין קידושא רבא נאדר בקדש הלולים ומעשה ידינו כוננה עלינו י"ה המתעלה באור הקדמון פורש כל הענפים במשפט האורים במ"ים ובי"ן וישוב עוד אל הבא"ר לשאוב וממנה תשתלשל בכל העולמות ולמד"ן לאור באור החיים עולם שכולו שבת מנוחה לחי העולמים ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וכו' · ואחר כך יאמר מעומד ושמ"רו בני ישראל לכלול מדת שמור בזכור ואחר כן יאמר הפסוק אז תתענג על ה' סוד ע"ק כמ"ש בזוהר ואח"כ יאמר על כן ברך ה' את יו"ם ה"שבת ו"יקדשהו סברי מרנן ברוך את' וימזוג הכוס ואיש המשכיל ישכיל הסדר הזה לא יגרע ולא יוסיף בו · ואחר כך יטול ידיו ויכנס מעומד כמו בלילה ויאמר זמר הרב למבצע אריפתא וכו' ויבצע כסדר הלילה ומנהג הרב ז"ל היה לבצוע על הפת שנעשה עירוב ויבטא בשפתי' לאמר לפני אכילת סעודתו ליחדא שמא דקב"ה וכו' כנ"ל בפ"ז · ואחר הדיחו בסוד ה' ותמונת ה' יביט יאמר בתואר זה **ליחדא** שמא דקב"ה ושכינתיה הנה אנכי בא לאכול סעודה ב' של שבת להמשיך הארה מחכמה ובינה ודעת דאבא מקום פה העליון ולהמשיך מזווג הזעיר טרף כפיו כל בו אכ"ו וממתקי"ם חיך יעצם לאכול ונו"ן בכן כולו מחמדים ולשו"ן לימודים מן המכריעים וישפע במאכלינו שפעת ז' כחלים תתקיים דז"א וכו' כסדר הלילה · ושוב יאכל

יאכל רי מכשורת אשר יכשר לוכל האוכל שאוכל בשבת אף על פי שיאכל יתר מהצורך אינו הולך לאיבוד כמו בחול אלא כולו נבלע באיברים כמו שביארנו למעלה בפ"ז וירא שמים ישים עיני השגחתו בפרק ההוא להיו' זהיר בסעודתו ולהיות סעודתו נעשית על טהרת הקד"ש כדרך ישר לא יכשל בה פוס שגילה הן בכליו הן במאכליו כמו שביארנו שם כל חלקי האיסור שכם וכתב הב"י בסי' של"ו בשם ספ' התרומות שטוב לשמור עצמו בשבת מלאכול בגנו' ובמקום עשבים מחובר מפני שבקושי יוכל להזהר שלא יפלו מים עליהם בשעת שתיה או בשעת נטילת ידים ומשקה אותם בלע"פ שאינו מכוין פסיק רישיה הוא וכל פסיק רישיה במידי דאורייתא אסור וחייב כשהגינה של ישראל ואפילו תהיה הגינה של גוים דהוי פסיק רישיה דלא ניחא ליה מכל מקום מדרבנן איסור גמור איכא ועוד יתר האיסורים אשר רגילים להכשל בם כאין מנין ומשתמשים באילן ומריחין בפירות ובשושנים במחובר ואוכלין פירות שנשרו מן האילן ונפלו לארץ:

והאחרון הכביר אשר נהגו בימות הקיץ להתקבץ אנשים ונשים לטייל בגנות ובפרדסים ובאים לכמה איסורים וכתב הרמב"ם בפ"ו מהלכות י"ט חייבין בית דין להעמיד שוטרים ברגלים שיהיו מסבבין ומחפשים בגנות ובפרדסי' ועל הנהרות כדי שלא יתקבצו לאכול ולשתות שם אנשים ונשים ויבואו לידי עבירה וכן יזהיר בדב' זה לכל העם כדי שלא יתערבו אנשים ונשים בבתיהם לשמחה ולא ימשכו ביין שמא יבואו לידי עבירה ע"כ. גם יש להזהר כמ"ש הטור סי' ש"ח דדבר שנאפה או נצלה אם בישלו אחר כך במשקה יש בו משום בישול ומטעם זה אסור לתת פת בכלי שני שהיד סולדת בו ונראו דבריו לאחב גדולי ישראל ולפיכך האיש הירא יזהיר לבני ביתו בשעת עירוי המרק של המין שלא יתנו פת בקערה תחלה אלא יערו המרק בתחיל' ושוב יתתינו עד שלא תהא היד סולדת בו ואז יתנו הפת שלא להכשל באיסו' כל שבת.

ויש מן גדולי הפוסקים האוסרים לתת מלח אפילו בכלי ב' כל זמן שהיד סולדת בו דכל מלח רך הוא וכוח להתבשל יותר משאר דברים ומתבשל אפי' בכלי ב' והמהמיר תבא עליו ברכה אבל תבלין מותר אך אסור ליתן תבלין בקערה ולערו' עליה' מכלי ראשון שמתבשלו' ע"י העירוי שבכל מקום עירוי דכלי ראשון חשיבא ככלי ראשון כמ"ש הפוסקים ז"ל ומותר לדוך פלפלין אפי' הרבה יחד והוא שידוכם בקתא של סכין או בקערה אבל לחתכם בסכין אסור וכן אסור ליתן הפלפלין לתוך כגד לכתום בסכין עליו דמוליד ריחא. והמלח גם היא אין כותתין אותה במדוך של עץ אבל מרסק הוא ביד של סכין ובעץ הככ"ד ואינו חושש וכתב הרי"ב דאסור לגרור רגבינה

בשבת במורג חרוץ בעל פיפיות אבל מותר לחתכו בסכין דק דק כמו שמותר לחתוך בשר מבושל או כלי דק דק כמ"ש התוס' ז"ל וירא שמים יזהר שלא יתן לתוך שום דבר שאינו חפץ לאוכלו דאסור ללוש משו' שחיכה גם כן והכי משמע מדברי רש"י בשבת דף קל"ג ע"ש וגם משום לש נריך להזהר בשומים שדרכו מע"ש כששותן בהם חומץ של א יטרוף אח מערב והמרדכי אסר דלא יערב בכף אלא ביד. והטור בשם בעל התרומות כתב דהא דשרי לערב החומץ בשומים הכתושים דווקא כשנתנו מבע"י אבל בשבת אסו' לתתו בהם משום לש וירא שמים יהא זהיר לעשותו על ידי שינוי שיתן השומים תחלה ואח"כ החומץ ומערבו באצבעו כמו דין השתיתא ומקום שדרכו לעשות כך בחול יתן בשבת החומץ תחלה ואח"כ השומים כמ"ש הר"ס ז"ל.

אמר המגיה כתב בספר שכנה"ג סי' שכ"א ז"ל אמר המאסף המנהג פשוט בכל ישראל להתיך ביצי דגים לחים הנקראי' אחאב"יוארי בשבת ע"י שמן ולימונים ובתשובה חלק אורח חיים ערערתי על התר זה דנראה דלכ"ע אסור אי להרי"ף והרמב"ם ז"ל אף על גב דבכף נמי שרי לערב ולא יטרוף בכח וכמו שהסכים רבינו המחבר ז"ל בסימן זה אינו דוקא אלא עירוב שלא בכח אבל הלישה צריכה להיות מע"ש ואי לבעל התרומות והעומדי' בשטתו דאפילו עירוב לא שרי אלא כשנותנין המשקה מבע"י אבל בשבת אסור הכא ודאי אסור דבשבת נותנין המשקה ולשין אותו ואפילו לת"ש הרב בעל המפה על סברת בעה"ת דאם נתן האוכל תחלה ואחר כך החומץ ומערבו באצבעו שרי דהוי שינוי וכן נוהגין להתיר על ידי שינוי ע"כ וכבר כתב רבינו המחבר ז"ל דאפי' לדידן דאין לנו מנהג קבוע אפילו בחול כל שנתן האוכל הוי שינוי מ"מ הרב בעל המפה כתב דבמקום שדרכן בחול ליתן האוכל תחלה יתן בשבת החומץ תחלה ואחר כך האוכל ואילו אנן כהגינן אף בחול ליתן האחאב"ויארי תחלה וגם בשבת נותנין האחאב"יוארי תחלה ועוד דלא כתב כן בס' המפה אלא לערב באצבעו אבל לא בכף וכ"ש שאין לשין אותו ואנן לשינן ליה בכף ואם באנו לומר דכיון דבלילתו רכה לכ"ע שרי כמו גבי שתיתא וכדכתב ת"ה ז"ל הרי הוא ז"ל עצמו כתב דאעפ"י כן נריך שינוי ובאחאב"יוארי ליכא שום שינוי ועוד יש שעוכים בלילה עבה מאד. סוף דבר לא מנאתי שום התר בדבר והוא מנהג פשוט בקושט ואין פונה פה ומצפצף ואולי כמכו לת"ש הרמב"ם בתשו' דמותר לגמור שחיקת הריפות בען פרור בקערה בשבת' ואפי' נתינת מים מותר והאח"באיירי לא גרע מהריפו' דלאו מ"זום' דיכה הוא ולא מחוסר שחיקה ושרי ולא שראיתי לב"ח כתב שהרמ"בם חזר בו מתשו' לחיבורו ונריך שלא יטריף בכח זה באחאבי"וארי נריך שלא יטרוף בכח וזה אי אפשר עכ"ל. וירא שמים ירחק ממנו ותבא עליו ברכת

טוב) ואמו׳ למלוח חתיכו׳ צונן וה״ה כל דבר שטעון מליחה כגון בצלי׳ ושומים ר״ל ס׳ חתיכות ביחד מפני שנראה ככובש והכובש אסור מפני שהוא כמבשל אלא מטבל כל אחת לבדה ואוכלה ואפילו בחתיכה אחת אסור לשהות יותר משעת אכילה כמ״ש מהר״יל בהל׳ י״ט ואסור לשפו׳ בשבת יין או שאר משקה לכלי שיש בו חומץ כדי שגם זה יהיה חומץ אחר כך דהוי ככובש כבשים כמ״ש האחרונים ז״ל :

והבורר גם היא מן הקשות שבשב׳ וירא שמים צריך להזהר בכל דקדוקים ותלוקים כי רוב׳ רבים עלי יהו איסורים דאורייתא שהרי הבורר אוכל מתוך פסול׳ או שהיו לפניו ב׳ מיני אוכלין ובורר מין ממין אחר והניחו לאכלו אחר כך אפילו בו ביום בסעודה אחר׳ חייב כל שאינו לאכול לאלתר והבורר פסולת מתוך אוכל חייב ואפילו לאכול לאלתר וצריך להזהר הרבה בזה שלפעמים שיש לפניו כלי שיש בו ב׳ מיני אוכלין מעורבין והו׳ חפץ לאכול מאחד מהמינים אם הוא נוטל ממנו ואוכל ושוב נוטל מהב׳ ואוכל לית לן בה דהוי כבורר אוכל מתוך פסולת לאכול לאלתר דשרי לכ״ע אבל אם בירר יותר ממה שאכל כבר הביא עצמו לידי חיוב חטאת ואם יפגע במין הב׳ ויסליכנו מידו ויסלקנו לצדדים הז׳ כבורר פסולת מתוך אוכל שאפילו לאלתר חייב לפי שהאוכל שאין לו חפץ בו נידון כפסולת כמ״ש בפי׳ הטור ודבר זה דבר קשה הוא ואין אדם יוצא מידי ספק חטאת ואין צריך לומר אם הולך ובורר בידו האוכל שאינו חפץ בו והולך ומסלקו לצדדי׳ עד שנמצא האוכל שהוא חפץ בו לבדה לצד אחד שזה ממש בורר פסולת מתוך אוכל וגם אם בירר והניח אפי׳ לבו ביו׳ חייב ולאו דווקא במיני פירות. אלא אפילו בשני מיני דגים שהם ניכרים בין החתיכות גדולות ובין הקטנות מהדגים קטנים כשתפקו גדולי ישראל אי שייך בהו ברירה וכתבו להחמיר משום דספק חיוב חטא׳ הוא וה״ה בשני מיני בשר גם אם האוכל מרובה על הפסול׳ או הפסולת מרובה על האוכל יש בזה דעות מחולפות ואי אפשר לקיים את שתיהן אלא בשב ואל תעשה ואיש התמי׳ צריך לומר בתוך ביתו ערב שבת להיות זהירים להניח מערב שבת כל פרי ואוכל בכלי בפני עצמו בלי פסולו׳ שאין טורח בזה לעשותו ובכן יסתלק עצמו מכמה ספיקות חמורים וקרובים לחטא וכמו חלב ודשן תשבע נפשו לאכול לכבוד הדרה של שבת בלי שום פקפוק ואשם חטאת ח״ו ואסור לסנן את החומץ מן התולעים שבו בשבת משום נוטע ומשום דאתי לידי שחיטה ובורר פסולת מתוך אוכל והנשים הבודקו׳ הירקות בשבת להסיר העלים המעופשים צריך להזהירן בעת הבדיקה לברור העלין היפים מן המעופשים ולא להפך דהוי כבורר פסולת מתוך אוכל דאפילו כדי לאכלו לאלתר אסור כמו שכתב כל הפוסקים כל פרטי דברים אלו

(א״ה

(א״ה כתבו הפוסקים בשומן הצף על פני החלב שצריך להזהר כשילקטו אותו בשב׳ מעל פני החלב שיזהר כשיגיע סמוך לחלב להניח קצת עם החלב ודווקא שצריך לאוכלו בו ביום ואם אין צריך רק שחושש שיתקלקל אסור לישראל לעשותו ע״כ ·

גם יהא זהיר בענין הסחיטה שלא יסחוט כבשים ושלקות אלא כשאינו צריך למשקה שלהם ואינו סוחטן אלא לתקנם לאכילה דל״רת כל שהוא צריך למשקה שבהם חייב חטאת אפילו סחט לקדיר׳ שיש בה אוכל ומות׳ לסחוט הירקות שצוטים דק דק בשבת מימיהן דהוי כדין חבית שפקקו בפקק של פשתן לסתום נקב שבדפנה שמוניאים בו היין דיש מתירים אע״פ שמ״א שלא יסחוט כל שלא יש תחתיו כלי דכיון שאינו נהנה בסחיטה זו הוי פסיק רישיה דלא ניחא ליה ומותר והכא נמי כל שהולך לאיבוד מותר ודע שיש ב׳ מיני סחיטות א׳ משום תולדה דדש וא׳ משום מלבן דהיינו מכבס ואם נשפך שכר או יין אדום או משקים שאינן מלבנים על המפה שעל השולחן וחפץ לנקות ע״כ״פ לא יסחט׳ מהם תוך הכף לשפיך החוב׳ דזה הוי תולדה דמפרק אבל מותר לדחות המשק׳ על ידי סכין מעל המפ׳ ככל ולגרור על ידו המשק׳ שנשפך שיזוב לאיבוד אבל מים או יין לבן שנשפך על המפ׳ אסור לגרור אפילו בסכין דהוו מכבס כמו שהאריכו בכל זה פוסקים האחרונים · ועל כן יזהרו שלא לנגב במפה כוסות בשע׳ הדחתן ע״י נגב כמו שעושין בחול גם צריך להזהר בימות החמה שלא לרס׳ השלג דהיינו לשוברם לחתיכות דקות כדי שיזובו מימיו אבל נותן הוא לתוך כוס של יין או מים במקום שאין בה חשש תולעי׳ והוא נימוח מאליו ואינו חושש וכן לשבור חתיכה ממנו מותר אפי׳ אם יזובו קצת מים על ידי זה דלא נתכוון לזה ועוד שהולך לאיבוד וזה פשוט ואין חופפין כלים במלח בשבת לפי שהמלח נמחה כשחופף בחוזקה כמ״ש המרדכי ואסור לרחוץ ידיו במלח וכל שכן בבורית שנימוח על ידו והוי נולד ולענין אגד גדיים ועופו׳ המקולסים וחוטי תפירתן כתב בשבולי הלקט דמותר לתתכם בשבת משום דפסיקת תלוש אינו אוסר אלא אם כן מתקנו למדה או לעשות כלי ואפילו שבות דרבנן ליכא אלא היתר גמור הוא ע״כ וכן כתב הב״י בא״ח סימן שי״ד דמותר להפקיע ולחתוך קשרי הספוד שקושרים בטלה או בעוף הצלויים ·

(**א״ה** כתב בשכנה״ג בסי״ד על הת׳ מלוחי׳ שרגילי׳ לבא בתוך חביו׳ קטנו׳ הנקראים ברילי״ם שהם דפי׳ קטני׳ מחוסקים זה עם זה על ידי חשוקי ען ובפיהם יש מגופה בשו״ם אם מותר בשבת לפתוח אותו ע״י הסרת החשוקים לאכול הדגים או אסור ואת״ל דאסור אם יכול להתיר ראש המגופה בסכין ואת״ל אסור לפעמים נאים מחוסקים בחבל אם מותר לחתוך החבל כדי לפתוח

החבית

פרק יד אזהרות במאכל השבת

החכית והאריך שם בגדרי גדרים וכתב בסוף ולכן דעתי מסכמת דאם אפשר להתירם ולחתכם על ידי גוי יחתכם ואם אין שם גוי מותר לחתכ׳ על ידי ישראל אם אי אפשר על ידי התר החבל או הפקעת ואם אינן קשורים בחבל נראה שיכול לפותחם על ידי גוי כמ״ש רבינו המחבר ז״ל בשם האגור שמימיו לא ראה מי שהורה לשבר הפותחת לצורך השבת: וכתב הרב ז״ל רע״י ישראל קאמר דאילו ע״י גוי אין להחמי׳ כיון דאיכא מאן דשרי אפילו על ידי ישראל הכא נמי על ידי גוי שרי כיון דאיכא מאן דשרי על ידי ישראל ע״כ) וכתב בתרומת הדשן שסכין שהוא תחוב בכותל של עץ מבע״י שאסור להוציאו בשבת כיון שהוא דבר מחובר אבל אם הוא תחוב בספסל וכן בכל דבר תלוש מותר להוציאו ואם רבה ושלפה מבעוד יום אפילו בכותל שרי כמ״ש הב״י ז״ל וכתבו האחרוני׳ מה שנוהגי׳ בסעודו׳ גדולות כדי להכניס האויר נוטלים בשבת על ידי גוי השמשות מן החלון נרא׳ דאסו׳ כיון דאיכא בנין וסתירה כיון דהמחבר אארעא וראוי לחוש לדבריהם ולענין השירות בסעודת שבת כבר כתבנו בפרקים דלעיל אזהרותיהן ויותר מהמה מפורשים בטור סימן ש״י בדיני המוקצה ע״ש:

ובעל נפש היפה עיניו בראשו להסתכ׳ בכל חלק האיסורים הנזכרים ולהזהר ביותר לבל יכשל באחד מהם לבל יחלל את יקר שבת רב הקדש ח״ו ומה גם יקר תפארת סעודת עילאה האחוזה במקום עליון ומרומם על כל ברכה ותהלה אשר מי ימלל גבורות סעודה זו. אשר על כן ירא אלהי״ם יזהר לעשותה כדרך ישר לא יכשל בה בשום שגיאה לבל יפגל בקדשים חלילה. ותמיד בכל סעודתו לא ימיש מנגד עיניו מאמרו אשר הגיד ואמר לפני סעודתו דא היא סעודתא דעתיקא קדישא דחקל תפוחין וזעיר אנפין אתיין לסעדא בהדיה ובכן מורא לו יעלה על ראשו להיות נוהג בסעודתו כאוכל לפני המלך ולשמר לפיו מחסום לבל יוציא דבר לפני האלהי׳ לקלל את קדש ה׳ חלילה ככל אשר הזהרנו גם בפ״ז בחומר הדבור בשבת וביותר על השלחן אשר לפני ה׳ אשר מקלק׳ ומפגל קדשי הקדשים וכ״ש שיזהר מהדברים אשר הזהירו חכמים שלא יהא גרגרן ובלען בסעודתו חלילה כי עושה אלה הם מקטרגי דעשו שנא׳ הלעיטני נא כמ״ש בזוהר רות ז״ל תמינא דלא יהא גרגרן ובלען שלא כמאן דאכיל קמי מלכ׳ דברכתא לא שריא במעוי ההוא דאשתכח בלען כעשו דכתיב הלעיטני נא מן האדום האדום הוי טעמא בגין דהויא כישא שרי במעוי ולא אשבע ולא עוד אלא דאקרי רשע דכתיב ובטן רשעי׳ תחסר מאין לשבע׳ כג״ד אכני ליה כד אכיל כמאן דיתיב קמי מלכ׳ ע״כ וזה ביתר הימי׳ כ״ש וק״ו בעוז סודם של סעודת שבת כי על שלחן המלך תמיד יהא אוכל וכמו שהמלך הקדוש יהנה מסוד שפע העליון

העליון כך הנפש היתירה נזונת מהמזון העליון שנתגשם בשלחן התחתון הזה כסוד צדיק אוכל לשובע נפש״ו ואם לא ינהג כשורה באכילתו מאין יבא עזרו ליהנות מנועם ה׳ ובזוהר פרשת ויקהל אמרו שבששת ימי החול השכינה נהנית מברכת המזון אמנם בשבת השכינה נהנית מענג הסעודה שאדם מתענג ז״ל בקיצור רזא בחול לא איתהני אלא מאינון מילין דסלקין מגו שבעה ובולי בשבת איהו רזא אחרא במזונא ממש ובההוא חדוה דמנו דשב׳ ע״כ וכמה וכמה יתקד׳ האיש הישרא׳ באכולתו בתתו לנגד עיניו במניאו האכיל׳ ההי׳ אשר היא באה לת׳ עוז וחיל לשכינת עוזינו ולעולם אל יפן כדבר בחומר שבה כי אם כסוד ייחודה למעלה וזו היתה מעלת האבו׳ שאפילו במעשים הגשמים היו מייחדים והראיה מענין באר המים שחפרו אברהם ויצחק שפי׳ בזוהר שהיה ענינם כמו מצות תפלין לנו וכן יעקב בענין המקלות שפצל ברהטים שפי׳ בזוהר שהי׳ כוונתו הנחת תפילין וכן במניאו אכול׳ סעוד׳ של שבת יש בפרטיהן יחוד גמור כמו שביארו בזוהר בכמה מקומות והעד רבי אבא ע״ה אשר דבר בקדשו לפני כל סעודה וסעודה פרטי ייחודיהן כמו שביארנו למעלה וגם היה המנהג נכונה לבטא בשפתים פרטי ייחודם לעורר עצמו בכוונה יתירה באכילתו ולדעת כי אין אכילתו של אדם עתה הלא דמיון והאכיל׳ הודאי׳ היא כדביקו׳ המחשבה באור השכל אל מקום ייחודה כענין שנאמר ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו ובכן היה מובטח בסעודתו שלא להכשל בדברים המקלקלים הודיה של סעודה. ומורי היה נוהג בסעודת שבת להזהר להיות אכילתו שלא יהא בה נד איסור כלל ע״ד שהיה עושה יחזקאל שלא אכל מבהמה שהורה בה חכם אפילו שהיא מותרת כיון שנפל בה ספק איסור והרי יש כמה דברים שנפל מחלוקת בין הפוסקים אחרונים הלכה כדברי מי וזה אוסר וזה מתיר ודבר זה לא היה אוכל באותו האוסר שויה לגביה חתיכה דאיסור׳ שהוא חמור יותר מהורה בה חכם וכן היה מנהג חסידי הראשוני׳ לפרוש עצמם משבעים שער המותר מיראתם שער א׳ משערי האיסור וכ״ש בענין דיני שבת החמור שצריך להזהר שלא לאכול סעודתו בכל מקו׳ אפס מיהודי הכשר המדקדק בו כראוי שאם חשוד עליו כאשר נחשדו בכמה מקומו׳ רבים מבני ישראל להם אכילתן בשבת לא יאכל אכלו דכל החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו. גם הוא היה אומר שבאכילה זו בשבת יתברך כל מזונא ומזונא שיאכל וישת׳ בשאר הימים שלא יהא בהו מקטרגא דינה״ר דומיא סגולת לחם הפנים שהיו אוכלים הכהנים בבה״מק כמ״ש בזוהר תרומה דף קנ״ד ע״ב:

וצריך הבעל תשובה בשבתות ובמועדים להיות עיניו בראשו כם גודרו לבל יגודנו יצרו הרע לנ׳דיה פות במאכל ובמשתה היין הרבה וישוב לסורו הרע בשבתותו

נשכרותו ח"ו ואף שהותר בשבת להתענג במאכל ומשתה לא יבא מזה הריסה למסוך ביין את בשרו כל היום ולקלקל הוד הדרס של סעודות שבת בשחוק וקלות ראש חליל' אלא להתענג על ה' כשיצוה ולעולם צריך להיות חרד וירא מהדין ולא ישכח כמה הכעים בעונותיו את בוראו וצריך לקיים אפילו בשבתות ובמועדים טוב יום א' לפני מיתתך כמ"ש החסיד בשער התשובה שאם היה יודע שביום השבת או ביום טוב ימות כמה היה ירא וחרד והיה משכים לקרו' בתורה וכמה מע"ט היה עושה ולא היה כמש' אחר תענוגיו כן צריך שיעשה כל ימיו לתקן את אשר עוות בשבתות וי"ט ובפרט בזמן הסעוד' אשר הוא מעבר מסוכן שאם ימשך אז אחר היין יותר מדאי וגבר עמלק וצריך זהירו' גדול כדי שלא יחזור לסורו ויהיה ככלב שב על קיאו כסיל שונה באולתו כמו שאירע לכמה שחזרו לסורם מחמ' אכילה ושתיה כי על כן אמרו חסידים הראשונים ע"ה כי עת המאכל מבחן ומצרף לדעת אם אוהב האיש הישראלי את ה' או לא והוא משל לאדם שיש לו בן במדינת הים שבעת שמחתו יזכרנו ע"ד אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי לכן בעת האוכל שהאדם שמח אם יזכור את קונו לבלתי נאתו ממרכז אהבת קונו כרא' שאהבתו קשור' בלבו וכשהוא שוכחו מתוך המאכל אז יתלהב האספסוף אשר בקרבו ויתחזק על עומדו וכשל השכל וכפל דמיון הנלחמי' זה עם זה וכפל הא' וקם האחר שמאז אין לו תקומה ולזה ימנע ממנו מאז הדר תשובתו ויפיה ויתר מאלה צריך הת"ח להזהר להתגבר על יצרו לבל ימסוך ביין את בשרו אף בשבתות וי"ט דאמר ר' יהודה האי צורבא מרבנן דמרזי קריכא עליה כזם זהב באף חזיר ולא עוד אלא שמחלל ש"ש כמ"ש במדרש הנעלם פ' וירא וביותר הת"ח המרביצי' תורה בקהל רב מידי שבת בשבתו יזירו עצמ' בסגור' זו וימשתה היין פן ישתה וישכח מחוקק יתהלך במישרים לטמא את הטהור ולטה' את הטמא ח"ו ותמצא שאמרו בשבי דתעניו' אנשי משמר מותרין לשתות יין בלילות אבל לא בימי' ואנשי בית אב לא ביום ולא בלילה והטעם שחששו פן יבאו רוב קרבנות ולא יספיקו בני בית אב של אותו היום וצריכין אלו לסייען והרי אינם ראויים לעבודה משום שכרות ואנשי בית אב היו אסורים בין ביום ובין בלילה לפי שהיו מעלין כל הלילה איברים ופדרים שפקעו מע"ג המזבח אי נמי אם לא גמרו ביום גומרין בלילה אשר מזה יתבונן המשכיל שכל פי שהיתה העבודה כבידה עליהם היו אסורים ביין כדי שלא יבאו להתבטל מהעבודה וכן יאות לו להת"ח המרביץ תורה להתרחק מהיין מאד ואף שאינו מהמרביצי תורה במשורה ישתה כדי שלא יבא להתבטל מד"ת וימנע ממנו מאז הדר התורה ויופיה:

ואף ליתר המון העם יאותה להזהר למו לבלתי משוך עצמם הרבה במיני התענוגים ולהשליך

קדושת השבת אחרי גיום חלילה ובאותו שיעור מה שיאכלו לא תהיה תפארתם באוכלם למעדני' לדשן עצמם ובשרם כי הדבר הזה גם בחול אסור כי צדיק אוכל לשוב' נפשו לא לשובע גופו כמאמ' הלל לתלמידיו בלכתו לאכול לחם שהיה הולך לגמול חסד עם נפשו להורות את בני ישרא' כל יאכלו להנאת גופם רק להנאת נפשם לקיימן בגופם לעבוד את ה' ומה גם עתה ביום שבת קדש שהתורה מכרזת ואומרת שבת לה' לומר כי לא לנו הגופים השביתה כי אם לשמו יתברך לשם קדשו ולא לדברי החול· והן רבים עתה עם הארץ אשר אילנו תקף חיסכא של שבת בסעודתם השמחים אלי גיל ישישו כי ימ:או יין לאתהוללבו הלא יאמרו קדוש היום לאלהינו נקחה יין ונסבאה שכר והיו כבלע את הקדש ביין משתיהם ואת קדוש ישראל נאצו כעסוהו בהבליהם ולא שתו אל לבם לאמר היש ה' בקרבנו אם אין וימירו את כבודם בפי חזיר ובנואה עוברת בשירי עגבי' בתות כתות וחבורות חבורות בת לגים בת דוכרי נבלה ואזני כולם אל דברי עונות אשר ידבא על כל כוס וכוס ועל כל קין וקנן דברי רעת' ונבלות' ימלא שחוק פיהם קול גדול ולא יסף ויחמו כבואם לשתות לאתברך בלבבם לאמר הלא זה יום יבחרהו ה' להתענג בדשן נפשינו אכול ושבוע ודשן ויתענ' כזביהם באומרם כי חפץ ה' במנוחת השבת לנחמינו ממעשינו ומעצבון ידינו בששת ימי המעשה ויבוננו ה' לעשו' את יום השבת כי בו ינוחו יגיעי כח וזאת המנוחה וזאת המרגעה אל החומר העושה כל מלאכה· וע"כ יאמרו להשתעשע ביין משתיהם מאז הבקר ותצבר המנח' אכול ושבוע ודשן לדשן עצם ואין בהם תבונה כי לא זאת המנוח' לא זאת המרגעה אל בשר גידים ועצמות כי הכל המה תחתיהם יוצע רמה ותכסהו תולעה כי אם אל חלק ה' היא כל נפש אדם כי תקרב ביום השבת אל האלהים אשר נתנ' ויתן לה מתת נפש יתירה על כן תגילה ונשמחה בו יתברך בשמחת הנפשות המתעלסות אתו עמו בעולם העליון· אך כהפוך הוא העוזבים ארחות יושר ללכת בדרכי חשך למסוך ביין אל בשרם ויראה' ויבאן באמ' כאמור הכזה יהיה שבת אבחרהו כי אנכי נתתי להם את השבת לקדשו והמה חללוהו בהתאסף ביין משתיהם לדבר סרה ולנבל את פיהם בזמרת נבליהם קול צווחה על היין וזולת דברי' המסתעפים שאדם דש בעקביו לטפח להכות כף אל כף ולספק להכות כף על ירך ולרקד אשר על כל אלה גזרו חכמים בשב' שמא יתקן כלי שיר ואפילו להכות באצבע על הקרקע או על השלחן או אחת כנגד אחת כדרך המשוררים וכיוצ' בו אסור אוי ואבוי לנעים שבך רואות והנפש היפה חתיפא תפרש כפיה בשמוע זמרת נבליהם על היין והשכיב' מה הלשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי איזה בית אשר תבנו לי ואיזה מקום מנוחתי המענג מכם גורל אשמתכם אל גיל כעמים ביתר הימים גבורים לשתות יין חמר לשים לילות

[illegible] שבעת לאמר את ה׳ [illegible]
[illegible] וסיפו מה לבלע את היקרים [illegible]
[illegible] ולבבל את פיכם [illegible]
אשר [illegible] לקלקל [illegible] שבת [illegible]
[illegible] עליהם [illegible]
בהם [illegible] אשר [illegible]
[illegible] כרית של שבת [illegible]
[illegible] ה׳ [illegible]
[illegible] כמותי [illegible]
להיות זאת [illegible] ואמר [illegible]
[illegible] כי לא [illegible] אל [illegible]
אל [illegible]:

ויחרא את דבר ה׳ אל [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] דבר לפני
האלהים שלא כמשפט דת של תורה [illegible]
[illegible] לפני [illegible]
[illegible]
[illegible] על [illegible]
[illegible]
של עולם [illegible]
[illegible] לכל [illegible]
[illegible] כשעורות [illegible]
[illegible] לפני [illegible] על [illegible]
[illegible] דברים [illegible]
[illegible] בשעורות גדולות אשר לא [illegible]
[illegible]
[illegible] לפני [illegible]
[illegible]
[illegible] ולפיכך [illegible]
להזיר [illegible] אל [illegible] ה׳
[illegible] אלה הדברים [illegible]
[illegible]
[illegible] וגם [illegible]
[illegible] בשעורות [illegible] של
[illegible]:

ויחפש התורה [illegible]
[illegible] לכל [illegible]
[illegible]
[illegible] לך [illegible]
[illegible]

בקדושת שבת [illegible]
[illegible] על [illegible]
[illegible]
[illegible] ה׳ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] עד [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] עד [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] עד [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] עד [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] עד [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]:

והנה [illegible]
[illegible]
[illegible] על [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] בפרק יח׳ -
[illegible]
[illegible] על ה׳ [illegible]
ארץ ויכון [illegible] ויאמר:

ויהי [illegible] ה׳ [illegible]
[illegible]

שבאחורי הא"א להסתפק מאתני קבי"ה ק"ב מאתן ורשלמי ע"ב ס"ב פ"ס וק"ב אמות דאמצעיתא ות"ב ס"ב ק"ש כ"ז אמר מספר שמיהם שנתוספו במספר ש"ג ע"ב והעבודים הנוספים יסולקון והכונו לכו עדים בשבת ודרגי"א דידך יפכון אחר א"ז לעלות על ה' כאמר אז תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ בסוד עלאה ועוד יוסיפו לנשמה לעלות לדביקה רוח"ק ונחם ישתלשל אחר בהם בכל העולמות ומהם ישתלשל על מד"ז רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה' ומקיים בנו מקרא שכתוב והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך ויאר פניו אליהו עליו ומכבס ירים כאמר עלינו וכו' ומשה יען להרחות שלום לברך על מאמר ואמר מ"לון יבא עי ומאמר בו מ"ה למנכם על מושביו ונאמר כ"ד לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה ואמר במקדש קדש הגלל כמ"ש וגם ואמר ידי חסדי אבא וכו' שכנו דברכתם לנעלת עולתה עתיקא קדישא שעיקר סוד במעבדיה ואחר כך ישאל ויש יברך ברכת המזון ודרים בעדים ואח"כ כמו כאמר השבת :

פרק חמשה עשר

אחר שסדרנו במסכת ישב לספר במקומו אם במקום קביעותו בין עם יחיד בין עם רבים בעי לנבת עדי ללכת משם אם חל כי האכילה בשבת עמות עשה ואם אמר שהתחיל בלימוד ושמתו מינה טוב לו לשמות עצמו לישן לפנים רחוק ולאחריו והוא מכלל עונג שבת ודרשו רבותינו לשון שבת ר"ת ש'ינה ב'שבת ת'ענוג מאמר שאומרת שינה ביום רעה לצדיקים וטוב לרשעים הענין ביקר השיוס כי הצדיק על ידי מעשיו אשר עשה בו כשמות הצדיקים לעולם ולהועיל וכאמר ישן ביום יתגרו הנשמות ויתפרדו מלתו וגם כי בלילה האדם מפקיד נשמתו ביד השכינה כאמר בידך אפקיד רוחי ובאה זכה ובדים ושלימים אמכם ביום לא מגילם סיכה שמוח לבה רגלה כי אם מקום סגורה ומקדין ותמסיד מה שלקחה בלילה · אמנם הרשעים הוא בהפך כי בלילה אינן נכנסות במקדין בכנפי השכינה והם מטוטטות בעולם ומוליכות נשמות של רשעים וכאות עמסס בעיבוריים ולכן אם ישנו ביום לאפשר שעל ידי אותו מעשה הטוב שעשו אותם הרשעים ביום ההוא כאשר יישנו יתפרדו מלתם ולמכם הטובה לפני מיה אדם גדול ומוב מאד כמו הראשונים אז אפשר שאפילו אם ישן ביום ירויח כמו בלילה כמ"ש הרב ז"ל ואמנם ביום השבת אז הטובה ביום שבה הוא אל הצדיקים כי אין דבר רע מגד בשבת והדרכה אפשר שירויח ולכן טוב לנפש לישן ביום השבת שינת נהדים מטעם ענג שבת

אחר אוכל עליונות עם מנהג הרב ז"ל (א"ב כתב בספר החסידים סימן רס"ו שלא יאמר אדם הלך ויישן כדי שיוכל לעשות מלאכתו בליל מוצאי שבת שהרשות בזה שבת ויישן בשביל יציאת השבת :)

ואולם לא אמרו כל השיעורים הללו רק לירא ה' וחושבי שמו אשר תמיד תורתם אומנותם ביתר הימים אשר להם יותר להתענג הישן בשמחתם מיפור מיה הך לא לאנשי המלאכה העוסקים לפעולת ולנבוראתם עדי ערב אשר יתחלפו לשם עשרי המגו בספרי המוסרים ביתר הימים ויתנו כתף סוררת בבאון עוזם של הידיה לאסוף ולכנוס מלאכות אחת מאות ימים בכף אמר לם הפם יוסיפו על מעלתם שטע להתגרות בשעה ביום השבת ולשבת עון עוזם של תורה בעיניהם ביתר הימים וכמעשהו בשל כך מעשהו בשבת או הווד וכעור עינן מסיבם של ביטול התורה אשר בזו אינם לא בימי המעשה באמר יגעבו ולא חוכה לבו מקולר רוח ומעבודה קשה אלא הבוקר עד מערב על המחיה ועל הכלכלה ואין הקב"ה בא באדם אלא לפי כחו ובאלה פסקי תוספות ומעשי הרוח ולעבה אשר שתעם רוח וגעים אשר בקרבם והיה בבא יום השבת אשר יש מענג לרוחם והמלאכה; מהבר ופנו גם אם עורף ולא פנים להדרים של תורה בהבליהם ודברים בטלים לא כהתגברות בשבכם להפג יין שבחתם אשר שתוולעו דעתם רבה ואשתיתם בבדי חור ואפקר עליהם עוות רחמנים אשר בזה הוד הדרים של תורה בימי המעשה אף שאין המוספים כי ימוב הדין את סכר לאמר שבת יביא שאין דבר שבכריתם ויפולו בתורת ה' בסדר ובמעגל ללא דבר :

כי על כל אלה אתם אחי ורעי חושו על כבוד סיגר כ"ם ועל הנפש האחת האהובה חבת הקודש לבלתי לכבת במסכת רשעים שעושים מחשך לפניהם לאור ומבקשים לפיזור בכליא את שבת הקודש בהבלי העולם הכל שים בו חטא שעליהם באמר כי דבר ה' בזה וכו' ואת להם מעלבונ' של תורה אתם ואת תהיה הסמוח והמרגוע לכם לשקוד תמיד כל יום סיה בעסק התורה בחשק נפלא כחשק אליהם בתשוקתו אשר לא ראה אותם זה כמה ימים ובהתשוקתו גבה עוז השמחה וסירוס עשה עד להפליא כן יהיה בעיני עושי המלאכה הרחוקים עשגות בם בכל ו' ימי המעשה כאילו היום ניתנם ולרבנו זה ניתנם תורת בשבת להורות דעת את העם אשר נמצו מרפי"דים לאחוז בתורת ה' בשבתות ה' לכפר עליהם מאת האעל אשר מעלו בה כו' ימי המעשה ותהיה חביבה עליהם כאילו היום ניתנה ובן אמרו חכמים לא ניתנו שבתות וי"ט לישראל אלא כדי שיעסקו בתורה שלא יעבר יתם שאין שורה ואין שמחה בשום עסק ולא בשום מלאכה בעולם :

ולכן ראוי לכל אלי תכסוס לשבות עתות השבת רב

ה' קדש כמונה מרגליות שלא יוציאו רגע קטן בדברי
חול וכל שכן בשחוק והתול וטיול ח"ו אפס יקבעו עצמם
במקום אחד כמסמ' תקוע ויטול איש איש לפי שיעורו ס"ת
בידו ויעסוק בו בחשיקה ובלי הפסק דברי' בנתים ח"ו.
וכל שאינו חושש על הוצאת היום ומוציא אותו בשיח' בטיל'
או בהתגרות בשיחה מלבד כי יפקוד עליו חטאת ראשונים
כאמו' גם תוכפל עונשו כי פוגם קדושת היום למטה ופוגם
למעלה בשורש המקום אשר נאחז בו קדושת השבת ומרא'
במעשיו הרעים שאין לו חלק באלהי ישראל כמ"ש בזוהר
פ' ויקח דף ר"ה ז"ל ומאן דאשתדל במילין אחרנין ובמילין
דעלמא דא איהו כד כש דקא מחלל שבתא ולית ליה חולק'
בעמא דישראל ותרין מלאכין ממנן על דא ביומא דשבתא
ואימן שוו ידיהון על רישי' ואמרו ווי לפלני' דלית ליה חולק'
בקב"ה ועל דא בעי לאשתדל' בצלותא ובשירין ובתשבחן
דמאריהון ולאשתדלא באוריית' ע"כ. הנה הדק היטב לשון
הכפול דקאמר במילין אחרנין ובמילין דעלמא להביא אף
הנפנה לבו לבטלה אף שלא יפגום בפגם הדיבור והוא
עומד ושותק שאין לו חלק עם ישראל הקדושים ולא עם
הקב"ה והוא כזוף ומרוחק מן המלאכים הממונים על ככה
ולכן החרד את דבר ה' ימנע עצמו מכל דבר חול ואפילו
לצורך עצמו ישקול כל דבריו במספר ובמשקל כמונה
מרגליות כדי שלא יבא להכשל בשיחת בטילה אשר גדול
עונה מכשול ביתר הימים ויתר גדול מאד ביום השב' כמו
שביארנו בפרק הח'. וכל הרואה כת לצי' או ליצני' עוסקי'
כל יום השבת בהבל ובבהלה בהבלי העולם ובסיפורים
והגדות ממה שהיה ומה שעב' מהמאורעו' אשר לא יועילו
ולא יצילו ראוי להוכיחם על זה בדברים טובים ובדברים
נכוחים ולהודיע אליהם איך מחללים את כבוד יום השבת
בכך ומה תועלת להם לספר דברי' אשר אין בהם תועלת
ולנטוש ולהאביד דברי אלהים חיים תורה קדושה ואשר מה
טובו ומה יופים להוגי בתורת ה' ביום הזה וכל המחדש
דברי חכמה ביום השבת אותה הנשמה מתעטר' מלמעל'
בכמה עטרו' קדש והבורא ב"ה משתעשע בה ונושק אותה
ומברכה ברכה שלימה וכמ"ש בזוהר פ' בראשי' בפ' השמים
החדשים והארץ החדשה אשר אני בורא כי כל המחדש דבר
בשבת אותו דבר מעלין לפני הקב"ה ובאותם הדברים
נבראים שמים חדשים וארץ חדשה כמו שביארנו בסוד
הפיוט של הרב ז"ל ואילין מילי' יהון לרקיעי ע"ש וגם אשר
אמרו בזוהר שלח דף קע"ג ז"ל ת"ח כד עייל שבת' נשמתין
נחתין ושריין על עמא קדישא ונשמתין דצדיקייא סלקי
לעילא כד נפיק שבתא נשמתין סלקין איכון דשארו עלייהו
דישראל וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא קב"ה שאיל
לכולהו מאי חדושא דאורייתא דאמרת נשמתא דא דפ'
וכולהו מוקמי ההיא מילה בב' מתיבתי איכון לתתא וקב"ה
עילא חתים לההיא מילה ת"ח כד מלה אתחדש באורייתא
ונשמתא

נשמתא דכיתא בשבתא אתעסקת. באינון מילין חדתין
וסלקי לעילא כל פמלייא דלעילא בייתין ההיא מלה וחיות
הקדש מתרכן בגדפין ומתלבשין בגדפין וכד שאיל לון
קב"ה ולא תבין ושתקין כדין חיות הקד' מה כתיב בעמד'
תרפינה כנפיהם כד"א כי עמדו לא ענו עוד וכפתיחו
עמדו כל העם ע"כ:

ואשר איננו לא מן דין ולא מן דין ישקוד על
דלתותי בתי כניסיות ובתי מדרשו' לשמוע
בלימודים וכדקה יחשב לו כשמו' את דבר ה' וכזאת וכזאת
ידבר באוכם להפרישם מאיסורא ואם לא יקבלו ממנו בכא'
ידבר אתם קשות על הענין ויגדיל להם חומר האיסור
ויודיעם כי כל בר ישראל העושה כאלה אין לו חלק בישראל
ועם קב"ה ואם באלה לא ישמעו לו יבדל מהם וירחקו מושב'
לסור מתוך האנשים הרשעים ולא יספה בחטאת' כי רעתם
רבה וחטאתם כבדה מאד להעלות חרון אף ה' כמ"ש
הרמ"בם ז"ל וז"ל וכן אם היה במדינ' שמנהגותיה רעים ואין
אנשיה הולכין בדרך ישרה ילך למקום שאנשים צדיקים
ונוהגים בדרך טובים ואם היו כל המדינות שהוא יודעם
ושומע שמועתם נוהגי' בדרך לא טובה כמו זמנינו או שאינו
יכול ללכת למדינה שמנהגותיה טובים מפני הגייסות או
מפני החולי ישב לבדו שנאמר ישב בדד וידום ואם היו רעים
וחטאים שאין מניחים אותו לישב במדינה אא"כ נתערב
עמהם ונוהג במנהגם הרעים יצא למערות ולחוחים'
ולמדברות ואל ינהיג עצמו בדרך חטאים שנאמר מי יתנני
במדבר מלון ארחים ע"כ. וכבר נווחו על כל זה קמאי
דקמאי וכמה נעימים דברי פי חכם חן החכם הגדול משה
אלשיך ז"ל בספר תורת משה בפסוק לא תבערו אש בכל
מושבותיכם ראוים וטובים להשמיע' בדבי' ז"ל לא תבערו
אש בכל מושבותיכם דרך רמז יתכן רמז לבו הוא יתברך
כמה קשה יותר לפניו יתברך עביר' אחת אשר יעשה האד'
ביום השבת מאשר יעשה בחול והוא כמה שידענו כי עון
עצמו אשר יעשה הוא כח טומאה המעותד לדוכו כביאתם
והוא בהיעותו מתייחד לטבע יד אש חלק אשר לו בגיהנם
כי אשמתו היא אש שתלבטהו מסביב על כן תכפל רעת
אשר עושה עבירה ביום שבת שבו אש גיהנם נח ומנשכן
והוא יבעירנו ומה גם שבוערה את הנפש יתירה שבו לעשו'
על ידה כח טומאה לישרף בו וזה מאמרו יתברך באומרו לא
תבערו אש בכל מושבותיכם והוא כי כל איש ישראל יש לו
מדור מיוחד בגיהנם כאשר לו בג"ע כמאמרם ז"ל כל אדם
יש לו חלק בג"ע וחלק בגיה' זכה וכולי ועל זה אמר הוא
ית' על המחלל שבת או עובר עבירה זולתה בשבת שיתו
לבכם ולא תבערו אש בכל מושבותיכם אשר לכם בייחוד
לכל אחד בגיהנם ביום השבת כי קדוש היום ואת' מבערי'
בו אש הטומאה ביום שאדרבא אור גיהנם מנשכן ומה גם
בהיותכם בנפש יתירה עליונה אבאה לרחמכם ותטמאו'
ובכלל

ובכלל הדבר הזה תגדל אשמת המשתעשעים ביום השב׳ לקרוא בספרי סיפורי מלכים ומלחמותיה׳ ומתאכ״ים לומר כי הוא עונג שבת ואוי להם כי הם בבלע את הקדש בשיחת חולין ואת קדוש ישרא׳ נאצו כעשוהו כהבליה׳ והם בהמ׳ המה להם כי בין קדש לחול לא הבדילו ואוי להם שומר שבת מחללו כפועל בטל על כלי לו שכר בעמלו כי חפץ ה׳ בשמירת שבת לנחמינו ממעשינו ומעצבון ידינו בששת ימי המעשה ויצוונו לעש׳ את יום השבת כי בו ינוחו יגיעי כח וזאת המנוחה אל החומר העושה כל מלאכה על כן ואמרו אמור אין בסיפורי ספר הזכרונות דברי הימים ואכול שבוע ודשן לדשן עצם ולא דעת ולא תבונה לאמר כי לא זאת המנוחה ולא זאת המרגעה רק אל הנפש היפה כנ״ל׳ ונשמחה בו יתברך כשמחת הנפשות המתעלסות עמו בעולם העליון הלא הוא בהתערן בערן גן אמירי אמרי תורתו ונתעלסה באהבתו אך נהפוך הוא העוזבים פקודי ה׳ ישרים משמחי לב ללכת אחרי סיפורי סכלי הזמן אשר הם חשך ולא אור ויתענו כזכיהם כאמרם הלא בהמה שמן חלקי ותתענג בדשן נפשי ובקריאתם כשבעתי כי אקייע׳ מקרא שכתוב וקראת לשבת ענג ולא ידעו ולא יבינו כי גם זה מיגר ממוק יצא הוא השמח בחלקו כי מצא און לו כי חלל יהודי קדש אלהיו אשר אהב ובהבלי סיפורים בכדיים יספיק:

ויותר מזהמה יש בני אדם מתקבצים בשבתות ובמועדים תחת כל עץ רענן יושבי בגלו כאות נפש׳ שאפו רוח כתות כתות וחבורות חבורות יו״ת לצים כת מספרי לשון הרע כת דוברי נבלה ואוזני כולם אל דברי׳ עומת אשר ידברו ועל כל קוץ וקוץ דברי רעתם ונבלותם ימלא שחוק פיהם קול גדול ולא יסף ויראה ה׳ וינאץ באמת כאמור מי יתן ועשו מלאכה על האבנים כי אנכי נתתי להם את השבת לקדשו והמה חללוהו בהתאסף לדבר סרה באה״ר הגדול מע״ז וגלוי עריות ושפיכו׳ דמים ולבבל פיהם זולת דברים המשתעפי׳ שאדם דש בעקביו פן ישלח ידו עוזיכו תחת העץ תחת האילן ולקח עלה מנפן וכובלו׳ בתאכה או יעקור מעשב הארץ אשר הוא יושב בה ובבלי דעת את השב׳ הוא מחלל ועל כלשה נותה תור׳ ברמז אשר דמזה פה באומרה לא תבערו אש בכל מושבותיכם שהוא אש תהלכם בכל מושבותיכם אשר לכם בגיהנם ביום השבת כמדובר:

א״ה הרב הגדו׳ כמהר״ר חיים בנבנשתי ז״ל ערער גם הוא על ענין הקאוהני״ם וכתב בשכנה״ג הימן שכ״ה ז״ל ובעירנו זאת מנהג רע ומר ביום השבת הולכין לקאוהני״ם ושותים מהקאוה״י שנתבשל בשבת לגורך ישראל דבזה אין ספק שהגוי בשביל ישראל עושה שכף ה׳ עליהם כהם אלף פעמי׳ יהודה וישרא׳ רבים בעיר בזה ואין ספק שאם לא היו ישראלים לא היו בעלי הקאוהאני״ם

הקאוהאני״ם מבימי׳ האוי מה׳ שהם מבינני׳ עבמו ולפעמים אומר לו הגוי בפירוש שבשבילו בשלו למצוא חן בעיניו וכבר כתב ההגהות והמרדכי ז״ל בשם ר״א״ס שאף על פי שאינו מכירו אם הגוי אומ׳ לו שלצורך ישרא׳ עושהו אסור ולפעמי׳ כשרואה ישראלים הרבה מרבה בשבילם ונשתרבב המנהג הזה ונשתרשו בו רוכם בכולם אין גם אחד שלא ישתה קאוה״י מן הגוי ביום השבת אנשים ונשים וטף ורוב מן התלמידי חכמי׳ בכללם זולת מתי מספר כנער יכתבם לא יגיעו לעשרה שנזהרים בזה וכבר דרשתי שבוע שעברה ביום הקהל שגזרו תעני׳ על הבכורות ועל הדבר ואמרתי דבותי ה׳תורה שבת שדבר זה איסור גמור ולא מבעיא שעינינו רואות שהתוגר מרבה בשבילנו ובמעט הרוב עושה בשביל ישראל שאסור אלא אפילו שאינו ניכר שמרבה בשבילו כל שיש באפשר שירבה בשבילו אע״פ שאינו מרבה בשבילו אסור ודעם עוד מזאת שאומרי׳ לגוי להוצי׳ הקאוה״י לרשות הרבי׳ מחנותו שהוא רשו׳ היחיד ואף על פי שעכשיו אין לנו רה״ר שיהו לחייב חטאת אבל איסור מיהא איכא ושמעו לקולי קמת מיחידי סגולה אשר נגע אלהים בלבם זמן היום ההוא נמנעו מלשתותו בשבת אם לא שמבשלים אותו בביתם שמניחין אותו בתנור בע״ש ואמכם שאד הנם עודם מחזיקים במנהגם הרע ויד השרים והסגנים במעל הזאת יותר מכל׳ הנם שרי להו מהדרייהו ע״כ) ואף שלת״ח הותר אליהם להתענג בשבת במאכלם ומשתם ולבות בשיגה האכם עיניו בראשו שלא למשוך הרבה בדבר ושלא להתגרות בשיגתו וביותר הת״ח אשר דרכם לדרוש בקהל עדתם צריכים להיות זהירים וזריזים בעבודתם לזכות את הרבים להורו׳ לבני ישראל מדי שבת בשבתו את הדרך ילכו בה ואפילו אם לא יתנו שינה בעיניהם לא יחושו שזה שנוקר קודם לענין השלימות להרי׳ מכשול מדרך עם הקדש ולהשיב רבים מעון:

ובכבר בילדו בזוהר פרשת תרומה עוז הדר המוכיחים לרבים להשיבם מדרך פשעם ז״ל זכאה בעי למרדף בתר חייביא ולמקני ליה בגין דיעב׳ מיניה ואתכפיא לסט״א ויעביד לנפשי׳ בגין דיתחשב עליה כאילו הוא ברא ליה וע״ד כתיב באהרן ורבים השיב מעון וכתיב בריתי היתה אתו וזכי למחמי בנין לבניה וזכי בהאי עלמא וזכי בעלמא דאתי כל מארי דדינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי עאל בי״נ תרעי ולית רמאי בידיה עליה כתיב גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד וכו׳ וכרוזא נפיק וקארי ואמר אסהידו סהדותא מאן הוא דעבי׳ נפשאן וזכי לחייביא דהא מלכא שאיל עליה כדין מזדמנין ב׳ סהדין נאימון עימי ה׳ ואמרי הא אנן סהדין על פב״ש זכאה חולקא דהא אבוי ידכר בניה לטב דא איהו עביד נפשאן לתתא נפשן דחייביא דהוו מסט״א׳ אך כו׳ביה שעתא אזדמן.

אורחין. ולא עוד אלא דאיהו גרים עליה דלבר נש בגין דעבד תשובה דאתקרי בר אפיה בגופיה ובנשמתיה בשמא קדישא ההוא הבל אלקי ויתקיים דהוי בר ההוא דעבד נפשין דחייבין ויקום ליה קמי עלמא ואשלים לכל הוא בר נש עליה תאיב ואתערו דצדיקייא שמא דקב״ה לאתתקנא דאתקרבו ובגין דאלמא בריך ההוא דאתקרי כמה כגוונא דשבחן לא כמה דקב״ה עלאה על שבע רקיעין ובגין דא לית כמה דהאי גבר משבחא כד דאוקים בגין לאתער דעבדי נפשין דחייבין הוי דינא בהי כמה כמה תקונין כלהו גרמין לסלקא דרגין כגוונא דאוקמוה לעבדין בדרגין לסטרא ע״כ

הנה ותסוב מליצתו מעלת המזכים לפני רבים את ישראל לאחר שנתבאר דברי המחכמים שבחא ואתא להשיב רבים מעון ומוסיפים כמה שבח מעלת המזכה לאחרים כבחינה עלמא כמ״ש וכלה תולעת דהא ואתי יקר בעינים לסב והוא המפעולה עבודה אחר תבנית כמה בן קדוש לאיזה מרום כשבת. אמר יקבל מרבנו הר״ח ז״ל שמפורש כגבורה את אביו בלאתו השלום ולבתכמה מקרא דכתיב כבד את אביך ואת אמך וכבר את יתר שבשבת לקרותו בן ואם אתו ואביו תילדו ונבת שבשנתו תבשמרו והאלם במעלות דרום אלהים אל עם הקדש בתוך האלהים וחולדתם שנאמר דעת את העם לא יסברך למרום דבר מעשה כי כן יכניס נפש לקברו בלאתו ובשלום וישביע במצותיו כעשו כלאמור - ובזו״ח פ׳ לך לך ביאור עוד ענין שבחת ז״ל א״ר אבא כמה ואלה כמה שבחתא של אדם הנבנה לאחר שחוזר בתשובה שנ״ל דכתיב ומלכי צדק מלך שלם הכי חזיתא רבה בשעה שבשעת הצדיק מחזיר בתשובה לאחרים יעלה אז הבניין מיכאל השר הגדול שמקריב נפשות הצדיקים לפני בוראו הוא יסגל המקדים שלום לנשמתו שנא׳ ומלכי צדק מלך שלם זה מיכאל כהן שבחו שאמרו צדק מלך שלם זו ירושלם׳ של מעלה הוציא לחם ויין שמקריבים מוגש לקב״ה ר״ח ז״ל שלום בואיך ותכי רב יוסף בשם שכ״ג לנשמה כך מיכאל השר הגדול כהן לעולה והוא מקריבים ומברך לנשמה׳ קודם ואחר כך להקב״ה ולמעלה קרבת שכתוב א״ל עליון וגו ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ ואמרך שזכי׳ לכך ואח״כ וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך אלו הרשעי׳ שזכיתם בתשובה ועשית אות נשמתם ע״כ -

הנה שאמרו הנזכר הזה נתוספה עוד מעלת יקר המזכים כמם להשיבם מדרך שעם אמר ברכתם היא ההולכת קדמ״ת אמו״ר ברכת עבד לברכת רבו יען הוא שזה לו יתברך מה הוא יתברך עביד נפשין אף איהו עביד נפשין ומה שמתברך בעלמא להקדי ברכת הרב לברכת עבד היינו לאכפיה לסט״א בתחלה שלא יקטרג על הברכה אבל כאי דעביד נפשין דחייביא כפיף לסט״א ואין פחד מהתוכחים המקטרגים תוקדם ברכתו לברכת רבו ומה שאמרה תנאים שקם להוצי׳ כהונה משום דלפני שהקדים ברכת עבד לברכת רבו מיתנ״י לאברהם לא מתגרש שום שבע בזה כי כבר אמרו הזוהר הקב״ה שבסדר הצדיק יותר מכבודו אלא שהואיל והקדים ברכת עבד לברכת רבו מטעם דעביד נפשין דחייבייא כמו יתברך ע״כ גם הוא יתברך תחכים שמו לאצילה כבודו מגמו וכתנה לאברהם דהאי כהני מלואי דדרוש׳ כיכהו ובניו עליה דבוותיה דמשלשים כמ״ש כי מלאך ה׳ צבאות הוא - ועוד מע״ל הם ב׳ דאמת איב מדינה כמ״ש כפ׳ כח ר״א אמר כל זמנא דחייביא שלמין אתבריאו וכלא דאמת כח בעייא אתפ׳ בקדושתא כמ״ש ותקדישו תחלו אלא כד איהו פיך שוב לית קב״ה בין כל האמון פויב״א דלית אתרי בהו בכל׳ ימי יקיים בפשטיה ואתיו כי הזהרת רשע כו׳ ואתה את נפשך הצלת וכן בזוהר פלך דף ר״ב ע״א ז״ל אפילו בזמנא דדינא תליא בעלמא ואתייהיב רשו למחבלא לחבלא קב״ה פקיד ליה וא״ל לא תשלוט את עמא דא תא חזי דהא במיתא דאיהו עושה למתה לאחת זכה מן דינא ואולף לון ארחא דיתכון בה ובגין דעיסוקא דא מעלין אלא מכפר לחובייהו ואתקבל ברעותא לקמיה ע״כ - ובתנא דבי אליהו רבה כתב עוד מעל׳ ד״א ז״ל יודע היה אהרן בעצמו שבא דבר גדול לישראל על ידו ועמד וקשר חבל ברזל במתניו והיה מחזר בכל מחנות ישראל מי שאינו יודע תפלה למדו תפלה מי שאינו יודע ק״ש למדו ק״ש מי שאינו בקי בגופה של תורה הכניסו בגופה של תורה ולא אהרן בלבד אלא כל המלמד תורה ברבים לישראל בפ״ש המקום מרחם עליו ונותן בו חכמה ובינה ודיעה והשכל ונותן חלקו עם שלשה צדיקים אברהם יצחק ויעקב ע״כ:

ורבינו הקדוש האר״י ז״ל הגיד עוד מעלת הנז״ל והיא הנשמות אשר שהם מטוב ורע ולפעמים חלק הטוב שבאדם ניתן אל רשע א׳ ולכן תמצא לפעמים רשעים שעושים קצת מצות כתיקונם כמו הצדיקים וכמה עניים הם רשעים גמורים וכן לפעמים בהפך שיהיה צדיק גמור ויהיו בו קצת עבירות שאינו יכול להפרד מהן וזה לסיבת חלק הרע שיש בו המתאוה לאותה העבירה שיש אל הנשמה ואל העבירה ההיא וכל זה הוא כפי תערובות הנשמות שקצת טוב של צדיק מתערב ברשע וקצת הרע של הרשע נתערב בצדיק ואם הצדיק מוכיח את הרשע והוא אינו שומע לדבריו אז הם נפרדים שהטוב של הרשע יתחבר אל הרע שברשע וז״ס ואתה כי הזהרת רשע ולא שב מדרכו הוא רשע בעונו ימות ואתה את נפשך הצלת כלומר בעונו לבד שהוא הרע ולא עם הטוב חלק הלך לו ואתה את נפשך הצלת שהיה בה חלק הרע הפרש ממך ולשון ויבדל אלהים וכו׳ עוד שהנשמות שהם משרש א׳ לא די להם מה שסובלים עונשים זה על זה כי אף אם תיקנו בזמנם כל הצריך להם אינם נקראים שלמים ומתוקני׳ עד יתוקן גם פגם אותו שבשורשן ע״כ - ובגמ׳ שלימי דתורה

[illegible]

הזהיר [illegible]

[illegible]

דבר אחר [illegible]

[illegible]

ובתנא [illegible]

[illegible]

פרק טו על מי שיש בידו למחוק ואינו מוחה

שמדה זו מצויה בגדולי ישראל להיות כובשים עיניהם מלהשגיח בכל פרטי אנשי עירם ואין מוחה בידם.

ומדוע לא כחוס על כבוד שמו הגדול המחולל בגוים זה כמה ימים גוים מרקדי' בהיכלו עלי עשור ועלי נבל ממכון שבתו השגיח אבינו שבשמים ושאג ישאג על נוהו אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתי את בני בין א"ה בני היכן הם כהני ולויי אין המה אוי כי בני ילאוכי' ואיכם אוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם. וזה כמה פעמים ביום כי המר שדי לי מאד וכל האיש הבא כאנשים חכם בעירו אשר ידע נגעי לבבו במדה הגרועה הזאת ישוב ויכחם על הרעה על דבר כבוד שמו יתבר' המחולל בגוים ועוז יתאז' כאיש גבור להתגבר' ברשעים כמילי דשמיא ולא ישא פנים לנער וזקן וכגדול יאחל וכקטן יכלה בעוז תוכחתיו ולא יחת מפניה' וגם לא יחוס על אהבתם ושנאתם יען כי אהבת המקום ב"ה היא הקודמת וגם כי ביום פקודה כשישאלו אותם הבני אדם אשר מהם פחד ורהב לבבו ורפה לגוז אהבתו עמהם ולא הוכיחם לבל ישנואוהו כי יפקוד אליו לאמר לו המפני לא תחיל ומפני שה רשעי' דמי הקומה גדועי' המכעיסים את ה' שמת מבטחך לגור מפניה' מפני האף והחימ' או השכלה אשר יהפוך לכם לשכ' אותך ומדוע לא יגורת מפני האף והחימ' שפוכה מאל אלהי אביך קנך וחילול שמו המחולל בגוים זה כמה ימים רעים ורבים. והן אמת כי קשהו הדבר מאד למי שלא זרק מרה בתוכחתיו בתחל' נשיאותו להפך שיטתו כי לא יכנעו ממנו לקבל מאתו תוכחות מוסר כמאמר הנביא מה תאמרי כי יפקוד עליך ואת לימדת אותם עליך אלופים לראש פי' שתאמר הטעם אשר לא הוכחת אותם כי יפקוד עליך שמא מפני שהם קשים ממך ולא תוכל להכניעם ואת למדת אותם עליך שופים לראש אתה גרמת לך כי מתחלה נהגת עמהם כמי שצריך אליהם ולא זרקת עליהם מרה באופן כי אם תרצה עתה להפוך השיטה לא תוכל כי גבהו ולא ישנו את דרכם וז"ש ואת למדת אותה דע לך כי הלא חבלים יאחזוך הם הם עונש אשמתם יאחזוך כמ"ש ואשימם בראשיכם אשר לזה צריך התחכמות רב להוכיחם שיקבלו הימנו לדבר להם כלשון רכה ודברי מוסר השכל ואם גם בכל אלה לא יסכון למו לא יתייאש וימשוך ידו כי אם הכלל לא יקבל לא יבצר כי המצא איש אחד מעיר ושנים ממשפחה ישמע בקולו.

והנה אף שאמרו הנח להם מוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידין היינו דווקא דמפטר מינוכם מי שיש בידו למחות ואינו מוחה אבל חיובא דעשה דהוכיח תוכיח רביע עליה דהא רב אמר עד הכאה וכולי דבלא מקבלי עסקינן ואפ"ה לא מפטר מעשה דהוכח תוכיח והותה שאמרו בהבא על יבמתו כשם שמצוה על אדם לומר

דבר

דבר הנשמע כך מצוה על האדם שלא לומר דבר שאינו נשמע כבר תירגמה בעל העיטור דאיירי בדבר שלא נתפרסם איסורו בהדיא דחיישינן פן לא יאמינו לו ולא ישגיחו לדבריו ועל זה מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע משו' הנח להם וכו' אבל דבר שנתפרסם' איסורו הוכח תוכיח ק' פעמים ואף אם הכלל לא יקבלו שמא המיעוט יקבלו ממנו ואף אם יהיה איש אחד שיקבל ממנו המוסר דבר גדול פעל ועשה ועליו נאמר אם תוציא יקר מזולל כפי תהיה וכדאי בזיון לת"ח לומר שאינו מוכיח על כי דבריו אינן נשמעין אשר בזה יראה פחיתותו וחסרונו כי אם מיראי ה' הוא מדוע לא נשמעו דבריו אל העם והלא כלל מסור בידינו כל מי שיש בידו יראת שמים דבריו נשמעים.

והנה שנו חכמים בלשון המשנה בעקבות משיחא חוצפא יסגי וכו' ואין תוכחה ופרש"י שאין לך אדם שיוכל להוכיח שכולם נכשלים בחטא וכשמוכיחין אומרים לו אתה כמוהו וז"ש רבי טרפון בדורו תמהני אם יש בדור הזה מי שמקבל תוכחה אם יאמרו לו טול קיסם מבין שיניך אומר לו טול קורה מבין עיניך ואמרו חכמים וחכמת המסכן בזויה וכי חכמתו של ר"ע בזויה היא אלא מי שהוא עצמו בוזה את דבריו יושב ודורש לא תקח שוחד לא תטה משפט והוא עצמו מטה משפט ולוקח שוחד לא תכירו פנים והוא מכיר כל אלמנה ויתום לא תענון והוא מענהו והטע' שאין דבריו נשמעי' הוא כי אין דברי מוסר נכנסים בלב שומעיהם אלא אם כן יוצאים מפי המוכיח במישור מקרב לבו כמ"ש הקדמונים ע"ה כל דבר שיצא מן הלב יכנס בלב. וכל אשר לא יצא כי אם משפה לא יעבור האזן והיה חכם א' אומר כשהוכיחני אדם ואחפוץ להכיר את התוכחת ההיא אם יצא מן הלב אראה אם נכנס מוסר התוכחה ההיא בלבי והתעוררה נפשי לדבריו אכיר כי בכל לבו אמרו ואם נפשי לא תשית לדבריו ולא התעוררה להאזין בם בה אדע כי התוכחת ההיא איננה כי אם דבר שפתים ולבו בל עמו וזהו והיו הדברי' האלה אשר אנכי מצוך היום על לב"בך וכו' ושננת"ם לבניך כי יכנסו גם בם כיון שמן כמו שפי' הר"ם אלשיך ז"ל כי עיקר גדול הוא להיות המוכיח איש צדיק וחסיד בכל מעשיו לקשט עצמו תחלה ואח"כ יקשט אחרים והן הן דברי הרשב"י ע"ה מכאן הוליפנא כל רישא דעמא דלא אתקן הוא בקדמיתא לא יכלין עמא לאתתקנא ואי איהו מתתקן כולהו מתתקני והוא מטעם הנזכר וגם כי השפעת רוח הקודש המניע על ראשי עם קדש שורה תחלה על ראשי גדולי ישראל ואח"כ מן הרוח אשר עליהם לראשי עם קדש ואמנם אם ראש העם איננו ראוי לאותה ההשפע' מאין תבא להם ליתר' העם ואיכב' יוכל להתקן. כי על כל אלה צריך כל ירא אלהים לשום תכלית הדרוש במשפטי הדינים ללמד ולהורות ובספר הזוהר מזהיר

להודיע

להודיע לעם עונשי החטאים יום המיתה ודינה של גיהנם והנביא קורא למעורר את הנכור בתשובה על ידי הדברים האלה בשם דובר תמים כמ"ש שנאו בשער מוכיח ודובר תמים יתעבו כי יש ב' מיני תוכחה א' בדברים קשים וזה נקרא מוכיח והב' בהתעוררו בתמימות ומועלת ודעת בדברים המכניעים לבו של אדם וזה נקרא דובר תמים. ויזהר שלא להעמיד עיקר הדרוש משפטים וחדושים כמ"ש במשנה לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה והכוונה שלא יעשה האיש השלם עיקר בדרשותיו מחידושי תורה אלא בחידושים שנוגעים למעלה להוכיח את העם לשוב מדרך פשעם. וכן היה עושה ר"מ דהוה דרש בפרקיה תלתא שמעתתא הוא דינים תלתא אגדתא פשטים תלתא מתלי הם דרכי מוס' והוא כמו משלי שהו' כולו מוסר כמו שביארנו באורך ביתר מקומות.

ויסוד גדול לבא אל השלימו' בקיום התורה והמצות ומעשה התשובה הוא לשמוע דברי תוכחו' מוסר מהדורשים ומוכיחים כאשר חכמי' הגידו שמעו ותחי נפשיכם רופא ב"ו אם בא לפניו מוכה בכל איבריו שם לו רטיה בכל אבר ואבר ונמצא כל גופו מלא רטיות אבל הקב"ה אינו כן אדם חוטא בכל איבריו אמר הקב"ה שים רטייה זו באזניך ותתרפא הה"ד שמעו ותחי נפשיכם ע"כ ועל זה נאמר והיה אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך הוא רטייה של אוזן שמיעה זו יביאך לידי חסידות והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו. ואז כל המחלה אשר שמתי במצרים והם יסורין להביאך אל התשובה לא אשים עליך והטעם כי אני ה' רופאך הרופא ברטיה א' ולא כרופא ב"ו שמצריך רטיה לכל אבר ואבר. וגם הוא מהסגולות המועילו' לכפר עונותיו של אדם כמ"ש במדרש שוחר טוב שבשעה שהחכם יושב ודורש אגדה אני מוחל ומכפר עונותיהם של ישראל ולא עוד אלא בשעה שהם עונים אמן יהא שמיה רבא אפילו נחתם ג"ד אני מוחל ומכפר עונותיהם. ובמדרש משלי ז"ל א"ר ישמעאל באותה שעה כששומעין הגדה מפי חכם ואח"כ עונין איש"ר באותה שעה הקב"ה שמח ואומר למלאכי השרת באו וראו עם זו יצרתי לי כמה הם משבחי' אותי באות' שעה מלבישין הוד והדר להקב"ה לכך נאמר ברוב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון אם הפסיקו עצמם מד"ת אף אני אפסי' מהם ראיות של תורה ע"כ. ואסור לקבוע סעודה בשעה שהחכם דורש ואמרו בפרק השולח אמר רבה בהני תלת מילי נחתי בעלי בתי' מנכסיהון דמפקי עבדייהו לחירות' ודמיירו נכסייהו בשבתא ודקבעי סעודתייהו בשבת' בעידן בי מדרשא ע"כ והחכמים הראשונים היו מקפידים הרבה בזה כשהיא דזיל נגעינהו על דלא אתו לפרק' וכתב הרוק' שאין להניח הדרשה בשביל סעודה ב' שמתו בניו של ר"מ אותו עון. וכשהולך האדם אל בית המדרש לשמוע אל הדורש צריך שיטה אזנו לכל הדברים אשר יוציא החכ' מפיו ולא יחטיא אל השערה לדעת את הדברים על מתכונתם לאשר ולקיים את הדברים ההם אשר יוכיח כמישור החכם הדורש וצריך ליזהר הרבה במאד מאד משיחה קלה ואפילו מדברי תורה באותה שעה ולא יחלל הוד הדרה של תורה וכבוד השכינה המצוייה שם ברוב עם הדרת מלך והרי זה בכלל דבר ה' בזה כיון שהוא עוסק בדברים אחרים ואינו חפץ לשמוע הדרשה ואם יאמר שהוא יושב ולומד ושומע לא יתכן כי אין מלאך אחד עושה שתי שליחות כמו שנאריך בענין הזה בחלק הב' בס"ד.

ואולם האיש השלם יוסר ללכת בדרושו כדרך חכמים הקדמונים חכמי התלמוד בחוקי האלהים ותורותיו לא לזולתו ובכן תחול החיוב הזה על כל בעלי התורה להאזין אליו ושלא לקבוע לימודם בעת ההיא וכל שכן שלא לקבוע סעודה דמחייבי כדפה נינהו לא כן באותם הקובעים עיקר דרושם באלפים דרושים ברבבות פשטים רחוקי' מדרך האמת אשר אז לא חל על בעלי התורה פרטי חיובי הדברים האלה וזה פשוט. כי על כל אלה חל החיוב על החכמים אשר נגע אלהים בלבם לדרוש כדרך ר' מאיר ע"ה להדר ולקלס שמו של הקב"ה ברבים ולהודיע ולהודע כיד ה' הטובה עליו מעלות הגדולו' אשר לשומרי שבתות במחשבה ובדבור ובמעש' כאשר ביארנום בפרקי' של מעל' איש על מקומו וגוד' שכר בעה"ז ובעה"ב ולהודי' גודל הפגמים שפוגמים מחללי שבתות ועונשם שזה יסוד גדול אצל הצדיקים כמ"ש בסתרי תורה פ' לך לך אשר שם קורא לנשמת הצדיק בשם אברהם ודרשו וירדוף עד דן רדיף אבתרייהו ואודע לון דינא דההוא עלמא ולא יהיב דמיכו לעיני' ביממא ובליליא עד דאוכח להו לאינון חייבין ואתיב לון בתיובתא לגבי קב"ה ע"כ. ועל כן חל החיוב להמרביץ תורה להודיע גם מעונש מחללי שבתות ופרטי הדינים אשר לא ידעו להזהר בם וכל העם ישמעו ויראו והנה איתא במדרש הנעלם פרשת וירא דף ק"ז א"ר יעקב הרשעים שקלקלו ברית מילה שבהם וחללו שבת בפרהסיא וחללו את המועדו' ושכפרו בתורה ושכפרו בתחיי' המתים ובדומה להם יורדים לגיהנם למטה ונדונים שם ושוב אינם עולים אבל יקומו ליום הדין ויקומו לתחיית המתים ועליהם נאמר ורבים מישני אדמת עפר יקיצו וכולי והיו דיראון לכל בשר מאי דיראון די ראיה שהכל יאמרו די בראייתם:

ובזוהר פ' תרומה דף ק"ן ע"ב הוסיפו בעונשם אמר ז"ל כל אינון דמחללי שבתו' וזמני ולא חיישי ליקרא דמאריהון כמה דאינון לא נטרי שבתי וזמני בהאי עלמא הכי נמי לא נטרין ליה בההוא עלמא ולית לון נייחא אמ"ר יוסי לא תימא הכי אלא נטרי שבתי וזמני תמן בגיהנם בעל כרחייהו א"ר יהודה אילין אינון

ע"ז דלא נטרי שבתא כתאי עלמא נטרי ליה תמן כע"כ
בכל מעלי שבתא כרוזין אזלין בכל אינון מדורים דגיהנם
סליקו דיני דחייביא דהא מלכא קדישא אתיא ויומא אתקדש'
ואיהו אגין על כלא ומיד דינין אסתלקו וחייביא אית לון
נייחא וכל אינון דמחללי שבתות ומני בפרהסיא דינין
סלקין מינייהו אבל נור דגיהנ' לא אשתכ' מעלייהו לעלמין
וכל חייבי גיהנם שאלי עלייהו מ"ט אלין דלית לון נייחא
מכל חייבין דהכא אינון מאריהון דדינא תייבין לון אלין
אינון חייבין דכפרו ביה בקב"ה ועברו אורייתא כלא
בגין דלא נטרו שבת תמן בגין כך לית להו ניחא לעלמין
אינון חייבין כלהו נפקין מדוכתייהו ואתייה' לון רשו למיה'
למחמי בהו ומלאך חד די שמיה ס' אזיל ואפיק לההוא גופ'
דילהון ועייל לגיהנם לעיניהון דחייביא וחמאן ליה דסחרא
תולעין ונשמתא לית לה נייחא בנורא דגיהנם וכל אינון
חייביא דתמן סחרין לההוא גופא ומכריזי עליה דא איהו
פלנייא חייבא דלא חייש ליקר דמאריה כפר ביה בקב"ה
וכפר בכל אורייתא כולא ווי ליה טב ליה דלא יתברי ולא
ייתי לדינא דא ולכסופ' דא הה"ד ויצאו וראו בפגרי האנשי'
הפושעים בי כי תולעתם לא תמות מן גופא ואשם לא
תכבה מן נשמתא והיו דיראון לכל בשר והיו די ראון עד
דכל חייבין דגיהנם דתמן ימרון די ראיה דא ר' יוסי אמר
ודאי הכי הוא בגין דשבת איהו לקבל אוריית' כל' ואוריית'
איהי אש בגין דיעברו על אש דאוריית' הא אש דגיהנ' דליק
דלא שכיך מעלייהו לעלמין ע"כ.

הגה מעתה תתבונן עונ' העונ' שאנושה מכתם אף ביו' השב' בערכת אש להבת שלהבת אשו של
גיהנם אכן דברי הז"ח דף ס"ו ע"ב בחלוקים על זה וביאור
תוספת עונשם באופן אחר ז"ל א"ר הונא אפילו הרשעים
שבגיהנם מוכתרין ביום השבת ושוקטין ונחין דא"ר הונא
אין לך רשע מישראל שאין לו מעשים דמעלייא ליה לעלמ'
דאתי ואימתי מעליי' להו ביום השב' לאו' כולם מוכתרין
בכתר שבת א"ר יוסי וכי הרשעים שחללו שבת בפרהסיא
יש להם מעלת בכתר שבת א"ל אין דאמ' תנן ויהי ביום
הששי לקטו לחם משנה כך נדונים הרשעים משנה להראות
להם ביום השבת כי יום שבת נקר' שלום ולפיכך אינו נבר'
מהטוב וההנאה שבו בין לצדיקי' בין לרשעים ולאורו' שלא
לחנם. אמרה תורה ושמרתם את השבת והזהירם על
השבת יותר מכל התורה כולה ותאמר כל המקיי' את השב'
כאילו קיים את כל התורה ע"כ. הנה כי לא נגרע דבר
והיה משנה ביום הששי על אשר ילקטו יום יום. הנה על כל
אלה התחכמו רבותינו ע"ה ועשו משמרת למשמרת עד
אשר ביטלו כמה מצות עשה בזמנם כגון תקיעת שופר
בר"ה ונטילת לולב בחג שחל בשבת אפילו ביום הראשון
דאורייתא והכל מפחד שלא יבאו לידי חילול שבת כמ"ש
שמא יעבירנו ברה"ר ע' ילך מי שאינו בקיאל הבקי' ויטלטל

ד' אמות ברשות הרבים.

ועתה עדת ישרא' עם הקדש בוכי ה' שיתו לבב' אל הדברים האלה אם מצות המלך מלכו
של עולם נדחו' מפני השב' דהיינו כדי שלא לבא לידי חילול
שבת אם כן איפה איככה נוכל וראינו באבדן מולדתינו
בחילול שבת בפרהסיא כאשר פשתה המספחת איסו' מקח
וממכר אשר הותר להם לרבים ממוכרי היין והשכר למכור
לגויים יין בשבת בבית או אף חוץ לבית' ושוכרי' בפרהסי'
על א יסור מקח וממכר ואיסור מדידה וחשבונות. וכהיותי
בערי אשכנז שם ראיתי שערורי' בענין הזה הרבה מאד
לשוכרי האורנדו"ת עיירו וכפרים מהמלכי' והשרי' ומוכרי'
לגוי' בשבת בפרהסיא ואנכי דרשתי על זה בקהל רב כיד
ה' הטובה עלי ופי מלא תוכחות כי היו רשעים ערומים
כי שמעתי באומרים לי כי מוכרחים בכך מפני שפרנסתם
תלוים בזה. אז אמרתי אליהם אוי לאזנים שכך שומעות
אוי לדור שעלת' לו כך. שיתו לבבכם את אשר חכמים הגידו
כי כשרצה הקב"ה ליתן התורה לעשו ולא רצה לקבל
התורה משום דכתיב בה לא תרצח ומחייתו תלויה בו ועל
חרבך תחיה וכו' א"כ איפה איככה יהיה לאדם מישראל
היתר לחלל שבת משום מחייתו. הלא אם היה היתר לעבור
על דבר שמחייתו תלויה בו היה מקבל עשו התורה ולא
היה נזהר באותו הלאו א"כ אין זה אפס כי קבלת התורה
מאז היתה על תנאי מפורש שלא לעבור על לאו א' ברצון
חלילה וכן כתבו הרשב"א והרא"בד ז"ל בתשו' דהמבזבז
אל יבזבז יותר מחומש דהיינו דוקא במ"ע אבל ל"ת יתן
את כל הון ביתו שלא לעבור אף שיחזור על הפתחים ע"כ
וכ"ש וק"ו באיסור גדול כזה חילול שבת בפרהסיא שהוא
ככופר בכל התורה כולה שלא יעבור מפני דררא דממונא
ומה גם כי פרוטה אחר פרוטות בשבת להם יאבד כל
ממונם בא זה ואיבד את זה הן מפני עון חילול השבת והן
כי לא יצליח כנודע מספרי הקדמונים כי ביום השבת
הנהגת העולם הוא ע"י כוכב שבתאי והוא מחייב חורבן
ושממה וכל המלאכות שיעשו ביומו לא יצליחו וכן אמרו
בפיוטי הראשונים והמנוחה איככה מעלה ואמרו כי אף אשר
יאמר בשבת להעשות בחול מזל היום מחייב לבלתי יצליח
וא"כ מי בער ולא ידע וכסיל לא יבין את זאת לאבד את
ממונו וגם את נפשו לבלתי היות לה מנוח בלהבת ערכת
אשו של גיהנם כנז' במאמרים שבזוהר ואין ספק שהשמדו'
והחרבנות שהיה במלכות פולין היה על עון חילול שבתו'
שהיה שם כאשר נודע עליה' קמאי דקמאי ואם הוא יתברך
החריב ירושלם עיר קדשו בעון חילול שבת כמ"ש בפ' כ"ב
דשבת כ"ש שיעלה חרון אף ה' בארצות נכריות חס ושלום
להחריבם כאשר החריבם כחומה שפוכה על עון חילול ה'
של שבת:

ורוב חלולי שבת אשר בהם נכשלו רבים מבני ישרא'

המה מחמת חסרון ידיעה אשר אינן בקיאים בדיני ט"ל מלאכות ובתולדותיהן ולא בדיני מוקצה ואיסו' טלטול וכל אשרי ישכיל לדע' מובאים ומובאים ומתרשל מהם כאשרדבי' מתופשי התור' כטמעו במדה הנדוע' הזאת' מאין פנות אתם לפלפל בהלכות ולענין הלכה לא פנו ובכן יוקשים בכפח איסורי' בשג' עליה' אשר התנא שגג' תלמוד עולה זדון שהשוגג הבא לאדם מחסרון ידיעה עולה זדון נחשב לו לזדון וצריך תופשי התורה הידאים ללמוד קודם לכל לימודיהם הלכות שבת בהרמב"ם ובטור בשולחן ולהיות חוזר עליהם תמיד כי שמירת שבת כהלכתו הוא יסוד לכל דת תורתנו ומה גם לדרו' לכל העם פרטי הדינים בשופשם להרים מכשול מדרך העם :

והנה בפרקים של מעלה כבר ביארנו קיצור הדינים בכל פרט ופרט ופה נבאר עוד קצת דברים אחרים אשר נכשלים בהם רבים אחד בענין הצידה מה שהזהיר בעל התרומות שיש להזהר שלא לסגור תיבה או לסתו' כלים שזבובים בו בשבת דהוא פסיק רישיה שיצודו שמה וצריך להפריח מה שנראה בעיניו כדי שלא להכשל באיסור צידה דכל שבמינו נצוד חייב עליו אין במינו נצוד פטור אבל אסור הילכך זבובים אע"פ שאין במינן נצוד אסור לצודן ולכן כל מקום שיש חשש זבובים יזהר להבריח' תחלה או שלא לסגור התיבה והמגדל לגמרי או יתן איזה דבר בין הכסוי לתיבה בענין שיוכלו לצאת משם ובזה לא נזהרו ועוד בדין הפרעוש אסור לצודו אא"כ הוא על בשרו ועוקצו ואסור להורגו ואף לא יחללנו בידו שמא יהרגנו אלא יטלנו בידו ויזרקנו . (א"ר בשאלות ותשובות חוות יאיר סי' קס"ד אסור לזרקן במים וכן בפשפשין ע"ש) וכתוב בס' החסידים ז"ל אסור להרוג פרעוש מדאוריתא ולפיכך בלילה שאינו יודע אם פרעוש או כינה אל ימיתנה ואף לא ימוללנה ואף הכינה אינו דשרי להורגה רק כשהוא על בשרו אבל המפלה את כליו אסור לא ימוללנו וזורקו גם חיה ועוף שברשותו של אדם כגון אווזין ותרנגולי' וכיוצא אסור לצודן כגון להכניסן לתוך הלול או לתוך חדר א' לא מבעי' אם מרדו שאסור מן התורה אלא אפילו לא מרדו כלל אסור מדבריהם כמו שכתבנו חיה ועוף שברשותו הנצדן פטור ומתעתמא פטור אבל אסור ומתול דינו כשאר חיה ואסור לתופסו בשבת וצריך לומר זה לרבים שכל א' יזהר ומטע' זה אותם בני אדם שיש להם כלוב מלא עוף אם פתח החלון ויצא העוף לחוץ יזהרו שלא להחזיר העוף לתוכו וגם אסור לסגור החלון או הפתח ואין צ"ל אם נכנס עוף מבחוץ לתוך הבית כמבואר כל זה בפוסקים ז"ל ואסורים מדין תורה ואותם שהורגלו בבית ובאים לכלובן לערב אף שהם אסורים אם יצאו מהבית ומתירא שלא יאבדו אף על פי שאסור לצודן דוחין אותם כדי להכניסם לבית משום פסידא אבל לתפסם ולטלטל אות' אסור ואות' שלא הורגלו

אסור אף לדחותן גם הרבה לא נזהרו בדיני הריגת המיני שרצים ואמרו כל חיה ורמש שהם מסוכים שמותר להרגן ולהתיר ואפ' זה שלא מן הדת שכיון שאינם ממיתין כל שלא רדפו אחריו אסור להורגן ואסור גמור להרוג הכמזית שאף שיש לחוש שיפול לתוך המאכל מ"מ מלתא דלא שכיחא הוא ויכול לכסות המאכלים וגם אחר מצוף לא ימלא שתהא מסוכנת במאכל ולכן יש למחות ביד ע"ש אשר התירו לעצמם להורגן . גם יש להודיע את העם כי הוא דבר ההוה כמה פעמים במי שיש לו מכה או שנחתך באצבעו וכיוצא שלא לדחוק את המכה להוציא ממנה דם גם לא יהא מוצץ אצבעו בפיו שמתקן הוא בהוצאתו וחייב עליו ופעמים שיהא חייב נמי משום מכה בפטיש דהיינו כההיא דמפיס מורסא בשבת כמ"ש הרמב"ם בפי' וגם בכלל אזהרה זו למי שנחתך אצבעו או שיצא דם מחוטמו שלא יגע בו בבגדו אי משום שלא יבא לידי דחיקה והוצאת דם ואי משום צובע שהדם יצבע את הבגד ואסור ושומר נפשו ירחוץ במים או יין תחלה להעביר הדם שעליו ואחר כך יתן עליו בגד בנחת ודברים הללו וכיוצא בהן כל שאפש' לעשותן על ידי גוי ובתקון האמור שפי עדיף שלא לבא ח"ו לידי חלול שבת :

גם יש להודיע שיזהרו שלא לשפשף את המנעלים בשבת בידו או על ידי בגד וכיוצ' לנאות ולהזהיב את העור שזה נקרא מחליק וחייבים עליו משום ממחק . גם שלא למשמש בשעוה וכיוצא מדברים המתמרחים שלא יבא למרח ולפיכך יזהרו שלא להשתמש בשעוה העשויה לסימן בספר בשבת שאפילו כל שהוא אסור שאין לאיסור זה שיעור ויתחייב ואסור אפילו ליגע בה שמא יבא למרח ועתידים לתת את הדין אותם המדבקים נרות של שעוה במנורה בי"ט ויש להזהר שלא יטול קיסם של עץ ויקטמנו לחצות בו שיניו דאסור מן התורה ואפי' ניטלו כדי לחצות בו שיניו אסור :

ואדה בס' שכנ"הג סי' שכ"כ כת' הרב שם על דברי הטור שבת' שמותר לטלטל עצי בשמי' להריח בהם וקוטמו ומוללו להריח בו כתב הרב שם לאמר הנ.אסף רבים תפסו פשטן של דברים ועבדי עובדא לקטום ולשבר בדי הדס בי"ט ושבת לתת להריח בהם ומקצת החכמים הוקשה לה' זה ושאלו את פי והשבתי דלא ניחא לן בהכי דאפי' יהיבנ' ליה טעותיה דמן הדין מות' לא הוצרך למעב' הכי מפני ע"ה שידמו מילתא למילתא ויבאו לקטום ולשבר דבר שאינו מרי' וכ"ש שלדעתי אף מן הדין אסור שאין הפי' שסובר הבד של הדס אלא שאם העץ אינו נותן ריח יפה קוטם ממנו מעט כדי שתהי' מקום הקטימה לח ויהא ריחו נודף וזה לא שייך אלא בעוד הנא"ב' וכיוצא בו שאין ריחו נודף הכ' לא בקטימה אבל בדי הדס שאין הקטימ' והשביר' בם כדי ב'היה ריחו נודף לא לתת להרי' שריחו הא ודאי

אסור והכריח שם דבריו ע"ש ·)

גם צריך להזהר בדין האיגרת דאף דלפי הדין מותר לקרות באיגר' השלוחה אליו אם אינו יודע מה כתוב בה ושלא יקרא כפיו אלא יעיין בה היינו דווקא באגר' הבאה פתוחה מבלי חותם אבל אגרת הבאה חתומה ומסוגרת אסור לומר לגוי לפתחה דכיון דהויא מלאכה דאסירא מן התורה לקלקל החות' אסור לומר לגוי לעשות' ואף שמקלקל החותם כיון שאין כוונתו לקלקל כי אם כדי לתקן לפתוח האיגרת ולקרותה אסור ואם הובאה בשבילו מחוץ לתחום טוב ליזהר שלא ליגע בה · גם צריך להזהר בדין הספסל שנשמט א' מרגליו שלא להחזי' אותו למקומו ואפי' להניח כד השמוט על ספסל אחר יש מי שאוסר כמ"ש בא"ח · וכבר כתבנו לעיל שאסור לסלק הזכוכיו' מהחלונו' בשבת אפילו ע"י גוי בשבת כיון דהויא מלאכ' דאסירה מן התורה לישראל אסור לומר לגוי לעשות' וקנת דיכי המוציא מרשות לרשות רמזנו לעיל וצריך להזהר בטבעות שאין עליהם חותם שאין היתר ברור לצאת בהם ואדרבה כתב הרמב"ם שנהגו כל העם שלא לצאת בטבעת כלל וכתב עליו הרב המגיד ומנהג חסידים הוא באותן הארצות ואילו היה אפשר להחזיר כל המקומות לאותו מנהג היה טוב מאד ע"כ ·

וירא שמים יהא זהיר שלא לשלוח ע"י גוי בשבת מתנות לבית החופה או מאכל לבית האבל דרך רה"ר או כרמלית כי אף שהרמב"ם התיר דבר שאינו מלאכה ואינו אסור אלא משום שבות דמותר לישראל לומר לגוי לעשותו בשב' כדבר שהוא צורך הרבה או מפני מצוה מכל מקום יש אוסרים והיכא דאפשר לעשותו מבע"י לא יעשנו בשבת ·

עוד צריך להזהר במה שאסרו חכמי' לקרות בכתב שטרי הדיוטות דהיינו שטרי חובות וחשבונות ואפי' לעיין בהם בלא קריאה אסור·

(א"ה כתב בשכנה"ג סי' ש"ז אמר המאסף מכל זה תראה ותבין דמה שנוהגין עכשיו בשמחות וגיל שכותבין מע"ש הקרואים מי ומי יבואו למחר וביום השבת נותנים הכתב ההוא לאיש א' שיקראם והאיש קורא מן הכתב ומזמינם וכן מה שנוהגים לכתוב מתים שמתו תוך שנת' לומר להם השכבות והש"ץ קורא מתוך הכתב ואומר ההשכבו' וכן מה שנוהגים שכותבין המדליקין של השנה מי יהיה מדליק בשבוע ההוא והשמש או גזבר הקהל או הש"ץ רואה מתוך הכתב מי ומי יהיו המדליקין וכן מה שנוהגין שעושין הסכמות וכותבין אותם בכתב מע"ש והש"ץ מכריז ביום השבת מתוך הכתב שכל זה אסור גמו' הוא ובשלמא מה שמכריזין ההסכמות עפ"י הכתב איכא למימ' דכיון דצרכי רבים הם התירו כדרך שהתירו להכריז קרקע בשבת וכמ"ש הריב"ש בתשובה אבל הנך אחריני

איסור

איס'ר גמור הוא וכבר ערערתי על כל זה פה אזמיר ובטלתיו ותקנתי שהמכריזי' יכריזו המדליקין יום ו' ע"כ ·) וכותל או וילון שיש בו צורות משונות או דיוקנאות של בני אדם של מעשים כגון מלחמת דוד וגולית וכותבין זו צורת פ' וזה דיוקן פ' אסור לקרות בו בשבת ומליצה ומשלים של שיחת חולין ודברי חשק כגון ס' עמנואל וכן ספרי מלחמות אסור לקרות בהם בשבת ואף בחול אסור משום מושב לצים ועובר משום אל תפנו אל האלילים; לא תפנו אל מדעתכם ובדברי חשק איכא נמי משום מגרה יצה"ר ומי שחיברן ומי שהעתיקן ואין צ"ל מי שהדפיסן מחטיאים את הרבים ככתוב בא"ח ואסור ללמוד בשבת וי"ט זולת בד"ת ואפילו בספרי חכמות אסור כמ"ש הרמב"ם בפי' המשנה בפ' שואל גם אסור לחשוב חשבונות בשבת אפילו הם עברו כגון כך וכך הוצאתי על דבר פ' כל זמן פרע מעותיו :

גם השואל דבר מחברו אסרו חכמים לומר לו הלויני דמשמע לזמן מרובה ואיכא למיחש שמא יכתוב אלא יאמר לו השאילני ובלשון לע"ז שאין חילוק בין הלויני להשאילני צריך שיאמר תן לי וכשם שאין לוין בשבת כך אין פורעין בשבת וכשלווה בשבת ואינו רוצה להאמינו יניח משכון אצלו אבל לא יאמר לו הילך משכון דהוי כעובדא דחול כמבואר בפוסקים וכתוב בס' החסידים אל ידור אדם בעיר שיום השוק בשבת כי א"א שלא יחטא לדבר דבר ובסי' רס"ו כתב שמה שאסרו לומר דבר פ' אעשה למחר אפילו לדבר מצוה אסור ע"ש ובסי' ק"י כתוב שאסור לספר בשבת מאוהביו שמתו או שהן בצער וכבר יחדנו הדבור בזה בפרקים של מעלה בגודל איסור השח שיחת חולין בשבת אפילו אם יהיו בלשון הקודש רק המצטרך הוא לבדו כי מחלליה נאמר גם על הדבור הקל ע"ש עוד כתב רבינו ירוחם שמי ששכ' גוי להוליך סחורתו ובא הגוי ולקחה מבית ישראל בשבת אסור וראוי לענוש לעושה אלה אם ידע ואשם וגוים המביאי' תבואה בשבת לישראל שמחייבים להם והישראל מוסר לו מפתח לאוצרו והגוי נותנו לשם ומודדים ומונים אף שיש מי שמתיר מכל מקום מכוער הדבר וירא שמים ירחק מעשות בביתו כך ·

והנה אף שאמרו חכמים דבור אסור הרהור מותר ירא שמים יתקדש עצמו במותר לו ולא יהרהר בעסקיו משום עונג שבת ויהא בעיניו כאילו כל מלאכתו עשויה וכתב בס' האגור דמותר להתיר חרמי צבור בשבת אעפ"י שאינו לצורך השבת הואיל והוא יום כנופיא לרבים הוי כעסקי רבים דשרי לדבר בם אבל אין מחרימין בשבת כי אם מדבר שהוא לצורך שבת (א"ה בספר דברי רבות סי' ש"ח כתב דחכם רשאי לנדות בשב' לכבודו ובס' החסידים סי' ת"ט כתוב דמותר לנדות למי שחילל שבת ע"ש) ומתירים נדרים בשבת אם הם לצורך

השבת

השבת כגון שנדר שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין אע"פ שהי"ל פנאי להתירן קודם השבת וכרזי כחלום ג"כ מותר להתירו בשב' ואין דנין בשבת ולכן אסור לתפוס ולהכניס לבית הסוהר מי שנתחייב איזה עונש כדי שלא יברח וכ"ש שאסור להלקותו דהוי בכלל דין ואם יברח אין עלינו כלום כמ"ש הב"י סוף סי' רס"ג ·

ועוד צריך להזהיר את העם שרבים שוגים לחלל את השבת משום רפואה וצריך להודיעם דאדרבא כל דבר שהוא משום רפואה אסורה בשבת גזיר' משום שחיקת סמנים ואם יש לו מיחוש בעלמא והוא מתחזק והולך כבריא אסור לעשות לו שום רפואה אפילו ע"י גוי אסור לתת יין לתוך העין ואף על גביו אסור אם פותח וסוגר העין · ורוק תפל אפילו על גביו אסור דמוכחא מילתא דלרפואה עביד ואם כבר הקל מעליו חולי העיני' ולא יכול לפתוח עיניו יכול ללחלחן ברוק תפל ואסור לשתות משקה המשלשל בשבת דאין לך נער גדול מזה ואסור לשום פתילה בפי הטבעת כדרך שנוהגים לעשות למי שהוא עצור ה"לא אם כן ישים אותה בשיני' שיאחזנה בשתי אצבעותיו ויניחנה בנחת ואסור להניח בגד על מכה שיוצא ממנו דם מפני שהדם יצבע אותו (א"ה כתב בס' מ"א סימן ב"ח על דברי ס' הזכרונות שאסר למי שיש לו מעיין שאסור להחליף את הבגד או הכייר שפוסק ליחה וגם לפעמים מוציא דם ומוכיח הכו.ד זהוא ז"ל פסק להתיר ,להחליף בגד אחר דאם לא יחליף יבריח וגדול כבוד הבריות ועוד דאית ליה נערא · וציין בס' לקט הקמח דף ל"ה ע"ב נדר בכל דרכי ההתר בזה והעלה שהטוב והישר שיכין מע"ש הרטיה או הבטב והאפונים שיטול עוקציהם כדי שיהיו מוכנים מלפני השב' לצורך המעיין דהרי יש כאן היכר ואין לחוש שיבא לידי שחיקת הסמנים כדרך שאמרו שורה אדם קלורין בע"ש שמתוך ששורה אותן מן הערב יש שם היכר לעצמו ולא יבא לידי שחיקה וגם משום צובע ליכא שהרי הוא מקלקל ומלכלך ולא צובע כמ"ש הרדב"ז סי' קל"א ע"כ) ולכרות קורי עכבים על המכה ירא שמים יזהר שלא לעשות כן משום שמרפא · ומי שנשמט פר' ידו או רגלו ממקומו לא ישפשפנה הרבה בצונן שזהו רפואתו אלא רוחן כדרכו ואם נתרפא נתרפא ועצם שיצא ממקומו מחזירין אותו והחושש בשיניו שרפואתו לגמוע בהם מים שרופים או חומץ לא יגמע ויפלוט אלא מגמע ובולע ואם יש לו נער ו דול עד שמחמת הכאב נחלש ושאר הגוף לא פלט שרי לעשות כל רפואות ויש מי שהתיר לומר לגוי להוציאו אכן אין להקל בזה דיש הרבה חולק' בדבר דמשמי' כה"ג יש בו מתג וצפורן שפרש' וניכין שהם כמין רצועות דקות שפירשו מעור האצבע סביב הצפורן אם פירשו רובן כלפי מעלה ומצערו' אותו מותר להוציאן ביד אבל אם לא

פירשו

פירשו רוב אפי' ביד אסור ופי' רש"י כלפי מעלה כלפי ראשי אצבעותיו ור"ת פירש דהיינו כלפי הגוף וצריך לחוש לשני הפרושים וכן מותר ליטול הקוץ במחט ובלבד שיזהר שלא להוציא דם דעביד חבורה ואסור לחוך שחין שמוציא דם בשבת ·

והן רבים עתה ע"ה רופאי אליל עברו בכמה מכשולות ובמיגעשיה' באול כך מעשיהם בשבת להרחיב פי המכה שיש בה משום לתא דמכה בפטיש ומירוח רטיה דהוי אב מלאכ' בה בשלו ובפלו וראוי להודיע' פרטי דיניו והוא שיגלו קצת רטיה ויקנח פי המכה ויחזור ויגלה קצתה השני ויקנח ורטייה עצמה לא יקנח מפני שהוא ממרח · וכן בענין ההקזה אשר הקלו כמה יהם להקיז דם בשבת שלא על פי רופא מומחה וירא אלהים ש יסמוך על דעתו אם יש רופא בעיר בקי ממנו ויתר פרטי דינים שנכו' שכ"ח · ולא נאמרו כל השיעורים הללו אלא לחולה שאין בו סכנה אבל חולה שיש בו סכנה מצוה לחלל את השבת ומשתדלים שלא לעשות על ידי גוי וקטנים ונכים אלא ע"י ישראלים גדולים ובני דעת וכל הזריז לחלל שבת בדבר שיש בו' סכנה הז' משובח · וגם היולדת היא החולה שיש בו סכנה ומחללין עליה השבת לכל מה שצריכה קורין לה חכמה ממקום למקום ומילדין אותה ומדליקין לה נר ולכן ירא האלהים כשתגיע אשתו לחדש הט' יהא זריז להזמין כל צורכי הלידה מערב שבת כדי שלא לבא לידי חילול שבת ואין צריך מומחי' כמו בחולה כיון"הכ שקרובה להסתכן מפחד הלידה ח"ו ונקראת יולדת להלל עליה את השבת משתשב על המשב' או משעה שהדם שותת ויורד או משע' שחברותיה נושאות אותה בזרועותי' שאין בה כח להלוך כיון שנראה אחד מאלו מחללין עליה את השבת ולקראת לחכמה מותר בשעה שמרגשת קצת אפילו בספק מותר ·

גם צריך להזהי' את העם בדין המילה דקי"ל דמילה שלא בזמנה אינה דוחה את השבת ואין דבר זה תלוי בתפל' אם התפללו מבעוד יום לא להקל ולא להחמיר ומי שנולד בין השמשות שהוא ספק יום ספק לילה מונים מן הלילה ונמול לתשיעי שהוא ספק ח' ואם נולד ע"ש בין השמשות אינו דוחה את השבת שאין דוחין את השבת מספק וכן אינו דוחה י"ט מספק ואפי' י"ט ב' של גלית ואפי' לא הוציא אלא ראשו בין השמשות אע"פי שיצא כ לו בשבת אינו נמול בשבת וכשיעור בין השמשו' אפליגו תנאי ואמוראי בפוף פ' במה מדליקין וכתב בעל העיטור מספקא לן הלכה כדברי מי הילכך אי אתייליד ינוקא משתשקע החמה ספק הוא עד דשלי' בין השמשות דר' יוסי ונמול לעשרה ואי איתליד במוצאי שבת משתשקע החמה עבדינן לחומרא כדרבה ואדם שלא מל מעולם לא ימול בשבת שמא יקלקל ונמצא מחלל שבת זולת אם כבר

מל פעם אחד דמותר וקטן שנולד כשהוא מהול אף על פי שנמול לח' אין דוחין את השבת מפניו ומי שנולד בחדש הזה מלין אותו בשבת אפי' אם לא נגמרו שערו וצפורניו אבל בן ח' אין מלין אותו בשבת אלא אם כן נגמרו שערו וצפרניו וה"ה לס' בן ז' ספק בן ח' שאין מלין אותו בשבת אא"כ נגמרו שערו וצפורניו וכתב הב"י שיש להזהר שלא ימולו ב' מוהלים מילה א' בשבת שזה ימול וזה יפרע אלא המל הוא עצמו יפרע ושמענו בשם תשובת הרשב"ץ שתנוק שלא נמול בזמנו ונתרפא ביום ה' בשבת שימתינו עד למחר כדי שלא יבא יום ג' בשבת ויצטרך לחלל עליו את השבת והר"ס איכרלש כתב ומותר לטלטל האיזמל לאחר המילה להכניסו בחצר המעורב' אע"ג דאינו צריך לו עוד באותו שבת דהא לא הוקצה בין השמשות מאחר שהיה צריך לו באותו שבת:

עוד · צריך להזהיר את העם בדין שנכשלו בו רבים אשר שמעו דברי הפוסקים האומרי' שכל שבו' שהתירו חכמים משום צורך מצוה שמות ג"כ לצורך אורחי' והם לא ידעו דלא מקרי אורחים אלא שנתארחו אצלו בביתו או שזימן אורחים אלא שנתארחו אחרים כמ"ש בת"ה סי' ע"ב וכל שמזמינו ריעים אהוביהם ביום חתונתם וביום שמחת לבם אין בו דין אורחים להתיר שבות דרבנן ובזה שגו רבים מע"ה ולא הטו אזן לשמו' דבר חכמים ומתירין שבות דרבנן בכמה דברים מפני האורחים ובכן לא יעשה מי שנגע ה' אלהים בלבו דלא מקרי אורח אלא הבא מארץ אחרת ומ"מ המזמין את חבירו לכבוד האורח גם חבירו בכלל אורח לענין שבת · אכן זה להיות כדין אורח לענין שבת אבל לא להיות בסעוד' מצוה אלא שבעה"ב המזמינ' הוא העושה מצוה וזה פשוט · ועוד צריך להזהיר את העם אשר שגו בטלית שאוחז בו את האור לנענעו כדי שיכבה והוא איסור גמור ולא התירו אלא לפושטה ולהתכסות בה והינו חושש אם תכבה ואף בזה צריך להזהר שלא יתכוין בכך או יתן עליו שהר מתקין כדי שיכבה כשיגיע שם אבל לא במים משום כיבוי ואסור גמור לעשות לקטן שיכבנו ואף אם בא מעצמו לכבות צריך למחות בידו ויכולין לקרות לגוי שיכבה אעפ"י שבודאי יכבנו דכל כיוצא בזה בהיזק שבא פתאום התירו לקרות לגוי אעפ"י שבודאי יתקן הדבר כמו שכתב הרא"ש ז"ל ואף שהתירו להציל כתבי הקדש מפני הדליקה מ"מ אם נפל הנר על הספר אסור לכבותו ובשעת הדחק שאין שם גוי מותר לומר לקטן שיעמוד הדף בנחת עד שיפול הנר לארץ:

גם הרבה מתופשי התורה לא נזהרו מלהקל לומר דיני השבת בפני ע"ה ובכן כשלו ונפלו בכמה איסורים וכמה פעמים נערתי בהם שלומדים להם דינים שהקלו הפוסקי' כגון ההיא דאמרו נר על הטבל' מנער

את

את הטבלה והוא נופל אפילו אם הוא דולק רק שלא יכוין לכבותו וע"ה שומעים דברים כאלה ואתו להקל בדברים אחרים בהדמות דבר לדבר ומחללין השבת החמורה וכ"ש בענין זה שלא נאמרו הדברים האלה רק כששכח הנר על הטבלה · אבל אם הניחו עליה מדעתו בע"ש על השלחן אסור לנערה שהרי הטבלה היא בסיס לדבר האיסור כמ"ש הה"מ סי' רע"ז ובסי' ש"ט שהביא מחלוקת בהניח מדעתו הביא סברת האוסר בסתם וסברת המתיר בלשון י"א ואני נזהר כשמעמידין המנורה עם הנרות על המפה שעל השולחן שלא לטלטל המפה שהיא בכל השבת דהא אפי' אם בטל האיסור מ"מ אסור לטלטל הכלי דהואיל ונעשה בסיס לדבר האיסור למקצת השבת אסור כל השב' כולה · והילכך כשנופל נר על השלחן והמפה לא ינער ישראל ויעשנו ע"י גוי דודאי אפילו דאיכא פסידא טובא וכששכח אותה שם דמותר היינו דוקא בנר של שעוה וכיוצא בו שלא יהא בו שמן דכשיש שמן א"א שלא יקרבנו אל הפתילה ונמצא מבעיר:

א"ה כתב בשבה"ג סי' רע"ט על דין טלטול הנר דאפילו נתן לחם מבע"י שם דאמו' לטלטלה דהיינו דוקא בנר שמשימין שם פת ואינו לאכול הפת אבל מה שנוהגים במקומו' הרבה לטלטל הסיכ"י ולגלגלו בעוד שהקאנדילא"ר עם הנר דולק בתוכו אם נתנו פת בסיכ"י מבע"י מותר לטלטלו לצורך מקום הסיכ"י אם צריך לו · וכן אם יושבים באיצטבא קטנה והסיכ"י אם צריך לו וכן אם שבים באיצטבאה קטנה והסיכ"י הוא סמוך לקיר · ובני אדם היושבים שם סביב הסי"כי אינם יכולין לישב כולם מותרים לטלטל את הסיכ"י ולהניחו באמצע האיצטבא כדי שישבו ג"כ אותם היושבים מצד הקיר ויאכלו כולם בתוך הסיכ"י שזהו ג"כ צורך מקומו וכן כל כה"ג וכן נמי · אם מצד אשר עומד הקנדילא"ר יבא הרוח ויכבה את הנר מותר לגלגלו כדי שיהא הקנדילא"ר לעבר אחר אשר הרוח אינו שולט שם כדי שלא יכבה הנר שהרי זה צריך להיתר האכילה בנר דלוק שאם יכבה לא יהיה לו עונג ומותר לטלטל הסי"כי כדלא כדי שלא יהיה הנר לעומת פניו אסור · כמ"ש בס' מקור ברוך סי' ב' והסכים עמו מהר"א חבון ז"ל שם · אם לא היכא דאיכא למיחש דילמא אתי לזלזולי באיסור · שבת דאז ראוי להחמיר · אמר המאסף ויראה דלטלטל הסי"כי עם הנר דלוק כדי לישב במסבה במותב הקיר · אסור עכ"ל) וירא שמים יהא זריז ונשכר שלא לתת ע"ג השלחן נר בשב' דאף על פי דמותר ליגע בטבלה שנר דלוק עליה א"א שלא ינענע וא"א שלא יקרב השמן שבו אל הפתילה ונמצ' מבעי' ומצוה בעשיית כמנהג א"י תוב"ב · ויתר פרטי איסור דיני הנר ביארנום למעלה במקומם ·

וצריך עוד להזהיר את העם בקצת דיני המוקצ' ולהודיע טעם איסורו הוא מ"ש הרמב"ם

בסוף

בסוף פרק כ"ר וז"ל אסרו חכמים לטלטל מקצת דברים בשבת כדרך שעושה בחול ומפני מה נהגו באיסור זה אמרו ומה אם הזהירו נביאים שלא יהא הילוכך בשב' כהלוכך של חול ולא יהא שיחת שבת כשיחת החול שנאמר ודבר דבר ק"ו שלא יהא טלטול בשבת כטלטול בחול כדי שלא יהא כיום חול בעיניו ויבא להגביה ולתקן כלים מפינה לפינה או מבית לבית או להצניע אבנים וכיוצ' בהם שהרי הוא יושב ובטל בביתו ויבקש דבר שיתעסק בו ונמצא שלא שבת ובטל הטעם שנאמר בתורה למען ינוח ועוד כשיבקש לטלטל כלים שמלאכתן לאיסו' אפשר שיתעסק בהם מעט ויבא לידי מלאכה ועוד שמקצת העם אינם בעלי אומניות אלא בטלין כל ימיהם כגון הטיילין ויושבי קרנות שכל ימיהם הם שובתין ממלאכה ואם יהיה מותר להלך ולדבר ולטלטל כשאר הימים נמצא שלא שבת שביתה הניכרת לפיכך שביתה מדברים אלו היא שביתה השוה לכל אדם ומפני הדברים אלו נגעו באיסור הטלטול ואסרו שלא יטלטל אדם בשבת אלא כלים הצריך להם כמו שיתבאר עכ"ל והראב"ד ז"ל כתב שם טעם אחר שטלטול דברים המוקצין נאסר מפני גדר ההוצאה כמו שאמרו בפרק כל הכלים אטו טלטול לאו צורך הוא וכו' ע"ש ועכשיו מרובים ונזכיר פה קיצור דיני אותם דשכיחי הנה כל הכלי' נטלים בשב' חוץ ממוקצה מחמת חסרון כיס כגון סכין של סופרי' שמתקנים בהם הקולמוסים וכיוצא בהם כיון שמקפידים שלא לעשות בהם תשמיש אחר אסור לטלטלו בשב' ואפילו לצורך מקומו או גופו ואפילו אם תחוב בנדן עם שאר סכינים אסור לטלטל אותו הסכין של סופרים אבל הנדן עם הסכינים מותר לטלטל דהו"ל בסיס לאיסור ולהיתר דמותר (א"ה וכתב בשלטי הג' בורים דכייר חלק הוי מוקצה מחמת חסרון כיס כיון דעומד לכתיבה) וכלי שמלאכתו לאיסור כלומר שמיוחד לדבר שאסור לעשות בשבת מותר לטלטלו בין לצורך גופו כגון קורנס לפצוע בו אגוזים ובין לצורך מקומו דהיינו שצריך להשתמש במקום שהכלי מונח שם ומותר ליטלו משם ולהניחו באיזה מקום שירצה אבל אם אינו צריך לטלטלו רק מפני שירא שישבר או יגנב שם אסור אם לא שחישב עליו מתחילה לתשמיש דמותר או אף שצריך כוונתו היתה שלא ישבר או יגנב כמו שאמ' בירושלמי' וכל כלי שמלאכתו להתר או להתר ולאיסור מותר לטלטלו אפילו אינו אלא לצורך הכלי שלא ישבר או יגנב אבל כל שהוא כדרך מתעסק בעלמא שלא לצורך כלל אסו' לטלטלו ורבים אף מתופשי התורה לא נזהרו בזה ומטלטלים אפילו שלא לצורך וכן לא יעשה אדם הירא וכיס של תפילין אין לטלטל בשב' כי אם לצור' ולא תשב' להחמי' בם אפילו לצור' דהא אפי' אם ירצה להניחם בשבת אין איסור בדבר כלל כי מ"ט יצאו שבתות וי"ט שהם עצמם אות כלומר שאין צריך להניח תפילין אבל אם הניחם מדינא אין איסו' בדבר

כמ"ש

כמ"ש דכותיה בצל התוס' פ"ק די"ט ושברי כלים שנשברו אפילו בשבת שראויי' לשום דבר מותר לטלטלן ואם נשברו במקום שיכולים להזיק כגון כלי זכוכי' שנשברו על השולחן או במקום שדורסים בו מותר לפנותן משם שלא יזוקו בהם אבל של חרש אסור לפנותן שאפילו ידרוס עליהם אין בכך כלום דדבר שאינו מתכוין הוא וזה פשוט ודבר שאין בו שייכות כלי כמו צרורות או אבנים אסור לטלטלן אע"פי שראויים לאיזה כיסוי שכל דבר שאינו כלי כלל אסור לטלטלו אפילו לצורך גופו וכ"ש לצורך מקומו ולפיכך צריך להזהר שלא לטלטל כיסוי הבור אם לא יש לו בית אחיזה דאז מוכח שתור' כלי עליו ומיהו שיש לה ידיה או חור שלה אסור לטלטלה אם לא שיחדה מימות החול לאיזה תשמיש וקוץ המונח בר"הר מותר לטלטלו פחו' מד' אמו' ובכרמלי' מותר לטלטלו בהדיא משום דחיישינן שמא יזוקו בו רבים ובמקום שהזיקא דרבים לא גזור רבנן שבות ואבן המיוחדת לסגור בה את הדלת מותר לטלטלה בשבת לסגור הדלת ואם לפצוע בה אגוזים אסור אם לא ייחדה לכך מבע"י וענפים שחתכן מבע"י מותר להניף בו על השולחן בשבת להבריח הזבובים כיון דלצורך חתכו עשאו כלי גמור. וכל דבר מאוס כגון רעי וקיא וצואה בין של אדם בין של תרנגולי' וכיוצא בהם אם היו בבית שיושבי' בה מותר להוציא לאשפה או לבית הכסא אם היו בבית שאין יושבים בה אסור להוציאם ואע"פי שמותר להוציא גרף של רעי ועביט של מי רגלים אסור להחזירן אלא אם כן נתן לתוכם מים או שיזהר שלא להניחו מידו והסכמת כל הפוסקים דכל מוקצה אינו אסור אלא בטלטול אבל בנגיעה בעלמא שאינו מנדנדו מותר וכן מותר ליקח דבר היתר המונח על דבר מוקצה וכן מותר לטלטל דבר מוקצה ע"י נפוח דלא הוי טלטול אלא כלאחר יד ולא מקרי טלטול וכן מותר לטלטל מוקצ' ברגליו דרך הילוכו ומותר לטלטל מניפה בשבת להבריח הזבובים וכלי שמורה על השעות שקורין רילוזיי"ו נסתפקו הפוסקים אם מותר לטלטלו ובמידי דרבנן נקטינן לקולא ומותר לטלטלו אם שכח מעו' על הכר מנער את הכר והמעות נופלים אבל אם הניחם שם על דעת שישארו שם בכניסת השבת אסור לנע' אותו אבל אם הניחם מדעתו בחול שם ולא היה דעתו להניחם שמה ושוב שכחם מקרי שוכח ומותר לנער אותם ומותר ללמוד על השלחן שמעות מונחים עליה מצד אחר אע"פי שא"א שלא יתנענע אותם בלימודו. וכן בגד שנשכח בו מעות בכלח' מותר לטלטלו דלא אמרי' דכל הבגד נעש' בסיס למעות הואיל ואין המעו' על עיקר הבגד אלא שאינו רשאי ללובשו בשבת דחיישינן שמא יצאו בו ואם שכח כיסו עליו בשבת אם הוא בביתו יכול לילך עמו לחדר להתיר חגורו וליפול שם להצניעו ואם הוא בשוק אסור להביאו' לביתו רק מתיר חגורו בשוק והוא נופל ואומר לגוי לשומרו

ואסור

פרק טו קצת דיני מוקצה

ואסור ליגע בכיס של מעות אע״פ שסילק משם המעות מבע״י הואיל ומיוחדת לכך. וכלי שיש עליו דבר האסור ודבר המותר מותר לטלטלו וכגון שדבר המות׳ חשוב אצלו מדבר האיסור אבל אם דבר האסור חשוב אצלו יותר מדב׳ המותר בטל אצלו ואסור לטלטלו. ואם יוכל לנער האיסור לבדו ינערנו ולא יטלטלנו עם ההיתר וכל זה לא אמרו אלא שהיה ההיתר עם האיסור מבע״י אבל אם היה האיסו׳ עליו לבדו מבעוד יום לא מהני מה שהניח אצלו ההיתר בשבת ומיהו אם בשבת עצמו הונח עליו דבר איסור הואיל ובין השמשות לא אתקצאי הו״ל מוקצה לחצי שבת ואין מוקצה לחצי שבת אלא שכל זמן שהאיסור עליו אסור בטלטול ועל כן מותר להניח דברים של היתר חשובים מן האיסור ומטלטלין ותיבה שיש בתוכה דברים המותרים לטלטל ומעות אם המעו׳ אינם עיקר מותר לטלטלן על פי התנאי׳ שנתבארו בדין המחתה ש״ס וביצה שנולדה בשב׳ אסור לטלטלה ויכול לכוף עליה כלי שלא תשבר ובלבד שלא יגע בה ושבת שלאחר י״ט או לפניו נולדה בזה אסורה בזה וכת׳ הטור שיורי פתילה שכבו בשבת אסור להדליק בהם בי״ט שלאחריו כי הכבייה היא הכנה שבשביל שנכבה הם נוחין פעם אחרת לידלק ופירות שנשרו מן האילן בשבת אסורים אפילו ליגע בהם ויחור של אילן שנפסח מערב שב׳ מהאילן מותר לתלוש ממנו הפירו׳ בשב׳ ומות׳ הטמוני׳ בתבן ליקח פירו׳ הטמוני׳ בחול כי אין אותו עפר מוקצ׳ וכן או בקש המוקצים יכול לתחוב בהם מחט או כוש ומטלטלן וקש מנער מאיליו. גם צריך להודיענו איסור שאסרו חכמים להשתמש באילן בין לח ובין יבש וכן בכל דבר שמחובר לקרקע בזה שמא יעלה ויתלוש והדס מחובר מות׳ להריח אבל אתרוג ותפוח וכל דבר הראוי לאכילה אסור להריח בו במחובר שמא יקוץ אותו לאוכלו כמבואר בא״ח סי׳ של״ו.

(א״ה כתב בשכנה״ג וז״ל נשאלתי הנכנס בשבת בגינה ופרדס שיש שם ורדים ופרחי׳ ואתרוגי׳ שמריחים והריח מריח אם יברך ברכת הריח כיון דמוקצים הם שמא יבא לקצצן ונדר הרב נרדים לאסור ולבסוף העל׳ לברך ברכת הריח בכל מין ריח שיהיה דהאוסר לא אסר אלא כשיגיע עצמו אל ההדס והאתרוג ויריח בהם בהא איכא למגזר שמא יבא לידי תלישה בשבת אבל בנדון דידן שאינו מכוין להריח אלא שכשנכנסו לגינה הבשמים נתנו ריח או ההדס או האתרוג ודאי דצריך לברך דכיון דאינו הולך אצלם להריח ליכא למיחש שמא יתלוש ודון מינה דאם כשנכנסו לגינה לא הריח מריח הבשמים אלא שהלך והוא הגיע אל הדבר המריח והריח שלא יברך ע״ש היטב) וכתב והכ״י בשם אורחות חיים דמותר ליגע באילן ובלבד שלא ינידנו ועוד כתב דכל זה באילן וכיוצ׳ בו אבל בירקו׳ מותר להשתמש בהן אע״פ שמחוברים בקרקע וכן בקני׳ הרכי׳ כירק דאין אסור להשתמש כירק אבל ירא שמים ירחק מהיתר זה באתרא דשכיחי ע״ה דלא ליתו לזלזולי בשבת וכתב רש״ל פרק ה׳ דכיר׳ דלהשען באילן בברי מותר ואם הוא חש וכחלש אסור ע״ש. וכימו׳ הגשמי׳ ששוטחים חטים אפויי׳ בגגו׳ והוא מטר שבא אסור לטלטלן כשב׳ דדקאדוב׳ שבגג אבל מותר לכסותן ומותר ליתן כלי תחת תח׳ הדלף בשבת ואם נתמלא שופכו ומחזירו למקומו והוא שיהיו המים הדולפים ראויים לרחיצה אבל אם אינם ראוי׳ לרחיצה אסור משום שאין עושים גרף של רעי לכתחילה בשבת ואם בדיעבד נתן כלי תחת דלף שאין המים ראויים לרחיצה והוא נתון בבית שהוא יושב שם דמאיס עליה מות׳ לטלטלו במים המאוסים שבו.

ועוד יש דברים פרטיים האסורים משו׳ תולדה הא׳ דין השורה חטים ושעורים וכיוצא בהם במים הרי זה תולדת זורע וחייב בכל שהוא (א״ה כענין זה היה ויכוח בין הרב כמהר״ר בסי׳ רוזיליו ובין הרב כמה״ר חיים אלגאזי בהיתר שריית למוקין וזירדילי״ש שמורין בשבת שהר״ן כידר שם לאוסרן מהאי דינא דשורה חטים שכתב כאן הרב המחבר והם דברי הרמב״ם והרב כמהר״ר חיים אלגאזי האריך שם למעניתו והעלה שמותר לשרותן עיין בהימן בס׳ חיי הלכות שבת סי׳ רכ״ב באורך:)

והב׳ המפרק גיירות דבוקים הרי זה תול׳ קורע וחייב כמ״ש הרמב״ם ז״ל בפ״י ומסתברא דאם נדבקו הדפים שבספר אחת באחת בשעת תפירת הספר דמותר הואיל ולא נעשה לקיום ואסור לעשותו בפני ע״ה וירא שמים יהא זהיר שלא לרשום בצפורן על הספר כמו שרושמין לסימן דאף דלפי דעת הטור מותר מ״מ הייכו דוקא בקלף הקשה ואף בקלף הקשה פטור אבל אסור כמ״ש מהרש״ל והירא את דבר ה׳ יהא זהיר שלא לרשו׳ לא בניר ולא בקלף ולתת שעוה בספר נ״כ לסימן כבר כתבנו לעיל דאסור משום ממרח ומותר לאכול בשבת מרקחות העשויות מצוקאר ועליה׳ כמה ציורים ממיני צורות עשויו׳ בדפוס על המרקחת עצמו ולא חיישינן לאיסור מוחק כמו שביארנו שורש הדבר בדין המצות שמורות ע״ש וכתב בספר החסידי׳ סי׳ תתק״כ מי שנפל לו דיו או דבר לח על הספר אל ילחכנו בלשון ולא במים מפני שמוחק ואם נפל שם מי׳ לא תגע בא יד. הג׳ שלא יחב׳ בידו שומשמין ואגוזי׳ לרבש דהוי תולדה דמחבץ החלב. הד׳ צריך להזהיר לנשי׳ שלא לשפוך בשבת יין או מים לכלי שיש בו חומץ דהואיל וכעשי׳ שם חומץ א״כ הוי כבוכש כבשי׳ וכובש הוא כמבש׳ ועוד יתר פרטי׳ כזה נתבארו לעיל במקומם.

הנה בא ערכתי לפניך קצת דיני השבת דשכיחי הכל באר לכל מדברי הפוסקים הראשונים והאחרונים

והאחרונים ז"ל להיות לזכרון בין עיניך כאשר באו הלכות רבות בשבת ומי שאין דעתו רחבה לא יקלוט פרטי הדינים המפוזרים להיותם כתובים בין כמה הלכות דלא שכיחי השתא ע"כ לרגל המלאכה אשר לפני בספר הזה לזכות את הרבים ראיתי ונכון אל לבי לאסוף בעומרים פרטי הדינים המפוזרים בקונדרי"ס קצת מהם בפרקי' של מעלה דבר בעתו וקצת מהם פה בספ' הזה למען ירוץ כל ההוג' בספרינו זה אחד חכם ואחד שאינו יודע לישראל ואיש המשכיל כשידקדק בהם שם ימצא רמוז כמה פרטי הדיני' אשר באו בדברי האחרוני' אשר כדי שלא לבלבל דע' ההוגי' בזכרון שמותיהם פ' אומר ופ' אומר וסידרנו אותם בלשון משנה כתומה כמנהגינו בספרינו זה מן הטעמי' שכתבנו בהקדמת' הספ' ע"ש. ואיש הירא המרבין תורה יאותה לו להגות מידי שבת בשבתו בקהל עדתו בפרטי הדינים האלו באורך בפורשן וטעמא כדי שידעו כל העם להזהר וכה היה מנהגי מידי שבת בשבתו לדרוש בקהל עדתי ורוב עיקר הדרוש הייתי דורש בדיני השבת החמורה בדורשן וטעמם כיד ה' הטובה עלי וכה יעשה כל איש השלם ולא יעבור מלהיות בעיקר דרושו ממשפטי ה' אמ' כדרך צדיקי' הראשונים ז"ל וביותר בתוכחות מוסר בדברים שפרוצים בהם בני הדור ולא ישא פנים לשום אדם כי אין חכמה ואין תבונה נגד ה' ויקנא קנאת ה' צבאות כאליהו ופנחס ומה טובו ומה יופיו ומה נעים גורלו ואמרו בזוהר ויגש דף ר"ט ע"ב ת"ח כל ההוא בר נש דמקני ליה לקב"ה לא יכי' מלאכ' דמותא לשלטאה עליה כשאר בני נשא ויתקיים ביה שלם והא אוקמוה כמה דאתמר בפנחס לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום ע"כ.

ובזוהר תזריע דף מ"ו ע"ב אמרו ז"ל כמה דעונשא דבר נש בגין מלה בישא כך עונשיה בגין מלה טבא דאתי לידיה ויכיל למללא ולא מלי' בגין דפגים להאוא רוחא ממללא דהא אתתקנת למללא לעילא ולמללא לתתא וכ"ש בקדושה. כ"ש אי עמא אזלין בארחא עקימא והוא יכיל למללא להו ושתיק ולא מליל כמה דאמינא דכתיב נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר נעכר במכתשין דמסאבותא וכולי ושם דרש הכן לפני האב ואמר יש צדיק אובד בצדקו דכד חייבין סגיאין בעלמא ודינא תלייא בחובייהו צדיק אובד בצדקו איהו אתפס בחובייהו כגון אבא דאתפס בחובייהו דבני מאתיה דהוו כולהו חניפין לגביה והוא לא אשגיח בהו ולא אכסיף להו לעלמין. ומאי בידן דלא נגרי בהו ברשיעייא והוה אמר לן לדוד אל תתחר במרעים ואל תקנא בעושי עולה אמר אבוי ודאי ק"ה אענשי' לי ברא דהא הוה רשו בידי למחא' בידייהו ולא עבדית ולא אכסיפנא להו לא בטמירו ולא באתגליא וכו' ע"ש גופא דעובדא.

ובזוהר פ' ויחי דף רל"ט ע"א אמרו עוד ז"ל כל מאן דחמי עובדיהון דרשיעיי' ולא קני לקב"ה אעבר על תלת לאוין דכתיב לא יהיה לך אלהים אחרים על פני לא תעשה לך פסל וכל תמונה ולא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי ה' אלהיך אל קנא וכו'. ובזוהר פרשת לך לך ע"א אמרו עוד אית ליה לצדיקא למתקף בהדי חייבא ואע"ג דחייבא אקשי קדל הוא לא ישבוק ליה ואית ליה לאתקפא ביד' ולא ישבוק ליה לאתקפא בידיה ולא ישבוק ליה דאי ישבוק ליה יהך ויחריב עלמא וכו' ושם עמוד ב' נתבאר ג"כ שבאו ז"ל א"ל ר' אבא אי הוה כתיב והנפש אשר עשו בחרן הוה אמינא הכי אלא ואת הנפש כתיב את לאסגאה זכותא דכלהו נפשאן דהוו עמיה דכל מאן דמזכה לאחר' ההוא זכותא תליא ביה ולא אתעדי מיניה לעלם מנ"ל דכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן זכותא דאינון נפשאן הוה אזיל עמיה דאברהם ע"כ:

הנה כי כן הא יש השל' אשר יש בידו להוכיח בשב' לשונו עוז יתאזר לקנא קנאת ה' צבאות ולא יכיר פנים לנער וזקן והנקלה בנכב' אך נגד ה' ולא יחניף להם להיות רוח הבריות נוחה הימנו כי אין בריות אפס יראי ה' וחושבי שמו. שהם נקראים בריות באמת לא האנשים המכעיסים את ה' כי אשר רוח הבהמים ההם נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו. ואם בעל נפש אתה לא ימוש מנגד עיניך מעשה אגריפס המלך שבשביל שהחניפוהו נתחייבו שונאיהם של ישראל כליה ואף על פי שהיה מלך ועיניו ויראו שמים וכל שכן מי שמחניף לרשעים למצוא חן בעיניהם ואינם מוכיחין אותם על מעשיהם הרעים וכ"ש המחניפין לאלמים ולעשירי עם ופנייתם להתכבד בחניפות שלהם ויסירו בטחונם מהבורא יתברך אשר אין ספק כי גדול כים שברם וכבר דברו חכמים בעונשם כל הנוך במקומות מפוזרי' בסוטה אמרו אר"א כל אדם שיש בו חנופה נופל בגיהנם שנאמר הוי האומרי' לרע טוב וגו' לכן כאכול קש לשון אש ואר"א כל המחניף לרשע לסוף נופל בידו או ביד בנו. וכולי וכל עדה שיש בה חנופה מאוסה כנדה ועוד אמרו כל החולק כבוד לכסיל כזורק אבן למרקולים וביומא אמרו אמר רבי אליעזר כל אדם שיש בו חנופה אפילו עוברין שבמעי אמן מקללין אותו.

וכל אדם שיש בו חנופה מביא חרון אף לעולם ותפלתו נמאסת וכולי קשה היא החנופה שהיא שקולה כע"ז וש"ד ומייתי התם קראי ובעון חנופה גשמים נעצרים. בעון חנופה בני אדם נופלים ביד אויביהם ושוללים את שללם! בעון חנופה הקב"ה שופך חמתו על הארץ וידו נטויה על הבחורים ועל היתומים ועל האלמנות שנאמר על כן על בחוריו לא ישמח ה' כי כולו חנף ומרע ונבל' מכול' אשר הוא מד' כתות שאינן מקבלין פני שכינ' כמ"ש בסוטה. ובגמר' כל ת"ח שאין תוכו כברו אינו ת"ח

שנאמר תכית ומיחון תגפנו אכיי אמר נקרא תועבה וביארו כר"מ פרשת פנחס שורו ע"ש שקרו' כענין זה להיות קונן בכיעות ריחמנא ליצלן כי על כן מתמיה הכתוב לאמר כי גם נביא גם כהן חנפו ועיין גדול לבלתי הלכד ברשת' הוא להרחיק עצמו מרדוף אחר ההנאה והכבוד כי כאשר ירדוף אחר הכבוד וההנאה כיון שרוצה ליהנות ולהתכבד מהם אם יראה עוברים על כל העבירות שבעולם לא יהא רשאי להוכיח' כי ירא שימנעו ממנו רבים השפעתו וזאת היתה התקלה הגדולה ברבים מתופשי התורה אשר ירדופו ליהנות מן העם ועל כן יחנפו להם ואומרים לרע טוב ולא עוד אלא שאוחזים הם עצמם מעשיהם של רשעים בידיהם אוי לדור שעלתה לו כך · והת"ח השלם בעל נפש יקרה המלאה לה דעת ויראת ה' ישים בטחונו בבורא עמהו ואל יביט אל אלילי כספם וזהבם אשר מהכל ימנעו ולא לכבוד אשר יתכבד מהם כי כבוד' בקלון ימור וחרפתו לא תמחה ויראין מהחניפות שלא יחניף לשום אדם כי אם יחניף או לא יקבלו תוכחותיו ממנו כאומר' הוא מחניף לפ' ולמה יוכיחני ויאורם כל עמוד התור והמזון' וכל מי שיכול' בידו למחות ואינו מחניף ומקום נקמת ה' מהרשעי' הקב"ה כורת עמו ברית לו ולזרעו כמעשה דפנחס שנאמר בריתי היתה אתו החיים והשלום ·

ואני טרם אכלה אכלה לך התשובה למחללי שבתו' כתב בשבולי הלקט ז"ל ה"ר אברה' וה"ר יעק' אחיו שלא לעיר בליל שבת כשעלה שבית הכנס' ולא נתנו להם הקהל שלום ולא המיחוש הקהל שהרית ליכנס לבית הכנסת כדי שלא יקרא אחרים ק"ו ומהם כי משתמא היו בני תורה ובאחור בשבת גזרו עליהם מס ז' שבועות ו' יום רצופים חוץ משבתות ח"ע ור"ח כדי להשלים ו' ימי המעש' בזומות ובמלקיות כי המחלל שבת חייב כרת ואמרו חכמי' מת בחמישים שנה מת בכרת על כן נתנו ו' צומות וו' מלקיות לצומות ו' שנה של כרת ואח"כ גזרו עליהם ב"ב חדשי השנה ב' ימים בכל חדש ב' וה' ושני שהם ל"ו ימים לצומות ל"ו כריתו' שבתורה ועוד גזרו עליה' לתת ממונו' לפדיון כפשם לקופת של צדקה ע"כ · ואמנם אין דעתינו נוחה היום כי חכמי הדור שהוא הצריכו השגופים על פי שקול הדעת ואין לנו אלא דברי אחרון אחרון חביב מאריה דמהימנותא מרן האלהי האר"י ז"ל אשר השכיל ברוח קדשו עיקר פגם החטא במקורו ואשר ירפא לו והוא למדנו בתקונו ערך התשובה הצריכה לפי החטא וכתב שאם עבר על איזה אב מלאכה בשבת שינוס תנ"ד ענים במספר שמות ב' אהיה במילואתם דיודי"ן דאלפי"ן דההי"ן העולי' תנ"ד סוד תחו"ם שבת שהוא סוד ההויות"ם ואם עבר מלשה עפיתת בורר תולש שער זקנו מוניא מרשות לרשות תקון תשובתו להתענות תרפ"ו תעניות במספר שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן · קס"א קמ"ג קנ"א

אשר החטיך מאוליהם :

ואם הוציא מרשות לרשות לבד או הוציא חוץ לתחו' תקון פגמו כמ"ד ימים למת' ב' שמו' **יה"ו** דאלפין **יוד הא ואו יוד הא ואו** אשר כשם אותיות פשוטיהם המה עולים פ"ד · ואם ביטל עונג שבת צריך להתענות כ"ז תעניות לתקן הב' אלפי"ן אל"ף במילוי ב' יודי"ן וא"ו ואלף במילוי יו"ד וא"ו דל"ת וכל אחד נחלק לשתים יעלין ז"ן עם הכולל · ואם סח שיחת חולין בשבת לע"ד לפי מה שביארנו בפרק ח' באתר דפגים תקון פגמו בתנ"ד תעניות דומיא דאב מלאכ' עיין שם ·

ועתה בנים הבינו וראו עד היכן מגיע פגם חילול שבת כי הנה הסא על אחת אם כתב רבינו ז"ל תיקון מצוותו במספר שכ"ה צומות כמבואר במקומו ובחילול שבת אפילו לא כתב רק ב' אותיות צריך לתקן מצוותו תנ"ד צומות כי פגמו רב מאד רסוי כאילו אחזור עלמא לתוהו ובוהו כמ"ש במקומים · וירא את דבר ה' ילבש חרדה במדו כעצם היום הזה לשמור עצמו שלא לידי חלול שבת ח"ו במחשבה ודבור ומעשה ולבדוק עצמו בכל פעם ופעם מידי בואו לנא' מדלתי ביתו החוצה לבל יכשל בהוצאה מרשות לרשות וכל שכן שיזהר לבל יומים ירחץ בזקנו בשום כד ואופן בשבת והחסידים הראשונים היו אומרים יד לזקן בשבת תספיה וכן ביותר הלבות שבת החמורים שיהא רגיל לשנות בהם בעיון היטב הדק עד שיהיו שגורים בפיו כהלכות קריאת שמע כי הוא עיק' גדול לנפשו רוחו ונשמתו הרחמן הוא יזכנו להיות משמרי שבת כה לבתו אמן ·

פרק ששה עשר

בהגיע זמן המנחה יכון עצמו לקראת אלהיו ויבחון מקבה כדרך תפל' של שחרי' ויתקן וידין בכיקון כפי' וכ"ש אם ישן שטעון בטילה במורה כבטילה של שחרי' להסתלק מן הספק אשר כשתפקו חכמי' אם צריך לערות עליהם מים ג' פעמים ועלתה השכמת' ניטלם בלא ברכה · ומ"מ לטהור ידים יוסיף טהרה על טהרתו ואף אם לא יכום ולא יישן ולא יעבור מלישול ידיו לתפלת תפלת המנחה אף אם אינו יודע להן שום לכלוך ור"ף אם עמד מלימוד שעומד בחזקת טהרה במנהג חסידים הראשונים לפני כל תפלה ותפלה ודין המשכיל שכליהו כי הוא בסוד נטילת ידים קודם שחרית · וכבן סדור כלמוסו יגש לה' יקרב יקדן מנחה בכלי טהור בית ה' ואם כל

בסוד

בסוד ה' יכוין בכניסתו בבית הכנסת שכל שם אקוני"ת
כלול **בת"י** שבזווגת"י זה בו כלול שם יאק"ב טנ"ע
יג"ל פז"ק · ושוב ישב מיד על מקומו הקבוע ואין צריך
עתה היקף התיבה שאין סדרו רק בשחרית שאז התקון
לרחל סוד התיבה כנודע. ולא במנחה ולא בערבית וזה
פשוט ואינו צריכה לפרש ורבים שגו בזה ובעוד
שמתקבצים העם לא ישהה מהגות בד"ת לפי מישרו ·
ואנכי נהגתי עם החברים להקדים שעה אחת קודם לבא
בבית מדרשנו והיינו הוגים בעשרה חלקי האידרא רבא
והאידר' דהאזינו אשר גם מביא' סוד י"ב תיקוני דיקנ' אשר
גם עוק' העלי' עת' במנח' וסוד מצח הרצון דאתגלי עתה
ובכלל' שתיהן תתבא' סו' ע"ק וא"ז אושפיזין דשבת ותוספ'
קדוש' כאשר זו לעיל' עליונ' למעל' כמדבן כמאמר רשב"י
ע"ה לחבריא אנא חמינ' י"ב אילין נלייבין קמאי ובסירין
כבוצנין וכד אתפר' כל חד מנייהו מפומיכון אסתלק
ואתתקן ואתעטר ואתגמר בשמירות' דתקוני דדיקנ' וכל
אחרנין אסתאדן ובעוד דכל חד אתפרש בפומייכו נהיר
ואתעטר ויתיב כמלכא בגו חיליה ע"כ · ואמרו אמש
ישמעו זאת וכן אדם יחזיק גם להגות בהם מידי שבת
בשבתו אשר אין ספק שמצורר רחמים גדולים למעל' בכל
העולמות ואשורו אשו"ר עולם אם יכהב עצמו לקרותן
בקדושה ובטהרה ובשפה ברורה לא בחטיפה כי טוב מעט
בכונה מהרבות שלא בכוונה כי על כן בחרתי לחלקן
לעשרה חלקים ולקרותן בבית מדרשנו לאט לאט איש
איש חלקו ולפעמים היינו הוגין גם אחר המנחה אך הטוב
והישר בהגות גם קודם תפל' המנחה ולומר קדיש דרבנן ·
(**א"ה** במקום אחר מצאתי כתוב להרב המחבר
באפס פנאי שיהגו או בספרא דצניעות' שבו
כלול הכל וכן נהגתי ·) והנה ביתר הימים כל עוד שיש אז
תפלת המנחה לאומרה עם שקיעת החמה הרי זה משובח
אכן בשבת לית דין צריך בשם כ"כ מפני הוד הדרה של
שבועה ב' וגם לא יש שום חשש דינין כי הנה ביתר הימים
מתחל' ו' שעות ביום מדת הדין שולט בעולם כמ"ש בזוהר
פ' ח"י שרה בסוד אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב
דאתער דינא קשיא לעלמא וכו' · אמנם בשבת רב הקדש
רעוא דמנחה אשתכח סוד הרחמים הגדולים ופשט' כנפי
הרחמי' על העול' ומן הבוק' ועד הערב כולו מלא רחמים
ותכב' מדת הדין שלפני כבוד, שעסקיו רעי' שמ"יידין לפנא
דמא' האיר' להפחידו ולהכניעו ולולא גילוי מצח הרצון הוא'
מי יוכל לעמו' נגד הדין כי אם תתעור' מדת הדין ביום
השב' כי ינטו צללי ערב כית הימי' יבאו כל הקליפו' אשר הם
טמונים במוקבא דתהומא רבא ויגלו עת גבורתם ויבער
בקרבם הכעס שהם טמונים כל יום השבת וישחיתו את
העולם אכן בהגלות נגלות לעת מנחת ערב מצח הרצון
שגלוין או תכבש מדת הדין מפניו · והן הן הדברי' הנאמרי'

בזוהר פרשת תרומה דף ע' ז"ל ואי תימא אמאי אתתקנ'
האי קרא בצלותא דמנחה דשבתא אלא ודאי איהו למיהוי
בשבת בההוא צלותא דמנחה ולא בצלותא דחול דודאי לא ו
צלותא דמנחה דשבת כחול בגין דהא כחול בשעת' דמנח'
תלייא דינא בעלמא ולא איהו עת רצון אבל בשבת דכל
רוגזא אתעברי וכלא אתכליל כחדא ואף על גב דדינ' אתער
אתבסמותא איהו וע"ד בעי לייחדא כל דרגין דהא הוי
יחודא דינא אתחבר ואיתכליל ברחימו והתבס' כלא ובגין
עת רצון כתיב עת רצון כליל כלא כחדא. ודינא אתבסם
בהוא זמנא והוי חדוה בכלא ע"כ:

ועוד אמרו בזוהר פר' נשא דף ס"כ ז"ל מצחא
דצלצלותא רעוא דרעוין רעותא דז"א לקבל
ההוא רעותא דכתיב והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני
ה' וההוא מצח אקרי רצון דהוא גלוייא דכל רישא ואתגלייה
דמתכסיא בתוך עלמין וכד אתגלייא אתקבלא צלותהון
דישראל אימתי אתגלייא שתיק רבי שמעון שאל תנייתא
אימתי אתגלייא א"ל בשעתא דצלותא דמנחה דשבתא א"ל
מ"ט א"ל משום דבהאי שעתא תלייא דינא דלתתא בז"א
וגלייא מצחא קדישא דאתקרי רצון ובההי' שעתא אשתכיך
רוגזא ומתקבלא צלותא הה"ד ואני תפלתי לך ה' עת
רצון מעתיק יומין לגלא' מצחא ובג"כ אתתקן בצלותא
דמנחה דשבתא וכו' ת"א בשאר דלתתא כד יתגלי מצחא
אשתכח חוצפא דכתיב ומצח אשה זונה היה לך מאנ' הכלם
והכא כד התגלי מצחא תיאובתא ורעו' שלים אשתכח וכל
רוגזין אשתככו ומתכפיין קמיה מהאי מצח' נהרין ת' כתי'
דילין כד אתגלייא האי רצון כלהו משתככין קמיה הה"ד
דינא יתיב כלומר יתיב באתריה ודינא לא אתעביד ע"כ ·

הנה אם חנכך ה' דעת בסתרי תורה תשכיל לרע'
מן המאמרים הנכבדים האלה גאון עוזה של
תפלה זאת בעת הזאת אשר אין לך שעה בעולם עת
רצון ורחמים כאותה שעה לקבול התפלות ולתקון עון
קלקלת כוונת התפלות ביתר הימים אשר נפסלו מהכנס
אל הקדש הפנימה ועתה אם יתאמץ בכוונתו בתפלה זו
בגילוי רצון עילאה דאשתכיך רוגזא ומתקבל' צלות' ימחה
מזיד והרוכה לו עלתה להתקבל יתר תפלות אשר לא
נתקבלו לו עד עתה מחסרון הכוונה או מהיותם נאמרות
שלא עם הצבור ובתפלה זו עתה בכוונה יש בה מהסגולה
הפלא ופלא יתר על סגולת סדר התפלות אשר כתבנו
בחיבורינו זה בית גם כן מהסגולה הזאת בתתו את לבו
להעלותן אכן לא דאי זה כדאי זה אשר סגול' סדר התפל'
תועילו להוציא תפלות הפסולות ממחשבים ולהעלות
ממקום פסולי המוקדשין בלבד ובסגולת כוונת תפלת
מנחת שבת עת רצון היא גם להיות נענה ולאשר כל
שאלותיו אשר הרבה והפציר בתפלות ההן כמ"ש ענני
באמת ישעך ה"ם וא"ו הצטוף ואני תפלתי כי יצטוף לסדר

והתפלות אתו ויראה את דבר ה׳ ישית על לבבו גאון עוזה ויום הדרה של תפלה זו ויחוס ויחמול על עצמו לבל יתגר׳ בשינה בעת ההיא כאשר פשטה המספחת הזאת ברבת מבני עמינו הוזים שוכבים אוהבי לנום במשכב הנהרים אשר קומם מסעודתן ותעבור המנחה ויחללו עוז הדרה של תפילה זו לאומרה בחטיפה שלא עם הכבוד. ויש אשר יאריכו יין משתיהם עד הערב עד הגיע׳ לשכרותו של לוט ואין איש שם על לב לאמר מה העת והעונה ההיא ומה טעם יש בה הכזה יהיה עת לרצון להם לפני ה׳. ואיה איפה תפארתם אשר חכמים הגידו כתיב ישיחו בי יושבי שער ונגינות שותי שכר וסמיך ליה ואני תפלתי. אמר דוד לפני הקב״ה רבש״ע אומות העולם כששותין ומשתכרין יושבים ומנגנים ואני לא כן אלא ואני תפלתי לך ה׳ עת רצון אף על פי שאני אוכל ואני שותה אני בא לפניך ע״כ ואם מהגת שכרותם הרב יבאו להתפלל אותה בלא לב ולב ובקלות ראש אשר קשה מכול׳ שקול טיבותייהו ושדי אחיזרי ומי בקש זאת מידכם רמוס חצריו יתברך בעת המשגב הנפלא ההוא בשכרות ובחב דברים הדברים לחלל כבוד הדר השבת וקדושת המקדש המעוז ויקר תפארת התפלה אשר מושב יקרה בשמים ממעל לאחש״ב יתר תפלות שאר הימים הנה על עם נבל כזה לא סיפר בשבחו דוד המלך הקדוש חלילה. אפס לקדושים אשר נגע אלהים בלבם להיות אוכלים ושותים לשובע נפשם כמשפ׳ במד׳ במשקל ובמשורה ועודם דשנים ורעננים בקדושת עונג שב׳ ישמחו ויעלצו לפני אלהים וישישו בשמחה ושמח׳ עוז חדות תפלתם על ראשם אכן המשתכרים בנגינות שותי יין ושכר ובאים לפני קונם בפריצות רב לעמוד בתפלה השטן עול׳ ומשטין לאמר מה טובים ומה יופים של דרך הגוים לבלתי בואם לפניך בתפלה בשכרות ובקלון ובחרפה כאשר באו בניך בתוך מקדש עוזיך בפריקת עול מלכות והלואי תהיה מוראתן אותך כמוראת ב״ו וכי אם סר השוב יקרא אותם לבא לפניו אז יאגרו כי עמק הבליאה אין דעתינו אתנו ולפני הדר כבודך לא חשו לבא גם בלא דעת א״כ איה איפ׳ תפארת ישראל אשר בם תתפאר.

ועתה בנים שמעו לי זרע קדש ברוכי ה׳ שיתו לבבכם משפט הדברים האלה לחוס על כבוד קונכ׳ להתענג על ה׳ לא זולת ובל תפרקו עול מלכו׳ שמים מעליכם אפילו רגע קטון בשבת כי בבאיתן מצוות עונג שבת לחלל יקר הדרת ויקר כבוד אלהינו חלילה והיה בשבתכם בסעודה לא ימיש תמיד מנגד עיניכם לפני מי אתם עומדים ולפני מי אתם עתידים לעמוד לעת מנחת ערב לרצון לכם לפני ה׳ ובכן תהיה יראתו על פניכם לנהוג בקדושה ואזהרה יתירה והשתיה כדת של תורה באוכל לפני האלהים כסוד ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו ויכון הלב בכוונה יתרה ותמימה כאיש אשר יכון עצמו

ויכוין

לקראת המלך ובכן תהיה לכם מנחת השבת המשגבת לרצון לכם לפני ה׳ ובן בענין השינה להיות נזהרים על עצמיכם לשית אהבת עת דודים לנגד עיניכם לבלתי התגרות בשינה הרבה פן תאכל טובה הרבה לאומר׳ שלא עם הכבוד ודי בזה הערה כמעט מזער שהזהרנו במעלת תפלה זו לחזק ידים רפות וברכים כושלות בתפלה רבה וגדולה כזאת אשר מי ומי ימלל גבורות ה׳. וישתכל האיש המשכיל בעוז מורא וילבש חרדה במדו להקדים להיות ראשון לציון לבה״כ ויבטא בשפתים לאמור.

ליחדא שמא דקב״ה ושכינתיה וכו׳ הנה אנכי בא להתפלל תפלת מנחת שבת שתיקן יצחק עקידא ליחדא שכינתא בקב״ה ברעוא שמאלא ובכן מנח רצון העליון יריע אף יצריח במנח המלך הקדוש והיה על מצחו תמיד לרצון להשבית אויב ומתנקם ויך את הפלשתי על מצחו והכרעת זרחה על מצחו וברנו׳ כך תרום קרננו כי עמך מקור חיים באורך נראה אור בשמן הטוב על הראש יורד על הזק״ן זק״ן אהרן שיורד על פי מדותיו ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ יהיו לרצון וכו׳. ואחר כך יגלא דברו בפרשה התמיד מעומד ואחר כך יאמר סדר העבודה להרב מנחם דילונ״זאנו ע״ה.

ובכן וכך היתה עבודת תמיד של בין הערבים בבית אלהינו בא׳ שעות ומחצה ביום הביאו תמיד כבש בן שנתו השקוהו ובקרוהו ועקדוהו שחטו השוחט בצפון וקבל המקבל את דמו בכלי שרת בצפון ובא לו לקרן מזרחית צפונית ונותן מזרחה צפונה ועוד בא לו לקרן מערבית דרומית ונותן מערבה דרומה שיירי הדם היה שופך על יסוד דרומית הפשיטו התמיד ונתחוהו והעלה כל א׳ מה שזכה בו לכבש ומלחום וירדו ערכו שני כהנים ב׳ גזירי עצים על האש העלה מי שזכה האיברים מן הכבש למזבח אם רצה כ״ג להקטיר עלה בכבש הושיטו לו האיברים וסמך עליהם וזרקן ואם רצה הוא סומך ואחרים זורקין באו חדשי׳ והפיסו לקטור׳ זכה מי שזכה וזכה כהן אחר במחתה מי שזכה בקטרת נטל בזך מלא וגדוש קטורת וי״א סמנים היו בה ואלו הן הצרי וכולי עד אף כיפת הירדן כל שהוא נתנו בתוך הכף ונטלו בידו מי שזכה במחתה נטל מחתת הכסף ועלה לראש המזבח וחתה מגחלי מערכה שניה ירד ועירן לתוך מחתה של זהב ונטלה בידו והלכו להם הגיעו בין האולם ולמזבח שמעו קולה רצו ובאו כהנים להשתחו׳ ולויים לדבר בשיר נכנסו מי שזכה במחתה צבר הגחלי׳ ע״ג המזבח ורדדן בשולי המחת׳ והשתחוה ויצא מי שזכה בקטרת נטל הבזך ונתן הכף לאוהבו אם נתפזר לתוכו אוהבו נותנו לו בחפניו והשתחוה ויצא אמר לו הממונה הקטר הקטיר והשתחוה ויצא נכנס כ״ג השתחוה ויצא נכנסו אחיו הכהנים השתחוו ויצאו הקטיר עשרון סלת מנחה בלולה

בשמן

בשמן והקטיר החביתים נתנו לו יין לנסך הסגן עומד על הקרן והסודרים בידו ושני כהנים עומדים על שלחן החלבים ושתי חצוצרות בידם תקעו והריעו ותקעו באו ועמדו אצל המ(מ)ונה על הצלצל אחד מימינו ואחד משמאלו שחה לנסך הניף הסגן בסודרים הקיש זה בצלצל ותקעו אלו בחצוצרות ונגנו אלו בנבלים וכנורות ודברו הלויים בשיר הגיעו לפרק תקעו והשתחוו העם על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחויה ככנס מדשן המנורה והעלה נרותיה והשתחוה ויצא אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו.

וישוב יסדר סדרו בכל יום מזמור ופ' התמיד ואשרי וסדר קדושה ובא לציון גואל וכו' וטעם סדר קדושה זו פה לפי פשוטן של דברים הוא על אשר חכמים סבידרו על מה קאים עלמא על קדושה דסידרא והיא הקדושה הזאת שבסדר ובא לציון אלא שבשבת ויום טוב. שיתוסף בהם תפל' מוסף הרי יש בו תוספת קדוש' מצולה שהיא כתר יתנו לך וכולי הכיוון לתפלת המנחה באופן שלא יעבור יום ויום מלאומרה ואולם אצל המשכילי' בחכמ' הטעם הוא להמשיך אור עליון לעולם הבריאה העומד עתה במקום חב"ר דז"א כי בעלייתו תתרומם גם הוא לעלות כנודע כי ע"כ היא בלשון הקדש להמשיך האור לפנים דבריאה ומתורגמת בתרגום להאיר אל עבר אחוריה ובכן תוכל לקבל אור הס"ת סוד אורות ועליות שעלו זו"ן בתפלת שחרית כמ"ש הרב ז"ל. ומנהג טוב להולכים בתמים להתעטף בציצית בעת רצון קודם אומרים ואני תפלתי לך ה' עת רצו"ן שמתגלה מצח הרצון ולכן צריך להקדים הנחת הטלית וישלשל אותו על המצח להכניע מצח הרצון הזה וכן כתב מורי ז"ל. (א"ה גם כנגד ומכוה כתב הרב למה לגלות המצח לרמוז כי אז מתגלה מצח הרצון ע"ש) ושוב יאמר בקול ערב וברוב שמונים ואנ"י תפלת"י וכו' ויכוין באמירתו עתה כפעם הראשונה בסוד הייחוד והוא מ"ש בזוהר תרומה ז"ל ואני תפלתי לך ה' הכא רזא דייחודא ואני דא דוד מלכא אתר דאתקרי גאולה תפלת"י דא תפ"לה והכא איהו סמיכות גאולה לתפלה ואיהו חד כד איהו סמך גאולה לתפלה כדין איהו עת רצון עת חד רצון חד אתכלילו דא בדא והוי חד ודוד מלכא בעא לייחדא בהאי קרא ייחודא חדא. ובעת הוצאת ס"ת ישוב עוד הפעם לאומרו ואם הריהו בסוד ה' ליראיו יבטח בשפתים סוד הדעת כוונתו. ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלהים ברוב חסדך ענני באמת ישעך ואני תפלה להעלות אל הזעיר למעלה ראש א"א המפואר בעשר אותיות שם ע"ב שבו תפלת י' לך ה'.

והיו למאורות עשר שמות הויו"ת חסדים וגבורות דאבא ועשר שמות אהי"ה חו"ג דאימא העולין בספר **עת** אשר בהנרף אליהן אהבת כלולות ד' מוחין

מוחין יחוד **דעת** ודעת מחרון כבחר הדור בלבושו ביסוד או"א המתלבש בהדר מצח עצמות זא אשר שמה תהל אורה דבריאה עתה.

ובעוז הדר תפלתי לך ה' עת רצון תהל אור חביון עוז מצח רצון דא"א אשר בו מתגלה יסוד דעתיק ושם חביון עוזו דיוסד דעתיק וירד בגולגלתא ואוירא ומוחא סתימאה דא"א ותתגלה. ותזריח במצחו ומשם תרד לדיקנא עד מזל העליון נוצ"ר ואור המופלא ההוא תבריק ותבהיק במצח הדר בלי הזא בעלותו שמה וממנה תהיינה פורזאות האורה אל מצח הדר עצמותו וממנו תהיינה קרנות"ו קרנים מידו בבוד הדר המלכות בבנה רצון תעטרנה: ובכן יתבקע יסוד או"א שבתוך מצח הז"א עם חסדים וגבורות שלהם ותתגלה אורותם החונה בחב"ד דז"א להאיר בעולם הבריאה העומד' שמה ובכן יכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותך ותתנהג עמנו במדת החסד ובמדת הרחמים וברצונ"ך תרום קרננו למעלה וגלה כבוד מלכותך עלינו מהר' והופע בהדר גאון עוזך על כל יושבי תבל ארצך עורי עורי זרוע ה' עורי בימי קדם דורות עולמים הלא את היא המחצבת רהב מחוללת תנין הלא את היא המחרבת ים מי תהום רבה השמה מעמקי ים דרך לעבור גאולי' ופדויי ה' ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם ששון ושמח' ישיגו ונסו יגון ואנחה. ויהי נועם ה' אלהינו וכו' יהיו לרצון וכו'. ומוציאין ס"ת והיא מתקנת עזרא שיהיו קורין בתורה במנחה בשבת וקורין ג' גברי עשרה פסוקים מפרשת הבאה ורזא דמלה כמ"ש בזוהר ויקהל דף ר"ו ז"ל ורז"א דמלה אלין דרגין עלאין אקרון פרשתא חדא ולבתר נפקין מינייהו ט' דרגין דאתאחדן כחדא ובג"כ ט' גוברין תלת בשבת במנחה ות"ת ביומא תניינא וג' ביומא ה' הא ט' ובספרא דרב ייבא סבא במנח' בשבת' הא אתער רזא דשמאלא ובקודה תתאה בההוא סטרא דשמאלא מקבלא רזא דא דריתא כדין בההיא שעת' בגלא מרזא דשמאלא ומדיליה קרינן דהא איהי קיימא ברז"דט' וקרינן ט' והיכון שית דחול ותלת בשעתא דאתע' שמאלא בשבת ולאתכללא בלא בחדא ואיהי מתעטרא בהו בתלת כטרין כגוונא דשלם עטרין עילאין דאיהו כללא דפרשתא דשבתא ע"כ:

והרב ז"ל פירש מה ענין אלה העולין שבהבקע יסוד דאו"א שבתוך מצח דז"א עם החו"ג שלהם יתגלה אורן לחוץ בחב"ד דז"א ויאירו לעולם הבריאה אשר שם בשלשה העולין לס"ת שהם חב"ד דעצמות ז"א

הכהן חכמה דזעיר שבו פרק עליון בנה דאבא

הלוי בינה דזעיר שלו פרק עליון דהוד דאבא

ישראל דעת דזעיר שבו פרק ראשון דיסוד דאבא ואחר

קס"ת

קב״ת יאמר מזמור ליום השבת וכו׳ ואין לומר קדיש אחר קס״ת במנחה כמ״ש הרמב״ם פי״ב מהלכות תפלה ע״ש. וכעוד שמחזירים הס״ת למקומו יכון עצמו לקראת שהיו להתפלל תפלתו שבזוהר שורה אשר סוד הודיה של תפלה זו שנבנה כמהלליה מאד על כל שאר התפלות ואם בא כמוב מתרי התורה יאותה לו לבטא בשפתים כללות סבר כוונתה מקמר:

ליחדא שמא דקב״ה ושכינתיה וכו׳ הנה אנכי בא להתפלל ז׳ ברכות בתפלת המנח׳ להעלות ישראל ולאה אנה״י דדיקנא ורחל ויעקב המה יעלו כנה״י דז״א הנכללים כנגד חג״ת אבא וכגאון ע׳ וז ברכה אחת תהלל אור תקון י״א כנה דדיקנא בחכמת הזעיר וכגאון עוזה של ברכה ב׳ תהלל אור תקון י״ב הוד דדיקנא בבינתו. וכגאון עוז ברכה ג׳ תהלל אור תקון י״ג יסוד דדיקנא ברעתו. וכעוז הדר ברכה ד׳ יומשך הארת מוחין אלו בכתר כבוד המלכות והיה המשכן אחד ביחודא שלים יחדיו יהיו תמים מלמעלה ועליה יכין כזרו מאור **אל יהוה** והוא יתפאר במאור שם **א־ל שד־י** ובלתי אל המ״ן עיניכו להתיכב על ה׳ ביחוד כבוד הדר המלכו׳ להעלות מ״ן לאו״א להוריד מיין חכרין במסור נפשינו על יחוד קדושת שמך בתפלתנו זו ועל מנוחתם יקדישו את שמך ובעוז הדר ברכה ה׳ יחס ונשא קו ימין דמלכות בבנה דזא חוץ לדיקנא ובששית ירום ונשא קו שמאלה בהודו. ובז׳ ירום ונשא קו אמצעיתא ביסודו. ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ יהיו לרצון וכו׳.

ומשפט האורים אה״יה יה״ו ומכנגאן המה כמפמסן של ערבית ושחרית אפס בשמות הפתיחות והחתימות ישתנו.

ברכה אחת הוי״ת הפתיחה מעוטרת כולה פתח ועליה תרג׳ ימנית ע״כ אות ואות והחתימ׳ בשורק ועליה תרגא האמור.

ובב׳ פתיחתה כמשפט של ערבית והחתימה בנקוד צירי.

ובג׳ הויתה נקודתה בפתח.

ובד׳ יכוין אותה כולה קמץ מסולבת באהי״ה והה׳ כמו בערבית וכן הו׳ והז׳. וחייב כל אדם למסור נפשו על קדושת ה׳ כאמור ועל מנוחתם יקדישו את שמך להוריד שפע עליונים למעלה כנודע. וכתב האור המופלא רבינו האר״י ז״ל שטעם שאין אומרים ישמחו במלכותך במנחה מפני שאין לכבוד הדר המלכות שמחה בהיות דודה למעלה בדיקנא והיא נפארת למטה כם יעקב בלי זווג (א״ה כתב הרב ז״ל שנ״ל ומי כעמך כישרא׳ ולא כעמך ישראל והוא סוד הפתח אשר השיגו עתה ישרא׳

וזהו

וזהו כישראל **ב**׳ישר׳) וכתבו התוס׳ בחגיגה דאמרינן במדרש ג׳ מעידים זה על זה ישראל ושבת והקב״ה ישרא׳ ושבת מעידים על הקב״ה שהוא אחד הקב״ה וישרא׳ מעידים על השבת והקב״ה ושבת מעידים על ישראל שהם יחידים באומות וע״ז כתבו לומ׳ אתה אחד בשבת במנחה אף על פי שאינו מדבר מעניינו של שבת כמו ערבית ושחרית. וכ״ל שנכון לומר עתה בתפלה זו ויכוחו כ״ס מן הטעמים שביארנו בפרקים של מעלה וגם שמספרו מ״ב על דבר שמתעוררי׳ עתה כל הז׳ שמות דמ״ב דאבא בכא שבהם היתה כוונתינו בד׳ תפלות היום ישובו עתה לנוח לשורשן וזם ויכוחו בם וכן כהגתי אף כי לא מצאתי לפי דברי הרב ז״ל אפס כה וכו.

וחזרת התפלה תתרומם ותתנשא גבהים מאד בסוד הודיה יתר מאד על של לחם כמבוא׳ במכתבי הקדש הרב ז״ל. ואשר הריאו בסוד ה׳ יעם גם הוא מטעמים כאשר אהבתי לבטא בשפתים כללות כוונתה:

ליחדא שמא דקב״ה ושכינתיה הנה אנכי בא לומר חזרת תפלת מנחת שבת להעלו׳ ישראל ולאה בח״בד שלהם בחג״ת דדיקנא קדישא ורחל ויעקב המה יעלו בנה״י דז״א היושבים עתה נגד חב״ד דאבא וכגאון עוזה של ברכה אחת יעלה במזל העליון ובשניה יעלה בתקון הט׳. ובסגולת קדושת ג׳ פעמים קדוש יהיו למאורות ת״י בימין ות״י עלמין ות״י עיבר שלשתן בזעיר ובקדוש אחד יהי לו מוסך שפע חכמה דדיקנא ובשני יהי לו מוסך שפע מת״ת דדיקנא ובשלישי יהי לו מוסך שפע יסוד דדיקנא. ובעוז ברכה ג׳ יעלה בתקון העשירי ובעוז ברכה ד׳ יומשך הארת מוחין אלו בכתר כבוד הדר המלכות ועליה יכין כזר שם א״ל שדי פשוט והוא יתפאר בשם אל שדי במילואתו ובעוז הדרת שלשה האחרונות יומשך כה״י דז״א למוחין בחב״ד דנוקבא ויהי נועם ה׳ אלהינו וכו׳ יהיו לרצון וכו׳.

ושוב אחר חזרת התפלה יאמר צדקתך כאשר מתבאר בזוהר פרשת תרומה דף קנ״ז וז״ל תלתא איכון דאסתלקו מהאי עלמא בהאי זמנא וכלהו כלילן במשה חד משה נביאה מהימנא עילאה וחד יוסף צדיקא וחד דוד מלכא בגין כך תלת צדוקי דינא הכא חד דיוסף צדיקא קדים לכל הני ודא איהו צדקתך כהררי אל דא איהו יוסף דאיהו בלהודוי כהררי אל ככולהו טורין עילאין וחד משה נביאה מהימנא. ודא איהו דכתיב וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות בגין דאיהו נטיל לכל סטרין ימינא ושמאלא וחד איהו דוד מלכא ודא איהו דכתיב צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת דא דוד מלכ׳ כדין אתכנש כלא בהאי זמנא תורה שבכתב ותורה שבעל פה וכו׳. בשעתא דמית יוסף יבשו מקורין

ומכוונין

ומבועין וכלא׳ שבשין כולו בגלותא פתאו עלוי ואמרו צדקתך כהררי אל משפטך תהום רבה וכו׳ נשמתא דמית משה אתחשך שמשא בשיררא ואכעל תורה שבכתב נהורא דאספקלריאה דנהרא בשמתא דמית דוד מלכא כנישת שירא נהורא ואורייתא דבעל פה כנישת כמי נהורא וכו׳ וכו׳ע״כ אמרינן הני צדוקי דינא כמה דאתמ׳ ע״כ :

הנה מזה באורה טעם הני ג׳ צדוקי דינא במנחת שבת וכבר מפורש במאמר זה כי צריך לסקדים פ׳ צדקתך כהררי אל וכו׳ ואחריו וצדקתך אלהים וכו׳ לכן המשנה תועה מדרך השכל . והנה בסוד ישרים יבין לו לבמין כי ג׳ צדוקי דינא אלו הם במקום כפלת אפים להעלות מ״ן ע״י ג׳ צדיקים הרמוזים בהם ע״ד הנעשה בתפלה בסוד ועל מנוחתם יקדישו את שמך . וטעם היות פסוק צדקתך כהררי א״ל ביוסף כי הוא סוד צדי״ק יסוד עולם ויוס״ף עולה כמספר ה׳ פעמים **אל** אשר שם חביון עוז ה׳ חסדים הנקראים כל אחד א״ל והכוונה בצדקתך סוד היסוד כהררי מה״ם חג״ת נ״ה אשר בהם א״ל סוד ה׳ חסדי׳ שמטל הצדיק ומשפטיך תהום רבה ירמוז לה״ג דתהום רבה סוד יסוד דנוקבא אשר שם יורדים הכן או״ס שהוא סוד מ״ה שבוציר וכהמ״ה סוד שם ב״ן שבנוקביהם תוש״ע בס״ע נהורין המאירים בהם וצדקתך אלהים על משה איש האלהי״ם ואחר כך צדקתך צד״ק על דוד צדק מלכותא קדישא ולפי כי מקראי קדש אלו המה במקום נפילת אפים לכן אם חל בשבת יום שאם היה חול לא היו אומרי׳ במנחה נפילת אפים אין אומרי׳ בו צדקתך וכל שכן בשבת ור״ח כי כבר יש בה מעלות הש״ת עצמו שהיו צדיקים אלו הנרמזים בפסוקים אלו עומדים בשאר השבתות במקומם לעלות מ״ן לאו״א ולכן אינה צריכה אליהם . ואח״כ יאמרו הגלויה המסודר בסוד הא״ב וקדיש ואחר כך יאמר השני מזמורים ה׳ רועי ולמנצח אלהים יחננו וכו׳ ויוסיף עתה מזמור ה׳ מלך גאות לבש וכו׳ ומזמור קל״ג הנה מה טוב ומה נעים וכו׳ זק״ן אהרן . והנה רבים מבני ישראל תפשו שיטה משובשת לבטל עצמם מת״ת אחר המנחה והוא מ״ג׳צ שמתו שלשה צדיקים באותה שעה ועל זה פשתה המספחת להיות מבטלים מת״ת וקובעים עצמם במושב לצים בפתחי שערי החנויות וברחובה של עיר כתות כתות בשיחת חולין בשבת והלואי לא תהיה שוחה עמוקה פי זרות כלה״ר ולשון שקר וכל פה דובר נבלה ומבלוכים האחת אהובה כפשע יתירה השורה אתם בטרם לכתה אל בית אביה וירד על ראשה תתיפה תתפרש כפיה תחת עשות לה קישושי חידושי תורה להעלותה בעוז הדרה להדמות אל פני אביה בששו׳ ובשמחה ואין בהם תבונה שלא אמרו זה אלא לענין קביעות מדרש דרבים באותה שעה אחר המנחה דקי״ל אב ב״ד שבות כל מדרשות שבעיר בטלים :

וכן אמרו בזהר פ׳ תרומה דף ע״ז ל עת רצון כולא כלא כחדא ודינא אתכנס בשאוא ונגא והוו חדוה בכלא ומשה אסתלק משלמא בהשוא זמנא דמנחה דשבת בשעתא דעת רצון אשתכח ובההוא שעתא רצוא הוא לעילא וכערא לתתא ועל דא בטלו תרעין בשבת משעתא דמנחה ולעילא מאן תרעין בטלו תרעין דבי מדרשא כגון לאדכר׳ לנפשה ד״מ דאורייתא את בטלא מיניה בההוא זמנא כי מדרשא דמשה את בטל כל שכן אחרנין מאן אנון תרעין דבי מדרשא דמשה נבטלו דלא נבטלו אחרנין כולהו אורייתא דמשה עניבא עליה ההוא זמנא מאן לא עביד בגין כך תרעי דבי מדרש׳ בטלו ע״כ אמר טעמם זה יש לתמוע לקובעים מדרש מן המנחה ולמעלה שלא יקבעו רק לפני המנחה וזה לענין הצבור אבל ללמוד כל אחד בביתו לא אסרו אדם מימיו ואפילו ללמוד שנים שנים מותר כמ״ש בי״ד סימן שמ״ד כדרך נשיא שמת שכל בתי מדרשו׳ שבכל מקום בטלין ואחר ההספד אין נכנסים לבית המדרש ואפילו הכי התירו שם להתחבר שנים שנים ללמוד בבתיהם ואין הרגלי׳ לאסור איסור קביעות שיחיד בביתו שתקע הרבר . ואף לצבור לא אמרו אלא כדי שמתוך כך כל איש ישראל יתבא עליהם בעת הזאת אף שהוא שבת יען קשה סילוקן של צדיקים לפני הקב״ה מאד והוא הם גם ג״כ שאסרו לקבוע מדר׳ בסכם שבת וכל שכן אב הסוכמים אב הנבואה אבינו רועינו משה רבינו ע״ה שיאותה לנו להספד על ככה ואפילו בשבת ולעורר הלבבות עפו סימן לרבר לבטל בתי מדרשות אך לא בשבת ברוב כל חוכות ברוב דברים של סוללות ומכלות ול״ה וליצנות בפיתוק וקלות ראש שלילה וכהפק הוא אשר עת זה׳ תסי מנוחתה של שלשה הרועים לקבוע מדרשות בעת הסיא להרחיק בני ישראל עם הקדש מן העבירה וזה פשוט ומבואר בעיני כל בעל דעת .

ודע כי מקובל אצלנו שסרה אחרונה שלא נסיתה כמוה תהיה בעקבי הקץ ט׳ חדשים כמ״ש לכן יתנם עד עת יולדה ילדה והיום האחרון יכבד הצרה מכל שלפניה ויום שבת יסיה הצרה עד עת מנחה ואז ישראל יהיו כנבוך כרצון בשעת מנח׳ ומיד יתפרם משיח הקדוש בעיל׳ ויושיענו והיינו דבתי׳ בעת רצון עניתיך וביום ישוע׳ עזרתיך דהיינו בעת גלוי מנחה דהא רצוא דרעוין כמו שביארנו למעלה .

לכן יאותה לנו לקבוע לימודינו אחר המנחה אן אחר סעודה שלישי׳ במקום השירים והמזמורים להגות בנביאים בפסוקי גאולת ישראל כפי שהות היום ויכוין בדרך יאתו כשם **מצפץ** בניקוד זכה . כי שעיה סי׳ מ״ט כה אמר ה׳ בעת רצון וכו׳ עד ומאסיפכם אלהי ישראל ובסימן י׳ שיר היום כמוב ופלוי עד קדוש ישראל . ובסימן מ׳ נחמו נחמו עמי וכולי עד איש

לא נעדר · ובסימן כ״ד רני עקרה וכו׳ עד ודרקתי להגלות ובסימן ס״ד קומי אורי וכולי עד ויכטלם וינשאם כל ימי עולם · ובירמיה סימן ל׳ כה אמר ה׳ הנני שב וכולי עד ולא יהרס עוד לעולם · ובסימן ל״ג כה אמר ה׳ עוד ישמע במקום הזה וכולי עד ורחמתים ויסיים בפסוקי חבקוק סי׳ ג׳ יצאת לישע עמך וכו׳ מחצ״ת ראש מבית רשע וכו׳ סוד תפלה הרצון הכורת לראש ס״מ ומח״ץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת והם מסוגלים מאד לאומרן בעונה הזאת בקול ששון ובקול שמחה והוא סגולה נפלאה להנצל מחבלי משיח ואשרי אנוש יעשה כסדר הזה מיד אחר המנחה עד מקום שידו מגעת לעורר מנחה דרעוא דרעוין דכס חירא דכלא והיה על מזבחו לרצון להם לפני ה׳ למהר לגאלם ולהרים קרן משיחו ואשריו אם השב ישיב למנוחה עת רצון לפני ה׳ לבא תשועת ישראל על ידו ובמעשיו :

ויאמר אחר קריאת הנביאי׳ ·

יהי רצון מלפניך **יהוה** אלהינו ואלהי אבותינו שבזכות קריאת הנביאים אשר קרינו ולמדנו וזכות פסוקיהם ותיבותיהם ואותיותיהם ונקודותיהם וטעמיהם ושמותיהם הקדושים הרמוזים והמצורפים בהם ורמזיהם וסודותיהם היוצאים מהם שתהא עתה עת רצון לפניך לכבו׳ רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך ותתנהג עמנו ה׳ אלהינו במדת החסד ובמדת הרחמים ותכנס לנו לפנים משורת הדין ובטובך הגדול ישוב חרון אפך מעמך ומעירך ומארצך ומנחלתך וקיים לנו ה׳ אלהינו את הבשורות ישועות ונחמות אשר הבטחתנו ובשרתנו על ידי נביאיך אלה ונא נא לישע עמך לישע את משיחך ויפן מנחה דא״א רעוא דכל רעוין במנח ז״א ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת יהיו כמוץ ישוער מגורן ובעשן מארוב ובע׳ הד״ר מנ״ח הרצון את נמ״ח דוד מהר׳ תצמיח וקרנו תרום בישועתך כי לישועתך קוינו כל היום ועל כן נקוה לך ה׳ אלהינו לראות מהרה בת״ת עוזך והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי ותראה לפניך זכות נביאיך אלה וזכור כי עפר אנחנו ואין בנו תורה ומעשים טובים אשר בהם נשען להמלט מחבלי משיח ואין מי יעמוד בעדינו אפס שמך הגדול יעמוד למלטנו ולהושיענו בזכות נביאיך הקדושים וקנא לשם קדשך ושארית צאנך והשב ישראל אל נוהו וארמון על משפטו ישב ובאה הממשלה הראשונה ממלכת לבת ירושלי׳ ומלך מלך והשכיל וקיים לנו את הדבר שהבטחתנו כה אמר ה׳ בעת רצון עניתיך וביום ישועה עזרתיך ואצרך ואתנך לברית עם להקי׳ ארץ להנחיל נחלות שוממו׳ לאמ׳ לאסורים צאו לאשר בחשך הגלו על דרכים ירעו ובכל שפיים מרעיתם כי לך אנו מחכים ולישועתיך אנו מצפים אל תבישנו משברינו ה׳ אלהינו · עשה למען שמך וכו׳ ·

יהיו לרצון וכו׳ · ויהי נועם וכו׳ :

אחר

פרק י״ז

אחר המנחה זמן סעודה ג׳ ואם עשאה קודם לכן לא קיים מצות סעודה ג׳ דהכי משמע מדברי הזוהר פרשת יתרו דף פ״ט ז״ל ת״ח בכל שית יומי דשבת׳ כד מטא שעתא דצלותא דמנחה דינא תקיפ׳ שלטא אבל בשבת כד מטא עידן צלותא דמנחה רעוא דרעוין אשתכח וכו׳ קל כרוזא נפיק אתערו קדישי עליונין אתערו עמא קדישא דאתבחר לעילא ותתא אתערו חדוותא לקדמות מאריכון אזדמנו בתלת חדוון בתלת אבהן אזדמנו לקדמות מהימנותא דחדווה דכל חדוותא זכאה חולקיהו׳ ישראל קדישין בעלמא דין ובעלמא דאתי דא היא ירותא לכון מכל עמין וע״ד כתיב ביני ובין בני ישראל ע״כ ·

הנה מבואר ממאמר הנכבד הזה כי לאחר שיתגלה מנח הרצון דע״ק א״כ מכריז הכרוז על עסק סעודה ג׳ · ולכן אף אם נמשכה סעודת שחרית עד שהגיע זמן המנחה יפסיק הסעודה ויתפלל תחלה ושוב אחר התפלה מיד יסעוד סעודה ג׳ ולא יאחרנ׳ שאחר שנמשכה סעודת שחרית עד אותה שעה לא יוכל לאכול אח״כ אלא אכילה גסה · וצריך להזהר מאד בסעוד׳ ג׳ לפי שהוא המועיל להנצל ממלחמת גוג כאשר חכמים הגידו ג׳ פעמים כתיב היום להציל מג׳ פורעניו׳ והשלישי׳ יותר כה להנצל אז שנאמר ביום בא גוג · ונא ולמד מה נאמר שם ויצא חצי העיר בגולה והם אותם שלא קיימו סעודה שלישי׳ והנשים תשכבנה בעבור שמתרשלו׳ מלקיים סעודה ג׳ · דאי לא תימא הכי מדוע לא יבער החימה בגויים ההם מיד וימתין עד שנעשה כל זה ואחר כך ויצא ה׳ ונלחם בגוים ההם היד ה׳ תקצר מלהלחם עמהם מתחלה אלא כי בזה נפלס עון בית ישראל ונחתם דינם של העושים כן א׳ האנשים וא׳ הנשים אשר כולן שוו בשיעוריהן בחיוב זה · וכן אמרו על החכם החסיד כמה״ר חיים הכהן שהיה מגזים בדברים אלו לנשים והיה קורא הפ׳ בכוונתו לפניה׳ לאמר דאו כי סגולת מצוה זו להנצל ממלחמת גוג ואם לא מרה תהיה באחרונה ויצא חצי העיר בגולה כו׳ והנשים תשכבנה רחמנא ליצלן ועל כן אשרי אנוש יעשה זאת להיות זהיר מאד לאשר אותה ולקיימה אף אם הוא שבע והחכם עיניו בראשו שלא ימלא בטנו בסעודת שחרית כדי ליתן מקום לסעודה ג׳ ·

ואיתא בזוהר פ׳ יתרו דף פ״ח ווי לבר נש דלא אשלים חדוותא דמלכא קדישא ומאן חדוותא דיליה אלין ג׳ סעודתי מהימנותא ומאן דגרע

סעודתא

סעודתא מנייהו אחזי פגימותא לעילא ועבדיה סני ומאן דאשלי׳ להו קלא מכרזא עליה אז תתענג על ה׳ וגומר והאכלתיך נחלת יעקב אביך תא חזי בסעודתי׳ אלין אשתמודען ישרא׳ דאינון בני מלכ׳ ומאן דפגי׳ חד סעודת׳ מינייהו אחזי דלאו מבני מלכא הוא דלאו מזרעא דישראל הוא ויהבין עליה חומרא דתלת מילין דיכ׳. דגיהנם וחבלי משיח ומלחמ׳ גוג ומגוג וכו׳ א״ר יוסי ודאי כך הוא ווי ליה לבר נש דלא אשלי׳ חדוות׳ דמלכ׳ קדישא ומאן חדוות׳ דיליה אלין ג׳ סעודתי מהימנות׳ דאברה׳ יצחק ויעק׳ כלילן בהו וכלהו חדו על חדו מהימנותא מכל סטרוי תאנא בהדין יומא מתעטרין אבהן וכל בנין ינקין: מה דלא בכל שאר חגין וזמנין בהדין יומא כל דינין אתכפיין ולא מתערין בעלמא בהדין יומא אוריתא מתעטרא בעטרין שלימין בהדין יומא חדוותא ותפנוקא אשתמע בר״ן עלמין עד כאן ·

הנה מבואר כמה גודל גמנא לענין סעודה זו ואוי לם לאותה הכופה למתרשלים בה כי ישוו בחטאתם ככל הגוים ערלי׳ כמ״ש אחזי דלאו מבני מלכא הוא דלאו מזרעא קדישא הוא ויהבין ליה חומרא וכולי השוו׳ סיות גזדת ספיר ויצלום עדת ישראל זרע קדש כרוכי ס׳ כמשל כבהמות עמי התועבות ולא יזכר שם ישרא׳ עוד על בלימה מי בער ולא ידע מי פתי ולא יבין את זאת ולא יחרד לבו ויתר ממקומו וכל שכן האוכלים למעדני׳ ביתר הימים שמשתם למשתה יבאו לא ידעו שובעה לא שקעם שמנ״ם סעודה זו עד שבלע׳ סעודה ב׳ ורוח בעבורם כרוב אוכי׳ ואמין כא אים לא נערד ואין קץ במזונו כי תערפם כאש להבת האספסוף אשר בקרבם והוא נח״ש יכח״ש גם ובעוו הדר תפארת סעודת שבת קנו גם לאכול אותם אכילה גסה ולבו כמי שכפאו שד מלאו קיא באשר אין חלק לנחש אשר בקרבם בסעודות אלה ולא עמו כח לסבול דוחניותם הקדוש ושע כשוכב בלב ים וכנפור בראש חבל אויה להם אהא עליהם מיום הפקודה קורא אני עליהם כי ישרים דרכי ה׳ צדיקים ילכו בם ופושעי׳ יכשלו בם כי על כל אלה האנשים הנגשים אל ה׳ יתקדשו ואף אם הם שבעי׳ בלחם מסעודו׳ שחרית רואה שכינה לקיים סעודה זו בכל האפשר לא ימנע טוב להולכים בתמים בדרך ה׳ כמו שביארנו בפ׳ ח׳ דקב״ה שני ענגדוי ואכיל ושתי מבני כבוד הכלה כמ״ש באתי לגני אחותי כלה אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי וכו׳ ע״ש באריכות. ואבינו רועינו הרשב״י ע״ה היה מתהלך ומתפאר על זאת כמ״ש בזוהר פרשת הא זינו בעי בר נש למיכל ג׳ סעודתי דמהימנות׳ בשבתא ולמחדי בהו דהא כל מהימנותא ביה אשתכח אמר רבי שמעון אסהדנא עלי דמן יומאי לא בטילנא אלין ג׳ סעודתי ובגינייהו לא אצטריכנ׳ לתעניתא אפי׳ ביומי אחריני וכ״ש בשבת ע״כ ·

ולכן כל בעל נפש יהא זהיר בחיוו שלא לבטל אחת מהנה ח״ו לא בימות החמה ולא בימו׳ הגשמים קיץ (וחורף כולן שוין לטובה ובימו׳ הגשמים צריך להיות זהיר יותר בסעודה זו כדי לקבל שכר על קיומה בקיץ אך אם לא יקיימנה בחורף נודע הדבר כי מה שסועד בקיץ סעודה שלישית אינו רק להיותו רעב כמו שבארנו בפרק כ׳ בשם מורי ז״ל: ומי ימלל גבורות מצוה זו אשר האריכו בה קדושים מטרתי עליון בספריהם ובפרט בס׳ הזוהר אשר להעתנו בכלם אלהים דונמא עליונה ננטוינו בה משום והלכת בדרכיו ופוק חזי למרן הקדו׳ אור המופל׳ האר״י ז״ל את אשר דיבר בקדשם ודוגמתם בעליונים למעלה ההוא אמר סעודה א׳ דחקל תפוחין ובסעודה ההיא היא האוכלה וסעודה ב׳ דע״ק ובסעודה ההיא הז״א הוא האוכל וסעודה ג׳ דז״א ובסעודה ההיא ע״ק הוא האוכל אשר לעומת סוד האוכלים הוא הסדר אשר סידר הרשב״י בפרשת האזינו סדר הסעודות ואמר חד סעודתא דמטרוניתא וחד סעודתא דמלכא קדישא וחד סעודתא דע״ק וכולי וסדר השני בפרשת יתרו סעודה א׳ חקל תפוחין וב׳ ע״ק וג׳ ז״א דיבר על בעל הסעודה ההיא מי הוא העיקר בה להזמין את האחרים אתו ובכן כאמנם מאד דברי הרשב״י בשתי המקומות וסרו מאד תלונות המפרשים ז״ל ·

סעודה שלישית

ויהא שולחנו ארוך יפה יפה ומפה פרוסה כמו בסעוד׳ האחרו׳ ויערוך בה י״ב לחמים כמו בשאר הסעודות אלא שהם עליונים מאד יותר על סעודת שחרית כי הם בסוד י״ב תיקוני דיקנ׳ כמ״ש הרב ז״ל ואפי׳ שאינו צריך אלא לכזית פת לא יעבור מלערוך את שלחנו בסדר זה כאשר יעריכנו לסעודה גדולה וכמ״ש פ׳ פקודי דף רנ״ב ז״ל האי רוחא עילאה דאקרי אל כד ההוא פתורא אתענג בכלהו סעודתא בסעודתא תליתאה בתראה מסיים ואמר על כל אינון קדמאי ואמר אז יבק״ע כשחר אורך וכו׳ כבוד ה׳ יאספך וכל אינון ע׳ כתרין אחרנין פתחי בכל סטרי ואמרי הנה כי כן יבורך גבר ירא ה׳ שמע מינה שצריך להיות שולחנו ערוך גם בסעודה ג׳ והמכשלה זאת תחת רבים מהזהירים בה להיות מזלזלים בה ולאכול אותה דרך עראי ולא אריך למעבר הכי וגם אינינו כשון מנהג האשכנזים המקלין לקיימה במיני תרגימא כי מצוות׳ בפת דווקא והסברא מחייבת כך דמאחר שצריך כל אדם להשלי׳ ק׳ ברכות על פירות וריח טוב איך יפחות במ״ה ברכות הנמצאים בסעודה זו וכן ראיתי אנשים חכמים וידועי׳ בערב פסח שחל להיות בשבת מקיימים הסעודה במנחה עשירה בענין שיתחייב ברכת מזון ואין לשנות · ובכן

להיו' כל איש מאסף אלא אשתו ובניו יחד על שולחנו למען לא יתרשלו במצוה הזאת אשר היא קלה בעיני רבות כנו' אשר לא נגע אלהים בלבן · ובמצוה הזאת א' האיש ואחד האש' שוו בחיוביהן כמ"ש הפוסקי' וביותר צריך להן להזהר בכל עניני השבת על כי הם כולם צורך לכלה העליונה אשת חיל כי היא העולה במעלות עליונו' בכל תפלה ובכל סעודה מאלו עד עלותה אל מקום הקדש בתפלת המנחה ואח"כ מלחם אביה תאכל וביותר צריכים להזה' בסעודה זו אשר היא לעומת מלחמת גוג כדי להמלט ממכה גם בנשים שנא' בהן והנשים תשכבנה כמו שביארנו למעלה ולכן טוב לאיש להודיע לאשתו חיוב הדבר ולפני שבתו על שולחנו יזרז לאשתו ובניו לבא לסעוד סעודה זו ·

והיה כשבתו על השלחן אשר לפני ה' יאמר דא היא סעודתא דז"א ויקיף ויריח בהדס ויחזור ויקיף כסדר שאר הסעודות ויאמר פיוט הרב ז"ל לחן אלהי עוז תהלתי וזה תוארו ·

בני היכלא דכסיפין · למחזי זיו זעיר אנפין · יהון הכא · בהאי תכא · דבה מלכא בגלופין ·

הביאור כי בני היכלא הם כל הז' של עולם הבריאה שהם עתה בני היכלא דמלכ' דהיינו שהם בנה"י דאצילות והם שוקקין להדבק בנה"י דז"א כדי לעלו' אתם למעלה וליהנות מהזיו שזורח בז"א מהסתכלותו בא"א · ולכן מעתירים שישרה השראתם בשולחן שלנו כמו בשולחן של מעלה בסוד סדר המלכות · וז"ש יהון הכא בהאי תכא · וקרא עתה תכא לפי כי עתה אין המ' בסוד זווג והתרגום ירושלמי מתרגם תיבה תכא · והכוונה כי היא עתה כמו תיבתו של נח שבתוכה מינים ממינים שונים וכן במלכות עתה כל העולמות וחיילהון ואמר דבה מלכא בגלופין · דאף על פי שאין לה הארת זווג מ"מ הז"א בסוד ייחוד כותן אליה מוחין דהיינו הז' מרגלאן אשר מאמצעות חקיקת האותיות כמנא גם כן ז"א בתוכו וזהו דבה מלכא בגילופין פי' בחקיקות של שמות :

צבו לחדא · בהאי ועדא · בגו עירין וכל גדפין ·

הביאור לומר אתוון בני היכלא הנזכ' תרצו במאד מאד להמצא בהאי וועדא סוד סעודה ג' דז"א שהזמין אותו ע"ק ומטרוניתא בה והם בוועד אחד ובאמצעות סעודה התעוררות סעודתינו פה תהיה הסעודה של מעלה ליהנו' הז"א מציפא פקיחא

והסעודה

והסעודה של מטה של כל העולמות כולם וז"ש בגו עירין וכל גדפין עירין הם זו"ן וע"ק וכל גדפין היינו כל העולמות עם עולם המלאכים וכל י' כתות של מלאכי השרת שהם בעלי כנפים ·

חדו השתא · בהאי שעתא · דביה רעוא ולית זעפין ·

הביאור כמו שביארנו למעלה כי ביתר ימי המעשה בעת הזאת היו מתעוררים כחות הדינים והקלי' והיו בעלי הכנפי' של הקדושה וכל העולמות מצטערים מתגבורת הדינים והקלי' ועתה בעת הזאת מתגלה מצח הרצון וז"ש דביה רעו"א ולית זעפין כי הם טמונים בנוקבא דתהומ' רבא :

קרבו לי · חזו חילי · דלית דיני דתקפין · לבר נטלין · ולא עאלין · הני כלבין דחציפין ·

הביאור ישפוך שיחתו לאמר אתם בני היכלא תקריבו אלי וראו החולאי' אשר נרכתי ונחלתי בקושי הגלות והעתירו בעדי עתה בעת רצון וכ"ת הדינין דחקין הא לית דינין דתקפין שכבר נמתקו בשבת ואם בשביל שהקליפות הן לבר נטלין ולא אעלין שהן נוסעות חוץ לתחום שבת בגו נוקבא דתהומא רבא ולא עברו בה להכנס ח"ו אל הקדש פנימה אלה הכלבים עזי נפש ומי מעכב על כן העתירו בעדי ·

והא אזמין · עתיק יומין · למצח עדי יהון חלפין · רעו דיליה דגלי ליה לבטל כל קליפין · ישוי לון בנוקביהון ויטמרון בגו כפין ·

הביאור דהא אזמין והכין עתיק יומין למצחיה שהוא סוד הרצון דא עד דיהון חלפין עד שילכו ולא יראו עוד וז"ש רעו"ן דיליה דגלי ליה כלומ' הרצו"ן הזה שגלה אותו העתיק יומין הוא לבטל הקלי' מכל וכל ולכן מעתירים בעדינו לאמר שישוי לון בנוקביהון דהיינו נוקבא דתהומא רבא ויטמרון בגו כפין הן כיפין תקיפין שיש בנוקבא דתהומא רבא וכמו שהכיפה היא מגלת מטומלת קבר התהום כן הכיפה הזאת שהוא הגרור יהא חקיק עליו שם המפורש החותם פי התהום שיהיו הקליפין בתוכו עד שיתבטלו מכל וכל ·

הדי השתא במנחתא בחדותא דזא ·

הביאור

הביאור לומר אני כשען לשאול שאלות אלו יען עתה הוא עת רצון בחדותא דא דסעודתא דיליה ולכן כל מי שקובע סעודה זו לעשות׳ כתקנה הוא ניצול מחבלי משיח ולכן יאותה לנו לקרוא מקרא של גאולה בעת הזאת כמו שביארנו למעלה.

ושוב אחר הפיוט יאמר מזמור לדוד ה׳ רועי וכו׳ ואחר כך יטול ידיו מעומד ויכנס מעומד כיתר הסעודות ויבצע על ב׳ ככרות ע״ד האמור בשאר הסעודות ואין קידוש על היין בסעודה זו דלאתקש קידוש היום לקידוש הלילה מה לילה שני בחד זמנא אף ביום שני בחד זמנא והרי כבר קידש בסעודת שחרי׳ ואף לפי סודן של דברים לא יתכן כי הנה נתבאר למעלה כי במנחה רעוא דרעוין אשתכ׳ עתיק׳ קדיש׳ גלי רצון דיליה ולכן כל דינין מתכפיין ואשתכח רעותא וחידו בכלא ועל כן אין לקדש על היין לפי כי היין הוא להמשיך אלותו יין המשומ׳ בענביו והיינו בסוד אימא עילאה כנודע ואמנם יהיה צורך בב׳ סעודות להמשיך משם הברכה לסעודת הלילה וגם לסעודת היום בסוד שמאלו תחת לראשי אבל בסעוד׳ זו שהמלך הקדוש ניזון מע״ק שאין שם דינין הרומזים ליין ואפי׳ מיין המשומר שבבינה אין לקדש על היין שלא לעורר אבל באמצע הסעודה צריך לשתות לפי כי אז הוא בסוד שתיתי ייני וכן היה מנהג הרב ז״ל ואחריו שלימים וכן רבים ואין לשנות אלא כל אחד יברך לעצמו על היין כדין שאר יין הבא בתוך הסעודה וכזה שגו רבים להפטר בברכה אחד מהם כדין הקידוש והמסובים לאכול כ״ע מידו דכל אחד מברך לעצמו אפי׳ הסיבו יחד שאין יכולין לענות אמן משום דחיישינן שמא יקדים קנה לושט. ואחר הריחו בסוד ה׳ באחוזו הכוס בב׳ ידיו יכוין לב׳ שמות י״ה דאלפ״ין העולים במספ׳ מזל״א אשר שמה עלה רזא בתפלת המנחה. ובסעודתו ג״כ יכוין בשפתים פרש כוונתם בשאר הסעודות ופה יאמר.

לשם יחוד וכו׳ הנה אנכי בא לקיים מצות סעודה שלישית של שבת לתקן את שורשה במקום עליון לעורר זווגא דעתיקא קדישא ותהי בפי״ו כדבש למתוק על פ״י מדותיו חי״ך יטעם לאכול ונח״ן יאסף וה״לשון מן המכריעי׳ ויוסף כמאכלינו מזיו שפעתו ונשבע לחם וכחיים טובים ונזי נועם ה׳ וכו׳ וטוב יאכל רי מכבוד״ו אשר יכב״ר לו.

ומצוה להיות לו בסעודה זו דגים לעורר עינא פקיחא עילאה שכן הסעודה למעלה היא ההנאה שנהנה המלך הקדוש מעינא פקיחא כמ״ש הרב ז״ל וע״כ יש להיות בסעודה זו דגים וכן נהגו שלימים וכן רבים ודרך תמידים הראשונים להיות שמים ושמחים הרבה מאד בסעודה זו יותר על כל שאר סעודות והבאים בסוד ה׳ הדעו׳ נתונה להם לגלות סודי התורה ליראי ה׳

וחושבי שמו בסעודה זו ואין פחד כמו שנתבאר ויהגו בסו׳ הסעודה איש איש לפי השגתו. וראוי להיות כל איש הוגה בסעודה זו בזוהר פרשת נשא דף קכ״ט ע״א במאמר מנחא דגולגלתא וכו׳ עד אשר עין בעין נראה אתה ה׳ וזה יותר מאמרים אך לא יהגה אדם בזה. ואחריו לו יהיה חן בשירות ותשבחות לכבוד הדרה של סעודה זו כמו בשאר הסעודות. וישלים סעודתו כיד ה׳ הטובה עליו ויאמר פסוקי מן המצר קראתי יה ומזמור הנה מה טוב וכו׳ יורד על הזק״ן. ויטול ידיו למים אחרונים כמו בסעוד׳ שחרית וערבי׳ ולא ישגה כאשר שגו רבים במושכלם לומר שאין צורך במים אחרונים לעת כזאת וכבר הארכנו הדיבור בזה בחלק הקודם בשער מים אחרונים ע״ש ויברך ברכת המזון כמנהגו ישרה ויהא זהיר להזכיר בה קדושת השבת שאע״פי כי לפי הדין דין סעודה זו כדינא של ר״ח שאם שכח ולא הזכיר אינו חוזר מ״מ האיש הירא לא יביא עצמו לידי מדה זו כי מגרעות נתן מגידו במאורו׳ עליוני׳ למעלה ח״ו ואם משכה סעודתו עד ליל מוצאי שבת ויום א׳ הוא ר״ח אם אכל פת בלילה יזכיר של ר״ח ואם היו אוכלים פירות בעלמא יזכיר של שבת ולא של ר״ח ואף מ״מ שאם משכה סעודתו עד מוצאי שבת דמזכיר של שבת בב״המ דאזלינן בתר התחלת הסעודה לא אמרו אלא קודם שיתעכל המזון שאכל בשבת ולא כאשר שגו רבים למשוך ביין את בשרם כל מוצאי שבת שאין ראוי להם לומר רצה וזה פשוט.

ואשרי אנוש יעשה זאת להתקדש במצות אלהיו לבלתי לכת אחר הכת המושכים עצמם ביין ובשכר בסעודה זו יותר מדאי כי לא זאת המנוחה ולא זו המרגעה חלילה כי אם לאכול לשובע הנפש היפה בשמחה ובטוב לבב לקיים וקראת לשבת ענג וימשוך בה זמן הראוי לו שיעור מה שיהיה תוספת לקדושת השבת כמו שביארנו למעל׳ באופן שלא יעבור משם רגע בפריק׳ של מוראת שמים מעליו בשחוק וקלות ראש ח״ו. וכמו כן צריך להזהיר להמזלזלי׳ בה ששוהין עצמם עד סמוך לשקיעת החמה ואז יערכו השלחן במהירות ובבהלה ואוכלין כזית פת או פירות בחפזון רב. כי לא צריך למעבד הכי ואין זה כבוד השבת יום קדוש ונורא לתקן האדם מאכלו ומשתיו כדרך זה האם בסעודה כזאת ימלא פיו לאמר דא היא סעודתא דז״א דעתיקא קדישא וחקל תפוחין אתיין לסעדא בהדיה. הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך ואילו היה בא איש שר וחשוב אל ביתך כמה היית נוהג אתו בכבוד והדר גדול בכל האפש׳ ואפי׳ אורח הדיוט לא היית עושה לו כן כדרך בהלה ובחפזון וכל שכן וק״ו בסעודה הנשגבה כזאת כי לא נאה ולא יאה לזלזל בה לעשותה דרך עראי חלילה כי אם להתחיל בה מבעוד יום כדי שיוכל לאכול בנחת ובשובה כאוכל לפני

המלך וכל שכן שראוי לתקן מאכל ומשתה מיוחד לסעודה
זו כמו ביתר הב׳ סעודו׳ שלא יהא פגום מסעודה אחרת
כדמשמע בזהר בראשית ז״ל ובלבד דלא יפגום מכלא חד
ליומא ואי אית תרין לתרין אחרנין לתרין סעודתין
אחרנין דיומא שפיר וכו׳ אשר משם מתבאר להכין לו מאכל
מיוחד לכל סעודה וסעודה שלא תהיה פגומה ומענין ג׳
הגלות גדולות אשר חכמים הגידו והבטיחו למקיים ג׳
סעודות בשבת משם ישכיל האיש הישראלי גודל מעלותם
למעלה מה הן ומה הן מעוללות בשמים ממעל אשר אין
פה יכול לדבר ולא האזן יכולה לשמוע ומשם ישכיל מתן
שכרן ׃ וכן בהפכו בעונש המבטלן וככן עון יתאחר לשרת
בשם ה׳ בעסקי הדרת ג׳ סעודות הללו להיות תבשיל
מיוחד מתוקן ומתובל לכל ג׳ סעודות הללו לכל אחת
ואחת להיות לו שמחה וענג ביחוד בפני עצמו :

וגם מענין אשר הפליגו חכמים בשבח מקיימי
ג׳ סעודות בשבת בג׳ הגלות גדולות אלו שהיות
דבר תלוי באכילת הגוף ובהנאתו משם ידין הישראלי ק״ו
למאסר ולמקיים הג׳ תפלות כראוי כמשפט הכתוב ולכוין
בם בכוונה ישרה ושכר המענג את השבת ולא אל עצמו וש
בשמר כלתי לה׳ לבד ושכר שומר שבת מחללו ולא יחטיא
אל השערה להיות זהיר וזריז במשפט חוקותיו ותורותיו
אשר עין לא ראתה מתן שכרן ורב טוב לבית ישראל הרחמן
הוא יזכנו להיות משומרי שבתות כהלכתן ובא לציון גואל
אמן כן יהי רצון :

פרק יח

אחר שאכל סעודה ג׳ אם עדיין נשאר זמן מן
היום ישוב עוד ללימודו לחבר יום ללילה
כדרך שביארנו בשאר הימים כל אחד לפי השגתו ׃ וכבר
נהגו מרוב תפוצות ישראל לקרוא האלפ״א ביתא דתמניא
אפי וס״ו שיר המעלו׳ בזמר כע׳הזי׳ ואף שאין דעת רבינו
הקדוש ז״ל נוחה הימנו היינו מי שנוהג לאומרן סמוך ללילה
דאין מרבין לו לאדם בשינת כעסו אבל לפני שקיעת החמה
כאה ואי מהבן של ראשונים והם סגולה נפלאה להמלט
מכף החיצונים והמקטרגים אשר נחבאו במקבא דתהומא
רבא בשבתא ועתידים לצאת עתה כצאת השבת כל א׳
ואחד לעשות מלאכתו אשר הופקד עליה כמ״ש בזוהר
ולפיכך על ידי קריאת המזמורים אלו לפני צאתם נמלט
מהם לבל יגשו בקרב מחניהו והוא ע״ד קדמיה לרשיעא
עד לא יקדימיכך כמו שנבאר בחלק הב׳ בפרקי חדש אלול
בכל פרטי סגולותיו ׃ וכ״ש בסדר האלפ״א ביתא שכל
ענייניה תפלות ותחנונים להתחנן לפני האל ידריכנו
לעבודתו

לעבודתו ותהיה תורתו אומנותינו ולא יצא מתחת ידינו
דבר שאינו מתוקן אלא כל מעשינו יהיו מכוונים אל האמת
והצדק וכוונו הראשונים ז״ל בזה מפני שמאחרת השבת כל
אחד יוצא לפעלו איש איש במלאכתו אשר המה עושים ולא
יעבור מכלא איזה תקלה על ידו ׃ וע״כ אנו מקדימין תפלה
לגרה ומבקשים מאת אלהינו על זאת שישמור אותנו ויחשוך
אותנו מחטוא לו ויורנו הדרך הטובה והישרה שנלך בה
ויעביר עינינו מראות שוא וידבקנו בתורתו התמימה
ובעשיית פקודיו כאשר כתוב בה באריכות ׃ ולפיכך האיש
הירא לא ימוש קריאה נאמנה זו כי יזכה בה לכמה דברים
ואין ראוי להבדיל בדברים כשה אשר נהגו אותם הקדמוני׳
ז״ל והאיש המשכיל אם יהיה בקי בגופה של תורה ישכיל בה
אשר כל אות מהם יש בה סגולה בפני עצמה להועיל לדבר
מיוחד ואף על פי שאין בעל הנס מכיר בנסו עכ״ז לא יכבר
מהועיל אף אם לא ידע שכו״ל קריאתו זו היא הללו
והמקום ברחמיו יגמור בעדו כרוב חסדיו אבל הסכל ומי
שאין לו לב להשכיל אומר מה יוסיענו זו ומה יועיל זה
מזה והכל דברי אלהים חיים וכזו לדבר יחכל לו ׃ וכן בכל
ענין וענין שתקנו רז״ל או גאונים או אחרונים לתועלת
רבים או יחיד יחזיק במעוזו האיש הירא לקיים כל דבר בין
מתפלות בין מתחנונים בין מכל דבר שיהיה ולא יתגדל
בעיניו לומר אני תורתי אומנותי מה לי עם אלו הצביונים
כי לכל אחד יש לו ענין וסגולה בפני עצמה מה שמועילה
התפלה לא יועיל תלמוד ומה שיועיל הלימוד לא יועיל
התפלה ושניהם כאחד טובים וצריך לאחוז מזה וגם מזה
אל תנח ידך וזה כלל גדול בתורה ׃ כללו של דבר שיש
לאיש התמים לאחוז דרך ראשוני׳ בקריאת המזמורים אחר
סעודה ג׳ מיד ולא יאחר עד אחר שקיעת החמה לאשר
ולקיים דברי הרב ז״ל שמיאן בקריאתן בעת ההיא ׃ ואף
בזה היה מערער מורי ז״ל כי לא נאמרו כל השיעורין הללו
רק לפאים בסודה׳ ואת פועל ה׳ לו יביטו ויודעי בינה
לעתים אך לא למחות ביד יתר העם שקורין בהן אף אחר
השקיעה כי אחר שאינם בקיאים בגופה של תורה ויבינו
במקר׳ בלבד מי זה יערב אל לבו לאמר להם לא תהגו כשה
כי אין השעה צריכה לכך חלילה לעשות כאלה כי אם לא
יתעסקו באלה יתעסקו בשיחה בטילה בעתות ההם והן
עומדין להתפלל מתוך קלות ראש ומתוך דברים בטלים ׃
וכיוצא בזה היה אומר לענין הגות במקרא בלילה כי לא
אמרו רק לבקי בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה שנכון
להיות הוגה בתורה שבעל פה במדת לילה ותורה שבכתב
במדת היום אך מי שאינו בקי אפס במקרא אם נאמר לו
אין נכון להגות במקרא בלילה נמצא בטל מכל וכל ׃
ובדבר הזה שגו רבים מתופסי התור׳ אשר לא ידעו לכלכל
דברי הרב ז״ל במשפט והתור׳ חוגרת שק ותובעת עלבונה
מהם ׃ ובלבדנו בשהיותם להתגרש מהסתפח בנחלת ה׳
ובהדי

וכסדרי הונא לקי כרבא. ומורי ז״ל היה אומר במוצאי שבת קודם ערבית בשירה ובזמרה פסוקי ישעיה ס״א חסדי ה׳ אזכיר תהלות ה׳ וכו׳ עד וינטלם וינשאם כל ימי עולם ואחריהם פסוקי חבקוק כ׳ יצאת לישע עמך וכו׳ עד למנצח בנגינותי:

ומנהג חסידי גאוני אשכנז היה למשוך כל הזמן שמשקיעת החמה עד זמן ערבית בשירים ותושבחות בנעימות רב ומפזזים ומכרכרי׳ כרוב שושבינים לכבוד סדר שבת מלכתא ללוות אותה ביציאתה מעין כניסתה כבמזמוטי חתן וכלה ומתפללים תפלת ערבית בעוז וחדוה בשירה ובזמרה כעין תפלה של לילי ימים טובים וכה יעשה וכה יוסיף כל איש חכם לב בקהל עדתו לכבוד הדר המלכה והוא סגולה נפלאה להכמית כל שוטני נפשם ומובטחי׳ להיות כל ימות השבוע בששון ובשמחה יען היות קדושת יום השבת שורש כל הימים והואיל ויהיה שם ושמח בשורש הימים בכניסתו ויציאתו ככה יהי לו משך עוז וחדוה בענפים וקדמונים אסמכוה אקרא כי בשמחה תצא״ו אז וכשלום תובלון:

והנה ביתר הימים מנהג ותיקין הוא לומר תפל׳ ערבית עם שקיעת החמה כמו שביארנו בחל׳ הקודם והוא מת״ש בז״ח פ׳ בראשית אמר רב כשמר׳ כשהחמה זורח הוא זמן תפלה ומשש שעות ולמעלה עד ט׳ שעות זמן תפלת מנחה ומשקיעת החמה עד שתחשך תפל׳ ערבי׳ והטעם פי׳ שם כי מאז ואילך כנעלות דלתות שמי׳ מעבור תפלה.

ואולם אור מוצאי שב׳ אשתבי למעליותא ואין השערי׳ ננעלין עד אחר גמר הסד׳ ויאות׳ לאיש ה׳ לאחר תפלת ערבית בשירות ותשבחות ולהיות כמשכין בה עד שיעור היות תוספת מחול על הקדש והכי מסמ׳ בזוהר ויקהל ר״ז א׳ ז״ל כד נפק שבתא צריכין ישרא׳ דלתתא לאתעכבא דהא יומא רבא עילאה הוא ואצטריך לאתעכבא עליה דהאי יומא אושפיזא רבא ויקירא קא שרי׳ עליה בגין כך בעי לאתעכבא לאתחזאה דלא דחקין באושפיזא קדישא כדין פתחי ישראל ואמרי והוא רחום יכפר עון וכולי.

ש״ם דלאו לענין מלאכה בלבד אמרו להוסיף מחול על הקדש אלא אף גם לענין והוא רחום כמו שכתבאר שם וכל המאחר יותר הרי זה משובח מפני רבים מעמי הארץ דלא קים להו בשיעורא דרבנן ובלתי אם תפל׳ ערבית עיניהם תלויות לעשות בכל מלאכה ובאים לידי חלול שבת החמורה.

והנה כתב הטור סימן רס״א ספק חשיכה ספק אינו חשיכה הוא בין השמשות שהוא ספק יום ספק לילה וזמנו משתשקע החמה ואילך ונמשך פרק במה מדליקין איפליגו תנאי במילתא ואפסיקא בג״ס הלכתא כר׳ יהודה דאמר איזהו בין השמשות משתשקע החמה וכל זמן שפני מזרח מאדימין הכסיף התחתון ולא הכסיף העליון בין השמשו׳ הכסיף התחתון והשוה לעליון לילה וביאר רש״י ז״ל הכסיף השחיר התחתון תחתון של כיפת הרקיע עליון גובהא של כיפה איכה מתאדמ׳ להכסיף ואף על גב דאיפליגו אמוראי בפירוש דברי ר״י כבר פסקו רבוותא הרי״ף והרא״ש והרמב״ם ז״ל דהלכתא כרבה דקא מפרש לה הכי איזהו בין השמשות משתשקע החמה וכל זמן שפני מזרח מאדימין והכסיף התחתון ולא הכסיף העליון כמי בין השמשות ואמרינן התם דלדידיה האי שיעור בין השמשות תלתא רבעי מיל דהיינו שיעור רביע שעה.

ור״ת ז״ל קשיא ליה מגמרא בפ׳ מי שהיה טמא ר׳ בי יהודה אומר משקיע׳ החמה עד צאת הכוכבים ד׳ מילין ותירץ דהתם קאמר מתחלת השקיעה והכא קאמר מסוף השקיעה ורבינו נסים ז״ל כתב דברים אלו יותר מבוארים דלדעת ר״ת הוא דב׳ שקיעות הן דמשתשק׳ החמה דמתניתין דפרק במה מדליקין היינו מסוף שקיעת החמה כלומר משעה שנשקעה ברקיע והיא עדיין כנגד חלונה ולפי שלא עברה חלונה ועדין איכה מהלכת ע״ג כיפה פני רקיע מאדימין כנגד מקומה ומשקיע׳ החמה דפ׳ מי שהיה טמא היינו מתחל׳ שקיע׳ החמ׳ שמתחילה להכנס ברקיע כמנה שמתחלת השקיעה עד בין השמשות שהוא סוף השקיעה שלשת מילין ורביע וכן כתב ה״ה בפ״ה בשם ר״ת והרמב״ן וכתב שכן הדברים ומהרי״ק ז״ל כתב שכן הוא דעת הרא״ש ז״ל בפ״ק דתעניות לענין מקבל תענית שהם עד שקיעת החמה כתב דשקיעת החמה היינו צאת הכוכבים ואף על גב דאמרינן בפרק מי שהיה דמשקיעת החמה עד צאת הכוכבים ד׳ מילין פי׳ ר״ת היינו מתחלת שקיעת החמה כשהחמה מתחלת ליכנס בעביו של רקיע אבל שקיעת החמה היינו סוף שקיע׳ והוא זמן צאת הכוכבים קטנים רצופים אלמא דגם הרא״ש קאי בשיטת ר״ת וכתב עוד שהגאון מהר״י אבוהב ז״ל השוה דברי הטור שם בסי׳ רס״א לדעת ר״ת וכן פסק מהרי״ק בש״ע סי׳ הנזכר וירא׳ ה׳ וחושבי שמו יאותה להם לחשוש לסברת ר״ת וסיעת מרחמוהי ז״ל להחמי׳ ולא להקל כגון באיסור מלאכה במוצאי שבת מפני חומרה שבו שאף שיש חולקים על סברת ר״ת היינו דווקא במידי דאתי לידי קולא כגון בין השמשות של ע״ש אכן במוצאי שבת ויו״הכ מידי ספיקא לא נפקא כיון דאיכא כל הני רבוותא מערכה מול מערכה ומן הראוי לאיש הירא לתפוס בצד האומר שבו לבל יכשל באיסור כרת של שבת ח״ו ואין אנו בקיאין עתה במראית הכוכבים וטוב ויפה לשער אותו במספר השעות שעה א׳ ורביע ולא יחטיא אל השערה ובהיותי בויניציא

שלחתי קונטריס אחד על ענין זה לשמעתי בתורת החכם השלם המקובל משם זכות כר"ו ובני ישיבתו ה"י ועלימו תשוף מלתי ומסכים כל חכמי הישיבה להמתין מלהבדיל עד שעה אחת ומחצה משקיעת החמה כדי להוסיף ג"כ מחול על הקדש ויאחז צדיק דרכם להתנהג לאטו בתפלת ערבית במוצאי שבת עד שיעור היות תוספת מחול על הקדש ומסר"ד אברהם הלוי ז"ל היה אפטרופוס גדול לשב' בכניסתו וביציאתו יותר מבכניסתו כמו שהובא בארוכה לעיל בפרק כ' והיה טעמו כי בכניסתו אין חשש חלול שבת שכבר אמרו שתוספ' ההוא רבה לעשותו כולו תוספת עושה רבה לעשות ממנו מקצת עושה אפס שיוסיף איזה זמן שיהיה ודאי יום מחול על הקדש אמנם במוצאי שבת שפוגעים באיסור חילול שבת גם הוא עיקר האזהרה ביותר ועד כאן היה מנהג החסיד הרב מסעוד ז"ל בעירו לבלתי ידליקו את הנר במ"ש עד שיכריז השמש על פי המורה:

ותכלית הדבר הוא סוד כפלא ואגיד לך הענין בקיצור כפי האפשר והוא סוד מלכים דמיתו כמ"ש באדרא ובספרא דצניעותא מלכין קדמאין מיתו ומזוניהון לא אשתכח וארעא אתבטלה ולעומ' מ"ש וארעא אתבטלת כתוסף נחלת בני גד ובני ראובן ואע"ג שנחרבו ה' ערים של סדום וכו' ואברהם התפלל עליהם כמ"ש בהבראם בה' בראם ולא הועיל בתפלתו לפי כי לא נמצא שם י' צדיקים כי לכן היתה השבירה ולעומת מ"ש זיוניהון לא אשתכח והוא חלק הבומה יהיה נתקן על ידי לולב ומיניו והדס של הבדלה ולעומת חלק האדם הוא מ"ש בזוהר עת אשר שלט האדם באדם לרע לו להיות טיקלא דעשיקת כמתין ולעומת סימים היינו תוספת מחול על הקדש בכניסה ויציאה כי הנה בכניסה מתעורר שהוא מדורא דאשא להתגבר על הקדושה ומתעורר מסטרא דימינא ההוא שלהוביתא דאשא ומתגבר עליו ומכניס לתהומא רבא וזה הוא הסיבה שבית וסף מחול על הקד' גם ביציא' כי כל כמה שמת אחר אין יוצא ההוא מדור' מתהומא רבה ונמצא שמוסיף מחול על הקדש ועל כן ראוי ונכון לאחר תפלת ערבית עד שיצא הספ' מלכם ודי בזה הערב ויתפללו תפלת ערבית כשאר הימים ויכוין היטב בפסוק והוא רחום יכפר וכו' דתקונא ספירא איהו בהאי ליליא כמן דדיכא אתהדר לאתריה כמ"ש בזוהר ויקהל וכן בעמידה יהא זהיר ונזכר לומר באתה חונן אתה חוננתנו שמתוך שהוא שכמה שכל היודע להבדיל בין דבר לדבר חכמה היא לו וכל שכן היודע להבדיל בין קדש לחול ובין טמא לטהור ולפיכך קבעוה בברכת החכמה ואף כי לענין הדין אם טעה ולא הבדיל בתפלה אין צריך לחזור מפני שצריך ל הבדיל על הכוס מ"מ אם הירא אל יבא עצמו לידי מדה ז. כי קרוב לעשות איזו מלאכה קודם שיבדיל על הכוס

כאן

באין מבין כי כל זמן שלא הבדיל בתפלה אסו' במלאכה עד שיבדיל ומדרך הירא' ללמד לבנותיהם ובנותיהם שאינן מבדילין בתפלה ללמדן שיאמרו קודם הדלק' הנר במ"ש ברוך אתה המבדיל כו' בלא שם ומלכות וכל שכן כשצריכות לעשות מלאכות גמורות וכ"ש שחל במ"ש מלמדין אותן לומר ברוך המבדיל בין קדש לקדש כדי שלא יכשלו באיסור עשיית מלאכה קודם ההבדלה והנה כי כן מה לו לאדם להכנס בתגר זה כיון שיפטר מכל שגיאה בשבדיל בתפלה · ומה גם לפי סודן של דברים לאשר סריחו כסוד ה' ליראיו שהוא סוד בעילת מנוס לאתן סעליון ופור' אמר כל יום השבת היה כחתן יושב באופתו כמ"ש הרב ז"ל שראוי ונכון שלא יעבור מלהזכירו בתפלה עכ"פ ומה שתקנו לומר ד' הבדלות שהם קדש לחול ובין אור לחושך ובין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה הם לעומת ד' קליפות הרמוזים בפסוק והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ושגו בזה הרבה מן המדפיסים להשמיט מכאן ופיום השביעי לששת ימי המעשה וצריך לאומרו גם כאן ·

ואחר התפלה יאמר קדיש עד לעילא ויאמר ויהי נועם וכו' יושב בסתר וכו' ונתקן לומר מזמור זה כי הוא שיר של פגעים והוא כאומר על כל דבר אימתה ופחד על המקטרגים ולפי כי עתה המים יוצאי' מבוקבא דתהומא רבא אמ שמתיראים שלא יקטרגו עלימו ולא ישלטו בנו וסגולתו כסגולת ק"ש אשר היא רמ"ח וחרב פיפיות להכרית המקטרגים ועל כן יש מיהי נועם עד בישועתי התיבות שבקריאת שמע חסר ה' תיבות ולפי' כופלים פסוק אורך ימים וכולי שיש בו ה' תיבות להשלים מספר תיבות הק"ש:

ובזוהר פרשת ויקהל דף ר"ז אמרו ובשעתא דפתחי ישראל ויהי נועם וקדושת' דסדר' כל אינון חייבין דגיהנם פתחין ואמרין זכאין אתון ישראל עמא קדישא זכאין אתון צדיקייא דנטרי פקודי אורייתא ווי לון דלא זכו למטר אורייתא כדין רמה קריס וכרוזא אתער ואמר ישובו רשעים לשאולה וכולי · ובזוהר בראשית דף י"א כיון דנפיק שבתא כמה חיילין ומשריין פרחין ומשטטן בעלמא וע"ד אתתקן שיר של פגעים דלא ישלטון על עמא קדישא וכיון דאמו לון בצלותא ובבעותא ובפירותא ומבדילין בצלותא ועל כסא פרחין מתמן ואזלי ומשטטי ומאן לבו מדברא ב' אינון גרמין בים לג' רמייהו חד מאן דלייט גרמיה ב' מאן דזריק כהמא או פירורין דאית בהו כזית ג' מאן דאוקיד שרגא במפקנו דשבתא עד דלא מטו ישראל לקדושא דסידרא דגריס לנור' דגיהנם לאדלקא בהאי נורא עד דלא מטא זמניה דחד דוכת' אית בגיהנם לאינון דקא מחללי שבתות ואינון דענושין בגיהנ'

לישין

לייטין ליה להאוי דאוקיד שרגא עד דלא מטא זמניה ואתר ליה הכא ס׳ מטלטלך טלטלה גבר כגין דלא יאות הוא לאדלקא נורא כד נפיק שבתא עד דמבדילי ישראל בצלותא ומבדילי בכסא בגין דעד ההוא זמנא שבת הוא וקדושה דשבת שלטא עלנא ובשעתא דמבדילין על כסא כל אינון חילין וכל אינון משריין דאתמנן על יומא דחול כל חד וחד יתוב לאתריה ולפולחניה דאתמני עליה דבר אעל שבתא ואתקדש יומא קד״ש אתער ושלים בעלמא וחול אתערי משולטנותיה עד שעתא דנפיק שבתא ואע״ג דנפיק שבתא לא תייבי לאתרייהו עד שעת׳ דאמרי ישרא׳ המבדיל בין קד״ש לחול כדין קדש תסתלק ומשריין דאתמנן על יומי דחול מתערי ותייבין לאתרייהו כל חד וחד על משריה דאתפקד עליה ועכ״ד לא שלטין עד דיהון נהרין מדזא דשרגא וכולהו אקרון מאורי האש בגין דמרזא דנורא דגנדא מיסודא דנורא אתיין כולהו ושלטין על עלמא ותאה דא כד כ״נ אדליק שרג׳ עד דלא אשלימו ישראל קדושה דסדרא אבל אי איהו אמתין עד דישראל אשלים קדושה דסדרא אינון חייבין דג״יהנ׳ מצדיקי עליהו דינא דקב״ה ואינון מקיימין על ההוא בר נש כל ברכאן דקאמר נבורא ויתן לך האלהים וכולי ברוך אתה בעיר וכולי עד כאן:

הנה מבואר מכאן טעם שיר של פגעים וסדר קדושה בעונה ההיא ועל כן יש לאומרם בזמר כדי להתעכב בענין שיתאחרו מפני כך רשעים של גהינם מלחזור לדינם וככן מרחמים עליהם שאינן חוזרים עד שיגמרו כבסייא אחרון אחרון של ישראל לומר סדרא של קדושה וכל המתעכב ה״ז משובח ומתברך מפיהם כמבואר במאמר. והן עתה רבות בנות התירו לעצמן להדליק את הנר מיד שיאמרו הקהל ברכו שלא כרצון חכמים וראוי להיות כל איש מזהיר לבני ביתו על ככ ה מאד שלא יגרמו רעה לעצמן ח״ו ושלא ידליקו עד אחרו קדושה דסדרא אף אם הוא זמן המותר לעשו׳ כל מלאכה כל כמה שהצבור עדיין לא אמרו קדושה דסדרא ואף״מ אם הנר הוא דלוק מותר לטלטלה ממקום למקום וזה פשוט וי״ש לכוין בסדר הקדושה הזא׳ לפי פשטן של דברים כי הוא קבלת שמים שמקבלין עליהם הרשעים ומצדיקין את הדין עליהם וגם היה הטעם דכיון דצריכים אנו להבדיל בין קדש לחול משום קדושת שבת לחול אנו אומרים סדר קדושה להבדיל בין ק׳ודש אלהינו יתברך ויתעלה לשאר קדושות כי הוא מובדל ומופרש מג׳ עולמות בי״ע ועי״ב לעומתם משבחים ג׳ פעמים קדוש ועל כי קדושת שבת תמורה משאר קדושה י״ט לא נתקן אלא אחר קדושת שבת לבד והוא טעם מספיק קצת לפי פשוטן של דברים.

ואולם אשר היותו כסוד ה׳ יכוין בכוונה בתזמור ויהי נועם להמשיך אור החוזר מהתפלות של שבת כדי שיתקיים עד יום הב׳ כולו לצורך יחוד או״א וזו״ן הנעשה בימי המעשה בכח מעשה ידינו ותפלותינו שירדי יום ביום וצריך לאומרו מעומד עם כוונותיו כאשר ביארנום בחלק הקודם ואחר כך ישב ויאמר סדר הקדושה ויכוין כי הוא דרך ירידה להמשיך אור מתוספת שבת דאצילות אל פנים דבריאה באמירתו בלשון הקדש ולהאיר אל אחוריה בתרגום ויעמיד בו כל ו׳ ימי המעשה ובתפלות כוונתיו להעלות מלכות שמים בכח

ת״ץ דאבג״יתץ תהיה וככן יתיץ הקליפו׳. ובקדוש הראשון כוונתיכו על הת״ת שעולה לחכמה הנקרא קדש ויורד למקומו תלא שפ״ג ובכן נקרא קדוש. ובקדוש הב׳ יורד ביסוד ובג׳ יורד היסוד ומחברו בהוי״ה בנבאות סוד הנכנס והוד אשר משם תתמלא מלכות שמים מאור כבוד החכמ׳ הוא מאמרנו מלא כל׳ הארץ כבו״דו וכמו שביאר הרב ז״ל בארוך ואחר כך ישלימו סדר ערבית בכל הימים.

ואחר ערבית מוצאי שבת מנוה לקדש את הלבנה אם כבר עברו עליה שבעה ימים מהמולד אבל קודם לכן אין לאומרה כמ״ש בפרקי ר״א בס״ד ע״ש. וכבואו אל ביתו יאמר בקול שמוני הפיוטים ובחרוזים שנזכר בהם אליהו ז״ל והם מסוגלים הרבה מאד להיות כל איש מצליח בכל דרכיו בימי השבו׳ וגם כי מקובל אצלנו שאין אליהו בא לא בע״ש ולא בעי״ט וכל שכן בשב׳ וי״ט עצמו ולפיכך אנו מתפללים כיון שעבר השב׳ ויבוא לנו שיבא ויבשר בשורות טובות ישועו׳ ונחמו׳ והכי אתמר בתוספתא שבמוצאי שבת יושב אליהו תחת עץ החיים וכותב זכיו׳ של שומרי שבתו׳ ומורי ז״ל היה מזיז הרבה באמירתן וכן בפסוקי אליהו ביותר והגיד לי שקיבל מר בותיו אשר הוא תועלת עצום להמלט מדינה של גהינם כשמכריזין במוצאי שבתו׳ ישובו רשעים לשאו׳ שים נדיקי׳ שנריכין במוצאי שבתות לשוב שמה ואיהו מקבל עליו דין כדי להגן על הצדיקים ולא ישפט לשוב לשאול כהיו׳ הוא שכול ישורין על אותם הצדיקים וז״ם המאמר בתנא דבי אליהו בית ישראל הרוצי כפר׳ משכבותם ודברים כאותין הן וכן נהגנו אחריו לאומרן קודם הבדלה דמשמע בזהר דעד ההוא זמנא שבת וקדושה דשבת שלים עלנא וכולי ואין חשש שיתעוררו הדינים בקריאת המקר׳ ביתר הימים ובכון להיו׳ כל איש ישראל זהיר ומהיר במלאכתו מלאכ׳ שמים ולא יפנה אנה ואנה כהגיע עת זמן הבדלה פן יבא להכשל באכילה ובשתיה קודם הבדלה או מלאכה בלא מתכוין וכל המוסיף גורע ויכין עצמו מיד כהגיע זמן הבדלה להבדיל על הכוס כמשפטו ודינו אשר חכמי׳ הגידו שכשם שחייב אדם לקדש את השבת בכניסתו על הכוס מה״ם זכור את יום השב׳ זכרהו על היין כן חייב לגנ׳ אותו ביציאתו ע״י כוס דהך זכירה אמרו חכמים שהיא בין בכניסה בין ביציאה שצריכים להזכיר שבת ולהבדילו

בקדושה משאר ימים בכניסה בקידוש וביציאה בהבדלה לומר שהוא מובדל בקדושה משאר הימי׳ והבדלה זו תקנו גם כן בכוס של יין כמו בקידוש ומצוה להיות מן היין שקידש ממנו בכניסתו כמ״ש בגמרא ומי׳ טוב למלאות כוס של הבדלה בשופע רב עד שישפוך ממנו החוצ׳ משום הא דאמרינן כל בית שאין היין נשפך בו כמים אין בו סימן ברכה:

והנה סדר ההבדלה יב״נה שם רמז כי תכלית ההבדלה הוא לצורך בנין והענין הוא כשני פנים וצריכים זה לזה תחלה בנין הפרצוף של מלכות במים ואחר כך להנשא בבנים והיינו מה שאמרנו במאמר ז״ל אל תקרי בניך אלא בוניך כלומר שאם אין ענין הפרצוף והכלה שלמה בשלימות איברים לא יתכן להבנות בבנים ולכן בה סי׳ יבנה בסד׳ ההבדלה כי באה להפריש ולהבדיל הכלה מכל בן נכר לפי כי כמ״ש יוזר גיהנם דהיינו הקליפה ואותה מרורא דאכא דאתטמרא בנוקבא דתהומא רבה מע״ש ועתה יוצא׳ משם ולכן צריך להבדיל כדי להבדיל אותה מן הקדושה וכדמשמע ממאמר שהעתקנו למעלה מפרשת בראשית דף י״ד דכיון דנפק שבתא כמה חילין ומשריין פרחין כו׳ וחשבין לשלט׳ על עמא קדיש׳ ואמאן לון בצלות׳ מבדילי בצלות׳ ומבדילי על כסא פרחין מתמן ש״מ כי הקליפות המה נכנעות מפני ההבדלה שנאמר בחונן הדעת וגם מפני ההבדלה הנאמר׳ על הכוס וזאת שנית ענין נר לראיית הצפרנים כמ״ש הזוהר פ׳ ויקהל דף ר״ח ז״ל כיון דעאל שבתא כל אינון דרגין דלתתא וכל אינון דנהרין ושלטין כולהו עאלין ואתכלילו בהאי דרגא וכו׳ כיון דנפק שבתא אפיק לון לכל חד וחד כאילו ההיא שעתא אתבריאו וכו׳ כדין אתברכא האי דרגא ואתכפיין קמיה לאנהרא וכו׳.

ויתבונן האיש הישראלי לברך על הנר העליון בסוד ערכתי נר למשיחי כמ״ש הזוהר בלק דף ר״ד כי צריך תקון לענין נר זה ומהו התקון לעשות אותו בסוד כ״ר הוא מ״ש בזוהר תרומה נר מצוה מהו נר אלא כד מקבלא מבין תרין דרועין רמ״ח שייפין עילאין והיא פתחא ב׳ דרועין דילה לגבייהו כמנין כ״ר ובהתברך על הנר יומשך עליה אור מלמעלה כמ״ש ראיתי והנה מנורת זהב כולה ושבעה נרותיה עליה ז׳ ושבעה מוצקות לנרות אשר על ראש׳ ולכן מברך בורא מאורי האש להמשיך עליה מחמש מיני אש עליונים כמ״ש בזוהר פ׳ נו דף כ״ז חמש אשים הוו נחתין על קרבנא וכו׳ ודא בינה מראות דילה מלכות בת יחידה ומראה כבוד ה׳ כאש אוכלת ולכן מברך בורא מאורי האש היינו אש עליון ה׳ מיני אש שהם מראים על נר זה של הכלה ולכן כמי נתש׳ מנהה אור לאחזאה לתתאים כמ״ש שם בפרשה ויקהל שבא בעינן לאכפייא אצבען קמי דרגא בגין לאחזאה

דרגין

דרגין דלתת׳ דנהרין מגו דרגא דלעילא ומהכא שלטין ונהרין מינה ואקרון מאורי האש וכו׳ ובג״כ מברכין בורא מאורי האש ולא אמרי מאיר וכו׳ כיון דנפקא שבתא אפיק לון לכל חד וחד כאילו ההיא שעתא אתבריאו וכו׳ אשר משם למדנו כי מה שמברכי׳ בורא מאורי האש ואין אומרים מאיר להיות כי כן כל אותם הבחינות שהם בעולמו׳ בכל מוצאי שבת כאילו הם נבראים מתחלה והם מאירים מאש של השכינה ולכן צריך להמשיך אליה מתחלה מאות׳ מאורי האש העליונה דאימא וע״י כך בורא אותם דרגין דלתתא אש דשכינתא ומאיר עליהם • ואמנם לענין כפיית ד׳ אצבעות דיד ימין דוקא תשכיל ממ״ש שם לקמן ז״ל וכיון דהאי אשא דנפיק מאשא דלעילא אתברכא בברכ׳ דכאר׳ וכו׳ בההיא שעתא דקא מברכינן על אשא אזדמנן ארבע דתיכין ד׳ משריין להתא לאנהרא מההוא אשא מברכא ואינון אקרון מאורי האש בג״כ בעיין לאכפייא ד׳ אצבען ידא דימינא לאנהרא לון מגו ההוא נהורא דדרגא דאתברכא הכא משם מתבאר בפירוש כי אין להכפות שאצבעות לאור הנר רק הד׳ אצבעות שהם רמז למרכבה עליונה על הגודל ולא יראה אגודל ויכפוף ראשי האצבעות כנגד פניו ויסתכל בצפרנים דוקא ושם בזוהר כאמר אצבען לגו בלא טופרין אינון אכפין פנימאין אתכסיין ורזא דא וראית את אחורי אילין אחורי אצבען ופני לא יראו אילין אצבען לגו בלא טופרין דאינון אכפין פנימאין ע״כ:

וענין ראית הצפרנים ג״כ נתבאר שם מה המה ולמה אנחנו מתבוננים בהם ז״ל לבושא קדמאה דאתלבש אדם ביה בג״ע הוה מאינון מלבושין מאינון דתיכין דאקרון אחוריים ואינון לבושין דאקרון לבושי טופרא וכו׳ כיון דחב אתעדו מיניה אינון לבושין ודחיל מרוחין בישין ואסתלקו מיניה אינון משריין קדישין ולא אשתארו ביה אלא אינון טופרי דאצבען דסחרין לון לטופרין סחרנו דזוהמא אחרא • ומנהג טוב לאותם בתמים להיות להם אבוקה של שעוה המקרא דונג בלשון המקרא והיא מיוחדת לכך לא לזולת וטעמו של דבר נודע ליודעי חן כי מספר דונ״ג הוא כמספר שם ס״ג דאימא המאיר לזו״ן סוד ו״ה בש״ע נהורין דא״א אשר זה ירמוז שם שע״ה ובכח שם זה אנו מבדילין ש״ע קליפות וע״ש יאכלם בא״ש שמספרו שם אלהים במלוי יודי״ן עם הכולל שבאימא:

ומורי ז״ל בשהיה מדליק נר זה היה אומר פסוק כי עמך מקו״ר חיים באורך נראה אור הן אדני **יהוה** יעזור לי מי הוא ירשיעני הן כולם כבגד ׃ ׳ ׳ יבלו **ע״ש** יאכלם ה׳ רמה ידך בל יחזיון וכולי אף א״ש צריך יאכלם • ונהגו לברך עני בשמים על ההדס וכן הוא בזוהר פ׳ ויקהל שם

וכפ׳

ובפ׳נו דף ל״ה ז״ל עד דהוו אזלי אשכחו חד גברא דהוה אתי וב׳ ענפי הדס בידיה קריבו גביה אמרי ליה למה לך האי אמר לרווח אוכרא א״ל שפיר קאמרת אבל ב׳ אילין למה א״ל חד לאברהם חד ליצחק חד ליעקב וקשירנא להו כחדא וארחנא בהו בגין דכתיב לריח שמניך טובים בגין דבהאי ריחא אתקיים חולשא דנפשא בהימנותא דא ואתקיימ׳ אתנגידו ברכאן מעיל׳ ותת׳ א״ר זכאה חולקהון דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי ת״ח לית עלמא מתקיימא אלא על ריחא ומריחא דא אשתמודעא ריחא אחרא דהא בשעתא דנפיק שבתא נתפרדה החבילה וסלקא נפשא יתיר׳ ואשתארון נפש׳ ורוחא מתפרשן עציבין אתא ריחא דא ומתקרבן דא בדא וחדאן וע״ד בעי רוחא בתר רוחא לקבלא ריחא כיון דאתקבל ריחא מתקרבן כחדא וחדאן ·

הנה כי מצוה מן המובח׳ לחזור אחר ההד׳ משולש׳ כי כן כ״י שאלה שמכוני באשישות הם האבות כמ״ש בזוהר פ׳ שמיני דף מ׳ וכן בסוף התקונין ריש תקון ז׳ ז״ל כל מיני בשמים איכון טבאן לברכא עלייהו ואכן דעבדין בהדס בגין דאית ביה תלת עלין דאתקריאו ג׳ הדסין דמיזן לתלת אבהן וכו׳ · וכבר כתבנו בפרק ח׳ בשם מורי ז״ל שבליל מוצאי שבת בשע׳ הבדל׳ כשמברכים על ג׳ בדי הדס הכשרות אז הנפש יתיר׳ יוצאה באותו הרי׳ ומיד אותם הב׳ מלאכין השורין על ההדס הולכים עמה ומלוין אותה עד מקומה והנפש יתירה בשעת הליכתה מברכת לבע״הב ומי שלא זימן ג׳ בדי הדס מע״ש כשבאי׳ ב׳ המלאכים אינם מוצאים מקום למנוחתם והולכין להם והנפש לבדה נשארת עזובה ובליל מוצאי שבת כשמברכי׳ על הדס שוטה מלאך מסטרא דשמאלא מתלווה עם הנפש והנפש מקלל׳ לבע״הב על שלא טרח בשבילה לזמן ג׳ בדי הדס לשלשה המלאכים הבאים אתה ע״ש כי ע״כ אלה כל איש הירא במקומו׳ שישנו במצוה יהא זריז ונזכר מע״ש להזמין לו הדס הכשר משולש כהלכתה לבלתי יברך בהדס השוטה ויגרום רעה לעצמו ח״ו · וכתב רבינו הקדו׳ האר״י זלה״ה שמהב׳ אגודות של הדס של שבת יטול בידו עתה אגודה א׳ לבדה קשורה כמו שהיא דהכי משמע מלשון הזוהר הנז״ל וקשירנא להו כחדא וארחנא בהו ויורי׳ בה נ״פ ליתן כח תוספת שבת לבר״ן ולהשאיר להם ברכה לימי החול ויאמר ריח ניחו״ח אש״ה לה׳ ויכוין בכוונתו כסדר הכתוב בפ״ח לעיל וכתב עוד מהרח״ו מורי ז״ל היה אומר כי במוצאי שבת יכול כל איש לדעת באיזה מקו׳ יושב אז נפשו והוא שבבואו להריח בהדס של הבדלה אם הריח בא לו תכף כשהרי׳ בהדס בידוע שהנפ׳ והרוח והנשמ׳ למעלה קרוב לחוטמו ואם מתאחר לבא הריח בחוטמו בידוע שרחוקים מן החוטם ועד״ז יתפשט עד כי לפעמים ישאיר נפשו למטה ברגליו כמ״ש בתקונים דף קל״א בסוד

ותגל מרגלותיו ותשכב ונפקא מיניה לפשפש במעשיו ולשוב אל ה׳ בשבת ההוא · ובמקומות דלא שכיח הדס הנכון להריח להם בתפוחים יותר משאר דברים כדמשמע בסוף התקונים ריש תקון ו׳ ז״ל בראשית תמן תרי אש ואילין איכון ב׳ אישין דאיכון בורא מאורי האש ועלייהו את מד סמכוני באשישות ואמאי אמר בהון סמכוני אלא בליל׳ שבתא נשמה יתירה קא נחתא למהוא לשכינתא תתאה וכד אתא מוצאי שבת אסתלקת נשמתא יתירתא דבה וינפש וינפש מיד דאיהי אסתלק׳ ווי נפש דלית מאן דסמיך לה כההוא זמנא איהי אמרת לישראל סמכוני באשישות דאיכון מאורי האש וכו׳ לבת מלך דהוה בבי מרע׳ מרחימו דבעלה אזל בעלה איהי נפלה למשכב נווחת ואמרת סמכוני באשישות הא איהי בבי מרעא היא אומרת רפדוני במאי בתפוחים ואילין איכון עצי בשמים וכו׳ ע״ש אשר משם יתבאר שבמקומות שהדס אינו נמצא התפוחים קודמים לכל מיני בשמים וכן באתרוג שנקר׳ תפוח כמ״ש בתוס׳ פרק אר״ע וכן עשו כדברי רבים מגדולי אמוני ישראל בערי אשכנז ·

וצריך להזהר שלא למזוג כוס של הבדלה אלא בהחזיק היין בימינו ממתק אותו בבחינת הימין הוא יסוד המים אבל לא יתן לתוכו מים כלל לא בתחילה ולא בסוף כי המים הם סוד החסד והוא המכניס לדינין תקיפין לגמרי ומבטלם בסוד אל זועם בכל יום ועתה בהבדלה אין הרצון לדחות אותם אלא למתק אות׳ ולתת להם הארה מן הנר של הקדושה כי ע״כ רואים האצבעות כנז״ל והמים סוד החסד מבטל אותם לגמרי ולכן אין מוזגים אותו במים ולכן הוצרך הדין לאמרנו מבדילין בשאר משקים חוץ מן המים · וצריך להיו׳ המבדל מיושב כדי שיקבעו בישיבה ולצאת השומעין בברכת המברך וגם לפי סודן של דברים כן הוא כמ״ש בזוהר כל מילין דאיכון מעלמא דנוקבא כאשר ביארנו למעלה ואוחז היין בימין וההדס בשמאל ומברך על היין ואין צריך לטעום מן הכוס קודם שיפסיק ברכה אחרת כי הוא מנהג בורות ותלמיד תועה כתבו ובמקו׳ קודם שיפסי׳ בדב׳ אחר כתב קודם שיפסיק בברכ׳ אחרת ואינו ·

וישוב נוטל ההדס בימין והיין בשמאל ומברך על ההדס ומחזיר ההד׳ אל השמאל ויברך ב״ה מאורי האש ויביט בידו הימנית כאמור למעלה ואחר כך יברך המבדיל בין קדש וכו׳ וזהו הסדר הנכון יבנ״ה כמ״ש ולא כאשר שנו רבים לשנות הסדר ולומר מאורי האש תחל׳ ואחריו עצי בשמים ולמדו כן מדברי הזוהר פרשת ויקהל שפירש שם סוד מאורי האש ואחר כך סוד הבשמים ע״ש ושגו בזה שמאמר ההוא אזיל לשטתיה שהיא מבאר סוד קידוש של שבת וכד סיים בסוד קידוש השבת שארי באפרשת בין קדש לחול וכוונתו לבאר סוד

בג.נות ולא כסדר המצות וזה פשוט לעיני כל חוזה ולכן אין לשנות מסדר שנהגו ראשונים · וצריכין להיות עיניהם של השומעין גם כן תלויות להביט בכוס ובנר ולא יפנו אנה ואנה וכל שכן שלא יערוך שיחתם בעת ההיא ואף הנשים חייבות בהבדלה כשם שחייבות בקידוש וצריכות להיות זהירות בה ולהיות אזניהם קשובות לשמוע הברכות מפי המחוייב בהבדלה בכוונה ישרה וע"ד כל הנז כר למעלה עיקר ההבדלה בסוד הנשים הוא עלמ' דנוקבא של שמפני שיש חולקים בדבר לומר שהן פטורות על כן לא יבדילו לעצמן שלא יברכו ספק ברכה לבטלה אלא ישמעו ההבדלה מן האנשים שעדיין לא יצאו י"ח או יאמרו המבדיל בלא שם ומלכות כנז"ל ומותרות במלאכה ואפילו שמעו כל בני הבית הבדלה בבית הכנסת אם נתכוונו שלא לצאת מבדילין בבית כמ"ש הב"י לדעת הר"ן סוף פ"ג דר"ה (א"ה עיין בס' מ"א סימן רנ"ו שמתיר אפילו לשליח צבור עצמו לברך שנית בביתו) וכן אם בעל הבי' ביטל ממנו חוש הריח מותר לברך על הבשמי' להוציא בני ביתו הקטנים שהגיעו לחינוך או להוציא מי שאינו בקי אבל אם מברך לעצמו אינו מברך על הבשמים ומכאן תשכיל שאין צריך לברך כל אחד על ברכת הריח לעצמו ליהנות מריחו כאשר שגו רבים וכשלו באיסור ברכה שאינה צריכה שכבר נפטרים בברכת המבדיל ואין צורך לברך כל אחד ברכה זו לעצמו ועיין בטא"ח סימן רי"ג · וכתב הרמב"ם סימן פ"ט מהלכות ברכות שאין לברך על בשמים של ערוה כגון קופה של בשמים תלויה בצוארה או מיני שושנים שבראשה לפי שאסור להריח בהם ונראה לי שאפילו השירים מעליה אסור דראי יבא לידי הרהור וגם השושנים שמתקשטות בהן הנשים אינן אלא תכשיט ואין מברכין על הריח אלא אם כן נעשה להריח וכזה כשלו ושגו רבים מע"ה וצריך להודיעם שאם בירכו · על בשמים אלו לא יצאו וצריך לחזור ולברך על בשמים אחרים דאין כאן ברכה לבטלה ואם אין להם כמה להריח לא יברכו ברכה זו דהא לא חייבו חכמים אלא למי שיש לו ואם אין לו אין צריך לחזור אחריהם כמ"ש הרא"ש ז"ל :

וכן הדין בנר דמברך עליו אם יש לו ואם אין לו אין צריך לחזור אחריו דהיינו אלא זכר בעלמא כמו שנמצא בהגדה שבמוצאי שבת זימן הקב"ה לאדם הראשון ב' רעפים והקישן זה בזה ויצא מהם אש ובירך בורא מאורי האש ולפיכך מברכין על הנר במוצאי שבת על כי עיקר בריאתו היתה כמ"ש ואמרו בפרקי ערבי פסחים לברך על אבוקה וכתבו התוספות שאם אין לו אבוקה צריך להדליק נר לצורך הבדלה חוץ מהנר המיוחד להאיר בבית והכי משתמע ליסנא דמאורי האש · גם צריך להזהר שלא לברך על נר שהדליקה שפחתו מבעוד

יום בשבת דאין מברכין על הנר שלא שבת ממלאכת עבירה וכיון שאם היה מדליקו ישראל היה עובר לא שבת ממלאכת עבירה מקרי וכן מאש שביער הגוי בשבת בבית ישראל באיסור אסור להדליק ממנו לברך עליו אבל לא בעינן אור ששבת ממלאכה כמו במוצאי יו"הכ ומברכין אף על אור היוצא מהאבנים שלא שייך בו שבת ממלאכה אפילו הכי מברכין עליו שנס תחלת בריית האור היה במוצאי שבת על ידי אדם הראשון שהקיש אבנים זה בזה כנז"ל מה שאין כן ביוה"ך שאין מברכין שם אלא על כי דבר חדש הוא שלא נהנו ממנו כל היום ואינו זכר כמ"ש ולפיכך אין מברכין אלא על אור ששבת כגון עששית שתהיה דולקת והולכת כל היום כמ"ש הפוסקים שם · ואף לפי סודן של דברים אם תתבונן תמצא טעם לדבר על פי מאמר הזהר הנז"ל דכיון דאעל שבתא כל אינון דינין דלתתא וכל אינון דנהרין ושלטין כולהו עאלין ואתכלילו בהאי שרגא ואתטמר ואתגניזו ביה ולא אתחזיית אלא ההיא נקודה בלחודה' וכלהו אתטמרן בגווה כל יומא דשבתא כיון דנפק שבתא אפיק לון כאילו ההיא שעתא אתבריאו וכולי אשר מתבאר משם בהדיא כי כל אילין דרגין מתטמרין בשבתא באותה נקודה ובמוצאי שבת מוציאה אותם ולכן כאשר מוציאו' אותו אש מברכין עליו אבל במוצאי יוה"ך לא כן לפי כי מבערב ההיא נקודה עולה היא למעלה ואינה מוציא' אות' ולכן באה הדוגמה פה שלא לברך על האש היוצא עתה מן העצים ומן האבנים והבוננהו ·

ועוד התירו ג"כ לברך על הנר שהדליקה השפחה מישראל או שהדליק ישראל מבית הגוי ואין חשש מה שאין כן במוצאי יום הכפורים שאין לברך על נר שהדליק ישראל מגוי מן הטעם הנז"ל דבעינן אור ששבת וגם על פי סודן של דברים כי יום הכפורים הוא בסוד אימא עילאה שאין שם אחיזה לקליפה ולכן החמירו שם יותר · גם צריך להזהר כשמשימים הנר בתוך פנס מפני הרוח שלא לברך באותו הנר עד שיהא רואה את השלהבת ומשתמש לאורה כמ"ש בירושלמי וכתב הטור שהסומא אינו מברך ברכה זו וישמע מאחרים מפני שאין לברך על הנר עד שיאותו לאורו דהיינו עד שישתמש בו להכיר בין מטבע למטבע או בין צפורן לבשר וזה אין שייך בסומא ואף על פי שמברך יוצר אור היינו באור היום דהא מ"מ נהנה ממנו ע"י אחרים שרואין ומוליכין אותו בדרך ואין צריך שיראה הוא עצמו מה שאין כן כאן שצריך שהוא עצמו יהנה ממנו וישתמש בו · ויתר מזה בני יהזהר להיו' זהיר בכבודה של שבת גם ביציאתה ולהרבות בנרות ובשירות ותשבחו' בשעת הבדלה כמו באור השבת ללוות את הכלה הנעימה בהוד והדר וביותר בסדר ההבדלה וברכותיה אשר עוזן כשחקים :

יום

וכתבו

וכתבו גורי הא"רי ז"ל שנכון להחזיק כח הזכירה לומר קודם ההבדלה על הכוס **השבעתי** עליך **פורה** שר של שכחה שתסיר לב טפש ממני ותשליכהו על טור רמייא בשם ארמי"מס רמי"מס מית"ם ימ"ם מ"ם וכח מצא חן בעיני ה'. ואולם לא יעשה דבר אם לא תדע שכו"ל שורש סוד השם הזה ואבארנו פה למען לא תשגה במכת' השם הזה כאשר שגו רבים. והכוונה כי אותיות פ"ו דפורה אלהים פשוט וה"ר אלהים ברבוע **וה'** ה' אותיות אלהים אשר השכחה באחית קטנות באחיכ' שם אלהים כנודע ועוד תהיה הכוונה בו כי אותיות פ"ר שבו הוא סוד פ"ר גבורות ואותיות ו"ה שבו הוא סוד זו"ן כי כם מא"ן רא"ם שר זה הנקרא פורה ותכוין בש' ארמימס שם אדם בליעל הולך ומתמעט והוא הנקרא **מ"ס** שר של שכחה היונק מאחוריים דבינה ותכוונה שהם בסוד **מ"ם** ושיוסר כח השכחה ממך:

ותאמר על הכוס פסוק פורה דרכתי לבדי ומעמים אין איש אתי וארמסם בחמתי וגומר ויכוין לבדי בי' הבדלה כח שם ע"ב וכח ריבוע שם הוי"ה אשר בהסיר מספר כ"ו של השורש השם יעלו למספר הכב"לא אשר זהו השם המאיר בהבדלה בברכת היין ובכן תתפרד הקליפה של השכחה אם לא יעשה דברים הפוגמים את הנשמה וזה הוא הפירוש אשר חכמים הגירו אינו דומה מי ששונה פרקו ק' פעמים למי ששונה ק"א פעמים ואסמיכוהו רבנן למילתייהו אקרא בין ע' ובר א"להים ל"אשר ר"ת בי' ק"א ל"א ע"בדו בי' ק' כי עד ק' פעמים יש לשר של שכחה הנקרא מ"ס שליטה לבא לידי שכחה ולא יותר וזהו אומר' אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו כי לכאן בי' ק"א שם רמז כי כלומדו כמספר לכא"ן אז תלמודו בידו ולא ישכח לעולם. ואחר היחוד הזה אם הריחו כמוד ה' יבטא בשפתים פרטי כוונת ההבדלה קודם שיברך בנוסח זה:

ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה וכו'. הנה אנכי בא להבדיל על הכוס לתקן שורשה במקום עליון ובברכת הגפן יהיה אור שם ע"ב יוד ה"י וי"ו ה"י אשר הוא כמספר הו"יה ברבוע י' יה' יה'ו יה'וה והוא במספר הכב"לה בהסיר מספר שורשו ממנו להאיר בעולם האצילות ומעזיבא מתוק הדינין בשורשן ביין המשומר בענביו ובמספרו מספר ז' יוד"ין דע"ב ס"ג וגם מספר אותיות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קס"א קמ"ג קנ"א ובברכת הבשמים יהיה אור שם ס"ג יו"ד ה"י וא"ו ה"י להאיר בעולם הבריאה ובהריחי בם מעזיבא מתוק הדינין בהתאספם שנית בשורשם בחוטמא דזעיר ותהילתי אחטו' לך ובברכ' מאורי האש יהיה אור שם מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א להאיר בעולם היצירה ומאורי האש מיכאל גבריאל רפאל נוריאל הנכבים שמה יחליפו כח מאור הכ"ר מלכות שמים אש אוכלת אש לשלוט בימי המעשה ובברכת המבדיל יהיה אור שם ב"ן יו"ד ה"ה וו ה"ה להאיר בעשיה ולהבדיל בין הקדש ובין החול דקליפה השוכנת שמה יהיו כמוץ ישוער מגורן וכעשן מארובה אנא ה' הושיעה נא אנא ה' הצליחה נא ויהי נועם ה' אלהינו וכו' כוס ישועות אשא וכו' ויבקך הברכות בנועם כמו בשבת ואחר כך יהא זהיר לשתות מן הכוס כמלא לוגמיו שבשיעור שתיית יין להתחייב בברכה אחרונה יש ספק אם בכזי' או ברביעית ובעלמא צריך להזהר לשתות או פחות מכזית או רביעית כדי להסתלק מן הס' והכא בהבדלה א"א לשתות פחות מכזית דכל דבר הטעון כוס צריך לשתות ממנו כמלא לוגמיו שהוא רוב רביעית ואם המבדיל אינו רוצה לטעום רשאי ויטעום אחד מהמסובין כשיעור כדין כוס של ברכה ובדבר הזה שגו רבים מע"ה ומבדילים וטועמים טעימה בעלמא בלבד ולא אריך למעבד הכי והמדקדקים רגילין לשתות כולו ואין משקין ממנו בני ביתם וכ"ש לנשים:

וכתב מהרח"ו מורי ז"ל היה אומר אחר ההבדלה ויתן לך האלהים כמו שנוהגים לומר ע"כ והכוונה כי אף שבשאר הלילות שהוא זמן שליטת העשיה אין לקרות מקרא כי הוא סוד העשיה ואין לעורר הדינין מכל מקו' עתה אחר ההבדלה מיד אין חשש כל כמה שלא סעד סעודת ד' ומורי ז"ל כתב לכוין בפסוק יתן ה' לך את הברכ"ה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן העולין מספר הברכ"ה המאירים באספיק עולם האצילות ור"ת אס"מ אכתריאל ס"נ מטטרון מעלא ידך רמז לא"בד דיצירה ואוזרו השוב רמז ליסוד דאצילות והיה מוסיף פ' מאין כמוך ה' גדול אתה וגדול שמך בגבורה מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך מצפון זהב יאתה על אלוה נורא הוד. ומסיים בפ' והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וכו'. ואחר כך ק"ך צירופי אליהו ז"ל ושוב יקרא פתיחת אליהו פתח אליהו ואמר וכו' המובא בס' התקונין אשר היא סוגלת ומסוגלת מאד אל הנפש בעת הזאת וגם בעת עמוד בברית אל כסאו של אליהו עם הק"ך צירופי אליהו ואחר כך קודם שילמוד יסגוד:

סעודה רביעית

גרסינן בפ' כל כתבי אמר רבי חנינא לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת אף על פי שאינו צריך אלא לכזית וכולי רבי אבהו עבדין ליה באפוקי שבתא עיגלא תליתא הוה אכיל קיניה כולייתא כי גדל אבימי בריה אמר ליה למה לך כולי האי לאבסורי

בפסוק כולייתא ממעלי שבתא שבקוה ואתא אריה אכלה ופי' רש"י במוצאי שבת נמי כבוד שבת ללוותו ביציאתו דוך כבוד כאדם שמלוה את המלך בצאתו מן העיר ע"כ ואמרו חכמים אבר אחד נברא באדם ונשכוי שמו ואינו נהנה בשום אכילה שיאכל האדם אלא כשיאכל במוצאי שבת לעותה· והה"ר מנחם עזריה ז"ל כתב ד' סעודות בשבת מעוררים ארבע רגלי המרכבה דרמיזין במלת שבת ש' תלת אבהן ב"ת רגל הד' דוד אברהם מציל מדינה של גיהנם יצחק מחבלי משיח יעקב ממלחמ' גוג ודוד מציל מחיבוט הקבר ע"ש באורך מלתא בטעמ'· ואמנם העיקר בזה הוא כי כדרך שבהכנסת שבת מיתוסף מחול על הקדש וזה מועיל לאדם לתוספת שבת לקבל נפש יתירה וכיוצא כך יהיה ביציאה כי מה שהאדם הישראלי עושה מתמיד ומעמיד עליו אותה האורה שניתוסף בו ביום השבת וכנגד התוספת הנמצא לאדם בענין הסעודות כך ימצא לו בסעודה זו לכבוד השבת כי הנה זה הוא בסוד הבריאה כי שם הן עולמתאן דמטרוניתא והסריסים רואי פני המלך והוא הגורם להפא' באדם חלק הנשמה כנודע·

ולכן אסור להתעסק במלאכה ואפילו בדברי תורה וגם שלא להסיר בגדי שבת עד אחר סעודת מוצאי שבת והאוכלים אותה עד אחר ארבע שעו' בלילה לא עשו ולא כלום· וגם היא תועלת נפלא להשאיר ברכה בכל סעודת החול על ידי אכילה זו ולהאיר בכל סעודת ו' ימי החול מקדושת שבת שמציאות סעודה זו כנגד אור חוזר דכל סעודות שבת· והאיש הירא לא יעבור מלעשותה כי מאכל טובה הרבה· ויהא זהיר לסדר את שלחנו בכבוד כסעודת שבת ויסדר בה כ' ככרו' · ויעמוד בה ויאמר ·

אתקינו סעודתא דמהימנותא אתקינו סעודת' דא היא סעודתא דדוד מלכא משיחא דאברה' ויצחק ויעקב אתיין לסעד' בהדיה ·

ליחדא שמא דקודשא בריך הוא ושכינתיה וכולי הנה אנכי בא לסעוד סעודה ד' של שב' ללוות את המלכה וללוות מהנפש יתירה בחינת חיה שבה המסתלקת עתה ולהשאיר ברכה בכל סעודתינו בו' ימי החול ולהאיר בהם מקדוש' השבת ובכן בכא סגולתה שמרנו כאישון ב"ת עין ובכל כנפיך תסתירנו והושיענו מבער חיבוט הקבר ותשכין את כר"ן במשכנות מבטחי' ויהי נועם ה' וכולי· ואחר כך יטול ידיו ויברך ויקח מהב' ככרות שלפניו האחד מהם ויבצע ומורי ז"ל היה נוהג לבצוע בסעודה זו בפרוסה כבחינת דוד סוד המלכו' לחם עוני כנודע ולא הוכח לנו· ויהדר בסעודה זו אחר מין שתאב עליו ביותר אף שהוא ביוקר דר' אבהו עבדין ליה עגלא תליתא לאכול מיניה כולייתא כנז"ל ואשרי העובד

העובד את ה' בשמחה·

וישוב ילווה אליה ד"ת במדרש הנעלם פרשת תולדות יצחק דף קל"ו ע"ב ויהי יצחק בן מ' שנה וכו' עד הה"ד בת בתואל הארמי ובמאמר פנה אלי וחנני שבזוהר קדושים דף פ"ד ע"א ר' אבא פתח וכו' עד פנה אלי וכו'· ושוב יאמר מזמור זכור ה' לדוד· ושוב יטול ידיו למים אחרונים ויברך ברכת המזון ויאמר בה מגדול ישועות מלכו כעין של שבת· ואשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה אשר בזה יזכה להיות שלחנו מסודר בגן עדן כאשר הובא בזוהר תרומה וכי פתורא אית לנשמתין בההוא עלמא אין וכי נשמתין אכלין אין וכו' ומה גם לזמן התחיה והעיקר לאכול מאותה סעודה המזומנת לצדיקים לעתיד והקב"ה מסב עמהם כאשר חכמים הגידו בפסוק יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו אמרו ישרא' והקב"ה אומר באתי לגני אחותי כלה ובהלוות על השלחן ד"ת יזכה לשמוע פירוש התור' שהקב"ה דורש שם לפני הצדיקים והשביע בצחצחות נפשו· ומאורות בת"ן סביבות עזו ומלך ביופיו תחזינה עינינו במהרה בימינו :

דברי המחבר

הנה נא ערכתי אל צדיק ועובד אלהים ח"י פרקין במשפטי השבת ראה דברית קדישא ח"י על האר"מה וההערות הראויות יהיו לטוטפות בין עיני איש איש מבני ישראל כי לא תשכח מפיהם איש אל אלהיו ידרוש דבר בעתו ולא ילך אנה ואנה לבקש את דבר ה' כי ישלים חוקי הדשים בכתב אמת כולו של אכן ושליו ואל איש ישראל כי נעלם ממנו אחד ממשפטי השב' והוא לא ידע איך יהיה משפט השער ומעשהו אשר עמו אנכי בשורה להגיד לו כדת מה לעשות הם זכרון לראשונים וגם לאחרוני' למען דעת כל עמי הארץ לשמור חוקיו ומשפטיו לעתים מזומנים ונוסף גם הוא כוונות ישרות להבין ולהורות אותם במועדם לאנשים חכמים וידועים אנשי מד"ות אחרי דרך מבא השמש הא"רי ז"ל זה ספיר גזרתם לנחות' הדרך ילכו בה במכטא שפתים אשר כתבתי להורותם דרך ארוכה וקצרה כי היו תהיה לאיש הירא הבא בסוד ה' ליריאיו למשען ולמשענה ויהי ידיו אמונה יחזיק במעוזו יעשה שלום לו המורם מהם כיוצא בהן הן הנה היו אמרות אחרות לימודי ה' אשר גרסה נפשי לתאבה מידי שבת בשבתו הכל מיד ה' עלי השכיל וזה חזותי יהיה לי למשיב נפש ולריח ניחוח לאורו"ת לפני ולכל בני ישראל יהיה אור במושבותם :

ובעל נפש היפה המליאה לו רוח דעת ויראת ה' יכלכל דבריו במשפט יתר מאד ממה

שסגנתי לפניו פה ואשר נפשו אותה ויגש לקרבה אל המלאכה לעשות אותה כמשפט הדפוס ככתב כאן יחזיק במעוזו ולא ירפיכה כי לוית חן הם לראשו לאורות לפניו במשפט האורים לפני ה׳ וכמסתר פנים ממנה ויטוש מכסנו הטוב אשמו בראשו מאשר לא עברו מאומה והיית לשיכים בעיניו כאמור אלין אים איפה תפארתך כי דלקת אחרי

אחרי ועתה תם מצאת כי עול כי ראקת מעלי ונאמר התלפית ביום נדה נר כאכה ואולם כעבור זאת הכי אתי אתה אאמינך כמו פי חזה להעדיף ולא להחסיר החזק במוסר אל תרף נצרה כי היא חייך ולתת מעדנים לנפשך ותעד כזמה ותליתה תאור שלום שלום בהשקט ובטח :

סדר שבת תם ונשלם

שבח לאל בורא עולם

מפתחות

קמתי אני לפתוח לדודי

מקראי קדש

פסוק

ז״ל

בתי מדרשות ומאמרם

אזמרה לאלהי בעודי

חדושים מדברי מהר״חו

בית תפלה

ליל

ליל שבת

שחרית שבת

לימודי ה'

תכחות מוסר

חידושי שחידש הרב המחב׳

מנהגי הא"רי והחסידים

טוב טעם

ספר התקונים

תם ונשלם חלק של שבת
ה׳ יזכנו לעולם שכלו שבת

מפתחות

תכחות מוסר

תוכחת

חידושי שחידש הרב המחב׳

הכריח